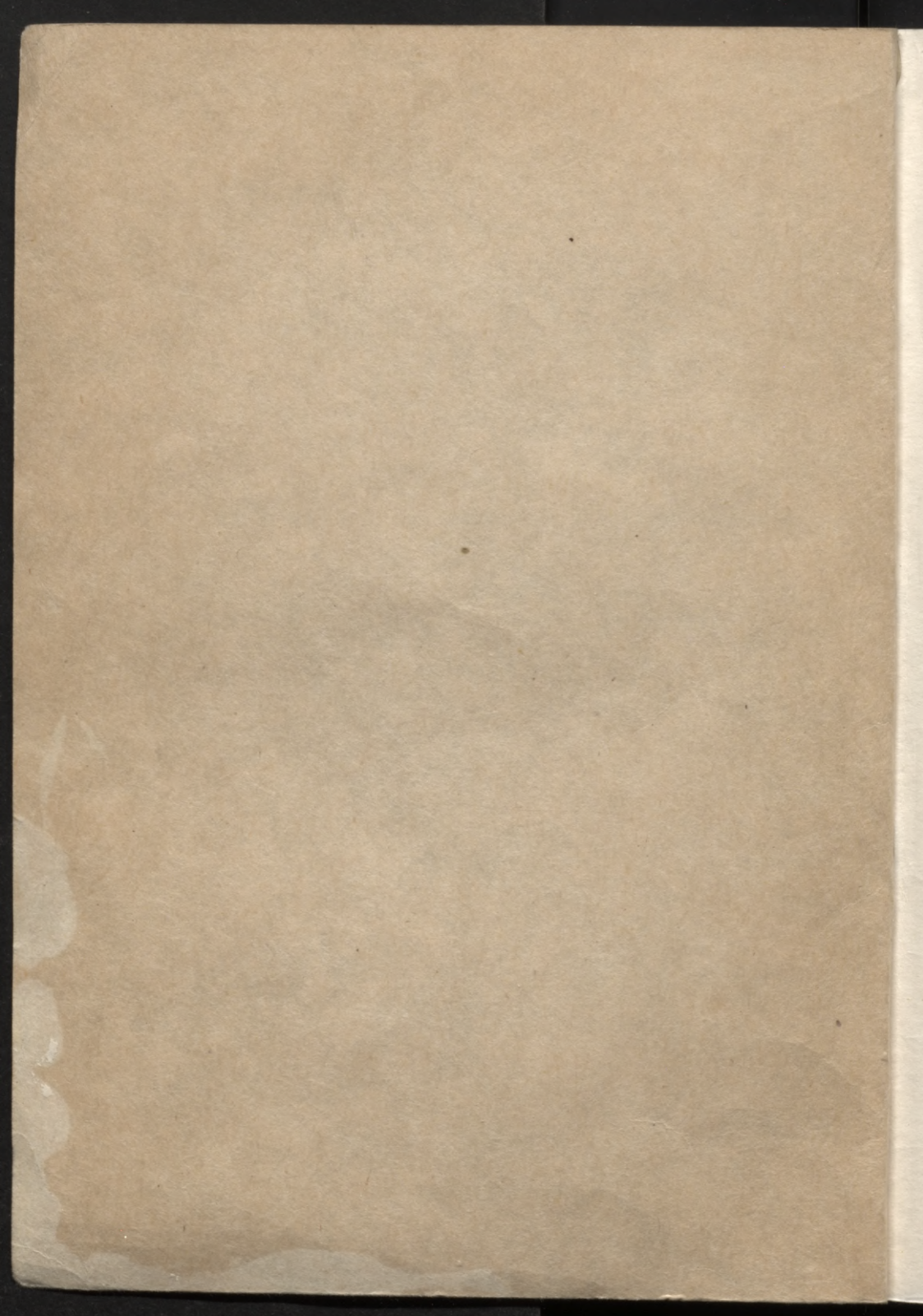

191-3
- 4821

KONFIDENCIĀLS
DOKUMENTS

**LATVIJAS REPUBLIKAS
MINISTRU KABINETA
SĒŽU PROTOKOLI**

1940. gada 16. jūnijs – 19. jūlijs

91-3
L 482

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADEMĪJA
LATVIJAS VĒSTURES INSTITŪTS
LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS ARHĪVS

883(32)88
118 a 11

Komentāri:
Izdots zin. hand. R. APSĪTIS
vēst. zin. dokl. I KONIS
Sastādītājs un komentāru autors:
vēst. zin. hand. I. SNEIDERE
A. IVINKLIS

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETA SĒŽU PROTOKOLI

1940. gada 16. jūnijs — 19. jūlijs

RĪGA «ZINĀTNE» 1991

63.3(2L)62
La 811

LATVIJAS VALSTIS
BIBLIOTEKA

~~91~~ 32.580
0306055922

Recenzenti:

jurid. zin. kand. R. APSITIS,
vēst. zin. dokt. I. RONIS

Sastādītāji un komentāru autori:

vēst. zin. kand. I. ŠNEIDERE,
A. ZVINKLIS

Latvijas Republikas Ministru kabineta šēžu protokoli,
La 811 1940. gada 16. jūnijs—19. jūlijs / Sast. un koment. aut.
I. Šneidere, A. Zvinklis. — R.: Zinātne, 1991. — 352 lpp.
ISBN 5-7966-0556-9.

Krājumā ievietotie dokumenti — Latvijas Republikas Ministru kabineta šēžu protokoli — attiecas uz laikposmu no 1940. gada 16. jūnija līdz 19. jūlijam un atspoguļo K. Ulmaņa valdības pēdējās dienas un A. Kirhenšteina valdības darbību okupācijas apstākļos līdz nelikumīgai padomju varas proklamēšanai. Valdības šēžu protokoli, biogrāfiskās izziņas, komentāri, kā arī pielikumos ievietotie likumdošanas akti ļauj spriest, kā Latvija tika ierauta PSRS pastāvošajā staļinisma sistēmā. Visi protokoli vienkopus atklātībā parādās pirmo reizi.

Vēsturniekiem, mācībspēkiem un studentiem, visiem, kas interesējas par Latvijas vēsturi.

L 0503020910—073 18—91
M811(11)—91

63.3(2L)62

LATVIJAS REPUBLIKAS
MINISTRU KABINETA
SĒŽU PROTOKOLI

1940. gada 16. jūnijs—19. jūlijs

Redaktore *I. Antiēna*. Mākslinieciskā redaktore *V. Pugačova*. Tehniskā redaktore *I. Dorofejeva*. Korektore *B. Vārpa*. ИБ № 3261.

Nodota salikšanai 26.04.91. Parakstīta iespiešanai 08.08.91. Formāts 60×84/16. Tipogr. papīrs. Nr. 2. Literatūras garnitūra. Augstspiedums. 22 fiz. iespiedl.; 20.46 uzsk. iespiedl.; 20.69 uzsk. krāsu nov.; 23.20 izdevn. 1. Metiens 1000 eks. Pasūt. Nr. 549 Maksā 4 r. 70 kap. Izdevniecība «Zinātne», 226530 PDP Rīgā, Turģeņeva ielā 19. Reģistr. apliec. Nr. 2-0250. Ražošanas apvienība «Poligrāfists», 226050 Rīgā, K. Valdemāra ielā 6. Iesieta izdevniecības «Zinātne» operatīvās poligrāfijas cehā, 226050 Rīgā, Meistaru ielā 10.

ISBN 5-7966-0556-9

© Latvijas vēstures institūts, 1991

PRIEKŠVārds

1939.—1940. gada notikumi liktenīgi mainīja Latvijas tautas dzīvi. Tie skāra ne tikai sabiedrību un Latvijas Valsti kopumā, bet arī katru cilvēku atsevišķi. Latvija bija kļuvusi par jaunas pasaules pārdalīšanas objektu divām diktatoriskām lielvalstīm. 1939. gada 23. augustā PSRS un Vācija noslēdza neuzbrukšanas līgumu, un tam pievienotais slepenais protokols Latvijas Republiku iekļāva PSRS ietekmes sfērā. 1939. gada 5. oktobrī Padomju Savienība Latvijai uzspieda noslēgt savstarpējās palīdzības paktu, tā sākot īstenot savus agresīvos nodomus pret Latvijas Republiku. Latvijā slēgtos ešelonos ieradās PSRS karaspēks un izvietojās tam paredzētās karabāzēs. Pēc PSRS un Somijas kara 1939.—1940. gada ziemā bruņotas agresijas draudi kļuva reāli. 1940. gada 15. jūnija rītā notika incidents uz Latvijas un PSRS robežas Masļenkos un Šmaļos. No PSRS puses tas bija neattaisnojams bruņotas agresijas akts, kas prasīja nevainīgu cilvēku dzīvības. 16. jūnijā Latvijas Republikas sūtnim Maskavā F. Kociņam PSRS Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājs V. Molotovs iesniedza ultimatīvu notu (protok. nr. 40., 9. piezīme), kurā pretēji starptautisko tiesību normām, rupji iejaucoties otras valsts iekšējās lietās, tika pieprasīts nomainīt šīs valsts valdību. Tajā pašā dienā notika Latvijas Republikas Ministru kabineta sēde nepilnā sastāvā, kura bija spiesta pieņemt ultimātā izvirzītās prasības un paziņoja par valdības atkāpšanos (protok. nr. 40), nākošajā dienā šim lēmumam pievienojās pārējie valdības locekļi (protok. nr. 41). 17. jūnijā Latvijā ienāca PSRS karaspēka papilddaļas, un ne vairs slēgtos ešelonos, bet pilnā kaujas gatavībā, un ieņēma svarīgākos valsts objektus. Latvija bija okupēta.

18. jūnijā Rīgā ieradās PSRS Tautas Komisāru Padomēs priekšsēdētāja vietnieks un ārlietu tautas komisāra pirmais

vietnieks A. Višinskis, formāli — lai kontrolētu, kā tiek pildīta PSRS 16. jūnija nota, bet faktiski viņa uzdevumi bija daudz plašāki — panākt Latvijas iekļaušanu PSRS sastāvā. Tam arī tika pakārtota A. Višinska darbība Latvijā. Pats gan viņš palika ēnā, jo sabiedrībā vajadzēja radīt iluzoru iespaidu, ka Ministru kabinets turpina darboties kā neatkarīgas valsts valdība. K. Ulmanis, kurš kopš 1936. gada apvienoja Valsts un ministru prezidenta amatu, tika atstāts Valsts prezidenta amatā, lai radītu šķietamību par valsts varas pēctecību Latvijā.

21. jūnijā Valsts prezidents K. Ulmanis formāli apstiprināja jauno valdību, pasludinot A. Kirhenšteina «valdību par nodibinājušos un stājušos pie savu pienākumu izpildīšanas» (protok. nr. 45). Jaunās valdības darbības sākuma brīdī pilnībā nokomplektēta tā nebija: ministru prezidents A. Kirhenšteins bija arī ārlietu ministra v. i., tieslietu ministrs J. Pabērzs sākotnēji bija arī finanšu ministra v. i., tautas labklājības ministrs J. Lācis — izglītības ministra v. i. (protok. nr. 46), 4. jūlijā finanšu ministra amatu ieņēma K. Karlsons (protok. nr. 56), izglītības ministrs prof. P. Lejiņš iegāja Ministru kabineta sastāvā no 2. jūlija (protok. nr. 55), par Valsts kontroliera v. i. 28. jūnijā nozīmēja P. Vanagu (protok. nr. 52), bet 4. jūlijā par Valsts kontrolieri iecēla A. Tabaku (protok. nr. 56). Šajā periodā Ministru kabineta sastāvā tika iekļauti daudzi ministru biedri — jau 21. jūnijā tajā iegāja iekšlietu ministra biedrs politiskās policijas priekšnieks V. Latkovskis (protok. nr. 45), 4. jūlijā — finanšu ministra biedrs N. Priede (protok. nr. 56), 8. jūlijā par izglītības ministra biedru uzaicināja J. Liekni (protok. nr. 59). Tajā pašā laikā jaunajā valdībā vairs neietilpa tirdzniecības un rūpniecības ministrs, jo šī ministrija tika pievienota Finanšu ministrijai (protok. nr. 56). So amatu iepriekšējā valdībā ieņēma J. Blumbergs. Tika likvidēts arī ministra bez portfeļa amats, ko agrāk ieņēma J. Camanis.

Latvijas Republikas Ministru kabinets, pamatojoties uz 1934. gada 18. maija Valdības deklarāciju (pielik. nr. 28), apvienoja sevī likumdevēja un izpildvaras funkcijas. Arī A. Kirhenšteina valdība savā darbībā izmantoja 1934. gadā iedibinātās autoritārās valsts pārvaldes metodes, kaut gan šīs valdības uzdevumi un mērķi bija pavisam citi. Jāuzsver, ka A. Kirhenšteina valdība darbojās pilnīgā PSRS iestāžu kontrolē. Tās faktiskais vadītājs bija A. Višinskis, kurš izmantoja šo valdību sava mērķa sasniegšanai.

1940. gada 21. jūnijā pieņemot Valdības deklarāciju (pielik. nr. 10), sākās manipulācijas ar 1922. gada Latvijas Republikas Satversmi. Tās darbība netika atjaunota, kaut gan vecajai val-

dībai tika pārņemta Satversmes pārkāpšana (protok. nr. 56). To apstiprina 4. jūlijā pieņemtais valdības lēmums par Saeimas vēlēšanu sarīkošanu. Pārkāpjot Latvijas Republikas Satversmi, tika pieņemts jauns Saeimas vēlēšanu likums (protok. nr. 56). Vēlēšanas tika sarīkotas ārkārtīgi lielā steigā, visam sagatavošanas procesam atvēlot tikai 9 dienas. Vienīgais ceļš uz demokrātiju varēja būt nelikumīgi pārtrauktās 4. Saeimas darbības atjaunošana, bet šāda iespēja pat netika apspriesta. Latvijas tautas izvēle, kuru tā bija paudusi 1922. gada Satversmē, tika ignorēta. Pēc 4. jūlija neparasti intensīva kļuva arī Ministru kabineta likumdevēja darbība. Piemēram, valdības pēdējā sēdē 19. jūlijā, pirms tā nodeva savas pilnvaras Saeimai, tika pieņemti 10 likumi un viena instrukcija (protok. nr. 69). 12. jūlijā pieņēma likumu par kaitniecības apkarošanu (pielik. nr. 41), kura raksturs, kā arī dažu citu tajā laikā pieņemto likumu un to grozījumu raksturs jau bija staļinisks, bet tajā noteiktie sodi balstījās uz autoritāro 1938. gada likumu par kārtību un sabiedrisko drošību valstī.

Nemainot veco valsts varas struktūru, steidzīgi tika nomainīti darbinieki, kuri ieņēma svarīgākos valsts posteņus. Tā, jau 1940. gada jūnijā—jūlijā (pirms oficiālās «padomju varas proklamēšanas») sākās «buržuāziskā valsts aparāta salaušana». Piezīmēs pie protokoliem sniegtās biogrāfiskās izziņas rāda, ka profesionāli valsts aparātā tika nomainīti ar cilvēkiem, kuru galvenais uzdevums bija kļūt par paklausīgiem izpildītājiem.

Lasītājs varētu jautāt, vai ir nepieciešams publicēt A. Kirhenšteina valdības sēžu protokolus, ja šī valdība darbojās tiešā A. Višinska kontrolē. Mūsaprāt, krājuma materiāli spilgti parāda okupācijas režīma nostiprināšanos Latvijā. Krājumā ievietotie materiāli liecina, ka vecajās valsts varas formās tika ielikts jauns, pēc būtības totalitārs saturs. Demagoģiski nosodot iepriekšējo valsts varas sistēmu, jaunā valdība izmantoja tās likumdošanu, lai uzspiestu Latvijai PSRS pastāvošo sistēmu.

Atskatoties uz 1940. gada vasaras traģiskajiem notikumiem, ir jāzina arī mehānisms, kā Latvijā tika nodibināts staļiniskais režīms, kas un kādā veidā to darīja. A. Kirhenšteina valdības darbība uzskatāmi parāda šī režīma iedzīvināšanu.

*

Krājumā ievietoti Ministru kabineta sēžu protokoli, kas aptver laikposmu no 1940. gada 16. jūnija līdz 19. jūlijam (protok. nr. 40—69), kad notika pēdējā valdības sēde, pirms tā 21. jūlijā nolika savas pilnvaras. Protokolu teksti ir doti pilnībā. Tekstā saglabātas valodas un stila īpatnības, bet labotas gramatiskās kļūdas, acīm redzama pārrakstīšanās. Personvārdu rakstība dota

atbilstoši mūsdienu pareizrakstības normām. Trūkstošie vārdi un vārdu daļas tekstā ievietotas kvadrātiekvās. Pēc dokumenta dota tā leģenda, norādot avotu, respektīvi, arhīvu un izdevumu, kurā tas agrāk publicēts.

Krājumu veidojot, sastādītāji centās maksimāli izvairīties no komentāriem un saviem vērtējumiem. Ievērojot šo principu, tika dotas piezīmes pie protokoliem un sakārtoti pielikumi. Piezīmēs ir sniegtas īsas biogrāfiskas ziņas par protokolos minētām personām. Biogrāfiskām uzziņām ir izmantoti arhīvu materiāli¹, periodiskā prese, kā arī biogrāfiskās vārdnīcas², enciklopēdijas³, dokumentu un materiālu krājumi⁴, atmiņu krājumi⁵, bibliogrāfiskais rādītājs⁶, represēto personu saraksts «Šie vārdi apsūdz»⁷. Atsevišķu represēto personu biogrāfiskām uzziņām ir izmantoti materiāli, kurus sastādītājiem sniedza Latvijas Valsts drošības komiteja.

Diemžēl ne visu personu biogrāfijas izdevās noskaidrot pilnībā, daudzviet trūkst ziņu par represēto personu likteni. Gadījumos, kad tikusi izdarīta uzvārda maiņa, agrākais uzvārds dots iekavās. Nav dotas apriņķu vēlēšanu komisiju locekļu biogrāfijas, kā arī to vairāku simtu cilvēku biogrāfijas, kuriem tika piešķirta Latvijas Republikas pavalstniecība (pilsonība).

¹ No Latvijas Centrālā Valsts vēstures arhīva (LCVVA) — Robežsargu brigādes personisko lietu kolekcija (5488. f.), Policijas darbinieku personisko lietu kolekcija (5604. f.), Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas Administratīvi juridiskā departamenta fonds (2570. f.), Valsts kancelejas fonds (1307. f.) u. c.; no Latvijas Republikas Valsts arhīva (LVA) — Latvijas PSR Ministru Padomes fonds (270. f.), V. Latkovska fonds (910. f.) u. c.; kā arī Latvijas Zinātņu akadēmijas Centrālā arhīva materiāli.

² Latvijas darbinieku galerija, 1918—1928/ Red. P. Kroders. — R., 1929. — 466 lpp.; Es viņu pazīstu: Latviešu biogrāfiskā vārdnīca / Red. Z. Unāms. — R., 1939. — 563 lpp.

³ Latvju enciklopēdija. — 1.—3. sēj. — Stokholma, 1950—1955; Latvijas PSR Mazā enciklopēdija. — 1.—3. sēj. — R., 1967—1970; Latvijas padomju enciklopēdija. — 1.—10. sēj. — R., 1981—1988.

⁴ Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā (20. VI—5. VIII). Dok. un materiāli. — R., 1963. — 544 lpp.; Vēstules no frontes: Padomju Armijas latviešu vienību karavīru vēstules Lielā Tēvijas kara laikā. — R., 1984. — 340 lpp.; Ienaidnieka aizmugurē: Okupētās Latvijas koncentrācijas nometņu un cietumu politisko ieslodzīto, Latvijas partizānu un frontes izlūku vēstules Lielā Tēvijas kara laikā. — R., 1987. — 341 lpp.; Dokumenti stāsta: Latvijas buržuāzijas nākšana pie varas. — R., 1988. — 304 lpp.

⁵ Mēs jaunu pasauli sev celsim: Sociālistiskā revolūcija Latvijā 1940. gadā: Atmiņu krājums. — 1.—2. sēj. — R., 1975.

⁶ Latviešu periodika: 1768—1940. 3 sējumos. — R., 1977—1989. — 3. sēj.: 1920—1940. — R., 1988. — 1. d. — 734 lpp.; 2. d. Palīgrādītāji. — R., 1989. — 414 lpp.

⁷ These names accuse: Nominal list of Latvians deported to Soviet Russia in 1940—41. 2nd ed. with supplementary list. — [Stocholm], 1982. — 678 p.

Ja biogrāfiskās izziņās ir norādīts, ka attiecīgā persona bijusi ieslodzījumā, vācu vai padomju koncentrācijas nometnēs vai deportēta, oficiālais pamatojums nav dots, jo tas bija saistīts ar šo personu sabiedriski politisko darbību.

Apbalvojumi biogrāfiskajās izziņās tiek fiksēti uz 1940. gada 16. jūniju, respektīvi, tiek minēti tie Latvijas Republikas un ārvalstu apbalvojumi, kas saņemti par nopelniem Latvijas Republikas labā, izņēmums ir Krievijas impērijas apbalvojumi — galvenokārt par piedalīšanos 1. pasaules karā. Apbalvojumi ir norādīti arī tāpēc, ka 1940.—1941. gadā tie bija viens no pamatojumiem represijām.

Piezīmēs vēl tiek doti attiecīgo ministriju paskaidrojumi, pamatojot atsevišķu likumdošanas aktu pieņemšanas nepieciešamību. Ja valdība atcēla kādu iepriekšējās valdības lēmumu, piezīmēs tiek dots izraksts no attiecīgā protokola.

Pielikumos ir visu jaunpieņemto likumu, kā arī atcelto likumu pilni teksti. Ja likums ir grozīts vai papildināts, tad pielikumos tiek doti tie panti, kuri bija grozīti vai papildināti. Ņemot par pamatu A. Kirhenšteina valdības likumdevēja darbību, sastādītāji pielikumos nedod tos papildinājumus vai pārgrozījumus, kuri bija izdarīti attiecīgajos likumos līdz 1940. gada 16. jūnijam. Likumu teksti publicēti pēc «Likumu un Ministru kabineta nolikumu krājumiem», kā arī citiem oficiāliem izdevumiem.

Izsakām dziļu pateicību bijušajai Ministru Padomes Galvenās arhīvu pārvaldes priekšnieka vietniecei M. Rasai, vēstures zinātņu kandidātei A. Ūdrei, kā arī recenzentiem — vēstures zinātņu doktoram I. Ronim un juridisko zinātņu kandidātam R. Apsītim par palīdzību krājuma sagatavošanā.

Irēne Šneidere

Sēdi šīs dienas 1900.

1) Ministru kabineta priekšsēdētāja vietnieks V. Murniers ziņo par pildinājumiem un izmaiņām ministru padomes priekšsēdētāja iestādē, kas izdarītas Latvijas pilsētā Maskavā 1940. g. 16. jūnijā pēkšņ. 14.00 (12.00 pēc Latvijas laika).

2) Nolikumā «par Ministru Padomes Savienības valdības prasību par ārvalstu karaspēku daļu ieviešanu Latvijā».

3) Nolikumā pieļauti Valsts prezidentam Ministru kabinetā atkārtot, un uzskatīt to lēmumu par tālā parakstu Valsts prezidentam Kārlim Ulmanim.

Sēdi šīs dienas 22.00.

Ministru prezidents K. Ulmanis

Valsts kanceļijas direktors v. i. R. Baisans

1940. gada 17. jūnija, 1. ap. 2. l. 28. nr.

1940. gads

16. jūnijs — 19. jūlijs

Protokols nr. 40

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 16. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents	Dr. K. Ulmanis ¹
Ārlietu ministrs	V. Munters ²
Iekšlietu ministrs	K. Veidnieks ³
Kara ministrs	ģen. K. Berķis ⁴
Satiksmes ministrs	A. Kāposts ⁵
Tieslietu ministrs	H. Apsīts ⁶
Tirdzniecības un rūpniecības ministrs	J. Blumbergs ⁷
Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.	R. Bulsons ⁸

Sēdi sāk plkst. 19.00.

1) Ārlietu ministrs V. Munters ziņo par ultimātu,⁹ ko PSRS komisāru padomes priekšsēdētājs iesniedzis Latvijas sūtnim Maskavā 1940. g. 16. jūnijā plkst. 14.00 (13.00 pēc Latvijas laika).¹⁰

2) Nolemj pieņemt Padomju Savienības valdības prasību par papildu karaspēka daļu ielaišanu Latvijā.

3) Nolemj pieteikt Valsts prezidentam Ministru kabineta atkāpšanos un uzskatīt šo lēmumu par tūlīņ paziņotu Valsts prezidentam Kārlim Ulmanim.

Sēdi slēdz plkst. 22.00.

Ministru prezidents K. Ulmanis
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 84. lp.

¹ Kārlis Ulmanis (1877—1942) — agronoms (lauksaimnieks), valsts un sabiedriska darbinieks. Studējis lauksaimniecību Cīrihē un Leipcigā, vēlāk Nebraska universitātē ASV. 1902. gadā sarīkoja pirmos piensaimniecības kursus Bērzē. 1905. gadā kļuva par Kauguru Lauksaimniecības biedrības locekli un instruktoru un žurnāla «Lauksaimnieks» redaktoru. 1905. gada revolūcijas laikā K. Ulmanis publicēja rakstus periodikā, prasot izveidot latviskas skolas, tika apcietināts un ieslodzīts Pleskavas cietumā. 1907. gadā izbrauca uz ASV. 1913. gadā atgriezās Latvijā un kļuva par žurnāla «Zeme» redaktoru (1914.—1916. g.). I. pasaules kara laikā darbojās Rīgas Lauksaimniecības centrālbiedrībā un bēgļu organizācijās. 1917. gada aprīlī K. Ulmani ievēlēja par Vidzemes guberņas vicekomisāru. Latviešu Zemnieku savienības izveidošanas iniciators un vadītājs. Aktīvi piedalījās Demokrātiskā bloka darbībā. 1918. gada novembra vidū K. Ulmanis piedalījās Tautas padomes sastādīšanā un 18. novembrī kļuva par Pagaidu valdības ministru prezidentu. Šai amatā K. Ulmanis palika līdz 1921. gada jūnijam. Konstitucionālā ceļā K. Ulmanis ieņēma ministru prezidenta amatu (1925. gada decembris—1926. gada maijs, 1931. gada marts—decembris, 1934. gada marts—maijs), ārlietu ministra amatu (1918. gada novembris—1919. gada jūnijs (v. i.), 1926. gada maijs—decembris, 1931. gada marts—decembris, 1934. gada marts—1936. gada aprīlis), kara ministra amatu (1919. gada oktobris—1920. gada jūnijs), apgādības ministra amatu (1918. gada novembris—1919. gada decembris), zemkopības ministra amatu (1918. gada novembris—decembris, 1919. gada jūlijs—septembris). K. Ulmanis bija arī žurnāla «Baltijas Lauksaimnieks» (1918. g.), laikraksta «Brīvā Zeme» pielikumā «Zemes Spēks» redaktors (1921.—1938. g.).

1934. gada 15. maijā K. Ulmanis izdarīja valsts apvērsumu, būdams ministru prezidents un ārlietu ministrs. No 1936. gada aprīļa līdz 1940. gada 20. jūnijam viņš bija Valsts un ministru prezidents, līdz 21. jūlijam — Valsts prezidents. Pēc PSRS valdības iniciatīvas 1940. gada 22. jūlijā K. Ulmanis tika deportēts uz PSRS un noņemts no amata (tagad Stavropole). 1941. gada 5. jūlijā apcietināts un ieslodzīts Vorošilovskas cietumā. Miris Krasnovodskas cietuma slimnīcā 1942. gada 21. septembrī.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 1. šķiru (ar ķēdi), Viestura ordeņa 1. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru, Polijas Baltā Ērgļa ordeņa 1. šķiru, Somijas Baltās Rozes ordeņa 1. šķiru, Itālijas Krona ordeņa 1. šķiru, Igaunijas Ērgļa ordeņa 1. šķiru, «Polonia Restituta» ordeņa 1. šķiru, Beļģijas Leopolda I ordeņa 1. šķiru, Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 1. šķiru, Beļģijas Krona ordeņa 1. šķiru, Norvēģijas Svētā Olafa ordeņa 1. šķiru, Igaunijas Baltās Zvaigznes ordeņa 1. šķiru (ar ķēdi), Čehoslovākijas Baltās Lauvas ordeņa 1. šķiru (ar ķēdi), Itālijas Svētā Maurīcija ordeņa un Lācara ordeņa 1. šķiru (ar ķēdi), Pāvesta Pija IX ordeņa 1. šķiru, Francijas Goda leģiona ordeņa 5. un 1. šķiru un Igaunijas Kara krustu.

² Vilhelms Munters (1898—1967) — diplomāts. Beidzis Latvijas universitātes (turpmāk LU) Ķīmijas fakultāti. 1925.—1931. gadā Ārlietu ministrijas Baltijas valstu nodaļas vadītājs, vēlāk Ārlietu ministrijas Administratīvi juridiskā departamenta direktors. 1933. gadā iecelts par Ārlietu ministrijas ģenerālsekretāru. No 1936. gada jūlija līdz 1940. gada jūnijam ārlietu ministrs. Latvijas Republikas pārstāvis Tautu Savienības padomē, tās 1938. gada 101. sesijas prezidents, 1940. gada 16. jūlijā deportēts uz Voroņežu, kur strādāja Svešvalodu skolotāju institūtā. 1941. gada 26. jūnijā apcietināts. Ieslodzījumā bija līdz 1954. gadam. Pēc tam strādāja Vladimiras traktoru rūpnīcā. 1959. gadā atgriezās Latvijā. Strādāja žurnāla «Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis» redakcijā.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 4., 3.

un 2. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru, Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 3., 2. un 1. šķiru, Somijas Baltās Rozes ordeņa 2. un 1. šķiru, Lietuvas Ģedimīna ordeņa 2. un 1. šķiru, Beļģijas Leopolda II ordeņa lielkrustu, Kroņa ordeņa komandiera pakāpi, Igaunijas Brīvības krusta 1. šķiras 2. un 3. pakāpi, Igaunijas Ergļa ordeņa 2. un 1. šķiru, Dānijas Danebroga ordeņa 2. šķiru, Itālijas Kroņa ordeņa 2. šķiru, Dienvidslāvijas Svētā Savas ordeņa 2. šķiru, Portugāles Militārā Kristus ordeņa 2. šķiru, Luksemburgas Lielhercogistes Ozola vainaga ordeņa 3. šķiru, «Polonia Restituta» ordeņa 3. šķiru, Francijas Goda leģiona ordeņa 2. šķiru, Austrijas Nopelnu ordeņa 1. šķiras lielkrustu, Pāvesta Gregora Lielā ordeni, Ķīnas Jade ordeni, Lietuvas Vītauta Dižā ordeni, Rumānijas Kroņa ordeņa 2. šķiru, Igaunijas Atbrīvošanās kara piemiņas zīmi, Latvijas Aizsardzības biedrības medaļu.

³ Kornēlijs Veidnieks (Veitmanis; 1899—1942) — jurists, valsts darbinieks. Beidzis Aleksandra karaskolu Maskavā un LU Tiesību nodaļu. No 1924. gada darbojās cietumu resorā, bijis Cēsu cietuma, pēc tam Rīgas centrālcietuma priekšnieka palīgs, vēlāk Rīgas termiņcietuma priekšnieks. No 1934. gada Tieslietu ministrijas Cietumu departamenta direktors. No 1939. gada janvāra līdz 1940. gada jūnijam iekšlietu ministrs. 1941. gada 26. jūnijā apcietināts, miris ieslodzījumā 1942. gada 9. janvārī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. un 3. šķiru.

⁴ Krišjānis Berķis (1884—1941) — militārs un valsts darbinieks, Latvijas armijas ģenerālis (1925. g.). 1906. gadā beidzis Viļņas junkurskolu. 1914.—1917. gadā Krievijas armijā. 1917. gadā 6. Tukuma latviešu strēlnieku pulkā bataljona komandieris, vēlāk pulka komandieris. 1919. gada martā iestājās Latvijas armijā, iecelts par Latviešu rezerves bataljona komandieri Tērbatā, kuru vēlāk pārdēvēja par 2. Cēsu kājnieku pulku. Satversmes sapulces deputāts (1920.—1922. g.). No 1919. gada augusta līdz 1933. gadam Latgales divīzijas komandieris, 1934. gadā iecelts par Vidzemes divīzijas komandieri. No 1934. gada septembra līdz 1940. gada aprīlim Latvijas armijas komandieris. 1940. gada aprīlī—jūnijā kara ministrs. Apcietināts Igaunijā 1940. gada augustā, deportēts uz PSRS, miris ieslodzījumā Permā.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa visām šķirām par brīvības cīņām pie Rīgas, Kurzemē un Latgalē, Triju zvaigžņu ordeņa 2. un 1. šķiru, Viestura ordeņa 1. šķiru, Francijas Goda leģiona ordeņa 2. šķiru, «Polonia Restituta» lielkrustu, Lietuvas Ģedimīna ordeņa 1. šķiru, Vītauta Dižā ordeņa 1. šķiru, Igaunijas Ergļa ordeņa 2. šķiru, Beļģijas Leopolda II lielvirsnieka ordeni, Somijas Baltās Rozes lielkrusta komandiera ordeņa 1. šķiru, Krievijas impērijas Jura krustu, Vladimira ordeņa 4. šķiru, Lielbritānijas karaļa Džordža VI kronēšanas medaļu.

⁵ Arturs Kāposts (1888—1941) — jurists, valsts darbinieks. Beidzis LU Tiesību nodaļu. Bijis Saldus pilsētas galva, Rīgas apgabaltiesas prokurora biedrs, no 1933. gada Rīgas apgabaltiesas loceklis, Tautas labklājības ministrijas Sabiedriskās apgādības administratīvās komisijas priekšsēdētājs, no 1937. gada septembra Rīgas apgabaltiesas vicepriekšsēdētājs. 1940. gada aprīlī—jūnijā satiksmes ministrs. Apcietināts 1940. gada 28. septembrī, piespriests nāves sods 1941. gada 19. decembrī.

⁶ Hermanis Apsīts (1893—1942) — jurists, valsts darbinieks. Beidzis LU Tiesību nodaļu. 1919. gadā dienēja Latvijas armijā. 1919.—1925. gadā dienēja Latvijas kara tiesu pārvaldē. 1925.—1927. gadā Rīgas apgabaltiesas prokurora biedrs, 1927.—1933. gadā Rīgas apgabaltiesas prokurors, no 1933. gada oktobra līdz 1934. gada maijam Tiesu palātas prokurors, no 1934. gada maija līdz 1940. gada jūnijam tieslietu ministrs. 1939. gada oktobrī iecelts par priekšsēdētāju komisijai, kas kārtoja jautājumus par vāciešu

izceļošanu. 1940. gada 8. oktobrī apcietināts. Notiesāts uz nāvi 1942. gada 19. janvārī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 2. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru, Igaunijas Ergļa ordeņa 1. šķiru, Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 1. šķiru un Latvijas Sarkanā krusta goda zīmi.

7 Jānis Blumbergs (1886—1941) — agronoms, valsts darbinieks. Beidzis Maskavas Lauksaimniecības institūtu (1911. g.). 1914.—1917. gadā laikraksta «Baltijas Lauksaimnieks» redaktors. 1917. gadā Vidzemes pārtikas komitejas priekšsēdētājs. No 1919. gada marta līdz jūlijam un no 1919. gada decembra līdz 1920. gada jūnijam apgādības ministrs. Satversmes sapulces deputāts (1920.—1922. g.). No 1924. gada decembra līdz 1926. gada septembrim finansu ministrs. Saeimas deputāts (1925.—1928. g.). No 1926. gada Latvijas Lauksaimniecības centrālbiedrības priekšsēdētājs. Laikraksta «Latvijas Lauksaimnieks» (1929.—1934. g.) un žurnāla «Mūsu Mājas Viesis» (1937.—1939. g.) redaktors. A/s «Turība» organizētājs un direktors. No 1939. gada oktobra līdz 1940. gada jūnijam tirdzniecības un rūpniecības ministrs. 1941. gadā deportēts uz PSRS. Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru.

8 Roberts Bulsons (1889—1942) — sabiedrīks darbinieks. 1907.—1917. gadā strādāja Vidzemes guberņas kancelejā. 1919. gadā iestājās darbā Valsts kancelejā, vēlāk — Valsts kancelejas nodaļas vadītājs, no 1939. gada augusta līdz 1940. gada jūlijam Valsts kancelejas direktora vietas izpildītājs. 1940. gada jūlijā apcietināts, 1941. gada 20. jūnijā viņu sāka tiesāt, vēlāk deportēja uz PSRS. 1942. gada 24. martā notiesāts uz nāvi. Reabilitēts 1989. gada 10. oktobrī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru un Atzinības krusta 4. šķiru.

9 PSRS valdības notas teksts: «PSRS Telegrāfa aģentūras ziņojums. Maskava, 17. jūnijā. Izsludināts šāds oficiāls TASS'a ziņojums par padomju—latviešu un padomju—igauņu attiecībām:

«16. jūnijā PSRS Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājs Molotovs valdības vārdā nodevis Latvijas sūtnim Kociņam šādu paziņojumu Latvijas valdībai: «Uz Padomju valdības rīcībā esošā faktu materiāla un arī uz domu izmaiņas pamata, kas pēdējā laikā notika Maskavā starp PSRS un Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētāju Molotovu un Lietuvas ministru prezidentu Merki. Padomju valdība uzskata par konstatētu, ka Latvijas valdība ne tikai nav likvidējusi vēl pirms Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības pakta noslēgšanas radīto militārsavienību ar Igauniju, kas vērsta pret PSRS, bet arī to paplašinājusi, pievelkot šai savienībai Lietuvu, un cenšas ievilkt tajā arī Somiju. Līdz Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības pakta noslēgšanai 1939. gada rudenī Padomju valdība vēl varēja skatīties caur pirkstiem uz tādas militārsavienības pastāvēšanu, kaut gan tā pēc būtības runāja pretim agrāk noslēgtajam PSRS un Latvijas neuzbrukšanas paktam. Bet pēc Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības pakta noslēgšanas Padomju valdība uzskata pret PSRS vērstas militārsavienības pastāvēšanu starp Latvijū, Igauniju un Lietuvu ne tikai par nepieļaujamu un neciešamu, bet arī par dziļi bīstamu un draudošu PSRS robežu drošībai.

Padomju valdība rēķinājusies ar to, ka pēc Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības pakta noslēgšanas Latvija izstāsies no militārsavienības ar citām Baltijas valstīm un tādā kārtā šī militārsavienība būs likvidēta. Tai vietā Latvija kopā ar citām Baltijas valstīm nodarbojusies ar augšminētās militārsavienības atdzīvināšanu un paplašināšanu, par ko liecina tādi fakti kā divu slepenu trīs Baltijas valstu konferencu sasaukšana 1939. gada decembrī un 1940. gada martā, lai formāli izveidotu paplašināto militārsavienību ar Igauniju un Lietuvu, Latvijas, Igaunijas un Lietuvas ģenerālštābu sakaru pastiprināšana, ko dara slepenībā no PSRS, speciāla militāras Bal-

tijas antantes preses orgāna radišana 1940. gada februārī — «Revue Baltique», ko izdod angļu, franču un vācu valodā Tallinā, un tamlīdzīgi.

Visi šie fakti runā par to, ka Latvijas valdība rupji pārkāpusi Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības paktu, kas aizliedz abām pusēm «noslēgt jebkādas savienības vai piedalīties koalīcijās, kas vērstas pret vienu no līgumslēdzējiem pusēm» (līguma 4. pants). Šī Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības pakta rupjā pārkāpšana no Latvijas valdības puses notiek tai laikā, kad Padomju Savienība vedusi un turpina vest augstākā mērā labvēlīgu, noteikti prolatvisku politiku, punktuāli izpildidama visas Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības pakta prasības. Padomju valdība atrod, ka tādu stāvokli tālāk vairs nevar paciest. PSRS valdība uzskata par pilnīgi nepieciešamu un neatliekamu sekojošo: 1) nekavējoties sastādīt Latvijā tādu valdību, kas būtu spējīga un gatava nodrošināt Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības pakta godīgu izvešanu dzīvē; 2) bez kavēšanās nodrošināt Padomju karaspēka daļu brīvu ielaišanu Latvijas teritorijā, lai tās novietotu Latvijas svarīgākajos centros tādā skaitā, kas būtu pietiekošs, lai nodrošinātu PSRS un Latvijas savstarpējās palīdzības pakta realizēšanas iespēju un novērstu varbūtejus provokatoriskus aktus pret Padomju garnizonu Latvijā.

Padomju valdība uzskata šo prasību izpildīšanu par to elementāro noteikumu, bez kura nav iespējams panākt Padomju—Latvijas savstarpējās palīdzības pakta godīgu un lojālu izpildīšanu.»

Vēl vakar sūtnis Kociņš nodevis atbildi, kurā paziņota Latvijas valdības piekrišana Padomju valdības noteikumiem.

PSRS Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājs Molotovs 16. jūnijā nodevis Igaunijas sūtnim Reijam paziņojumu Igaunijas valdībai, kas ir analogisks paziņojumam Latvijas valdībai. Vēl vakar sūtnis Reijs nodevis atbildi, kurā paziņota arī Igaunijas valdības piekrišana Padomju valdības noteikumiem.» (Valdības Vēstnesis. — 1940. — 17. jūn. — Nr. 134; Известия. — 1940. — 17 июня.)

Latvijas un PSRS savstarpējās palīdzības pakta IV pants: «Abas Līdzības Puses apņemas nenoslēgt nekādas savienības un nepiedalīties nekādās koalīcijās, kas vērstas pret vienu no Līdzējām Pusēm.» (Valdības Vēstnesis. — 1939. — 10. okt. — Nr. 230; Padomju varas atjaunošana Latvijā un Latvijas PSR iestāšanās PSRS sastāvā. Dok. un materiāli. — R., 1987. — 108. lpp.)

10 1940. gada 16. jūnijā plkst. 13.00 Latvijas Republikas sūtnim Maskavā F. Kociņam piezvanīja V. Molotova sekretārs un paziņoja, ka viņu plkst. 14.00 gaida V. Molotovs. Kad F. Kociņš ieradās Kremli, PSRS ārlietu komisārs viņam nolasija ultimātu sava sekretāra klātbūtnē, piezīmēdams, ka Latvijas valdības atbildi gaida līdz 23.00, pretējā gadījumā tiks pielietots spēks. Viņš arī norādīja, ka Latvijas valdībai jāatkāpjas un sarunas par jaunās valdības sastādīšanu vadīs vai nu sūtnis V. Derevjanskis, vai cita pilnvarota persona, Sarunas laikā F. Kociņš divas reizes lūdza V. Molotovu pagarināt ultimāta laiku, bet V. Molotovs palika pie sava. 19.45 F. Kociņš nodeva Latvijas ārlietu ministra V. Muntera atbildi, kurā bija izteikts lūgums atlikt karaspēka ieviešanu vismaz līdz nākamajai dienai un ultimātu pagaidām nublicēt. V. Molotovs atbildēja, ka PSRS valdībai neesot uzticības tagadējai Latvijas valdībai. Jautājumu par ultimāta publicēšanu viņš apsolīja vēl pārrunāt. 22.30 F. Kociņš vēlreiz ieradās Kremli un oficiāli paziņoja, ka Latvijas valdība pieņēmusi PSRS prasības.

17. jūnijā plkst. 1.30 notika F. Kociņa un V. Molotova pēdējā tikšanās. V. Molotovs iesniedza paziņojumu, kurā bija norādīta kārtība, kādā Sarkanā armija šķērsos Latvijas robežas. 17. jūnijā F. Kociņš stacijā pavadīja A. Višinski, kurš izbrauca uz Rīgu.

Protokols nr. 41

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 17. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents	Dr. K. Ulmanis
Ārlietu ministrs	V. Munters
Iekšlietu ministrs	K. Veidnieks
Izglītības ministrs	prof. J. Auškāps ¹
Kara ministrs	gen. K. Berķis
Sabiedrisko lietu ministrs	A. Bērziņš ²
Satiksmes ministrs	A. Kāposts
Tautas labklājības ministrs	J. Volonts ³
Tieslietu ministrs	H. Apsits
Tirdzniecības un rūpniecības ministrs	J. Blumbergs
Zemkopības ministrs	J. Birznieks ⁴
Ministrs	J. Čamanis ⁵
Valsts kontrolieris	K. Piegāze ⁶

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 10.00.

1) Tie Ministru kabineta locekļi, kas nepiedalījās Ministru kabineta š. g. 16. jūnija sēdē,⁷ pilnā mērā pievienojās minētās dienas Ministru kabineta nolēmumiem.

Valsts prezidents uzaicina no amata atkāpušos Ministru kabineta locekļus līdz turpmākam izpildīt savus amata pienākumus.

2) Noguldītāju interešu sargāšanai nolemj naudas iestādēs š. g. 17. un 18. jūnijā pārtraukt izmaksu no tekošiem rēķiniem un noguldījumiem, kā arī aizdevumu izsniegšanu.

3) Uzdod tirdzniecības un rūpniecības ministram likumā paredzētā kārtībā ierobežot tekstilpreču un ādu un ādu izstrādājumu pārdošanu.

Sēdi slēdz plkst. 12.50.

Ministru prezidents K. Ulmanis

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 85. lp.

¹ Jūlijs Auškāps (1884—1942) — ķīmiķis, valsts darbinieks, ķīmijas zinātņu doktors (1930. g.). Beidzis Pēterburgas Tehnisko institūtu (1910. g.). 1911.—

1914. gadā Pēterburgas augstāko sieviešu politehnisko kursu pasniedzējs. No 1914. gada Krievijas armijā. 1920. gadā Urālu kalnu institūta pasniedzējs. No 1920. gada LU Ķīmijas fakultātes docents, 1924.—1926. gadā fakultātes dekāns, vēlāk profesors, 1933.—1937. gadā LU rektors. No 1938. gada augusta līdz 1940. gada jūnijam izglītības ministrs. Francijas ķīmiķu biedrības biedrs. Deportēts uz PSRS, arestēts 1941. gada jūnijā, piespriests nāves sods 1942. gada 3. augustā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru, Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 1. šķiras komandiera krustu, Svētā Krēsla Svētā Silvestra ordeņa 2. šķiru, Lietuvas Ģedimina ordeņa 2. šķiru, Somijas Baltās Rozes ordeņa 2. šķiru, Zviedrijas Karaliskā teātra sudraba medaļu, Francijas Akadēmisko Palmu.

² Alfrēds Jēkabs Bērziņš (1899—1977) — valsts un sabiedriska darbinieks. No 1926. gada sāka darboties aizsargu organizācijā — sākumā instruktors, tad informācijas, no 1930. gada Aizsargu štāba organizācijas daļas vadītājs, no 1931. gada Ārējās informācijas daļas priekšnieks, Saeimas deputāts (1931.—1934. g.). Laikraksta «Malienas Ziņas» (1925.—1929. g.), «Gulbenes Balss», «Rūjienas Ziņas», «Valkas Balss» (1928.—1929. g.) redaktors un izdevējs, žurnāla «Aizsargs» (1928.—1931. g.) redaktors. 1934.—1937. gadā iekšlietu ministra biedrs, no 1937. gada jūnija līdz 1940. gada jūnijam sabiedrisko lietu ministrs. 1940. gada vasarā aizbrauca no Latvijas. 1941.—1943. gadā ieslodzījumā Vācijā. Pēc kara pārcēlās uz dzīvi ASV. 1951. gadā piedalījās Amerikas latviešu apvienības (ALA) dibināšanā un darbojās tajā līdz 1970. gadam, pēc tam ALA goda priekšsēdis.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5., 4. un 2. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru un Aizsargu Nopelnu krustu.

³ Jānis Volonts (1882—1943) — valsts un sabiedriska darbinieks. Studējis Pobežinska augstākajos komerczinībuursos Pēterburgā. 1900.—1922. gadā strādāja Maļceva a/s uzņēmumos Pēterburgā un Brjanskas guberņā. Piedalījās Latgāliešu palīdzības biedrības karā cietušiem dibināšanā Petrogradā 1915. gadā. Vēlāk darbojās Petrogradas latviešu bēgļu komitejā. 1922. gadā pēc atgriešanās Latvijā ievēlēts par Daugavpils pilsētas valdes locekli, 1923.—1937. gadā Daugavpils pilsētas galva. No 1938. gada janvāra līdz 1940. gada jūnijam tautas labklājības ministrs. Apcietināts 1941. gada 14. jūnijā un deportēts uz PSRS, kur miris ieslodzījumā 1943. gada 16. martā. Reabilitēts 1988. gada 2. jūnijā.

Apbalvots ar Atzinības krusta 1. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Aizsargu Nopelnu krustu, «Polonia Restituta» virsnieka krustu un 2. šķiras goda zīmi «Par izciliem nopelniem ugunsdzēsībā».

⁴ Jānis Birznieks (1895—1955) — lauksaimnieks, valsts un sabiedriska darbinieks. 1. pasaules kara laikā latviešu strēlniekos. 1922.—1928. gadā Bārtas pagasta valdes priekšsēdētājs. 1928. gadā ievēlēts par Liepājas apriņķa pašvaldības revīzijas komisijas priekšsēdētāju. Saeimas deputāts (1928.—1934. g.). 1934.—1935. gadā zemkopības ministra biedrs, no 1935. gada jūlija līdz 1940. gada jūnijam zemkopības ministrs. Arestēts 1941. gada 14. jūnijā un deportēts uz PSRS, miris Novoselovā Krasnojarskas apgabalā. Reabilitēts 1989. gada 10. oktobrī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. un 2. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru, Igaunijas Ērgļa ordeņa 1. šķiru, Beļģijas Leopolda II ordeņa lielkrustu, Aizsargu Nopelnu krustu, Latvijas Vanagu ordeņa 1. šķiru, Valsts statistiskās pārvaldes ordeņa 1. šķiru.

⁵ Jāzeps Čamanis (1884—1964) — garīdznieks, valsts darbinieks. Beidzis Kauņas garīgo semināru un Pēterburgas Romas katoļu garīgo akadēmiju. 1. pasaules kara gados mācītājs un pedagogs, vadīja Daugavpils baltkrievu

ģimnāziju. No 1934. gada līdz 1940. gada jūnijam izglītības viceministrs un ministrs bez portfeļa. Bija pāvesta galma prelāts. 1940. gada jūlijā izbrauca uz Romu. Turpmāk veicis Latvijas pārstāvja pienākumus Itālijā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru un Atzinības krusta 1. šķiru.

⁶⁶ Kārlis Piegāze (1876—?) — būvinženieris, valsts darbinieks. Beidzis Rīgas Politehnisko institūtu (turpmāk RPI). 1908.—1920. gadā strādāja par arhitektu Aizbaikālā. 1920. gada oktobrī atgriezās Latvijā, līdz 1924. gadam strādāja Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības pārvaldē, no 1925. gada Valsts kontroles kolēģijas loceklis. No 1934. gada septembra līdz 1939. gada oktobrim Valsts kontroles padomes loceklis. No 1939. gada oktobra līdz 1940. gada jūnijam Valsts kontrolieris. 1941. gadā deportēts uz PSRS.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru un Atzinības krusta 2. šķiru.

⁷⁷ Sk. protok. nr. 40.

Protokols nr. 42

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 17. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents	Dr. K. Uļmanis
Ārlietu ministrs	V. Munters
Iekšlietu ministrs	K. Veidnieks
Izglītības ministrs	prof. J. Auškāps
Kāra ministrs	ģen. K. Berķis
Sabiedrisko lietu ministrs	A. Bērziņš
Satiksmes ministrs	A. Kāposts
Tautas labklājības ministrs	J. Volonts
Tieslietu ministrs	H. Apsīts
Tirdzniecības un rūpniecības ministrs	J. Blumbergs
Zemkopības ministrs	J. Birznieks
Ministrs	J. Čamanis
Valsts kontrolieris	K. Piegāze

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 21.30.

Pārrunā par kārtības uzturēšanu un par soļiem, kas sperami, lai nodrošinātu netraucētu un kārtīgu ienākušā Padomju Savie-

nības karaspēka novietošanu. Pilnvaro iekšlietu ministru izdot vajadzīgos rīkojumus,¹ pamatojoties uz likumu par kārtību un sabiedrisku drošību valstī.²

Sēdi slēdz plkst. 23.00.

Ministru prezidents K. Ulmanis
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 86. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 1.

² Sk. pielik. nr. 2.

Protokols nr. 43

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 18. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents	Dr. K. Ulmanis
Ārlietu ministrs	V. Munters
Iekšlietu ministrs	K. Veidnieks
Izglītības ministrs	prof. J. Auškāps
Kara ministrs	ģen. K. Berķis
Sabiedrisko lietu ministrs	A. Bērziņš
Satiksmes ministrs	A. Kāposts
Tautas labklājības ministrs	J. Volonts
Tieslietu ministrs	H. Apsīts
Tirdzniecības un rūpniecības ministrs	J. Blumbergs
Zemkopības ministrs	J. Birznieks
Ministrs	J. Čamanis
Valsts kontrolieris	K. Piegāze

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 12.15.

1) Apstiprina 1940. g. 17. jūnija protokolu starp Latvijas armijas pārstāvi un PSRS armijas pārstāvi par padomju karaspēka novietošanu Latvijā.¹

2) Sadarbības noorganizēšanai un veicināšanai ar Padomju Savienības karaspēka daļām Latvijā nodibina pie armijas

komandiera sakaru štābu. Par sakaru štāba priekšnieku iecel gen. M. Hartmani.²

3) Pieņem:

1/ likumu par noguldījumu un tekošu rēķinu izmaksu, kā arī aizdevumu izsniegšanas regulēšanu,³

2/ likumu par dažu maksājumu termiņu pagarināšanu,⁴

3/ papildinājumu lauksaimniecības nolikumā.⁵

4) Nolemj noguldītāju interešu sargāšanai naudas iestādēs 1940. g. 19. un 20. jūnijā pārtraukt izmaksas no tekošiem rēķiniem un noguldījumiem, kā arī aizdevumu izsniegšanu.

5) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atļauj Rīgas apriņķa priekšniekam Mārtiņam Ritumam⁶ darboties tirdzniecības un rūpniecības a/s «Latvijas Bērzs» padomē.

6) Atļauj Satiksmes ministrijai Latvijas Sarkanā krusta,⁷ sakarā ar sanatorijas likvidāciju Liepājā, slimniekus, personālu un inventāru pārvadāt no Liepājas līdz Zemitānu vai Asaru stacijām bez maksas, atbrīvojot minētos braucējus no valsts aizsardzības fonda iemaksas, bet inventāra sūtījumus arī no dzelzceļu papildmaksām, kādas event[uāli] rastos pie pārvadāšanas, un pilnvaro satiksmes ministru izdot attiecīgu rīkojumu.

7) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Kara ministrijai iegādāt bez izsoles un sacensības dažādus alumīnija priekšmetus:

1/ no firmas «Dāvids Muške», Rīgā, par Ls 26 785,—

2/ „ „ „Metall-Štamp» „ „ „ 17 070,—

kopsummā par Ls 43 855,—

pēc kara ministra š. g. 12. jūnijā rakstā Nr. 8960 minētā sadalījuma.

8) Uz finansu ministra priekšlikumu apstiprina 1940. gadam darbinieku sarakstus jaundibinātiem Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības un Zemturības departamentiem, kopā 241 darbinieku, pēc Finanšu ministrijas š. g. 15. jūnija rakstam Nr. B/X-10 klāt pieliktā sadalījuma.

9) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Tautas labklājības ministrijai atvērt, sākot ar 1940. g. 1. septembri, Talsu leprozorijā tuberkulozes papildu sanatoriju un atļauj pieņemt sekojošus jaunus darbiniekus:

štata darbinieki:

1 virsmāsa, XIII kateg[orija], uz 5 mēn[ešiem],

ārštata darbinieki:

1 kanc[elejas] ierēdnis Ls 100,— mēn[esī], uz 4 mēn[ešiem],

1 ve[las] mazgātāja „ 80,— „ „ 4 „

2 jaun[ākās] kopējās „ 70,— „ „ 5 „

Tekošo izdevumu segšanai atļauj izlietot Ls 5497,— no Talsu leprozorijas 1940. saimnieciskā g[ada] budž[eta] (v. 18.) ietaupījumiem, bet Ls 1710,— atļauj no fonda neparedzamām vajadzībām; telpu iekārtošanai un inventāra iegādei vajadzīgos Ls 11350,— atļauj izlietot no Veselības departamenta 1940. s[aimnieciskā] g[ada] budž[eta] (v. 10, § 29. p[unkts] 2) tuberkulozes ārstniecības iestāžu ierīkošanai paredzētām summām.

10) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Zemkopības ministrijai Vispārējās lauksaimniecības bankas labā izdarītos vācu izceļotāju⁸ lauku nekustamās mantas sadalīšanas un novērtēšanas izdevumus segt no Zemkopības ministrijas budžeta līdzekļiem.

11) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Tieslietu ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 6500,— Kārsavas iecirkņa mirtiesas telpu remontam.

12) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Kara ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 25000,— pabalsta izmaksai 1940. gadā apmācībā iesaukto rezerves karavīru trūcīgām ģimenēm.

13) Pamatojoties uz nolikumu par valsts darbiem un piegādēm 65. p[anta] 3. p[un]kt[u],⁹ atļauj Zemkopības ministrijai izdot akc[iju] sab[iedrī]bai «Latvijas koks» zāgēto materiālu izzāgēšanas darbus pie Žīguru stacijas kopsummā par apm[ēram] Ls 18000,— saskaņā ar Zemkopības ministrijas š. g. 15. jūnija rakstam Nr. IP-17/557 klāt pielikto līguma projektu.

14) Uz tirdzniecības un rūpniecības ministra priekšlikumu atļauj Krišjāņa Valdemāra jūrskolas direktoram Ernestam Kalniņam¹⁰ ieņemt blakus amatu apvienotās kuģniecības akciju sabiedrībā kā revīzijas komisijas loceklim.

15) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Valsts prezidenta sekretariātam no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 35023,99 Pils ēku un telpu tekoša remonta un iekārtošanas izdevumu segšanai.

16) Atļauj Valsts prezidenta sekretariātam no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 400,— izsniegtšanai Pils komandanta L[āčplēša] k[ara] o[rdeņa] k[avaliera] pulkveža Bebra¹¹ atraitei bērnu papildizdevumu segšanai.

17) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Valsts prezidenta sekretariātam no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 948,— saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 46. p[anta] piezīmi¹² pienākošā pabalsta izmaksai mirušā Rīgas Pils komandanta Lāčplēša kara ordeņa kavaliera pulkveža Raimonda Bebra ģimenei.

18) Uz izglītības ministra priekšlikumu atļauj Skolu departamenta direktoram Jānim Celmam¹³ darboties a/s «Latvijas bērzs» revīzijas komisijā.

Sēdi slēdz plkst. 15.00.

Ministru prezidents K. Ulmanis
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 87., 88. lp.

¹ Saskaņošanas protokola teksts:

«ПРОТОКОЛ СОГЛАШЕНИЯ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ КОМАНДОВАНИЯ
СОВЕТСКИХ ВОЙСК, С ОДНОЙ СТОРОНЫ, И ЛАТВИЙСКИХ ВОЙСК —
С ДРУГОЙ СТОРОНЫ

17 июня 1940 г.

С советской стороны генерал-полковник танковых войск тов. Павлов; с латвийской стороны г-н полковник Удентыньш.

17 июня 1940 г. стороны приняли условия по нижеследующим пунктам:

I

Допустить размещение советских войск на латвийской территории в ниже-
следующих районах:

- 1) Цесис (Венден)—Валмиера;
- 2) Рига—Иелгава—Бауск;
- 3) Тукум—Талси;
- 4) Вентспилс (Виндава)—Кулдига (Гольдинген)—государственная граница от Пикели до моря;
- 5) Яунелгава (Фридрихштадт)—Мадлиэна (на русской карте «к Литве»);
- 6) Биржи (Бушгоф)—Екабпилс (Якобштадт)—ст. Яункалнава (ст. Ново-Кальценау);
- 7) Вышки (Дубны)—Илукст—государственная граница с Литвой от района Ново-Александровск (Зарасай)—Иозефово;
- 8) Дрицены—Бараная—Лудза (Люцин)—Резекне;
- 9) Апе (Хоппенгоф)—ст. Гулбене (Альт-Гульбене)—Балви (Боловск) исключительно—Алуksне (Марненбург) с озером включительно.

II

Размещение войск, кроме районов, указанных в основном и дополнительном соглашениях, заключенных правительствами СССР и Латвии, является временным и подлежит рассмотрению особой комиссии.

III

Перевозки по железной дороге грузов для советских войск производятся как из Советского Союза, так и из Литвы без осмотров и задержек, по мнению латвийского представителя, не нарушая нормального графика движения.

IV

Предоставить советским частям и командирам права пользования телефоном и телеграфом на сети латвийской территории на общих основаниях. Для связи между важнейшими гарнизонами советских войск в Латвии предоставляется по возможности прямой провод.

V

Предоставить право советскому командованию найма рабочей силы из латвийского населения для строительства и оборудования аэродромов и площадок через соответствующие латвийские административные власти.

VI

Начальникам снабжения советских войск (не ниже начальника снабжения дивизии) предоставить возможность и оказать активное содействие в закупке потребных видов продовольствия и фуража из свободных ресурсов в Латвии через соответствующие административные власти.

VII

О военно-морских силах СССР вопрос не обсуждался; будет рассмотрен в особом соглашении.

Протокол написан от руки в двух экземплярах на двух листах на русском языке и подписан.

С советской стороны
генерал-полковник танковых войск (Павлов)

С латвийской стороны
полковник (Удентыньш)»

Полпреды сообщают.: Сб. документов об отношениях СССР с Латвией, Литвой и Эстонией: Август 1939 г.—август 1940 г. — М.: Междунар. отношения, 1990. — С. 395—397.

² Mārtiņš Hartmanis (1882—?) — militārs darbinieks. Latvijas armijas ģenerālis (1929. g.). Beidzis Viļņas karaskolu un Kara akadēmiju Francijā (1924. g.). No 1904. gada dienējis Krievijas armijā (106. un 115. kājnieku pulkā). 1915. gada februārī—1918. gada novembrī bija vācu gūstā. 1918. gada decembrī brīvprātīgi iestājās Latvijas armijā. 1919. gada jūlijā iecelts par Armijas virspavēlnieka štāba operatīvās daļas priekšnieku. 1919. gada oktobrī iecelts par Latvijas militāro priekšstāvi Polijā. Armijas galvenā štāba operatīvās daļas priekšnieks (1922., 1925.—1929. g.). 1929. gada decembrī iecelts par Armijas štāba priekšnieka pirmo palīgu, vienlaicīgi 1929. gada novembrī—1930. gada oktobrī 5. Cēsu kājnieku pulka komandieris, 1932. gada februārī—1933. gada februārī komandiera cenza iegūšanai iecelts par Zemgales divīzijas komandieri un Daugavpils apgabala garnizona priekšnieku. 1934. gada februārī—1939. gada oktobrī Armijas štāba priekšnieks (1936. gada aprīlī—maijā komandējumā uz PSRS). 1939. gada oktobrī iecelts par armijas komandiera sevišķu uzdevumu ģenerāli un Latvijas un PSRS savstarpējās palīdzības pakta militāro jautājumu risināšanai izveidotās komisijas priekšsēdētāju. 1940. gada janvārī—martā Latvijas delegācijas priekšsēdētājs padomju—latviešu jauktajā komisijā savstarpējās palīdzības pakta ieviešanai dzīvē. 1940. gada 18. jūnijā iecelts par Armijas komandiera sakaru štāba priekšnieku Latvijas un PSRS armiju sadarbības veicināšanai. 1940. gada 21. oktobrī atvaļināts no karadienesta, decembrī apcietināts un deportēts uz PSRS.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru, Francijas Goda leģiona virsnieka ordeni, «Polonia Restituta» ordeņa 4., 2. un 1. šķiru, Polijas Drošsirdīgo krusta kara ordeni, Somijas Baltās Rozes komandiera ordeņa 2. un 1. šķiru, Zviedrijas Sķēpa komandiera ordeņa 1. šķiru, Lietuvas Ģedimina ordeņa 1. šķiru, Igaunijas Brīvības krusta 1. šķiras 2. pakāpi.

³ Sk. pielik. nr. 3. Likuma pieņemšanas nepieciešamību Finanšu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «Pēdējo dienu notikumu ietekmē pilsoņi

pavairojuši pieprasījumus pēc noguldījumu atmaksām. Saņemtos līdzekļus pa daļai izlieto dažādu preču iepirkšanai krājumam vai arī naudu tur mājās bez kādas vajadzības.

Abi minētie noguldījumu atprasišanas iemesli pašreizējos apstākļos nav attaisnojami. Preču pastiprināta iegāde var radīt īslaicīgus dažu preču iztrūkumus un tādējādi var nedot iespēju pārējiem pilsoņiem apmierināt savas ikdienišķās vajadzības pēc precēm. Bez tam naudas strauja atvilkšana no kredītiestādēm var sagādāt pēdējām grūtības līdzekļu sagādē ražojošiem pasākumiem un līdz ar to satricināt saimnieciskās dzīves normālu norisi.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 84. l., 346. lp.)

⁴ Sk. pielik. nr. 4.

⁵ Sk. pielik. nr. 5.

⁶ Mārtiņš Reinholds Rītums (Treijs; 1887—1942) — policijas darbinieks. 1. pasaules kara laikā dienēja 115. Vjazmas kājnieku pulkā. 1921. gada februārī atgriezās Latvijā. No 1922. gada janvāra Ventspils apriņķa krimināl-policijas uzraugs, no 1923. gada Ilūkstes apriņķa robežsargu kontrolieris, no 1924. gada Liepājas apriņķa robežsargu kontrolieris, no 1927. gada Liepājas—Aizputes apriņķa Priekules policijas iecirkņa priekšnieks, 1929.—1934. gadā Rīgas prefektūras I iecirkņa priekšnieks, no 1934. gada Cēsu apriņķa priekšnieks, no 1937. gada septembra līdz 1940. gada jūlijam Rīgas apriņķa priekšnieks, 5. Rīgas aizsargu pulka komandieris. Arestēts 1941. gada 14. jūnijā un deportēts uz PSRS, piespriests nāves sods 1942. gada 9. aprīlī. Reabilitēts 1989. gada 30. augustā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Viestura ordeņa 3. šķiru, Aizsargu Nopelnu krustu, Latvijas atbrīvošanās kara piemiņas zīmi, Igaunijas Melnā Ergļa ordeņa 4. šķiru, Igaunijas Baltā Ergļa ordeni, Lietuvas Aizsargu zvaigzni un medaļu un Igaunijas Aizsargu Baltā krusta 3. šķiru, Krievijas impērijas Jura krustu, Svētā Staņislava ordeņa 3. un 2. šķiru, Svētās Annas ordeņa 4., 3., 2. šķiru.

⁷ Latvijas Sarkanais krusts — dibināts 1918. gada 20. novembrī ievainotu un slimu karavīru ārstēšanai un kopšanai. Latvijas Republikā uzturēja slimnīcas un sanatorijas, piedalījās tuberkulozes u. c. slimību apkarošanā, gatavoja ārstniecības iestāžu palīgpersonālu, gādāja par invalīdiem un palīdzēja izpostīto apvidu iedzīvotājiem. 1940. gadā tā darbība Latvijā tika pārtraukta. Pēc 2. pasaules kara tas turpina darbu emigrācijā. Latvijas Sarkanais krusts ir sastādījis koncentrācijas nometņu upuru sarakstus, apzinājis deportētos un izveidojis kartotēku, aizsācis arī deportēto ebreju apzināšanu. Tā kartotēkā reģistrētas apmēram 130 000 personas, arī pirmajos bēgļu gados mirušās. Kopš 1965. gada tā galvenā pārvalde atrodas Mīnsterē.

⁸ Pēc 1935. gada tautas skaitīšanas datiem, Latvijā dzīvoja 62 144 vācieši, no kuriem 56 441 bija Latvijas pilsonis. 1939. gada 30. oktobrī tika noslēgts Latvijas un Vācijas līgums par vāciešu repatriāciju. Šis līgums tapis tās sistēmas ietvaros, kura izveidojās pēc 1939. gada 23. augusta PSRS un Vācijas neuzbrukšanas pakta un tam pievienotā slepenā protokola parakstīšanas. Līdz 1940. gada 15. aprīlim no Latvijas pilsonības atbrīvojās 53 172 cilvēki, no kuriem 45 559 bija vācieši. 1941. gada pavasarī saskaņā ar PSRS un Vācijas 1941. gada 10. janvāra nolīgumu no Latvijas izbrauca apmēram 17,1 tūkstotis cilvēku, no tiem apmēram 11—12 tūkstoši vāciešu.

⁹ Sk. pielik. nr. 6.

¹⁰ Ernests Kalniņš (1881—1941) — tālbraucējs kapteinis. Mangaļu jūrskolas skolotājs. No 1920. gada Krišjāņa Valdemāra jūrskolas direktors. Kuģniecības a/s «Kaija» direktors rīkotājs un Glābšanas biedrības uz ūdeņiem priekšnieks. 1941. gada 23. jūnijā arestēts, 1941. gada 6. decembrī piespriests nāves sods.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru un Lietuvas Ģedimina ordeņa 3. šķiru.

- ³¹ Raimonds Bebris (1891—1940) — militārs darbinieks. Latvijas armijas pulkvedis. Studējis medicīnu Terbatas universitātē, beidzis Kijevas praporščiku skolu un vecāko virsnieku kursus. Krievijas armijā dienēja no 1914. gada, 1916.—1917. gadā dienēja 4. Vidzemes latviešu strēlnieku bataljonā. 1918. gada janvārī atvaļināts no armijas. 1918. gada 27. janvārī—22. februārī atradās ieslodzījumā Kronšates cietumā, kur viņam tika piespriests nāves sods. 22. februārī viņam izdevās izbēgt no cietuma. 1918. gada maijā atgriezās Latvijā, kur jūnijā viņu arestēja vācu varas iestādes. 1918. gada novembrī sāka dienestu Latvijas armijā. 1919.—1920. gadā komandēts uz kara skolu. 1920.—1925. gadā dienēja 7. Siguldas kājnieku pulkā, 1921. gadā Vecgulbenes garnizona priekšnieks. 1925.—1926. gadā Kara ministrijas padomes sekretāra v. i., 1926.—1927. gadā dienēja Aizzogotāju traleru divizionā, 1927.—1930. gadā — 12. Bauskas kājnieku pulkā, 1930.—1931. gadā — 10. Aizputes kājnieku pulkā, 1931.—1935. gadā — 11. Dobeles kājnieku pulkā, 1935.—1936. gadā — 3. Jelgavas kājnieku pulkā (bataljona komandieris). 1936. gada maijā—1940. gada jūnijā Valsts prezidenta Pils komandants.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Viestura ordeņa 3. šķiru (ar šķēpiem), Aizsargu Nopelnu krustu, «Polonia Restituta» ordeņa 4. šķiru, Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīmi, Latvijas Republikas atbrīvošanas cīņu 10 gadu jubilejas piemiņas medaļu, Krievijas impērijas Jura krusta 4. šķiru, Svētās Annas ordeņa 4. un 3. šķiru, Svētā Staņislava ordeņa 3. un 2. šķiru (ar šķēpiem un lenti).

- ¹² Sk. pielik. nr. 7.

- ¹³ Jānis Celms (1895—1968) — skolotājs, sabiedriska darbinieks. Beidzis LU Ķīmijas fakultāti. Latvijas brīvības cīņu dalībnieks 1919.—1920. gadā. Bijis vidusskolas un arodskolas skolotājs Rīgā. No 1934. gada Kultūras fonda nodaļas vadītājs, 1936. gadā iecelts par Izglītības ministrijas mākslas un kultūras lietu pārziņi. 1938.—1939. gadā Izglītības ministrijas Skolu departamenta vicedirektors, no 1939. gada oktobra līdz 1940. gada augustam šī departamenta direktors. 1944. gadā emigrēja uz Vāciju. Vēlāk pārcēlās uz ASV.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru un Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru.

Protokols nr. 44

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 20. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents	Dr. K. Ulmanis
Ārlietu ministrs	V. Munters
Iekšlietu ministrs	K. Veidnieks
Izglītības ministrs	prof. J. Auškāps
Kara ministrs	ģen. K. Berķis
Sabiedrisko lietu ministrs	A. Bērziņš

Satiksmes ministrs	A. Kāposts
Tautas labklājības ministrs	J. Volonts
Tieslietu ministrs	H. Apsīts
Tirdzniecības un rūpniecības ministrs	J. Blumbergs
Zemkopības ministrs	J. Birznieks
Ministrs	J. Camanis
Valsts kontrolieris	K. Piegāze

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 12.20.

1) Apstiprina Labības biroja pie Zemkopības ministrijas noslēgtos eksportlīgumus ar zemāk minētām firmām:
fob darījumi:

23.II 40.	<i>Svenska Spannmalsaktiebolaget, Stockholm,</i> 7000 tonnas rudzu par \$ 35,50 + piemaksa \$ 2,50 tonnā no a/s «Ogle», Rīgā	\$ 248 499,99
9.IV 40.	<i>Vaasan Höyrymylly O. Y., Vaasa,</i> 1575 tonnas rudzu par \$ 38,— tonnā	„ 59 850,—
9.IV 40.	<i>Kauppiaitten Mylly O. Y., Kotka,</i> 525 tonnas rudzu par \$ 38,— tonnā	„ 19 950,—
9.IV 40.	<i>H. Saastamoinen ja Pojat O. Y., Kuopio,</i> 510 952 tonnas rudzu par \$ 38,— tonnā	„ 19 416,18
9.IV 40.	<i>O. Y. Gust. Ranin, Kuopio,</i> 510 953 tonnas rudzu par \$ 38,— tonnā	„ 19 416,21
17.IV 40.	<i>Svenska Spannmalsaktiebolaget, Stockholm,</i> 7280,418 tonnas rudzu par \$ 38,50 tonnā	„ 280 296,11
19.IV 40.	<i>Valtion Viljavarasto, Helsinki,</i> 5249,055 tonnas rudzu par \$ 40,0 tonnā	„ 209 962,20
26.IV 40.	<i>Riigi Viljasalv, Tallinn,</i> 2000 tonnas rudzu par \$ 41,— tonnā franko vagonš Rīga	„ 82 000,—
22.V 40.	<i>Reichsstelle für Getreide, Futtermittel und sonstige landwirtschaftliche Erzeugnisse, Geschäftsabteilung, Berlin,</i> 20 000 tonnas ±5%, resp., 10% rudzu par Ls 300,— tonnā, mīnus 1/2%	Ls 6 567 000,—

2) Principā piekrīt Iekšlietu ministrijas Kārtības policijas departamenta ārējo policijas darbinieku štatu papildināšanai ar jauniem darbiniekiem un uzdod Finanšu ministrijai sagādāt vajadzīgos līdzekļus.

3) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu sakarā ar PSRS kara-

spēka ienākšanu Latvijā atļauj Iekšlietu ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 9000,— policijas darbinieku ēdināšanai, rēķinot Ls 1,20 dienā uz darbinieku par 7 dienām.

4) Atļauj Iekšlietu ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 1012,53 atmaksai Daugavpils prefektam un Rēzeknes, Ludzas un Abrenes apriņķu priekšniekiem izdevumu segšanai, kas cēlušies, rīkojot š. g. maija mēnesī Latgalē atbildīgo amatpersonu sanāksmes.

5) Sakarā ar š. g. 15. jūnija no Latvijas—Padomju Savienības robežas aizvestiem 10 robežsargiem¹ atļauj Iekšlietu ministrijai izmaksāt pusi no šiem robežsargiem pienākošā atalgojuma par viņu prombūtnes laiku viņu apgādātiem piederīgiem, bet otru pusi — viņiem pašiem — pēc atgriešanās. Tiem robežsargiem, kuriem nav apgādājamo piederīgo, atļauj izmaksāt pēc viņu atgriešanās pilnu atalgojumu par visu prombūtnes laiku.

6) Atļauj Iekšlietu ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 1047,51 izsniegšanai pabalsta veidā š. g. 15. jūnijā nošautā robežsarga Cimoškas² tēvam dēla sešu mēnešu atalgojuma apmērā — Ls 698,34 un robežsarga Maciša³ tēvam dēla trīs mēnešu atalgojuma apmērā Ls 349,17.

7) Uz izglītības ministra priekšlikumu un saskaņā ar likuma par pensijām I daļas 29. panta piezīmi⁴ ieskaita Latvijas Universitātes profesoram Norvēģijas pavalstniekam Embrikam Strandam⁵ pensijas izdienā 17 gadus 3 mēnešus, ko viņš nostrādājis ārpus Latvijas.

8) Apstiprina Finanšu ministrijas 1940. g. 20. jūnija rakstam Nr. B IX 41 klāt pielikto Valsts elektrības uzņēmuma «Ķegums» noslēgto līgumu ar Galvas pilsētu Rīgu par elektriskās enerģijas piegādi Rīgai.

9) Uz finanšu ministra priekšlikumu atļauj Valsts elektrības uzņēmumam «Ķegums»:

1/ iegūt savā īpašumā a/s «Aiviekste» elektrības tīklu par Ls 350 000,—;

2/ izbūvēt 20 000 voltu līniju Ķegums—Koknese—Pļaviņas—Aiviekste;

3/ pieslēgt Aiviekstes rajonā ap 200 lauku saimniecību;

4/ minētām vajadzībām iztrūkstošos Ls 750 000,— atļauj no valsts kases brīvām summām uz Valsts elektrības uzņēmuma «Ķegums» 1941. gada budžeta rēķina.

10) Piekrīt satiksmes ministra 1940. g. priekšlikumam Nr. EFT I 1/559 par valsts dzelzceļu preču tarifa I daļas papildināšanu, noteicot tarifu PSRS lokomotīvu pārvadāšanai karstā stāvoklī ar viņu brigādēm un kurināmo, un pilnvaro satiksmes ministru izdot attiecīgu rīkojumu.

11) Atļauj Zemkopības ministrijai pārdot Rīgas namsaimnieku biedrībai⁶ apm[ēram] 30 220 sterus dedzināmas malkas Vecsalacas un Engures virsmežniecībās kopsummā par apm[ēram] Ls 241 017,— saskaņā ar Zemkopības ministrijas š. g. 19. jūnija rakstam Nr. IP IV 19/559 klāt pieliktā līguma projekta cenām un nosacījumiem.

12) Pieņem pārgrozījumus un papildinājumus ievadmuītas tarifā.⁷

13) Uz tieslietu ministra priekšlikumu nolemj nodibināt Tiesu palātā vienu jaunu palātas locekļa amatu, ņemot līdzekļus šai vajadzībai no Tieslietu ministrijas algu kredītu ietaupījumiem.

14) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atbrīvo iekšlietu ministra tehnisko biedru J. Legzdiņu⁸ no ieņemamā amata.

15) Uz tieslietu ministra priekšlikumu iecel bij[ušo] satiksmes ministru Arturu Kāpostu viņu agrākā amatā, t. i., par Rīgas apgabaltiesas vicepriekšsēdētāju, skaitot no 1940. g. 21. jūnija.

16) Uz tieslietu ministra priekšlikumu iecel bijušo Liepājas apgabaltiesas priekšsēdētāju Jāni Legzdiņu par Tiesu palātas loekli, skaitot ar 1940. g. 20. jūniju. Līdzekļi Legzdiņa atalgošanai ņemami no Tieslietu ministrijas algu ietaupījumiem.

Sēdi slēdz plkst. 14.45.

Ministru prezidents K. Ulmanis

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 89., 90. lp.

¹ Naktī no 14. uz 15. jūniju notika bruņots uzbrukums Latvijas Republikas robežpostenim Masļenkos un Šmajļos uz Latvijas un PSRS robežas. Tika nogalināti 3 Latvijas robežsargi un 2 civilpersonas, ievainota viena civilpersona. Uz PSRS tika aizvesti 10 robežsargi un 27 civilpersonas. Latvijas iekšlietu ministrs izveidoja speciālu komisiju šī incidenta izmeklēšanai ģenerāļa L. Bolšteina vadībā. Par izmeklēšanas rezultātiem Latvijas Republikas sūtnis Maskavā F. Kociņš 16. jūnijā informēja PSRS valdību un lūdza tai paskaidrojumu. Ne 1940. gada vasarā, ne arī vēlāk PSRS valdība tā arī nav devusi nekādus oficiālus paskaidrojumus.

² Pēteris Cimoška (1914—1940) — robežsargs. No 1936. gada oktobra līdz 1937. gada novembrim un 1939. gada septembrī—novembrī dienēja armijā. 1940. gada maijā—jūnijā Robežsargu brigādes 3. Abrenes bataljona robežsargs. Nogalināts bruņotās provokācijas laikā uz Latvijas un PSRS robežas 1940. gadā naktī no 14. uz 15. jūniju.

³ Jānis Macītis (1913—1940) — robežsargs. No 1935. gada oktobra līdz 1936. gada septembrim dienēja armijā. No 1939. gada novembra līdz 1940. gada jūnijam Robežsargu brigādes 3. Abrenes bataljona robežsargs. Nogalināts bruņotās provokācijas laikā uz Latvijas un PSRS robežas 1940. gadā naktī no 14. uz 15. jūniju.

⁴ Sk. pielik. nr. 33.

⁵ Embriks Strands (1876—1947) — norvēģu zoologs, LU profesors, no 1922. gada tās Sistemātiskās zooloģijas institūta un no 1924. gada — arī tās Hidrobioloģiskās stacijas direktors, LU dabas zinātņu goda doktors (1929. g.).
⁶ Rīgas namsaimnieku biedrība (līdz 1937. gada 15. janvārim — Rīgas namsaimnieku biedrība) dibināta 1903. gadā, lai aizstāvētu namsaimnieku saimnieciskās un tiesiskās intereses. Lēmums par biedrības slēgšanu tika pieņemts 1940. gada 7. augustā.

⁷ Sk. pielik. nr. 8.

⁸ Jānis Legzdīņš (1890—?) — jurists, Beidzis Maskavas universitātes Dabaszinību nodaļu un LU Tiesību nodaļu. Latvijas brīvības cīņu dalībnieks 1919.—1920. gadā. Bijis kara izmeklēšanas tiesnesis, Jelgavas apgabaltiesas viceprokurors (1928.—1929. g.), Daugavpils apgabaltiesas (1929.—1935. g.) un Rīgas apgabaltiesas (1935.—1936. g.) loceklis, no 1936. gada Liepājas apgabaltiesas priekšsēdētājs. No 1939. gada septembra līdz 1940. gada jūnijam iekšlietu ministra biedrs, 1941. gadā deportēts uz PSRS.
Apbalvots ar Atzinības krusta 3. šķiru.

Protokols nr. 45

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 21. jūnijā

Klāt:

Valsts prezidents	Dr. K. Ulmanis
Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i. prof. A. Kirhenšteins ¹	
Iekšlietu ministrs	V. Lācis ²
Kara ministrs	ģen. R. Dambītis ³
Sabiedrisko lietu ministrs	P. Blaus ⁴
Satiksmes ministrs	J. Jagars ⁵
Tautas labklājības ministrs	J. Lācis ⁶
Tieslietu ministrs	J. Pabērzs ⁷
Iekšlietu ministra biedrs	V. Latkovskis ⁸

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 10.15.

Valsts prezidents Kārlis Ulmanis, atklājot Ministru kabineta pirmo sēdi, uzrunā Ministru kabineta locekļus:

«Ņemot vērā, ka šā gada 16. jūnijā Ministru kabinets pilnā sastāvā pieteica man savu atkāpšanos,⁹ es aicināju ministru prezidenta amatā prof. Dr. A. Kirhenšteinu un Ministru kabineta šādā sastāvā: kara ministrs ģenerālis Dambītis, iekšlietu ministrs V. Lācis, sabiedrisko lietu ministrs P. Blaus, tautas

labklājības ministrs un izglītības ministra p[agaidu] v. i. J. Lācis, tieslietu ministrs un finanšu ministra p[agaidu] v. i. J. Pabērzs, satiksmes ministrs J. Jagars, iekšlietu ministra biedrs un politiskās policijas priekšnieks V. Latkovskis un armijas komandieris ģenerālis Kļaviņš.¹⁰

Saņēmis ministru prezidenta un kabineta locekļu piekrišanu, pasludinu valdību par nodibinājušos un stājušos pie savu pienākumu izpildīšanas. Novēlu labas sekmes sarežģīto uzdevumu veikšanā. Šajos uzdevumos ietilpst kārtības un drošības uzturēšana, normāla darba turpināšanas iespēju nodrošināšana un rūpīga gādība par labu un draudzīgu attiecību uzturēšanu ar kaimiņiem un sevišķi ar mums draudzīgo lielo austrumu kaimiņu — Padomju Savienību. Pie sirds lieku lojāli sadarboties pie mūsu zemē atrodošā Padomju Savienības karaspēka daļu izvietojanas un viņu dzīves apstākļu nokārtošanas.»

Valsts prezidentam atbild ministru prezidents prof. A. Kirhenšteins:

«Augsti godāts kungs Valsts prezident! Ministru kabineta un savā vārdā pateicos par laba novēlējumu. Mēs centīsimies labi pildīt tos smagos pienākumus, ko esam uzņēmušies šai grūtā brīdī. Mēs pateicamies jums par jūsu darbību. Mums sen ir pazīstamas jūsu rūpes par tautas labklājību, izglītību un veselību. Sevišķi Draudzīgajam aicinājumam ir liela nozīme tautas izglītības pacelšanā. Jūs esat ierosinājuši un aicinājuši uz darbu jaunatni, mācījuši to strādāt, sevišķi lauku darbos. Mazpulku tīkls pārklāj visu zemi ar darbīgu jaunatni. Šajā grūtā brīdī jūs esat veicinājuši labas attiecības ar ārvalstīm, sevišķi ar lielo kaimiņu — Padomju Savienību. Mēs solāmies strādāt par Latviju, turpināt, varbūt citādām metodēm, to darbu, ko jūs, Valsts prezidenta kungs, un agrākā valdība ir sākusī.»

Sēdi slēdz plkst. 10.25.

Valsts prezidents K. Ulmanis.

Ministru prezidents A. Kirhenšteins.

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons.

LVA, 270. l., 1. apr., 2.1., 91. lp.

¹ Augusts Kirhenšteins (1872—1963) — mikrobiologs, agronoms, valsts un sabiedrisks darbinieks, agronomijas zinātņu doktors (1923. g.). Beidzis Tērbatas Veterinārijas institūtu (1901. g.). Strādāja par veterinārārstu Valmierā un Limbažos. 1905. gada revolūcijas dalībnieks. 1906. gadā emigrēja caur Somiju uz Šveici. 1917. gada rudenī atgriezās Latvijā. 1918. gada janvārī Iskolata Veterinārās nodaļas vadītājs, no 1919. gada februāra līdz maijam LSPR Veselības tautas komisariāta Veterinārās nodaļas vadītājs. 1919. gada jūnijā iestājās Latvijas armijā (jūlijā—septembrī tās Veterinā-

rās pārvaldes priekšnieks). No 1922. gada LU docents. 1923. gadā nodibināja LU Serumstaciju un bija tās direktors. Zurnāla «Tautas Veselība» redaktors (1926.—1927. g.). Darbojās Latvijas kultūras tuvināšanas biedrībā ar PSRS tautām. No 1939. gada Jelgavas Lauksaimniecības akadēmijas profesors. No 1940. gada 21. jūnija līdz 21. jūlijam ministru prezidents un ārlietu ministra v. i., pēc tam līdz 25. augustam arī Valsts prezidents. No 1940. gada Tautas saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts. No 1940. gada 26. augusta līdz 1952. gada 10. jūnijam Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētājs, līdz 1962. gadam — Prezidija loceklis. 1949.—1952. gadā LKP CK biroja loceklis, 1946.—1962. gadā Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Mikrobioloģijas institūta direktors, 1951.—1958. gadā Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas viceprezidents. Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4 un 3. šķiru un Francijas Akadēmisko Palmu.

² Vilis Lācis (1904—1966) — rakstnieks, valsts un sabiedriska darbinieks. 1917.—1918. gadā mācījies Barnaulas skolotāju seminārā. 1921. gadā atgriezās Latvijā. Līdz 1933. gadam strādāja par ostas krāvēju, kurinātāju uz kuģiem, 1925.—1926. gadā obligātajā karadienestā. 1933.—1935. gadā strādāja par bibliotekāru. 20.—30. gados uzrakstījis vairākus romānus un stāstus. 1938.—1940. gadā darbojās laikrakstā «Jaunākās Ziņas». No 1940. gada 21. jūnija līdz 24. augustam iekšlietu ministrs. No 1940. gada Tautas saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts. 1941.—1962. gadā PSRS Augstākās Padomes deputāts. No 1940. gada LK(b)P CK biroja loceklis. No 1940. gada 25. augusta līdz 1959. gada 27. novembrim Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes, no 1946. gada Ministru Padomes priekšsēdētājs.

³ Roberts Dambītis (1881—1957) — militārs un valsts darbinieks, Latvijas armijas ģenerālis (1935. g.). Beidzis Viļņas karaskolu (1902. g.), Petrogradas Intendantūras akadēmijas 2. kursu (1914. g.). No 1914. gada augusta dažādos amatos Krievijas armijas Ziemeļrietumu frontē un Minskas kara apgabalā. No 1916. gada oktobra līdz 1917. gada oktobrim 2. latviešu strēlnieku brigādes štāba intendants. 1918. gada beigās—1919. gada sākumā Pagaidu valdības Apsardzības ministrijas lietu pārvaldnieks. 1920.—1924. gadā Latvijas armijas Saimniecības pārvaldes priekšnieks. Vēlāk Armijas štāba priekšnieka palīgs. No 1929. gada armijas Apgādes pārvaldes intendantūras daļas priekšnieks. 1935.—1939. gadā Armijas štāba priekšnieka pirmais palīgs. 1939. gada novembrī atvaļināts no armijas. No 1940. gada 21. jūnija līdz 27. septembrim kara ministrs, Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts un tās Prezidija loceklis (1940.—1941. g.). 1941. gada 20. jūlijā viņu apcietināja vācu okupācijas iestādes un ieslodzīja Rīgas centrālcietumā, vēlāk cietumā Berlīnē, pēc tam Zaksenhauzenes koncentrācijas nometnē. Pēc kara atgriezās Latvijā.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru, «Polonia Restituta» ordeni, Krievijas impērijas Svētā Staņislava ordeni, Svētās Annas ordeņa 3. un 2. šķiru (ar šķēpiem un lenti) un Svētā Vladimira ordeņa 4. šķiru.

⁴ Pēteris Blaus (1900—1971) — žurnālists, valsts un sabiedriska darbinieks. Studējis LU Arhitektūras fakultātē. 1919. gada maijā brīvprātīgi iestājās Latvijas armijā. 1921. gadā no armijas demobilizēts. Vēlāk strādāja Latvijas dzelzceļa virsvaldes materiālās apgādes nodaļā Valkā, Rīgas muižā. 1928.—1939. gadā 5. Rīgas aizsargu pulka sakaru bataljona 3. rotas komandieris. Zurnālu «Atpūtas Brīžiem» un «Mājas Draugs» redaktors (1926. g.), laikraksta «Jaunākās Ziņas» atbildīgais redaktors (1937.—1940. g.). No 1940. gada 21. jūnija līdz 24. augustam sabiedrisko lietu ministrs, arī Fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdētājs. Tautas saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1943. g.).

No 1940. gada augusta līdz 1943. gada janvārim LPSR Augstākās Padomes Prezīdija sekretārs. 1941. gadā evakuējās uz PSRS. No 1941. gada beigām līdz 1942. gada novembrim LK(b)P CK un LPSR TKP uz Baškīriju evakuēto latviešu pilsoņu lietu pilnvarotais. 1943. gada 17. decembrī arestēts. 1945. gada 19. maijā notiesāts uz 15 gadiem labošanas darbu nometnē. Sodū izcietis Temņikovas nometnē Mordovijā. Nosacīti atbrīvots pirms termiņa 1954. gadā, atgriezās Rīgā. Reabilitēts 1956. gada 11. augustā. Strādāja Latvijas radio, bijis Žurnālistu savienības atbildīgais sekretārs. 1957.—1959. gadā strādāja laikraksta «Rīgas Balss» redakcijā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. šķiru, Viestura ordeņa 4. šķiru, Aizsargu Nopelnu krustu.

- ⁵ Jānis Jagars (1894—1970) — inženieris, valsts un sabiedriska darbinieks. Beidzis RPI. 1919. gada februārī—maijā strādāja Zemkopības tautas komisiāta Kūdras nodaļā, no 1919. gada jūlija līdz 1923. gada aprīlim Zemkopības ministrijā tajā pašā nodaļā. 1923.—1934. gadā Rīgas pilsētas valdes loceklis, Rīgas pilsētas būvvaldes priekšsēdētājs, 1931.—1934. gadā Rīgas pilsētas galvas biedrs. 1934. gadā arestēts, ieslodzīts Liepājas koncentrācijas nometnē. 1935.—1940. gadā vadīja savu inženieru biroju. No 1940. gada 21. jūnija līdz 25. augustam satiksmes ministrs, no 26. augusta līdz 1944. gada martam komunālās saimniecības tautas komisārs. 1944. gada martā—oktobrī darbojās Rīgas pilsētas Izpildu komitejas operatīvajā grupā. 1944.—1946. gadā strādāja LPSR TKP Arhitektūras pārvaldē, bija LVU docents. 1946.—1950. gadā LPSR ZA Arhitektūras un celtniecības institūta vecākais zinātniskais līdzstrādnieks, vēlāk direktora vietnieks zinātniskajā darbā.
- ⁶ Jūlijs Rihards Lācis (1892—1941) — rakstnieks, valsts un sabiedriska darbinieks. Studējis RPI ķīmiju, LU tautsaimniecību, žurnālistiku augstskolā Parīzē. No 1915. gada strādāja par montieri Orlas gubernā, darbojās Orlas latviešu bēgļu komitejā. No 1917. gada Maskavas gubernas Pārtikas komitejas pilnvarotais. 1921. gada sākumā Rostovas pie Donas Tautas izglītības nodaļas pilnvarotais. Rīgā atgriezās 1921. gada vasarā. 1921.—1925. gadā laikraksta «Jaunākās Ziņas» redakcijas loceklis, tad korespondents Parīzē (1925.—1927. g.), no 1924. gada strādāja žurnālā «Atpūta», 1937.—1940. gadā tā atbildīgais redaktors. Populārā romāna «Mūža meža maldi» (1936.—1937. g.) autors. 1940. gada jūnijā—augustā tautas labklājības ministrs un vienlaicīgi izglītības ministra v. i. (21. jūnijs—1. jūlijs). Tautas saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts. No 1940. gada augusta līdz 1941. gada janvārim izglītības tautas komisārs. 1941. gada 8. janvārī arestēts un 15. decembrī miris ieslodzījumā Astrahaņas apgabalā. Reabilitēts 1957. gadā.
- ⁷ Juris Pabērzs (1891—1961) — jurists, valsts un sabiedriska darbinieks. Studējis tiesības Petrogradas universitātē. No 1917. gada jūnija līdz 1918. gada augustam miertiesnesis Daugavpils apriņķī. 1918. gada 6. augustā viņu arestēja vācu varas iestādes, ieslodzīts Daugavpils cietumā, vēlāk pārvests uz Havelbergas koncentrācijas nometni Vācijā. 1918. gada decembrī atgriezās Latvijā. No 1919. gada janvāra līdz 1920. gada janvārim tiesnesis Daugavpils apriņķī. 1919. gada maijā—augustā dienēja Sarkanajā armijā. 1920. gada februārī—augustā Daugavpils apriņķa valdes loceklis, Latvijas Satversmes sapulces (1920.—1922. g.) un Saeimas deputāts (1928.—1934. g.). Laikraksta «Latgalīts» redaktors (1920.—1922. g.). No 1922. gada decembra līdz 1923. gada maijam miertiesnesis Daugavpils, no 1923. gada maija līdz 1926. gada novembrim Latgales apgabaltiesas loceklis, novembrī—decembrī šīs tiesas priekšsēdētāja biedrs. No 1926. gada decembra līdz 1928. gada janvārim ministrs bez portfeļa (Latgales lietās). No 1929. gada decembra līdz 1931. gada decembrim tieslietu ministrs. 1934. gada martā—

maijā tautas labklājības ministrs. No 1928. gada janvāra līdz 1929. gada novembrim, no 1931. gada decembra līdz 1934. gada martam, no 1934. gada maija līdz 1940. gada jūnijam Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja biedrs. 1940. gada jūnijā—jūlijā tieslietu ministrs un vienlaicīgi finanšu ministra v. i. (21. jūnijs—2. jūlijs). No 1940. gada oktobra Latvijas PSR Tieslietu tautas komisariāta Tiesu pārvaldes priekšnieks, Latvijas PSR Augstākās tiesas loceklis, Tautas saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts un tās Prezidija loceklis (1940.—1947. g.), 1941. gadā evakuējās uz PSRS. No 1944. gada advokāts un juriskonsults Rīgā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. šķiru.

⁸ Vikentijš Latkovskis (1899—1983) — valsts un sabiedriska darbinieks. Mācījies LU. 1919.—1921. gadā dienēja Sarkanajā armijā (Veļikije Lukos). Šajā laikā kļuva par padomju izlūkdienesta informatoru. Atgriezās Latvijā 1921. gadā. Līdz 1937. gadam strādāja par skolotāju Daugavpils apriņķī, par Tieslietu ministrijas cietuma skolu pedagogu-inspektoru (1930.—1934. g.). No 1940. gada 21. jūnija līdz 24. augustam iekšlietu ministra biedrs un Drošības policijas departamenta direktors. Tautas saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). No 1940. g. septembra Latvijas PSR pārtikas rūpniecības tautas komisārs, no 1946. gada ministrs, 1954.—1957. gadā un 1965.—1971. gadā ministra vietnieks. 1957.—1965. gadā strādāja Tautas saimniecības padomē.

⁹ Sk. protok. nr. 40., 41.

¹⁰ Roberts Kļaviņš (1885—1941) — militārs darbinieks, Latvijas armijas ģenerālis (1931. g.). Beidzis Viļņas junkuru skolu, studējis Nikolaja Kara akadēmijā Petrogradā. Beidzis LU Tiesību nodaļu. 1. pasaules kara laikā latviešu strēlniekos. 1918. gada februārī—aprīlī vācu gūstā. 1919. gadā kā Pagaidu valdības militārais lietpratējs komandēts uz Dāniju. No 1920. gada oktobra Latvijas armijas Ģenerālštāba priekšnieks. 1921. gada janvārī nozīmēts par Robežsargu divīzijas štāba priekšnieku, 1922.—1931. gadā 4. Valmieras kājnieku pulka komandieris. 1931.—1934. gadā Vidzemes divīzijas komandiera palīgs, pēc tam atvaļināts. 1938.—1940. gadā zvērināta advokāta palīgs. 1940. gada jūnijā—septembrī Latvijas armijas komandieris, no 1940. gada augusta līdz 1941. gada jūnijam Sarkanās armijas 24. strēlnieku teritoriālā korpusa komandieris. Tautas saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts un tās prezidija loceklis (1940.—1941. g.). 1941. gada jūnijā izbrauca uz Maskavu, kur 22. jūnijā tika apcietināts. 1941. gada 29. jūlijā notiesāts uz nāvi. Spriedums izpildīts 1941. gada 16. oktobrī. Reabilitēts 1957. gada 30. novembrī.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Aizsargu Nopelnu krustu, Zviedrijas Sķēpa ordeņa 2. šķiras komandiera krustu, Krievijas impērijas Svētās Annas ordeņa 4., 3. un 2. šķiru (ar šķēpiem), Svētā Staņislava ordeņa 3. un 2. šķiru (ar šķēpiem), Svētā Vladimira ordeņa 4. šķiru (ar šķēpiem).

Protokols nr. 46

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 21. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i. Dr. A. Kirhenšteins
Iekšlietu ministrs V. Lācis
Kara ministrs gen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs	P. Blaus
Satiksmes ministrs	J. Jagars
Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i.	J. Lācis
Tieslietu ministrs un finanšu ministra v. i.	J. Pabērzs
Iekšlietu ministra biedrs	V. Latkovskis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 10.45.

1) Pieņem amnestijas likumu¹ un nolemj lūgt Valsts prezidentu to izsludināt.

2) Ministru prezidents nolasa valdības deklarācijas projektu. Kabineta locekļi tam piekrīt.²

Sēdi slēdz plkst. 11.40.

Ministru prezidents A. Kirhenšteins

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. ī., 1. apr., 2. l., 92. lp.; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā (20.VI—5.VIII). Dok. un materiāli. — R., 1963 — 20., 21. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 9.

² Sk. pielik. nr. 10.

Protokols nr. 47

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 22. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Kāra ministrs

gen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i. J. Lācis

Tieslietu ministrs un finanšu ministra v. i.

J. Pabērzs

Iekšlietu ministra biedrs

V. Latkovskis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 11.30.

1) Atceļ Ministru kabineta 1939. gada 2. novembra lēmumu (prot[okols] nr. 67, p[unkts] 22)¹, ar kuru Bruno Haraldam Kalniņam atņemta Latvijas pavalstniecība.

2) Principā atzīst par vēlamu atjaunot Latvijas pavalstniecības tiesības tiem pilsoņiem, kuriem agrākā valdība aiz politiskiem iemesliem tās atņēmusi.

3) Kara un iekšlietu ministri ziņo par apstākļiem dažādos valsts novados.

4) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata pēc paša lūguma Drošības policijas departamenta direktoru Jāni Fridrihsonu.³

5) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu anulē Ministru kabineta š. g. 18. jūnija (prot[okols] nr. 43, p[unkts] 5) lēmumu, ar kuru bija atļauts Rīgas apriņķa priekšniekam M. Ritumam darboties a/s «Latvijas bērzs» padomē.⁴

6) Piešķir Valsts kontrolierim K. Piegāzem atvaļinājumu uz vienu mēnesi, skaitot ar 1940. g. 22. jūniju, un pēc atvaļinājuma izbeigšanās atbrīvo viņu pēc paša lūguma no Valsts kontroliera amata.

Sēdi slēdz plkst. 12.00.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 93. lp.

¹ Ministru kabineta 1939. g. 2. novembra sēdes lēmums (protokols nr. 67):

«22) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu pavalstniecībāš likuma 8.¹ panta.

2. punkta pamata atņem Latvijas pavalstniecību Bruno Haraldam Kalniņam un Ansim Rudevicam.» (LCVVĀ, 1307. f., 1. apr., 316. l., 243. lp.)

² Bruno Haralds Kalniņš (1899—1990) — žurnālists, sabiedrīks un starptautiskās strādnieku kustības darbinieks. Studējis tieslietas Petrogradas universitātē un LU. Filozofijas doktors (1956. g.). 1917. gadā Rīgas Strādnieku deputātu padomes Izpildu komitejas loceklis un šīs padomes izdevuma «Ziņotājs» redaktors. Tautas padomes loceklis (1918. g.). 1919. gadā Latvijas brīvības cīņu dalībnieks, 1. un 2. Rīgas apsardzības rotas komandieris. Satversmes sapulces (1920.—1922. g.) un Saeimas deputāts (1922.—1934. g.). No 1917. gada LSDSP CK loceklis, 1918.—1926. gadā LSDSP sekretārs. LSD Jaunatnes savienības dibinātājs un 1917.—1921. gadā tās CK priekšsēdētājs. 1921. gadā nodibināja Strādnieku sporta savienību (SSS; vēlāk — Strādnieku sports un sargs) un vadīja to līdz 1934. gadam. Izdevuma «Darba Jaunatne» (1920.—1922. g.), «Latvijas Sociāldemokrātiskās Strādnieku Partijas CK Ziņotājs» (1921.—1922. g.), žurnāla «Strādnieku Sports» (1924.—1925. g.), «Latvijas Strādnieku Sports» (1925.—1926. g.), «Strādnieku Sports un Sargs» (1927. g.) redaktors. 1934. gadā apcietināts. 1937. gadā emigrēja uz Somiju, 1937.—1939. gadā Spānijas Republikas diplomātiskajā dienestā Helsinkos. 1940. gada 4. jūlijā ātgriezās Latvijā. 1940. gada jūlijā—septembrī

Latvijas Tautas armijas politiskais vadītājs, vēlāk LU docents starptautiskajās tiesībās. 1943. gadā piedalījās nelegālās Latvijas Centrālās padomes dibināšanā un bija tās priekšsēdētāja vietnieks. 1944. gadā apcietināts un ieslodzīts Salaspils koncentrācijas nometnē, vēlāk pārvests uz Stuthofu, pēc tam emigrēja uz Zviedriju. No 1947. gada LSDSP Ārzemju komitejas priekšsēdis un izdevuma «Brīvība» redaktors. 1947.—1986. gadā pārstāvēja Latviju Austrumeiropas sociālistu ūnijā Londonā, 1961.—1986. gadā tās prezidents. No 1945. līdz 1970. gadam strādāja Stokholmas universitātē. 1960.—1970. gadā pasniedza Zviedru militārajā augstskolā un Ārpolitiskajā institūtā. 1964. gadā darbojies Hārvarda universitātes Krievu institūtā, 1970. gadā piedalījās Baltijas institūta dibināšanā Stokholmā, 1970.—1976. gadā bija tā valdes priekšsēdis. No 1955. līdz 1976. gadam piedalījās visos Sociālistiskās Internacionāles kongresos. Sociālistiskās Internacionāles goda priekšsēdētājs (1983. g.).

⁸ Jānis Fridrihs Valentīns Fridrihsons-Skrauja (1892—1941) — policijas darbinieks. Studējis RPI Tirdzniecības nodaļā un LU Ekonomikas nodaļā. 1917.—1919. gadā dzīvoja Maskavā. 1919. gada sākumā atgriezās Latvijā un iestājās Latvijas armijā. 1919.—1920. gadā rakstvedis Ļaudonas iecirkņa komandantūrā. No 1920. gada Armijas virspavēlnieka štāba iekšējās izlūkošanas nodaļas rakstvedis, vēlāk šīs nodaļas izmeklēšanas ierēdnis. 1921.—1924. gadā Iekšlietu ministrijas Politiskās pārvaldes Rīgas un Liepājas rajona pārzinis, vēlāk šīs pārvaldes aģentūras vadītājs. No 1926. gada Politiskās pārvaldes Rīgas rajona pārzinis. No 1934. gada aprīļa Politiskās pārvaldes priekšnieks, no 1939. gada jūlija līdz 1940. gada jūnijam Iekšlietu ministrijas Drošības policijas departamenta direktors. Arestēts 1940. gada 23. septembrī. Miris (nošauts?) ieslodzījumā 1941. gada 11. augustā.

Apbalvots ar Triju zvaižņu ordeņa 4., 3. šķiru, Zviedrijas Vazas ordeņa 4. šķiru, Igaunijas Eņģļa ordeņa 4. šķiru, Somijas Baltās Rozes ordeņa 4. šķiru, Lietuvas Ģedimina ordeņa 3. šķiru.

⁴ Sk. protok. nr. 43.

Protokols nr. 48

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 23. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Kāra ministrs

ģen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i. J. Lācis

Tieslietu ministrs un finansu ministra v. i.

J. Pabērzs

Iekšlietu ministra biedrs

V. Latkovskis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 14.10.

1) Uzdod tautas labklājības ministram izstrādāt un iesniegt Ministru kabinetam likumprojektu par Latvijas Darba centrāles¹ likvidēšanu resp[ektīvi] pievienošanu Tautas labklājības ministrijai.

Sēdi pārtrauc plkst. 16.30 un atjauno plkst. 19.15.

2) Atceļ Ministru kabineta:

1/ 1939. g. 28. aprīļa lēmumu (prot[okols] nr. 23, p[unkts] 7)², ar kuru Fēliksam Cielēnam³ atņemta Latvijas pavalstniecība,

2/ 1939. g. 2. novembra lēmumu (prot[okols] nr. 67, p[unkts] 22)⁴, ar kuru Ansim Rudevica⁵ atņemta Latvijas pavalstniecība.

3) Pieņem sekojošu lēmumu:

Lai nostiprinātu sabiedrisko drošību un novērstu jebkāda veida kārtības traucēšanu valstī, Ministru kabinets nolēm j:

1. Aizsargu organizācijai un tās dalībniekiem, kā arī visiem pilsoņiem apbruņojums un visāda veida ieroči, izņemot bises un mazkalibra šautenes, trīs dienu laikā pēc šī lēmuma spēkā stāšanās jānodod vietās un kārtībā, kā to paredz pie šī lēmuma izdodamā instrukcija.

Kara ministram saziņā ar iekšlietu ministru ir tiesība atsevišķos gadījumos atstāt īpašniekiem pēc viņu lūguma ieročus ar muzejisku vai piemiņas nozīmi.

Sis lēmums neattiecas uz dienesta personām, kam ieroči ierakstīti dienesta apliecībās.

2. Par šī lēmuma neizpildīšanu iekšlietu ministrs var sodīt vainīgās personas ar cietuma sodu līdz vienam gadam un naudas sodu līdz Ls 5000,— vai abiem šiem sodiem kopā. Tāds pats sods draud par nododamo ieroču apzinātu bojāšanu.

3. Instrukcijas šī lēmuma piemērošanai izdod kara ministrs saziņā ar sabiedrisko lietu un iekšlietu ministriem. Sis lēmums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

4) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata pēc paša lūguma Kārtības policijas departamenta direktoru Augustu Austrumu.⁶

Sēdi slēdz plkst. 20.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 94. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 11.

- ² Ministru kabineta 1939. g. 28. aprīļa sēdes lēmums (protokols nr. 23): «7) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atņem Latvijas pavalstniecību uz pavalstniecības likuma 8.1. panta 2. punkta pamata Voldemāram Ozolam un Fēlikssam Cielēnam.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 316. l., 98. lp.)
- ³ Fēlikss Cielēns (1888—1964) — sabiedrisks darbinieks. Studēja Pēterburgas universitātē. 1905. gada revolūcijas dalībnieks. 1910. gadā emigrēja uz Franciju, kur Parīzē pabeidza Pēterburgas universitātē uzsāktās tiesību studijas. 1918. gadā Petrogradā dibināja Latvijas pašnolemšanās savienību. 1919.—1933. gadā LSDSP CK loceklis. Tautas padomes loceklis. Satversmes sapulces (1920.—1922. g.) un Saeimas deputāts (1922.—1933. g.). 1923. gada janvārī—jūnijā ārlietu ministra biedrs, no 1926. gada decembra līdz 1928. gada janvārim ārlietu ministrs. Zurnālu «Brīvā Latvija» (1918. g.), «Skaidrība» (1924. g.) un «Jaunais Laiks» (1928.—1929. g.) redaktors. 1933.—1934. gadā Latvijas sūtnis Parīzē, Madridē un Lisabonā. 1940. gada jūlija beigās atgriezās Latvijā, strādāja Valsts apgādniecības un poligrāfisko uzņēmumu pārvaldē un dzīvoja savās lauku mājās. 1944. gadā emigrēja uz Stokholmu. Vairāku lugu autors.
- ⁴ Sk. 47. protok. 1. piezīmi.
- ⁵ Ansis Rudevičs (1890—1974) — sabiedrisks darbinieks. 1904.—1909. gadā laukstrādnieks. 1905. gada revolūcijas dalībnieks. 1909. gadā apcietināts un izraidīts uz Kauņas guberņu. 1910.—1912. gadā gadījuma darbu strādnieks (Saulos, Zagarē, Rīgā). 1912.—1913. gadā LSD algots propagandists. 1913. gadā apcietināts un administratīvi izsūtīts uz Karēliju. 1915.—1917. gadā strādnieks fabrikā Petrogradā. 1917. gada janvārī apcietināts. 1917. gada martā ievēlēts Petrogradas Strādnieku un zaldātu deputātu padomē. 1918. gada augustā atgriezās Latvijā. Līdz novembrim bezdarbnieks Rīgā, tad pārcēlas uz Liepāju. Līdz 1919. gada februārim Liepājas Strādnieku deputātu padomes priekšsēdētājs un laikraksta «Liepājas Strādnieku Deputātu Padomes Izpildu Komitejas Ziņojumi» redaktors. LSDSP priekšsēdētājs (1920.—1930. g.), Tautas padomes loceklis, Satversmes sapulces (1920.—1922. g.) un Saeimas deputāts (1922.—1934. g.). «Strādnieku Avizes» redaktors (1920.—1927. g.). No 1926. gada decembra līdz 1928. gada janvārim tautas labklājības ministrs. 1934. gada maijā apcietināts un ieslodzīts Liepājas koncentrācijas nometnē. Atbrīvots 1935. gada martā. No 1935. līdz 1936. gadam LSSZP priekšsēdētājs. 1938. gada februārī izraidīts no Latvijas. LSSZP izdevuma Stokholmā un Parīzē «Brīvība» redaktors (1938.—1940. g.). 1940. gada martā—jūnijā apcietinājumā Zviedrijā. 1940. gada 2. jūlijā atgriezās Latvijā. 1940.—1941. gadā strādāja laikraksta «Cīņa» redakcijā. Tautas saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). No 1941. gada evakuācijā Kirovas apgabalā. No 1945. gada līdz 1955. gadam strādāja Latvijas Valsts izdevniecībā un Latvijas republikāniskajā arod biedrību padomē.
- ⁶ Augusts Austrums (Ausmanis; 1896—1942) — policijas un sabiedrisks darbinieks. Mācījies Pleskavas komercskolā, beidzis praporščiku skolu. Latvijas brīvības cīņu dalībnieks 1919.—1920. gadā. Bijis Jelgavas apriņķa un Jelgavas robežapsardzības apgabala priekšnieks un aizsargu pulka komandieris. Darbojies Jelgavas latviešu biedrībā. Bija Aizsargu štāba administratīvās daļas sakaru komandieris. No 1939. gada jūlija līdz 1940. gada jūnijam Iekšlietu ministrijas Kārtības policijas departamenta direktors. 1940. gada janvārī iecelts par latviešu—padomju jauktās komisijas loekli. Arestēts 1940. gada 14. augustā un deportēts uz PSRS, piespriests nāves sods 1942. gada 23. oktobrī. Reabilitēts 1989. gada 31. augustā.

Apbalvots ar Triju zvaižņu ordeņa 5. šķiru, Viestura ordeņa 3. šķiru, Lietuvas Aizsargu zvaigzni.

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 25. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.	prof. Dr. A. Kirhenšteins
Iekšlietu ministrs	V. Lācis
Kara ministrs	ģen. R. Dambītis
Sabiedrisko lietu ministrs	P. Blaus
Satiksmes ministrs	J. Jagars
Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i.	J. Lācis
Tieslietu ministrs un finanšu ministra v. i.	J. Pabērzs
Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.	R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 13.30.

1) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu nolemj likvidēt policijas inspektora amatu, nodibinot tanī vietā padomnieku amatu iekšējos apsardzības jautājumos.

2) Nolemj Ministru kabineta sēdes turpmāk noturēt vakaros plkst. 18.00.

3) Principā piekrīt sabiedrisko lietu ministra priekšlikumam par algas paaugstināšanu rūpniecības strādniekiem par 10—15%.

4) Principā nolemj nodibināt sevišķu izmeklēšanas komisiju ar Iekšlietu ministrijas pārstāvi kā priekšsēdētāju un Tieslietu un Kara ministriju pārstāvjiem kā locekļiem ar uzdevumu noskaidrot visus starpgadījumus sakarā ar Padomju Savienības kara spēka daļu ienākšanu Latvijā š. g. 17. jūnijā¹ un vēlākās dienās.

5) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu iecel vakantajā Kārtības policijas departamenta direktora amatā Frici Dukātu,² skaitot no 1940. g. 25. jūnija.

6) Uz sabiedrisko lietu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata Sabiedrisko lietu ministrijas Preses un biedrību departamenta līdzšinējo direktoru M. Jansonu³ (uz paša lūgumu) un iecel viņa vietā šinī amatā Jāni Niedri,⁴ skaitot no 1940. g. 25. jūnija.

Sēdi slēdz plkst. 15.00.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 95. lp.

- ¹ 17. jūnijā Rīgā notikušo sadursmju laikā starp cilvēkiem, kuri pulcējās, lai redzētu PSRS karaspēka daļu ienākšanu, un policiju 29 privātpersonas tika nogādātas slimnīcā, no kurām 2 cilvēki no ievainojumiem mira; dažāda smaguma ievainojumus guva 62 policijas darbinieki.
- ² Fricis Dukāts (1903—1980) — sabiedrisks darbinieks. 1937. gadā notiesāts uz 5 gadiem spaidu darbos. Atbrīvots 1940. gada 21. jūnijā. 25. jūnijā iecelts par Iekšlietu ministrijas Kārtības policijas departamenta direktoru, vēlāk strādāja LPSR Iekšlietu tautas komisariāta Rīgas milicijas pārvaldē, tad LPSR Tautas Komisāru Padomes Lietu pārvaldē, kur strādāja arī pēc kara. No 1952. gada LPSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieka vietnieks.
- ³ Mārtiņš Gustavs Jansons (1896—1942) — skolotājs, sabiedrisks darbinieks. Beidzis LU Matemātikas nodaļu. Ģimnāzijas skolotājs, vēlāk Rūjienas ģimnāzijas direktors. Latvijas Vanagu biedrības priekšnieka biedrs. Mēnešraksta «Tekā» redaktors (1935.—1937. g.). No 1937. gada oktobra līdz 1940. gada jūnijam Sabiedrisko lietu ministrijas Preses un biedrību departamenta direktors. 1941. gadā deportēts uz PSRS. Arestēts 1941. gada 5. novembrī, piespriests nāves sods 1942. gada 14. februārī.
- Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni.
- ⁴ Jānis Niedre (1909—1987) — rakstnieks, literatūrzinātnieks, sabiedrisks darbinieks. Studējis Rīgas komercinstitūtā. 1928.—1934. gadā strādāja Valsts vēstures muzejā. No 1934. gada septembra līdz 1937. gada maijam apcietinājumā. 1938.—1939. gadā strādāja V. Kuzešas fabrikas direktora privātbibliotēkā un Veselības aizsardzības biedrībā. 1940.—1941. gadā Sabiedrisko lietu ministrijas Preses un biedrību departamenta direktors, Izdevniecību un preses galvenās pārvaldes priekšnieks, Valsts apgādniecības un poligrāfisko uzņēmumu pārvaldes priekšnieks. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts, tās Prezidija loceklis (1940.—1947. g.). Latvijas padomju rakstnieku savienības organizētājs. No 1941. gada darbojies Maskavas radio-komitejā. 1946.—1952. gadā LPSR ZA Folkloras institūta direktora vietnieks un sektora vadītājs. 1948.—1949. gadā LVU Filoloģijas fakultātes dekāna v. i. Vairāku romānu un stāstu krājumu autors.

Protokols nr. 50

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 26. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Kara ministrs

gen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i.

J. Lācis

Tieslietu ministrs un finansu ministra v. i.

J. Pabērzs

Iekšlietu ministra biedrs

V. Latkovskis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 18.30.

1) Uz tieslietu ministra priekšlikumu ieceļ:

1/ līdzšinējo Daugavpils apgabaltiesas papildu miertiesnesi Aleksandru Seržpovski par tās pašas apgabaltiesas miertiesnesi,

2/ līdzšinējo Daugavpils apgabaltiesas vecāko tiesu amatu kandidātu Antonu Baško¹ par tās pašas apgabaltiesas papildu miertiesnesi,

3/ līdzšinējo Daugavpils apgabaltiesas miertiesnesi Žani Ozoliņu par tās pašas apgabaltiesas locekli.

2) Nolemj atcelt Ministru kabineta 1939. g. 16. novembra lēmumu (prot[okols] nr. 70, p[unkts] 1)² par taupības kuratora amata nodibināšanu, atbrīvojot, skaitot ar 1940. g. 27. jūniju, no ieņemamā amata taupības kuratoru Jāni Anšmitu³ un likvidējot Taupības kuratora biroju. Taupības kuratora biroja arhīvs un iesāktās lietas nododamas Tautas labklājības ministrijai.

3) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Galvas pilsētas Rīgas uzņēmuma pārvaldei izvest uz ārzemēm bez izvedmuitas nodokļa samaksas apm[ēram] 1500 kg vara atkritumu un ievest bez ievadmuitas nodokļa samaksas apm[ēram] 1300 kg vara stieņus.

4) Uz finansu ministra priekšlikumu, papildinot Ministru kabineta š. g. 9. janvāra lēmumu (prot[okols] nr. 1, p[unkts] 17),⁴ atļauj Valsts elektrotehniskai fabrikai izvest uz ārzemēm bez izvedmuitas nodokļa samaksas arī alumīnija, alvas, cinka, svina un niķeļa atkritumus un ievest atpakaļ bez ievadmuitas nodokļa samaksas alumīnija, alvas, cinka, svina un niķeļa pusfabrikātus stieņu, stiepuļu, skārda vai cauruļu veidā, pie kam kopējais krāsaino metālu atkritumu (t. i., misiņa, vara, fosforbronzas, jaunsudraba, alumīnija, alvas, cinka, svina un niķeļa) daudzums, kuru atļauts izvest uz ārzemēm bez izvedmuitas nodokļa, nevar pārsniegt 200 t un pusfabrikātu (misiņa, vara, fosforbronzas, jaunsudraba, alumīnija, alvas, svina, cinka un niķeļa) daudzums, ko atļauts ievest bez ievadmuitas nodokļa, nedrīkst pārsniegt 170 t.

5) Pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt:

1/ likumu par strādnieku komitejām,⁵

2/ likumu par Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas amatniecības kameras, Latvijas lauksaimniecības kameras, Latvijas darba kameras, Latvijas rakstu un mākslas kameras un Latvijas profesiju kameras likumu atcelšanu,⁶

3/ likumu par valsts civildienesta likumu papildinājumu atcelšanu,⁷

4/ likumu par pilsētu pašvaldības darbinieku dienesta likuma papildinājuma atcelšanu.⁸

6) Atbrīvo A. Bērziņu no Latvijas Fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja amata un ieceļ par šīs komitejas priekšsēdētāju sabiedrisko lietu ministru P. Blaņu.

7) Atbrīvo no amata Latvijas kredītbankas direktoru Andriju Bērziņu,⁹ skaitot ar š.g. 27. jūniju, uzdodot viņa pienākumus pagaidām izpildīt tās pašas bankas vicedirektoram Eversam.¹⁰

8) Pamatojoties uz likumu par valsts civiļiestāžu un pašvaldību darbinieku atļaušanu izņēmuma stāvokļa laikā,¹¹ atbrīvo no amata Latvijas Telegrāfa aģentūras direktoru Rihardu Bērziņu,¹² skaitot ar š. g. 14. augustu, atļaujot iepriekš izlietot jau piešķirto slimības atvaļinājumu 18 dienas un agrākos gados uzkrātos kārtējos atvaļinājumus 1 mēnesi, kā arī izmaksājot viņam algu par vienu mēnesi uz priekšu.

9) Uz tautas labklājības ministra priekšlikumu atbrīvo no amata Tautas labklājības ministrijas Veselības departamenta direktoru Oskaru Alku¹³ pēc paša lūguma, skaitot no š. g. 24. jūliju, atļaujot viņam izlietot 27 dienas pienākošos atvaļinājumu.

Sēdi slēdz plkst. 21.40.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 96., 97. lp.

¹ Antons Baško (1903—1942) — jurists, sabiedrīks darbinieks. Beidzis LU Tiesību nodaļu. Bija Daugavpils apgabaltiesas vecākais tiesu amata kandidāts, 1940. gada jūnijā ieceļts par šīs tiesas papildu miertiesnesi, vēlāk Daugavpils apgabaltiesas priekšsēdētāja biedrs. 1941. gadā evakuējās uz Tāriju, no 1942. gada frontē, decembrī krita kaujās pie Staraja Rusas.

² Ministru kabineta 1939. g. 16. novembra sēdes lēmums (protokols nr. 70): «1) Nodibina taupības kuratora amatu. Kuratora uzdevums ir sekot taupības ieteikumiem un norādījumiem, rīkojumiem par taupību un par cenām attiecībā uz visiem iedzīvotājiem un visām iestādēm, arī pašvaldību un valsts iestādēm, vērot un vērtēt cenu ietekmi uz dzīves dārdzību, gādāt, lai taupības propaganda un spertie soļi dotu gaidītos panākumus un lai varētu sasniegt spraudtos mērķus. Taupības kurators pakļauts Latvijas darba centrāles direktoram ar tiesību tieši sazināties ar ministru prezidentu.

Taupības kuratoram ir birojs ar vajadzīgiem palīga darbiniekiem, un viņa budžets ietilpst Latvijas darba centrāles budžetā. Taupības kurators algu nesaņem, bet saņem vienīgi dienas naudu, Ls 15,— dienā par 26 dienām mēnesī. Viņa palīgi — darbinieki saņem vai nu mēneša algu, vai arī dienas naudu, vai sešu naudu.

Par taupības kuratoru ieceļ Jāni Anšmitu, skaitot ar 1939. g. 16. novembri.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 316. l., 254. lp.)

³ Jānis Anšmits (1892—1941) — sabiedrīks darbinieks. 1. pasaules kara laikā Krievijas armijā un latviešu strēlniekos. No 1918. gada Latvijas armijā. 1921. gadā janvārī—decembrī 2. robežsargu pulka komandieris. 1922.—1939. gadā strādāja Iekšlietu ministrijā, bija Politiskās pārvaldes

Vecgulbenes rajona pārzinis, Jelgavas un Cēsu apriņķa priekšnieks un Iekšlietu ministrijas Administratīvā departamenta direktors. A/s «Vairogs» padomes loceklis. No 1939. gada novembra līdz 1940. gada jūnijam taupības kurators. 1940. gada 22. oktobrī arestēts, notiesāts uz nāvi 1941. gada maijā.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru par 1919. gada cīņām pie Ventas, Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Viestura ordeņa 3. šķiru (ar šķēpiem), Igaunijas Baltās Zvaigznes ordeņa 3. šķiru, Austrijas Nopelnu ordeņa 1. šķiras komandiera krustu, Krievijas impērijas Svētā Staņislava ordeņi (ar šķēpiem un lenti), Igaunijas Ergļa krusta 3. šķiru.

⁴ Ministru kabineta 1940. g. 9. janvāra sēdes lēmums (protokols nr. 1): «17) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Satiksmes ministrijas Valsts elektrotehniskai fabrikai izvest uz ārzemēm bez izvedmuitas nodokļa samaksas apm[ēram] 20 t misiņa, vara, fosforbronzas vai jaunsudraba atkritumus un ievest atpakaļ bez ievadmuitas nodokļa samaksas apm[ēram] 170 t misiņa, vara, fosforbronzas vai jaunsudraba pusfabrikātus stieņu, skārda vai cauruļu veidā.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 317. l., 3. lp.)

⁵ Sk. pielik. nr. 12.

⁶ Sk. pielik. nr. 13. Likuma pieņemšanas nepieciešamība bija pamatota šādi: «Kameras, kuras radītas pēc 1934. g. 15. maija, ir īpatnējs vecā sabrukusā režīma iestādījums un, ievērojot savu uzbūvi, nespēja pilnīgi izpaust to aprindu domas un uzskatus, kuras tās pārstāvēja. Piemērs tam Darba kamera, kas ne tik daudz aizstāvēja patiesās strādnieku intereses, bet gan bija kritušās valdības rokās ierocis viņas vienpusīgo ideju propagandai. Līdzī ar veco režīmu jāsabruk arī šādai kameru sistēmai.

Ar likumu par kameru likvidēšanu tiek likvidēts kameru princips, bet netiek likvidēts darbs, kas veicams tautas ražojošo spēku izveidošanai, labklājības celšanai un valsts izbūvei. Šis darbs tiks ievirzīts lietderīgākā gultnē, jo valdības vēlēšanās ir, lai to turpmāk veiktu pašas tautas vēlētie pārstāvji, paši kārtojot savus jautājumus un palīdzot valdībai tās darbā. Tādā veidā, likvidējot kameras, necietīs arī biedrības, kas darbojas pie šīm kamerām, bet tikai pārveidosies viņu struktūra un uzdevumu raksturs.

Kameras likvidēj[amas] pakāpeniski, lai neciestu produktīvais darbs un to aprindu intereses, kuras kamerām vajadzēja pārstāvēt.

No valsts interešu viedokļa, kā arī lai atvieglotu resoru darbu, turpmāk varēs darboties kvalificētas padomes, kuras sastādīsies no savu arodu pārstāvjiem.» (LCVVA, 1632. f., 2. apr., 2017. l., 85. lp.)

⁷ Sk. pielik. nr. 14.

⁸ Sk. pielik. nr. 15.

⁹ Andrējs Bērziņš (1875—?) — banku darbinieks. 1914.—1918. gadā Liepājas pilsētas domes priekšsēdētāja biedrs, 1919. gadā domnieks. Tautas padomes loceklis (1919. g.). 1920.—1921. gadā tirdzniecības un rūpniecības ministrs. Satversmes sapulces deputāts (1920.—1922. g.). 1922.—1935. gadā Liepājas bankas un vairāku rūpniecības uzņēmumu valdes priekšsēdētājs. No 1935. gada aprīļa līdz 1940. gada jūnijam Latvijas kredītbankas direktors. 1934.—1940. gadā Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras priekšsēdētājs. Deportēts uz PSRS.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3., 2. un 1. šķiru, Holandes «Oranž-Nassan» ordeņa 1. šķiru, Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 1. šķiru, Somijas Baltās Rozes ordeņa 1. šķiru u. c. ordeņiem.

¹⁰ Aleksandrs Everss (1880—?) — banku darbinieks. Beidzis RPI. Darbvedis privātās kredītiestādēs, vēlāk Latvijas kredītbankas vicedirektors. Arestēts 1945. gada 8. februārī un deportēts uz PSRS. Reabilitēts 1957. gada 15. oktobrī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. šķiru.

¹¹ Sk. pielik. nr. 16.

¹² Rihards Bērziņš (1888—1942) — rakstnieks, sabiedriska darbinieks. Studējis Tērbatas universitatē un RPI. Mēnešraksta «Ilustrēts Zurnāls» redaktors (1920.—1921., 1923.—1929. g.), Latvijas Telegrāfa aģentūras (Leta) dibinātājs un direktors no 1920. līdz 1940. gada jūnijam. Vairāku romānu, stāstu krājumu autors un tulkotājs. 1941. gada 14. jūnijā deportēts uz PSRS, kur miris nometnē 1942. gada 18. martā. Reabilitēts 1989. gada 28. februārī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. un 3. šķiru, Lietuvas Ģedimina ordeņa 3. un 2. šķiru, «Polonia Restituta» ordeņa 3. šķiru, Somijas Baltās Rozes ordeņa 3. šķiru, Ungārijas Nopelnu krusta 3. šķiru, Igaunijas Ergļa krusta 3. šķiru, Igaunijas Sarkanā krusta 2. šķiras 1. pakāpes piemiņas zīmi, Zviedrijas Vazas ordeņa 2. šķiru.

¹³ Oskars Alks (1901—1982) — ārsts, sabiedriska darbinieks, Strādāja Rīgas 1. slimnīcā un slimo kasē. Mēnešraksta «Nākotnes Spēks» redaktors (1934.—1935. g.). No 1939. gada 5. novembra līdz 1940. gada jūnijam Tautas labklājības ministrijas Veselības departamenta direktors. 1941. g. 14. jūnijā arestēts un deportēts uz PSRS. No 1948. g. nometinājumā Krasnojarskas apgabalā. 1956. g. atbrīvots un reabilitēts. 1961. g. atgriezās Latvijā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. šķiru un Atzinības krusta 3. šķiru.

Protokols Nr. 51

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 27. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Kara ministrs

ģen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i.

J. Lācis

Tieslietu ministrs un finansu ministra v. i.

J. Pabērzs

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 18.10.

1) Pieņem zināšanai iekšlietu ministra paziņojumu, ka sevišķā izmeklēšanas komisijā starpgadījumu noskaidrošanai sakarā ar Padomju Savienības karaspēka daļu ienākšanu Latvijā š. g. 17. jūnijā un vēlākās dienās kā Iekšlietu ministrijas pārstāvis un komisijas priekšsēdētājs iecelts Kārtības policijas departamenta direktors Fricis Dukāts.

- 2) Pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt:
- 1/ pārgrozījumu likumā par darbalaiku,¹
 - 2/ pārgrozījumus pilsētu pašvaldības likumā.²
- 3) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atļauj piešķirt bij[ušajam] Iekšlietu ministrijas Ārzemnieku nodaļas vadītājam Kārlim Ābelam³ pensiju pirms 55 gadu vecuma sasniegšanas.
- 4) Papildinot Ministru kabineta 1936. g. 7. maija lēmumu (prot[okols] nr. 33, p[unkts] 2), noteic reprezentācijas naudas: Ministru prezidentam Ls 500, — un iekšlietu ministra biedram Ls 250,— mēnesī.
- 5) Ievērojot to, ka Ministru kabineta lēmums par ieroču nodošanu daudziem iedzīvotājiem, sevišķi provincē, nācis zināms tikai š. g. 26. jūnijā, kādēļ daudzās vietās ieroču nodošanas termiņš faktiski ir tikai 2 dienas, Ministru kabinets nolemj ieroču nodošanas termiņu pagarināt par vienu dienu, t. i., līdz š. g. 28. jūnijam ieskaitot.
- 6) Uz izglītības ministra priekšlikumu atbrīvo Valsts arhīva direktoru Jāni Bērziņu⁴ pēc paša lūguma no ieņemamā amata, skaitot ar 1940. g. 19. jūliju.
- 7) Uz izglītības ministra priekšlikumu apstiprina par Valsts arhīva direktoru Ansi Kadiķi,⁵ skaitot ar 1940. g. 19. jūliju.
- 8) Uz sabiedrisko lietu ministra priekšlikumu iecel Herbertu Līkumu⁶ par Sabiedriski kulturālā departamenta direktoru, skaitot ar š. g. 26. jūniju, ar algu pēc valsts civildienesta amatu 3. kategorijas 1. pakāpes⁷ un skaitot izdienu šai pakāpē no iecelšanas dienas, atbrīvojot ar šo pašu datumu no amata līdzšinējo direktoru J. Labsvīru.⁸

Sēdi slēdz plkst. 20.45.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 98. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 17.

² Sk. pielik. nr. 18. Iekšlietu ministrija pārgrozījumus izskaidroja šādi: «Vecā valdība šā gada martā pilsētās ievēda pašvaldības nodokli, noteicot, ka tas ņemams no iedzīvotājiem, kam nodokļa gada 1. janvārī pilsētā ir pastāvīga dzīves vieta un kas pēc 1937. g. 1. janvāra apmetušies uz dzīvi pilsētā, bet pirms tam dzīvojuši pagastā. Šāda nodokļa paturēšanai turpmāk nav pamata un attaisnojuma, jo agrāk tāds nodoklis nepastāvēja un tā ieviešana tikai ienesa sarūgtinājumu pilsoņos. Sakarā ar to izdarīti pārgrozījumi pilsētu pašvaldību likumā un pašvaldības nodokļa ņemšana atcelta.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 129. l., 97. lp.)

³ Kārlis Ābels (1877—?). No 1902. gada kancelejas ierēdnis Kurzemes guberņas valdē. 1920. gadā Zemkopības ministrijas darbvedis valsts pārziņā esošajā Reņģes muižā Tukuma apriņķī. 1921.—1924. gadā Iekšlietu ministrijas pasu

nodaļas 1. šķiras darbvedis, 1924. gada oktobrī — 1940. gada jūnijā Iekšlietu ministrijas Administratīvā departamenta Pasu nodaļas vadītājs (1926. gadā tā pārdēvēta par Ārzemnieku nodaļu).

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Atzinības krusta 4. šķiru, Austrijas Nopelnu ordeņa virsnieka krustu, Krievijas impērijas Svētās Annas ordeņa 3. šķiru.

⁴ Jānis Bērziņš (1893—1940 vai 1941) — vēsturnieks. Beidzis Rīgas garīgo semināru un Tērbatas universitātes Vēstures un filoloģijas fakultāti (1911. g.). Strādājis par bibliotekāru Tērbatā un Voronežā (1915.—1921. g.). 1921. gadā atgriezās Latvijā. Līdz 1922. gada rudenim LU bibliotekārs, 1923.—1927. gadā skolotājs Rīgas skolotāju institūtā. 1925.—1940. gadā Latvijas Valsts arhīva direktors, no 1929. gada arī LU privātdocents.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru.

⁵ Ansis Kadīķis (1906—1989) — sabiedrisko darbinieks. 1933. gadā notiesāts spaidu darbos, atbrīvots 1937. gadā. 1940. gadā Latvijas Valsts, vēlāk LPSR Valsts arhīva direktors. Kara laikā Sarkanās armijas latviešu formējumos. No 1944. gada LPSR Centrālā Valsts arhīva direktors. 1953.—1971. gadā LPSR Ministru Padomes Arhīvu pārvaldes priekšnieks.

⁶ Herberts Likums (1902—1980) — gleznotājs, scenogrāfs, sabiedrisko darbinieks. Studējis Latvijas Mākslas akadēmijā. 1926.—1934. gadā scenogrāfs Strādnieku un Nacionālajā teātrī, 1937.—1940. gadā Rīgas Krievu drāmas teātrī. 1933.—1934. gadā Latvijas kultūras tuvināšanas biedrības ar PSRS tautain valdes loceklis. 1932. un 1934. gadā komandēts uz PSRS iepazīties ar teātra mākslu. No 1940. gada jūnija Sabiedrisko lietu ministrijas Sabiedriski kulturālā departamenta direktors. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). No 1940. gada septembra līdz 1944. gadam LPSR Tautas Komisāru Padomes Mākslas lietu pārvaldes priekšnieks. 1949.—1953. gadā LPSR Mākslinieku savienības organizācijas komitejas priekšsēdētājs un tās atbildīgais sekretārs. No 1953. gada Rīgas kinostudijas mākslinieks inscenētājs.

⁷ Sk. pielik. nr. 38.

⁸ Jānis Labsvirs (dz. 1907) — skolotājs, sabiedrisko darbinieks, tautsaimnieks, tautsaimniecības doktors (1959. g.). Beidzis LU, Bijis komercskolas skolotājs un Latvijas darba kameras izglītības un kultūras lietu vadītājs. No 1938. gada līdz 1940. gada jūnijam Sabiedrisko lietu ministrijas Sabiedriski kulturālā departamenta direktors. Vācu okupācijas laikā Tukuma komercskolas direktors. 1944. gadā aizbrauca uz Vāciju, kur strādāja Eslingenes latviešu kolonijas pārvaldē. 1950. gadā izceļoja uz ASV. Beidza Batlera universitātes tautsaimniecības nodaļu Indianopolisā. 1959.—1973. gadā tautsaimniecības profesors Indiānas pavalsts universitātē.

Protokols nr. 52

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 28. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Kara ministrs

ģen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs P. Blaus
Satiksmes ministrs J. Jagars
Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i. J. Lācis
Tieslietu ministrs un finansu ministra v. i. J. Pabērzs
Iekšlietu ministra biedrs V. Latkovskis
Valsts kontroliera v. i. P. Vanags¹

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 18.30.

1) Principā piekrit satiksmes ministra priekšlikumam par vara iepirkšanu Svecē Valsts elektrotehniskās fabrikas vajadzībām.

2) Pieņem:

1/ pārgrozījumus likumā par nekustamu īpašumu iegūšanu un apgrūtināšanu,²

2/ pārgrozījumus likumā par bezpeļņas biedrībām un to savienībām.³

3) Uz ārlietu ministra priekšlikumu piešķir eksekvatūru jaunieceltam Argentīnas karjeras konsulam Rīgā *Julio A. Rodriguez-Saa* ar jurisdikciju visā Latvijā.

4) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Latvijas bankai izmaksāt fiduciārai izceļošanas akciju sabiedrībai Utag⁴ 5 milj. latu, samazinot par šo summu turpmāk izsniedzamo parādrakstu kopsummu, bet jautājumu par Latvijas bankas izlikto līdzekļu kompensēšanu pagaidām atstāj atklātu.

5) Uz izglītības ministra priekšlikumu papildina ar vienu locekli sevišķo paritāro komisiju, kas paredzēta līgumam par vācu tautības Latvijas pilsoņu pārvietošanu uz Vāciju pievienotā papildu protokola (pie VII panta) 15. punkta 4. piezīmē,⁵ un par šo jauno paritārās komisijas locekli ieceļ Valsts arhīva direktoru *Ansi Ka diķi*.

6) Uz sabiedrisko lietu ministra priekšlikumu pieņem sekojošu atzinumu: pēc likuma par strādnieku komitejām, kas izsludināts «Valdības Vēstneša» š. g. 28. jūnijā, nr. 143,⁶ pacēlies jautājums arī par komiteju vēlēšanām valsts iestādēs. Valdība atzīst, ka valsts iestādēs, izņemot tām pakļautās darbnīcas u. tml., komiteju vēlēšanu sapulces nav sasaukamas un vēlēšanas nav izdarāmas, jo likums par strādnieku komitejām uz tām neattiecas.

7) Atļauj Finanšu ministrijai pasūtīt Valsts papīru spiestuvei un naudas kaltuvei valsts kases maiņas zīmes 5 latu vērtībā

par Ls 8 000 000,—. Minēto maiņas zīmju izgatavošanai vajadzīgo papīru atļauj pasūtīt bez izsoles akc[iju] sab[iedrība] Ed. Brūnss un biedri, Rīgā.

Sēdi slēdz plkst. 20.45.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 99. lp.

¹ Pēteris Vanags (1883—1943) — skolotājs, sabiedrisks darbinieks. Mācījies Kuldīgas skolotāju seminārā un Maskavas skolotāju institūtā. No 1921. gada Latvijas dzelzceļu virsvaldes finanšu inspektors, vēlāk Valsts kontroles 2. departamenta priekšsēdētājs. No 1940. gada 28. jūnija līdz 5. jūlijam Valsts kontroliera v. i., 1941.—1943. gadā turpināja strādāt kontroles iestādēs.

Apbalvots ar Atzinības krusta 2. šķiru un Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru.

² Sk. pielik. nr. 19.

³ Sk. pielik. nr. 20.

⁴ Utag (*Umsiedlung Treuhand Aktiengesellschaft*) — fiduciārā izceļošanas akciju sabiedrība (dib. 1939. g.), kas kārtoja norēķinus par vācu izceļotāju mantu.

⁵ Sk. pielik. nr. 21.

⁶ Sk. pielik. nr. 12.

Protokols nr. 53

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 29. jūnijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Kara ministrs

ģen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i.

J. Lācis

Tieslietu ministrs un finanšu ministra v. i.

J. Pabērzs

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 14.10.

Uz Ministru prezidenta un ārlietu ministra v[ietas] p[agaidu] i[zpildītāja] priekšlikumu pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt sekojošu lēmumu:

«Uz abpusējas vienošanās pamata ar Igaunijas valdību atzīst ar š. g. 1. jūliju par anulētiem 1923. gada 1. novembra Līgumu par aizsardzības savienību starp Latvijas un Igaunijas republikām un 1934. gada 17. februāra Līgumu starp Latviju un Igauniju savienības organizēšanai.»¹

Sēdi slēdz plkst. 14.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins:
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 100 lp.; Socālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā: 1940. gadā. — 24. lpp.

¹ Sk. pielik. nr. 22.

Protokols nr. 54

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 1. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins:

Iekšlietu ministrs

V. Lācis:

Kara ministrs

gen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs un izglītības ministra v. i.

J. Lācis:

Tieslietu ministrs un finanšu ministra v. i.

J. Pabērzs

Iekšlietu ministra biedrs

V. Latkovskis

Valsts kontroliera v. i.

P. Vanags

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 19.10.

Uz Ministru prezidenta un ārlietu ministra v[ietas] p[agaidu] i[zpildītāja] priekšlikumu pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt sekojošu lēmumu: «Uz vienošanās pamata ar Igaunijas un Lietavas valdībām atzīst ar 1940. gada 3. jūliju par anulētu 1934. gada 12. septembrī Ženēvā noslēgto Saprašanās un sadarbības līgumu starp Latviju, Lietuvu un Igauniju.»¹

Sēdi slēdz plkst. 20.40.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 101. lp.; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 24., 25. lpp.

¹ Sk. pielik. nr. 23.

Protokols nr. 55

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 2. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

Iekšlietu ministrs

Izglītības ministrs

Kara ministrs

Sabiedrisko lietu ministrs

Satiksmes ministrs

Tautas labklājības ministrs

Tieslietu ministrs un finanšu ministra v. i.

Iekšlietu ministra biedrs

Valsts kontroliera v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

V. Lācis

prof. P. Lejiņš¹

ģen. R. Dambītis

P. Blaus

J. Jagars

J. Lācis

J. Pabērzs

V. Latkovskis

P. Vanags

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 16.10.

1) Uz ārlietu ministra priekšlikumu piešķir eksekvatūru jaunieceltam Igaunijas karjeras vicekonsulam Valkā Eduardam Tīro ar jurisdikciju Valkas un Valmieras apriņķos.

2) Uz sabiedrisko lietu ministra priekšlikumu atbrīvo Latvijas Radiofona direktoru Arvedu Smilgu² no ieņemamā amata pēc paša lūguma ar 1940. g. 1. augustu, piešķirot 1 mēnesi pienākošos kārtējo atvaļinājumu.

3) Uz satiksmes ministra priekšlikumu atbrīvo H. Mazkalniņu³ uz paša lūguma no Dzelzceļu galvenā direktora palīga amata, skaitot no 1940. gada 21. augusta, piešķirot tam pirms atlaišanas vēl pienākošos atvaļinājumu.

4) Atļauj bij[ušajam] Rīgas prefekta palīgam Fricim Šābertam⁴ ieskaitīt pensijas izdienā 1 gadu un 2 mēnešus, t. i., palielināt izdienu līdz pilniem 20 gadiem.

5) Pieņem:

1/ pārgrozījumu Iekšlietu ministrijas iekārtā,⁵

2/ pārgrozījumus likumā par apriņķu pašvaldību likvidācijas kārtību.⁶

6) Grozot Ministru kabineta 1938. gada 12. aprīļa un 18. oktobra lēmumus⁷ par valsts darbu un piegādes izdošanu uzņēmumiem un pasākumiem, kuros valsts tieši vai netieši piedalās ar saviem līdzekļiem, nolemj:

1. Valsts iestādes un uzņēmumi, kā arī autonomie valsts uzņēmumi,⁸ izdodot darbus un piegādes, priekšrocību piešķir tiem darba vai piegādes piedāvājumiem, kas ienāk no uzņēmumiem un pasākumiem, kuros valsts tiešā vai netiešā līdzdalība ar saviem līdzekļiem pārsniedz 50% no uzņēmuma vai pasākuma kapitāla.

Minētiem uzņēmumiem un pasākumiem darbus un piegādes izdod par cenām, kuras nepārsniedz darbu vai piegādes izdevējas iestādes sastādītā maksas aprēķina, kalkulācijas vai uzzinātās tirgus cenas.

2. Šarakstu uzņēmumiem un pasākumiem, kuros valsts tiešā vai netiešā līdzdalība ar saviem līdzekļiem pārsniedz 50% no uzņēmuma vai pasākuma kapitāla, sastāda tirdzniecības un rūpniecības ministrs.

3. Ja iepriekšējā (2.) pantā minētie uzņēmumi un pasākumi darbus vai piegādes neuzņemas izpildīt, tad tos var izdot Nolikumā par valsts darbiem un piegādēm (1936. g. izd[evums]) paredzētā kārtībā.

7) Atļauj Valsts elektrotehniskās fabrikas 1939. (no 1. IV [līdz] 31. XII) darbības gada tīrās peļņas atlikumu sadalīt sekojoši:

1/ izlietot darbinieku un strādnieku labierīcībām —	Ls 50 000,—
2/ izlietot ziedojumiem	„ 30 000,—
3/ izlietot kapitāla ieguldījumiem	„ 341 088,60
	<hr/>
kopā	Ls 421 088,60

Sēdi slēdz plkst. 17.45.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 102. lp.

¹ Paulis Lejiņš (1883—1959) — agronoms, sabiedrisks darbinieks, lauksaimniecības zinātņu doktors (1932. g.). Beidzis RPI, 1909.—1914. gadā Jelgavas zemkopības skolas skolotājs un mācību saimniecības vadītājs Lustē, 1919.—1920. gadā LU prorektors, LU (1919.—1944. g.) un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas (1939.—1951. g.) docētājs, profesors. Zurnāla «Zemkopis» redaktors (1929.—1935. g.). 1940. gada jūlijā—augustā izglītības ministrs, 1946.—1951. gadā LPSR ZA prezidents, 1946.—1950. gadā LPSR ZA Zootehnikas un zoohigiēnas institūta direktors.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru.

² Arveds Rūdolfs Smilga (1879—1947) — rakstnieks, sabiedrisks darbinieks. Studējis RPI un Jēnas, Minhenes un Berlīnes universitātē. Laikraksta «Latvija» redaktors (1914.—1915. g.). 1920.—1924. gadā Cēsu Valsts vidusskolas direktors, 1924.—1929. gadā Letas dienestā ārzemēs. No 1929. gada Cesvaines ģimnāzijas direktors. Dzejoļu krājumu un mācību grāmatu autors. Latvijas Radiofona direktors no 1934. gada līdz 1940. gadam.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Lietuvas Ģedimina ordeņa 3. šķiru.

³ Hugo Mazkalniņš (1888—?) — transporta darbinieks. Beidzis Kijevas komercinstitūtu. 1920.—1922. gadā strādāja Valsts kontrolē, 1922.—1936. gadā Latvijas dzelzceļu virsvaldes finanšu direktors. No 1936. gada septembra līdz 1940. gada jūlijam Latvijas dzelzceļu galvenā direktora palīgs. Bijā Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras sauszemes transporta komisijas priekšsēdētājs.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Lietuvas Ģedimina ordeņa 3. šķiru, Vācijas Sarkanā krusta goda zīmi.

⁴ Fricis Šāberts (1885—?) — policijas darbinieks. I. pasaules kara laikā strādāja Rīgas pilsētas domē. Vēlāk evakuējās uz Ribinsku. No 1916. gada strādāja armijas dzelzceļa būvju pārvaldē Pleskavā. 1918. gadā atgriezās Latvijā. Tautas padomes loceklis (1919.—1920. g.). 1922.—1927. gadā strādāja a/s «Rīgas Lloids». 1927.—1934. gadā Iekšlietu ministrijas Politiskās pārvaldes izmeklēšanas ierēdnis Rīgā. 1934.—1939. gadā Liepājas prefekts. 1939. gada oktobrī—1940. gada jūlijā Rīgas prefekta vecākais palīgs. Arestēts 1940. gada 15. septembrī, atbrīvots no ieslodzījuma 1955. gadā un atgriezās Latvijā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. un 4. šķiru, Igaunijas Baltās Zvaigznes ordeņa 3. šķiru.

⁵ Sk. pielik. nr. 24.

⁶ Sk. pielik. nr. 25. Pārgrozījumu Iekšlietu ministrija skaidroja šādi: «Saskaņā ar 1935. gadā izdotā likuma par apriņķu pašvaldību likvidācijas kārtību 6. pantu Lauku pašvaldību fondu kā juridisku personu pārvalda sevišķa 3 personu komisija, ko iecel Iekšlietu ministrs.

Fonda darbības koncentrēšanai, vienkāršošanai, kā arī pārvaldes uzturēšanas izdevumu samazināšanai turpmāk fondu pārzinās viena persona, kas būs padota Iekšlietu ministra pārraudzībai.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 129. l., 103. lp.)

⁷ Ministru kabineta 1938. gada 12. aprīļa sēdes lēmums (protokols nr. 28): «3) Pieņem sekojošu lēmumu par valsts darbu un piegādes izdošanu uzņēmumiem un pasākumiem, kuros valsts tieši vai netieši piedalās ar saviem līdzekļiem:

1. Valsts iestādes un uzņēmumi, kā arī autonomie valsts uzņēmumi, izdodot darbus vai piegādes, priekšrocību piešķir tiem darba vai piegādes piedāvājumiem, kas ienāk no uzņēmumiem un pasākumiem, kuros valsts tieši vai netieši piedalās ar saviem līdzekļiem. Minētiem uzņēmumiem un pasākumiem darbus un piegādes izdod bez izsoles un sacensības par cenām, kuras ne-

pārsniedz darbu izdevējas iestādes sastādītā maksas aprēķina, kalkulācijas vai uzzinātās tirgus cenas. Sarakstu uzņēmumiem un pasākumiem, kuros valsts piedalās ar saviem līdzekļiem, sastāda finansu ministrs.

Atsevišķos gadījumos, kad darbu izdevēja iestāde uzskata piedāvājumu par pieņemamu, neraugoties uz to, ka piedāvājums pārsniedz maksas aprēķina, kalkulācijas vai uzzinātās tirgus cenas, viņa darbus vai piegādi var izdot tikai ar darījuma apstiprinātāja piekrišanu.

2. Ja 1. p[unktā] minētie uzņēmumi un pasākumi darbus vai piegādes neuzņemas izpildīt, tad tos var izdot sacensībā nolikumā par valsts darbiem un piegādēm paredzētā kārtībā uzņēmējiem vai piegādātājiem, kuri ierakstīti valsts uzņēmēju un piegādātāju sarakstā. Valsts piegādātāju sarakstu sastāda finansu ministrs saziņā ar valsts kontrolieri, bet uzņēmēju sarakstu — iekšlietu ministrs saziņā ar finansu ministru un valsts kontrolieri.

3. Ja visa darījuma summa nepārsniedz Ls 3000,—, tad darbu vai piegādi var izdot arī sarakstā neminētiem uzņēmējiem un piegādātājiem.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 312. l., 99., 100. lp.)

Ministru kabineta 1938. gada 18. oktobra sēdes lēmums (protokols nr. 52): «6) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu nolemj Ministru kabineta 1938. gada 12. aprīļa lēmuma (prot[okols] nr. 28, p[unkts] 3) 3. punktu izteikt tā:

3. Ja visa darba kopsumma nepārsniedz Ls 10 000,—, bet piegādes Ls 3000,—, tad darbu vai piegādi var izdot arī sarakstā neminētiem uzņēmējiem un piegādātājiem.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 312. l., 216., 217. lp.)

8) Autonomie valsts uzņēmumi — īpaša valsts uzņēmumu kategorija Latvijas Republikā. Tiem bija lielāka saimnieciskā patstāvība, savi statūti un juridiskas personas tiesības. Autonomajiem valsts uzņēmumiem bija priekšrocības izejvielu saņemšanā. Šo uzņēmumu darbību regulēja 1935. gadā pieņemtais Likums par autonomiem valsts uzņēmumiem.

Protokols nr. 56

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 4. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

Finansu ministrs

Iekšlietu ministrs

Izglītības ministrs

Kara ministrs

Sabiedrisko lietu ministrs

Satiksmes ministrs

Tautas labklājības ministrs

Tieslietu ministrs

Zemkopības ministrs

Iekšlietu ministra biedrs

prof. Dr. A. Kirhenšteins

K. Karlsons¹

V. Lācis

prof. P. Lejiņš

gen. R. Dambītis

P. Blaus

J. Jagars

J. Lācis

J. Pabērzs

J. Vanags²

V. Latkovskis

Valsts kontroliera v. i.
Finansu ministra biedrs

P. Vanags
N. Priede³

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 19.20.

1) Ieceļ par Valsts kontrolieri, skaitot ar 1940. g. 22. jūliju, Arnoldu Tabaku,⁴ uzdodot viņam šo amatu izpildīt, sākot ar 1940. gada 5. jūliju, ar tiesību saņemt Valsts kontrolierim pienākošos atalgojumu ar to pašu datumu.

2) Pieņem:

1/ likumu par politiskiem vadītājiem armijā,⁵

2/ likumu par Latvijas Darba centrāles likvidāciju.⁶

3) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atbrīvo no ieņemamā amata pēc paša lūguma Rīgas lielvecāko Robertu Liepiņu⁷ un viņa vietā ieceļ par Rīgas lielvecāko Jāni Pūpuru.⁸

4) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atbrīvo no ieņemamā amata pēc paša lūguma Iekšlietu ministrijas Pašvaldības departamenta direktoru Juri Zankeviču.⁹

5) Uz sabiedrisko lietu ministra priekšlikumu ieceļ Radiofona direktora amata pagaidu izpildītāju Indriķi Lēmani¹⁰ ar 1940. gada 1. augustu par Radiofona direktoru ar atalgojumu pēc III kategorijas I. pakāpes.¹¹

6) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu ieceļ par Iekšlietu ministrijas Pašvaldības departamenta direktoru Ansi Leju.¹²

7) Uz ārlietu ministra priekšlikumu nolemj lūgt Valsts prezidentu atbrīvot no ieņemamā amata pēc paša lūguma, skaitot ar 1940. gada 1. jūliju, Latvijas ārkārtējo sūtni un pilnvaroto ministru Igaunijā Vili Šūmani.¹³

8) Saskaņā ar Nolikumu par valsts darbiem un piegādēm, pants 3 un 65, punkts 3¹⁴ atļauj Satiksmes ministrijai slēgt līgumu par 20 t dzelzs piegādi ar Vācijas firmu *Stahlunion-Export* kopsummā par apm[ēram] RM 5795,50.

9) Atļauj Tieslietu ministrijai pārdot nekustamu īpašumu Ludzā, Rēzeknes ielā Nr. 2, Ludzas pilsētas pašvaldībai par Ls 10 000,—, ieskaitot šo summu valsts ienākumos.

10) Atļauj Kara ministrijai izdot bez izsoles un sacensības Cekules aizliegtā rajonā izbūves darbus šādām firmām:
«L. Neiburgs un Co»

1/ ārējās kanalizācijas izbūves darbus pēc darba maksas aprēķina Nr. 294/I ar 30,5% uzviju kopsummā par Ls 57 543,34,

2/ 2 pūdēšanas akas pēc darba maksas aprēķina Nr. 175/I ar 25,5% uzviju kopsummā par Ls 8055,62.

«Inž. A. Ozoliņš»

1/ ūdensvadu izbūves darbus pēc darba maksas aprēķina Nr. 304/I ar 45,5% uzviju kopsummā par Ls 59412,19.

11) Atļauj Valsts kancelejai izmaksāt Valsts kontroliera v. i. P. Vanagam personīgas reprezentācijas naudas Ls 300,— un papildu braukšanas naudas Ls 450,— mēnesi, sākot ar 1940. g. 22. jūniju līdz 4. jūlijam ieskaitot.

12) Pieņem sekojošu lēmumu:

Ar bijušās valdības 1934. gada 18. maija lēmumu,¹⁵ pārkāpjot Latvijas Republikas Satversmi,¹⁶ Saeimas funkcijas bija uzliktas Ministru kabinetam.

Latvijas demokrātiskās republikas valdība, atzīstot par savu pienākumu nodrošināt Latvijas tautai iespēju brīvi izpaust savu gribu uzdevumos, kuri tagadējā laikā izvirzījušies mūsu tēvijas priekšā valsts celtniecības un valsts pārvaldīšanas laukā, un atzīstot, ka šajās vissvarīgākajās valsts lietās nav pieļaujama nekāda vilcināšanās, nolemj:

1. Nekavējoties izdarīt Saeimas vēlēšanas saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 6. pantu vispārējās, vienlīdzīgas, tiesas, aizklātas un proporcionālas balsošanas ceļā.

2. Noteikt Saeimas vēlēšanu laiku 1940. g. 14. un 15. jūlijā.

3. Pieņemt vēlēšanu likumu un viņu nekavējoties izvest dzīvē.

13) Pieņem likumu par Saeimas vēlēšanām.¹⁷

14) Uz tautas labklājības ministra priekšlikumu atceļ Ministru kabineta 1940. g. 6. jūnija lēmumu, kas uzliek par pienākumu resoru vadītājiem gādāt, ka gadskārtējais atvaļinājums tekošā kalendāra gadā jāizlieto strādāšanai lauksaimniecībā valsts un pašvaldību darbiniekiem, darbiniekiem, kas strādā valsts un valsts autonomos uzņēmumos, slimo kasēs un akciju sabiedrībās, kur valsts tieši vai netieši piedalās ar saviem līdzekļiem, kā arī agrākām kamerām pakļauto saimniecisko uzņēmumu un visāda veida organizāciju darbiniekiem un to biedriem.

Tāpat atceļ tanī pašā sēdē pieņemto lēmumu, ka iepriekšējos gados izkalpotos un neizlietos atvaļinājumus nevar piešķirt 1940. gadā, laikā starp 10. jūniju un 1. oktobri.

15) Ieceļ Centrālā vēlēšanu komisijā:

no Tieslietu ministrijas — A. Meņģelsonu,¹⁸ no Iekšlietu ministrijas — Ansi Leju, no Sabiedrisko lietu ministrijas — Oskaru Gulbi¹⁹, no Valsts statistiskās pārvaldes —

A. Maldupu,²⁰ no Latvijas komunistiskās partijas — Ansi Buševicu²¹ un Arnoldu Deglavu²² un no arodu biedrības organizācijām — K. Sīcu²³ un Vecvagaru.²⁴

16) Nolemj atdot Latvijas pavalstniecības tiesības visiem tiem Latvijas bijušiem pilsoņiem, kam Latvijas agrāko valdību laikā pavalstniecības tiesības atņemtas par politisko darbību demokrātiskās valsts iekārtas labā. Šī lēmuma izvešanu dzīvē uzdod iekšlietu ministram.

17) Piekrīt satiksmes ministra priekšlikumam attiecināt uz PSRS karavīriem braucienos pa Latvijas dzelzceļiem tos pašus tarifa noteikumus, kādi pastāv attiecībā uz Latvijas armijas karavīriem.

18) Nolemj uzdot visām valsts un pašvaldības iestādēm iegādāties PSRS valsts karogu.

19) Nolemj Finanšu un Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas apvienot vienā Finanšu ministrijā, ko vadīs finanšu ministrs K. Karlsons un finanšu ministra biedrs ar balsstiesībām kabinetā N. Priede.

20) Sakarā ar Saeimas vēlēšanu likuma pieņemšanu nolemj nosūtīt sekojošas pateicības un apsveikuma telegrammas:

1/ Padomju Sociālistisko Republiku Savienības tautu un visas pasaules darba ļaužu lielajam Vadonim Josifam Visarionovičam Staļinam:

«Latvijas demokrātiskās Republikas valdība šodien pieņēmusi likumu par Saeimas vēlēšanām. Tas pēc 6 beztiesīguma un apspiestības gadiem Latvijas tautai atkal atdod viņas brīvību, tiesības pašai lemt par savu likteni un iespēju patiesā draudzībā sadarboties ar lielo Padomju Sociālistisko Republiku Savienību un tās tautām. Šajā lielajā vēsturiskajā brīdī Latvijas Republikas valdība Latvijas tautas vārdā sūta Jums, visas pasaules darba tautas ģeniālajam Vadonim, pateicību par atgūto brīvību un taisnību.

Lai dzīvo Latvijas un PSRS draudzība, lai dzīvo ciešā un nesaraujāmā Latvijas Republikas un PSRS savienība, lai dzīvo darba tautas vadonis un labākais draugs Josifs Visarionovičs Staļins!»

2/ Padomju Sociālistisko Republiku Savienības valdības galvai Vjačeslavam Mihailovičam Molotovam:

«Dienā, kad demokrātiskās Latvijas valdība pieņēmusi likumu par Saeimas vēlēšanām, atļaujamies visas Latvijas tautas vārdā izteikt Jums, Padomju Sociālistisko Republiku Savienības valdības galvai un lielā Staļina labākajam draugam, mūs visus apgaurojošās pateicības jūtas par Latvijas tautas atbrīvošanu.

Mēs redzam savu uzdevumu — sirsnīgā un godīgā Latvijas un Padomju Savienības savstarpējās palīdzības līguma izpildīšanā un nesaraujamu saišu stiprināšanā ar PSRS.

Mēs esam apņēmušies ziedot visus savus spēkus, kalpojot mūsu tautai pārliecībā par tās plaukšanu un lielo nākotni un nesaraujamām saitēm saistoties ar mūsu lielo un vareno kaimiņu.

Lai dzīvo Padomju Savienības valdības galva Vjačeslavs Mihailovičs Molotovs!

Lai dzīvo lielais darba tautu Vadonis Josifs Visarionovičs Staļins!»

Sēdi slēdz plkst. 21.40.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 103., 104. lp.

¹ Kārlis Karlsons (1907—1962) — ķīmiķis, sabiedriska darbinieks. Beidzis LU Ķīmijas fakultāti (1936. g.). 1928.—1934. gadā Rīgas Centrālās kopējās slimnīcas kantorists. 1935.—1936. gadā obligātajā karadienestā. 1937.—1940. gadā inženieris Brocēnu cementfabrikā. No 1940. gada 4. jūlija līdz 24. augustam finansu ministrs. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). No 1940. gada augusta līdz 1941. gada jūnijam LPSR vietējās rūpniecības tautas komisārs. 1941.—1944. gadā Sarkanās armijas latviešu formējumos. No 1946. gada LPSR ZA Ķīmijas institūta zinātniskais līdzstrādnieks, no 1958. gada institūta direktora vietnieks zinātniskajā darbā.

² Jānis Vanags (1907—1986) — ekonomists, sabiedriska darbinieks, ekonomikas zinātņu doktors (1969. g.). Beidzis LU Lauksaimniecības fakultāti (1936. g.). 1927.—1929. gadā laukstrādnieks Tukuma apriņķī. 1929.—1936. gadā strādāja fotodarbnīcā Rīgā. 1937.—1938. gadā obligātajā karadienestā. Vēlāk strādāja Pūres izmēģinājumu stacijā. No 1939. gada augusta lauksaimnieks Jelgavas apriņķī. No 1940. gada 4. jūlija zemkopības ministrs, no augusta LPSR zemkopības tautas komisārs. 1940.—1951. gadā un 1961.—1962. gadā LPSR lauksaimniecības ministrs, 1951.—1953. gadā LPSR lauksaimniecības ministra vietnieks. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1951. g., 1955.—1963. g.), tās priekšsēdētājs (1957.—1963. g.). LKP CK loceklis (1940.—1951. g., 1955.—1963. g.). 1953. gadā LPSR ZA Augsnes zinātnes un zemkopības institūta direktora vietnieks. 1953.—1954. gadā LPSR Valsts plāna komisijas priekšsēdētāja vietnieks. No 1951. gada Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas docētājs, 1954.—1961. gadā rektors, 1966.—1975. gadā katedras vadītājs. No 1972. gada V. I. Leņina Vissavienības Lauksaimniecības zinātņu akadēmijas akademiķis.

³ Nikolajs Priede (dz. 1906) — inženieris, sabiedriska darbinieks. Beidzis LU Mehānikas fakultāti. Strādāja Rīgas pilsētas Būvju pārvaldes direkcijā. No 1939. gada strādāja a/s «Aldaris» uzņēmumā. 1940. gada 4.—23. jūlijā finansu ministra biedrs. 1940. gada jūlijā—septembrī apcietinājumā. Pēc tam strādāja par inženieri projektēšanas institūtos.

- 4 Arnolds Tabaks (1907—1982) — ekonomists, sabiedrīks darbinieks. Beidzis Jelgavas skolotāju institūtu (1928. g.), studējis LU Matemātikas un dabaszinātņu fakultātē. 1928.—1939. gadā strādāja Latvijas dzelzceļu virsvaldē, 1935.—1936. gadā obligātajā karadienestā. 1940. gada aprīlī—jūnijā apcietinājumā. No 1940. gada 5. jūlija līdz 24. augustam Valsts kontrolieris. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1951. g.). No 1940. gada augusta LPSR finansu tautas komisārs, no 1946. gada LPSR finansu ministrs, 1949.—1973. gadā LPSR finansu ministra vietnieks, pēc tam šīs ministrijas eksperts.
- 5 Sk. pielik. nr. 26.
- 6 Sk. pielik. nr. 27.
- 7 Roberts Liepiņš (1890—1978) — diplomāts, sabiedrīks darbinieks. Studējis RPI. I. pasaules kara laikā vadīja Latviešu bēgļu apgādes komiteju Pleskavā. 1919.—1921. gadā Ārlietu ministrijas sekretārs un nodaļas vadītājs, 1922.—1928. gadā Ārlietu ministrijas Administratīvi juridiskā departamenta direktors, 1928. gada martā—novembrī finansu ministrs. 1929.—1933. gadā sūtnis Lietuvā, 1933.—1935. gadā sūtnis Igaunijā, 1935.—1936. gadā sūtnis PSRS. No 1936. gada jūlija līdz 1940. gada jūlijam Rīgas pilsētas galva (no 1939. g. lielvecākais). 1944. g. emigrēja uz Vāciju. 1948.—1951. gadā Latvijas Nacionālās Padomes ārlietu daļas vadītājs. 1962.—1978. gadā Latvijas Sarkanā krusta direktors. Neoficiāls Latvijas diplomātiskais pārstāvis Vācijā.
- Apbalvots ar Atzinības krusta 1. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Lietuvas Ģedimīna ordeņa 1. šķiru, Norvēģijas Svētā Olafa komandiera ordeni, Somijas Baltās Rozes ordeņa 1. šķiru, Beļģijas Kroņa lielvirsnieka ordeni.
- 8 Jānis Hugo Pupurs (1901—1977) — sabiedrīks darbinieks. 1919.—1920. gadā Latvijas armijā. 1920.—1922. gadā reķinvedis izglītības kooperatīvā Rīgā. 1922. gada augustā—1923. gada martā apcietinājumā. 1923.—1924. gadā obligātajā karadienestā. 1924.—1928. gadā reķinvedis PSRS Tirdzniecības pārstāvniecībā Latvijā. 1926. gada jūlijā—septembrī, 1931. gada maijā—oktobrī apcietinājumā. No 1928. gada Rīgas pilsētas domes loceklis, 1931.—1934. gadā vadīja kreiso arodnieku frakciju. 1931.—1932. gadā un 1933.—1936. gadā grāmatvedis, galvenais grāmatvedis un kasieris PSRS Tirdzniecības pārstāvniecībā Latvijā. Vēlāk galvenais grāmatvedis firmā «L. Rihters». No 1940. gada jūlija Rīgas lielvecākais. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1951. g.). No 1940. gada augusta līdz 1941. gada janvārim LPSR tirdzniecības tautas komisārs. 1941. gadā strādāja Valsts kontroles komisariātā. No 1941. gada augusta Sarkanajā armijā. 1945.—1951. gadā Rīgas pilsētas Izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks.
- 9 Juris Zankevičs (1884—1954) — jurists, sabiedrīks darbinieks. Beidzis Maskavas universitātes Juridisko fakultāti. Laikraksta «Sadzīve» redaktors (1914.—1915. g.). I. pasaules kara laikā Baltijas Latviešu bēgļu apgādāšanas komitejas priekšsēdētājs. Tautas padomes loceklis. No 1919. gada jūlija līdz 1920. gada janvārim kara zaudējumu atlīdzības komisijas priekšsēdētājs. No 1920. gada janvāra līdz 1940. gada jūlijam Iekšlietu ministrijas Pašvaldību departamenta direktors. 1944. gadā izbrauca uz Vāciju.
- Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. un 3. šķiru un Atzinības krusta 3. šķiru.
- 10 Indriķis Lēmanis (1904—1960) — rakstnieks, sabiedrīks darbinieks. 1924.—1928. gadā ieslodzījumā. No 1940. gada jūlija līdz 1941. gadam Latvijas Radiofona direktors, «Literāras Avīzes» atbildīgais redaktors. 1941.—1945. gadā Sarkanajā armijā, no 1943. gada laikraksta «Par Padomju Latviju»

redaktors. 1946.—1960. gadā LPSR Ministru Padomes Radoraidījumu, vēlāk arī televīzijas komitejas priekšsēdētājs.

¹¹ Sk. pielik. nr. 38.

¹² Ansis Leja (1902—1968) — jurists, sabiedriska darbinieks. Beidzis LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāti. 1919. gadā ievēlēts par Krievijas Komunistiskās jaunatnes savienības CK locekli, strādāja komjaunatnes Maskavas komitejā, bija tās priekšsēdētājs. 1921. gadā atgriezās Latvijā. 1921.—1924. gadā lauksaimnieks Vecauces pagastā. 1922.—1923. gadā apcietinājumā. 1924.—1926. gadā obligātajā karadienestā. Darbojās kreisajās arodbiedrībās un slimo kasēs, 1927.—1934. gadā Auces pilsētas domnieks. Vairākkārt arestēts. No 1940. gada jūlija Iekšlietu ministrijas Pašvaldības departamenta direktors. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). No 1940. gada oktobra LPSR TKP Pašvaldību pārvaldes priekšnieks, LPSR TKP priekšsēdētāja vietnieks, LPSR TKP Valsts arbitrs. 1941. gadā evakuējās uz PSRS, strādāja LPSR valdības grupā Kirovā un Maskavā, Kirovas apgabala kolēģijas advokāts, LPSR TKP sociālās nodrošināšanas konsultants. 1944.—1948. gadā LPSR sociālās nodrošināšanas ministra vietnieks. 1948.—1958. gadā darbojās advokatūrā, pēc tam LPSR MP Valsts arbitražas galvenais arbitrs.

¹³ Vilis Šumanis (1887—1948) — diplomāts, Beidzis Tirdzniecības augstskolu Sveicē. I. pasaules kara laikā latviešu strēlniekos. No 1919. gada Ārlietu ministrijas dienestā, 1919.—1921. gadā tās Vispārējā departamenta direktors, 1921.—1924. gadā tās Politiski ekonomiskā departamenta direktors. Sūtīns Itālijā (1924.—1926. g.), Francijā (1926.—1933. g.), Spānijā un Portugālē (1928.—1933. g.), Somijā (1933.—1938. g.), Igaunijā (1938.—1940. g.). 1925. gadā aizstāvēja Latvijas intereses sakarā ar vācu baronu sūdžību Tautu Savienībā. 1940. gadā emigrēja uz Somiju.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 2. šķiru, Viestura ordeņa 1. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru, Francijas Goda leģiona lielvirsnieka ordeni, Somijas Baltās Rozes komandiera ordeņa 1. šķiru, «Polonia Restituta» ordeņa 1. šķiru, Itālijas Kroņa ordeni, Portugāles Militārā Kristus ordeni.

¹⁴ Sk. pielik. nr. 6.

¹⁵ Sk. pielik. nr. 28.

¹⁶ Sk. pielik. nr. 29.

¹⁷ Sk. pielik. nr. 30.

¹⁸ Aleksandrs Meņģelsons (1896—1941) — jurists, sabiedriska darbinieks. Beidzis artilērijas karaskolu Pēterburgā un LU. Brīvības cīņu dalībnieks. Viceprokurors Daugavpilī, Jelgavā, Rīgā. 1934.—1935. gadā Rīgas apgabaltiesas loceklis, 1935.—1940. gadā Tieslietu ministrijas Tiesu departamenta direktors. Bijis Baltijas valstu juristu biroja Latvijas nodaļas priekšsēdētājs. 1940. gada 4.—9. jūlijā darbojās Centrālajā vēlēšanu komisijā. 1941. gadā deportēts uz PSRS. Miris izsūtījumā.

Apbalvots ar Atzinības krusta 3. šķiru, Igaunijas Sarkanā krusta ordeņa 2. šķiras 1. pakāpi.

¹⁹ Oskars Gulbis (1906—1941) — sabiedriska darbinieks, Saeimas deputāts (1932.—1933. g.). 1931.—1932. gadā, 1933.—1938. gadā, no 1939. gada līdz 1940. gada 21. jūnijam apcietinājumā. 1940. gadā strādāja Sabiedrisko lietu ministrijā, jūlijā iecelts Centrālajā vēlēšanu komisijā. 1941. gadā strādāja LPSR TKP Mākslas lietu pārvaldē. Kritis kaujās Igaunijas teritorijā.

²⁰ Aleksandrs Maldups (1894—1965) — statistiķis. Studējis RPI lauksaimniecību. 1920. gada rudenī iecelts par Valsts statistiskās pārvaldes lauksaimniecības nodaļas vadītāju, no 1924. gada novembra šīs pārvaldes sekretārs, vēlāk vicedirektors. «Mēneša Biļetena Statistikai un Konjunktūrai» redaktors (1937.—1940. g.). 1940. gada jūlijā iecelts Centrālajā vēlēšanu

komisijā. 1941. gada 14 jūnijā deportēts uz PSRS. Reabilitēts 1989. gada 29. septembrī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Atzinības krusta 3. šķiru un Igaunijas Ērgļa ordeņa 3. šķiru.

- ²¹ Ansis Buševics (1878—1942) — žurnālists, sabiedrisks darbinieks, Beidzis Pēterburgas universitātes Juridisko fakultāti. 1904. gadā viņu ievēlēja LSDSP CK. Par piedalīšanos 1905. gada revolūcijā apcietināts 1910. gadā un 1911. gadā izsūtīts uz Sibīriju. 1914. gadā atgriezās Latvijā. 1914.—1915. gadā zvērināts advokāts Liepājā. 1916.—1918. gadā ieslodzījumā koncentrācijas nometnē Vācijā. 1918. gada novembrī atgriezās Latvijā. 1918.—1919. gadā Liepājas Strādnieku deputātu padomes sekretārs. 1919.—1921. gadā Liepājas pilsētas galva. 1918.—1922. gadā LSD CK priekšsēdētājs. 1923. gada janvārī—jūnijā finanšu ministrs. Tautas padomes loceklis. Satversmes sapulces (1920.—1922. g.) un Saeimas deputāts (1922.—1924. g., 1931.—1934. g.). Pēc 1934. gada apvērsuma iestājās LSSZP. 1924.—1940. gadā zvērināts advokāts Rīgā. 1934.—1935. gadā ieslodzījumā Liepājas koncentrācijas nometnē. 1940. gada martā—jūnijā apcietinājumā. 1940. gada jūlijā vadīja Centrālo vēlēšanu komisiju. 1940. gada oktobrī—1941. gada februārī LPSR Tieslietu tautas komisariāta Kodifikācijas nodaļas vadītājs. No 1941. gada februāra LPSR Augstākās tiesas loceklis. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts. 1941. gadā evakuējās uz PSRS. Miris Maskavā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru (no tā saņemšanas atteicies).

- ²² Arnolds Deglavs (1904—1969) — sabiedrisks darbinieks, Beidzis LUV (1947. g.). Bijis LKP Liepājas un Rīgas organizācijas propagandists. Saeimas deputāts (1933.—1934. g.). 1940.—1941. gadā un 1944.—1951. gadā Rīgas pilsētas Izpildu komitejas priekšsēdētājs. 1941.—1944. gadā LPSR TKP un LK(b)P CK pilnvarotais Kazahijā un Vidusāzijā. LPSR Augstākās Padomes deputāts (1947.—1951. g., 1963.—1967. g.). 1951.—1956. gadā strādāja Latvijas Valsts izdevniecībā. 1956.—1961. gadā Rīgas pilsētas Izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks. No 1961. gada Jūrmalas pilsētas Izpildu komitejas priekšsēdētājs.

- ²³ Kārlis Sics (1904—1981) — sabiedrisks darbinieks. 1925.—1926. gadā obligātajā karadienestā. 1924.—1925. gadā un 1926.—1937. gadā kurpnieks Rīgā. No 1937. gada līdz 1940. gada februārim ieslodzījumā. 1940. gada jūlijā Latvijas ādu apstrādātāju arodbiedrības valdes un Centrālās vēlēšanu komisijas loceklis. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1951. g. un 1955.—1959. g.). LK(b)P CK loceklis (1940.—1951. g.). 1940.—1941. gadā un 1944.—1951. gadā LPSR vieglās rūpniecības tautas komisārs, no 1946. gada ministrs. 1941.—1944. gadā LK(b)P CK un LPSR TKP pilnvarotais Ivanovas apgabalā. 1951.—1958. gadā LPSR Ražošanas kooperācijas pārvaldes priekšsēdētāja vietnieks un priekšsēdētājs. 1958.—1960. gadā LPSR Ministru Padomes Invalidu kooperācijas pārvaldes priekšnieks. 1960.—1963. gadā LPSR TSP Vietējās rūpniecības pārvaldes priekšnieka vietnieks.

- ²⁴ Jekabs Vecvagars (1902—1965) — militārs un sabiedrisks darbinieks. 1921.—1934. gadā virsnieka vietnieks Latvijas armijā. 1940. gada jūlijā—septembrī Latvijas Tautas armijas Kurzemes divīzijas politiskais vadītājs, vēlāk Latvijas aerokluba priekšnieks, Rīgas Centra rajona prokurors. 1941. gadā LK(b)P Rīgas pilsētas Kirova rajona komitejas pirmais sekretārs. 1941.—1944. gadā Sarkanās armijas latviešu formējumos. 1946.—1951. gadā LPSR ZA lietu pārvaldnieks, 1951.—1955. gadā Rīgas pilsētas Kirova rajona Izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks, 1956.—1962. gadā saimnieciskā darbā.

Protokols nr. 57

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 5. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.	prof. Dr. A. Kirhenšteins
Finansu ministrs	K. Karlsons
Iekšlietu ministrs	V. Lācis
Izglītības ministrs	prof. P. Lejiņš
Kara ministrs	ģen. R. Dambītis
Tautas labklājības ministrs	J. Lācis
Tieslietu ministrs	J. Pabērzs
Zemkopības ministrs	J. Vanags
Valsts kontrolieris	A. Tabaks
Finansu ministra biedrs	N. Priede

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 14.15.

1) Ieceļ:

Rīgas apgabala vēlēšanu komisijā:

Rīgas lielvekāro J. Pupuru,
Rīgas prefektu A. Serdantu,¹
Žani Gustsonu,²
Ievu Vīnholdi,³
Rīgas apgabaltiesas locekli Nikolaju Vīnzarāju.⁴

Latgales apgabala vēlēšanu komisijā:

Robertu Neilandu,⁵
Aleksandru Aleksandroviču,⁶
Daugavpils apgabaltiesas papildu miertiesnesi Antonu Baško,
Rēzeknes apriņķa priekšnieku Staņislavu Kursīti,⁷
Rēzeknes pilsētas valdes locekli Ed. Kozlovski.⁸

Vidzemes apgabala vēlēšanu komisijā:

Arvīdu Kalniņu,⁹
Rihardu Gredzenu,¹⁰

Teodoru Jerkinu,
Valkas apriņķa priekšnieku Ernestu Alksni,¹¹
Rīgas apgabaltiesas locekli Jāni Geidi.

Kurzemes apgabala vēlēšanu komisijā:

Pēteri Plēsumu,¹²
Sīmani Sīmanoviču,¹³
Liepājas apriņķa priekšnieku Jāni Sietiņu,¹⁴
Liepājas—Aizputes apriņķa revidentu Hugo Purnu,
Tieslietu ministrijas pārstāvi Nikolaju Gravu.¹⁵

Zemgales apgabala vēlēšanu komisijā:

Plāteru,¹⁶
Rūdolfu Vetneru,
Jāni Doniņu,
Jelgavas apriņķa] I iec[irkņa] priekšnieku Jāni Plāķi,
zv[ērināto] adv[okātu] Ādolfu Veismani.

2) Uz tieslietu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata pēc paša lūguma Rīgas apgabaltiesas prokuroru Antonu Oto Kalmi,¹⁷ skaitot ar š. g. 5. jūliju, piešķirot viņam pienākošos atvaļinājumu.

3) Uz tieslietu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata pēc paša lūguma Tiesu palātas prokuroru Kārli Skāduli,¹⁸ skaitot ar š. g. 5. jūliju, piešķirot viņam pienākošos atvaļinājumu.

4) Uz zemkopības ministra priekšlikumu atbrīvo bij[ušo] zemkopības ministru Jāni Birznieku no Zemes ierīcības komitejas priekšsēdētāja pienākumiem un šai amatā ieceļ tagadējo zemkopības ministru J. Vanagu.

5) Uz izglītības ministra priekšlikumu atbrīvo no Skolu departamenta direktora pienākumiem pēc paša lūguma Jāni Celmu, skaitot ar 1940. gada 27. augustu.

6) Uz izglītības ministra priekšlikumu ieceļ par Skolu departamenta direktoru Jāni Jansonu,¹⁹ skaitot ar 1940. gada 27. augustu.

Sēdi slēdz plkst. 14.50.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

- ¹ Arnolds Serdants (1904—1980) — pedagogs, sabiedrisks darbinieks. Beidzis LU Matemātikas un dabaszinātņu fakultāti. 1919. un 1920. gadā arestēts. No 1928. gada pedagogiskā darbā. 1934.—1937. gadā ieslodzījumā. 1940. gada 25. jūnijā iecelts par Rīgas prefektu, vēlāk par Rīgas Tautas milicijas pārvaldes priekšnieku. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Rīgas apgabala vēlēšanu komisijā. 1940. gada beigās pedagogiskajā darbā, bija Raiņa vidusskolas direktors un 1941. gadā arī Rīgas skolu vecākais inspektors. 1941.—1944. gadā Sarkanajā armijā. No 1944. gada Rīgas pilsētas Izpildu komitejas darbinieks un pasniedzējs Rīgas pedagogiskajā institūtā. Rīgas kinostudijas direktora vietnieks (1955.—1957. g., 1960.—1965. g.). No 1968. gada Latvijas Kinematogrāfistu savienības radošo sekciju priekšsēdētājs.
- ² Jānis Gustsons (protokolā kļūdains Žanis; dz. 1906) — sabiedrisks darbinieks. Beidzis K. Valdemāra jūrskolu. 1933.—1934. gadā obligātajā karadienestā. Līdz 1937. gadam otrais stūrmanis uz dažādiem kuģiem. 1937.—1940. gadā Rīgas ostas strādnieks. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Rīgas apgabala vēlēšanu komisijā. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.), LK(b)P CK loceklis (1940.—1949. g.), LPSR mežrūpniecības tautas komisārs, no 1946. gada ministrs (1940.—1949. g.). 1949.—1966. gadā saimnieciskā darbā.
- ³ Ieva Vinholde (1895—1980) — sabiedriska darbiniece. Studējusi K. Timirjazeva Vissavienības Lauksaimniecības akadēmijā. 1907.—1915. gadā laukstrādniece, pēc tam šuvēja Petrogradas un Rīgas fabrikās. No 1921. gada darbojās kreisajās arodbiedrībās un slimo kasēs Rīgā. 1940. gada 5. jūlijā iecelta Rīgas apgabala vēlēšanu komisijā. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāte (1940.—1947. g.), tās Prezidija locekle (1945.—1947. g.), LKP CK locekle (1939.—1940. g.) un locekļa kandidāte (1940.—1949. g.), 1940. gadā LKP Rīgas pilsētas komitejas otrā sekretāre. 1941. gadā evakuējās uz PSRS. Strādāja fabrikā Ļeņingradā. 1944.—1960. gadā strādāja Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā.
- ⁴ Nikolajs Vinzarājs (1905—?) — jurists, sabiedrisks darbinieks. Beidzis LU Tiesību nodaļu un Angļu valodas institūtu Rīgā. Līdz 1939. gadam mīrtiesnesis Rīgā un Tieslietu ministrijas juriskonsultācijas loceklis, vēlāk Rīgas apgabaltiesas loceklis. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Rīgas apgabala vēlēšanu komisijā.
- ⁵ Roberts Neilands (1899—1941) — sabiedrisks darbinieks. Beidzis Rietumtautu komunistisko universitāti Maskavā (1930. g.). No 1912. gada gadījuma darbu strādnieks Rīgā. 1919.—1921. gadā dienēja Sarkanajā armijā. 1921.—1922. gadā mācījās Latviešu partijas skolā Petrogradā. 1924. gadā sāka pagrīdes darbu Latvijā, bija LKJS CK sekretārs, LKP Rīgas pilsētas komitejas loceklis. Arestēts un 1926. gada decembrī apmaiņas kārtībā nosūtīts uz PSRS. Strādāja Kominternes Latvijas sekcijā. 1931.—1932. gadā atkal veica pagrīdes darbu Latvijā, LKP CK sekretārs. Laikraksta «Čiņa» redaktors (1931. g.). 1932. gada augustā arestēts un notiesāts katorgā. 1940. gadā LKP Latgales apgabala komitejas pirmais sekretārs, 1940. gada jūlijā iecelts Latgales apgabala vēlēšanu komisijā. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts. 1940. gada septembrī—decembrī LPSR TKP priekšsēdētāja vietnieks, vēlāk LK(b)P CK otrais sekretārs, CK loceklis (1931.—1936. g., 1940.—1941. g.). 1941. gadā evakuējās uz PSRS. Gājis bojā vācu aviācijas uzlidojuma laikā Maskavā.
- ⁶ Aleksandrs Aleksandrovičs (1904—1979) — sabiedrisks darbinieks. 1919.—1921. gadā dienēja Sarkanajā armijā. 1922. gada oktobrī atgriezās Latvijā, bija laukstrādnieks Daugavpils apriņķī un gadījuma darbu strādnieks Daugavpilī. 1928. gadā Daugavpils pilsētas domnieks. Vairākkārt ticis apcietī-

- nāts (1928. gada augusts—1929. gada martis, 1930. gada aprīlis—1931. gada februāris, 1931. gada septembris — 1937. gada septembris). 1940. gada jūnijā kopējās strādnieku un kalpotāju arodbiedrības priekšsēdētājs Dau-gavpili. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Latgales apgabala vēlēšanu komisijā. No 1940. gada oktobra Latvijas dzelzceļa Daugavpils nodaļas daļas priekš-nieks, no 1941. gada jūnija Latvijas dzelzceļa pārvaldes politiskās daļas priekšnieks. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). 1941. gadā evakuējās uz PSRS.
- ⁷ Staņislavs Kursītis (1897—1945) — sabiedriska darbinieks. Beidzis Irkut-skas praporščiku skolu. I. pasaules kara laikā Krievijas armijas virsnieks. Pēc atgriešanās Latvijā skolotājs, policijas iecirkņa priekšnieks, 19. Abrenes un 4. Jēkabpils aizsargu pulka komandieris, Abrenes un Jēkabpils apriņķa priekšnieks, vēlāk 18. Rēzeknes aizsargu pulka komandieris un Rēzeknes apriņķa priekšnieks, kā arī Rēzeknes apriņķa robežapsardzības apgabala priekšnieks. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Latgales apgabala vēlēšanu komi-sijā. Par piedalīšanos nacionālās pretestības kustībā vācu okupācijas iestāde 1944. gadā viņu ieslodzīja Stuthofas koncentrācijas nometnē. Nošauts, pār-vedot no Stuthofas uz Lauenburgu.
- Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni, Viestura ordeņa 3. šķiru, Lietuvas Aizsargu zvaigzni.
- ⁸ Eduards Kozlovskis (1878—?) — žurnālists, sabiedriska darbinieks. 1912. gadā dibinājis Rēzeknes tipogrāfiju «Darbs un Zinība» un to arī vadījis. 1916. gadā nodibinājis Rēzeknes mākslas skolu. 1921. gadā noorganizējis Rēzeknes tipogrāfiju «Grōmota». Strādāja latgaliešu laikrakstos «Breivais Vārds» (1917. g.), «Dryva» (1932. g.) un «Latgales Vēstnesis» (1938.—1939. g.). Bija Rēzeknes pilsētas valdes loceklis. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Latgales apgabala vēlēšanu komisijā. Latgales piensaimnieku savienības revīzijas komisijas priekšsēdētājs. Arestēts 1941. gada 6. jūnijā un depor-tēts uz PSRS. Apbalvots ar Atzinības krustu.
- ⁹ Arvids Kalniņš (1904—1942) — sabiedriska darbinieks. Beidzis Rietum-tautu komunistisko universitāti Maskavā. No 1923. gada LKJS Rīgas orga-nizācijas propagandists. 1926. gadā emigrēja uz PSRS. 1931. gadā nelegāli atgriezās Latvijā, bija LKJS CK sekretārs. No 1932. gada jūlija līdz 1940. gada jūnijam ieslodzījumā. 1940. gadā LKP Vidienes apgabala, pēc tam Valmieras apriņķa komitejas pirmais sekretārs. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Vidzemes apgabala vēlēšanu komisijā. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Aug-stākās Padomes deputāts. 1941. gadā Valmieras strādnieku gvardes batal-jonā, tad 1. latviešu strēlnieku pulkā. Kritis frontē pie Ļeningradas.
- ¹⁰ Rihards Gredzens (1907—1957) — sabiedriska darbinieks. Līdz 1940. gadam sīktirgotājs Valmierā. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Vidzemes apgabala vēlē-šanu komisijā. 1941. gadā Valmieras apriņķa Izpildu komitejas priekšsēdē-tājs. 1941. gadā 1. latviešu strēlnieku pulkā. Vēlāk strādāja Kaļiņinas ap-gabalā un Maskavā. Pēc kara atgriezās Latvijā.
- ¹¹ Ernests Alksnis (1887—?) — policijas un sabiedriska darbinieks. Bijis Ze-mītes pagasta rakstvedis. Par piedalīšanos 1905. gada revolūcijā izsūtīts kategorā Sibīrijā. 1923. gadā atgriezās Latvijā, iestājās Rīgas prefektūras dienestā. 1924. gadā rajona uzraugs, 1927. gadā Ilūkstes apriņķa policijas II iecirkņa priekšnieka palīgs Subatē. 1934. gada jūnijā atbrīvots no die-nesta. Strādāja meža darbos un lauksaimniecībā. 1940. gada jūlija sākumā iecelts par Valkas apriņķa priekšnieku, 5. jūlijā iecelts Vidzemes apgabala vēlēšanu komisijā.
- ¹² Pēteris Plēsums (1895—1968) — sabiedriska darbinieks. Studējis Rietum-tautu komunistiskajā universitātē Maskavā. No 1915. gada līdz 1917. ga-dam dienēja Krievijas armijā, 1917. gada novembrī—1920. gada decembrī Sarkanajā armijā. Partijas darbā Baškīrijā 1921.—1926. gadā. 1931.—

1932. gadā nelegāli darbojās Latvijā, bija LKP CK loceklis. 1932.—1940. gadā ieslodzījumā. 1940. gadā LKP Lejaskurzemes apgabala komitejas sekretārs. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Kurzemes apgabala vēlēšanu komisijā. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g., 1955.—1963. g.). LPSR Augstākās Padomes priekšsēdētāja vietnieks (1940.—1941. g., 1944.—1947. g.). 1941. g. evakuējās uz PSRS. Laikraksta «Cīņa» redaktors (1942.—1944. g.). LKP CK loceklis (1940.—1961. g.) un LK(b)P CK biroja loceklis (1940.—1949. g.).

¹³ Simanis Simanovičs (1890—1972) — sabiedriska darbinieks. No 1907. gada Liepājas drašu fabrikas strādnieks. 1911.—1913. gadā ieslodzījumā. 1914.—1917. gadā katorgā Sibīrijā. 1917. gadā atgriezās Latvijā. 1918.—1922. gadā Sarkanajā armijā. Pēc tam atgriezās Latvijā. 1922.—1931. gadā un 1937.—1940. gadā strādnieks Liepājas komunālajā saimniecībā. No 1931. gada februāra līdz 1937. gadam ieslodzījumā. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Kurzemes apgabala vēlēšanu komisijā. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). 1941. gadā Liepājas apgabaltiesas priekšsēdētājs. 1941. gadā evakuējās uz PSRS. Pēc kara atgriezās Latvijā.

¹⁴ Jānis Sietiņš (1885—?) — sabiedriska darbinieks. 1905. gada revolūcijas dalībnieks, 1905.—1914. gadā ieslodzījumā, vēlāk izsūtījumā. 20. gadu sākumā atgriezās Latvijā, strādāja dzelzeļu dienestā. 1934. gadā apcietināts, tā paša gada beigās atbrīvots. Bija siksaimnieks Aizputes apriņķī. 1940. gada jūlija sākumā iecelts par Liepājas—Aizputes apriņķa priekšnieku, 5. jūlijā iecelts Kurzemes apgabala vēlēšanu komisijā.

¹⁵ Nikolajs Grava (dz. 1903) — jurists, sabiedriska darbinieks. Beidzis LU. Studējis Minsteres universitātē Vācijā. 1932.—1934. gadā zvērināts advokāts. Liepājā, Liepājas tautas augstskolas lektors, Liepājas pilsētas domnieks, 1936.—1938. gadā Liepājas komerczinību institūta lektors. 1940. gada 5. jūlijā iecelts Kurzemes apgabala vēlēšanu komisijā. Izbrauca uz Vāciju, kur bija Starptautiskās bēgu organizācijas tieslietu padomnieks. Strādāja par skolotāju Grēvenes latviešu ģimnāzijā. Vēlāk izceļoja uz ASV, bija sociālās apgādes ierēdnis Ņujorkā. Kopš 1956. gada darbojās Ņujorkas latviešu biedrības pārvaldē, 1975.—1976. gadā tās priekšsēdis.

¹⁶ Kārlis Plāters (1899—1949) — sabiedriska darbinieks. Beidzis Rietumtautur komunistisko universitāti Maskavā. 1914.—1915. gadā strādāja Slokas papīrfabrikā. 1915.—1916. gadā un 1918.—1919. gadā laukstrādnieks Ilūkstes apriņķī. 1917.—1918. gadā dzelzceļa strādnieks Lietuvā. 1919. gada jūnijā—1921. gada novembrī dienēja Sarkanajā armijā. Pēc 1922. gada strādāja Vjazmas apriņķī un pilsētā. 1930. gadā VK(b)P Ostaškovas rajona komitejas instruktors kolhozu organizēšanas darbā. 1935. gadā uzsāka pagrīdes darbību Latvijā. 1935. gada novembrī arestēts un notiesāts spaidu darbos. 1940. gadā LK(b)P Zemgales apgabala, no oktobra — Jelgavas apriņķa komitejas pirmais sekretārs. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). LK(b)P CK loceklis (1940.—1949. g.). 1941. gada jūnijā iestājās Jelgavas apriņķa strādnieku gvardes bataljonā. 1942.—1943. gadā LPSR TKP un LK(b)P CK pilnvarotais Jaroslavas apgabala. No 1944. gada LK(b)P Jelgavas apriņķa komitejas pirmais sekretārs, vēlāk strādāja LK(b)P CK aparātā.

¹⁷ Antons Oto Kalme (Karčevskis; 1900—?) — jurists. Beidzis LU. 1919. gadā Armijas štāba Jūras daļas darbvedis. 1922.—1926. gadā LU studentu padomes priekšsēdētāja biedrs. No 1927. gada strādāja tiesu resorā Rīgas, Liepājas, Daugavpils un Jelgavas apgabaltiesās. 1933.—1940. gadā Rīgas apgabaltiesas prokurors. Bija Tautas labklājības ministrijas juriskonsults.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. un 3. šķiru un Igaunijas Baltās Zvaigznes ordeņa 3. šķiru.

¹⁸ Kārlis Skādulis (1891—1942) — jurists, sabiedriska darbinieks. Studējis:

Petrogradas universitātē. No 1921. gada prokurora biedrs Jelgavā, vēlāk prokurors Latgalē, Tiesu palātas prokurora biedrs (1934. gada jūnijs—1936. gada jūnijs), prokurors (1936. gada jūnijs—1940. gada jūlijs). Ballijas juristu biroja Latvijas nacionālās nodaļas loceklis. 1940. gada 7. augustā arestēts un deportēts uz PSRS, kur miris nometnē.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru un Igaunijas Baltās Zvaigznes ordeņa 2. šķiru.

¹¹⁹ Jānis Jansons (1908—1942) — skolotājs, sabiedriska darbinieks. Beidzis Jelgavas skolotāju institūtu (1929. g.). 1930.—1934. gadā skolotājs Rīgā 1934.—1939. gadā un 1940. gada aprīlī—maijā ieslodzījumā. 1934.—1940. gadā LSSZP CK loceklis. 1940. gada jūlijā—augustā Izglītības ministrijas Skolu departamenta direktora v. i. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts. 1940. gada septembrī—1941. gada jūnijā LPSR izglītības tautas komisāra vietnieks. 1941. gada jūlijā iestājas I. latviešu strēlnieku pulkā, augustā pie Tallinas smagi ievainots. Miris hospitālī Vologdā

Protokols nr. 58

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 6. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

Finansu ministrs

Iekšlietu ministrs

Izglītības ministrs

Kara ministrs

Sabiedrisko lietu ministrs

Satiksmes ministrs

Tieslietu ministrs

Zemkopības ministrs

Finansu ministra biedrs

prof. Dr. A. Kirhenšteins

K. Karlsons

V. Lācis

prof. P. Lejiņš

gen. R. Dambītis

P. Blaus

J. Jagars

J. Pabērzs

J. Vanags

N. Priede

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 11.20.

1) Pieņem:

1/ pārorganizājumus Sabiedrisko lietu ministrijas iekārtā,¹

2/ Tautas labklājības ministrijas iekārtu.²

2) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu atbrīvo no ieņemamā amata pēc paša lūguma Iekšlietu ministrijas Būvniecības departamenta direktoru Parsivalu Miezī³ un viņa vietā ieceļ par Būv-

niecības departamenta direktoru būvinženieri Bernhardu Skulti.⁴

3) Uz satiksmes ministra priekšlikumu iecel par Dzelzeļu galvenā direktora palīga p[agaidu] v. i. inženieri Alfredu Spilneru,⁵ ar algu pēc III kat[egorijas] I pakāpes, skaitot ar 10. jūliju š. g., ar izdienu no tā paša datuma.

4) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Iekšlietu ministrijai no valsts kases brīviem līdzekļiem pēc klāt pieliktā sadaļuma:

a/ policijas štatu papildināšanai	Ls	2730,—
b/ atalgojuma paaugstināšanai par 1 kategoriju visiem II šķ[iras] kārtībniekiem un par 2 kategorijām dzelzeļu policijas II šķ[iras] uzraugiem	„	58 188,—
c/ 1500 policijas palīgdienesta darbiniekiem katram par 190 dienām a Ls 5,— dienā	„	1 425 000,—
d/ iemaksām pensiju fondā par a/ un b/ punktotos minētiem darbiniekiem	„	2434,—
	Ls	1 488 352,—

paredzot šo summu Iekšlietu ministrijas 1941. gada budžetā.

5) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Satiksmes ministrijas Dzelzeļu virsvaldei:

1/ ierīkot pie 9 tiltiem 62 elektriskos degpunktus un pie 10 tiltiem 24 spirta—petrolejas degpunktus;

2/ pārvietot semaforus un uzstādīt priekšsemaforus Torņakalna stacijā;

3/ minētām vajadzībām nepieciešamos līdzekļus Ls 19 555,— aizņemties no dzelzeļa brīvām summām, paredzot atmaksu Dzelzeļu virsvaldes 1941. s[aimnieciskā] g[ada] budžetā.

6) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Tieslietu ministrijas Tiesu departamentam no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 4230,— Madonas apriņķa 2. iecirkņa miertiesas Gulbenē jauno telpu, Rīgas ielā Nr. 34, remontam.

7) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Kara ministrijai izbeigt ar Anglijas firmu *Armstrong Siddeley Motors, LTD, Coventry*, 1938. g. 21. jūlija pasūtījumu Nr. 248 un atbrīvo firmu no atbildības par saistības nepildīšanu.

8) Iecel apriņķu vēlēšanu komisijas šādā sastāvā:

1/ Rīgas apriņķī:

1. Miertiesnesis Žanis P i n k u l i s,
2. Jūlijs M e ž a p u ķ e,
3. Rīgas apriņķa priekšnieks Pauls M a t i s o n s,

4. Augusts Matisons,

5. Kārlis Krūmiņš.

2/ Cēsu apriņķī:

1. Miertiesnesis Augusts Šveics,

2. Cēsu apriņķa I iec[irkņa] priekšnieks Eduards Breikšs,

3. Cēsu pilsētas valdes sekretārs Frīdrihs Freibergs,

4. Stālmans,

5. Ādolfs Gailītis.

3/ Valmieras apriņķī:

1. Miertiesnesis Kārlis Pētersons,

2. Apr[īnķa] priekšnieks Jūlijs Vērpelis,

3. Pilsētas valdes darbvedis Jānis Bērziņš,

4. Eduards Eliass,

5. Jānis Edgars Cinis.

4/ Valkas apriņķī:

1. Miertiesnesis Aleksejs Aronietis,

2. Apriņķa priekšnieks Ernests Alksnis,

3. Pilsētas valdes sekretārs Eduards Pavlovičs,

4. Lagzdiņš,

5. Ernests Ciege.

5/ Madonas apriņķī:

1. Miertiesnesis Vladislavs Daukša,

2. Apriņķa priekšnieks Antons Granits,

3. Pilsētas valdes sekretārs Oskars Krafts,

4. Jāzeps Pauris,

5. Jūlijs Tornis.

6/ Liepājas apriņķī:

1. Miertiesnesis Augusts Ozols,

2. I iec[irkņa] priekšnieks Arturs Miķītis,

3. Apriņķa vecākā sekretārs Fricis Dobelis,

4. Miķelis Būka,

5. Leonīds Vrubļevskis.

7/ Kuldīgas apriņķī:

1. Izmeklēšanas tiesnesis Augusts Raņķis,

2. I iec[irkņa] priekšnieks Ernests Berklāvs,

3. Apriņķa vec[ākā] sekretārs Kārlis Raudziņš,

4. Pēteris Roze,

5. Pauls Kostenieks.

8/ Ventspils apriņķī:

1. Izmeklēšanas tiesnesis Miķelis Zinkevičs,

2. Ventspils prefekts Armīns Ankups,

3. Apr[īnķa] vec[ākā] sekretārs Ādolfs Tiss,

4. Kārlis Prieze,
5. Magda Reimanis.

9/ Tukuma apriņķī:

1. Miertiesnesis Arvīds Vaits,
2. Hermanis Krūziņš,
3. Pilsētas valdes sekretārs Fricis Bērziņš,
4. Aleksandrs Mazjēcis,
5. Nikolajs Rautenbergs.

10/ Jelgavas apriņķī:

1. Miertiesnesis Jānis Baidiņš,
2. Il iec[irkņa] priekšnieks Roberts Staļģis,
3. Pilsētas valdes sekretārs Voldemārs Švānbergs,
4. Kārlis Šube,
5. Rūdolfs Epners.

11/ Rēzeknes apriņķī:

1. Radions Riekstiņš,
2. Kārsavas krimināluzraugs Ošiņš,
3. Kaunatas pagasta vecākais Leonīds Kaire,
4. Galaktions Iljins,
5. Mihails Lifšics.

12/ Ludzas apriņķī:

1. Miertiesnesis Jānis Vildavs,
2. Apriņķa revidents Francis Ploksts,
3. Apriņķa vecākā sekretārs Georgs Pauders,
4. Jānis Meirans,
5. Jānis Turčins.

13/ Ilūkstes apriņķī:

1. Miertiesnesis Arturs Bērziņš,
2. Il iec[irkņa] priekšnieks Rūdolfs Zariņš,
3. Apr[iņķa] vecākā sekretārs Alberts Krievans,
4. Stēpans Morozovs,
5. Ignatijs Samohvalovs.

14/ Daugavpils apriņķī:

1. Apgabaltiesas loceklis Jezups Zadvinskis,
2. Apr[iņķa] priekšnieks Fricis Fridrihsons,
3. Apr[iņķa] vec[ākā] kancelejas darbinieks Konstantīns Ikaunieks,
4. Faivišs Fridmans,
5. Izidors Muižnieks.

15/ Bauskas apriņķī:

1. Miertiesnesis Jānis Mauriņš,
2. Apr[iņķa] priekšnieks Alfreds Birznieks,
3. Jānis Ruķers,

4. Voldemārs Rutkovskis,
5. Andrējs Lazda.

16/ Jēkabpils apriņķī:

1. Miertiesnesis Pauls Elsiņš,
2. 1. iec[irkņa] priekšnieks Jānis Mūrnieks,
3. Apr[īnķa] vecākā sekretārs Kārlis Mālmeisters,
4. Pēteris Dzērvīte,
5. Jānis Ozoliņš.

17/ Aizputes apriņķī:

1. Miertiesnesis Voldemārs Fricsons,
2. 3. iec[irkņa] priekšnieks Jānis Stabulnieks,
3. Kannenieks,
4. Anna Brūveris,
5. Ernests Gruntmanis.

18/ Talsu apriņķī:

1. Miertiesnesis Kristaps Silavs,
2. Kārlis Sprunks,
3. Apr[īnķa] vecākais Kārlis Paldiņš,
4. Jānis Ivans,
5. Jānis Grinblats.

19/ Abrenes apriņķī:

1. Miertiesnesis Vitolds Bolšaitis,
2. 1. iec[irkņa] priekšnieks Miķelis Bagrads,
3. Viļakas pag[asta] vecākais Dadevušs Kaljans,
4. Jevgēnijs Kaupušs,
5. Fjodors Borisovs.

Sēdi slēdz plkst. 12.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 106.—108. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 31.

² Sk. pielik. nr. 32.

³ Parsivald Miezis (1890—1940) — būvinženieris, valsts darbinieks. Beidzis Mironova komercskolu un RPI Būvinziniešu fakultāti. Strādāja dzelzceļu dienestā Krievijā, tad Latvijā, kur vadīja Siguldas, Meitenes un Zemgales dzelzceļu staciju būvdarbus. 1926.—1940. gadā Iekšlietu ministrijas Būvniecības pārvaldes (vēlāk departamenta) direktors. Bijā ugunsdzēsēju padomes priekšsēdētājs, Latvijas inženieru biedrības priekšnieks.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru un Atzinības krusta 3. šķiru.
⁴ Bernhards Skulte (1900—?) — inženieris. Beidzis LU Inženierzinību fakultāti. Strādāja Valsts statistiskajā pārvaldē. 1940. gada 6. jūlijā iecelts par Iekšlietu ministrijas Būvniecības departamenta direktoru.

⁵ Alfreds Spillers (1901—?) — inženieris. Beidzis LU Inženierzinību fakultāti. 1936.—1940. gadā Rēzeknes Valsts arodskolas skolotājs. 1940. gada 6. jūlijā iecelts par Latvijas dzelzceļu virsvaldes galvenā direktora palīga pagaidu v. i., 8. jūlijā iecelts par Latvijas dzelzceļu virsvaldes galveno direktoru.

Protokols nr. 59

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 8. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

Finansu ministrs

Iekšlietu ministrs

Izglītības ministrs

Kara ministrs

Sabiedrisko lietu ministrs

Satiksmes ministrs

Tautas labklājības ministrs

Tieslietu ministrs

Zemkopības ministrs

Valsts kontrolieris

Finansu ministra biedrs

prof. Dr. A. Kirhenšteins

K. Karlsons

V. Lācis

prof. P. Lejiņš

ģen. R. Dambītis

P. Blaus

J. Jagars

J. Lācis

J. Pabērzs

J. Vanags

A. Tabaks

N. Priede

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 19.10.

1) Uz satiksmes ministra priekšlikumu atbrīvo K. Bļodnieku¹ uz paša lūguma no Dzelzceļu galvenā direktora pienākumu pildīšanas, skaitot ar š. g. 17. septembri, iepriekš piešķirot viņam 28 dienas ilgu slimības atvaļinājumu un 40 dienas vēl neizlietoto kārtējo atvaļinājumu, un saskaņā ar 1931. g. likuma par pensijām I daļas 6¹. pantu² atļauj pieskaitīt K. Bļodnieka pensijas izdienai līdz pilniem 20 gadiem iztrūkstošos 3 gadus.

2) Uz satiksmes ministra priekšlikumu iecel inž[enieri] Alfredu Spilleru Dzelzceļu galvenā direktora amatā, skaitot no š. g. 17. septembra, ar atalgojumu pēc I kat[egorijas] 1. pakāpes.³

No š. g. 10. jūlija līdz 17. septembrim uzdod A. Spilleram iz-

pildīt galvenā direktora vietu un atbrīvo viņu no galvenā direktora palīga pagaidu vietas izpildīšanas.

3) Noklausās paziņojumu, ka Jānis Lieknis⁴ uzaicināts par izglītības ministra biedru ar balsstiesībām kabinetā, sākot ar 1940. gada 6. jūliju.

4) Lai sekmīgi veiktu š. g. 14. un 15. jūlijā notiekošo Saeimas vēlēšanu noorganizēšanu un izvešanu, uzdod resoriem, to vietējām iestādēm un amatpersonām sekmēt un visādi atbalstīt centrālās, apgabalu, apriņķu, iecirkņu un apakšiecirkņu vēlēšanu komisiju darbu.

5) Atļauj Valsts statistiskai pārvaldei no fonda neparedzamām vajadzībām avansu Ls 20 000,— izsniegšanai Centrālajai vēlēšanu komisijai dažādu vēlēšanas izdevumu segšanai.

6) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Tautas labklājības ministrijai izmaksāt Olgai Vitkovskis no Tautas labklājības ministrijas 1940. g. budžetā v. 2. § 29. p[unktā] 2 paredzētā kredīta vienreizēju pabalstu Ls 300,— dēla Tālivalža ārstēšanas izdevumu segšanai.

7) Atļauj Tautas labklājības ministrijai Ls 47 150,— no fonda neparedzamām vajadzībām atbrīvoto politisko ieslodzīto ārstēšanai un palīdzības sniegšanai.

8) Uz ārlietu ministra priekšlikumu nolemj lūgt Valsts prezidenta piekrišanu Aleksandra Renninga iecelšanai par Igaunijas ārkārtējo sūtni un pilnvaroto ministru Latvijā.

9) Atļauj Zemkopības ministrijai izsniegt būvmateriālus uz atvieglotiem noteikumiem sekojošām vajadzībām:

1/ Gramzdas piensaimnieku sabiedrībai sviesta noliktavas piebūves un malkas šķūņa jumta segumiem 5497 gab. 40 cm×40 cm lielās šifera plāksnes un 136 gab. čukuru;

2/ Kraukļu pagasta valdei ugunsdzēsēju depo un pagasta nama saimniecības ēkas jumta segumiem 3000 gab. 40 cm×40 cm lielās šifera plāksnes un 90 gab. čukuru;

3/ Zilupes brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrībai depo ēkas sienu apšūšanai 9,5 kub[ik]m[e]tr[u] siporeksa akmeņu un jumta segumam 3620 gab. 40 cm×40 cm lielās šifera plāksnes un 174 gab. čukuru.

10) Atļauj Kara ministrijai pārņemtās no poļu karaspēka intendāntūras apgādes mantas, piemērotas armijas vajadzībām, ieskaitīt karaspēka daļās lietošanai, bet pārējās pārdot pēc novērtēšanas.

11) Noraida PSRS pilsoņa Helmuta Marnica lūgumu atļaut viņam strādāt Meža departamentā kā mežziņa amata kandidātam.

12) Pieņem likumu par aizsargu organizācijas likvidāciju.⁵

13) Uz finansu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata pēc pašu lūgumiem:

1/ Nodokļu departamenta direktoru Juri Kalsnavu, skaitot no šā gada 21. augusta, dodot iespēju iepriekš izlietot viņam pienākošos atvaļinājumu — 5 nedēļas 1 dienu no šā gada 16. jūlija, un

2/ Muitas departamenta direktoru Pēteri Freilandu,⁷ skaitot no šā gada 6. augusta, dodot iespēju iepriekš izlietot viņam pienākošos atvaļinājumu — 3 nedēļas no šā gada 16. jūlija.

14) Uz finansu ministra priekšlikumu iecel Bruno Ogrīņu⁸ par Nodokļu departamenta direktora vietas izpildītāju, skaitot no šā gada 21. augusta, uzdodot viņam izpildīt arī Muitas departamenta direktora amatu.

Nodokļu un Muitas departamenta direktora pienākumus uzdod B. Ogrīņam pagaidām izpildīt jau no šā gada 16. jūlija.

15) Uz finansu ministra priekšlikumu iecel Kārli Strengi⁹ par Latvijas Kredītbankas direktoru, skaitot no šā gada 10. jūlija.

Sēdi slēdz plkst. 19.50.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 109., 110. lp.

¹ Kārlis Bļodnieks (1882—1942) — dzelzceļu darbinieks. Beidzis Pēterburgas politehniskā institūta Tautsaimniecības nodaļu. Strādājis uz Krievijas dzelzceļiem. 1918. gada beigās atgriezās Latvijā un iestājās Latvijas dzelzceļu dienestā. Bija Tautas padomes loceklis. 1919. gadā iecelts par Latvijas dzelzceļu virsvaldes ekspluatācijas direktoru, 1921. gadā par Latvijas dzelzceļu virsvaldes galveno direktoru. 1924.—1931. gadā Latvijas Komerčbankas direktors rikotājs. No 1931. gada līdz 1940. gada jūlijam atkal Latvijas dzelzceļu virsvaldes galvenais direktors. A/s «Vairogs» padomes priekšsēdētāja biedrs. LU goda doktors. 1941. gada 14. jūnijā arestēts un deportēts uz PSRS, kur 1942. gada 9. jūnijā notiesāts uz nāvi. Reabilitēts 1989. gada 8. jūnijā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Atzinības krusta 2. šķiru, Igaunijas Baltās Zvaigznes ordeņa 2. šķiru, Lietuvas Ģedimina ordeņa 2. šķiru, Beļģijas Kroņa ordeņa 2. šķiru.

² Sk. pielik. nr. 33.

³ Sk. pielik. nr. 38.

⁴ Jānis Lieknis (1883—1941) — pedagogs, vēsturnieks, sabiedriska darbinieks. Beidzis Baltijas skolotāju semināru, LU Filoloģijas un filozofijas fakultāti (1926. g.). 1902. gadā sāka strādāt par skolotāju Liepājā, Jēkabpils apriņķī, vēlāk Rīgā. 1919. gadā Rīgas pilsētas Strādnieku deputātu padomes izpildkomitejas izglītības nodaļas vadītājs. 1920.—1923. gadā strādājis Rīgas pilsētas valdē. 1923.—1934. gadā skolotājs Rīgā, 1927.—1933. gadā Raiņa ģimnāzijas direktors. 1934.—1940. gadā strādāja Valsts arhīvā un bibliotēkās Rīgā. 1940. gada 8. jūlijā iecelts par izglītības ministra biedru. Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts. 1940. gada jūlijā iecelts

par Latvijas vēstures institūta direktoru. 1940. gada septembrī iecelts par Skolu pārvaldes priekšnieku. Vācu okupācijas iestādes viņu arestēja un 1941. gada 23. oktobrī nošāva.

⁵ Sk. pielik. nr. 35.

⁶ Juris Kalsnavs (Smits; 1882—1942) — finanšu, valsts darbinieks. Beidzis Kijevas komercinstitūta Tautsaimniecības nodaļu. Strādāja par skolotāju. No 1920. gada Finanšu ministrijas dienestā bija Rīgas 1., vēlāk 3. iecirkņa nodokļu inspektors, vēlāk vicedirektors. 1935.—1940. gadā Finanšu ministrijā Nodokļu departamenta direktors. 1941. gada 14. jūnijā arestēts un deportēts uz PSRS, kur 1942. gada 18. aprīlī notiesāts uz nāvi. Reabilitēts 1988. gada 28. septembrī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. un 3. šķiru.

⁷ Pēteris Freilands (1889—?) — inženieris ķīmiķis, valsts darbinieks. Beidzis LU. No 1925. gada strādāja Finanšu ministrijas Muitas departamentā. 1935.—1938. gadā Rīgas muiņas priekšnieka v. i. 1938. gada septembrī iecelts par Finanšu ministrijas Muitas departamenta vicedirektoru, vēlāk par direktoru. 1941. gada 14. jūnijā deportēts uz PSRS.

⁸ Bruno Ogrīņš (dz. 1911) — ķīmiķis. Beidzis LU Ķīmijas fakultāti. 1930.—1935. gadā Finanšu ministrijas Nodokļu departamenta ierēdnis. 1935.—1938. gadā šīs fakultātes asistents LU Ķīmijas fakultātes laboratorijā, 1938.—1939. gadā šīs fakultātes asistents. 1939.—1940. gadā Rīgas cementa fabrikas galvenais inženieris. 1940. gada 8. jūlijā iecelts par Finanšu ministrijas Nodokļu departamenta direktora pagaidu v. i.

⁹ Kārlis Strengs (dz. 1904) — sabiedriska darbinieks. Studējis LU dabaszinātnes. Līdz 1934. gadam strādājis Rīgas Centrālajā kopējā slimokasē. 1940. gada 8. jūlijā iecelts par Latvijas Kreditbankas direktoru.

Protokols nr. 60

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 9. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Finansu ministrs K. Karlsons

Iekšlietu ministrs V. Lācis

Izglītības ministrs prof. P. Lejiņš

Kara ministrs gen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs P. Blaus

Satiksmes ministrs J. Jagars

Tautas labklājības ministrs J. Lācis

Tieslietu ministrs J. Pabērzs

Zemkopības ministrs J. Vanags

Iekšlietu ministra biedrs V. Latkovskis

Valsts kontrolieris A. Tabaks

Finansu ministra biedrs N. Priede

Izglītības ministra biedrs J. Lieknis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 19.15.

1) Pieņem:

1/ pārgrozījumu likumā par pensijām I daļā,¹

2/ likumu par pilsētu pašvaldību pārvaldes orgānu reorganizāciju.²

2) Uz satiksmes ministra priekšlikumu pieņem lēmumu par servitūtu nodibināšanu grants bedru un materiālu kraujlaukumu ierīkošanai, ceļu jaunbūvēm un pārbūvēm Rīgas, Cēsu, Aizputes, Liepājas, Daugavpils, Ilūkstes, Rēzeknes, Ludzas, Valkas, Talsu, Ventspils, Valmieras, Madonas, Abrenes, Bauskas un Kuldīgas apriņķos.

3) Uz ārlietu ministra priekšlikumu atbrīvo Latvijas goda konsulu Budapeštā Saboltu fon Dani³ no ieņemamā amata uz paša lūgumu un ieceļ Ungārijas pavalstnieku Oto Marenčihu⁴ par Latvijas konsulu Budapeštā bez atlīdzības no valsts līdzekļiem budžeta kārtībā.

4) Uz tieslietu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata pēc pašu lūguma:

1/Senāta apvienotās sapulces un Kriminālās kasācijas departamenta priekšsēdētāju Aleksandru Gubenu,⁵ skaitot ar š. g. 12. septembri, iepriekš piešķirot viņam neizlietoto kārtējo atvaļinājumu;

2/ Tiesu palātas un krimināldepartamenta priekšsēdētāju Hugo Lazdiņu,⁶ skaitot ar š. g. 14. septembri, iepriekš piešķirot viņam neizlietoto kārtējo atvaļinājumu;

3/ Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētāju Aleksandru Kociņu,⁷ skaitot ar š. g. 1. septembri, iepriekš piešķirot viņam neizlietoto kārtējo atvaļinājumu.

5) Kā Tieslietu ministrijas pārstāvi Centrālā vēlēšanu komisijā Tiesu palātas locekļa A. Meņģelsona vietā ieceļ senatoru Rūdolfu Alksni⁸ un Arnolda Deglava vietā — Kārli Gaili.⁹

6) Uz tautas labklājības ministra priekšlikumu ieceļ par Tautas labklājības ministrijas Darba departamenta direktora v. i. ar š. g. 10. jūliju mag. iur. Valdi Kalnāri.¹⁰

7) Apstiprina Zemkopības ministrijas noslēgtu sekojošu eksportlīgumu:

15.VI 40. «Reichstelle für Getreide, Futtermittel und sonstige landwirtschaftliche Erzeugnisse, Geschäftsabteilung», Berlīnē, 30 000 tonnas ±5, resp[ektīvi], 10% rudzu, par Ls 300,— tonnā, mīnus 1/2% fob Rīga, Liepāja, Ventspils, vērtībā Ls 9 850 500,—.

8) Iekšlietu ministrs ziņo, ka Aizsargu organizācijas ķīmiskā dienesta vajadzībām katrā aizsargu pulkā atradās zināms dau-

dzums attiecīgo mantu un materiālu, piem[ēram], gāzmaskas, aizsargtērpi, traukšņa sirēnas, hlorkaļķa izkaisāmās ķerras un līdzīgi piederumi. Principā piekrit, ka gadījumā, ja, šo organizāciju pārkārtojot, tai minētās mantas vairs nebūtu vajadzīgas, visus šos piederumus varētu pārņemt attiecīgie pasīvās gaisa aizsardzības rajoni, kas ievērojami papildinātu un atvieglinātu pasīvās gaisa aizsardzības inventāra iegādes jautājumus.

9) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu un saskaņā ar likuma par pavalstniecību 4. pantu¹¹ uzņem Latvijas pavalstniecībā sekojošas personas:

1/ Osips Čapkevičs, 2/ Kārlis Felss, 3/ Meiše Volfs Fleitlehs, 4/ Aleksandrs Jujčēris, 5/ Aleksandrs Kušanjevs, 6/ Aleksandrs Arturs Laucis, 7/ Eduards Ličkus-Lečkovs, 8/ Ivans Perebatovs, 9/ Antons Plutas, 10/ Augusts Raškevičs-Raišuns, 11/ Alfreds Raškevičs, 12/ Antons Karpovičs.

10) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu un saskaņā ar likuma par pavalstniecību 4. panta 2. piezīmi¹² uzņem Latvijas pavalstniecībā sekojošas personas:

1/ Jānis Baķis, 2/ Vilhelms Kārlis Cīrulis, 3/ Emīlija Dobrovoļskis, 4/ Nikolajs Freimanis, 5/ Jānis Roberts Griķis, 6/ Zanis Grudulis, 7/ Jēkabs Innis, 8/ Rasma Jende, 9/ Kārlis Jūliuss Kuplais, 10/ Ādolfs Augusts Lācis, 11/ Pēteris Hermanis Lehtla, 12/ Eduards Aleksandrs Lesins-Lozins, 13/ Eduards Alfreds Pliesmanis, 14/ Ģederts Žanis Plinģis, 15/ Anna Rubiķis-Rubeks, 16/ Emīlija Sanders-Canders, 17/ Ida Sanders-Canders, 18/ Lība Sanders-Canders, dzim[usi] Klepers, 19/ Anna Sprindžuks, dzim[usi] Ašaks, 20/ Jānis Sprindžuks, 21/ Jānis (*Joan*) Tēts (*Tāhts*), 22/ Fricis Vecpuisis, 23/ Zuzanna Vovers, 24/ Alfreds Zālītis, 25/ Karlīne Natālija Zviedris, 26/ Rūdolfs Sanders-Canders.

11) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu un saskaņā ar likuma par pavalstniecību 4. pantu¹³ uzņem Latvijas pavalstniecībā sekojošas personas:

1/ Maksims Admidins-Adminis, 2/ Boriss Afanasjevs, 3/ Simions Agapovs, 4/ Jēkabs Aizikovičs, 5/ Otilija Andužs, 6/ Hugo Roberts Aleks-Oliks, 7/ Lizete Marija Alksnis, 8/ Lizete Alupskis-Balters, 9/ Jāzeps (Josifs) Anasčenko, 10/ Elīzaveta Andrijanova, 11/ Paulis Andrževskis-Andrejauskis, 12/ Aleksejs Arhipovs, 13/ Staņislavs Arcimovičs, 14/ Ādolfs Arkļis, 15/ Aleksandrs Astapovs, 16/ Žanis Vilhelms Ašaks, 17/ Andrejs Babsts, 18/ Milda Emīlija Bačinskis, dzim[usi] Zvaigzne, 19/ Jēkabs Balčuns, 20/ Urzula Baranovskis, dzim[usi] Zaleiko, 21/ Antons Bartuševičs, 22/ Antoņina Beinarovičs, 23/ Jānis Belūns, 24/ Voj-

tehs Benešs, 25/ Bonifācijs Bernatovičs, 26/ Elza Bērzīts, 27/ Olga Bezrukovs, 28/ Jānis Roberts Biernis, 29/ Jukums Roberts Bikše, 30/ Reinholds Biskups, 31/ Jānis Bišofs-Bišupis, 32/ Fēlikss Jāzeps Biteravičs, 33/ Estere Bitkers, 34/ Nikolajs Bizjukovs, 35/ Movša Kastriels Blehmanis, 36/ Pricis Blumbahs, 37/ Fricis Bluša, 38/ Zeliķis Bobkovskis, 39/ Franciska Bocjanovskis, dzim[usi] Klikno, 40/ Frīdrihs Ādams Mārtiņš Brāmanis, 41/ Jēkabs Miķelis Brins, 42/ Leiba Brodavka-Bradovka, 43/ Vilhelmīne Bronšs-Bruns, 44/ Emīlija Paulīne Bušs, 45/ Jāzeps Butkis, 46/ Žanis Butkuss, 47/ Francis (Prans) Bulis, 48/ Ignats Buzs, 49/ Reinis Cālītis, 50/ Ēvalds Cīlke, 51/ Eduards Cilmers, 52/ Dīdrihs Augusts Cinaus, 53/ Johans Kristaps Cinavs, 54/ Jāzeps Cinis, 55/ Nikolajs Čekalins, 56/ Roza Čerņakovs, 57/ Stepanija Čerņauskis, 58/ Jevdokija Černoševs, 59/ Pranciška Čučis (Ciučis), 60/ Fricis Čūska, 61/ Luīze Marta Dagis, dzim[usi] Ošenieks, 62/ Jūlijs Dambis (Dambe), 63/ Alfonss Daračuns, 64/ Aleksandrs Daugulis, 65/ Dorota Dauguls-Daudzišs, 66/ Miķelis Daukšus, 67/ Niklāvs Daukšus, 68/ Nikolajs Davičenko, 69/ Andrējs Deksnis, 70/ Grigorijs Dibrenko, 71/ Jāzeps Didelis, 72/ Amālija Elīze Dikelsons, 73/ Naģežda Dīls, dzim[usi] Sagilins, 74/ Vilis Draugs, 75/ Ignats Dričs, 76/ Voitehs Dričs, 77/ Pēteris Dubauskis, 78/ Karlīne Dulbergs, 79/ Anna Endruška-Andruško, 80/ Stase Ernests-Irnasts, 81/ Anastasija Fadejevs, dzim[usi] Fedotovs, 82/ Vacslavs Fetkevičs, 83/ Oto Ēriks Kurts Fišers, 84/ Teofile Fišers, 85/ Vincents Frankus, 86/ Kārlis Freimanis, 87/ Cipe (Cecilija) Frīdlands, dzim[usi] Veiss, 88/ Izaks Fukss, 89/ Anna Gaidis, 90/ Aleksandrs Gairabetovs, 91/ Stepans Galvanauskis, 92/ Emīlija Garijons, 93/ Aleksandrs Gegelis, 94/ Izidors Gelāzis, 95/ Miķelis (*Michel*) Gentins (*Gentin*)-Gentons, 96/ Aleksandra Germanis, 97/ Marta Gībels (*Giebel*), 98/ Kārlis Eduards Vilhelms Gigarsons-Gigersons-Gigars, 99/ Jānis (*Jonas*) Ginaitis, 100/ Zaharijs Ginzbergs, 101/ Stepans Gnātuks, 102/ Ernests Goldšteins, 103/ Justins Gončars, 104/ Mordehajs Gorbans, 105/ Vulfs Gorbans, 106/ Jāzeps Eižens Grabovskis, 107/ Jankelis Greinomanis, 108/ Antons Grigalavičs, 109/ Alīde Marija Grigulis, 110/ Māre Grigulis, 111/ Jūle Matilde Gross, 112/ Matīss Gross, 113/ Kazimirs Gržibovskis, 114/ Lūcija Gudeikis, 115/ Anastasija Harjaks, dzim[usi] Budašovs, 116/ Mihails Hehtojancs, 117/ Jāzeps Hmelaržs (*Chielarz*), 118/ Aleksandrs Horns, 119/ Konstantīns Hramovs, 120/ Alvīne Ijabs, 121/ Emma Emīlija Irbe, 122/ Milda Irbe, 123/ Jēkabs Ivanovs, 124/ Kazimirs Jablonskis, 125/ Leibs Jakobsons, 126/ Soloms Jakobsons, 127/ Malvīne Jakubovskis, 128/ Valentīns Jass, 129/ Pēteris Jasutis, 130/ Anna Jēgers, dzim[usi] Egle, 131/ Anna

Jegorovs, 132/ Jāzeps Jevelsons, 133/ Pauls Joffe, 134/ Vilhelmine Jonass, 135/ Anna Jonuss, 136/ Abrams Sabseis Judelevičs, 137/ Fricis Judovics, 138/ Zibilla Lidija Līna Juhno (*Juchno*), 139/ Aleksandrs Jukno, 140/ Pelageja Jurasovs, dzim[usi] Krotkovs, 141/ Alberts Jānis Jurciks-Jurcakis, 142/ Ādolīs Frīdrihs Aleksandrs Jurevičs, 143/ Jozefa Kacickis, 144/ Olga Emīlija Kalējs, 145/ Antons Kalnācis, 146/ Marija Kanaviņš-Ostaņins, 147/ Jāzeps Kanopa, 148/ Ludvigs Alfonss Karists, 149/ Bronislavs Kazilaitis, 150/ Oto Leonhards Keblers (*Köbler*), 151/ Vladislavs Kerelis, 152/ Jānis Kiapsnia, 153/ Jāzeps Kiapsnia, 154/ Jāzeps Kiapsnia, 155/ Nikolajs Kīters, 156/ Antons Klanauskis-Klanovskis, 157/ Viktors Kliševičs, 158/ Staņislavs Kolendra, 159/ Vladimirs Kornuška, 160/ Vasilij Kostigovs, 161/ Vasilij Kostrovs, 162/ Pēteris Kožans, 163/ Elīze Helēne Krauze, 164/ Pēteris Gothards Krievans, 165/ Jānis Elmārs Kulešs, 166/ Jānis Kursītis-Kursīks, 167/ Kuzma Kuzmins, 168/ Frīdrihs Reinholds Lācis, 169/ Kārlis Langenfelds, 170/ Jāzeps Lapins, 171/ Jēkabs Larionovs, 172/ Poline Laslo, dzim[usi] Gilarskis, 173/ Dārte Lempauške, 174/ Zenons Staņislavs Lesis, 175/ Marija Doroteja Leškinevičs, 176/ Zinaida Levins, 177/ Ichoks Liburkins, 178/ Miķelis Aleksandrs Jekabs Liepa, 179/ Jānis Liepiņš, 180/ Julijans Lisovičs-Liesovičs, 181/ Anastasija Lisovskis, 182/ Marija Lisovskis, 183/ Antons Locs, 184/ Kazijs Lovta-Luots, 185/ Vincents Lukašaņecs, 186/ Jānis Lukašuns, 187/ Anna Katrīna Mahts, 188/ Vladimirs Macias, 189/ Simeons Macikins, 190/ Jāzeps Maculevičs, 191/ Pāvels Maldeikis-Meldaikis, 192/ Semjons Markovs, 193/ Mārtiņš (Marcelis) Maršauskis-Maršeuskis, 194/ Made Martens, dzim[usi] Ķiupe, 195/ Andrējs Alfrēds Melderis-Priede, 196/ Vladislavs Meškēlo, 197/ Ernests Augusts Mežkats, 198/ Georgijs Mihailovs, 199/ Jānis Mikalkevičs, 200/ Jānis Mīkulis-Mīkole, 201/ Eduards Milaševičs, 202/ Ferijs Reinholds Millers, 203/ Helēna Mišeikis, 204/ Mārtiņš Mītrs, 205/ Pāvels Mlokīts-Mlakīts, 206/ Roberts Žanis Morbergs, 207/ Voldemars Mucenieks, 208/ Jāzeps Narbutis, 209/ Vladislavs Narmonts-Normands, 210/ Nikolajs Naruševičs, 211/ Mārtiņš Saša Nicmanis, 212/ Aleksandra Nikiforovičs, 213/ Elizabete Nikiforovs, 214/ Anna Notrimis, 215/ Dimitrijs Okolovičs, 216/ Jeremija Okuņs, 217/ Joselis-Leibs Okuņs, 218/ Jāzeps Oboļevičs, 219/ Arturs Orleans, 220/ Andrējs Orlēns-Orleans, 221/ Ernsts Ozols-Bembers, 222/ Pēteris Ozoliņš-Ozols, 223/ Jānis Papelbo, 224/ Pēteris Paškevičs, 225/ Augusts Pauliņš, 226/ Pāvils Pauris, 227/ Fēlikss Pavilonis, 228/ Jons Pavlovičs, 229/ Eliass Pavlovskis, 230/ Zenija Pelīte, 231/ Katarina Pentjušs, dzim[usi] Ciočs, 232/ Vasilij Petrovs-Ostrovskis, 233/ Jozefs Pietkevičs, 234/ Anna

Pocius, 235/ Jāzeps Pranauskis, 236/ Izaks Pregels, 237/ Mina Pregels, 238/ Pēteris Rapkauskis, 239/ Beniamins Slioma Rapports, 240/ Vincents Reivitis, 241/ Jānis Rimovičs, 242/ Katrīna Rimovičs, 243/ Pēteris Rimovičs, 244/ Mozus Rinkevičs, 245/ Paulina Ripers, dzim[usi] Avdejevs, 246/ Zinaida Sadovskis, 247/ Frīdrihs Arturs Salguzis-Salgus, 248/ Spiridons Samozvanovs, 249/ Aneļa Saveika, 250/ Andrējs Savickis, 251/ Helēne Sidorovs, dzim[usi] Zelenkovs, 252/ Jānis Oto Siliņš, 253/ Minna Siliņš, 254/ Jons Simonaitis, 255/ Antons Skiba, 256/ Nikolajs Smirnovs, 257/ Jēkabs Sopinovs, 258/ Mārtiņš Springis, 259/ Uršule Stalauskis, 260/ Emma Stāmers, 261/ Eduards Stankevičs, 262/ Pēteris Stankuns, 263/ Nikolajs Starcevs, 264/ Miķelis Stelmaks, 265/ Vera Stepanovs, 266/ Aleksandrs Valentīns Stieciņš, 267/ Klemenss Striks, 268/ Benjamiņš Suķis, 269/ Pēteris Sacs, 270/ Staņislavs Šakiels, 271/ Vasilijs Šakurovs, 272/ Movša Serlings-Šerlins, 273/ Ona (Anna) Simanauskis, 274/ Pēteris Simanauskis, 275/ Antans Šimens, 276/ Made Šķilters, 277/ Evans Skutovs, 278/ Marcele Šoše, 279/ Gustavs Štībe, 280/ Elija Dāvids Taics, 281/ Līze Amālija Tilte, dzim[usi] Kalniņš, 282/ Ansis Tīsiņš, 283/ Francisks Ūgarenko, 284/ Antons Ulianskis, 285/ Jānis Urba-Urbans, 286/ Anna Urbanovičs, 287/ Frīdrihs Volde-mars Ustricovs, 288/ Kārlis Uštupis-Uštapis, 289/ Jāzeps Uškurelis, 290/ Jēkabs Vabolis, 291/ Jāzeps Vadzinskis, 292/ Alvīne Vai-veriņš, arī Vaivariņš, 293/ Vladimirs Vasiļjevs, 294/ Vilhelms Heinrihs Vēgners, 295/ Anna Veide, 296/ Alberts Veinšteins, 297/ Kārlis Veinšteins, 298/ Leontijs Vetlovs, 299/ Pēteris Višņevskis, 300/ Ermanis Florentīns Vitenbergs, 301/ Antons Vitonis, 302/ Nikolajs Voļanins, 303/ Maksims Voronovs, 304/ Serafima Zabello, 305/ Fricis Zellis, 306/ Antoņina Zembergs, 307/ Avto-noms Zorovs-Zorovs, 308/ Eduards Želvis, 309/ Grīgorijs Zemaitis, 310/ Kazimirs Žibs, 311/ Jons Žilinskis, 312/ Jankelis Kacs, 313/ Haims Kiršners, 314/ Konstantīns Korolenko.

12) Uzdod izglītības ministram spert sagatavošanās soļus augstāko mācības iestāžu — Latvijas universitātes, Lauksaimniecības akadēmijas, Mākslas akadēmijas un konservatorijas reorganizēšanai.

13) Uz finansu ministra priekšlikumu atbrīvo Jāni Skujevicu¹⁴ no Valsts saimniecības departamenta direktora amata, skaitot no šā gada 25. jūlija; par Valsts saimniecības departamenta direktora vietas izpildītāju iecel Voldemāru Bastjāni,¹⁵ skaitot no šā gada 25. jūlija, uzdotot viņam pagaidām izpildīt minētā departamenta direktora amatu, sākot no š. g. 10. jūlija.

14) Uz izglītības ministra priekšlikumu un saskaņā ar pensiju likuma I daļas 6.¹ pantu¹⁶ atļauj no dienesta atbrīvotam

tautskolu direktoram Fricim Vilkam¹⁷ piešķirt pensiju pirmā 55 gadu vecuma sasniegšanas un izdienā ieskaitāmo gadu skaitu palielināt par diviem gadiem, kas viņam iztrūkst no 25 gadu izdienas.

Sēdi slēdz plkst. 20.45.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulson

LVA, 270. f. 1. apr., 2. l., 111.—113. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 34.

² Sk. pielik. nr. 37. Likuma pieņemšanas nepieciešamību Iekšlietu ministrijā savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «1939. gadā agrākās valdības izdotais pilsētu pašvaldības likums (1939. g. lik[umu] kr[ājums], 108) paredz pilsētu padomes, kuru locekļus izbīdīja bijušās 6 kameras. Šīs kameras likvidētas. Dabīgi, ka nebauda iedzīvotāju uzticību arī pilsētu padomes, kas vēl arvien darbojoties, saista rokas un iespaido arī jauniecelto pilsētas pārvaldes orgānu brīvu un taisnīgu darbību. Ar jauno lēmumu pilsētu padomes darbība tiek pārtraukta un amatpersonas atbrīvotas no saviem pienākumiem.

Pilsētu vecāko, valdes un revīzijas komisijas amatus arī ieņem personas, kas ieceltas no agrākās valdības un nebauda vietējo iedzīvotāju uzticību ne arī spēj un vienmēr grib izvest dzīvē tagadējās tautas valdības nodomus. Pēdējā laikā uz iedzīvotāju ierosinājumu Iekšlietu ministrija izdarīja amatpersonu maiņu. Pilsētu pašvaldības likuma 18., 36. un 66. pants paredz: pilsētu pašvaldības pārvaldes amatpersonas ieceļ iekšlietu ministrs un 6 gadiem, bet par amatpersonu atcelšanu pirms 6 gadu notecešanas likuma nerunā. Atcelšanu moments attiecībā uz pašvaldību darbiniekiem fiksēts 1938. g. likumā par kārtību un sabiedrisku drošību valstī 8. un 9. pantā (Lik[umu] kr[ājums], 1938. g., 41). Bet, tā kā šis likums, kaut arī tas ir speciāls likums un kā tāds bauda priekšrocības, ir izdots pirms pilsētu pašvaldības likuma izdošanas, kurā amatpersonu pirmstermiņa atļaušana nav paredzēta, tad var pacelties civiltiesiski strīdi un atcelto amatpersonu prasības dēļ algas izmaksas par visu pilnvarojuma laiku, t. i., atlikušo 6 gadu perioda laiku.

Jaunais likums šādus strīdus izslēgtu.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 129. l. 105. lp.)

³ Sabolts fon Dane (1903—?) — ķīmiķis. Ungārijas pavalstnieks. Beidzis Budapeštas universitātes Ķīmijas fakultāti un Vīnes tirdzniecības augstskolu. Bijis vairāku ķīmijas uzņēmumu direkciju loceklis Ungārijā. No 1934. gada aprīļa līdz 1940. gada jūlijam Latvijas goda konsuls Budapeštā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru.

⁴ Oto Marencihs (1875—?) — sabiedrisks darbinieks. Ungārijas pavalstnieks. Beidzis Vīnes tirdzniecības augstskolu. Viesnicu akciju sabiedrības «Hungaria» galvenais direktors rīkotājs. 1940. gada jūlijā—augustā Latvijas goda konsuls Budapeštā.

Apbalvots ar Austrijas Civilo Nopelnu krusta 2. šķiru, Austrijas Nopelnu ordeņa virsnieka krustu, Itālijas Kroņa ordeņa 3. šķiru.

⁵ Aleksandrs Gubens (1879—?) — jurists. Beidzis Maskavas universitātes Juridisko fakultāti. 1918. gada decembrī iecelts par Latvijas Tiesu palātas locekli, 1920. gadā par senatoru. Latvijas krimināltiesību biedrības dibinātājs.

šanas iniciators. No 1931. gada Senāta Kriminālās kasācijas departamenta un no 1934. gada jūnija līdz 1940. gada septembrim Senāta apvienotās saspēces priekšsēdētājs.

- Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru, Igaunijas Ērgļa ordeņa 1. šķiru.
- ⁶ Hugo Lazdiņš (1877—?) — jurists. Beidzis Maskavas universitātes Juridisko fakultāti. Bijis izmeklēšanas tiesnesis Permā, Latvijā Tiesu palātas prokurora biedrs un tiesnesis, vēlāk Tiesu palātas un Krimināldepartamenta priekšsēdētājs. Arestēts 1940. gada 7. jūlijā un notiesāts uz 10 gadiem.
- Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru.
- ⁷ Aleksandrs Kociņš (1892—1942) — jurists. Studējis tiesības Maskavas universitātē, beidzis Alekseja karaskolu un LU Tiesību zinātņu nodaļu. 1. pasaules kara laikā latviešu strēlniekos. Bijis O. Kalpaka bataljona adjutanta palīgs, vēlāk strādāja par Kara muzeja pārzini. No 1921. gada strādāja kara tiesā, no 1925. gada Rīgas apgabaltiesas loceklis. 1938.—1940. gadā Latgales apgabaltiesas loceklis un priekšsēdētājs, pēc tam Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājs. 1941. gadā deportēts uz PSRS.
- Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni par 1919. gada 24. marta cīņām pie Kalnciema un Triju zvaigžņu ordeņa 4. un 3. šķiru.
- ⁸ Rūdolfs Jānis Alksnis (1888—1961) — jurists, sabiedrisks darbinieks. Beidzis Maskavas universitātes Juridisko fakultāti. Bija Jelgavas apgabaltiesas prokurora biedrs, no 1921. gada Rīgas apgabaltiesas loceklis, no 1927. gada Tiesu palātas loceklis, pēc tam Tieslietu ministrijas juriskonsultācijas un Baltijas juristu biroja Latvijas nacionālās nodaļas loceklis. 1931. gadā iecelts par senatoru. 1940. gada 9. jūlijā iecelts par Centrālās vēlēšanu komisijas locekli. 1944. gadā aizbraucis uz Vāciju, bija Starptautiskās bēgļu organizācijas tieslietu padomnieks. 1949. gadā pārcēlās uz ASV. Bija ALA pirmās valdes kasieris.
- Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru.
- ⁹ Kārlis Gailis (1903—1973) — sabiedrisks darbinieks. 1922.—1923. gadā strādnieks Rīgas ostā. 1923. gadā strādāja kokzāģētavā Rīgā, 1924.—1925. gadā obligātajā karadienestā. No 1925. gada strādnieks Rīgas ostā. 1933. gada martā—aprīlī apcietinājumā Ļeņingradā. 1933. gada oktobrī nelegāli atgriezās Latvijā. No 1937. gada LKP Rīgas komitejas loceklis. 1940. gada aprīlī—jūnijā apcietinājumā. LK(b)P CK loceklis (1939.—1949. g.), LKP Revīzijas komisijas loceklis (1949.—1963. g.), LKP CK locekļa kandidāts (1963.—1973. g.). 1940. gadā LK(b)P CK nodaļas vadītājs. 1940. gada 9. jūlijā iecelts Centrālajā vēlēšanu komisijā, Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1973. g.). 1941.—1942. gadā 201. latviešu strēlnieku divīzijā. No 1942. gada strādā LK(b)P CK aparātā Maskavā. 1944. gada maijā apstiprināts par Partijas kolēģijas sekretāru pie LK(b)P CK. 1947. gadā LPSR Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētāja vietnieks, LPSR Augstākās Padomes Prezidija sekretārs (1948.—1973. g.).
- ¹⁰ Valdis Kalnāre (Krisbergs; 1909—1977) — jurists, valsts darbinieks. Beidzis LU Tiesību zinātņu nodaļu (1935. g.). 1922.—1937. gadā gadījuma darbu strādnieks Rīgā. No 1937. gada marta līdz 1940. gada jūlijam Latvijas darba kameras referents tieslietu jautājumos. 1940. gada 10. jūlijā iecelts par Tautas Iabklājības ministrijas Darba departamenta direktora v. i. Tautas Saeimas, vēlāk Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1941. g.). No 1940. gada septembra līdz 1941. gada maijam Latvijas PSR darba tautas komisāra vietnieka v. i., vēlāk nodaļas vadītājs. 1941. gada maijā—jūnijā Darba higiēnas institūta direktors. 1941. gada jūlijā vācu okupācijas iestādes viņu apcietināja un ieslodzīja Rīgas centrālcietumā. No 1942. gada jūlija Salaspils koncentrācijas nometnē, no 1944. gada Vācijā

- Štuthofas koncentrācijas nometnē. 1945. gada decembrī atgriezās Rīgā. 1946.—1948. gadā strādāja par advokātu. 1948. gada decembrī arestēts un 1949. gada augustā sodīts uz 25 gadiem. Sodū izcietis Stepes nometnē Kažahijā, Karagandas apgabalā. 1956. gada martā pārvietots uz Rīgu sakarā ar viņa lietas jaunu izmeklēšanu. 1956. gada aprīlī rehabilitēts.
- ¹¹ Sk. pielik. nr. 36.
- ¹² Sk. pielik. nr. 36.
- ¹³ Sk. pielik. nr. 36.
- ¹⁴ Jānis Skujevics (1892—?) — finanšu darbinieks. Mācījies tirdzniecības skolā Jelgavā. No 1920. gada Finanšu ministrijas Valsts saimniecības departamenta administratīvās nodaļas vadītājs, 1933.—1940. gadā šī departamenta direktors. Latvijas bankas padomes loceklis un a/s «Drošība» padomes priekšsēdētājs. 1944. gadā emigrēja uz Vāciju, tad pārcēlās uz Angliju, kur strādāja Latvijas Republikas sūtniecībā.
- Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Beļģijas Leopolda II ordeņa 5. šķiru.
- ¹⁵ Voldemārs Bastjānis (1884—1975) — finanšu un sabiedrīks darbinieks. Mācījies Kuldīgas skolotāju seminārā. Beidzis Maskavas komercinstitūta Ekonomisko fakultāti (1913. g.). Strādāja par skolotāju Skultē. 1905. gada revolūcijas dalībnieks. 1907. gadā aizbrauca uz Maskavu. 1914.—1917. gadā strādāja Skolotāju birojā. 1917. gadā atgriezās Rīgā. 1917. gadā darbojās Vidzemes Zemes padomē un Vidzemes guberņas agrārkomitejā. 1920.—1922. gadā Latvijas dzelzceļu virsvaldes finanšu direktors, Saeimas deputāts (1922.—1934. g.). No 1921. gadā LSDSP CK loceklis. No 1926. gada decembra līdz 1928. gada janvārim finanšu ministrs. 1940. gada jūlijā iecelts par Finanšu ministrijas Valsts saimniecības departamenta direktora v. i. 1941.—1944. gadā strādāja Komunālā bankā Rīgā. Kopš 1943. gada Latvijas Nacionālās Padomes prezidijā. Emigrēja uz Austriju. 1952. gadā pārcēlās uz ASV.
- ¹⁶ Sk. pielik. nr. 33.
- ¹⁷ Frīcis Vilks (1889—?) — skolotājs, sabiedrīks darbinieks. No 1908. gada skolotājs Saldū, Tukumā, Aizputē, skolas pārzinis Džūkstē. 1934.—1939. gadā Kuldīgas aprīņķa vecākais. 1939.—1940. gadā Izglītības ministrijas tautskolu direktors.
- Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni un Atzinības krustu.

Protokols nr. 61

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 10. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

Finanšu ministrs

Iekšlietu ministrs

Izglītības ministrs

Kara ministrs

Sabiedrisko lietu ministrs

prof. Dr. A. Kirhenšteins

K. Karlsons

V. Lācis

prof. P. Lejiņš

ģen. R. Dambītis

P. Blaus

Satiksmes ministrs	J. Jagars
Tautas labklājības ministrs	J. Lācis
Tieslietu ministrs	J. Pabērzs
Iekšlietu ministra biedrs	V. Latkovskis
Valsts kontrolieris	A. Tabaks
Finansu ministra biedrs	N. Priede

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 19.30.

1) Uz ārlietu ministra priekšlikumu atbrīvo Līgumu departamenta direktoru Andreju Kampi¹ no ieņemamā amata uz paša lūgumu, skaitot no š. g. 21. augusta, pēc pienākošos 6 nedēļu kārtējā atvaļinājuma izlietošanas, sākot ar š. g. 10. jūliju.

2) Uz ārlietu ministra priekšlikumu anulē Ministru kabineta š. g. 21. maija lēmumu (prot[okols] nr. 33, p[unkts] 2) par Preses nodaļas vadītāja Paula Reinharda² iecelšanu par konsulu Ļeņingradā, skaitot no š. g. 10. jūnija.

3) Atļauj Ārlietu ministrijai uz Lietuvas sūtniecības Rīgā lūgumu izsniegt par brīvu izceļošanas un iecelošanas vīzas tiem Lietuvas pilsoņiem, kas piedalīsies Lietuvas Saeimas 14. jūlija vēlēšanā un kuri uzrādīs attiecīgas Lietuvas sūtniecības vai konsulāta Liepājā vai Daugavpili izsniegtas apliecības.

4) Uz ārlietu ministra priekšlikumu atļauj Satiksmes ministrijai uz reciprocitātes pamata izsniegt tiem Lietuvas pilsoņiem, kas piedalīsies 14. jūlijā Lietuvas Saeimas vēlēšanā un kuri uzrādīs Lietuvas sūtniecības vai konsulāta Liepājā vai Daugavpilī izdotas apliecības, bezmaksas 3. klases biļetes no viņu uzturēšanās vietas Latvijā līdz Latvijas—Lietuvas robežai un atpakaļ un pilnvaro satiksmes ministru izdot attiecīgu rīkojumu.

5) Uz Tieslietu ministra priekšlikumu iecel Jāni Vāgneru³ par Senāta virsprokuru.

6) Iecel Valsts kontroles revidentu Bronislavu Trubiņu⁴ par Valsts kontroles padomes locekli, skaitot ar š. g. 11. jūliju.

7) Sakarā ar Latvijas Darba centrāles likvidēšanu atbrīvo no amata šīs centrāles direktoru doc[entu] Arvīdu Silmali,⁵ skaitot ar š. g. 2. augustu, atļaujot iepriekš izlietot pienākošos atvaļinājumu.

8) Grozot Ministru kabineta š. g. 6. jūlija lēmumu (prot[okols] nr. 58, p[unkts] 8), iecel Kuldīgas apriņķa vēlēšanu komisijā Kārļa Raudziņa vietā Pauli Sapenieku un Paula Kostenieka vietā Ādamu Niklaviču.

9) Uz kara ministra priekšlikumu un saskaņā ar likuma par

pensijām I d[āļas] 6. p[pantu]⁶ atļauj dienesta interešu labā no aktīvā kara dienesta atvaļinātam Armijas štāba administratīvam virsleitnantam Jānim Dambim palielināt pensijas izdienā ieskaitāmo laiku par 2 gadiem.

10) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Izglītības ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 3423,97 Latvijas vēstures institūta nama pārbūves izdevumu pārsnieguma segšanai.

11) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Izglītības ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 289,15 izdevumu segšanai, kas cēlušies sakarā ar Ungārijas Izglītības ministrijas pārstāvja un ekskursantu uzņemšanu 1939. gadā, augustā.

12) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Izglītības ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 590,— izdevumiem, kas cēlušies sakarā ar *Yales* [Jēlas] universitātes virukora uzņemšanu 1939. gada vasarā.

13) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Izglītības ministrijai no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 273,35 izdevumu segšanai, kas cēlušies sakarā ar Lietuvas Izglītības ministrijas pārstāvju uzņemšanu 1940. gada aprīlī.

14) Uz finansu ministra priekšlikumu un pamatojoties uz likuma par Ķeguma spēka stacijas būvi 4 p[antu]⁷:

1/ atļauj Finansu ministrijai izmantot Latvijas bankas piešķirto aizdevumu 2,5 milj. latu apmērā Ķeguma spēka stacijas būves darbiem, maksājot par šo kredītu 4 $\frac{1}{2}$ % gadā un nodrošinot to ar Finansu ministrijas izdotu parāda rakstu;

2/ noteic aizdevuma atmaksas termiņu uz 1942. gada 1. jūliju.

15) Piekrīt satiksmes ministra š. g. 9. jūlija priekšlikumam nr. 603 par valsts dzelzceļu pasažieru tarifa papildināšanu attiecībā uz karavīru pārvadāšanu par pazeminātu tarifu.

16) Piekrīt satiksmes ministra priekšlikumam no š. g. 9. jūlija nr. 602 par 1939. g. 27. novembrī noslēgtā līguma anulēšanu ar uzņēmēju Antonu Zaimundu par dzelzceļu preču ie-, iz- un pārkraušanu Jelgavas stacijā.

17) Piekrīt satiksmes ministra š. g. 9. jūlija priekšlikumam nr. 604 par valsts dzelzceļu preču tarifa II daļas papildināšanu, noteicot tarifa klasi čiekuriem, un pilnvaro satiksmes ministru izdot attiecīgu rīkojumu.

18) Atļauj Satiksmes ministrijai slēgt līgumu par 188 t mašīnu tērauda piegādi bez izsoles un sacensības ar ārzemes firmu «*Stahlunion-Export G.m.b.H.*», Diseldorfā — Vācijā, uz firmas uzrādītiem noteikumiem, par kopsummu apm[ēram] RM 44 180,—.

19) Saskaņā ar Nolikuma par valsts darbiem un piegādēm

pantu 3 un 65, punktu 3 atļauj Satiksmes ministrijai slēgt piegādes līgumu plākšņu dzelzs un melnā jumtu skārda iegādei ar Vācijas firmu «Stahlunion-Export» kopsummā par apm[ēram] RM 94 265,—.

20) Pieņem:

1/ pārgrozījumu valsts civildienesta likumos,⁸

2/ pārgrozījumus noteikumos par valsts darbinieku atalgojumu.⁹

21) Pieņem sekojošu lēmumu par brīva līguma darbinieku atalgojuma pārkārtošanu:

Valsts iestāžu, valsts uzņēmumu, kā arī valsts autonomo uzņēmumu brīva līguma darbiniekiem ar mēneša algu un pie pilna darba komplekta, sākot ar 1940. gada 1. jūliju, alga paaugstināma sekojoši:

1/ brīva līguma darbiniekiem ar algu līdz Ls 84,— mēnesī — par 20%,

2/ brīva līguma darbiniekiem ar algu no Ls 85,— līdz Ls 149,— mēnesī — par tik procentiem, par cik alga paaugstināta valsts civildienesta tuvākās augstākās amata kategorijas pirmaj pakāpei.

Algas paaugstinājums jānoapaļo uz veseliem latiem uz augšu.

Sēdi slēdz plkst. 20.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kīrhenšteins

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 114., 115. lp.

¹ Andrejs Kampe (1905—1942) — diplomāts. Beidzis Parīzes universitātes Tiesību zinību fakultāti un Parīzes privāto politisko zinību augstskolas Diplomātijas nodaļu. No 1927. gada oktobra līdz 1930. gada jūlijam Ārlietu ministrijas Administratīvās un protokola nodaļas 3. šķiras sekretārs, no 1930. gada jūlija līdz 1932. gada martam Latvijas sūtniecības atašejs Romā un 2. šķiras sekretāra v. i., no 1932. gada marta līdz 1934. gada septembrim sekretārs Ārlietu ministrijā, no 1934. gada septembra līdz 1936. gada janvārim tās Administratīvās un protokolu nodaļas vadītājs, no 1936. gada janvāra līdz 1938. gada janvārim Juridiskās nodaļas vadītājs, 1938. gada janvārī—septembrī Administratīvi juridiskā departamenta direktora v. i., no 1938. gada septembra līdz 1940. gada augustam Līgumu departamenta direktors. 1940. gada janvārī iecelts par Ārlietu ministrijas pārstāvi latviešu padomju jauktajā komisijā. A/s «Degviela» padomes loceklis. Arestēts 1940. gada 18. oktobrī un deportēts uz PSRS, piespriests nāves sods 1942. gada 16. martā. Reabilitēts 1989. gada 4. augustā.

Apbalvots ar Atzinības krusta 3. šķiru, Beļģijas Kroņa ordeņa 2. šķiru, Itālijas Kroņa ordeņa 4. un 3. šķiru, Somijas Baltās Rozes ordeņa 4. un 3. šķiru, Lietuvas Gedimīna ordeņa 3. šķiru, Zviedrijas Vazas ordeņa 5. un 3. šķiru, Austrijas Nopelni ordeņa 1. šķiras komandiera krustu, «Polonia Restituta» ordeņa 3. šķiru, Igaunijas Ergļa ordeņa 4. šķiru, Francijas Goda leģiona ordeņa 5. šķiru, Dienvidslāvijas Svētā Savas ordeņa 5. šķiru.

² Pauls Jēkabs Reinharde (1903—1990) — inženieris, valsts darbinieks. Beidzis LU Mehānikas fakultāti, aviācijas akadēmiju Parīzē un Kara aviācijas skolas motoristu un lidotāju nodaļas, 1928.—1929. gadā obligātajā karadienestā. 1931. gadā un 1932.—1934. gadā Aviācijas pulka remontdarbnīcas priekšnieks. 1931. gada augustā—decembrī satiksmes ministra vietnieks. 1932. gadā paaugstināts par administratīvo virsleitnantu. No 1934. gada marta līdz 1936. gada janvārim Arlietu ministrijas Konsulārās nodaļas vadītājs, no 1936. gada janvāra līdz 1937. gada aprīlim tās Rietumu nodaļas vadītājs. No 1937. gada aprīļa līdz 1939. gada martam Starptautiskās neiejaukšanās komitejas Spānijas lietās administrators. No 1939. gada jūlijā līdz 1940. gada septembrim Arlietu ministrijas Preses nodaļas vadītājs. 1940. gada jūnijā—jūlijā konsuls Leningradā. 1946. gadā tulks britu militārajā pārvaldē Vācijā, 1947. gadā pārcēlās uz Angliju, kur strādāja par inženieri konstruktoru. Darbojās latviešu trimdas organizācijās.

Apbalvots ar Itālijas Kroņa ordeņa 3. šķiru un Beļģijas Kroņa ordeņa 3. šķiru.

³ Jānis Vāgners (1869—1955) — jurists, sabiedriska darbinieks. Beidzis Pēterburgas universitātes Juridisko fakultāti (1896. g.). 1897.—1905. gadā strādāja par advokātu Jelgavā un Bauskā, tad emigrēja, dzīvoja Somijā, Sveicē un Vācijā. 1921. gadā atgriezās Latvijā, bija zverināts advokāts. 1940. gada jūlijā—septembrī Senāta virsprokurors, Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1941. g.). No 1940. gada novembra Latvijas PSR prokurora vecākais palīgs, LPSR prokuratūras Vispārējās uzraudzības nodaļas vadītājs, no decembra Sūdzību nodaļas vadītājs. No 1941. gada galvenā arbitra vietnieks Valsts arbitražā.

1941. gada augustā vācu okupācijas iestādes viņu apcietināja un ieslodzīja Rīgas centrālcietumā, bet drīz atbrīvoja. 1942. gada aprīlī otrreiz apcietināts, ievietots Rīgas centrālcietumā, pēc tam Salaspils koncentrācijas nometnē. 1943. gadā atbrīvots. 1944. gadā izbrauca uz Vāciju. 1945. gadā atgriezās Latvijā.

⁴ Bronislavs Trubiņš (1897—1947) — sabiedriska darbinieks. Studējis tiesības Petrogradas universitātē, beidzis Kara jūrskolu Petrogradā. 1921.—1925. gadā darba inspektors Latgalē. 1926.—1931. gadā Valsts kontroles revidenta palīgs, vēlāk revidents. 1931. gada jūnijā—decembrī finanšu ministra biedrs, vēlāk Valsts kontroles revidents. 1940. gada jūlijā iecelts par Valsts kontroles padomes locekli, Tautas saeimas, vēlāk LPSR Augstākās Padomes deputāts (1940.—1947. g.). No 1940. gada augusta līdz 1941. gada martam valsts kontroles tautas komisārs. 1941. gada martā—jūnijā LPSR Pārtikas rūpniecības komisariāta juriskonsults. No 1941. gada evakuācijā Gorkijas apgabalā. Pēc kara atgriezās Latvijā.

⁵ Arvids Simalis (Šmits; 1895—?) — agronoms, sabiedriska darbinieks. Beidzis LU. Strādāja par agronomu, tad Valsts zemes inspektora v. i. Ventspils apriņķī, Malnavas lauksaimniecības vidusskolas fermas pārzinis, Višķu mājturības un dārzkopības skolas vadītājs. No 1926. gada LU mācībspēks, no 1939. gada Lauksaimniecības akadēmijas docents. No 1939. gada maija līdz 1940. gada augustam Latvijas Darba centrālās direktors.

⁶ Sk. pielik. nr. 33.

⁷ Likuma par Ķeguma spēkstacijas būvi, kas bija pieņemts 1936. gada 4. augustā, 4. pants bija izteikts šādi: «Kredīta sagādāšanas veidus, augļu likmi un atmaksas termiņus uz finanšu ministra priekšlikumu noteic Ministru kabinets.» (Valdības Vēstnesis. — 1936. — 8. aug. — Nr. 177; Likumu krājums, 1936. — Nr. 130).

⁸ Sk. pielik. nr. 38.

⁹ Sk. pielik. nr. 39.

Protokols nr. 62

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 11. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Finansu ministrs

K. Karlsons

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Izglītības ministrs

prof. P. Lejiņš

Kara ministrs

gen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs

J. Lācis

Tieslietu ministrs

J. Pabērzs

Zemkopības ministrs

J. Vanags

Iekšlietu ministra biedrs

V. Latkovskis

Valsts kontrolieris

A. Tabaks

Finansu ministra biedrs

N. Priede

Izglītības ministra biedrs

J. Lieknis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 19.25.

Uz iekšlietu ministra priekšlikumu pieņem Iekšlietu ministrijas Drošības policijas departamenta papildu budžetu par laiku no 1940. g. 1. jūlija līdz 1940. gada 31. decembrim ar izdevumu kopsummu Ls 660 003,—.

Sēdi slēdz plkst. 21.15.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

MINISTRU KABINETA SEDE

1940. g. 12. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Izglītības ministrs

prof. P. Lejiņš

Kara ministrs

ģen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Tautas labklājības ministrs

J. Lācis

Valsts kontrolieris

A. Tabaks

Finansu ministra biedrs

N. Priede

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 14.15.

1) Pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt:

1/ likumu par Rīgas prefektūras apsardzības rotas un jātnieku nodaļas likvidēšanu;¹

2/ likumu par kaitniecības apkarošanu;²

3/ likumu par Saeimas darbības atjaunošanu;³

4/ pārgrozījumus Sodū likumā;⁴

5/ pārgrozījumus likumā par uzgaides piemaksām;⁵

6/ likuma par politiskiem vadītājiem armijā papildinājumu;⁶

7/ papildinājumu likumā par pavalstniecību.⁷

2) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu nolemj:

1/ nodibināt pie Iekšlietu ministrijas sevišķu uzdevumu bataljonu;

2/ šī lēmuma izpildīšanu uzdod iekšlietu ministram.⁸

3) Uz finansu ministra priekšlikumu pieņem sekojošu lēmumu:

1. Saskaņā ar Ministru kabineta 1938. gada 8. novembra lēmumu nodibināto Ārlietu ministrijas Līgumu departamentu ar 1940. g. 16. jūliju pievienot Finansu ministrijas Ārējās tirdzniecības departamentam.

2. Tiesības un pienākumi, kādi pēc pastāvošiem likumiem un noteikumiem piekrita Līgumu departamentam, turpmāk piekrit Ārējās tirdzniecības departamentam.

4) Uz izglītības ministra priekšlikumu atbrīvo pēc paša lūguma profesoru Dr. Augustu Tenteli⁹ no Latvijas vēstures institūta direktora amata, skaitot ar š. g. 24. augustu, uzdodot Latvijas vēstures institūta direktora pienākumus ar š. g. 24. augustu pagaidām izpildīt tā paša institūta ģenerālsekretāram ārkārtējam profesoram Marģeram Stepermanim.¹⁰

5) Atbrīvo Dāvidu Kugelbergu¹¹ no Valsts kontroles padomes locekļa amata un viņa vietā uz atlikušo laiku par Valsts kontroles padomes locekli ieceļ tiesību zinātnu maģistru Kārli Ceikeli, skaitot ar š. g. 15. jūliju.

Atbrīvo arī Valsts kontroles padomes locekli Oto Gertneru, kas saskaņā ar likuma par Valsts kontroli 10. pantu¹² izstājas no Valsts kontroles padomes ar š. g. 16. augustu, un viņa vietā par Valsts kontroles padomes locekli ieceļ revidentu būvzinātnieki Jāni Dzelzīti,¹³ skaitot ar š. g. 15. jūliju.

6) Uz tautas labklājības ministra priekšlikumu un pamatojoties uz likuma par pensijām I daļas 6.¹ pantu,¹⁴ atļauj bij[ušajam] Rīgas prefektūras IX iec[irkņa] rajona uzraugam Aleksandram Kīvim¹⁵ pensijas izdienu palielināt līdz pilniem 20 gadiem, t. i., par 6 mēn[ēšiem] 16 dienām.

7) Uz tautas labklājības ministra priekšlikumu un pamatojoties uz likuma par pensijām I daļas 6.¹ pantu, atļauj bij[ušā] dzelzceļu galvenā direktora palīga Hugo Mazkalniņa pensijas izdienu palielināt par 2 gadiem 3 mēn[ēšiem] 25 dienām, t. i., līdz pilniem 25 gadiem, un atļauj viņam pensiju piešķirt pirms 55 gadu vecuma sasniegšanas.

8) Atļauj Valsts statistiskai pārvaldei no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 30 000,— avansa izsniegšanai Centrālai vēlēšanu komisijai vēlēšanu izdevumu segšanai.

9) Atļauj Finanšu ministrijai izmaksāt Linu un kaņepāju monopola uzņēmuma strādniekiem un strādniecēm, kas nostrādājuši 1939./40. s[aimniecības] g[adā] vismaz 75 darba dienas ar vai bez pārtraukuma, atlīdzību par neizlietoto atvaļinājumu proporcionāli darba algai un nostrādātam laikam. Aprādītai vajadzībai nepieciešamie līdzekļi apm[ēram] Ls 7600,— ņemami no centrālnoliktavu algu summām.

10) Uz finanšu ministra priekšlikumu atļauj pārvest Tautas labklājības ministrijas ricībā sekojošus Sabiedrisko lietu ministrijas 1939./40. un 1940. saimniecības gada pārkārtotā budžetā (XIV d[aļa]) paredzēto kredītu atlikumus:

3. v. Darba aizsardzības pārvalde.

§ 1. p.1.	Ls 69391,46	
p.2.	„ 104,—	Ls 69495,46

§ 2. p.1.	Ls	13 264,23	
p.2.	„	3017,42	
p.5.	„	4818,28	
p.7.	„	280,50	
p.8.	„	1421,13	Ls 22 801,56
§ 4. p.3.	„		2512,70
§ 102. p.1.	Ls	1436,—	
p.4.	„	411,11	„ 1847,11
			Ls 96 656,83.

Tautas labklājības ministrijai pārvestā summa izlietojama Darba aizsardzības pārvaldes 1939./40. un 1940. saimniecības gada pārkārtotā budžetā (XIV d[aļa] 3. v.) paredzētām vajadzībām, norēķinoties par izlietotiem kredītiem tieši ar Valsts kontroli; kredītu atlikumi atmaksājami Sabiedrisko lietu ministrijai.

11) Atļauj turpināt Finanšu ministrijas notariāta darbību, ņemot vajadzīgos līdzekļus notariāta uzturēšanai no Valsts saimniecības departamenta budžeta posteņu ietaupījumiem pēc šāda sadalījuma:

1/ algām laikā no 1.VII [līdz] 31.XII 1940. g.			
notārs	V kat.	1	
darbvedis I šķ[ira]	XI „	1	
„ II „	XII „	2	
kanc[e]l[ejas] ier.	XV „	1	
vec[ākais]		5	Ls 6300,—
pakāpēm			„ 720,—
			kopā Ls 7020,—
atskaitot sev[išķo] nodokli no algām			„ 280,—
			Ls 6740,—
2/ saimniecības izdevumiem			„ 1190,—
3/ valsts piemaksa pensiju fondam			„ 270,—
			pavisam kopā Ls 8200,—.

12) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Kara ministrijai pēc izsniegto avansu atmaksas izbeigt ar Anglijas firmu «Vickers-Armstrongs Limited» Londonā noslēgtos sekojošos kara mantu piegādes līgumus:

1939. g. 26. janvāra	līgumu	Nr. 484/15	par £	35.775. 0.0
10. marta	„	Nr. 509	„ „	1.093. 0.10
22. jūnija	„	Nr. 128	„ „	4.842.10.0
4. augusta	„	Nr. 184	„ „	2.070.10.0

atceļ sekojošus Ministru kabineta lēmumus par kara mantu un materiālu iegādi no Anglijas firmas «Vickers-Armstrongs Limited» Londonā:

1938. g. 17. marta	lēmumu par	—	£ 97.575. 0.0
„ 22. decembra	„ „	„	„ 31.800. 0.0
1939. g. 17. janvāra	„ „	„	„ 1.093. 0.10
„ 24. janvāra	„ „	„	„ 2.250. 0.0
„ 21. marta	„ „	„	„ 3.975. 0.0
„ 29. marta	„ „	„	„ 17.040. 0.0
„ 28. aprīļa	„ „	„	„ 4.140. 0.0
„ 11. maija lēmuma 1. p[un]ktu par			„ 4.842.10.0
„ 27. jūnija lēmumu par			„ 2.070.10.0

13) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Kara ministrijai izsniegt a/s «Tosmare» pēc š. g. 5. janvāra līguma avansu — Ls 75 000,—, pieņemot kā nodrošinājumu minētās sabiedrības vekselus.

14) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu un saskaņā ar likuma par pavalstniecību 4. pantu¹⁶ uzņem Latvijas pavalstniecībā sekojošas personas: 1/ Stepanu Nosovu un 2/ Kārli Vilhelmu Tiesnesi.

15) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu un saskaņā ar likuma par pavalstniecību 4. panta 2. piezīmi¹⁷ uzņem Latvijas pavalstniecībā sekojošas personas: 1/Pēteris Balukievičs-Balkevičs, 2/ Julijans Brinkis, 3/ Juozs Gaidžiuns, 4/ Ida Gustavs-Gustavsons, 5/ Ernsts Pēteris Kuškins, 6/ Staņislavs Mackevičs, 7/ Voldemars Puķins, 8/ Vladislavs Stunžens.

16) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu un saskaņā ar likuma par pavalstniecību 4. pantu¹⁸ uzņem Latvijas pavalstniecībā sekojošas personas:

1/ Haims Leibs Abkins, 2/ Staņislavs Alinauskis, 3/ Izaks Alperovičs, 4/ Notka Alperovičs, 5/ Gerasims Antonovs, 6/ Aleksandrs Arsenijevs, 7/ Nikita Babahins, 8/ Jāzeps Babičs, 9/ Simons Staņislavs Baikštis, 10/ Margrieta Bailovskis, 11/ Antons (Antanas) Balcevičs, 12/ Aleksandrs Balčuns, 13/ Emīlija Baltušs, 14/ Pāvils Baltušs, 15/ Viktors Banzulis, 16/ Kārlis Frīdrihs Bauermeisters, 17/ Anatolijs Baziļevičs, 18/ Jānis Beleckis, 19/ Antons Beluns, 20/ Frīdrihs Benders, 21/ Staņislavs Berdigans, 22/ Hiršs (Giršs) Berelovics, 23/ Gilelis Bersons, 24/ Alberts Vilhelms Juris Bezdelīga, 25/ Alma Alvīne Biķis, 26/ Dmitrijs Birjukovičs, 27/ Ādams Bleiferts, 28/ Mendelis Bordo, 29/ Jakovs Borunovs, 30/ Volfs Braņņins, 31/ Staņislava Bružs, dzim[usi] Kolodinskis, 32/ Nikolajs Buljons, 33/ Pēteris Bulkins, 34/ Emma Paulīne Bunkovskis, 35/ Rozālija Bunkovskis, dzim[usi] Meizenfelders, 36/ Anna Buraks, 37/ Pāvils Burovs, 38/ Vasilijs Butins,

39/ Malvīne Butkus, 40/ Izaoks Cadovičs, 41/ Hackelis Cemahs,
 42/ Kārlis Cimmers, 43/ Ādolfs Cingels, 44/ Peša Dveira Cveigorns,
 dzim[usi] Portnojs, 45/ Marija Čečots, 46/ Heinrihs Čerņavskis,
 47/ Jurgis Daņilevičs-Pakulis, 48/ Antons Daubaris, 49/ Movša
 Deičs, 50/ Jāzeps Deksnis, 51/ Jāzeps Gengofs-Denafs, 52/ Zāl-
 mans Drujans, 53/ Veronika Anastasija Dudo, 54/ Jozeps Dun-
 ders, 55/ Šmuelis Elelmanis, 56/ Roha Faivilevičs, 57/ Solomons
 Hiršs Feinšteins, 58/ Ādolfs Felauers, 59/ Leizers Feldmanis,
 60/ Fēliks Finkelšteins, 61/ Oto Heinrihs Fricis Frēlihs,
 62/ Leibs Frenkels, 63/ Movša Fūrmanis, 64/ Juljana Gedrimis,
 65/ Heims Gduds, 66/ Jāzeps (Juozapas) Giedra, 67/ Alfonss Pē-
 teris Glauberts, 68/ Moisejs Glēzers, 9/ Antons Godzembra-Visoc-
 kis, 70/ Klaudija Goļeņiščevs, 71/ Jūlija Gomanovičs, dzim[usi]
 Voitans, 72/ Rivka Gorgiels, 73/ Nikolajs Grels, 74/ Jānis Gri-
 galavičs, 75/ Jāzeps Grigalavičs, 76/ Jāzeps Grīgas, 77/ Abro-
 sijs Grigorjevs, 78/ Pāvels Grīgs, 79/ Faivelis Mozus Grīnbergs,
 80/ Staņislavs Grinis, 81/ Vladislavs Grižs, 82/ Vincs Gudonis,
 83/ Valerija Gujskis, dzim[usi] Zelinskis, 84/ Vulfs Hanins,
 85/ Sergejs Harlamovs, 86/ Adelaide Hermanis, 87/ Herberts
 Jende, 88/ Pera Joffe, dzim[usi] Faļkovs, 89/ Staņislava Jonaitis,
 90/ Jānis Jukna, 91/ Alfreds Viktors Jukss, 92/ Ābrams Kacevs,
 93/ Haija Kacevs, dzim[usi] Segals, 94/ Samuils Kačs, 95/ Jē-
 kabs Kagans, 96/ Ovsejs Kagans, 97/ Riva Kagans, 98/ Leo Ka-
 hans, 99/ Leopolds Kahars, 100/ Mihails Kaļalo, 101/ Hermanis
 Kamenko, 102/ Nikolajs Kamenko, 103/ Jefimijs Kaminskis,
 104/ Boruhs Bens Cions Kantorovičs, 105/ Giršs Kantors, 106/ Zā-
 lamans Efraims Kantors, 107/ Dimitrijs Karamiševs, 108/ Vik-
 tors Karčiauskis, 109/ Viktors Kardis, 110/ Tihons Karpišuks,
 111/ Vikentijs Karveckis, 112/ Antoņina Kasperavičs, 113/ Ro-
 mualds Kaštanauškis, 114/ Ārons Kaufmanis, 115/ Mikko Kaura-
 nens, 116/ Jāzeps Kaušis-Kaušelis, 117/ Jāzeps Francisks Kazi-
 ļuns, 118/ Rūdolfs Arvids Kigelis, 119/ Dimitrijs Kiričenko,
 120/ Anfiza Kirilovs, 121/ Konstantīns Kirilovs, 122/ Ona Klani-
 niuns, 123/ Heinrihs Kleins, 124/ Vladislavs Klentaks, 125/ Izaks
 Kliots, 126/ Aleksejs Klitins, 127/ Jevdokija Kmits, 128/ Jevstigne-
 najs Kmits, 129/ Staņislavs Kniršs, 130/ Pērecs Koidins,
 131/ Auguste Helēne Matilde Kolekovskis, 132/ Izidors Kolesni-
 kovs, 133/ Ādolfs Kovalevskis, 134/ Jānis Kovaļevs, 135/ Jāzeps
 Kozlovskis, 136/ Grigorijs Kozlovs, 137/ Elena Krasovskis,
 138/ Ilarions Kričalo, 139/ Pēteris Kričalo, 140/ Nikolajs Krot-
 kovs, 141/ Pelageja Kudrjašovs, 142/ Marijanna Kulešs, dzim[usi]
 Juknevičs, 143/ Aleksandrs Kurcins, 144/ Giršs (Germanis) Kut-
 ņiks, 145/ Pauls Kutuzovs, 146/ Andrejs Kuzins, 147/ Tarass Kuz-
 mickis, 148/ Tatjana Ļebedevs, 149/ Simanis Legovs, 150/ Kārlis

Liepiņš, 151/ Konstantīns Mackevičs, 152/ Ambroziejus Mackonis, 153/ Ādolfs Mačukjans, 154/ Ārons Maizelis, 155/ Alberts Volde-
mars Makarskis, 156/ Staņislavs Mečislavs Makarskis, 157/ Viken-
tijs Makarskis, 158/ Vladislavs Makarskis, 159/ Mihails Maksi-
movs, 160/ Aleksandra Maļikovs, dzim[usi] Cernickis, 161/ Jo-
hans Josifs Kirils Augustīns Marers, 162/ Jānis Markovskis,
163/ Solems Martinsons, 164/ Jāzeps Matejuns, 165/ Adalberts
Vilhelms Matēss, 166/ Aleksejs Matvejevs, 167/ Aleksandrs Mihai-
lovs, 168/ Aleksandrs Mikolans-Mikulans, 169/ Afanasijs Mikulins,
170/ Toms Miļevskis, 171/ Jānis Misiuns, 172/ Jāzeps Misiuns,
173/ Jāzeps Misius, 174/ Izraelis Miškovskis, 175/ Idelis Mitels,
176/ Mihails Mončņiks, 177/ Faivuss Mulers, 178/ Lipa Leibs Mu-
nics, 179/ Vladislavs Muravskis, 180/ Leiba Musins, 181/ Augus-
tīns Nagis, 182/ Kazimirs Narbutis-Norbunts, 183/ Kazimirs Narke-
vičs, 184/ Helēna Navojčiks, 185/ Sergejs Nazarenko, 186/ Isaija
Neistats, 187/ Pēteris Nikitajevs, 188/ Pēteris Nikolajevs, 189/ Ri-
hards Johans Novaks, 190/ Pauls Novikovs, 191/ Alters Nožņi-
kis, 192/ Nikolajs Obojevs, 193/ Konstantīns Oborskis, 194/ Er-
vands Ogenesovs, 195/ Anna Oprotkovics, dzim[usi] Vasilevskis,
196/ Jānis Ostonevičs, 197/ Pāvels Pabiarzins, 198/ Antons Pa-
giris, 199/ Elizabete Paškovskis, 200/ Filips Pavelčuks, 201/ No-
hums Vulfis Pens, 202/ Dāvids Perlovs, 203/ Jozefs Matejs Pičs
(*Pietsch*), 204/ Benedikts Plečkens, 205/ Pēteris Plenaitis,
206/ Jons Plitmanis, 207/ Marianna Pociuns, 208/ Feiga Podļa-
šuks, dzim[usi] Samilskis, 209/ Viktors Podļašuks, 210/ Aleksejs
Polmanis, 211/ Vladislavs Poškevičs, 212/ Vladimirs Potašovs,
213/ Klaudija Pridorogina, 214/ Nahmanis Pukins, 215/ Ruvins
Pukins, 216/ Zlata Rabinovičs, 217/ Ilja Raceks, 218/ Vincas Ra-
gauskis, 219/ Jānis Razma, 220/ Olga Rebane, 221/ Aleksandrs
Rebikovs, 222/ Naftals Hercs Rivlins, 223/ Antons Rogačs,
224/ Vjačeslavs Romanovs, 225/ Helēne Roseckis-Ruseckis,
226/ Mendels Roseins, 227/ Jūlijans Rudzītis, 228/ Kazimirs Ru-
gaics-Rugevičs, 229/ Mārtiņš Rutkovskis, 230/ Vera Sadovskis,
231/ Zigmunts Salaks, 232/ Marija Sancevičs, dzim[usi] Trofi-
movs, 233/ Tamāra Sancevičs, 234/ Silvestrs Savickis, 235/ Mor-
dhajs Segals, 236/ Georgijs Semenovs, 237/ Filips Sidorovs,
238/ Jeļizaveta Sidorovs, 239/ Albins Siliņš, 240/ Malvīne Sima-
novičs, dzim[usi] Rotkeviliš, 241/ Vladimirs Kārlis Simonovičs,
242/ Kasriels Simsons, 243/ Franciškus Simutis, 244/ Iciks Skops,
245/ Joselis Smotkins, 246/ Zāmuēlis Soloveičiks, 247/ Fotinija
Sokolovs, 248/ Jānis Stakelis-Zilinskis, 249/ Ona Statulevičs,
dzim[usi] Zebrauskis, 250/ Leons Stemkovskis, 251/ Porfirijs Ste-
panovs, 252/ Jānis Strakšis, 253/ Antons Strazds, 254/ Jānis
Striška, 255/ Aleksandrs Suhoručenko, 256/ Agripina Šamšurs,

257/ Andrejs Sapoņņikovs, 258/ Anna Ščetiņņikovs, 259/ Mendelis Senkmanis, 260/ Estere Sereševskis, dzim[usi] Kaganers, 261/ Jāzeps Simavičs, 262/ Eduards Simbelis, 263/ Izaks Taics, 264/ Sigizmunds Talalass, 265/ Konstantīns Tarvids, 266/ Aleksandrs Tartkevičs, 267/ Stepanš Tenis, 268/ Vinčents Tevelavičs, 269/ Jevgeņijs Tonogins, 270/ Abe Torbins, 271/ Roberts Aleksandrs Tratočinskis, 272/ Kazimirs Jāzeps Učkevičs, 273/ Hamiduls Vahitovs, 274/ Jānis Vadapols, 275/ Kazimirs Vagris, 276/ Kazimirs Vaičulis, 277/ Leibs Vainšteins, 278/ Zalmanis Vainšteins, 279/ Petras Valeikis, 280/ Jānis Varanauskis, 281/ Elēna Vasilevskis-Vasiliauskis, 282/ Vasilijš Vasiļjevs, 283/ Žanis Augusts Vegners, 284/ Ābrams Veiners, 285/ Aleksandrs Vejalis, 286/ Jadviga Verdengofs, 287/ Eižens Augusts Kristaps Vilamovskis, 288/ Jāzeps Vilickis-Valickis, 289/ Marcelis Vilims, 290/ Johannes Voldemars Vismanis (*Vüsmann*), 291/ Kazimirs Višņevskis, 292/ Keifmanis Voitinskis, 293/ Jānis Vaitkevičs, 294/ Aleksandrs Volkovs, 295/ Bencions Vōlks, 296/ Ivans Volkovs, 297/ Bronislava Voronka, 298/ Kazimirs Zamaļauskis, 299/ Kazimirs Zapusta, 300/ Anna Zars, dzim[usi] Leļuks, 301/ Ksenija Zenkovs-Sinkovs, 302/ Moisejs Zilbermanis, 303/ Sore Zilbers, 304/ Pāvēls Zubrikovs, 305/ Hackels Vulfis Klemptners, 306/ Gustavs Lēvens (*Loeven*).

Sēdi slēdz plkst. 15.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 117.—120. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 40. Likuma pieņemšanas nepieciešamību Iekšlietu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi:

«1/ Apsardzības rota un Jātnieku nodaļa zaudējušas savu nozīmi, jo visi līdzšinējie rotas un Jātnieku nodaļas pienākumi ietilpst jaunformējamā pie Iekšlietu ministrijas Sevišķu uzdevumu bataljona pienākumos, kurš padots tieši Kārtības policijas departamenta direktoram un dienestu nes valsts mērogā.

2/ Apsardzības rota un Jātnieku nodaļa ir sakompromitētas 17. jūnija notikumos, par ko ievadīta izmeklēšana, kamdēļ arī to darbinieki atsevišķi un visumā, vienības kā tādas, nebaida iedzīvotāju uzticību un cieņu, kas nepieciešami kārtības sargiem.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 232. l., 104. lp.)

² Sk. pielik. nr. 41. Likuma pieņemšanas nepieciešamību Tieslietu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «Ir novērots, ka sakarā ar notikušām pārmaiņām valstī vairākās vietās izpaužušies kaitniecības resp[ektiv]i sabotāžas akti, kas skar tautas mantu un kaitē tautas un valsts interesēm. Tā ir notikušas vairākas mežu dedzināšanas, labības nopostīšana, lopu iznīcināšana, ēku nodedzināšana, kā arī savas mantas bēdzināšana vai citādā veidā kaitēts valsts vai sabiedrības interesēm. Tā kā arī privātpersonu

manta ietilpst sabiedriskās mantas kopumā, tad valsts vara ir ieinteresēta, lai šā manta neliktu iznīcināta un ražošana sabotēta vai pārtraukta.

Tāpat sodāma arī savu pienākumu nepildīšana vai nolaidīga pildīšana nolūkā kaitēt valsts vai sabiedriskām interesēm.

Iekšlietu ministrija aizrāda, ka valdība šādu rīcību nepielaidīs un vainīgās personas, kuras pienāks kaitniecībā vai sabotāžā, tiks bargi sodītas. Šai nolūkā tiek izdots Likums par kaitniecības apkarošānu, kurš stājas spēkā ar publicēšanas dienu.

Šim likumam nav padoti tie gadījumi, kuru sodīšana paredzēta speciālos likumos, kā, piemēram, dienestpersonu noziedzīgie nodarījumi, kas paredzēti sodu likumos.

Mazāk svarīgās lietās sodus varēs uzlikt iekšlietu ministrs vai viņa pilnvarotā dienestpersona, pie kam saskaņā ar Kriminālproc[esa] lik[uma] 1108. p[antu] sodītais var pārnest lietu uz kriminālo tiesu.

Sevišķi svarīgos gadījumos vainīgos sodīs tiesa ar bargākiem sodiem līdz pat spaidu darbiem uz nenoteiktu laiku, pie kam uz iekšlietu ministra ierosinājumu saziņā ar tieslietu ministru kara ministram ir tiesība nodot ierosinātās lietas kara tiesai iztiesāt pēc kara laika likumiem (pēc analogijas ar 1938. g. likuma par kārtību un sabiedrisku drošību valstī 12. p[antu]).

Saskaņā ar Drošības un kārtības likuma 13.—15. pantiem kara tiesa vainīgiem sevišķi svarīgu kaitējumu sagādāšanā varēs piespriest visbargākos sodus, nāves sodu ieskaitot.» (LCVVĀ, 1307. f., 1. apr., 232. l., 95., 96. lp.; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 429., 430. lpp.)

³ Sk. pielik. nr. 42.

⁴ Sk. pielik. nr. 43.

⁵ Sk. pielik. nr. 44.

⁶ Sk. pielik. nr. 45.

⁷ Sk. pielik. nr. 46. Papildinājuma pieņemšanas nepieciešamību Tieslietu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «Pilsoniem, kuri vēlas izstāties no Latvijas pavalstniecības, jāprasa iekšlietu ministra atļauja. Šī norma līdz šim bija bez sankcijas. Lai likumu nevarētu nesodīti pārkāpt, tāda sankcija nepieciešama. Pēc apstākļiem tāda varētu būt brīvības sods vai mantas konfiskācija, vai abas šīs sankcijas kopā. Tiesība administratīvā kārtā šos sodus uzlikt piešķirta iekšlietu ministram saziņā ar tieslietu ministru.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 232. l., 99. lp.)

⁸ Sk. pielik. nr. 47.

⁹ Augusts Tentelis (1876—1942) — vēsturnieks, valsts darbinieks. Upsalas universitātes filozofijas, LU vēstures un Tērbatas universitātes filozofijas goda doktors. Beidzis Pēterburgas universitāti (1910. g.), 1916.—1919. gadā tās privātdocents, latīņu valodas lektors P. Leshafta Augstākajos sieviešuursos, LU mācībspēks (1920.—1940. g.), profesors (1921. g.), rektors (1925.—1927. g., 1929.—1931. g.), Filoloģijas un filozofijas fakultātes dekāns (1927.—1928. g., 1935. g.), izglītības ministrs (1928. g. janvāris—septembris, 1935. g. augusts—1938. g. augusts), Latvijas vēstures institūta direktors (1936.—1940. g.) un «Latvijas Vēstures Institūta Zurnāla» redaktors (1937.—1940. g.).

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3., 2. un 1. šķiru, Atzinības krusta 1. šķiru, Somijas Baltās Rozes komandiera ordeņa 2. šķiru, Igaunijas Sarkanā krusta Nopelnu ordeņa 1. šķiru, Lietuvas Ģedimīna ordeņa 1. šķiru, Francijas Goda leģiona komandiera ordeni, Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 1. šķiru.

¹⁰ Margers Stepermanis (1898—1968) — vēsturnieks. Beidzis LU Filoloģijas un filozofijas fakultāti, studējis Parīzē augstākajā normālskolā. LU mācībspēks un Latvijas vēstures institūta ģenerālsekretārs (1936.—1940. g.), LU

Vēstures un filozofijas fakultātes dekāns (1940. g.), Amatniecības pārvaldes arhivārs (1941.—1945. g.), LPSR ZA Vēstures institūta direktora vietnieks, vēlāk sektora vadītājs (1946.—1960. g.). LVU Vispārējās vēstures katedras vadītājs (1960.—1968. g.), no 1962. gada profesors.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru.

- ¹¹ Dāvids Kugelbergs (1895—1942) — būvzinšnieks. Beidzis LU. Bijis Valsts kontroles revidents, no 1934. gada septembra līdz 1939. gada novembrim Valsts kontroles kolēģijas loceklis, no 1939. gada novembra līdz 1940. gada jūlijam tās padomes loceklis, 1941. gada 14. jūnijā arestēts un deportēts uz PSRS, piespriests nāves sods 1942. gada 17. maijā, Reabilitēts 1989. gada 12. janvārī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru.

- ¹² Sk. pielik. nr. 48.

- ¹³ Jānis Alfrēds Dzelzītis (1881—?) — būvuzņēmējs. Beidzis Pēterburgas augstāko politehnisko kursu Ceļu inženieru nodaļu un tautas augstskolu Berlīnē. 1919.—1927. gadā Cēsu, Valmieras, Valkas un Madonas apriņķa ceļu inženiera v. i., Cēsu namsaimnieku biedrības priekšnieks. 1940. gada augustā iecelts par Valsts kontroles padomes locekli.

- ¹⁴ Sk. pielik. nr. 33.

- ¹⁵ Aleksandrs Kivis (1898—?) — policijas darbinieks. Beidzis Ainažu jūrskolas sagatavošanas klasi, bijis jūrniece. 1916.—1918. gadā vācu gūstā, 1919. gada aprīlī mobilizēts Sarkanajā armijā. Nokļuva poļu gūstā. No 1920. gada janvāra līdz 1921. gada aprīlim dienēja Latvijas armijā. No 1922. gada aprīļa līdz 1924. gada aprīlim policijas kārtinieks dažādos Rīgas policijas iecirkņos. Rīgas prefektūras rajona uzraugs XI iecirknī (1924. gada aprīlis—1927. gada jūnijs), X iecirknī (1927. gada jūnijs—septembris), XI iecirknī (1927. gada septembris—1928. gada februāris), V iecirknī (1928. gada februāris—jūnijs), IX iecirknī (1928. gada jūnijs—oktobris), XI iecirknī (1928. gada oktobris—1934. gada marts), X iecirknī (1934. gada marts—decembris), IX iecirknī (1934. gada decembris—1940. gada jūlijs).

Apbalvots ar Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīmi un Latvijas Republikas atbrīvošanas cīņu 10 gadu jubilejas piemiņas medaļu.

- ¹⁶ Sk. pielik. nr. 36.

- ¹⁷ Sk. pielik. nr. 36.

- ¹⁸ Sk. pielik. nr. 36.

Protokols nr. 64

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 13. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

Finansu ministrs
Iekšlietu ministrs
Izglītības ministrs
Kara ministrs
Sabiedrisko lietu ministrs
Satiksmes ministrs

prof. Dr. A. Kirhenšteins
K. Karlsons
V. Lācis
prof. P. Lejiņš
ģen. R. Dambītis
P. Blaus
J. Jagars

Tautas labklājības ministrs	J. Lācis
Tieslietu ministrs	J. Pabērzs
Iekšlietu ministra biedrs	V. Latkovskis
Valsts kontrolieris	A. Tabaks
Finansu ministra biedrs	N. Priede
Izglītības ministra biedrs	J. Lieknis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 11.00.

Atbrīvo no amata pēc pašu lūgumiem Latvijas bankas padomes priekšsēdētāju A. Klīvi¹ un Latvijas bankas galveno direktoru K. Vanagu,² atstājot pēdējo par direktoru. Par Latvijas bankas padomes priekšsēdētāju ieceļ Pēteri Ozolu,³ bet par Latvijas bankas galveno direktoru Kārli Zandersonu.⁴ Pārmaiņas [stājas] spēkā ar 1940. gada 13. jūliju, attiecībā uz K. Vanagu un K. Zandersonu ar š. g. 20. jūliju.

Sēdi slēdz plkst. 12.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. i., 1. apr., 2. l., 121. lp.

¹ Adolfs Klīve (1888—1974) — finansu, sabiedrisks darbinieks. Studējis Maskavas komercinstitūtā. 1. pasaules kara laikā Baltijas bēgļu apgādāšanas Latvijas centrālā darba biroja priekšsēdētājs. 1917. gadā piedalījās Latviešu zemnieku savienības organizēšanā. Tautas padomes loceklis, Satversmes sapulces (1920.—1922. g.) un Saeimas deputāts (1922.—1934. g.). 1922.—1931. gadā Latvijas bankas padomes priekšsēdētāja vietnieks, 1931.—1940. gadā tās priekšsēdētājs. 1944. gadā emigrēja uz Vāciju, no 1950. g. ASV.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 2. un 1. šķiru un Igaunijas Ergļa ordeņa 1. šķiru.

² Kārlis Vanags (1883—1942) — finansu, sabiedrisks darbinieks. Beidzis RPI Tirdzniecības nodaļu. Bija Tautas padomes loceklis. 1919. gadā Valsts kases pārvaldnieks, Finansu ministrijas Valsts kases departamenta direktors (1919.—1922. g.). No 1922. gada Valsts krājbankas un kredītbankas direktors. Latvijas bankas direktors kopš tās dibināšanas 1922. gada beigās, no 1923. gada galvenā direktora vietnieks, 1927.—1940. gadā tās galvenais direktors. 1941. gada 14. jūnijā arestēts un deportēts uz PSRS, notiesāts uz nāvi 1942. gad 9. jūnijā. Reabilitēts 1989. gada 14. augustā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru.

³ Pēteris Ozols (1892—?) — finansists. Beidzis Kuldīgas tirdzniecības skolu. Strādājis Krievijas—Austrumāzijas kuģniecības sabiedrībā, vēlāk fabrikā Maskavā. 1920. gadā atgriezās Latvijā un strādāja par grāmatvedi Apsardzības ministrijā. 1923. gadā atvēra minerālu un augļūdeņu iestādi. Bija krājaizdevu sabiedrības priekšsēdētājs. 1940. gada jūlijā ieceļts par Latvijas bankas padomes priekšsēdētāju.

⁴ Kārlis Zandersons (1899—?) — finansu darbinieks. Beidzis komercskolu Krievijā, studējis Kijevas komercinstitūtā un LU tautsaimniecību. Strādāja Rīgas slimokasē un pilsētas pašvaldībā, vēlāk kredītkooperatīvā. 1940. gada 13. jūlijā iecelts par Latvijas bankas galveno direktoru.

Protokols nr. 65

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 15. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i. (pie 1. p[unkta])	prof. Dr. A. Kirhenšteins
Finansu ministrs	K. Karlsons
Iekšlietu ministrs (pie 1. p[unkta])	V. Lācis
Izglītības ministrs	prof. P. Lejiņš
Kara ministrs	ģen. R. Dambītis
Sabiedrisko lietu ministrs (pie 1. punkta)	P. Blaus
Satiksmes ministrs	J. Jagars
Tautas labklājības ministrs	J. Lācis
Tieslietu ministrs	J. Pabērzs
Zemkopības ministrs	J. Vanags
Iekšlietu ministra biedrs	V. Latkovskis
Valsts kontrolieris	A. Tabaks
Finansu ministra biedrs	N. Priede
Izglītības ministra biedrs	J. Lieknis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 19.10.

1) Apspriež pārgrozījumus un papildinājumus Izglītības un kultūras nolikumā attiecībā uz Nacionālās operas un Nacionālā teātra izņemšanu no Izglītības ministrijas pārziņas un nodošanu Sabiedrisko lietu ministrijas pārziņā. Lēmumus atliek.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins atstāj sēdi, nododams tās vadību kara ministram ģen. R. Dambītim.

2) Pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt:

1/ papildinājumu likumā par uzņēmumu nodokli,¹

2/ papildinājumu Kredītlikumā,²

3/ papildinājumu likumā par akciju un paju sabiedrībām,³

4/ papildinājumu likumā par kopdarbības sabiedrībām un to savienībām.⁴

3) Uz satiksmes ministra priekšlikumu atbrīvo O. Matisonu⁵ uz paša lūguma no Pasta un telegrāfa departamenta direktora pienākumiem, skaitot ar š. g. 26. augustu, piešķirot tam pirms atlaišanas vēl neizlieto 6 nedēļu atvaļinājumu.

4) Uz satiksmes ministra priekšlikumu iecel Eduardu Miķelsonu⁶ par Pasta un telegrāfa departamenta direktoru, skaitot no š. g. 26. augusta, ar atalgojumu pēc III kateg[orijas] 1. pakāpes.⁷

No š. g. 15. jūlija līdz 26. augustam uzdod E. Miķelsonam izpildīt direktora vietu.

5) Uz satiksmes ministra priekšlikumu atbrīvo J. Stakli⁸ uz paša lūgumu no dzelzeļu ekspluatācijas direktora pienākumiem, skaitot ar š. g. 27. augustu, piešķirot tam no š. g. 16. jūlija līdz 27. augustam vēl pienākošos atvaļinājumu.

Saskaņā ar 1931. gada likuma par pensijām I daļas 6.¹ pantu⁹ atļauj J. Stakles izdienai pieskaitīt līdz pilniem 20 gadiem iztrūkstošo vienu gadu.

6) Uz satiksmes ministra priekšlikumu iecel līdzšinējo Soseju un zemes ceļu departamenta inženieri Augustu Ašmani¹⁰ par dzelzeļu ekspluatācijas direktoru, skaitot no š. g. 27. augusta, ar atalgojumu pēc III kat[egorijas] 1. pakāpes.¹¹

No š. g. 16. jūlija līdz 27. augustam uzdod A. Ašmanim izpildīt dzelzeļu ekspluatācijas direktora vietu.

7) Apstiprina satiksmes ministra izdoto rīkojumu par Saeimas vēlēšanu pārvadāšanu starp Šķirotavu un Rīgu bez maksas š. g. 14. un 15. jūlijā šim nolūkam noteiktos vilcienos.

8) Papildinot Ministru kabineta š. g. 10. jūlija lēmumu (prot[okols] nr. 61, p[unkts] 4), apstiprina satiksmes ministra rīkojumu, ar kuru piešķirts brīvs ceļš Latvijā dzīvojošiem Lietuvas pilsoņiem braucieniem uz Lietuvas Saeimas vēlēšanām un atpakaļ uz mūtsku pieprasījumu pamata, arī bez lēmumā minētām apliecībām, uzrādot vienīgi Lietuvas iekšzemes vai ārzemes pasēs, kā arī rīkojumu, ar kuru piešķirts brīvs ceļš pa mūsu dzelzeļu daļu kā turp, tā atpakaļ braucieniem tiem Latvijas pilsoņiem, kas Saeimas vēlēšanām no Lietuvas brauc uz Latviju.

9) Piekrīt satiksmes ministra š. g. 15. jūlija priekšlikumam nr. 615 firmas L. Neiburgs strādniekus pārvadāt no Cekules līdz Rīgai atsevišķos vilcienos, ņemot par katru vilcienu pazeminātu maksu dzelzeļu pašizdevumu apmērā, t. i., par vilcienu ar vienu vagonu — Ls 76,—, ar diviem — Ls 91,— un ar trim vagonu — Ls 106,—.

10) Atļauj Satiksmes ministrijai apmainīt Rīgas—Tukuma dzelzeļa zemes gabalu Tukuma pilsētā 496 m² platībā ar zemesgrāmatu nr. 1035 pret Tukuma pilsētas pašvaldībai piederošu

zemes gabalu 563 m² platībā, atdalītu no pilsētas zemes ar zemes grāmatu nr. 860.

11) Ievērojot nodomu visus valsts saimnieciskos uzņēmumus apvienot Finanšu ministrijā, piekrit satiksmes ministra priekšlikumam nodot Valsts elektrotehniskās fabrikas pārraudzību finansu ministram, attiecīgi grozot VEF statūtus.¹²

12) Atļauj Kara ministrijai karavīru mītņu remontiem Ls 100 000,— no Kara ministrijas rīcības kapitāla, paredzot naudu atmaksāt 1941. b[udžeta] g[adā] no 56. § 1. p[antā] atvēlētām summām.

13) Uz Valsts kontroliera priekšlikumu anulē satiksmes ministra 1937. g. lēmumu, kas izsludināts 1937. gada 11. jūnija «Valdības Vēstnesī» nr. 128 par inženieru biroja «Tehnocentrs» ieviešanu nekārtīgo uzņēmēju un piegādātāju reģistrī, un uzdod Iekšlietu ministrijai šo uzņēmumu no šī reģistra strīpot.

14) Uz finansu ministra priekšlikumu atbrīvo uz pašu lūgumiem no Latvijas bankas padomes locekļu pienākumiem: 1/ Edmundu Ziemeli,¹³ 2/ Eduardu Bisenieku,¹⁴ 3/ Jūliju Ērgli,¹⁵ 4/ Eduardu Rozīti¹⁶ un 5/ Vincentu Streļeviču,¹⁷ skaitot ar 1940. g. 16. jūliju, un ieceļ, arī skaitot ar š. g. 16. jūliju, Latvijas bankas padomē: 1/ Eduardu Dzelzīti, 2/ Ādolfu Krūmiņu, 3/ Jāni Putniņu¹⁸ uz Kredītlikumā paredzēto laiku un 4/ Valsts saimniecības departamenta direktoru Voldemāru Bastjāni kā Finanšu ministrijas pārstāvi uz nenoteiktu laiku.

15) Atbrīvo no amata pēc paša lūguma Latvijas bankas galvenā direktora vietnieku Z. Šēnbergu,¹⁹ skaitot ar š. g. 16. jūliju.

Sēdi slēdz plkst. 20.25.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins

Kara ministrs gen. R. Dambītis

Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 122., 123. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 49.

² Sk. pielik. nr. 50.

³ Sk. pielik. nr. 51.

⁴ Sk. pielik. nr. 52.

⁵ Oto Matisons (1893—1942) — valsts darbinieks. Beidzis LU Tiesību zinātņu nodaļu. Strādāja par telegrāfa tehniķi Somijā. Latvijā bija Satiksmes ministrijas Pasta un telegrāfa departamenta nodaļas vadītājs un ekspluatācijas pārvaldes priekšnieks, no 1939. gada februāra līdz 1940. gada augustam šī departamenta direktors. Žurnāla «Pasta un Telegrāfa Vēstnesis» redaktors (1935.—1939. g.). Pasta krājkases pārvaldes loceklis. 1941. gada 14. jūnijā arestēts un deportēts uz PSRS, kur notiesāts uz nāvi 1942. gada 17. maijā. Reabilitēts 1989. gada 28. septembrī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni, Somijas Baltās Rozes ordeņa 1. šķiru un Dānijas Danebroga ordeņa 3. šķiru.

⁶ Eduards Miķelsons (1907—1942) — sabiedriska darbinieks. No 1928. gada decembra līdz 1929. gada janvārim, 1930.—1936. gadā ieslodzījumā. No 1923. gada strādāja pastā, bija grāmatsejējs. 1940. gada 15. jūlijā iecelts par Satiksmes ministrijas Pasta un telegrāfa departamenta direktoru, no oktobra Sakaru tautas komisariāta pārvaldes priekšnieks. 1941. gadā evakuējās uz Maskavu, vēlāk pārcēlās uz Alma-Atu.

⁷ Sk. pielik. nr. 38.

⁸ Jānis Voldemārs Stakle (1895—?) — būvinženieris. Studējis Petrogradas ceļu inženieru institūtā. Beidzis LU. Strādājis par inženieri Kara ministrijā, vēlāk Latvijas dzelzceļu distances priekšnieks un virsbūvju daļas vadītājs, no 1935. gada decembra līdz 1940. gada jūlijam Latvijas dzelzceļu ekspluatācijas direktors. 1944. gadā emigrēja uz Vāciju, vēlāk pārcēlās uz ASV.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Igaunijas Baltās Zvaigznes ordeņa 3. šķiru.

⁹ Sk. pielik. nr. 33.

¹⁰ Augusts Ašmanis (1899—?) — inženieris. Studējis LU. Strādāja A. Razuma firmā, pēc tam līdz 1934. gadam Rīgas pilsētas būvvaldē, vēlāk tehniķis Soseju un zemesceļu departamentā, 1940. gada janvārī iecelts par šī departamenta inženieri. 1940. gada jūlijā iecelts par Latvijas dzelzceļu ekspluatācijas direktoru.

¹¹ Sk. pielik. nr. 38.

¹² Sk. pielik. nr. 53.

¹³ Edmunds Ziemelis (1880—1970) — būvinženieris, valsts darbinieks. Beidzis RPI Inženieru nodaļu. 1909.—1916. gadā jaunākais inženieris un arhitekts Vitebskas guberņas valdē. 1919. gadā Latvijā organizēja Soseju, zemes ceļu un iekšējo ūdensceļu pārvaldi, 1919. gadā iecelts par Ceļu un būvju virsvaldes galveno direktoru. Iekšlietu ministrijas Būvniecības pārvaldes tehniskās padomes loceklis. «Tehniskā Zurnāla» redaktors (1925.—1928. g.). No 1925. gada decembra līdz 1926. gada decembrim un no 1928. gada decembra līdz 1931. gada decembrim izglītības ministrs. No 1920. gada LU docents, Inženieru zinātņu fakultātes dekāns, katedras vadītājs. Latvijas bankas padomes priekšsēdētāja vietnieks. Latvijas profesiju kameras priekšsēdētājs. Emigrējis.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 2. šķiru, Francijas Goda leģiona lielvirsnieka ordeni, Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 1. šķiru.

¹⁴ Eduards Bisenieks (1901—1942) — inženieris, tautsaimniecības darbinieks. Studēja LU Inženieru zinātņu fakultātē. Bija Satiksmes ministrijas Soseju un zemes ceļu departamenta tehniķis, Valsts kontroles revidents un Latvijas lauksaimniecības kameras revīzijas komisijas loceklis. Vēlāk Latvijas amatniecības kameras ģenerālsēkretārs un žurnāla «Amatnieks» atbildīgais redaktors (1938.—1940. g.). Latvijas bankas padomes loceklis. 1941. gada 14. jūnijā arestēts un deportēts uz PSRS, miris ieslodzījumā 1942. g. 12. aprīlī.

¹⁵ Jūlijs Voldemārs Erglis (1885—1941) — lauksaimnieks, sabiedriska darbinieks. Atvaļināts Latvijas armijas pulkvežleitnants. Beidzis praporščiku skolu Gatčinā. I. pasaules kara laikā Krievijas armijā. Latvijas brīvības cīņu dalībnieks 1919.—1920. gadā, Malienas bataljona komandieris. Pēc tam saimniekoja savās mājās, darbojās aizsargos. Bija Saeimas deputāts (1925.—1931. g.). Latvijas piensaimnieku centrālās savienības priekšsēdētājs, a/s «Degviela» organizētājs un direktors rīkotājs. Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras priekšsēdētāja vietnieks. Latvijas bankas padomes loceklis, aizsargu aviācijas priekšnieks, Meirānu piensaimniecības

sabiedrības priekšsēdētājs. 1940. gada 14. oktobrī arestēts un notiesāts uz nāvi 1941. gada 22. jūnijā.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni par 1919. gada 1. novembra cīņām Latgales frontē un 1920. gada 6. janvāra izlūkgājienu pie Makužu ciema, Triju zvaigžņu ordeņa 4. un 3. šķiru, Viestura ordeņa 2. šķiru (ar šķēpiem), Čehoslovākijas Baltās Lauvas ordeņa 3. šķiru, Lietuvas Aizsargu zvaigzni, Krievijas impērijas Jura zelta zobenu.

¹⁶ Eduards Rozīte (1876—?) — rūpnieks, tirgotājs. Mācījies Berlīnes mākslas skolā. A/s «Ed. Rozīte» valdes priekšsēdētājs. Bija Latvijas amatniecības kameras priekšsēdētājs. Vēlāk Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras sekcijas un Rīgas namsaimnieku biedrības priekšsēdētājs. Latvijas bankas padomes un Rīgas biržas valdes loceklis. 1941. gada 14. jūnijā arestēts un deportēts uz PSRS. Reabilitēts 1990. gada 16. maijā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni un Atzinības krusta 3. šķiru.

¹⁷ Vinčs Streļevičs-Strelovskis (1888—1983) — katoļu garīdznieks. Beidzis garīgo semināru Petrogradā (1914. g.). Bija palīgmācītājs Rīgā, 1919. gadā prāvests Liksnā, 1920.—1924. gadā prāvests un dekāns Bebreņē, 1924.—1928. gadā — Skaistkalnē, 1928.—1932. gadā — Aglonā. No 1932. gada Rīgas arhidiecēzes kūrijas notārs un Jēkaba katedrāles prāvests. 1937. gadā iecelts par pāvesta galma prelātu. No 1932. gada jūlija līdz 1940. gada jūlijam Latvijas bankas padomes loceklis. 1933. gada jūnijā—jūlijā laikraksta «Rīgas Vēstnesis» redaktors. 1944. gadā emigrēja uz Vāciju, vēlāk pārcēlās uz Brazīliju.

¹⁸ Jānis Putniņš (1907—1961) — sabiedrīks darbinieks. 1930.—1933. gadā apcietinājumā, pēc tam gadījuma darbu strādnieks Rīgā. 1940. gada 5. jūlijā iecelts par Latvijas bankas padomes loekli. 1940. gadā bija LK(b)P Rīgas komitejas Arodbiedrību daļas vadītājs, vēlāk LK(b)P CK Rūpniecības un tirdzniecības daļas vadītājs. No 1940. gada novembra — Latvijas Arodbiedrību Centrālās Padomes priekšsēdētājs. 1941. gadā evakuējās uz PSRS. Pēc kara atgriezās Latvijā, bija Valsts apgādniecību un poligrāfijas uzņēmumu pārvaldes priekšnieks. No 1959. gada LPSR Ministru Padomes Augstākās un vidējās speciālās izglītības valsts komitejas priekšsēdētājs. No 1960. gada LKP CK loceklis.

¹⁹ Zanis Jurgens Senbergs (1898—?) — finanšu darbinieks. Beidzis LU Tautsaimniecības nodaļu. Bija Latvijas nacionālās kredītbiedrības valdes priekšsēdētājs. Banku darbinieks no 1925. gada. Latvijas zemnieku kredītbankas direktors rīkotājs, Latvijas bankas direktors, no 1938. gada septembra līdz 1940. gada jūlijam šīs bankas galvenā direktora vietnieks. A/s «Turība» valdes priekšsēdētāja biedrs. Arestēts 1945. gada 7. aprīlī, notiesāts uz 10 gadiem.

Protokols nr. 66

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 16. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins
K. Karlsons

Finanšu ministrs

Iekšlietu ministrs	V. Lācis
Izglītības ministrs	prof. P. Lejiņš
Kara ministrs	gen. R. Dambītis
Sabiedrisko lietu ministrs	P. Blaus
Satiksmes ministrs	J. Jagars
Tautas labklājības ministrs	J. Lācis
Tieslietu ministrs	J. Pabērzs
Zemkopības ministrs	J. Vanags
Iekšlietu ministra biedrs	V. Latkovskis
Valsts kontrolieris	A. Tabaks
Finansu ministra biedrs	N. Priede
Izglītības ministra biedrs	J. Lieknis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 15.20.

1) Pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt:

1/ pārgrozījumus un papildinājumus likumā par darba koplīgumiem,¹

2/ pārgrozījumu noteikumos par slimo kasēm,²

3/ papildinājumu rīkojumā par zīmognodevu,³

4/ pārgrozījumus ievadmuītas tarifā.⁴

2) Pieņem ar visām pret vienu izglītības ministra balsi pārgrozījumus un papildinājumus izglītības un kultūras nolikumā un Sabiedrisko lietu ministrijas un Izglītības ministrijas iekārtā⁵ un nolemj lūgt Valsts prezidentu to izsludināt.

3) Uz ārlietu ministra priekšlikumu nolemj likvidēt Politiskā departamenta direktora amatu, skaitot no š. g. 20. augusta; amata likvidācijas dēļ atbrīvo Politiskā departamenta direktoru Arturu Stēgmanī⁶ no ieņemamā amata, skaitot ar 1940. g. 20. augustu, pēc pienākošos 38 dienu kārtējā atvaļinājuma izlietošanas laikā no š. g. 13. jūlija līdz 19. augustam ieskaitot.

4) Atļauj Zemkopības ministrijai pārdot Baltijas papīru un papes fabrikas akciju sabiedrībai apm[ēram] 20 000 sterus dedzināmas malkas Ainažu un Vecsalacas virsmežniecībās kopsummā par apm[ēram] Ls 130 000,— saskaņā ar Zemkopības ministrijas š. g. 15. jūlija rakstam Nr. IP IV 19/534 klāt pieliktā līguma projekta cenām un nosacījumiem.

5) Uz tieslietu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata pēc paša lūguma Jelgavas apgabaltiesas priekšsēdētāju Ēriku Grodsalu,⁷ skaitot ar š. g. 15. septembri, piešķirot viņam iepriekš no š. g. 16. jūlija līdz 15. septembrim atvaļinājumu.

6) Uz tieslietu ministra priekšlikumu un pamatojoties uz Tiesu iekārtas 155. pantu⁸ un Likuma par kārtību un sabiedrisku drošību valstī 8. p[antu],⁹ dienesta labā atbrīvo no amata Jelgavas apgabaltiesas prokuroru Kārli Reinhardu,¹⁰ skaitot ar š. g. 6. septembri, piešķirot viņam iepriekš no atbrīvošanas dienas līdz 6. septembrim atvaļinājumu.

7) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu nolemj uzdot Centrālajai vēlēšanu komisijai: 1/ uzaicināt ievēlētos Saeimas deputātus jau š. g. 17. jūlijā ierasties Rīgā un stāties Centrālās vēlēšanu komisijas rīcībā un 2/ uzdot vietējām pašvaldībām pēc deputāta dzīves vietas izsniegt deputātiem sevišķas personas apliecības, kas dos deputātiem tiesības par brīvu izlietot valsts dzelzceļus braucieniem no dzīves vietas uz Rīgu.

8) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu nolemj izmaksāt Saeimas deputātiem atlīdzību Ls 25,— dienā, sākot no tās dienas, kad viņi stājušies Centrālās vēlēšanu komisijas rīcībā, līdz tam laikam, kamēr Saeima noteiks deputātu algas.

Sēdi slēdz plkst. 17.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kīrhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 124. lp.

¹ Sk. pielik. nr. 54.

² Sk. pielik. nr. 55.

³ Sk. pielik. nr. 56.

⁴ Sk. pielik. nr. 57.

⁵ Sk. pielik. nr. 58.

⁶ Arturs Stēgmanis (1902—1987) — diplomāts. Beidzis LU Tiesību zinātņu nodaļu. No 1919. gada dažādos amatos diplomātiskā dienestā. No 1938. gada marta līdz 1940. gada 20. augustam Ārlietu ministrijas Politiskā departamenta direktors. 1940. gada 20. augustā apcietināts un deportēts uz Maskavu, pēc tam izsūtījumā Urālos. 1941. g. apcietināts, ieslodzījumā līdz 1956. gadam, pēc atbrīvošanas dzīvoja Urālos. Vēlāk atgriezās Latvijā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Somijas Baltās Rozes ordeņa 2. un 1. šķiru, Zviedrijas Vazas komandiera ordeņa 1. šķiru, «Polonia Restituta», Holandes Orānijas Nasavas ordeņa un Beļģijas Kroņa ordeņa 3. šķiru, Vācijas olimpiādes goda zīmes 2. šķiru, Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 4. šķiru, Dienvidslāvijas Svētā Savas ordeņa 4. šķiru, Rumānijas Kroņa lielvirsnieka ordeni.

⁷ Ēriks Mārtiņš Grodsals (Feldmanis; 1884—?) — jurists, sabiedriska darbinieks. Beidzis Tērbatas universitātes Juridisko fakultāti. 1909.—1912. gadā tiesu amata kandidāts Jelgavas apgabaltiesā, 1912.—1918. gadā zvērināta advokāta palīgs Jelgavā. Tautas padomes loceklis. No 1918. gada decembra līdz 1920. gada jūnijam Jelgavas apgabaltiesas prokurors. 1920. gada jūnijā—decembrī apsardzības ministrs. No 1921. gada janvāra līdz 1923. gada augustam Latvijas sūtnis Maskavā. 1923.—1929. gadā Jelgavas

apgabaltiesas loceklis un vicepriekšsēdētājs, 1930.—1940. gadā šīs tiesas priekšsēdētājs. Vācu okupācijas laikā turpināja darbu tiesu iestādēs.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru un Krievijas impērijas Svētā Staņislava ordeņa 3. šķiru.

⁸ Sk. pielik. nr. 59.

⁹ Sk. pielik. nr. 2.

¹⁰ Kārlis Reinharde (1890—?) — jurists. Beidzis Maskavas universitāti. Prokuratūrā sācis strādāt no 1919. gada. No 1921. gada Latgales apgabaltiesas prokurors, no 1922. gada Jelgavas apgabaltiesas prokurors.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru.

Protokols nr. 67

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 17. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Finansu ministrs

K. Karlsons

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Izglītības ministrs

prof. P. Lejiņš

Kara ministrs

ģen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs

J. Lācis

Tieslietu ministrs

J. Pabērzs

Zemkopības ministrs

J. Vanags

Iekšlietu ministra biedrs

V. Latkovskis

Valsts kontrolieris

A. Tabaks

Finansu ministra biedrs

N. Priede

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 19.10.

1) Uz tautas labklājības ministra priekšlikumu atbrīvo ārstu J. Lībieti¹ uz paša lūguma no Valsts Ķemeru sēravotu iestādes direktora amata pienākumu izpildīšanas, skaitot ar š. g. 29. augustu, piešķirot viņam neizlietoto atvaļinājumu.

Par Valsts Ķemeru sēravotu iestādes direktora pagaidu vietas izpildītāju ar š. g. 18. jūliju apstiprina šīs iestādes inspektoru Jāni Pūpolu.²

2) Atļauj Zemkopības ministrijai izmaksāt no Zemkopības ministrijas Dabas katastrofās cietušo palīdzības fonda pabalstu

Ls 150,— apmērā Kalnciema pag[asta] Sniedzes mājas īpašniecei Karlīnai Ozoliņš.

3) Piekrīt satiksmes ministra š. g. 17. jūlija priekšlikumam nr. EFT. V. 1/630 par braukuma maksas pazeminājuma atcelšanu mazpulku vadītājiem, mazpulku dalībniekiem, skautiem, gaidām un vanāgiem un pilnvaro satiksmes ministru izdot attiecīgu rīkojumu.

4) Atļauj Valsts statistiskai pārvaldei no fonda neparedzamām vajadzībām Ls 30 000,— avansa izsniegšanai Centrālai vēlēšanu komisijai vēlēšanu izdevumu segšanai.

5) Uz finansu ministra priekšlikumu nolemj:

1/ attiecīgi grozot Ministru kabineta 1940. gada 16. aprīļa lēmumu (prot[okols] nr. 23, p[unkts] 16)³, noteikt elektrības lauku tarifu visā valstī, skaitot ar 1940. gada 1. augustu, šādos apmēros:

katra saimniecība maksā pamatmaksu Ls 30,— gadā un bez tam 5 sant[īmus] par katru patērētu kilovatstundu elektriskās enerģijas;

2/ atļaut piedalīties lauku tīklu izbūvē arī pašām lauku saimniecībām, nosakot piedalīšanās maksu uz Ls 300,— no katras saimniecības un attiecinot šo dalības maksu arī uz visām saimniecībām, kuras Valsts elektrības uzņēmums «Ķegums» jau pieslēdzis savam tīklam; pilnvarot Valsts elektrības uzņēmuma «Ķegums» galveno direktoru pēc vajadzības šo saimniecību elektrifikācijas parādus pārjaunot vai sadalīt daļu maksājumos.

6) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Iekšlietu ministrijai no valsts kases brīvām summām Robežsargu brigādei jaunu darbinieku — 2 vada komandieru un 324 robežuzraugu algošanai un pārējiem ar šo papildinājumu sakarā esošiem izdevumiem saskaņā ar iekšlietu ministra š. g. 5. jūlija rakstu nr. Gr.B.b.1. — Ls 399 215,—, uzņemot šo summu Iekšlietu ministrijas 1941. g. budžetā.

7) Pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt:

1/ pārgrozījumu karavīru dienesta likumā,⁴

2/ pārgrozījumus un papildinājumus likumā par dzīvokļu īres inspekciju;⁵

3/ pārgrozījumus un papildinājumus likumā par telpu īri.⁶

8) Pieņem pārgrozījumus Valsts elektrotehniskās fabrikas statūtos.⁷

Sēdi slēdz plkst. 21.20.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr. 2. l., 125. lp.

¹ Jānis Lībietis (1885—1946) — ārsts. Beidzis Pēterburgas Kara medicīnas akadēmiju (1911. g.). 1. pasaules kara laikā ārsts Krievijas armijā, vēlāk latviešu strēlnieku pulkos. 1919. gadā organizēja Ziemeļlatvijas armijas sanitāro dienestu. Bija Valkas aprinča ārsts. 1928.—1940. gadā un 1941.—1944. gadā Ķemeru sēravotu iestādes direktors. 1944. gadā emigrēja uz Vāciju, kur strādāja Libekas latviešu slimnīcā. 1946. gadā izbrauca uz Zviedriju.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru.

² Jānis Pūpols (1875—?) — sabiedrisks darbinieks. Bijis Rīgas latviešu biedrības un Rīgas latviešu teātra intendants. Ķemeru sēravotu iestādes inspektors, Ķemeru evaņģēliski luteriskās baznīcas priekšnieks, Ķemeru pilsētas valdes loceklis, bāriņtiesas priekšsēdētājs. 1940. gada 18.—22. jūlijā Ķemeru sēravotu iestādes direktora pagaidu v. i.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. šķiru.

³ Ministru kabineta 1940. g. 16. aprīļa sēdes lēmums (prot[okols] nr. 23): «16) Uz finansu ministra priekšlikumu atvietojoš Ministru kabineta 1940. g. 25. janvāra (prot[okols] nr. 5, p[unkts] 22), 8. februāra (prot[okols] nr. 9, p[unkts] 7) un 12. marta (prot[okols] nr. 17, p[unkts] 1) lēmumus:

1/ noteic lauku tarifu visā Latvijā 5 santimus par kilovatstundu elektriskās enerģijas;

2/ šī tarifa realizēšanu, sākot ar 1940. g. 1. janvāri, uzdod Valsts elektrības uzņēmumam «Ķegums», attiecīgi vienojoties ar elektrības uzņēmumiem, kuru ražotā 1 kilovatstunda elektriskās enerģijas neizmaksā dārgāk par 50 santimiem;

3/ pilnvaro finansu ministru apstiprināt saziņā ar Valsts kontroli noteikumus par norēķina kārtību starp VEU «Ķegums» un attiecīgiem elektrības uzņēmumiem;

4/ uzdod lauku tarifus piemērot elektrības patēriņam lauksaimnieku, laukstrādnieku, zvejnieku un amatnieku saimniecībās ārpus pilsētu administratīvām robežām neatkarīgi no saimniecību platības, pilnvarojot izšķirt šinī sakarībā radušās neskaidrības VEU «Ķegums» galveno direktoru saziņā ar uzņēmuma revīzijas komisiju, pamatojoties uz Latvijas lauksaimniecības resp[ektīvi] Latvijas amatniecības kameras atzinumiem.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 317. l., 105., 106. lp.)

⁴ Sk. pielik. nr. 60.

⁵ Sk. pielik. nr. 61. Pārgrozījumu un papildinājumu nepieciešamību likumos par dzīvokļu īres inspekciju un telpu īri Tieslietu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «Kārtojot visdažādākos īres jautājumus tiesu iestādēs un dzīvokļu īres inspekcijā, ir noskaidrojies, ka pastāvošais likums par telpu īri un dzīvokļu īres inspekciju nedod iespēju ātri un taisnīgi izšķirt visus strīdu gadījumus un kārtot citus jautājumus īres lietās. Tiesā un īres inspekcijā bieži vien nācās sadurties ar pastāvošā likuma nepilnībām, kas neveda iespēju īres jautājumus kārtot tā, kā to prasa lietderība un valsts un sabiedrības intereses. Dažkārt nācās arī novērot dažādas nevēlamas parādības un pat ļaunprātības kā no namsaimniekiem, tā arī īrniekiem, kuras bija grūti novērst pastāvošo likumu robežās. Beidzot sasāpējies ir arī vēl īresmaksu noteikšanas jautājums, kas nav taisnīgi atrisināts pastāvošos likumos. Viss tas spieda nekavējotī novērst minētos trūkumus. Sakarā ar to ir ievesti pārgrozījumi likumā par dzīvokļu īres inspekciju, piešķirot inspektoram plašākas tiesības kārtot visdažādākos jautājumus īres lietās kopā ar 4 padomniekiem. Sos padomniekus iecel tieslietu ministrs, un proti, 2 no strādnieku organizācijām, 1 no īrnieku un 1 no namsaimnieku izraudzītiem kandidātiem. Dzīvokļu īres inspektors kopā ar šiem padomniekiem turpmāk izstrādās ierosinājumus un sniegs atzinumus telpu īres jautājumu paliekošāi

nokārtošanai un noteiks un regulēs īres maksas. Strīdu gadījumos par īres maksas apmēru 1 un 2 istabu dzīvokļu un sīko amatnieku darbnīcu īrnieki turpmāk būs atsvabināti no tiesu nodevu samaksas. Bez tam strīdu gadījumā īres maksas apmērus turpmāk noteiks inspektors, bet, ja kāds no strīdniekiem ar nosacīto īres maksas apmēru nebūs apmierināts, tad tam būs 2 nedēļu laikā jāgriežas ar prasību miertiesā. Pēc līdzšinējās kārtības inspektors mēģināja strīdniekus samierināt, bet, ja tas nebija panākams, tad lietu vienkārši izbeidza un strīdniekiem bija jāgriežas miertiesā. Lietas ierosinājāji pa lielākai daļai bija īrnieki, un viņiem, neskatoties uz to, ka viņu sūdzības bija dibinātas, namsaimnieku ietiepības dēļ bieži nācās maksāt otrreiz tiesu nodevas un rakstīt sūdzību miertiesnesim, lai panāktu savu taisnību. Turpmāk tas tiek novērst un iesniegt sūdzību miertiesnesim varēs tas no strīdniekiem, kurš nebūs apmierināts ar inspektora noteikto īresmaksu. Tāpat lūguma iesniegšana īres inspektoram pēc savām sekmēm attiecībā uz nokavējumu tiek pielīdzināta sūdzības iesniegšanai miertiesā.

Bez tam svarīgi pārgrozījumi ir izdarīti arī likumā par telpu īri. Vispirms šī likuma piemērošana ir padarīta elastīga. Likumā ir noteikts, ka tieslietu ministrs pēc vajadzības likumu var attiecināt uz visām pilsētām. Likumīgās īres maksas noteikšana ir grozīta, līdzšinējā kārtībā ievēdot nosacījumu, ka, strīdu gadījumā noteicot likumīgo īres maksu, ir jāvadās no vidējām īres maksām, kādas ir pastāvējušas par līdzīgām telpām strīdu namā un tuvākā apkārtnē, resp[ektiv]i, rajonā, kurā nams atrodas. Ar to būs novērsti visnoteiktākie un pamatotie iebildumi no īrnieku puses pret līdzšinējo normēšanas kārtību. Ar pārgrozījumiem tiks panākts tas, ka tie namsaimnieki, kas 1937. g. bija pasteigušies ar īres maksu paaugstināšanu, nevarēs turpmāk tās turēt pārmērīgi augstas, bet īrnieki panāks īres maksas pazemināšanu līdz vidējām īres maksām par līdzīgām telpām attiecīgā rajonā. Lai dotu iespēju personām no strādnieku, īrnieku un namsaimnieku aprindām ņemt tiešu dalību īres strīda izšķiršanā, tiek atjaunota kārtība, kāda pastāvēja līdz 1934. g. Visas īres lietas miertiesnesis turpmāk lūkos cauri, piedaloties vienam strādnieku vai īrnieku un vienam namsaimnieku pārstāvim. Caur to tiks panākta īres lietu taisnīga izšķiršana kā no likumības, tā arī no lietderības viedokļa. Visumā pārgrozījumi ienes lielāku skaidrību un noteiktību īres lietu kārtošā un panāks īres maksu taisnīgāku noteikšanu.» (LCVVA, 1307. l., 1. apr., 232. l., 84., 85. lp.)

⁶ Sk. pielik. nr. 62.

⁷ Sk. pielik. nr. 63.

Protokols nr. 68

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 18. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

Finānsu ministrs

Iekšlietu ministrs

Izglītības ministrs

prof. Dr. A. Kirhenšteins

K. Karlsons

V. Lācis

prof. P. Lejiņš

Kara ministrs	gen. R. Dambītis
Sabiedrisko lietu ministrs	P. Blaus
Satiksmes ministrs	J. Jagars
Tautas labklājības ministrs	J. Lācis
Tieslietu ministrs	J. Pabērzs
Zemkopības ministrs	J. Vanags
Iekšlietu ministra biedrs	V. Latkovskis
Valsts kontrolieris	A. Tabaks
Finansu ministra biedrs	N. Priede

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 20.00.

1) Pamatojoties uz likumu par Saeimas darbības atjaunošanu,¹ nosaka Saeimas sanākšanu 1940. g. 21. jūlijā plkst. 12.00 Rīgā, Nacionālajā teātrī.

2) Sakarā ar iecelšanu par tieslietu ministru atbrīvo J. Pabērzu no Daugavpils apgabaltiesas vicepriekšsēdētāja amata, skaitot ar š. g. 22. jūniju.

3) Uz ārlietu ministra priekšlikumu nolemj lūgt Valsts prezidentu Latvijas ārkārtējo sūtni un pilnvaroto ministru Somijā J. Tepferu² atbrīvot no ieņemamā amata, skaitot ar š. g. 18. jūliju.

4) Uz finansu ministra priekšlikumu atbrīvo uz paša lūgumu no Valsts elektrotehniskās fabrikas galvenā direktora amata inženieri Teodoru Vitolu,³ skaitot ar š. g. 18. jūliju, un iecel par VEF galveno direktoru inženieri elektrotehniķi Kārli Putniņu⁴ no tā paša laika.

5) Uz tautas labklājības ministra priekšlikumu iecel Dr. Zani Karlsonu par Valsts Ķemeru sēravotu iestādes direktora v. i., skaitot ar š. g. 22. jūliju.

6) Uz finansu ministra priekšlikumu atbrīvo no amata pēc paša lūguma Latvijas hipotēku bankas galveno direktoru V. Pilskalnu⁵ un viņa vietā iecel Oskaru Kazimīru,⁶ skaitot ar š. g. 20. jūliju.

7) Par Valsts zemes bankas pārvaldnieku iecel Eduardu Bašenu,⁷ skaitot ar š. g. 20. jūliju, bet līdzšinējo pārvaldnieku Hugo Dzelzīti⁸ ar minēto dienu atsvabina no ieņemamā amata, atstājot viņu tajā pašā bankā par pārvaldnieka biedru.

Sēdi slēdz plkst. 20.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

¹ Sk. pielik. nr. 42.

² Jānis Eižens Bruno Tefers (1898—?) — diplomāts. Studējis Tērbatas universitātē medicīnu un LU tiesības. Latvijas brīvības cīņu dalībnieks 1919.—1920. gadā. Bijā Ārlietu ministrijas protokola šefs, Ārlietu ministrijas Administratīvi juridiskā departamenta direktors un ģenerālsekretārs, no 1939. gada februāra līdz 1940. gada jūlijam Latvijas ārkārtējais sūtnis un pilnvarotais ministrs Somijā. 1943.—1946. gadā strādāja Zviedrijas Ārlietu ministrijā, no 1947. gada zviedru tirdzniecības bankas ierēdnis.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Atzinības krusta 2. šķiru, Norvēģijas Svētā Olafa komandiera ordeni (ar zvaigzni), Austrijas Nopelni ordeņa komandiera krustu (ar zvaigzni), Beļģijas Leopolda II virsnieka ordeni, Somijas Baltās Rozes kavaliera ordeņa 1. šķiru, Zviedrijas Vazas ordeņa 3. šķiru, Itālijas Kroņa ordeņa 3. šķiru, «Polonia Restituta» ordeņa 3. šķiru, Dānijas Danebroga ordeņa 2. šķiru, Igaunijas Ērgļa ordeņa 3. šķiru, Lietuvas Ģedimīna ordeņa 4. šķiru, Vītauta Dižā ordeņa 3. šķiru, Luksemburgas Lielhercogistes Ozola Vainaga ordeņa 4. šķiru, Aizsargu Nopelni krustu, Ungārijas Nopelni krusta 2. šķiru, Portugāles Militārā Kristus ordeņa 3. šķiru, Dienvidslāvijas Svētā Savas ordeņa 3. šķiru.

³ Teodors Vītols (1888—1948) — elektroinženieris. Studējis Pēterburgas politehniskajā institūtā, beidzis LU. Strādāja Simensa un Sukerta firmā Pēterburgā. Pēc atgriešanās Latvijā 1932.—1940. gadā VEF galvenais direktors. 1944. gadā emigrēja uz Zviedriju, no kurienes izbrauca uz ASV.

⁴ Kārlis Putniņš (1905—?) — inženieris. Beidzis LU Mehānikas fakultāti. Praktizējis Norvēģijā Oslo elektrības centrālē. Strādāja VEF'ā. 1940. gada jūlijā iecelts par VEF galveno direktoru.

⁵ Voldemārs Pilskalns (Grīnbergs; 1886—?) — finanšu darbinieks. Beidzis RPI Tirdzniecības nodaļu. Latvijas brīvības cīņu dalībnieks 1919.—1920. gadā. Bijā Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas Tirdzniecības nodaļas vadītājs. 1934. gadā iecelts par Latvijas hipotēku bankas valdes locekli, pēc tam par galvenā direktora biedru, 1940. gada aprīlī—jūnijā tās galvenais direktors.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni.

⁶ Oskars Kazimīrs (1899—?) — sabiedrīks darbinieks. Beidzis LU Tautsaimniecības fakultāti. 1922.—1924. gadā ieslodzījumā. 1924.—1928. gadā strādāja tipogrāfijā. 1930. gadā sāka strādāt Rīgas centrālajā kopējā slimokasē, 1934. gadā 7 mēnešus ieslodzījumā. Pēc atbrīvošanas gadījumā darbu strādnieks. 1936. gadā sāka strādāt Valsts kūdras fabriku pārvaldē. 1940. gada jūlijā iecelts par Latvijas hipotēku bankas galveno direktoru.

⁷ Eduards Bašens (dz. 1906) — banku darbinieks. Beidzis LU Tautsaimniecības fakultāti. No 1928. gada strādāja Valsts zemes bankā, 1940. gada jūlijā iecelts par šīs bankas pārvaldnieku.

⁸ Hugo Dzelzītis (1888—1943) — finanšu darbinieks. Beidzis RPI Tirdzniecības nodaļu un Aleksandra karaskolu. Latvijas brīvības cīņu dalībnieks 1919.—1920. gadā. 1920.—1922. gadā Finanšu ministrijas Zemes kredīta pārvaldes priekšnieks. Saeimas deputāts (1925.—1934. g.). 1922.—1940. gadā Valsts zemes bankas pārvaldnieks. 1940. gada jūlijā atcelts no šī amata, atstājot par vietnieku. 1941. gadā deportēts uz PSRS, kur miris.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru.

MINISTRU KABINETA SĒDE

1940. g. 19. jūlijā

Klāt:

Ministru prezidents un ārlietu ministra v. i.

prof. Dr. A. Kirhenšteins

Finansu ministrs

K. Karlsons

Iekšlietu ministrs

V. Lācis

Izglītības ministrs

prof. P. Lejiņš

Kara ministrs

ģen. R. Dambītis

Sabiedrisko lietu ministrs

P. Blaus

Satiksmes ministrs

J. Jagars

Tautas labklājības ministrs

J. Lācis

Tieslietu ministrs

J. Pabērzs

Zemkopības ministrs

J. Vanags

Iekšlietu ministra biedrs

V. Latkovskis

Valsts kontrolieris

A. Tabaks

Finansu ministra biedrs

N. Priede

Izglītības ministra biedrs

J. Lieknis

Protokolē: Valsts kancelejas direktora v. i.

R. Bulsons

Sēdi sāk plkst. 18.40.

1) Iecel Jāni Liekni par Latvijas vēstures institūta direktora pagaidu vietas izpildītāju, atbrīvojot no šī amata M. Stepermani un atstājot viņu ģenerālsekretāra amatā.

2) Iecel par Latvijas Telegrāfa aģentūras direktoru Indriķi Kaģi,¹ skaitot ar 1940. g. 14. augustu, un uzdod viņam izpildīt direktora pienākumus, sākot ar 1940. g. 20. jūliju.

3) Uz finansu ministra priekšlikumu atbrīvo no amatiem pēc pašu lūgumiem Valsts zemes bankas padomes priekšsēdētāju Rūdolfu Dzērvī² un locekļus Voldemāru Malceni³ un Alfonu Pastoru,⁴ kā arī tās pašas bankas valdes locekli Arturu Tilmāni,⁵ skaitot ar š. g. 20. jūliju, atļaujot izmaksāt A. Tilmānim par neizlietoto atvaļinājumu algu par diviem mēnešiem uz priekšu.

Atceļ padomes locekli Jūliju Druvu⁶ arī ar š. g. 20. jūliju.

Valsts zemes bankas padomē iecel: par priekšsēdētāju Alfrēdu Bokmelderu⁷ līdz 1943. g. 20. oktobrim, Jāni Buševicu

līdz 1943. g. 20. oktobrim un Rūdolfu Matisonu līdz 1941. g. 20. oktobrim.

4) Pamatojoties uz likumu par valsts garantijām tirdzniecībai, rūpniecībai un būvniecībai,⁸ atļauj Finanšu ministrijai: 1/ izsniegt būvniecības akciju sabiedrībai «Inž. A. Razums», Rīgā, Elizabetes ielā 63, valsts garantiju uz 6 mēnešiem kredīta saņemšanai Latvijas bankā Ls 200 000,— apmērā; 2/ šo garantiju izsniegt akciju sabiedrībai «Inž. A. Razums» pēc tam, kad tā garantijas nodrošināšanai būs iesniegusi šīs sabiedrības izrakstītus vekselus kopsumā par Ls 200 000,—.

5) Pamatojoties uz likumu par valsts garantijām tirdzniecībai, rūpniecībai un būvniecībai, atļauj Finanšu ministrijai: 1/ izsniegt komanditsabiedrībai «A. Šuberts un biedri», Rīgā, Vestieņas ielā 2, valsts garantiju uz 9 mēnešiem papildu kredīta saņemšanai Latvijas kredītbankā Ls 13 000,— apmērā; 2/ šo garantiju izsniegt pēc tam, kad k/s «A. Šuberts un biedri» būs garantijas nodrošināšanai Latvijas kredītbankā iekļājusī dzelzi Ls 52 000,— vērtībā un Latvijas kredītbanka pret to būs izsniegusi parasto banku kredītu.

6) Pamatojoties uz likumu par valsts garantijām tirdzniecībai, rūpniecībai un būvniecībai, atļauj Finanšu ministrijai: 1/ izsniegt firmai «Augusts Niķis», īpašnieks Augusts Niķis, Rīgā, Blaumaņa ielā 12, valsts garantiju uz 7 mēnešiem papildu kredīta saņemšanai Latvijas kredītbankā Ls 30 000,— apmērā; 2/ pieņemt kā garantijas nodrošinājumu no firmas «Augusts Niķis», īpašn[ieks] Augusts Niķis, Latvijas kredītbankā iekļātos eksporta kokmateriālus — Ls 150 000,— vērtībā, pret kuriem Latvijas kredītbankā jau izsniegusi parasto banku kredītu.

7) Pamatojoties uz likumu par valsts garantijām tirdzniecībai, rūpniecībai un būvniecībai, atļauj Finanšu ministrijai: 1/ izsniegt atklātai sabiedrībai «A. un K. Dombrovski» Rīgas apriņķī Vecmīlgrāvī, valsts garantiju uz 4 mēnešiem papildu kredīta saņemšanai Latvijas kredītbankā Ls 50 000,— apmērā; 2/ pieņemt kā garantijas nodrošinājumu no atklātās sabiedrības «A. un K. Dombrovski» Latvijas kredītbankā iekļātos eksporta kokmateriālus Ls 250 000,— vērtībā, pret kuriem Latvijas kredītbankā jau izsniegusi parasto banku kredītu.

8) Saskaņā ar nolikumu par valsts darbiem un piegādēm pants 3 un 65. punkts 3,⁹ atļauj Satiksmes ministrijai slēgt dzelzs piegādes līgumu ar Vācijas firmu «Stahlunion-Export» kopsummā par apm[ēram] RM 9315,—.

9) Saskaņā ar nolikuma par darbiem un piegādēm valsts vajadzībām § 65, p[unktu] 3, atļauj Satiksmes ministrijai 6600 kg

tēraudu iegādāt bez izsoles un sacensības no firmas «S. Saulīte» par kopsummu Ls 44 320,—.

10) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu un pamatojoties uz likuma par pensijām I d[alā]s] 6.¹ pantu,¹⁰ atļauj piešķirt bij[ušajam] Rīgas prefektūras I iecirkņa priekšniekam Oļģertam Vārpam¹¹ pensiju pirms 55 gadu vecuma sasniegšanas.

11) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu un pamatojoties uz likuma par pensijām I d[alā]s] 6.¹ pantu, atļauj bij[ušajam] Rīgas prefekta palīga Nikolaja Jansonam¹² pensijas izdienā ieskaitāmo laiku palielināt līdz pilniem 25 izdienas gadiem, t. i., par 1 g[adu] 14 dienām, un atļauj piešķirt viņam pensiju pirms 55 gadu vecuma sasniegšanas.

12) Atļauj Kara ministrijai virsniekiem, kas ieskaitīti aktīvā kara dienestā pēc š. g. 17. jūnija un nesaņem ietērpna naudu saskaņā ar 1929. g. [Nr.] 156. lik[umu] krāj[uma] 50. p[anta]¹³ noteikumiem, izmaksāt tekošā saimniecības gadā ietērpna naudu saskaņā ar Ministru kabineta š. g. 23. aprīļa sēdes lēmumu. Vajadzīgos līdzekļus ņemt no 1939./40. un 1940. g. pārkārtotā budžetā paredzētiem līdzekļiem.

13) Uz finansu ministra priekšlikumu atļauj Zemkopības ministrijai Ls 1500,— lielu kredītu no fonda neparedzamām vajadzībām pabalstu izsniegšanai 6 ugunsgrēkā cietušiem lauksaimniekiem pēc sekojoša sadalījuma:

1/ Pasienas pag[asta] lauksaimniekiem A. un S. Matjušonokiem	Ls 300,—
2/ Sakas pagasta lauksaimniekam A. Ernstsonam	„ 300,—
3/ Skrudalienas pag[asta] lauksaimniekam J. Barščevam	„ 300,—
4/ Viļakas pag[asta] lauksaimniekam G. Strapcānam	„ 300,—
5/ Biķernieku pag[asta] lauksaimniekam D. Fadejevam	„ 100,—
6/ Šķilbēnu pag[asta] lauksaimniekam V. Božeņenokam papildam	„ 200,—
kopā	<hr/> Ls 1500,—.

14) Uz iekšlietu ministra priekšlikumu papildina robežsargu brigādi ar brigādes komandiera palīga amatu, skaitot ar 1940. g. 20. jūliju. Darbinieka algošanai vajadzīgos Ls 4184,— atļauj iekšlietu ministrijai no valsts kases brīvām summām uz nākošā gada budžeta rēķina.

- 15) Pieņem un nolemj lūgt Valsts prezidentu izsludināt:
- 1/ pārgrozījumus likumā par valsts robežu apsardzību,¹⁴
 - 2/ likumu par Nacionālās celtniecības komitejas likuma atcelšanu,¹⁵
 - 3/ pārgrozījumus un papildinājumus likumā par tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu ārkārtējo uzraudzību,¹⁶
 - 4/ likumu par Vispārējās lauksaimniecības bankas pievienošanu Valsts zemes bankai,¹⁷
 - 5/ likumu par uzņēmumu darbības nodrošināšanu,¹⁸
 - 6/ likumu par korupcijas apkarošanu,¹⁹
 - 7/ likumu par zemes spekulācijas apkarošanu,²⁰
 - 8/ pārgrozījumus izglītības un kultūras nolikumā,²¹
 - 9/ pārgrozījumu likumā par Valsts prezidenta amata izpildīšanu,²²
 - 10/ pārgrozījumu likumā par būvniecības pārzināšanu.²³
- 16) Pieņem instrukciju Būvniecības departamenta tehniskajai padomei.²⁴
- 17) Sakarā ar š. g. 14. un 15. jūlijā ievēlētās Saeimas sanāksšanu š. g. 21. jūlijā Ministru kabinets noliek savas pilnvaras.

Sēdi slēdz plkst. 20.30.

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Valsts kancelejas direktora v. i. R. Bulsons

LVA, 270. f., 1. apr., 2. l., 127., 128. lp.

¹ Indriķis Kaģis (1902—?) — inženieris, sabiedrisko darbinieks. Beidzis LU — Mežkopības nodaļu un Tiesību zinātņu nodaļu. Strādāja par mežzinī Uģālē, vēlāk par virsmežzinī Valdemārpilī. 1937. gadā sāka darboties laikraksta «Jaunākās Ziņas» ārzemju nodaļā. 1940. gada jūlijā iecelts par Latvijas Telegrāfa aģentūras direktoru.

² Rūdolfs Dzērve (1886—?) — lauksaimnieks, sabiedrisko darbinieks, 1905. gada revolūcijas dalībnieks. Bijis pagasta tiesnesis, pagasta vecākais, Lizuma lauksaimniecības biedrības krājaizdevu sabiedrības, savstarpējās apdrošināšanas biedrības un Velēnas piensaimnieku sabiedrības priekšsēdētājs, Latvijas lauksaimniecības centrālbiedrības valdes loceklis, mazpulku padomes priekšsēdētājs. Mēnešraksta «Mazpulks» redaktors (1934.—1940. g.). A/s «Latvijas Centrālais sēkļu eksports» valdes loceklis. 1935. gadā iecelts par Latvijas lauksaimniecības kameras priekšsēdētāju. Valsts zemes bankas padomes priekšsēdētājs (1937. gada decembris—1940. gada jūlijs). Evanģēliski luteriskās baznīcas virsvaldes loceklis. Arestēts 1940. gada 4. septembrī, notiesāts uz 8 gadiem. Reabilitēts 1989. gada 3. jūlijā.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru un Čehoslovākijas Baltās Lauvas ordeņa 2. šķiru.

³ Voldemārs Malcenijs (1890—1941) — militārs darbinieks. Latvijas armijas pulkvedis (1927. g.). Beidzis Gatēinas praporščiku skolu un vecāko virsnieku kursus. No 1912. gada dienēja Krievijas armijā (20. Sibīrijas strēlnieku pulkā). 1917. gadā dienēja I. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulkā. 1918. gada decembrī brīvprātīgi iestājās Latvijas armijā. 1919. gada jan-

vāri—augustā Džūkstes un tās apkārtnes komandants. 1919.—1921. gadā un 1922.—1925. gadā dienēja 2. Ventspils kājnieku pulkā, 1921.—1922. gadā 3. Robežsargu pulka komandieris. Pulka komandiera palīgs 10. Aizputes kājnieku pulkā (1925.—1927. g.), 9. Rēzeknes kājnieku pulkā (1927.—1931. g.), 2. Ventspils kājnieku pulkā (1931.—1932. g.). 1932. gada martā—1940. gada jūlijā Rigas pilsētas komandants. Bijā Valsts zemes bankas padomes loceklis. 1940. gada jūlija beigās atvaļināts no armijas. Arestēts 1941. gada 21. februārī, miris ieslodzījumā 1941. gada 15. augustā.

Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa 3. šķiru, Triju zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Viestura ordeņa 2. šķiru ar šķēpiem, Aizsargu Nopelnu krustu.

⁴ Alfons Pastors (1890—1966) — Romas katoļu baznīcas garīdznieks. Studējis Garīgajā akadēmijā Pēterburgā. No 1925. gada ieņēma Daugavpils dekāna vietu. Saeimas deputāts (1925.—1934. g.). Svētā Krēsla galma prelāts, katoļu apdrošināšanas biedrības priekšsēdētājs. Valsts zemes bankas padomes loceklis līdz 1940. gada jūlijam. Vēlāk turpināja pildīt garīdznieka pienākumus Latvijā.

⁵ Arturs Tilmanis (1903—?) — sabiedriska darbinieks. Beidzis LU Tiesību zinātņu nodaļu. 1930.—1938. gadā Valsts kontroles dienestā, tās vecākais revidents. No 1938. gada augusta līdz 1940. gada jūlijam Valsts zemes bankas valdes loceklis, tās revīzijas komisijas priekšsēdētājs. Kultūras fonda revīzijas komisijas loceklis.

⁶ Jūlijs Druva (1882—1950) — žurnālists, sabiedriska darbinieks. Mācījies Kuldiģas skolotāju seminārā, beidzis pedagoģiskos kursus. Bijis skolotājs Kauņas guberņā, Rembatē, Jelgavā. No 1902. gada sāka darboties presē. 1912. gadā apcietināts par piedalīšanos 1905. gada revolūcijā. Pēc atbrīvošanas izbrauca uz Vāciju. 1918. gadā strādāja Vidzemes lauku iedzīvotāju palīdzības komitejā. 1919. gadā darbojās Valsts kancelejas informācijas birojā. Laikraksta «Brīvā Zeme» galvenais redaktors (1921.—1938. g.), Latvijas preses biedrības priekšnieks (1931.—1940. g.), Latvijas rakstu un mākslas kameras priekšsēdētājs (1938.—1940. g.), Valsts zemes bankas padomes loceklis (1934. gada jūnijs—1940. gada jūlijs), izdevniecības «Zeme» valdes priekšsēdētājs, a/s «Rota» valdes priekšsēdētāja biedrs. 1944. gadā emigrēja uz Vāciju, 1950. gadā pārcēlās uz ASV.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 3. un 2. šķiru, «Polonia Restituta», Lietuvas Ģedimīna un Somijas Baltās Rozes ordeņa 3. šķiru, Čehoslovākijas Baltās Lauvas un Igaunijas Baltās Zvaigznes ordeņa 2. šķiru un Zviedrijas Ziemeļzvaigznes ordeņa 4. šķiru.

⁷ Alfrēds Bokmelders (1900—1980) — agronoms, sabiedriska darbinieks. 1934.—1940. gadā LSSZP CK loceklis. 1937.—1938. gadā ieslodzījumā. 1940. gada 19. jūlijā iecelts par Valsts zemes bankas padomes priekšsēdētāju, 2. augustā iecelts par Zemkopības ministrijas Galvenās padomes priekšsēdētāja palīgu, vēlāk Centrālās zemes ierīcības komitejas loceklis. 1941. gadā LK(b)P CK instruktors. 1941.—1945. gadā Sarkanās armijas latviešu formējumos. Pēc kara atgriezās Latvijā.

⁸ Sk. pielik. nr. 7.

⁹ Sk. pielik. nr. 6.

¹⁰ Sk. pielik. nr. 33.

¹¹ Oļģerts Mārtiņš Vārpa (Viļumsons-Vilemsons; 1890—?) — policijas darbinieks. Beidzis Janiņķeles lauksaimniecības skolu. 1908.—1915. gadā rakstveža palīgs un rakstvedis Jaunsvirlaukas pagasta valdē, Jelgavas un Ventspils policijā. 1915.—1917. gadā kancelejas ierēdnis Petrogradas policijā. 1917.—1918. gadā iesaukts Krievijas armijā. 1919. gada aprīlī—decembrī policijas kārtibnieks Jaunsvirlaukas pagastā. No 1919. gada decembra līdz 1928. gada augustam Dobeles (Jelgavas) apriņķa priekšnieka palīgs. No

1928. gada augusta līdz 1934. gada augustam Rīgas prefektūras III iecirkņa priekšnieks.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru, Viestura ordeņa 4. šķiru un Latvijas Aizsardzības biedrības bronzas medaļu.

12 Nikolajs Jansons (1891—1942) — policijas darbinieks. 1914. gadā dienēja 3. Novorosijskas dragūnu pulkā. 1914.—1915. gadā Liepājas policijas iecirkņa uzraugs. 1915.—1917. gadā pristava palīgs Penzā. 1919. gada martā iecelts par Palangas policijas priekšnieku. No 1920. gada maija līdz 1925. gada aprīlim Liepājas apriņķa Priekules policijas iecirkņa priekšnieks. 1925.—1930. gadā Ilūkstes apriņķa priekšnieks. Rīgas prefektūras XII iecirkņa priekšnieks (1931. gada janvāris—1934. gada augusts), III iecirkņa priekšnieks (1934. gada augusts—1938. gada februāris). No 1938. gada februāra līdz 1940. gada augustam Rīgas prefekta palīgs. 1940. gada 14. augustā arestēts un deportēts uz PSRS, notiesāts uz nāvi 1942. gada 31. martā. Reabilitēts 1989. gada 4. novembrī.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 4. šķiru.

¹³ Sk. pielik. nr. 64.

¹⁴ Sk. pielik. nr. 65.

¹⁵ Sk. pielik. nr. 74. Nacionālās celtniecības komitejas likvidācijas nepieciešamību Iekšlietu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «Nacionālā celtniecības komiteja nodibināta iepriekšējās, vecās valdības laikā. Aiz šās komitejas vecā valdība mēģināja slēpt savu izšķērdīgo un nelietderīgo būvniecību. Būvniecības lietu kārtošana pēc likuma piekrit Iekšlietu ministrijas Būvniecības departamentam. Radot Nacionālo celtniecības komiteju būvniecības lietu kārtošana, tika radīts nevajadzīgs paralēlisms, jo neatkarīgi no būvniecības lietu kārtošanas Būvniecības departamentā tādas pašas funkcijas būvniecības jautājumos bija piešķirtas arī Nacionālai celtniecības komitejai. Šāds stāvoklis būvniecības lietu kārtošana varēja ienest vienīgi dezorganizāciju, nemaz jau nerunājot par to, ka Nacionālā celtniecības komiteja savas pārliecīgi smagās uzbūves dēļ neko racionālu būvniecībā dot nevarēja. Pie tādiem apstākļiem Nacionālās celtniecības komitejas pastāvēšanai jaunajā laikmetā vairs nav vietas un tāpēc paredzēts viņu atcelt. Līdz ar to paredzēts pārveidot Tehniskās padomes (kas pastāv pie Būvniecības departamenta) sastāvu un paplašināt tās kompetenci. Tādā kārtā Būvniecības departaments kopā ar Tehnisko padomi būvniecības jautājumos varēs kārtot patiešām racionāli un atbilstoši brīvās Latvijas tautas garam un vajadzībām.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 129. l., 111. lp.)

¹⁶ Sk. pielik. nr. 67.

¹⁷ Sk. pielik. nr. 68.

¹⁸ Sk. pielik. nr. 69. Likuma pieņemšanas nepieciešamību Finanšu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «Sajā laikā viens no vissvarīgākiem uzdevumiem ir — novērst visiem līdzekļiem jebkādas traucējumu, kas varētu mazināt vai kā citādi kaitēt normālai un nepārtrauktai saimnieciskās dzīves norisei. Tas zīmējas tiklab uz rūpniecību, amatniecību un tirdzniecību, kā arī kreditsaimniecību, satiksmi un pārējām nozarēm.

Daži uzņēmumi tomēr nevelta pienācīgu vērību produktīvas darbības uzturēšanai, kā arī neizrāda pietiekamu aktivitāti izejvielu iegādē un patērētāju apgādē ar precēm, kādēļ bija nepieciešami izdot likumu, kas visas šādas nevēlamas parādības izbeidz.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 84. l., 368. lp.)

¹⁹ Sk. pielik. nr. 70. Likuma pieņemšanas nepieciešamību un piemērošanas kārtību Tieslietu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «Katrai dienestpersonai ir pienākums strādāt stingrā saskaņā ar pastāvošo likumu noteikumiem un godīgi izlietot savas dienestpersonas tiesības. Soda likums nevar izsmieļoši paredzēt visus tādu dienestpersonas darbības vai bezdar-

bības gadījumus, kas runā pretim pastāvošai tiesiskai iekārtai, un īpaši grūti Sodu likumam ciniņas ar tādu dienestpersonu rīcību, kas savā būtībā ir dienesta tiesību negodīga izlietošana. Novērots, ka taisni ar pēdējo paņēmienu, proti, ar negodīgu dienesta tiesību izlietošanu, dažas personas ieguvušas prāvāku mantu. Šāda koruptīva rīcība grauj likumības principu valsts varas aparātā un līdz ar to pašos pamatos skar tautas tiesisko apziņu. Lai novērstu šādu nevēlamu parādību, pieņemams īpašs likums par korupcijas apkarošanu.

Piemērojot šo likumu, prokuratūrai un resora vadītājiem vienmēr jāiegaumē, ka likums domāts korupcijas apkarošanai tās spilgtākos izpaudumos un nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt godīgu cilvēku sabiedrisko reputāciju. Vienmēr jāatceras vispārējais tiesību princips, ka katrs cilvēks jāatzīst par godīgu, kamēr nav pierādīts pretējais. Tādēļ, noskaidrojot mantas iegūšanas veidu, dienestpersonas izjautājamas tikai pamatotos gadījumos, proti, tad, kad mantas netaisnīgais pieaugums ir pietiekoši skaidrā pretrunā ar personas dieneststāvokli un ienākumiem. Tāpat jo uzmanīgi jāievada dienestpersonu radnieku iztaujāšana.

Dienestpersona, kas liegusies sniegt ziņas par mantas iegūšanu vai arī sniegusi nepatiesas ziņas, sodāma ar stingru sodu — pārmācības namu. Negodīgā ceļā iegūtā manta vienmēr konfiscējama — pat tad, ja dienestpersona nav sodīta par ziņu nesniegšanu vai nepatiesu ziņu sniegšanu. Konfiskāciju visos gadījumos izdara tikai uz tiesas lēmuma pamata.

Šādā izveidojumā likums par korupcijas apkarošanu ir sevišķi iedarbīgs līdzeklis dienestpersonu audzināšanai tiesiskās valsts garā un dod pietiekošu garantiju, ka šā likuma noteikumi nevar skart godīgus un apzinīgus pilsoņus.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 232. l., 70 lp.)

²⁰ Sk. pielik. nr. 71. Likuma pieņemšanas nepieciešamību Tieslietu ministrija savā paskaidrojumā pamatoja šādi: «Tuvākās dienās sanāks un stāsies darbā tautas ievēlētā Saeima. Viens no tuvākiem tās uzdevumiem būs lemt par zemes taisnīgu sadalīšanu un agrārās reformas novešanu līdz vajadzīgai pilnībai. Līdz tam laikam apturama katra rīcība ar zemi, jo tās atsavināšana, apvienošana vai sadalīšana varētu radīt nevēlamus šķēršļus turpmākā zemes jautājuma kārtrošanas darbā. Šajā nolūkā un tāpat lai novērstu spekulatīvus darījumus, likums paredz aizliegumu atsavināt, apvienot un sadalīt lauku nekustamus īpašumus bez tieslietu un zemkopības ministru atļaujas. Šāds aizliegums neattiecas uz lauku nekustamiem īpašumiem, kuri pieder valstij vai pašvaldībām vai kurus tās iegūst, bet tas attiecas uz valsts kredītiestādēm, kā Latvijas banku, Valsts zemes banku utt. Likums taisnīgā kārtā dod valdībai iespēju atzīt par spēkā neesošiem spekulatīvos nolūkos slēgtos darījumus ar lauku nekustamiem īpašumiem.» (LCVVA, 1307. f., 1. apr., 232. l., 73. lp.)

²¹ Sk. pielik. nr. 72.

²² Sk. pielik. nr. 73.

²³ Sk. pielik. nr. 74.

²⁴ Sk. pielik. nr. 75.

Pielikumi

Pielikums nr. 1

RĪKOJUMS

(Izdots uz likuma par kārtību
un sabiedrisku drošību valstī¹ 3. panta 1. punkta pamata)

1. Sabiedriskā miera un kārtības uzturēšanas labā līdz turpmākam rīkojumam noliedzu privātpersonām Rīgā atstāt savus dzīvokļus laikā no plkst. 22 līdz 4.

2. Tāpat noliedzu privātpersonām Rīgā atklāti sapulcēties ielās, laukumos un apstādījumos vienkopus vairāk par 4 personām.

3. Līdz turpmākam rīkojumam noliedzu turēt atvērtas reibinošo dzērienu tirgotavas, restorānus, traktierus un citas dzertuves, kā arī ieroču tirgotavas.

4. Par šī rīkojuma pārkāpšanu vainīgās personas sodāmas administratīvā kārtā ar naudas sodu līdz 1000 latiem vai 3 mēnešu arestu, vai abiem šiem sodiem kopā.

5. Iepriekšējā (4.) pantā minētos sodus uzlikt pilnvaroju prefektus, apriņķu priekšniekus un dzelzceļa policijas priekšnieku.

Sis rīkojums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 17. jūnijā

Iekšlietu ministrs K. Veidnieks

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 18. jūn. — Nr. 135.

¹ Sk. pielik. nr. 2.

Pielikums nr. 2

Ministru kabinets 1938. g.
11. februārī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR KĀRTĪBU UN SABIEDRISKU DROŠĪBU VALSTI

1. Valsts iekšējās drošības un kārtības uzturēšana un sargāšana piekrit Iekšlietu ministrijai.

2. Visu iestāžu dienestpersonu un pilsoņu pienākums ir atbalstīt to iestāžu un personu darbību, kurām uzticēta valsts drošības sargāšana.

3. Iekšlietu ministrs var:

1) izdot noteikumus un dot rīkojumus:

a) par izpriečām, sapulcēm un ielas gājieniem un to ierobežošanu;

b) par kustības ierobežojumiem uz ielām un ceļiem;

c) par ieroču, sprāgstvielu un kara piederumu turēšanu un lietošanu;

d) par kārtības un sabiedriska miera uzturēšanu;

e) par tirgošanās ierobežošanu;

f) par reibinošu dzērienu izgatavošanas un pārdošanas ierobežošanu.

Piezīme. e) un f) burtos paredzētie noteikumi izdodami saziņā ar finansu ministru.

2) noteikt par iepriekšējā (1.) punktā minēto noteikumu un rīkojumu pārkāpšanu naudas sodu līdz vienam tūkstošim latu vai arestu līdz trim mēnešiem, vai abus šos sodus kopā.

3) uzlikt iepriekšējā (2.) punktā minētos sodus, tos samazināt vai atlaist; sodus uzlikt ministrs var pilnvarot arī atsevišķas dienestpersonas.

4. Iekšlietu ministrs vai viņa pilnvarotas dienestpersonas var sodīt ar 3. panta 2. punktā paredzēto sodu personas, kas tiši vai aiz neuzmanības, atklāti vai neatklāti paudušas vai izplatījušas valstij vai sabiedrībai kaitīgas baumas vai ziņas, vai arī attiecīgos gadījumos ierosināt pret šādām personām kriminālvajāšanu tiesas ceļā pēc Sodumu likuma.

5. Iekšlietu ministra pilnvaroto dienestpersonu lēmumus par administratīvo sodīšanu var pārsūdzēt 7 dienu laikā no lēmuma pasludināšanas dienas iekšlietu ministram.

Pārsūdzības kārtība nosakāma lēmumos un paziņojama* pret parakstu, lēmumu pasludinot.

6. Administratīvā kārtā uzliktu sodu var izpildīt nekavējoties:

- 1) kad to prasa valsts vai sabiedriska drošība;
- 2) pie kļaidoņiem bez noteiktas dzīves vietas un
- 3) pie personām, par kurām rodas dibinātas aizdomas, ka tās var izvairīties no soda izciešanas.

7. Streiki un lokauti ir aizliegti. Tāpat aizliegts pamudinājums uz šādu rīcību. Par šā noteikuma neievērošanu vainīgie, ja tie nav saucami pie atbildības pēc Sodlu likuma, sodāmi administratīvā kārtā ar 3. p[anta] 2. punktā paredzēto sodu.

8. Dienestā labā resoru vadītāji var atlaist no dienesta valsts civiļiestāžu un autonomu valsts uzņēmumu darbiniekus. Darbiniekus, kurus iecēlis amatā Ministru kabinets, var atlaist tikai Ministru kabinets. Attiecībā uz pašvaldību darbiniekiem šāda tiesība ir iekšlietu ministram.

Piezīme. Šā panta noteikums neattiecas uz tiesnešiem un prokuratūras amatpersonām.

9. Uz iepriekšējā (8.) panta pamata atlaistiem darbiniekiem izmaksājama alga par vienu mēnesi uz priekšu, skaitot no atļaušanas dienas. Minētām personām piešķirams arī neizlietotais kārtējais atvaļinājums, bet ne ilgāk par vienu mēnesi.

10. Iekšlietu ministrs, kara ministram piekrirot, var nolemt turēt apcietinājumā līdz sešiem mēnešiem personas, kuras viņš atzīst par kaitīgām valsts drošībai vai tās saimnieciskām interesēm, vai arī likt priekšā šīm personām atstāt uz noteiktu vai nēnoteiktu laiku valsts robežas, vai arī noliegt uzturēties noteiktās vietās.

Minētam sešu mēnešu laikam notekot, to var pagarināt.

Personas, kurām likts priekšā atstāt valsts robežas, līdz viņu izceļošanai var turēt apcietinājumā.

Iekšlietu ministrs, kara ministram piekrirot, var arī atsvabināt no apcietinājuma pirms noteiktā termiņa vai atcelt izraidījumu.

11. Tieslietu ministrs var likt priekšā tiesu iestādēm izspriest ārpus kārtas un paātrinātā gaitā atsevišķas lietas vai lietu šķiras un izspriest aiz slēgtām durvīm lietas, kad to prasa valsts intereses.

12. Uz iekšlietu ministra priekšlikumu, tieslietu ministram piekrirot, kara ministrs var nodot kara tiesai iztiesāt kara laikam paredzētā kārtībā lietas par tiem noziedzīgiem nodarījumiem un

* Pēc izlabojuma «Vald[ības] Vēstn[eša]» š. g. 40. numurā.

to mēģinājumiem, kas paredzēti Sodu likuma 69., 71.—73., 87.—98., 105., 106., 430. p[antā], 529. p[anta] 4. daļā, 532. p[anta] 3. daļā, 533. p[antā], 550. p[anta] 3. daļas 1.—4. punktā un 4. daļā un 551. p[anta] 4. daļā, kā arī par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti 123. p[anta] 2. un 3. punktā un 4. punkta b burtā, ciktāl minētie punkti attiecas uz 69., 72. un 73. pantā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem.

13. Iepriekšējā (12.) pantā paredzēto tiesību var izlietot pēc apsūdzības raksta apstiprināšanas vai kara prokurora atzinuma sastādīšanas, bet pirms tiesas lēmuma par lietas virzīšanu. Pēc attiecīga lēmuma par lietas nodošanu iztiesāt kara tiesā kara laikam paredzētā kārtībā kara ministrs lietu līdz ar šo lēmumu nosūta kara prokuroram iesniegšanai tieši kara tiesai.

14. Iepriekšējos (12. un 13.) pantos paredzēto noziedzīgo nodarījumu iepriekšējā izmeklēšana, kā arī lietu iztiesāšana jāizdara ārpus kārtas un paātrinātā gaitā.

15. Iepriekšējo (12. un 13.) pantu kārtībā iztiesājamās lietās par noziegumiem un smagiem noziegumiem un to mēģinājumiem likumā paredzēto sodu tiesa var paaugstināt, uzliekot kā augstāko sodu spaidu darbus uz visu mūžu vai nāves sodu pēc Kara sodu likuma (1937. g. izd[evums]) pirmās sadaļas noteikumiem.

16. Instrukciju šā likuma piemērošanai izdod iekšlietu ministrs saziņā ar kara un tieslietu ministriem.

Pārejas noteikumi

1. Līdzšinējie rīkojumi, lēmumi un rīcība, kas pamatota uz kara stāvokļa likuma, paliek spēkā.

2. Personas, kas atrodas apcietinājumā uz bij[ušās] Krievijas Pagaidu valdības 1917. g. 2. augusta noteikumu (Lik[umu] kr[ājums], 1131) pamata, pēc šā likuma spēkā stāšanās turamas vēl apcietinājumā ar jau taisītiem lēmumiem līdz 6 mēnešiem.

3. Uz kara stāvokļa noteikumu pamata uzsāktās un vēl neizlemtās vai neizpildītās lietas turpināmas pēc šā likuma noteikumiem.

Ar šo atcelti:

1) bij[ušās] Krievijas Pagaidu valdības 1917. gada 2. augusta noteikumi (Lik[umu] kr[ājums], 1131);

2) likums par dažu noziedzīgu nodarījumu pastiprinātu apkarošanu (Lik[umu] kr[ājums], 1927. g., 20., 1931. g., 43, 1933. g., 183 un 1934. g., 7);

— 3) likums par valsts civiliestāžu un pašvaldību darbinieku atļaušanu izņēmuma stāvokļa laikā (Lik[umu] kr[ājums], 1934. g., 159).

Sis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1938. g. 11. februārī

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1938. — 12. febr. — Nr. 35; Likumu krājums, 1938. — Nr. 41.

¹ Seit un turpmāk attiecīgā gada «Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājums» tiek dots saīsināti kā «Likumu krājums».

Ministru kabinets 1939. g. 19. septembrī ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR KĀRTĪBU UN SABIEDRISKU DROŠĪBU VALSTĪ

Likumu par kārtību un sabiedrisko drošību valstī (Lik[umu] kr[ājums], 1938. g., 41) papildināt ar sekojošo 3. panta 1. punkta g) burtu un 10.¹ un 10.² pantiem:

3.

1)

g) par tādu personu ievietošanu sevišķās nometnēs, kuras varētu apdraudēt sabiedrisko mieru un kārtību, kā arī par šo personu izraidīšanu no valsts robežām.

10.¹ Valsts drošības sargāšanas labā iekšlietu ministrs saziņā ar satiksmes ministru var izdot noteikumus un dot rīkojumus par pasta un telegrāfa korespondences vai sūtījumu apskatīšanu un aizturēšanu, kā arī par telefona satiksmes kontroli, ierobežošanu un pārtraukšanu.

10.² Sabiedrisko interešu sargāšanas labā sabiedrisko lietu ministrs var izdot noteikumus un dot rīkojumus par preses izde-

yumu un radio informācijas iepriekšēju cenzēšanu vai ierobežošanu.

Šie papildinājumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1939. g. 19. septembrī

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 20. sept. — Nr. 213; Likumu krājums, 1939. — Nr. 150.

Ministru kabinets 1939. g. 29. septembrī ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZIJUMS LIKUMĀ PAR KĀRTĪBU UN SABIEDRISKU DROŠĪBU VALSTĪ

Likuma par kārtību un sabiedrisku drošību valstī (Lik[umu] kr[ājums], 1938. g., 41) 12. pantā starp pantu apzīmējumiem «106.» un «430.» iespraust «120.»

Rīgā 1939. g. 30. septembrī

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 30. sept. — Nr. 222; Likumu krājums, 1939. — Nr. 163.

Ministru kabinets 1939. g. 2. novembrī ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PAPILDINĀJUMI UN PĀRGROZIJUMI LIKUMĀ PAR KĀRTĪBU UN SABIEDRISKU DROŠĪBU VALSTĪ

Likumu par kārtību un sabiedrisku drošību valstī (Liku[mu] kr[ājums], 1938. g., 41) papildināt un pārgrozīt šādi:

I. Likumu papildināt ar sekojošiem 3. panta 1. punkta h) un i) burtiem:

- 3.
- 1)

h) par uzturēšanās un dzīves vietas izvēli atsevišķām personām vai noteiktām iedzīvotāju kategorijām;

i) par ārvalstu karogu, ģerboņu un citu emblēmu lietošanu.

II. Likuma 3. panta 1. punkta c) burtu izteikt tā:

3.

1)

c) par ieroču, sprāgstvielu, sakaru līdzekļu un kara piederumu turēšanu un lietošanu.

Šie papildinājumi un pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1939. g. 2. novembrī

K. Ulmanis

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 3. nov. — Nr. 250; Likumu krājums, 1939. — Nr. 185.

Ministru kabinets 1939. g.
28. novembrī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS LIKUMĀ PAR KĀRTĪBU UN SABIEDRISKU DROŠĪBU VALSTĪ

Likuma par kārtību un sabiedrisku drošību valstī (Lik[umu] kr[ājums], 1938. g., 41) 3. panta 1. punktu papildināt ar šādu jaunu j) burtu:

3.

1)

j) par fotografēšanu un filmēšanu ārpus slēgtām telpām.

Šis papildinājums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1939. g. 29. novembrī

K. Ulmanis

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 29. nov. — Nr. 271; Likumu krājums, 1939. — Nr. 199.

**Статья 1131. О ПРИНЯТИИ МЕР ПРОТИВ ЛИЦ,
УГРОЖАЮЩИХ ОБОРОНЕ ГОСУДАРСТВА,
ЕГО ВНУТРЕННЕЙ БЕЗОПАСНОСТИ
И ЗАВОЕВАННОЙ РЕВОЛЮЦИЕЙ СВОБОДЕ**

I. Предоставить Военному Министру и Министру Внутренних дел, по взаимному их соглашению:

1) постановлять о заключении под стражу лиц, деятельность которых представляется особо угрожающей обороне Государства, внутренней его безопасности и завоеванной революцией свободой;

2) предлагать указанным в п[ункте] I лицам покинуть в особо назначенный для сего срок пределы Государства Российского с тем, чтобы в случае невыбытия их или самовольного возвращения они заключались под стражу в порядке п[ункта] I настоящего постановления.

II. Предоставить Военному Министру и Министру Внутренних дел установить правила о порядке принятия мер, указанных в отделе I.

2 августа 1917 года

Собрание узаконений и распоряжений правительства за 1917 год. — Рига, 1921. — № 1131. (Seit apkopoti tie Krievijas bijušās Pagaidu valdības likumi un noteikumi, kuri Latvijā bija vēl spēkā.)

Pielikums nr. 3

Ministru kabinets 1940. g. 18. jūnijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

**LIKUMS PAR NOGULDĪJUMU
UN TEKOŠU RĒĶINU IZMAKSU,
KĀ ARĪ AIZDEVUMU IZSNIEGŠANAS REGULĒŠANU**

1. Saimnieciskās piesardzības dēļ finansu ministram ir tiesība uz noteiktu laiku ierobežot un regulēt noguldījumu izmaksu un izmaksas no tekošiem rēķiniem, kā arī aizdevumu izsniegšanu.

2. Likuma izvešanai dzīvē finansu ministrs izdod rīkojumus.
Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 18. jūnijā

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūn. — Nr. 136; Likumu krājums, 1940. — Nr. 102.

Pielikums nr. 4

Ministru kabinets 1940. g.
18. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR DAŽU MAKSĀJUMU TERMIŅU PAGARINĀŠANU

Vekseliem un čekiem, kuriem maksāšanas termiņš iekrīt laikā
no 1940. gada 15. līdz 20. jūnijam, maksāšanas termiņš iestājas
1940. gada 21. jūnijā.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 18. jūnijā

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūn. — Nr. 136; Likumu krājums, 1940. — Nr. 103.

Pielikums nr. 5

Ministru kabinets 1940. g.
18. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS LAUKSAIMNIECĪBAS NOLIKUMĀ

Lauksaimniecības nolikuma (1937. g. izd[evums]) 124. pantu
papildināt ar šādu 3. punktu:

124.

3) ierīko saimniecības Latgalē vai citos valsts apvidos, kur pastāv lauksaimnieciskas zemes trūkums.

Rīgā 1940. g. 18. jūnijā

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūn. — Nr. 136; Likumu krājums, 1940. — Nr. 104.

LAUKSAIMNIECĪBAS NOLIKUMS

124. Aizliegta jau pastāvošo vai jauniedalīto lauku zemes īpašumu turpmāka dalīšana zem 10 hektāriem lielos gabalos. Izņēmumi pielaižami ar valdības atļauju tikai tad, ja: 1) sadalītos gabalus izlieto ne lauksaimniecības, bet citām vajadzībām, 2) likvidē starpgabalus.

—
Lauksaimniecības nolikums. — R., 1937.

Pielikums nr. 6

NOLIKUMS PAR VALSTS DARBIEM UN PIEGĀDĒM

3. Darbu vai piegādes izpildīšanu var izdot arī uz ārzemēm ar resora vadītāja vai viņa pilnvarotas amatpersonas atļauju un Finanšu ministrijas piekrišanu. Ministru kabinets noteic summu, līdz kurai atsevišķi resori var izdot darbu vai piegādes izpildīšanu uz ārzemēm (sk. I pielik[umu]). Ja pasūtījums uz ārzemēm pārsniedz Ministru kabineta noteikto summu, tad resoram jāizprasa Ministru kabineta piekrišana, līdz ar to iesniedzot arī Finanšu ministrijas atsauksmi par nodomāto darījumu.

Piezīme. Izdot darbus vai piegādes uz ārzemēm nozīmē noslēgt līgumus par šiem darījumiem tieši ar ārzemju firmām vai to pārstāvjiem.

CETURTAIS NODALIJUMS

DARBA VAI PIEGĀDES IZDOŠANA

BEZ IZSOLES VAI SACENSĪBAS

65. Darbus vai piegādes bez izsoles vai sacensības var izdot:
1) bez resora vadītāja piekrišanas — visos gadījumos, kad darījuma summa nepārsniedz Ls 3000,—;

2) ar katrreizēju resora vadītāja piekrišanu:

a) ja iegādājamais priekšmets ir patentēts vai vajadzīgs izmēģināšanai;

b) visos gadījumos kara resora ieroču un tehnisko kaujas un sanitāro līdzekļu piegādi, ja tie noteikti armijas apbruņojuma un apgādei un ja tos izgatavo vienā noteiktā fabrikā un iegādā tieši no ražotāja;

c) ja iegādājamo priekšmetu vai materiālu Latvijā ražo tikai viena fabrika;

d) resoru uzņēmumiem, ja tie ir piemēroti attiecīgu priekšmetu vai materiālu ražošanai;

e) ja noturētā izsole vai sacensība nav devusi vēlamus rezultātus;

f) kara resora pārtikas un elpes piegādes tieši no lauksaimniekiem, lauksaimnieku kooperatīviem un kooperatīvu centrālām organizācijām par zināmam laikam kara ministra noteiktām un Ministru kabineta apstiprinātām cenām;

g) piegādes tieši no lauksaimniekiem, ja viņi piegādā savā saimniecībā ražotus produktus, materiālus vai priekšmetus par zināmam laikam resora vadītāja noteiktām un Ministru kabineta apstiprinātām cenām;

h) ja atkārtojušās izsolēs vai sacensībās piegāde arvien izdota vienai un tai pašai fabrikai, kas piegādi izpildījusi labi, un ja vēlams, lai iegādājamais priekšmets būtu tāda paša tipa vai konstrukcijas kā līdz šim iegādātie;

i) visos gadījumos, kad darījuma summa nepārsniedz Ls 5000,—;

3) ar katrreizēju Ministru kabineta piekrišanu — visos pārējos gadījumos.

Piezīme. Noteikumi par Latvijas neredzīgo institūta ražojumu iegādāšanu pielikti II pielikumā.

I pielikums (pie 3. p[anta])

Valsts darbi un piegādes, ko izdod uz ārzemēm

Darbus vai piegādes var izdot uz ārzemēm šā nolikuma 3. pantā paredzētā kārtībā, ja darījuma summa nepārsniedz Ls 20 000,—.

II pielikums (pie 65. p[anta] piez[īmes])

Noteikumi par Latvijas neredzīgo institūta ražojumu iegādāšanu

1. Valsts iestādes, kā arī autonomi valsts uzņēmumi savām vajadzībām nepieciešamos suku un pinumu izstrādājumus (sukas, slotas, kurvjus, kājslauķus utt.) iegādā vienīgi no Latvijas neredzīgo institūta.

2. Latvijas neredzīgo institūts savus izstrādājumus nodod valsts iestādēm pagatavotus no laba materiāla un par pašcenu, pieskaitot tīru peļņu ne vairāk par 5%.

3. No privātiem tirgotājiem valsts iestādes var iegādāt augšminētos priekšmetus tikai tad, ja vietējā pilsētā vai tuvākā apkārtnē neatrastos Latvijas neredzīgo institūta veikali vai noliktavas vai ja neredzīgo institūts atteiktos kādus no pieprasītiem priekšmetiem ražot.

Nolikums par valsts darbiem un piegādēm. — R., 1936.

Pielikums nr. 7

Ministru kabinets 1940. g.
16. aprīlī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR VALSTS GARANTIJĀM TIRDZNICĪBAI, RŪPNĪCĪBAI UN BŪVNĪCĪBAI

1. Tirdzniecības un rūpniecības ministram ar ikreizēju Ministru kabineta piekrišanu ir tiesība saimnieciskas rosības veicināšanai zemāk norādītos gadījumos izsniegt garantijas rakstus kopsummā līdz 20 miljoniem latu kredīta iegūšanai Latvijas Bankā vai Latvijas Kredītbankā ar aprēķinu, lai garantijas summa katrā atsevišķā gadījumā kopā ar vispārējā kārtībā piešķirto bankas kredītu nepārsniegtu 90% no preču vai izpildāmo darbu vērtības:

- 1) akreditīva atvēršanai,
- 2) preču dokumentu izpirkšanai,
- 3) uz eksportam sagatavotiem preču krājumiem,

4) uz izejvielām un tautsaimnieciski svarīgu preču krājumu rezervēm,

5) būvdarbu izpildīšanai.

Katra atsevišķa garantija izsniedzama uz laiku, ne ilgāku par 9 mēnešiem. Izsniegtās garantijas var pagarināt.

Garantijas raksts atbrīvots no zīmognodevas.

2. Lūgumi piešķirt garantijas pirms to iesniegšanas Ministru kabinetam skatāmi cauri komisijā, ko ieceļ Ministru kabinets un kuras sastāvā ieiet tirdzniecības un rūpniecības ministra pārstāvis kā komisijas priekšsēdētājs, pa vienam loceklim no Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas, Finanšu ministrijas un Valsts kontroles un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras. Komisijas priekšsēdētājs vajadzības gadījumā var pieaicināt komisijā lietpratējus.

3. Par garantiju ņemams 1% gadā no garantējamās summas, un tas ieskaitāms pie Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas pastāvošā garantiju nodrošināšanas fondā.

4. Garantiju nodrošināšanas fondā no Finanšu ministrijas rīcībā esošiem fondiem ieskaitāmi pakāpeniski, skatoties pēc vajadzības, Ls 2 000 000,—. Par fondu līdzekļu papildināšanu lemj Ministru kabinets.

5. Garantijas ņēmējs atbild pret Tirdzniecības un rūpniecības ministriju garantijas apmērā ar visu savu mantu. Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas prasījumi sakarā ar garantijām piedzenami valsts neapstrīdamu prasījumu piedzīšanas kārtībā.

6. Ja garantijas ņēmējs līdz garantijas termiņam savas saistības bankai nenokārto un Rūpniecības ministrija līdz termiņa dienai no bankas nav saņēmusi paziņojumu par garantijas atbrīvošanu, Tirdzniecības un rūpniecības ministrija samaksā garantēto summu attiecīgai bankai termiņa dienā. Uz tirdzniecības un rūpniecības ministra pieprasījumu bankai klienta nodrošinājums nekavējoties jārealizē.

Pēc klienta nodrošinājumu realizācijas un savu prasījumu segšanas banka ieņemtās summas atlikumu iemaksā garantiju nodrošinājumu fondā līdz izsniegtās garantijas apmēram.

Ja no šīs iemaksas nepietiktu par garantiju izdotās summas segšanai, Tirdzniecības un rūpniecības ministrija nekavējoties ievada pret garantijas ņēmēju iztrūkstošās summas piezīmi.

7. Instrukciju šā likuma piemērošanai var izdot tirdzniecības un rūpniecības ministrs saziņā ar finanšu ministru un valsts kontrolieri.

Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Ar šo atcelts likums par valsts garantijām eksporta kredītēšanai (Lik[umu] kr[ājums], 1931. g., 112).

Rīgā 1940. g. 18. aprīlī

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. apr. — Nr. 88; Likumu krājums, 1940. — Nr. 59.

Pielikums nr. 8

Ministru kabinets 1940. g. 20. jūnijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI IEVEDMUITAS TARIFĀ

Ievedmuitas tarifā (pēc Lik[umu] kr[ājuma], 1937. g., 200, 1938. g., 119, 1939. [g.], 21) izdarīt šādus papildinājumus un pār-grozījumus, nosakot sekojošas muitas likmes:

Tarifa panti, burti un punkti	Preču nosaukums	Tarifa vie- nība	Likmes latos par tarifa vienību		
			maksi- mālās	mini- mālās	izņēmuma
269.				
b.				
2.	kg B	4,00	2,00	0,50

oleīn- un cetilalkohola maisījumi, arī ar citu augstmolekulāru alkoholu piejaukumu, ar kušanas temperatūru no 18—38° un joda skaitli no 40—80 un propil-, butil- un amilalkoholi, kā arī to maisījumi uz Tirdzniecības un rūpniecības departamenta apliecību pamata

Tarifa panti, burti un punkti	Preču nosaukums	Tarifa vie- nība	Likmes latos par tarifa vienību		
			maksi- mālās	mini- mālās	izņēmuma
c.	kg B	4,00	2,00	0,20
					uz Tirdzniecības un rūpniecības departamenta apliecību pamata
273.	b. tehniskie šķīdinātāji:				
	1. etilskābes metil-, etil-, propil-, butil- un amil-esterei	kg B	4,00	2,00	
	2. pārējie	kg B	0,40	0,20	

Sie papildinājumi un pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūnijā

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 21. jūn. — Nr. 138; Likumu krājums, 1940. — Nr. 105.

Ministru kabinets 1937. g. 7. decembrī ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

IEVEDMUITAS TARIFS

Tarifa panti, burti un punkti	Preču nosaukums	Tarifa vienība	Likmes latos par tarifa vienību		
			maksi- mālās	mini- mālās	izņē- muma
269.	Alifātiskās rindas alkoholi, izņemot etilalkoholu un glicerīnu:				
	b. propil-, butil-, amil- un citi vienvērtīgie alkoholi .	kg B	4,00	2,00	
273.	Alifātiskās un aromātiskās rindas ēteri un esteri				
	b. tehniskie šķīdinātāji . .	kg B	0,40	0,20	

Valdības Vēstnesis. — 1937. — 11. dec. — Nr. 282; Likumu krājums, 1937. — Nr. 200.

Ministru kabinets 1939. g. 14. februārī ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI UN PAPILDINĀJUMI IEVEDMUITAS TARIFĀ

Tarifa panti, burti un punkti	Preču nosaukums	Tarifa vienība	Likmes latos par tarifa vienību		
			maksi- mālās	mini- mālās	izņē- muma
269.					
b.	propil-, butil-, amil- un citi vienvērtīgie alkoholi:				
1.	oleīnalkohols	kg B	0,60	0,30	
2.	pārejie	kg B	4,00	2,00	

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 15. febr. — Nr. 38; Likumu krājums, 1939. — Nr. 21.

Pielikums nr. 9

Ministru kabinets 1940. g. 21. jūnijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

AMNESTIJAS LIKUMS

1. Atsvabināt no atbildības un soda līdz ar Sodlu likumā paredzētām sekām personas, kuras notiesātas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti līdz 1940. g. 20. jūnijam un paredzēti Sodlu likuma 71. pantā vai 1903. gada Sodlu likumu 102. pantā, Sodlu likuma 74., 110., 111., 116., 179.¹ un 179.² pantos.¹

Piezīme. Ja iekšlietu ministrs atrod, ka uz šī 1. panta noteikumiem atsvabināmā persona atzīstama par kaitīgu valsts drošībai vai tās interesēm, viņš attiecībā uz to var piemērot

— likuma un kārtību un sabiedrisku drošību valstī (Lik[umu] krāj[ums], 1938. g., 11) 40. panta noteikumus.

2. Izbeigt un nodot aizmirstībai vēl neatklātās, kā arī iepriekšējā izmeklēšanā un iztiesāšanā esošās lietas par 1. pantā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem.

3. Šī amnestija vainīgos neatsvabina no civilatbildības, kā arī no visa nelikumīgi izdarītā izlabošanas vai iznīcināšanas un no likuma paredzētās mantu un priekšmetu atņemšanas.

4. Personām, kas uz šā likuma pamata atsvabināmas no atbildības un soda, bet kas vēlas pierādīt savu nevainību, ir tiesība mēneša laikā no šā likuma spēkā stāšanās lūgt, lai viņu lietu izmeklēšanu un iztiesāšanu atjauno. Šīs personas vairs nav atsvabināmas no soda, ja tiesa viņas notiesā.

5. Lietās, kuras vēl nav izspriestas vai kurās spriedumi vēl nav nodoti izpildīšanai, šā amnestijas likuma izpildīšana uzdota attiecīgām tiesu iestādēm, bet pārējās lietas — prokuratūrai.

6. Šis likums stājas spēkā 1940. g. 21. jūnijā plkst. 13.

1940. g. 21. jūnijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 21. jūn. — Nr. 138; Likumu krājums, 1940. — Nr. 106; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā: Dok. un materiāli. — R., 1963. — 52., 53. lpp.

¹ 179.¹ un 179.² pantu sk. pielikumā nr. 43.

SODU LIKUMS

(Izdots Latvijas Republikas Satversmes
81. panta kārtībā)

71. Kas piedalījies apvienībā, kura sastādījusies 69. pantā paredzēta smaga nozieguma izdarīšanai, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem, vai ar pārmācības namu.

69. Kas lietojis varas darbus ar nolūku:

1) grozīt Latvijā pastāvošo valsts iekārtu;

2) gāzt Latvijas prezidentu, Saeimu vai Ministru kabinetu vai atņemt viņiem ar Latvijas Republikas Satversmi piešķirtās funkcijas;

3) atraut no Latvijas kādu viņas teritorijas daļu, sodāms: ar spaidu darbiem uz visu mūžu vai uz noteiktu laiku.

74. Kas aizskāris Valsts prezidenta godu vai varas darbiem aizticis prezidenta miesas neaizskaramību, vai lietojis pret viņu sodāmus draudus, sodāms:

ar pārmācības namu vai ar cietumu.

110. Kas nonievājis pastāvošo valsts iekārtu vai Valsts prezidenta personu, atklāti turēdams vai nolasīdams runu vai sacerējumu vai izpildīdams vai atklāti izlikdams sacerējumu vai notēlojumu, sodāms:

ar cietumu.

111. Kas atklāti izteicis uzaicinājumu, atklāti turējis vai lasījis runu vai sacerējumu vai izplatījis vai atklāti izlicis sacerējumu vai notēlojumu, kuros musina:

- 1) izdarīt dumpīgu vai nodevīgu nodarījumu;
- 2) karavīrus pārkāpt kara dienesta pienākumus;
- 3) nepaklausīt vai rīkoties pretim likumam vai saistošam noteikumam, vai attiecīgas varas likumīgam rīkojumam;
- 4) izdarīt smagu noziegumu, izņemot augšā norādītos;
- 5) uz naidu starp iedzīvotāju atsevišķām daļām, sodāms:

ar pārmācības namu vai cietumu.

Ja:

1) vainīgais musinājis rīkoties daudzu personu dzīvībai bīstamā kārtā;

2) musinājuma sekas bijušas smaga nozieguma izdarīšana, tad vainīgais, ja viņam kā izdarītā noziedzīgā nodarījuma līdzdalībniekam nedraud bargāks sods, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par desmit gadiem.

Mēģinājums sodāms.

116. Kas atklāti nogānījis Latvijas valsti, valsts himnu vai izliktu valsts ģerboni vai valsts karogu, sodāms:

ar cietumu uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja šāds nodarījums izdarīts pūlī, tad vainīgais sodāms: ar cietumu.

179. Kas ar acīm redzami nepieklājīgu izturēšanos pa dienesta darba laiku valsts iestādē vai pārvaldības funkcijas izpildošās valsts autonomā vai pašvaldības iestādē izrādījis necienību likumīgai varai, sodāms:

ar arestu.

Ja necienība likumīgai varai izrādīta, aizskarot šā panta pirmā daļā minētās iestādes šīm iestādēm iesniegtā rakstā, vai

atklāti turētā vai nolasītā runā vai sacerējumā, vai izplatītā vai atklāti izliktā sacerējumā vai notēlojumā, tad vainīgais sodāms: ar cietumu.

Ja tāda necienība likumīgai varai izrādīta, aizskarot šā panta pirmā daļā minētās iestādes vai kādu no šo iestāžu locekļiem iestādes dienesta darba laikā, tad vainīgais sodāms: ar cietumu uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Bet, ja necienība likumīgai varai izrādīta, izdarot vardarbību pret kādu šā panta pirmā daļā minēto iestāžu locekli iestādes dienesta darba laikā, tad vainīgais, ja viņam par nodarīto nedraud bargāks sods, sodāms: ar pārmācības namu.

Valdības Vēstnesis. — 1933. — 28. apr. — Nr. 94; Likumu krājums, 1933. — Nr. 134.

1903. GADA 22. MARTA SODU LIKUMI

Neoficiāls izdevums

102. Kas piedalījies apvienībā, kura sastādījusies 100. pantā paredzēta smaga nozieguma izdarīšanai, sodāms: ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ja tādas apvienības rīcībā atradušies spridzināmie līdzekļi vai ieroču noliktava, vainīgais par piedalīšanos šajā apvienībā sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Kas pierunājis sastādīt apvienību 100. pantā paredzēta smaga nozieguma izdarīšanai vai piedalīties tādā apvienībā, ja apvienība nav sastādījusies, sodāms:

ar izsūtījumu nometinājumā.

100. Kas:

1) apdraudējis grozīt ar varu Latvijā pastāvošo valsts iekārtu;

2) atrāvis no Latvijas kādu viņas teritorijas daļu;

3) ar varu atņēmis Valsts prezidentam, Saeimai vai Ministru kabinetam iespēju izpildīt ar Latvijas Republikas Satversmi viņiem piešķirtās funkcijas, sodāms:

ar spaidu darbiem uz visu mūžu vai uz noteiktu laiku.

1903. gada 22. marta Sodu likumi. — 6. izd. — R., 1932.

LATVIJAS REPUBLIKAS VALDĪBAS DEKLARĀCIJA

Stājoties pie augsto valsts pienākumu pildīšanas, valdība paziņo Latvijas Republikas tautai:

Vecā valdība kritusi. Tā nebija taisnīga pret visiem, tā negribēja izprast tautas intereses, nespēja nodrošināt ar Padomju Savienību 1939. g. 5. oktobrī noslēgtā savstarpējās palīdzības līguma godīgu pildīšanu un slepeni no Padomju Savienības bija noslēgusi militāru savienību ar Igaunijas un Lietuvas bijušām valdībām.

Jaunā valdība uzskata par savu uzdevumu veicināt un celt tautas materiālo un garīgo labklājību, nodrošināt brīvību un tautas tiesības, nodrošināt valsts un visu pilsoņu intereses neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa, ticības, izglītības vai tautības.

Ievērojot šos uzdevumus, Latvijas Republikas valdība izsludina amnestiju visiem, kas cīnījušies par brīvību un mūsu tautas laimi, visiem, kam savas politiskās, demokrātiskās pārliecības dēļ bijusi valdība ņemusi brīvību.

Par savu vispirmo uzdevumu jaunā valdība uzskata nodrošināt Latvijas un Padomju Savienības 1939. g. 5. oktobra savstarpējās palīdzības līguma godīgu pildīšanu; pamatojoties uz šī līguma, pilnīgi izveidot ciešu savienību starp Latviju un Padomju Savienību un ar visiem līdzekļiem novērst katru šī svarīgā valsts uzdevuma traucējumu.

Tas, ka Latvijas Republikas teritorijā atrodas mums draudzīgās Padomju Savienības bruņotie spēki, ko Latvijas tauta saņem ar prieku un sirsnību, ir labākais pierādījums mūsu tautas patiesai draudzībai ar šiem spēkiem. Tas ir arī pierādījums mūsu lielā kaimiņā — Padomju Sociālistisko Republiku Savienības — draudzīgajām attiecībām ar mūsu tēvzemi.

Valdība ir stingri un nešaubīgi pārliecināta, ka Latvijas tautas un Padomju Sociālistisko Republiku Savienības draudzība vēl vairāk veidosies un stiprināsies un ka tikai tādā veidā iespējams nodrošināt tālāku mūsu tēvijas attīstību un uzplaukumu.

Valdības stingra pārliecība ir, ka lielās Padomju Savienības un Latvijas Republikas tautu nesatricināmā draudzība arī uz priekšu būs varens un reāls spēks, kas nodrošinās Latvijas valsts neatkarību, savstarpējo drošību un mierīgu, sekmīgu abu valstu sadarbību.

Savā ārējā politikā valdības princips ir miermīlīgu un draudzīgu attiecību nodrošināšana ar visām valstīm, pirmā kārtā ar Padomju Savienību.

Valdība rūpēsies, lai pilnībā realizētos Latvijas Republikā Satversme pēc tautas īstenās gribas.

Valdība aicina Latvijas Republikas tautu sadoties rokās kopīgam darbam mūsu dārgās tēvijas — Latvijas labā.

Rīgā 1940. g. 21. jūnijā

A. Kirhenšteins, ministru prezidents

Gen. R. Dambītis, kara ministrs

V. Lācis, iekšlietu ministrs

P. Blaus, sabiedrisko lietu ministrs

J. Lācis, tautas labklājības ministrs

J. Pabērzs, tieslietu ministrs

J. Jagars, satiksmes ministrs

V. Latkovskis, iekšlietu ministra biedrs

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 22. jūn. — Nr. 139; Likumu krājums, 1940. — Nr. 107; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 50., 51. lpp.; Padomju varas atjaunošana Latvijā un Latvijas PSR iestāšanās PSRS sastāvā. — R., 1987. — 138., 139. lpp.

Pielikums nr. 11

Ministru kabinets 1939. g.

4. maijā ir pieņēmis un

Valsts prezidents izsludina

šādu likumu:

LIKUMS PAR DARBA SAGĀDĀŠANU UN DARBA SPĒKA NOVIETOŠANU

I. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. Darba sagādāšanai un darba spēka novietošanai pastāv Latvijas Darba centrāle.

2. Latvijas Darba centrāles uzdevums ir:

1) virzīt tautas darba enerģiju tā, lai nodrošinātu un līdzsvarotu ražošanu visās darba nozarēs;

2) sagādāt darbu, novērst un izlīdzināt darba un darba spēka trūkumu;

3) būt par starpnieku darba apgādāšanā un darba darītāju novietošanā darbā;

4) dot padomus aroda, amata un darba izvēlē, kā arī būt par starpnieku aroda, amata un lauksaimniecības mācekļu novietošanā.

3. Latvijas Darba centrālei, savus uzdevumus izpildot, jārikojas saskaņā ar tautas un valsts vispārējo labumu, sekojot sabiedriskiem, saimnieciskiem un valsts politiskiem mudinājumiem un pienācīgi ievērojot arī darba darītāju un darba devēju pamatotās vajadzības un prasības.

4. Visām valsts iestādēm, pašvaldībām, organizācijām un darba vietām ir pienākums sekmēt un atbalstīt Latvijas Darba centrāles darbu.

II. DARBA CENTRĀLES IEKĀRTA

1. Centrālās iestādes

5. Latvijas Darba centrāli vada tieši ministru prezidentam pakļauts direktors, kuru uz ministru prezidenta priekšlikumu iecel Ministru kabinets.

6. Latvijas Darba centrālei ir vispārējā daļa un pilnvarnieki.

7. Vispārējā daļa pārzina sekretariātu, budžetu, darbvedību, plānus centrāles uzdevumu veikšanai un darba roku pieprasījuma izlīdzināšanai, sakopo projektus darbiem darba trūkuma laikmešiem, pārzina savu darbinieku papildkursu sarīkošanu, izdevniecību, informāciju, propagandu un krāj periodiskus un citus rakstus, kas skar Latvijas Darba centrāles darbību un uzdevumus.

Vispārējās daļas vadītāju iecel ministru prezidents.

8. Pilnvarnieki pārzina šādas Latvijas Darba centrāles darbības nozares:

1) padomu došanu dzīves vietas maiņas, darba, aroda un profesijas jautājumos;

2) laukstrādnieku un lauksaimniecības mācekļu apgādāšanu;

3) rūpniecības, tirdzniecības, sezonas darbu, būvniecības un amatniecības strādnieku un mājkalpotāju apgādāšanu;

4) amata un aroda mācekļu novietošanu.

Pilnvarniekus pēc vajadzības var iecelt arī darba roku apgādāšanai citās nozarēs un citiem centrāles darbības uzdevumiem.

Piezīme. 1. punktā paredzēto padomu došanai centrāle saziņā ar Izglītības ministriju un citām piekritīgām ministrijām, kā arī kamerām var pieaicināt lietpratējus.

9. Pie Latvijas Darba centrāles darbojas padome. Pārstāvjus padomē 1 gadam sūta pa 1—3 personām Finansu, Iekšlietu, Izglītības, Sabiedrisko lietu, Satiksmes, Tautas labklājības un Zemkopības ministrijas, Valsts statistiskā pārvalde, visas kameras,

Galvas pilsētas Rīgas valde, Pilsētu pašvaldību savienība, Latvju sieviešu nacionālā līga un biedrība «Latvju namamāte».

Padomes locekļu amats ir goda amats.

Padomes locekļi saņem atlīdzību par sēdēm un ceļa izdevumu atmaksu.

10. Padomes sēdes sasauc pēc vajadzības; tās sasauc un vada Latvijas Darba centrāles direktors. Sēdes vadībā viņš var uzaicināt arī kādu padomes locekli. Padome apspriež direktora vai viņas pašas ierosinātus jautājumus, kas skar Latvijas Darba centrāles darbību un uzdevumus, un dod par tiem savas atsauksmes un ieteikumus.

Padomes sēdēs direktors var uzaicināt arī lietpratējus.

2. Vietējās iestādes

11. Latvijas Darba centrālei ir nodaļas pilsētās un apriņķos atkarībā no vajadzības. Nodaļas darbību pārziņa Latvijas Darba centrāles direktora iecelts vadītājs. Nodaļas darba iekārtu noteic Latvijas Darba centrāles direktors.

Latvijas Darba centrāle vajadzības gadījumā uztur arī darba apgādes kantorus, birojus vai punktus, noteicot tiem darbības iecirkņus.

12. Lai apspriestu jautājumus, kas sakarā ar Latvijas Darba centrāles uzdevumiem un mērķiem paceļas nodaļas rajonā, nodaļas vadītājs pēc vajadzības var sasaukt apspriedes, pieaicinot tajās pēc centrāles direktora norādījuma resoru un kameru pārstāvjus.

III. LATVIJAS DARBA CENTRĀLES DARBĪBA

13. Latvijas Darba centrālei vienīgai pieder tiesība uzņemties darba apgādes lietu, kā arī visu pārējo šīnī likumā minēto uzdevumu kārtošanu un pildīšanu.

Visa veida darba spēku, izņemot personas, kas vecākas par 65 gadiem, darba devēji var pieņemt tikai ar Latvijas Darba centrāles iestāžu vai amatpersonu starpniecību vai atļauju.

Šis noteikums neattiecas uz privātu uzņēmumu administratīvo un tehnisko personālu, izņemot meistaros, un uz valsts iestāžu, valsts un autonomo valsts uzņēmumu un pašvaldību darbiniekiem, kuri pieņemšanas ziņā pakļauti sevišķiem likumiem.

Latvijas Darba centrāles direktors var noteikt, kādi pārējie darba devēji un darba ņēmēji, viņu grupas vai nozares atbrīvotas no Latvijas Darba centrāles starpniecības darba līguma slēgšanā.

14. Latvijas Darba centrālei, tās iestādēm un amatpersonām ir pienākums censties novietot darba meklētājus piemērotā darbā un apgādāt darba piedāvātājiem piemērotus darbiniekus. So uzdevumu izpildot, jāņem vērā brīvo darba vietu sevišķo īpatnējo apstākļu piemērotība darba meklētājiem, darba meklētāju aroda vai profesijas un fiziskās attīstības piemērotība paredzamam darbam, viņu personīgie un ģimenes apstākļi, kā arī tautsaimniecības vajadzības un prasības.

15. Darba apgādes iestādēm nav atļauts liegt darba meklētājiem savus pakalpojumus, atsaucoties uz viņu tautību, ticību vai piederību pie arodu organizācijas.

16. Darbinieku tautība, ticība vai piederība pie aroda organizācijas nevar noderēt darba devējam par iemeslu darbinieku atlaišanai no darba.

17. Nav atļauts novietot, ne arī pieņemt darbā kā mājkalpotājas pilsētā un ciemā sievietes, kas jaunākas par 22 gadiem, ja viņas nav nodzīvojušas šajā pilsētā vai ciemā nepārtraukti pēdējos 5 gadus. Šis noteikums neattiecas uz darba devēja ģimenes radniekiem līdz 4. pakāpei.

18. Rīgas, Jelgavas, Liepājas, Daugavpils un Ventspils uzņēmumos nav atļauts novietot darbā, ne arī bez Latvijas Darba centrāles piekrišanas pieņemt darbā darba meklētājus, kas pēdējos 5 gadu laikā nav nodzīvojuši šajās pilsētās 3 gadus.

Latvijas Darba centrāle var noteikt, kādos uzņēmumos nav atļauts novietot, ne arī pieņemt darbā darba meklētājus, jaunākus par 22 gadiem, ja viņi darba vietas pašvaldības robežās nav nodzīvojuši nepārtraukti pēdējos 5 gadus.

Šis noteikums neattiecas uz gadījumiem, kad tēvs vai māte atgriežas pie bērniem vai arī laulātais pie laulātā.

19. Privātos, valsts vai pašvaldību sezonas darbos, vienalga, vai tos izdara darba izdevējs pats tieši vai ar uzņēmēju palīdzību, vispirms novietojami ģimenes cilvēki un pārējie, vecāki par 60 gadiem.

Nav atļauts nodarbināt sezonas darbos darba meklētājus, jaunākus par 22 gadiem, ja viņi nav nodzīvojuši darbu izdevēja dzīves vietā nepārtraukti pēdējos 5 gadus. Izņēmumi no šā noteikuma pielaižami tikai sevišķi svarīgos gadījumos.

Šā panta noteikumi neattiecas uz lauksaimniecību, amatniecību un arodu, amatu un lauksaimniecības mācekļiem; amatnieku darbos priekšrocība dodama amatnieku biedrību biedriem.

20. Latvijas Darba centrālei ir tiesība noteikt, cik dienu iepriekš darbu sākšanas jāpieprasa visu veidu sezonas darbu strādnieki. Pieprasījumam jāpievieno izvedamo darbu aprēķini, ziņas par sagatavoto materiālu daudzumu, kā arī ziņas par to,

kādas mašīnas ir uzņēmēja rīcībā. Par sezonas strādnieku skaitu jāpanāk iepriekšēja vienošanās ar Latvijas Darba centrāli.

Par sagaidāmo sezonas darbu izbeigšanu, kā arī par strādnieku atlaišanu jāziņo Latvijas Darba centrālei.

21. Darba vietas aizpildīšanā priekšrocība dodama arodbiedrību biedriem.

22. Latvijas Darba centrālei ir tiesība izdot noteikumus, pieprasot, lai Latvijas Darba centrāles iestādēs reģistrējas visi, kas tekošā gadā beiguši pamatskolu vai vidusskolu vai no tām aizgājuši, vai arī pienes apliecības, ka viņi atrodas noteiktā darbā. Tas pats zīmējas uz visiem jauniešiem līdz 21 gada vecumam, ja viņi neapmeklē mācības iestādi vai neatrodas kara dienestā.

23. Personām, kurām darba dabūšanai jāizlieto Latvijas Darba centrāles iestāžu starpniecība, darba pieprasījumi jāpieteic vietējā Latvijas Darba centrāles iestādē. Līdzīgā kārtā arī darba devējiem jāizdara pieprasījumi un jāpieteic vajadzīgo strādnieku skaits.

Tāpat katram darba devējam, kas var pieņemt darba spēku vienīgi ar Latvijas Darba centrāles starpniecību (13. p[ants]), jāpaziņo Latvijas Darba centrālei par darba līguma izbeigšanos, par darbinieka atlaišanu vai darbinieka atteikšanos no darba.

Darba devējs, kas nodarbina vienā darba vietā lauksaimniecībā ne vairāk kā 6 svešas algotas personas, bet citās darba vietās ne vairāk kā 4 tādas personas, var pieņemt šos darbiniekus arī bez Latvijas Darba centrāles starpniecības, bet viņam par darbinieka pieņemšanu jāpaziņo Latvijas Darba centrāles vietējai iestādei 6 dienu laikā pēc darbinieka pieņemšanas. Šie izņēmumi attiecībā uz algotu darbinieku pieņemšanu neattiecas uz mājkalpotājiem pilsētās un ciemos.

Ja pieņemšana darbā notikusi pretēji šā likuma noteikumiem, tad darba līgums nav spēkā, bet darbinieks patur tiesību prasīt pēc līgumā noteiktās normas tikai atlīdzību par nostrādāto laiku vai padarīto darbu.

24. Latvijas Darba centrālei ir tiesība amata, aroda un lauksaimniecības mācekļu novietošanas lietās noteikt termiņus un kārtību, vienojoties ar attiecīgu kameru.

25. Darba meklētāju pienākums ir sniegt par sevi pareizas ziņas. Tāpat arī darba piedāvātāju ziņām un paskaidrojumiem jāatbilst patiesībai.

26. Sadarbībā ar Valsts statistisko pārvaldi Latvijas Darba centrāle ievāc, krāj un apstrādā statistiskas ziņas, kas noder viņas darbu un uzdevumu veikšanai.

Latvijas Darba centrālei ir tiesība pieprasīt un ievākt ziņas

par darba spēka nepieciešamību, nodarbinātību un tamlīdzīgiem apstākļiem darba vietās un no atsevišķām personām.

27. Latvijas Darba centrāle, tās iestādes un amatpersonas izdara savus pakalpojumus, neprasot maksu no darba ņēmējiem.

28. Šajā likumā atzīmētie noliedzošie izņēmuma noteikumi neattiecas uz Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem un kara invalīdiem kā darba ņēmējiem.

IV. ORGANIZĀCIJU UN PRIVĀTAS DARBA APGĀDES IESTĀDES UN UZŅĒMUMI

29. Latvijas Darba centrāle atsevišķos gadījumos var atļaut darboties organizāciju un privātām darba apgādes iestādēm vai uzņēmumiem.

30. Darba apgādes, kas darbojas ārpus Latvijas Darba centrāles, padotas Latvijas Darba centrāles vai tās nodaļu uzraudzībai, un tām jādarbojas saskaņā ar Latvijas Darba centrāli un tās izdotām instrukcijām.

31. Ja ar Latvijas Darba centrāles atļauju nodarbojas ar darba apgādāšanu kāda darba ņēmēju organizācija, tad darba apgādāšana attiecināma tikai uz šīs organizācijas biedriem.

V. UZRAUDZĪBA

32. Uzraudzība par šā likuma izpildīšanu piekrīt Latvijas Darba centrālei, tās iestādēm un amatpersonām.

33. Par šā likuma, izdoto noteikumu vai rīkojumu nepildīšanu Latvijas Darba centrāles direktors var sodīt vainīgos ar naudas sodu līdz Ls 500,— vai arestu līdz divām nedēļām, vai ar abiem sodiem kopā. Naudas soda summas iemaksājamas Sabiedrisko lietu ministrijas pārziņā esošā fondā darba nespējīgiem algotiem darbiniekiem (Lik[umu] kr[ājums], 1938. g., 54).

34. Noteikumus par likuma piemērošanu pēc ministru prezidenta apstiprinājuma izdod Latvijas Darba centrāles direktors.

Pārejas noteikumi

1. Visām pastāvošām darba apgādēm, kantoriem un birojiem, ja tie nav dabūjuši Darba centrāles atļauju (29. p[ants]) turpmākai darbībai, jālikvidējas. Noteikumus par likvidācijas laiku, kārtību un nosacījumiem izdod Latvijas Darba centrāle.

2. Valsts, pašvaldību un kameru darba apgādes vai kantori likvidējoties nodod savas darbvedības lietas Latvijas Darba

centrālei. Darbiniekus pieņemot, Latvijas Darba centrāle dod priekšrocību likvidēto iestāžu darbiniekiem.

3. Līguma attiecības ar mājkalpotājām, kas neatbilst 17. panta noteikumiem, jāizbeidz Latvijas Darba centrāles noteiktā laikā un kārtībā.

Tāpat Latvijas Darba centrāle nosaka, kādā laikā un kārtībā jāreģistrējas centrālē visiem tagadējiem mājkalpotājiem pilsētās un ciemos un jāatjauno viņu ar darba devējiem noslēgtie darba līgumi.

4. Laiku, no kura šis likums jāpiemēro atsevišķām darba un arodu nozarēm vai atsevišķiem uzņēmumiem, nosaka Latvijas Darba centrāles direktors.

Sis likums ir spēkā līdz 1942. gada 1. februārim.

Ar šo likumu atcelti noteikumi par darba apgādēm (Lik[umu] kr[ājums], 1932. g., 42) un noteikumi par privātām darba apgādēm («V[aldības] V[ēstnesis]», 1937. g., [nr.] 290).

K. Ulmanis.

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 5. maijs. — Nr. 101; Likumu krājums, 1939. — Nr. 70.

Pielikums nr. 12

Ministru kabinets 1940. g.
26. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR STRĀDNIĒKU KOMITEJĀM

Lai sekmētu valdības darbību, demokratizētu pārvaldes sistēmu algotā darbaspēka nodarbinātības laukā, sekmētu algoto darbinieku ekonomisko un kulturālo interešu aizstāvēšanu, kā arī lai veicinātu rūpniecības, amatniecības, tirdzniecības, būvniecības, transporta un lauksaimniecības normālu izveidošanos, visos uzņēmumos un darba vietās nodibināmas algotu strādnieku un darbinieku komitejas, kas pārstāv strādnieku un darbinieku intereses attiecībās ar administrāciju, kā arī iestāžu, uzņēmumu un darba vietu īpašniekiem.

Sinī sakarībā:

1. Visos privātos, valsts, valsts autonomos un komunālos uzņēmumos un darba vietās, kur nodarbina 20 un vairāk algotu strādnieku un darbinieku, nodibināmas strādnieku komitejas.

Piezīme. Darba vietās ar mazāk kā 20 algotiem strādniekiem un darbiniekiem tiek ievēlēts viens pilnvarnieks, kuram piekrīt strādnieku komitejai paredzētās tiesības un pienākumi.

2. Strādnieku komiteju resp[ektīvi] pilnvarnieku ievēl uz 6 mēnešiem attiecīgās darba vietas algoto strādnieku un darbinieku kopējā sapulce, pie kam:

darba vietās ar	20 līdz	100	strādniekiem un darbiniekiem jāievēl 3 komitejas locekļi,	
„	„	100 „	300	strādniekiem un darbiniekiem jāievēl 5 komitejas locekļi,
„	„	300 „	1000	strādniekiem un darbiniekiem jāievēl 9 komitejas locekļi,
„	„	1000 un vairāk	strādniekiem un darbiniekiem jāievēl 13 komitejas locekļi.	

Piezīme. Sapulce ievēl arī komitejas locekļu vietniekus tādā pat skaitā.

3. Strādnieku komitejām piekrīt:

1) pārstāvēt darba vietas algotos strādniekus un darbiniekus attiecībās ar darba vietas administrāciju un darba uzraudzības amatpersonām;

2) aizstāvēt darba vietas algoto strādnieku un darbinieku ekonomiskās intereses un gādāt par viņu kulturālo un dzīves vajadzību apmierināšanu;

3) sekmēt darba vietās darba disciplīnu un apzinīgu darbu;

4) uzturēt ciešu sadarbību ar savu arodbiedrību.

4. 3. pantā minēto mērķu sasniegšanai strādnieku komiteja:

1) iepazīstas ar darba apstākļiem, ierodoties darba vietas atsevišķās nodaļās;

2) norāda darba vietas administrācijai uz tehniskās iekārtas vai organizācijas trūkumiem, ciktāl tie attiecas uz strādnieku un darbinieku dzīvības vai veselības aizsardzību, kā arī iesniedz ierosinājumus stāvokļa uzlabošanai, sekmējot valdības darbu un nodomus;

3) piedalās darba koplīgumu izstrādāšanā un noslēgšanā un seko to iedzīvināšanai;

4) rūpējas par algu kārtīgu izmaksu un darba aizsardzības likumu un noteikumu ievērošanu;

5) organizē klubus, priekšlasījumus, sasauc sapulces un vispārīgi gādā par darbinieku vispārējo un speciālo izglītošanu.

5. Ja darba konfliktus nav iespējams likvidēt saprašanās ceļā starp strādnieku komiteju un darba vietas administrāciju, tad tos izšķir Sabiedrisko lietu ministrija vai tās iestādes.

6. Darba vietas administrācijai jāatbrīvo strādnieku komitejas locekļi nepieciešamos gadījumos viņu pienākumu pildīšanai, pie kam:

darba vietās ar	20 līdz	50	strādniekiem un darbiniekiem jāatbrīvo viens loceklis vismaz 2 dienas nedēļā,
„ „ „	50 līdz	300	strādniekiem jāatbrīvo pastāvīgi 1 loceklis,
„ „ „	300 „	1000	strādniekiem jāatbrīvo pastāvīgi 2 locekļi,
„ „ „	1000 un vairāk		strādniekiem jāatbrīvo pastāvīgi 3 locekļi.

No darba atbrīvotie komitejas locekļi saņem savu līdzšinējo algu.

7. Strādnieku komitejas locekļiem darba vietas administrācija var uzteikt darba līgumu tikai ar Sabiedrisko lietu ministrijas vai tās iestāžu iepriekšēju piekrišanu.

8. Darba vietu administrācijai jāziņo strādnieku komitejai par paredzamo algoto darbinieku pieņemšanu un atlaišanu.

Ja pieņemšana vai atlaišana neatbilst likuma vai darba koplīguma nosacījumiem, komiteja var celt iebildumus pie attiecīgām uzraudzības iestādēm 3 dienu laikā no paziņošanas dienas.

9. Komitejas sēdes, kā arī strādnieku sapulces var sasaukt tikai ārpus darba laika, bet sevišķos gadījumos ar darba vietas piekrišanu — arī darba laikā.

10. Izdevumus, kas saistīti ar strādnieku komiteju darbību, sedz darba vietas administrācija saskaņā ar Ministru kabineta noteiktām normām.

11. Šā likuma izpildīšanu uzrauga Sabiedrisko lietu ministrija.

Instrukcijas par šā likuma piemērošanu un strādnieku komiteju resp[ektīvi] pilnvarnieku vēlēšanām, un vēlēšanu tehnisko kārtību izdod sabiedrisko lietu ministrs.

Rīgā 1940. g. 28. jūnijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Pielikums nr. 13

Ministru kabinets 1938. g.
5. maijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR LATVIJAS RAKSTU UN MĀKSLAS KAMERU¹

I. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. Rakstu un mākslas izpratnes padziļināšanai, kopšanai, veicināšanai un celšanai;

atjaunotās Latvijas 15. maija ideju vadīto un apvienoto rakstu un mākslas darbinieku saskaņotai pašierosmīgai brīvai darbībai gara mantu vairošanā un katras šo darbinieku profesijas garīgo, tiesisko un saimniecisko dzīves prasību un vajadzību pārstāvēšanai un kārtošanai pašdarbības ceļā;

darba un profesijas ētikas, goda un cieņas nostiprināšanai, uzturēšanai un sargāšanai, pienākuma un atbildības izpratnes izkopšanai valsts un savas sirdsapziņas priekšā;

tautas seno gara mantu un paražu sargāšanai un godā turēšanai — pastāv Rakstu un mākslas kamera ar mājokli Rīgā.

2. Rakstu un mākslas jēdzienā šā likuma izpratnē ietilpst rakstniecība, glezniecība, tēlniecība, mūzika un skatuves māksla, tāpat ar rakstiem un mākslu saistītās nodarbības un ražošanas nozares.

3. Rakstu un mākslas kamera pakļauta sabiedrisko lietu ministram.

4. Kamerai ir juridiskas personas tiesības. Iegūt, atsavināt un iekļāt nekustamus īpašumus, kā arī noslēgt aizņēmumus kamera var tikai ar katrreizēju sabiedrisko lietu ministra piekrišanu.

5. Kamerai ir savs karogs, un tā lieto zīmogu ar mazo valsts ģerboni un uzrakstu: «Latvijas rakstu un mākslas kamera».

6. Instrukciju šā likuma piemērošanai izstrādā kameraš prezidijs un apstiprina sabiedrisko lietu ministrs.

II. KAMERAS SASTĀVS

7. Kamera sastāv no rakstu un mākslas darbinieku un laikrakstu, grāmatu un citu iespieddarbu izdevēju un tirgotāju pārstāvjiem — 100 locekļiem, kurus sabiedrisko lietu ministrs ieceļ

no kameras prezidija priekšā liktām personām uz 3 gadiem. Par kameras locekļiem var iecelt arī personas, kuras nebūtu minētas kameras prezidija iesniegtos sarakstos, bet kurām ir nopelni Latvijas rakstniecībā un mākslā. Kameras locekļiem jābūt pilngadīgiem.

Piezīme. Sabiedrisko lietu ministrs ieceļ kameras pirmo sastāvu no kandidātiem, kurus uzstādījušas sabiedrisko lietu ministra noteiktās iestādes un organizācijas. Sabiedrisko lietu ministrs var iecelt par kameras locekļiem arī tādus nopelniem bagātus rakstniecības un mākslas darbiniekus, kurus minētas iestādes vai organizācijas nebūtu likušas priekšā.

8. Kameras locekļu amats ir goda amats, un viņi savus pienākumus izpilda bez atlīdzības. Par piedalīšanos sēdēs un citu kameras uzdevumu pildīšanu kamera maksā tiešo izdevumu atlīdzību saskaņā ar sabiedrisko lietu ministra apstiprinātiem kameras darbvedības noteikumiem.

9. Par kameras locekļiem nevar būt personas, kas sodītas par mantkāriģā nolūkā izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī personas, kurām atņemtas Sodū likuma 27. pantā minētās tiesības vai kuras atrodas aizbildnībā vai aizgādībā. Ja kādam kameras loceklim tādi apstākļi iestājušies, tad viņš atceļams no amata. Par atcelšanu no amata lemj kameras prezidijs, atzīmējot laiku, ar kādu atcelšana ir spēkā.

10. Kameras loceklis amatu var zaudēt: 1) ja viņš izstājas vai 2) ja viņu atceļ.

Katru gadu no kameras locekļu skaita izstājas $\frac{1}{3}$. Pirmos 2 gados izstāšanos noteic lozējot, bet vēlāk iecelšanas vecuma kārtībā. Kameras locekļi var izstāties brīvprātīgi, paziņojot par to rakstiski kamerai.

11. Kameras locekli var atcelt, ja viņš nekārtīgi pilda savus pienākumus vai ar savu rīcību mazinājis kameras cieņu. Uz prezidija priekšlikumu par kameras locekļa atcelšanu lemj kopsapulce ar $\frac{2}{3}$ balsu vairākumu, bet atcelšana skaitās par spēkā stājušos pēc tam, kad kopsapulces lēmumu apstiprinājis sabiedrisko lietu ministrs.

12. Katru gadu uz 15. decembri kamera paziņo sabiedrisko lietu ministram tekošā gadā brīvprātīgi izstājušos, atcelto un mirušo kameras locekļu vārdus, kā arī paziņo to personu vārdus, kurus kamera ieteic iecelšanai atbrīvotos kameras locekļu amatos. Brīvprātīgi izstājušos, atcelto un mirušo kameras locekļu amatos ieceļ jaunus uz atlikušo pilnvarojuma laiku.

13. Uz likuma pamata vai brīvprātīgi izstājušos kameras locekļus var iecelt amatā par jaunu. Ministrs var pieprasīt kamerai visu vai daļas uzstādīto kandidātu vietā uzstādīt citus.

14. Kameras prezidijs var iecelt kameras goda korespondentus skaitā līdz 30. Par goda korespondentiem var iecelt Latvijas vai ārvalstu pilsoņus, kuriem ir nopelni Latvijas rakstu un mākslas dzīvē vai kuru darbība varētu nākt Latvijai par labu. Goda korespondentus ieceļ uz nenoteiktu laiku, un prezidijs var viņus atcelt no šā amata 9. vai 11. pantā paredzēto apstākļu dēļ. Par goda korespondentu iecelšanu un atcelšanu kameras priekšsēdētājs paziņo kopsapulcei.

Goda korespondentiem ir tiesība griezties pie kameras priekšsēdētāja ar ierosinājumiem. Kameras priekšsēdētājs var prasīt no viņiem atsauksmes un priekšlikumus.

15. Ar kameras priekšsēdētāja katreizēju piekrišanu goda korespondenti var būt klāt kopsapulcēs un komisiju sēdēs, izņemot galveno komisiju. Sīkākus noteikumus par goda korespondentu stāvokli un pienākumiem izdod kameras prezidijs un apstiprina sabiedrisko lietu ministrs.

III. KAMERAS PIENĀKUMI UN TIESĪBAS

16. Rakstu un mākslas kameras pienākumi un tiesības ir:

1) organizēt kamerā apvienotos rakstu un mākslas darbiniekus, kā arī grāmatu, laikrakstu un citu iespieddarbu izdevējus un tirgotājus saimnieciskā un sabiedriskā kopībā, kas uzticīgi un palāvīgi iekļaujas valsts un tautas kopībā;

2) celt kamerā apvienoto rakstu un mākslas darbinieku un grāmatu, laikrakstu un citu iespieddarbu izdevēju un tirgotāju profesionālās zināšanas, dibinot un uzturot speciālas mācības iestādes un kursus, sarīkojot priekšlasījumus, ekskursijas un apskates; organizēt rakstu un mākslas darbu sacensības un tos godalgot; dibināt stipendijas; organizēt darbinieku spēju un profesionālās gatavības pārbaudi, nosakot pārbaudīšanas un novērošanas laiku pirms uzņemšanas kameras saimē, un ierosināt speciālu zināšanu pārbaudījumus; viņus idejiski vadīt, sekmēt labas attiecības viņu starpā, izkopt sabiedrības* apziņu un izpratni;

3) tuvināt rakstu un mākslas atsevišķas nozares, radot katrai no tām un visām kopā vienotu un spēcīgu vadību un atverot iespēju izpausties visiem radošiem un celtniecīgiem novirzieniem rakstos un mākslā;

4) tuvināt rakstu un mākslas darbus tautai un veicināt to izplatīšanos, padziļinot kultūras izpratni un modinot kultūras slāpes visplašākās tautas aprindās; veikt sabiedrības nacionālo

* Pēc izlabojuma «Vald[ības] Vēstn[eša]» š. g. 107. numurā.

audzināšanu, meklējot ceļus un līdzekļus, kā labāk un mākslinieciski pilnvērtīgāk pacelt rakstu un mākslas cieņu;

5) atbalstīt un veicināt vērtīgu rakstu un mākslas darbu parādīšanos atklātībā un to izplatīšanos un apkarot mazvērtīgu darbu parādīšanos;

6) stāvēt nomodā par tautas senām gara mantām, rakstiem, mākslu un senparažām, veicināt un sekmēt to saglabāšanu un pasargāšanu pret bojā eju, sagrozīšanu, viltošanu un noniecināšanu;

7) aizstāvēt rakstu un mākslas darbinieku profesionālās intereses, darboties līdzī darba noteikumu, līgumu un atlīdzības likmju izstrādāšanā un pārpratumu un nesaskaņu kārtošanā, rūpēties par darba sagādāšanu un nodrošināšanu;

8) izdot rakstu un mākslas aroda interešu apgaismošanai un aroda darba izpratnes un pienākuma apziņas audzināšanai aroda žurnālus, grāmatas, brošūras un citus izdevumus un iekārtot to krāšanai bibliotēku un arhīvu; atvērt un uzturēt birojus un aģentūras, kā arī vienīgai pārstāvēt ārzemju rakstu un mākslas darbu autorus un izdevniecības;

9) pārstāvēt rakstu un mākslas intereses valsts un pašvaldības un citās publiska rakstura iestādēs, kā arī attiecīgās starptautiskās iestādēs;

10) piedalīties uz valsts un pašvaldības un citu publiska rakstura iestāžu uzaicinājumu šo iestāžu sasauktās apspriedēs un sūtīt pārstāvjus pastāvīgās komisijās un delegācijās, kā arī iesniegt tām ierosinājumus un paskaidrojumus, tāpat atbalstīt valsts un pašvaldības iestādes viņu pienākumu pildīšanā un likumu piemērošanā;

11) sniegt valsts un pašvaldības iestādēm, rakstniekiem un māksliniekiem, grāmatu, laikrakstu un citu iespieddarbu izdevējiem un tirgotājiem ziņas par rakstu un mākslas apstākļiem iekšzemē un ārzemēs;

12) informēt valsts un pašvaldības iestādes par rakstu un mākslas vajadzībām;

13) dot uz valsts vai pašvaldības iestāžu ierosinājumu atsaukšmes par likumiem, likumprojektiem, rīkojumiem un principiāliem soļiem rakstu un mākslas politikas laukā no viņu interešu viedokļa, darboties līdzī uz rakstiem un mākslu attiecīgu likumu izstrādāšanā, kā arī pašai nākt ar saviem likumu ierosinājumiem;

14) izpildīt uzdevumus, kādi kamerai uzticēti ar sevišķiem likumiem, noteikumiem, priekšrakstiem un starptautiskiem līgumiem;

15) sekmēt sakaru nodibināšanu un nostiprināšanu ar ārvalstu rakstu un mākslas darbiniekiem, sūtot atsevišķas personas

vai sevišķas delegācijas uz ārvalstīm, un uzaicināt ārvalstu rakstniekus un māksliniekus vai viņu delegācijas apmeklēt Latviju, pie kam tiklab atsevišķu rakstnieku un mākslinieku — Latvijas pilsoņu — vai viņu organizāciju uzstāšanās ārzemēs vai sazināšanās un sarakstīšanās ar ārvalstīm notiek tikai ar Rakstu un mākslas kameras ziņu un starpniecību;

16) vienīgai sasaukt rakstu un mākslas darbinieku kongresus un sanāksmes, nosakot kongresu un sanāksmju dalībnieku skaitu un izstrādājot to darbu kārtību;

17) gādāt par sabiedriskās un profesionālās ētikas izkopšanu un uzturēšanu, tās cieņas un goda celšanu augstumā un profesionālās stājas nostiprināšanu; apkarot sabiedriskos un profesionālos pārkāpumus un gādāt par pārkāpēju sodīšanu; rūpēties par rakstu un mākslas darbinieku saimes atbrīvošanu no viltus un necienīgiem darbiniekiem;

18) organizēt goda tiesas un šķīrējtiesas un izraudzīt šķīrējtiesnešus darbinieku savstarpējo domstarpību un pieklājības pārkāpumu kārtošanaī.

17. Kamera var ņemt atlīdzību par savu iestāžu pakalpojumiem pēc sabiedrisko lietu ministra apstiprinātām normām.

IV. KAMERAS PĀRVALDĪBA

18. Rakstu un mākslas kameras lietas pārzina priekšsēdētājs, prezidijs un kopsapulce.

Piezīme. Līdz kameras prezidija noorganizēšanai sabiedrisko lietu ministrs ieceļ kameras pilnvarnieku ar šajā likumā paredzētām kameras priekšsēdētāja un prezidija tiesībām un pienākumiem.

19. Priekšsēdētājs vada kameras darbību un pārstāv kameru uz ārieni. Viņš atbild par to, ka kameras darbība norit likumības un kameras darbvedības noteikumu* un instrukciju robežās, kā arī par kameras lēmumu izpildīšanu. Par kameras lēmumu ikviens atzinums kļūst tad, ja tam piekrīt kameras priekšsēdētājs. Domstarpību gadījumos priekšsēdētājs par strīda jautājumiem var ziņot pārvaldības lietās prezidijam, bet principiālās lietās — galvenajai komisijai. Kameras priekšsēdētāja prombūtnes gadījumos vai kad viņš aizkavēts izpildīt savus pienākumus viņa vietu izpilda vietnieks.

20. Kameras prezidijs sastādās no kameras priekšsēdētāja, viņa vietnieka, 4 vicepriekšsēdētājiem un sabiedrisko lietu ministra pārstāvja.

21. Kameras priekšsēdētājs, viņa vietnieks, vicepriekšsēdētāji

* Pēc izlabojuma «Vald[ības] Vēstn[eša]» š. g. 107. numurā.

un ministra pārstāvis paraksta svinīgu solījumu, ka viņi apzinīgi un pēc labākās sirdsapziņas izpildīs viņiem uzticētos pienākumus.

22. Prezidijam piekrist:

1) pārzināt un pārvaldīt kameras darbību un raudzīties, lai kameras lietas saskaņētu ar likumu, instrukcijām, darbvedības noteikumiem, ministra norādījumiem un kopsapulču lēmumiem;

2) lemt par kameras kopsapulču sasaukšanu;

3) izstrādāt kameras darbvedības noteikumu projektus un iesniegt tos apstiprināšanai sabiedrisko lietu ministram;

4) noorganizēt un vadīt kameras darbvedību;

5) pieņemt un atlaist kameras tehniskos darbiniekus, kā arī noteikt viņiem atalgojumu pēc ministra nosacītām algu normām;

6) sastādīt kameras gada pārskatu un budžetu un iesniegt tos kopsapulcei pieņemšanai un pēc tam ministram apstiprināšanai;

7) izlemt visus citus jautājumus, par kuriem runā likums un darbvedības noteikumi.

23. Kameras priekšsēdētāju, viņa vietnieku un vicepriekšsēdētājus ieceļ ministrs uz vienu gadu no kameras locekļiem.

24. Ja priekšsēdētāja, viņa vietnieka vai vicepriekšsēdētāja vieta prezidijā kļūst brīva pirms viņa amata laika beigām, tad brīvajā vietā uz atlikušo laiku ieceļ jaunu locekli.

25. Prezidija sēde ir pilntiesīga, ja tajā piedalās priekšsēdētājs vai viņa vietnieks un vismaz 3 prezidija locekļi. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Balsim vienlīdzīgi daloties, izšķir priekšsēdētāja balsis.

26. Prezidija darbība sadalāma 8 birojos: 1) administratīvā, 2) juridiski ekonomiskā, 3) organizācijas, 4) pašpalīdzības, 5) profesionālās izglītības, 6) propagandas, 7) vaļas mākslas, 8) arhīva un tautas gara mantu.

27. Biroji veic šādus uzdevumus:

1) Administratīvais birojs pārzina kameras budžeta izlietošanu, kasi, grāmatvedību, norēķināšanos, vispārējās lietas, kā arī kameras saimniecību un mantu.

2) Juridiski ekonomiskais birojs sniedz padomus visādos juridiskos jautājumos, pārzina profesionālās likumdošanas un arodtiesību jautājumus, disciplinārlietas, goda tiesas un šķīrējtiesas, reģistrē rakstu un mākslas darbiniekus un pārzina darba apgādes un starpniecības lietas, kā arī darba līgumu un atlīdzības jautājumus.

3) Organizācijas birojs noorganizē profesiju biedrības un izveido to sakarus ar kameru. Tāpat birojs instruē un revidē attiecīgas biedrības. Organizācijas birojs pārzina arī instrukciju un noteikumu izstrādāšanu, organizē kongresus un sanāk-

smes, uztur starptautiskos sakarus un pārzina Valsts kultūras padomes lietas.

4) Pašpalīdzības birojs rūpējas, lai pašpalīdzības un pašdarbības ceļā nodrošinātu rakstu un mākslas darbiniekus un viņu ģimenes locekļus grūtiem dzīves brīžiem un neparedzētiem gadījumiem, organizē un pārzina pašpalīdzības fondus* bērnu, ģimenes dzīves nodibināšanas, vecuma, darba nespēka, slimības un trūkuma gadījumos, kā arī iekārto un uztur atpūtas namus un neaktīvo rakstu un mākslas darbinieku un viņu piederīgo kopmītnes.

5) Profesionālās izglītības birojs pārzina profesionālās izglītības jautājumus, kā arī dibina un uztur attiecīgas izglītības iestādes un kursus.

6) Propagandas birojs popularizē un propagandē rakstus un mākslu, pārzina rakstu un mākslas izstāžu sarīkošanu iekšzemē un ārzemēs un koncertu un skatuves mākslas izrāžu rīkošanu, propagandē šo sarīkojumu apmeklēšanu un vispārīgi rūpējas, lai visos sabiedrības slāņos augtu slāpes lasīt labas grāmatas un lai mākslas baudīšana kļūtu par tiešu dzīves nepieciešamību.

7) Vaļas mākslas birojs rūpējas par teātra izrāžu un koncertu sarīkošanu un sniedz par to padomus Rīgas un novadu vaļas mākslas darbiniekiem, uz vēlēšanos apgādā viņiem piemērotas lugas un notis, ieteic labus režisorus un diriģentus, sekmē orķestru apmācīšanu un nāk citādi talkā viņu kultūras celšanas darbā.

8) Arhīva un tautas gara mantu birojs krāj tekošo informāciju par visām rakstu un mākslas dzīves parādībām un par laikrakstu un grāmatu izdošanu un pārdošanu, rūpējas par gara mantu un seno paražu cieņā un godā turēšanu sabiedrībā, sargā tās no pazušanas, bojā ejas vai noniecināšanas un rūpējas par bibliotēku un lasītavu lietu kārtošanu.

28. Iepriekšējā pantā neminētu darbu un uzdevumu piekritību vienam vai otram birojam izlemj kameras priekšsēdētājs.

29. Birojus vada prezidija pieņemtie biroju vadītāji, bet visu biroju darbību saskaņo un vada kameras priekšsēdētājs.

30. Kameras tehnisko darbu pārzina un vada kameras ģenerālsekretārs, kas tieši pakļauts kameras priekšsēdētājam. Kameras ģenerālsekretāru uz kameras priekšsēdētāja priekšlikumu pieņem prezidijs un apstiprina amatā sabiedrisko lietu ministrs uz nenoteiktu laiku. Visās kameras apspriedēs un prezidijā kameras ģenerālksekretāram ir padomdevēja balss. Ģenerālsekretāra

* Pēc izlabojuma «Vald[ības] Vēstn[eša]» š. g. 107. numurā.

prombūtnes laikā viņa vietu izpilda viens no biroja vadītājiem pēc kameras priekšsēdētāja norādījuma.

31. Sarakstīšanās kameras darīšanās notiek ar priekšsēdētāja vai viņa vietnieka un ģenerālsekretāra parakstu, izņemot mazāk svarīgo korespondenci, kuras parakstīšanas kārtību nosaka darbvedības noteikumi. Vekselus, līgumus un citus saistības rakstus un tekošā rēķina čekus paraksta kameras priekšsēdētājs vai viņa uzdevumā viņa vietnieks vai kāds no vicepriekšsēdētājiem un galvenais grāmatvedis.

32. Kameras algoto darbinieku tiesības un pienākumus noteic prezidija izstrādātie un sabiedrisko lietu ministra apstiprinātie kameras noteikumi.

33. Atalgojumu kameras priekšsēdētājam, viņa vietniekam, vicepriekšsēdētājiem un ģenerālsekretāram nosaka sabiedrisko lietu ministrs.

34. Kameras kopsapulcei piekrist:

1) apspriest un pieņemt priekšlikumus Latvijas kultūras veicināšanai un rakstu un mākslas darbinieku labklājības celšanai;

2) apspriest kameras prezidija dienas kārtībā liktos likumu un noteikumu projektus;

3) izlemt priekšlikumus par kameras iestāžu dibināšanu;

4) izlemt priekšlikumus par rakstu un mākslas darbinieku nodrošināšanu vecumā, slimībās un nespēkā;

5) izstrādāt projektu par kamerai pakļauto rakstu un mākslas darbinieku maksājamo nodevu kamerai par labu;

6) apspriest un pieņemt izdevumu un ieņēmumu budžetu;

7) apspriest un pieņemt darbības pārskatu;

8) izlemt jautājumus par nekustamu īpašumu pirkšanu un pārdošanu un par kreditēšanos saskaņā ar 4. pantu;

9) ievēlēt divus revīzijas komisijas locekļus;

10) izlemt citus prezidija ierosinātus jautājumus.

35. Kameras locekļu kopsapulces ir kārtējas un ārkārtējas. Kārtējās kopsapulces sasauc kameras priekšsēdētājs 2 reizes gadā. Ārkārtējas kopsapulces pēc vajadzības sasauc, ja to:

1) liek priekšā sabiedrisko lietu ministrs;

2) nolēmis prezidijs;

3) liek priekšā revīzijas komisija;

4) prasa $\frac{1}{3}$ kameras locekļu.

Kopsapulču gaitu un lemlšanas kārtību nosaka kameras darbvedības noteikumi.

36. Kopsapulču darba kārtību vismaz vienu nedēļu pirms kopsapulces rakstiski paziņo visiem kameras locekļiem, pievienojot svarīgākiem darba kārtības jautājumiem ziņojumus un priekšlikumus.

37. Lietas, kas ar kopsapulces lēmumu atzītas par steidzamām, var apspriest nekavējoties katrā sēdē.

38. Kopsapulces vada kameras priekšsēdētājs vai viņa prombūtnes gadījumā viņa vietnieks.

Piezīme. Kameras pirmo kopsapulci atklāj sabiedrisko lietu ministrs vai viņa pilnvarotais.

39. Kopsapulces ir atklātas. Aizklātu sēdi notur, kad to prasa kāda no centrālajām valsts iestādēm vai prezidijs vai kad to prasa sapulces vairākums. Apspriežot budžetus un gada pārskatus, sēdei jābūt atklātai. Aizklātā sēdē apspriesto sēdes dalībnieki nedrīkst izpaust.

40. Kopsapulču protokolos ieraksta klātbijušo dalībnieku vārdus, apspriestos jautājumus un sēdes lēmumus. Protokolus paraksta sēdes vadītājs un protokolists. Katram sēdes dalībniekam ir tiesība prasīt, lai viņa atsevišķās domas ieraksta protokolā, ja tās iesniegtas rakstiski.

41. Kopsapulces ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse no kameras locekļiem. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, ciktāl šis likums neparedz citādu vairākumu.

42. Dažādu jautājumu apspriešanai un sagatavošanai, kā arī tieši darbu veikšanai kameras priekšsēdētājs no kameras locekļiem var iecelt komisijas, izraugot katrai priekšsēdētāju. So komisiju priekšsēdētāji ar kameras priekšsēdētāja piekrišanu var iecelt apakškomisijas un to priekšsēdētājus.

43. Komisijas sēdēs ar kameras priekšsēdētāja piekrišanu var pieaicināt arī lietpratējus, kas nav kameras locekļi, ar padomdevēju balsi. Atlīdzību lietpratējiem nosaka kameras darbvedības noteikumi.

V. SEKCIJAS

44. Rakstu un mākslas kamera sadalās 6 sekcijās: 1) rakstniecības, 2) izdevēju un tirgotāju, 3) mūzikas, 4) tēlotājas mākslas, 5) skatuves mākslas un 6) tautas gara mantu. Pie sekcijām var pastāvēt kopas, kas apvieno kādas nodarbības patstāvīgas nozares.

45. Kameras priekšsēdētājs nosaka atsevišķu sekciju un kopu locekļu skaitu un iedala kameras locekļus sekcijās un kopās uz vienu gadu. Kameras priekšsēdētājam ir tiesība sekciju un kopu locekļus atcelt vai pārvietot no vienas sekcijas vai kopas uz otru.

Sekcijas sēdēs ar padomdevēja balsi var pieaicināt arī lietpratējus.

46. Sekcijas darbojas uz sevišķu kameras izstrādātu statūtu pamata. Sekcijas un kopas apspriež: 1) jautājumus, kurus nodod

sekcijām un kopām kameras priekšsēdētājs, un 2) sekciju un kopu ierosinājumus. Par kopas pieņemtiem lēmumiem kopas priekšsēdētājs ziņo sekcijas priekšsēdētājam, bet sekcijas priekšsēdētājs — kameras priekšsēdētājam. Kameras priekšsēdētājs var nodot kādā sekcijā caurskatītu jautājumu otrreizējai caurskatīšanai un apspriešanai tajā pašā, citā vai vairākās sekcijās.

47. Sekcijas un kopas priekšsēdētāju ieceļ kameras priekšsēdētājs uz vienu gadu no kameras locekļu vidus. Sekcijas un kopas priekšsēdētājam ieceļ arī biedru. Sekcijas vai kopas priekšsēdētājam promesot, sekcijas vai kopas priekšsēdētāja pienākumus izpilda viņa biedrs. Sekretāra pienākumus sekcijās un kopās izpilda prezidija darbības biroju* darbinieki pēc kameras priekšsēdētāja norādījumiem. Sekciju un kopu sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse no sekcijas vai kopas locekļiem. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu.

48. Kameras priekšsēdētājam, viņa vietniekam un vicepriekšsēdētājiem ir tiesība piedalīties sekciju un kopu sēdēs ar padomdevēja balsi. Sekciju un kopu sanāksmes sasauc kameras priekšsēdētājs vai sekciju un kopu priekšsēdētājs.

49. Atsevišķu kameras uzdevumu veikšanai un rakstu un mākslas darbinieku pašdarbības izkopšanai darbojas uz kameras izstrādāto statūtu pamata profesionālas biedrības ciešā sadarbībā ar kameru un tās vadību. Ar šo biedrību palīdzību kamera pamudina uz augstākiem sasniegumiem darbā, kā arī izkopj un stiprina tēvzemes goda, cieņas un slavas apziņu. Biedrības savā darbībā var iedalīties atsevišķās grupās, ja tajās ietilpst vairākas radniecīgas nodarbības vai to patstāvīgi nozarojumi. Šīs biedrības darbojas Rīgā katrai profesijai pa vienai biedrībai, bet ārpus Rīgas tās var atvērt savas nodaļas.

Šā panta sākumā minēto biedrību ievēlētos priekšniekus amatā apstiprina kameras priekšsēdētājs. Šajā amatā neapstiprinātās personas tuvāko 3 gadu laikā nevar kandidēt uz kamerai pakļauto profesionālo biedrību priekšnieka amatu. Ja kāda biedrība atsakās ievēlēt citu priekšnieku neapstiprinātā priekšnieka vietā, tad šādai biedrībai priekšnieku uz 1 gadu ieceļ kameras priekšsēdētājs.

50. Blakus iepriekšējā pantā minētām biedrībām citas kamerā pārstāvēto rakstu un mākslas darbinieku biedrības vai organizācijas nevar darboties.

Piezīme. Sabiedrisko lietu ministrs saziņā ar kameru nosaka, kurām no līdzšinējām šāda veida biedrībām vai orga-

* Pēc izlabojuma «Vald[ības] Vēstn[eša]» š. g. 107. numurā.

nizācijām jālikvidējas un kādā kārtā un laikā likvidācija izdarāma. Biedrības vai organizācijas, kas noteiktā laikā nebūtu izbeigušas savu darbību, sabiedrisko lietu ministrs likvidē piepiedu kārtā.

VI. GALVENĀ KOMISIJA

51. Rakstu un mākslas kameras priekšsēdētājs, prezidija locekļi un sekciju priekšsēdētāji sastāda patstāvīgu kameras galveno komisiju.

52. Galvenā komisija savās sēdēs var pieaicināt ar padomdevēja balsi revīzijas komisijas priekšsēdētāju un tās komisijas priekšsēdētāju, kuras lēmumi apspriežami, kā arī referentus attiecīgiem komisiju un sekciju lēmumiem.

53. Galvenās komisijas sēdēs ar padomdevēja balsi piedalās ģenerālsēkretārs un aicinātie valsts iestāžu pārstāvji.

54. Galvenās komisijas priekšsēdētājs, sēžu sasaucējs un vadītājs ir Rakstu un mākslas kameras priekšsēdētājs vai viņa vietnieks. Viņiem iztrūkstot, galvenās komisijas sēdes vada gados vecākais prezidija loceklis.

55. Galvenās komisijas sēdes katrā laikā var sasaukt sabiedrisko lietu ministrs. Šādas sēdes darba kārtību noteic un sēdi vada ministrs.

56. Galvenās komisijas uzdevums ir saskaņot kameras uzdevumu veikšanai izraudzīto orgānu darbību, skatīt cauri prezidija sastādīto kameras budžetu pirms iesniegšanas kopsapulcei un apstiprināt iesniegumus ministrijai. Priekšsēdētājs sniedz galvenai komisijai periodiski ziņojumus par kameras biroju, sekciju un komisiju darbību.

57. Kameras galvenā komisija var sasaukt kopēju apspriedi vai piedalīties kādas citas kameras attiecīgas komisijas sasauktā kopējā apspriedē. Šādu kopēju apspriedi vada tās kameras priekšsēdētājs, no kuras nācis ierosinājums sēdes sasaukšanai. Ministrs var uzdot galvenai komisijai sasaukt kopēju apspriedi ar citas kameras galveno komisiju. Šādā kārtībā sasaukto kopējo apspriedi vada sabiedrisko lietu ministrs.

58. Galvenā komisija ieiet Valsts kultūras padomē.

VII. REVĪZIJAS KOMISIJA

59. Kameras locekļu kopsapulce ievēlē uz vienu gadu 2 revīzijas komisijas locekļus. Sabiedrisko lietu ministrs deleģē revīzijas komisijā vienu balsstiesīgu pārstāvi, bet Valsts kontrole —

divus. Revīzijas komisijas priekšsēdētājs ir valsts kontroliera izraudzīts Valsts kontroles pārstāvis.

60. Revīzijas komisijai ir pienākums ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms kārtējās kopsapulces dienas uzsākt kases un kapitālu pārbaudi un revidēt grāmatas, rēķinus un dokumentus, kuri attiecas uz gada pārskatu. Revīzijas komisija var apskatīt un revidēt visu kameras mantu un pārbaudīt pārskata gada izdevumus.

61. Revīzijas komisijas iepriekšējai pārbaudei jānodod arī budžeta projekts, pēc kam to prezidijs līdz ar komisijas atzinumu iesniedz kopsapulcei.

62. Revīzijas komisija savas sēdes protokolē, pie kam protokolos ierakstāmi visi lēmumi un atsevišķas domas. Komisija lemj ar vienkāršu balsu vairākumu. Minētos protokolus, kā arī revīzijas komisijas ziņojumus un slēdzienus prezidijs iesniedz līdz ar saviem paskaidrojumiem tuvākai kopsapulcei.

VIII. KAMERAS LIDZEKĻI

63. Kameras līdzekļi sastādās:

- 1) no rakstu un mākslas darbinieku, izdevēju un tirgotāju gadskārtējām iemaksām;
- 2) no kameras īpašumu ienākumiem;
- 3) no ienākumiem par kameras iestāžu pakalpojumiem;
- 4) no valsts budžetā paredzētiem līdzekļiem;
- 5) no ziedojumiem un dažādiem neparedzētiem ienākumiem.

IX. GADA PĀRSKATS UN BUDŽETS

64. Kameras darbības un budžeta gads sakrīt ar kalendāra gadu. Kamerai ik gadus jā sastāda pārskats par ieņēmumiem un izdevumiem un ne vēlāk kā 3 mēnešu laikā pēc budžeta gada beigām jā iesniedz kopsapulcei apstiprināšanai. Apstiprinātais gada pārskats jā iesniedz viena mēneša laikā sabiedrisko lietu ministram. Ja 2 nedēļu laikā ministrs neceļ iebildumus pret gada pārskatu, tad tas uzskatāms par apstiprinātu. Līdz ar naudas apgrozījumu pārskatu sabiedrisko lietu ministram iesniedzams arī kameras darbības pārskats.

65. Ik gadu, ne vēlāk kā līdz 1. oktobrim, kameras prezidijs iesniedz kopsapulcei nākamā gada ieņēmumu un izdevumu budžetu. Kopsapulces pieņemto budžetu prezidijs ne vēlāk kā līdz 1. decembrim iesniedz sabiedrisko lietu ministram apstiprināšanai. Ja viena mēneša laikā ministrs neceļ iebildumus, budžets stā-

ņas spēkā. Ar sabiedrisko lietu ministra piekrišanu budžeta sastādīšanas un iesniegšanas termiņus var grozīt.

Sis likums stājas spēkā 1938. gada 10. maijā.

Rīgā 1938. g. 6. maijā

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1938. — 7. maijs. — Nr. 102; Likumu krājums, 1938. — Nr. 126.

¹ Visos likumos par kamerām turpmākajos gados izdarītie grozījumi nav doti.

Ministru kabinets 1938. g. 5. maijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

LIKUMS PAR LATVIJAS PROFESIJU KAMERU

I. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. Valsts un tautas garīgā un saimnieciskā dzīves spēka, daļuma un varenuma kopšanai un stiprināšanai, garīgās un materiālās kultūras celšanai un tās ieguvumu vairošanai un sargāšanai;

atjaunotās Latvijas 15. maija ideju vadīto un apvienoto profesionālo darbinieku saskaņotai pašierosmīgai, brīvai sadarbībai un katras profesijas garīgo, tiesisko un saimniecisko dzīves prasību un vajadzību pārstāvēšanai un kārtošanai pašdarbības ceļā;

darba un profesijas ētikas, goda un cieņas nostiprināšanai, uzturēšanai un sargāšanai un ikviena darbinieka pienākuma un atbildības izpratnes izkopšanai valsts un sirdsapziņas priekšā —

pastāv Latvijas profesiju kamera ar mājokli Rīgā.

2. Kamerā ietilpst šādi profesionāli darbinieki: agronomi, arhitekti, ārsti, augstskolu mācības spēki, farmaceiti, inženieri, juristi, kultūrtehniķi, ķīmiķi, mērniece, mežkopji, tautsaimnieki, tehniķi, veterinārārsti, visu skolu un vaļas skolotāji un zobārsti. Citas profesijas var ieiet kamerā ar izglītības ministra piekrišanu.

3. Kamera pakļauta izglītības ministram.

4. Kamerai ir juridiskas personas tiesības. Ar katrreizēju izglītības ministra piekrišanu kamera var iegūt, atsavināt un ieņemt nekustamus īpašumus un noslēgt aizņēmumus.

5. Kamerai ir savs karogs, un tā lieto zīmogu ar mazo valsts ģerboni un uzrakstu «Latvijas profesiju kamera».

6. Instrukcijas šā likuma piemērošanai izstrādā kameras prezidijs un apstiprina izglītības ministrs.

II. KAMERAS SASTĀVS

7. Kamera sastāv no profesiju pārstāvjiem — 150 locekļiem, kurus izglītības ministrs iecel no kameras prezidija priekšā liktām personām uz 3 gadiem. Par kameras locekļiem var iecelt arī personas, kuras kamera nav likusi priekšā, bet kurām ir nopelni Latvijas kultūras laukā. Kameras locekļiem jābūt pilngadīgiem.

Piezīme. Kameras pirmam sastāvam kandidātus uzstāda izglītības ministra noteiktas iestādes un organizācijas.

Izglītības ministrs var iecelt par kameras locekļiem arī tādus nopelniem bagātus kultūras darbiniekus, kurus minētās iestādes vai organizācijas nebūtu likušas priekšā.

8. Kameras locekļu amats ir goda amats, un viņi savus pienākumus izpilda bez atlīdzības. Par piedalīšanos sēdēs un citu kameras uzdevumu pildīšanu kamera maksā tiešo izdevumu atlīdzību saskaņā ar izglītības ministra apstiprinātiem kameras darbības noteikumiem.

9. Par kameras locekļiem nevar būt personas, kas sodītas par mantkārīgā nolūkā izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī personas, kurām ir atņemtas Sodū likuma 27. pantā minētās tiesības vai kuras atrodas aizbildnībā vai aizgādībā. Ja kādam kameras loceklim tādi apstākļi iestājušies, tad viņš atceļams no amata. Lēmumu par atcelšanu no amata taisa kameras prezidijs, atzīmējot laiku, ar kādu atcelšana ir spēkā.

10. Kameras loceklis amatu var zaudēt: 1) ja viņš izstājas vai 2) ja viņu atceļ. Katru gadu no kameras locekļu skaita izstājas $\frac{1}{3}$. Pirmos divos gados izstāšanos noteic lozējot, bet vēlāk iecelšanas vecuma kārtībā. Kameras locekļi var izstāties brīvprātīgi, paziņojot par to rakstiski kamerai.

11. Kameras locekli var atcelt, ja viņš nekārtīgi pilda savus pienākumus vai ar savu uzvešanos vai rīcību mazinājis kameras cieņu. Uz prezidija priekšlikumu par kameras locekļa atcelšanu lemj kopsapulce ar $\frac{2}{3}$ balsu vairākumu, bet atcelšana skaitās par spēkā stājušos pēc tam, kad kopsapulces lēmumu apstiprinājis izglītības ministrs.

12. Katru gadu uz 15. decembri kamera paziņo izglītības ministram tekošā gadā brīvprātīgi izstājušos, atcelto un mirušo kameras locekļu vārdus, kā arī paziņo to personu vārdus, kurus kamera ieteic iecelšanai atbrīvotos kameras locekļu amatos.

Brīvprātīgi izstājušos, atcelto un mirušo kameras locekļu amatos iecel jaunus uz atlikušo pilnvarojuma laiku.

13. Uz likuma pamata vai brīvprātīgi izstājušos kameras locekli var iecelt amatā par jaunu. Ministrs var pieprasīt kamerai visu vai daļas uzstādīto kandidātu vietā uzstādīt citus.

14. Kameras prezidijs var iecelt kameras goda korespondentus skaitā līdz 30. Par goda korespondentiem var iecelt Latvijas vai ārvalstu pilsoņus, kuriem ir nopelni Latvijas kultūras laukā vai kuru darbība varētu nākt Latvijai par labu. Goda korespondentus iecel uz nenoteiktu laiku, un prezidijs var viņus atcelt no šā amata 9. vai 11. pantā paredzēto apstākļu dēļ. Par goda korespondentu iecelšanu un atcelšanu kameras priekšsēdētājs paziņo kopsapulcei.

Goda korespondentiem ir tiesība griezties pie kameras priekšsēdētāja ar ierosinājumiem. Kameras priekšsēdētājs var prasīt no viņiem atsauksmes un priekšlikumus.

15. Ar kameras priekšsēdētāja katrreizēju piekrišanu goda korespondenti var būt klāt kopsapulcēs un komisiju sēdēs, izņemot galveno komisiju. Sīkākus noteikumus par goda korespondentu stāvokli un pienākumiem izdod kameras prezidijs un apstiprina izglītības ministrs.

III. KAMERAS PIENĀKUMI UN TIESĪBAS

16. Kameras pienākumi un tiesības ir:

1) apvienot katras profesijas darbiniekus tiesiskā, sabiedriskā un saimnieciskā kopībā, kas pašāvīgi un uzticīgi iekļaujas valsts un tautas kopībā; izkopt profesionālo darbinieku sadarbības un kopsadzīves izpratni un sajūtu; radīt savstarpīgu saprašanos un novērst pretrīnības dažādu profesiju starpā;

2) gādāt par kultūras svētības izpratnes padziļināšanu un kultūras slāpju modināšanu visplašākās tautas aprindās, ceļot kultūras vērtību cieņu tautas acīs un noskaidrojot to tiešo nepieciešamību pilnvērtīgas dzīves prasību apmierināšanai;

3) atbalstīt un veicināt vērtīgu kultūras un gara mantu un ražojumu parādīšanos atklātībā un to izplatīšanu; veicināt zinātniskās, tehniskās un pedagoģiskās literatūras izdošanu;

4) rūpēties par tautas gara mantu un citu kultūras vērtību vākšanu un glabāšanu arhīvos un krātuvēs un to sargāšanu no viltošanas, sagrozīšanas un noniecināšanas; apkarot nederīgas un mazvērtīgas profesionālās un zinātniskās literatūras izplatīšanu, zinātnes atziņu sagrozīšanu un pseidozinātnes kultivēšanu;

5) atbalstīt valdības mērķu realizēšanu kultūras laukā; strādāt līdzī sabiedrības valstiski nacionālā audzināšanā; rūpēties

par zinātnes un mākslas popularizēšanu, sarīkojot kursus, priekšlasījumus, zinātniskas un pedagoģiskas izstādes, ekskursijas un apskates; rūpēties par bibliotēku un lasītavu lietu kārtošānu;

6) piešķirt prēmijas, godalgas un atzinības zīmes par izciliem sasniegumiem zinātnes, tehnikas vai celtniecības laukā, kā arī par ievērojamiem nopelniem sava aroda darbā; atbalstīt tehnikas jaunieguvumu un izgudrojumu realizēšanu; dibināt stipendijas un izsniegt pabalstus zinātniskiem un tehniskiem pētījumiem un studijām;

7) radīt katrai profesijai par sevi un visām kopā, kā arī pašai katras profesijas nodarbībai vienotu un spēcīgu vadību;

8) atbalstīt valsts un pašvaldības iestādes viņu pienākumu pildīšanā un likumu piemērošanā; uz šo iestāžu ierosinājumu dot atsauksmes par likumiem, likumprojektiem un principiāliem soļiem, darboties līdzī uz profesijām attiecīgu likumu izstrādāšanā, kā arī nākt pašai ar saviem ierosinājumiem;

9) pārstāvēt un aizstāvēt profesiju tiesības, vajadzības un pienākumus, sabiedriskās un saimnieciskās intereses valsts, pašvaldības un citās publiska rakstura iestādēs, sūtot savus pārstāvjus apspriedēs, komisijās un delegācijās likumā paredzētos gadījumos un uz šo iestāžu aicinājumu, kā arī iesniedzot ierosinājumus un paskaidrojumus;

10) vienīgai pārstāvēt kamerā ietilpstošās profesijas starptautiskajā dzīvē, sarakstīties un sazināties un vispār uzturēt to sakarus ar ārvalstu iestādēm un profesionālām organizācijām; vienīgai rīkot un uzraudzīt profesionālo darbinieku ekskursijas uz ārzemēm;

11) izpildīt uzdevumus, kādi kamerai uzticēti ar atsevišķiem likumiem, noteikumiem, priekšrakstiem un starptautiskiem līgumiem;

12) vienīgai sasaukt profesionālo darbinieku kongresus un sanāksmes, nosakot to dalībnieku apjomu un izstrādājot to darbu kārtību;

13) gādāt par profesionālo darbinieku izglītības un zināšanu papildināšanu, sarīkojot kursus un priekšlasījumus un ierīkojot bibliotēkas; vajadzības gadījumos organizēt darbinieku spēju un profesionālās gatavības pārbaudi, nosakot pārbaudīšanas un novērošanas laiku pirms uzņemšanas kameras saimē, un ierosināt speciālus zināšanu pārbaudījumus;

14) rūpēties par katra aroda tiesību skaidru formulēšanu un radniecīgu profesiju darba lauku norobežošanu; darboties līdzī darba noteikumu, līgumu un atlīdzības likmju izstrādāšanā; gādāt par darba nodrošināšanu un apgādi; kārtot vaļas darbinieku darba noteikumus;

15) vest katras profesijas darbinieku statistiku, viņu darba un dzīves vietas un nodarbošanās veida sarakstus; pētīt, cik katras profesijas darbinieku vajadzīgs valstij, viņu izglītības piemērotību darba prasībām, darba apstākļus un materiālo stāvokli; informēt par šo pētījumu rezultātiem valsts iestādes un sabiedrību ar publicējumiem; krāt literatūru par profesionāliem jautājumiem;

16) gādāt par atpūtas namu un kopmītņu ierīkošanu neaktīviem darbiniekiem un viņu ģimenes locekļiem un viņu apgādāšanu slimībā, nespēkā un vecumā; izkopt profesionālo higiēnu; atbalstīt darbinieku ģimenes, sabiedrisko un sporta dzīvi un gādāt par piemērotas atpūtas iespēju;

17) dibināt un uzturēt: a) juridiskos birojus padomdošanai profesionālos jautājumos, b) birojus atsauksmju došanai tehnikas un celtniecības jautājumos, c) tehniskas kontroles un pārbaudes stacijas un laboratorijas; organizēt darbinieku apgādāšanu ar aroda literatūru, instrumentiem un darba rīkiem; ieteikt lietpratējus tehniskos un dažādos speciālos jautājumos;

18) gādāt par profesijas ētikas izkopšanu un uzturēšanu, tās cieņas un goda celšanu augstumā un profesionālās stājas nostiprināšanu; rūpēties par profesijas atbrīvošanu no māņu darbiniekiem un neprašām;

19) organizēt goda tiesas un šķīrējtiesas un izraudzīt šķīrējtiesnešus domstarpību un pārpratumu kārtošanaī, kā arī sabiedriskās ētikas un pieklājības pārkāpumu apkarošanai.

17. Par atsauksmēm, apliecībām, izziņām, pārbaudēm un citiem pakalpojumiem kamerai ir tiesība ņemt atlīdzību darbvedības noteikumos paredzētos apmēros.

IV. KAMERAS PĀRVALDĪBA

18. Profesiju kameras lietas pārzina priekšsēdētājs, prezidijs un kopsapulces.

Piezīme. Līdz kameras prezidija noorganizēšanai izglītības ministrs ieceļ kameras pilnvarnieku ar šajā likumā paredzētām kameras priekšsēdētāja un prezidija tiesībām un pienākumiem.

19. Priekšsēdētājs vada kameras darbību un pārstāv kameru uz ārieni. Viņš atbild par to, ka kameras darbība norit likumības un kameras darbvedības noteikumu un instrukciju robežās, kā arī par kameras lēmumu izpildīšanu. Par kameras lēmumu ikviens atzinums kļūst tikai tad, ja tam piekrīt kameras priekšsēdētājs. Domstarpību gadījumos priekšsēdētājs par strīda jautājumiem var ziņot pārvaldes lietās prezidijam, bet profesionālās lietās —

galvenai komisijai galīgai izlemšanai. Kameras priekšsēdētājam promesot, vai kad viņš aizkavēts izpildīt savus pienākumus, viņa vietu izpilda vietnieks.

20. Kameras prezidijs sastādās no kameras priekšsēdētāja, viņa vietnieka, 4 vicepriekšsēdētājiem un izglītības ministra pārstāvja.

21. Kameras priekšsēdētājs, viņa vietnieks, vicepriekšsēdētāji un ministra pārstāvis paraksta svinīgu solījumu, ka viņi apzinīgi un pēc labākās sirdsapziņas izpildīs viņiem uzticētos pienākumus.

22. Prezidijam piekrist:

1) pārzināt un pārvaldīt kameras darbību un raudzīties, lai kameras lietas saskanētu ar likumu, instrukcijām, darbvedības noteikumiem un kopsapulču lēmumiem;

2) lemt par kameras kopsapulču sasaukšanu;

3) izstrādāt kameras darbvedības noteikumu projektus un iesniegt tos apstiprināšanai izglītības ministram;

4) noorganizēt un vadīt kameras darbvedību;

5) pieņemt un atlaist kameras tehniskos darbiniekus, kā arī noteikt viņiem atalgojumu pēc izglītības ministra nosacītām algu normām;

6) sastādīt kameras gada pārskatu un budžetu un iesniegt tos kopsapulcei pieņemšanai un pēc tam izglītības ministram apstiprināšanai;

7) izlemt visus citus jautājumus, par kuriem runā likums un darbvedības noteikumi.

23. Kameras priekšsēdētāju, viņa vietnieku un vicepriekšsēdētājus iecel izglītības ministrs no kameras locekļiem uz vienu gadu.

24. Ja priekšsēdētāja, viņa vietnieka vai vicepriekšsēdētāja vieta prezidijā kļūst brīva pirms viņa amata laika beigām, tad brīvajā vietā uz atlikušo laiku iecel jaunu locekli.

25. Prezidija sēde ir pilntiesīga, ja tajā piedalās priekšsēdētājs vai viņa vietnieks un vismaz 3 citi prezidija locekļi. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Balsīm vienlīdzīgi daloties, izšķir priekšsēdētāja balsis.

26. Prezidija darbība sadalās 6 birojos:

1) Administratīvais birojs pārzina kameras budžeta izlietošanu, kasi, grāmatvedību un norēķināšanos, darbvedību, kameras personāla lietas, kameras saimniecību un mantu, un vispārējās lietas.

2) Organizācijas birojs pārzina biedrību lietas, to dibināšanu un likvidēšanu, kā arī sekciju un biedrību statūtu, instrukciju un noteikumu izstrādāšanu; organizē kongresus un sanāksmes; uztur starptautiskus sakarus un pārzina Valsts kultūras padomes lietas.

3) Juridiskais birojs pārzina profesionālās likumdošanas un arodtiesību jautājumus, disciplinārlietas, goda tiesas un šķīrējtiesas un profesionālās ētikas jautājumus, kā arī izsniedz atsaukšanas un padomus juridiskos jautājumos.

4) Pašpalīdzības birojs pārzina apdrošināšanas, bērnu kases un pabalstu lietas, atpūtas namus, sanatorijas, ārstēšanas un citus fondus, kā arī ģimenes dzīves veicināšanas, atpūtas un sporta lietas.

5) Darba birojs ved profesionālo darbinieku reģistrāciju, statistiku, adresu sarakstu un izsniedz izziņas; pārzina darba apgādes un starpniecības lietas un darba līgumu un atlīdzības jautājumus.

6) Zinātniskais birojs pārzina izglītības jautājumus, kursu, priekšlasījumu, izstāžu, ekskursiju, zinātnisko un zinātniski tehnisko ekspedīciju un komandējumu sarīkošanu; pārzina arhīvu, muzeju, bibliotēku, lasītavu un ceļojošo žurnālu lietas; organizē zinātnes un tehnikas popularizēšanu; kārtro literatūras apgādi un izdevniecību.

27. Iepriekšējā pantā neminēto darbu un uzdevumu piekritību vienam vai otram birojam izlemj kameras priekšsēdētājs.

28. Birojus vada priekšsēdētāja pieņemti un prezidija apstiprināti biroju vadītāji, bet visu biroju darbību saskaņo un vada kameras priekšsēdētājs.

29. Kameras tehnisko darbu pārzina un vada kameras ģenerālsekretārs, kas tieši pakļauts kameras priekšsēdētājam. Kameras ģenerālsekretāru pēc kameras priekšsēdētāja priekšlikuma pieņem prezidijs un apstiprina izglītības ministrs uz nenoteiktu laiku. Visās kameras apspriedēs un prezidijā kameras ģenerālsekretāram ir padomdevēja balss. Ģenerālsekretāram promesot, viņa vietu izpilda viens no biroju vadītājiem pēc kameras priekšsēdētāja norādījuma.

30. Sarakstīšanās kameras darīšanās notiek ar priekšsēdētāja vai viņa vietnieka un ģenerālsekretāra parakstiem, izņemot mazāk svarīgo korespondenci, kuras parakstīšanas kārtību nosaka darbvedības noteikumi. Vekselus, līgumus un citus saistības rakstus un tekošā rēķina čekus paraksta kameras priekšsēdētājs vai viņa uzdevumā viņa vietnieks, vai kāds no vicepriekšsēdētājiem un galvenais grāmatvedis.

31. Kameras algoto darbinieku tiesības un pienākumus noteic kameras darbvedības noteikumi.

32. Atalgojumu kameras priekšsēdētājam, viņa vietniekam, vicepriekšsēdētājiem un ģenerālsekretāram nosaka izglītības ministrs.

33. Kameras kopsapulcēm piekrīt:

- 1) apspriest un pieņemt priekšlikumus Latvijas kultūras veicināšanai;
- 2) izstrādāt un virzīt tālāk priekšlikumus profesionālo darbinieku labklājības celšanai;
- 3) izlemt jautājumus par nekustamu īpašumu pirkšanu un pārdošanu un par kreditēšanos;
- 4) izlemt priekšlikumus par kameras iestāžu dibināšanu;
- 5) izlemt priekšlikumus par profesionālo darbinieku nodrošināšanu vecumā, slimībā un nespēkā;
- 6) apspriest un pieņemt izdevumu un ieņēmumu budžetu;
- 7) apspriest un pieņemt darbības pārskatu;
- 8) apspriest kameras prezidija dienas kārtībā likto profesionālo likumu un noteikumu ierosinājumus un projektus;
- 9) ievēlēt revīzijas komisijas locekļus;
- 10) izstrādāt kamerai pakļauto profesionālo darbinieku nodevu likmju projektu;
- 11) izlemt citus prezidija ierosinātus jautājumus.

34. Kameras kopsapulces ir kārtējas un ārkārtējas. Kārtēju kopsapulci sasauc kameras priekšsēdētājs 2 reizes gadā. Ārkārtējas kopsapulces sasauc pēc vajadzības, ja to:

- 1) liek priekšā izglītības ministrs;
- 2) nolēmis prezidijs;
- 3) liek priekšā revīzijas komisija;
- 4) prasa $\frac{1}{3}$ kameras locekļu.

Kopsapulču gaitu un lēmumu pieņemšanas kārtību nosaka darbvedības noteikumi.

35. Kopsapulču dienas kārtību vismaz vienu nedēļu pirms sapulces rakstiski paziņo visiem kameras locekļiem, pievienojot svarīgākiem dienas kārtības jautājumiem ziņojumus un priekšlikumus.

36. Lietas, kas ar kopsapulces lēmumu atzītas par steidzamām, var apspriest nekavējoties katrā sēdē.

37. Kopsapulces vada kameras priekšsēdētājs, bet, viņam promesot, viņa vietnieks.

Piezīme. Kameras pirmo kopsapulci atklāj izglītības ministrs vai viņa pilnvarota persona.

38. Kopsapulces ir atklātas. Aizklātu sēdi notur, kad to prasa kāda no centrālajām valsts iestādēm, prezidijs vai sapulces vārkums. Apspriežot budžetu un gada pārskatus, sēdei jābūt atklātai. Aizklātā sēdē apspriesto dalībnieki nedrīkst izpaust.

39. Kopsapulču protokolos ieraksta dalībnieku vārdus, apspriestos jautājumus un sēdes lēmumus. Protokolu paraksta sē-

des vadītājs un protokolists. Katram sēdes dalībniekam ir tiesība prasīt, lai viņa atsevišķas domas, kas jāiesniedz ar rakstu, ievēd protokolā.

40. Kopsapulces ir pilntiesīgas, ja tanīs piedalās vismaz puse kameras locekļu. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, ciktāl šis likums neprasa citādu vairākumu.

41. Dažādu jautājumu apspriešanai un sagatavošanai, kā arī tiešā darba veikšanai kameras priekšsēdētājs var iecelt kameras locekļu komisijas, izraugot katrai priekšsēdētāju. Šo komisiju priekšsēdētāji ar kameras priekšsēdētāja piekrišanu var iecelt apakškomisijas un to priekšsēdētājus.

42. Komisiju sēdēs ar kameras priekšsēdētāja piekrišanu var pieaicināt arī lietpratējus, kas nav kameras locekļi, ar padomdevēju balsi. Atlīdzība lietpratējiem nosakāma kameras darbvedības noteikumos.

43. Kamera var sasaukt profesionālo darbinieku sanāksmes, kurās piedalās kameras locekļi vai tikai kādas sekcijas vai vairāku sekciju locekļi, kā arī profesionālo organizāciju pārstāvji. Profesionālo kongresu sasaukšana, izņemot atsevišķo biedrību biedru sapulces, piekrīt vienīgi Latvijas profesiju kamerasi.

V. SEKCIJAS UN PROFESIONĀLĀS BIEDRĪBAS

44. Kameras uzdevumu veikšanai tās locekļi un kandidāti sa- grupējas sekcijās pēc profesijām. Radniecīgas profesijas var apvienot vienā sekcijā, un sekcijās var būt atsevišķas kopas, kas apvieno kādas profesijas patstāvīgas nozares. Pēc kameras priekš- likuma sekciju sadalījumu apstiprina izglītības ministrs.

45. Kameras priekšsēdētājs nosaka atsevišķo sekciju locekļu skaitu un iedala kameras locekļus sekcijās uz vienu gadu. Kame- ras priekšsēdētājam ir tiesība sekciju locekļus atcelt vai pārvie- tot no vienas sekcijas otrā. Sekciju sēdēs var pieaicināt arī liet- pratējus ar padomdevēja balsi.

46. Sekcijas darbojas uz sevišķu kameras izstrādātu statūtu pamata un apspriež: 1) jautājumus, kurus nodod sekcijām kame- ras priekšsēdētājs, un 2) pašu sekciju ierosinājumus. Par pie- ņemtiem lēmumiem sekcijas priekšsēdētājs ziņo kameras priekš- sēdētājam. Kameras priekšsēdētājs var nodot kādā sekcijā caur- skatītu jautājumu otrreizējai caurskatīšanai un apspriešanai tajā pašā vai citā sekcijā, kā arī uzdot kāda jautājuma apspriešanu divām vai vairākām sekcijām kopīgi.

47. Sekcijas priekšsēdētāju, kā arī kopu priekšsēdētājus, kur tādas pastāv, iecel kameras priekšsēdētājs no kameras locekļu

vidus uz vienu gadu. Sekcijas vai kopas priekšsēdētājam iecel arī biedri, kas, priekšsēdētājam promesot, izpilda viņa vietu. Sekretāra pienākumus sekcijās izpilda kameras priekšsēdētāja izraudzītie kameras biroju darbinieki. Sekcijas un kopas sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse sekcijas, resp[ektīvi], kopas locekļu. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Kameras priekšsēdētājam, viņa vietniekam un vicepriekšsēdētājiem ir tiesība piedalīties sekciju sēdēs ar padomdevēja balsi. Sekcijām jānotur sēdes, ja to prasa kameras priekšsēdētājs.

48. Atsevišķu kameras uzdevumu veikšanai un profesionālo darbinieku pašdarbības izkopšanai pie kameras sekcijām pastāv valsts attiecīgas profesionālas biedrības, kas darbojas uz kameras izstrādāto statūtu pamata un kameras vadībā un kuru darbības iecirknis ir visa valsts teritorija. Ar šo biedrību palīdzību kamera pamudina profesiju darbiniekus uz augstākiem sasniegumiem kultūras darbā un izkopj un stiprina tēvzemes goda, cieņas un slavas apziņu. Biedrības savā darbībā var iedalīties atsevišķās grupās, ja tajās ietilpst vairākas radniecīgas profesijas vai to patstāvīgi nozarojumi. Lielākām biedrībām var būt nodaļas apgabalos, apriņķos vai pilsētās.

Šā panta sākumā minēto biedrību ievēlētos priekšniekus amatā apstiprina kameras priekšsēdētājs. Šajā amatā neapstiprinātas personas tuvāko 3 gadu laikā nevar kandidēt uz kamerai pakļauto profesionālo biedrību priekšnieka amatu. Ja kāda biedrība atsakās ievēlēt citu priekšnieku neapstiprinātā priekšnieka vietā, tad šādai biedrībai priekšnieku uz vienu gadu iecel kameras priekšsēdētājs.

49. Blakus iepriekšējā pantā minētām profesionālām biedrībām citas kamerā pārstāvēto profesiju biedrības vai organizācijas nevar darboties.

Piezīme. Izglītības ministrs nosaka, kurām no līdzšinējām šāda veida biedrībām vai organizācijām jālikvidējas un kādā kārtā un laikā likvidācija jāizdara. Biedrības un organizācijas, kas noteiktā laikā nebūtu izbeigušas savu darbību, likvidē sabiedrisko lietu ministrs piespiedu kārtā pēc izglītības ministra ierosinājuma.

50. Līdzšinējās bezpeļņas biedrības un organizācijas, kas spraudušas sev tikai zinātniskus mērķus vai vēlas tādās pārveidoties, var turpmāk darboties vienīgi pie augstskolām ar šo augstskolu piekrišanu un uz šo augstskolu satversmēs paredzēto noteikumu un augstskolu apstiprināto statūtu pamata. Pēc reģistrēšanās pie kādas no augstskolām biedrībām jāreģistrējas arī Latvijas profesiju kamerā. Tāpat Latvijas profesiju kamerā jāre-

ģistrējas augstskolu fakultāšu studentu biedrībām, kas spraudušas savai darbībai zinātniskas vai aroda intereses. Kā augstskolu zinātniskās, tā profesionālās studentu biedrības uztur sakarus ar kameru un var izveidot ar tās sekcijām ciešāku sadarbību.

Piezīme. Šā panta sākumā minētām biedrībām un organizācijām jāpārreģistrējas pie augstskolām līdz 1938. g. 31. decembrim vai jāizbeidz sava darbība. Biedrības, kas nebūtu noteiktā laikā pārgājušas pie augstskolām vai izbeigušas darbību, likvidē piespiedu kārtā.

VI. GALVENĀ KOMISIJA

51. Profesiju kameras priekšsēdētājs, prezidija locekļi un sekciju priekšsēdētāji sastāda pastāvīgu kameras galveno komisiju.

52. Galvenā komisija savās sēdēs var pieaicināt ar padomdevēja balsi revīzijas komisijas priekšsēdētāju un tās komisijas priekšsēdētāju, kuras lēmumi apspriežami, kā arī referentus attiecīgiem komisiju un sekciju lēmumiem.

53. Galvenās komisijas sēdēs ar padomdevēja balsi piedalās kameras ģenerālsekretārs un aicinātie valsts iestāžu pārstāvji.

54. Galvenās komisijas sēdes sasauc un vada kameras priekšsēdētājs vai viņa vietnieks. Viņiem iztrūkstot, galvenās komisijas sēdes vada pēc gadiem vecākais prezidija loceklis.

55. Galvenās komisijas sēdes var katrā laikā sasaukt izglītības ministrs. Šādas sēdes dienas kārtību noteic un sēdi vada ministrs.

56. Galvenās komisijas uzdevums ir saskaņot kameras tiešo uzdevumu veikšanai izraudzīto orgānu darbību, pārrunāt un lemt par vispārīgiem kultūras celšanas un profesionālo darbinieku labklājības veicināšanas uzdevumiem, skatīt cauri prezidija sastādīto kameras budžetu pirms iesniegšanas kopsapulcei un apstiprināt iesniegumus izglītības ministram. Priekšsēdētājs sniedz galvenai komisijai periodiski ziņojumus par kameras sekciju un komisiju darbību.

57. Kameras galvenā komisija var sasaukt kopēju apspriedi vai piedalīties kādas citas kameras attiecīgās komisijās sasauktā kopējā apspriedē. Šādu kopēju apspriedi vada tās kameras priekšsēdētājs, no kuras nācis ierosinājums sēdes sasaukšanai. Izglītības ministrs var uzdot galvenai komisijai sasaukt kopēju apspriedi ar citas kameras galveno komisiju. Šādā kārtībā sasaukto kopējo apspriedi vada ministrs.

58. Galvenā komisija iet Valsts kultūras padomē.

VII. REVĪZIJAS KOMISIJA

59. Kameras locekļu kopsapulce ievēlē uz vienu gadu divus revīzijas komisijas locekļus. Izglītības ministrs deleģē revīzijas komisijā vienu balsstiesīgu pārstāvi, bet Valsts kontrole divus. Revīzijas komisijas priekšsēdētājs ir valsts kontroliera izraudzīts Valsts kontroles pārstāvis.

60. Revīzijas komisijai ir pienākums ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms kārtējās kopsapulces dienas uzsākt kases un kapitālu pārbaudi un revidēt grāmatas, rēķinus un dokumentus, kas attiecas uz gada pārskatu. Revīzijas komisija var apskatīt un revidēt visu kameras mantu uz vietām un pārbaudīt pārskata gadā taisītos izdevumus.

61. Revīzijas komisijas iepriekšējai pārbaudei jānodod arī budžeta projekts, pēc kam to prezidijs līdz ar komisijas atzinumu ceļ priekšā kopsapulcei.

62. Revīzijas komisija ved par savām sēdēm protokolus, kuros ierakstāmi visi lēmumi un atsevišķas domas. Komisija pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu. Minētos protokolus, kā arī revīzijas komisijas ziņojumus un slēdzienus prezidijs iesniedz līdz ar saviem paskaidrojumiem tuvākai kopsapulcei.

VIII. KAMERAS LĪDZEKĻI

63. Kameras līdzekļi sastādās:

- 1) no dalībnieku iemaksām,
- 2) no kameras īpašumu ienākumiem,
- 3) no ienākumiem par kameras iestāžu pakalpojumiem,
- 4) no valsts budžetā paredzētiem līdzekļiem,
- 5) no ziedojumiem un dažādiem neparedzētiem ienākumiem.

IX. GADA PĀRSKATS UN BUDŽETS

64. Kameras darbības gads sakrīt ar kalendāra gadu.

65. Kamerai ik gadu jā sastāda pārskats par ieņēmumiem un izdevumiem un ne vēlāk kā 3 mēnešu laikā pēc budžeta gada beigām jāceļ priekšā kopsapulcei apstiprināšanai. Apstiprinātais gada pārskats jāiesniedz viena mēneša laikā izglītības ministram. Ja 2 nedēļu laikā ministrs neceļ iebildumus pret gada pārskatu, tad tas uzskatāms par apstiprinātu. Līdz ar naudas apgrozījumu pārskatu izglītības ministram iesniedzams arī kameras darbības pārskats.

66. Ik gadus ne vēlāk kā līdz 1. oktobrim kameras prezidijs stāda priekšā kopsapulcei nākamā gada ieņēmumu un izdevumu budžetu, kas iepriekš skatāms cauri galvenā komisijā un revīzijas

komisijā. Pilnas sapulces pieņemto budžetu prezidijs ne vēlāk kā līdz 1. decembrim iesniedz izglītības ministram apstiprināšanai. Ja viena mēneša laikā ministrs neceļ iebildumus, budžets stājas spēkā. Ar izglītības ministra piekrišanu budžeta sastādīšanas un iesniegšanas termiņus var grozīt.

Sis likums stājas spēkā 1938. g. 10. maijā.

Rīgā 1938. g. 6. maijā

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1938. — 7. maijs. — Nr. 102; Likumu krājums, 1938. — Nr. 127.

Ministru kabinets 1936. g. 7. maijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

LIKUMS PAR LATVIJAS DARBA KAMERU

I. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. Algotā darba spēka vajadzību un tiesību taisnīgai pārstāvēšanai un pie šīm aprindām piederīgo Latvijas pilsoņu dzīves līmeņa pacelšanai sabiedriskā, sainnieciskā un kulturālā ziņā, kā arī viņu uz šo mērķi virzītas pašdarbības un pašpalīdzības ierosināšanai un veicināšanai pastāv Latvijas darba kamera ar sēdekli Rīgā.

Kādas algotā darba spēka grupas pārstāv kamera, nosaka ministru prezidents un viņa pilnvarots ministrs saziņā ar tautas labklājības, finanšu un zemkopības ministru.

2. Atsevišķu kameras uzdevumu veikšanai un pašdarbības un pašpalīdzības pasākumu izvešanai darbojas uz kameras izstrādāto normālstatūtu pamata arodbiedrības ciešā sadarbībā ar kameru un tās vadību. Šīs arodbiedrības darbojas Rīgā pa vienai katram arodam, bet ārpus Rīgas — visiem arodiem kopējas arodbiedrības, kuru skaitu un darbības iecirkni noteic kamera.

Blakus šīm kamerai pakļautām arodbiedrībām kameras pārstāvībā ietilpstošo pilsoņu interešu aizsardzībai un sekmēšanai citas biedrības vai organizācijas nevar darboties. Iekšlietu

ministrs nosaka, kurām no pastāvošām šāda veida biedrībām jālikvidējas un kādā kārtā un laikā likvidācija izdarāma. Biedrības, kas noteiktā laikā nebūtu izbeigušas savu darbību, iekšlietu ministrs likvidē piespiedu kārtā. Iekšlietu ministrs arī nosaka, kādā kārtā likvidēto biedrību manta pēc visu kreditoru un citu prasījumu apmierināšanas nododama Latvijas darba kamerai, kura tad lemj par mantas izlietošanu. Šis iekšlietu ministra lēmums publicējams «Valdības Vēstnesī».

3. Pēc šā likuma spēkā stāšanās dažāda rakstura algotā darba spēka arodbiedrībām, savienībām vai citām organizācijām līdz viņu statūtu pārreģistrēšanai šajā likumā paredzētā kārtībā aizliegts savu mantu pārdot, ieķīlāt, dāvināt vai citādi atsavināt, kā arī apgrūtināt to ar parādiem vai citādām saistībām.

Minēto biedrību, savienību un citu organizāciju lēmumus izpildīt un naudas izmaksas izdarīt var tikai ar iekšlietu ministra piekrišanu.

4. Likvidējamo biedrību, savienību un citu organizāciju nekustama manta pārrakstāma zemes grāmatās uz kameras vārda pēc paziņojuma publicēšanas «Valdības Vēstnesī» par šās biedrības, savienības vai citas organizācijas likvidēšanu.

Šī pārrakstīšana notiek uz iekšlietu ministra paziņojuma pamata un ir atbrīvota no visām nodevām un nodokļiem.

Īpašnieka pārmaiņas atzīmējums zemes grāmatās tāpat atbrīvots no visām nodevām un nodokļiem.

5. Kamerai ir juridiskas personas tiesības.

Iegūt, atsavināt un ieķīlāt nekustamu mantu, kā arī noslēgt aizņēmumus un iegūt savā īpašumā dažādu uzņēmumu akcijas un pajas kamera var tikai ar ikreizēju ministra piekrišanu.

6. Kamera lieto zīmogu ar mazo valsts ģerboni un uzrakstu: «Latvijas darba kamera».

7. Darba kamera pakļauta ministru prezidentam vai viņa pilnvarotam ministram šajā likumā minētos gadījumos un noteiktos apmēros.

II. KAMERAS SASTĀVS

8. Kamera sastāv no algotā darba spēka pārstāvjiem — 100 locekļiem un 50 viņu kandidātiem, kurus ministru prezidents vai viņa pilnvarotais ministrs ieceļ no kameras prezidija priekšā liktām personām uz 3 gadiem. Kameras pirmo sastāvu ieceļ no arodbiedrību biedru vidus.

Piezīme. Par kameras locekļiem vai kandidātiem var iecelt arī personas, kuras nebūtu minētas kamerās prezidija iesnieg-

tos sarakstos, bet kurām ir nopelni algoto darbinieku interešu taisnīgā aizsardzībā un dzīves apstākļu uzlabošanā.

9. Kameras locekļu un kandidātu amats ir goda amats, un viņi savus pienākumus izpilda bez atlīdzības.

Par piedalīšanos sēdēs un citu kameras uzdevumu pildīšanu kamera maksā tiešo izdevumu atlīdzību saskaņā ar ministra apstiprinātiem kameras darbvedības noteikumiem.

10. Par kameras locekļiem vai locekļu kandidātiem nevar būt personas, kurām ar tiesas spriedumu atņemtas tiesības vai kas atrodas aizbildnībā vai aizgādībā. Ja tādi apstākļi iestājušies, tad kameras loceklis vai kandidāts atceļams no amata.

11. Kameras locekļa vai kandidāta amatu var zaudēt: a) izstājoties un b) izslēdzot.

Katru gadu no kameras locekļu un kandidātu skaita izstājas $\frac{1}{3}$. Pirmos 2 gadus izstāšanos noteic lozējot, bet vēlāk iecelšanas vecuma kārtībā. Kameras locekļi vai kandidāti var izstāties brīvprātīgi, paziņojot par to rakstiski kamerai.

12. Kameras loceklis vai kandidāts atceļams no amata, ja attiecībā uz viņu iestājas kāds no 10. pantā minētiem apstākļiem. Lēmumu par atcelšanu no amata taisa kameras prezidijs, atzīmējot laiku, ar kādu atcelšana notikusi.

13. Kameras locekli vai kandidātu var izslēgt, ja viņš nekārtīgi pilda savus pienākumus vai ar savu rīcību mazinājis kameras cieņu. Uz prezidija priekšlikumu par kameras locekļa vai kandidāta izslēgšanu lemj pilna sapulce ar $\frac{2}{3}$ balsu vairākumu, bet izslēgšana skaitās par spēkā stājušos pēc tam, kad pilnās sapulces lēmumu apstiprinājis ministrs.

14. Katru gadu, vēlākais, līdz 15. decembrim kamera paziņo ministram tekošā gadā brīvprātīgi izstājušos, izslēgto un mirušo kameras locekļu un kandidātu vārdus, kā arī paziņo to personu vārdus, kurus kamera ieteic iecelšanai atbrīvojošos kameras locekļu vai kandidātu amatos. Brīvprātīgi izstājušos, izslēgto un mirušo kameras locekļu vai kandidātu amatos ieceļ jaunus uz atlikušo pilnvarojuma laiku.

15. Uz likuma pamata vai brīvprātīgi izstājušos kameras locekli vai kandidātu var iecelt amatā par jaunu. Ministrs var pieprasīt kamerai visu vai daļas uzstādīto kandidātu vietā ieteikt citus.

16. Kameras prezidijs var iecelt kameras goda korespondentus skaitā līdz 30. Par goda korespondentu var iecelt Latvijas vai ārvalstu pilsoņus, kuriem ir nopelni Latvijas darba dzīves apstākļu uzlabošanā vai kuru darbība varētu nākt Latvijai par labu. Goda korespondentus ieceļ uz nenoteiktu laiku, un prezidijs var viņus atcelt no šā amata pārkāpumu vai 10. pantā paredzēto

apstākļu dēļ. Par goda korespondentu iecelšanu un atcelšanu kameras priekšsēdētājs paziņo pilnai sapulcei.

Goda korespondentiem ir tiesība griezties pie kameras priekšsēdētāja ar ierosinājumiem. Kameras priekšsēdētājs var prasīt no viņiem atsauksmes un ieteikumus.

17. Ar kameras priekšsēdētāja katreizēju piekrišanu goda korespondenti var būt klāt pilnās sapulcēs un komisiju sēdēs, izņemot galveno komisiju. Sīkākus noteikumus par goda korespondentu stāvokli un attiecībām izdod kameras prezidijs un apstiprina ministrs.

III. KAMERAS DARBĪBAS LAUKS, TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

18. Kameras uzdevums ir pārstāvēt algoto darba spēku, izkopt algoto darbinieku pašdarbību un pašpalīdzību, sekmēt viņiem iespēju tikt uz augšu saimnieciski, sabiedriski un kulturāli, sekmēt taisnīgu un veselīgu sadarbību starp darba ņēmējiem un darba devējiem un pārstāvēt algotā darba spēka intereses valsts, pašvaldību un citās publiski tiesiska rakstura, kā arī attiecīgās starptautiskās iestādēs. Šo uzdevumu sasniegšanai kameras pienākums un tiesības ir:

1) uz valdības iestāžu ierosinājumu darboties līdz uz algoto spēku attiecošos likumu izstrādāšanā;

2) uz valsts vai pašvaldības iestāžu pieprasījumu dot atsauksmes par likumiem, likumprojektiem, rīkojumiem un principiāliem soļiem saimnieciskās politikas laukā no algotā darba spēka interešu viedokļa;

3) pārstāvēt algotā darba spēka intereses valsts, pašvaldību un citās publiski tiesiska rakstura iestādēs, iesniedzot ierosinājumus un paskaidrojumus; uz aicinājumu piedalīties šo iestāžu sauktās apspriedēs un sūtīt pārstāvjus pastāvīgās komisijās un delegācijās;

4) nozīmēt algotā darba spēka pārstāvjus vai ieteikt kandidātus valsts un pašvaldības iestādēs, kur to paredz likums;

5) pārstāvēt Latvijas algoto darba spēku starptautiskā dzīvē, iestājoties un darbojoties līdz starptautiskās strādnieku organizācijās;

6) organizēt algoto darbinieku arodbiedrības, sporta biedrības un darba arteļus; veicināt ražotāju, patērētāju un kredīta kooperatīvu darbību; rīkot apspriedes un kongresus; instruēt un revidēt arodbiedrības un darba arteļus; atjaunot, dibināt un, kur vajadzīgs, ierosināt algoto darbinieku biedrību apvienošanu un

piemērotiem līdzekļiem veicināt viņu raženāku darbību; sastādīt un vest sarakstus par arodbiedrībām un darba arteļiem;

7) veicināt algoto darbinieku, kā arī mācekļu un praktikantu vispārīgo un aroda izglītību un mājturības prasmi, dibinot, uzturot un pabalstot speciālas mācības un audzināšanas iestādes un kursus, kā arī sarīkojot priekšlasījumus, izstādes, apskates, propagandas pasākumus un ekskursijas;

8) atzīmēt un godalgot priekšzīmīgākos algotos darbiniekus un vest sarakstus par šādā veidā atzīmētām un godalgotām personām;

9) dibināt un pārvaldīt izglītības fondus un izsniegt pabalstus praktikantiem, skolu un kursu apmeklētājiem, ekskursiju dalībniekiem, kā arī atsevišķiem ceļojumiem;

10) krāt materiālus par algotā darba spēka aizsardzību un nodrošināšanu un ierīkot un uzturēt šajā nolūkā īpašu darba muzeju;

11) ierīkot un uzturēt algotu darbinieku vajadzībām informācijas, padomu došanas un tiesiskās palīdzības birojus;

12) pacelt algoto darbinieku mājāsaimniecību un ģimenes dzīvi, dibinot, uzturot un pabalstot pasākumus, kas to veicina, kā, piemēram, ģimenes dārzus, ģimenes mājas, bērnu dārzus utt.;

13) veicināt algotā darba spēka veselību ar dažāda veida sportu, atpūtas namiem un citādi;

14) ierīkot un uzturēt darba apgādes un birojus un organizēt algotā darba spēka plānveidīgu novietošanu darbā;

15) pētīt algotā darba spēka darba, brīvā laika izlietošanas un dzīves apstākļus, sarīkojot šajā nolūkā aptaujas un darba vietu un dzīvokļu apskates; pieprasīt ziņas un paskaidrojumus no visāda rakstura algoto darbinieku biedrībām par viņu darbību un vajadzībām viņu darbības aplokā; izdot un izplatīt rakstus un grāmatas par algoto darba spēku un par aptauju, novērojumu, pētījumu un izmēģinājumu ieguvumiem, kā arī pārskatus par savu darbību;

16) dibināt un uzturēt dažādus algoto darbinieku pašpalīdzības fondus, kā bērnu, ģimenes dzīves veicināšanas, vecuma un invaliditātes pabalstu u. c.; pārņemt un uzturēt jau pastāvošos palīdzības fondus;

17) ierīkot un uzturēt algoto darbinieku vajadzībām klubus, ēdienu veikalus, sporta telpas un laukumus, lasītavas, bibliotēkas u. c.;

18) reģistrēt un nosacīt vietējās paražas, kādas pastāv darba līgumu noslēgšanā, izpildīšanā un izbeigšanā, gadījumos, kad likumos norādīts, ka jārikojas pēc šīm paražām;

19) stāties sakarā ar darba devēju organizācijām un nākt ar

ierosinājumiem, kas veicinātu sadarbību, uzticību un palāvību starp darba devējiem un darba ņēmējiem uz taisnības un apbru-
sēju pienākumu un tiesību pamatiem;

20) organizēt un uzturēt goda tiesas institūtu algoto darbi-
nieku starpā radušos konfliktu novēršanai, disciplīnas stiprināša-
nai un algoto darbinieku saimes labās slavas uzturēšanai;

21) darboties līdzī no darba attiecībām un līgumiem radušos
pārpratumu un nesaskaņu novēršanā un kārtošā starp algotiem
darbiniekiem un darba devējiem;

22) dibināt un uzturēt iestādes aroda prasmes pārbaudīšanai
un izsniegt pārbaudītiem par viņu aroda zināšanām apliecības;

23) darboties līdzī darba statistikas darbos saskaņā ar
Valsts statistiskās pārvaldes un ministra norādījumiem;

24) izpildīt uzdevumus, kādi kamerai uzticēti ar sevišķiem
likumiem, noteikumiem, priekšrakstiem un starptautiskiem līgu-
miem.

19. Kamera var ievākt ziņas no darba vietām jautājumos vi-
ņas darbības aplokā. Ievāktās ziņas kamera izlieto, neizpaužot
darba vietu komerciālos un tehniskos noslēpumus.

20. Ministrs uz kameras priekšlikumu var sodīt ar naudas
sodu līdz Ls 500,— darba vietas īpašnieku vai atbildīgo vadītāju,
ja tas uz kameras pieprasījumu noteiktā laikā nav sniedzis vāja-
dzīgos paskaidrojumus vai ziņas vai ir sniedzis tos apzināti ne-
pareizus, vai arī kavējis kameras pilnvarotas personas ar 17. pantu
kamerai uzlikto pienākumu pildīšanā.

21. Darba kamera var ņemt atlīdzību par savu iestāžu pakal-
pojumiem pēc ministra apstiprinātas taksas.

IV. KAMERAS PĀRVALDĪBA

22. Darba kameras lietas pārzina priekšsēdētājs, prezidijs un
pilna sapulce.

23. Priekšsēdētājs vada kameras darbību un pārstāv kameru
uz ārieni. Viņš atbild par to, ka kameras darbība norit likumības
un kameras darbvedības noteikumu un instrukciju robežās, kā arī
par kameras lēmumu izpildīšanu. Par kameras lēmumu ikviens
atzinums kļūst tad, ja tam piekrīt kameras priekšsēdētājs. Dom-
starpību gadījumos priekšsēdētājs par strīda jautājumiem var
ziņot pārvaldības lietās prezidijam, bet principiālās lietās — gal-
venai komisijai galīgai izlemšanai. Kameras priekšsēdētāja prom-
būtnes gadījumos, vai kad viņš aizkavēts izpildīt savus pienāku-
mus, viņa vietu izpilda vietnieks.

24. Kameras prezidijs sastādās no kameras priekšsēdētāja,
viņa vietnieka, 4 vicepriekšsēdētājiem un ministra pārstāvja.

25. Kameras priekšsēdētājs, viņa vietnieks, vicepriekšsēdētāji un ministra pārstāvis paraksta svinīgu solījumu, ka viņi apzinīgi un pēc labākās sirdsapziņas izpildīs viņiem uzticētos pienākumus.

26. Prezidijam piekriņ:

1) pārzināt un pārvaldīt kameras darbību un raudzīties, lai kameras lietas vestu saskaņā ar likumu, instrukcijām, darbvedības noteikumiem, ministra norādījumiem un pilnu sapulču lēmumiem;

2) lemt par kameras pilnu sapulču sasaukšanu;

3) izstrādāt kameras darbvedības noteikumu, resp[ektīvi], to grozījumu projektus, un iesniegt tos apstiprināšanai ministram;

4) noorganizēt un vadīt kameras darbvedību;

5) pieņemt un atlaist kameras tehniskos darbiniekus, kā arī noteikt viņiem atalgojumu pēc ministra nosacītām algu normām;

6) sastādīt kameras gada pārskatus un budžetu un iesniegt tos pilnai sapulcei pieņemšanai un pēc tam ministram apstiprināšanai;

7) izlemt visus citus attiecīgus jautājumus, par kuriem runā likums un darbvedības noteikumi.

27. Kameras priekšsēdētāju, viņa vietnieku un vicepriekšsēdētājus ieceļ ministrs uz 1 gadu no kameras locekļiem.

28. Ja priekšsēdētāja, viņa vietnieka vai vicepriekšsēdētāja vieta prezidijā kļūst brīva pirms viņa amata laika beigām, tad brīvajā vietā uz atlikušo laiku ieceļ jaunu locekli.

29. Prezidija sēde ir pilntiesīga, ja tajā piedalās priekšsēdētājs vai viņa vietnieks un vismaz 3 prezidija locekļi. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Balsīm vienlīdzīgi daloties, izšķir priekšsēdētāja balss.

30. Prezidija darbība sadalās 10 birojos: 1) administratīvā, 2) arodbiedrību, 3) darba aizsardzības, 4) izglītības un kultūras, 5) jaunatnes lietu, 6) juridiskā, 7) pašpalīdzības, 8) darba apgādes, 9) sporta un atpūtas un 10) higiēnas un mājturības.

31. Biroji veic šādus uzdevumus:

1) Administratīvais birojs pārziņina kameras budžeta izlietošanu, kasi, grāmatvedību, norēķināšanos, vispārējās lietas, kā arī kameras saimniecību un mantu.

2) Arodbiedrību birojs apvieno un vada algoto darbinieku arodbiedrības un darba arteļus, un tam piešķirtas tiesības, kādas likums paredz biedrību savienībām. Birojs noorganizē minētās biedrības un citas organizācijas un izveido to sakarus ar kameru. Tāpat birojs instruē un revīdē attiecīgās biedrības. Ar šo biedrību palīdzību birojs izkopj algotos darbiniekos skaidrību par mūsu neatkarīgo valsti un vienoto tautu, vairo atbildības sajūtu

pret valsti un tautu, stiprina apņēmību un gatavību vienmēr un visur celt un vairo tautas un tēvzemes godu, cieņu un slavu, kā arī pamudina uz augstākiem sasniegumiem darbā, lai vairotu sev un savām ģimenēm iespēju tikt uz augšu saimnieciski, sabiedriski un kulturāli, modinot un ieaudzinot apziņu par pašierosmes, pašpalīdzības un sadarbības svarīgo nozīmi goda un cieņas pilnas vietas nodrošināšanai pārējo pilsoņu vidū kā saimnieciskā, tā kultūras laukā, darbā un atpūtā.

3) Darba aizsardzības birojs rūpējas, lai darba vietās ievērotu algotā darba spēka ar likumiem nodrošinātās tiesības tiklab darba līgumu izpildīšanas ziņā, kā arī attiecībā uz darba vietu spodrību, sanitārām un citām labierīcībām un strādnieku aizsardzību pret nelaimes gadījumiem un citām darbā kaitīgām sekām. Birojs darbojas kā centrālā starpniecības iestāde starp darba ņēmējiem un devējiem visos darba jautājumos, visiem līdzekļiem veicinot veselīgu un taisnīgu sadarbību darba vietās. Birojs ved sarakstus par tiem strādniekiem un kalpotājiem, kas parādījuši izcilu darba veiksmi un prasmi, kā arī par tiem, kas ilggadīgi sekmīgi darbojušies vienā darba vietā, lai gādātu par viņu darba sasniegumu un nopelnu ievērošanu un atzīšanu.

4) Izglītības un kultūras birojs pārzina vispārējās un arodizglītības jautājumus, izdod un izplata iespieddarbus, ierīko lasītavas un bibliotēkas, dod iespēju par pazeminātu maksu vai par brīvu apmeklēt mākslas iestādes, sarīko priekšnesumu vakarus, lekciju ciklus un kursus, dibina un uztur speciālas arodskolas un paraugdarbnīcas strādnieku tehniskās un arodizglītības pacelšanai, kā arī veicina koru, orķestru, teātra u. tml. pulciņu nodibināšanu un to darbības attīstību.

5) Jaunatnes lietu birojs pārzina un vada jaunatnes apmācību arodam, organizējot kursus un priekšlasījumus un pārraugot praktiskās apmācības, kā arī palīdzot izvēlēties arodu. Birojs iepazīstina jauniešus ar lauku dzīvi, cenšoties viņus novietot vasaras atpūtai un darbam lauksaimniecībā. Birojam piekūrt arī novērot mazgadīgo darba apstākļus un noorganizēt piemērotu brīvlaika izvēli.

6) Juridiskais birojs sniedz palīdzību visādos juridiskos jautājumos un lietās, kā tiesu, tā arī administratīvās iestādēs.

7) Pašpalīdzības birojs propagandē, kā algotiem darbiniekiem pašpalīdzības un pašdarbības ceļā nodrošināt sevi un ģimenes locekļus grūtiem dzīves brīžiem un neparedzētiem gadījumiem, kā arī organizē un pārzina pašpalīdzības fondus, kā bērnu, ģimenes dzīves nodibināšanas, vecuma un invaliditātes apdrošināšanas, apdrošināšanas darba trūkuma gadījumā utt.

8) Darba apgādes birojs rūpējas par darba apgādāšanu

strādniekiem saziņā ar attiecīgām valsts un pašvaldības iestādēm un darba devējiem, kā arī ierīko un uztur darba apgādes.

9) Sporta un atpūtas birojs vada lietderīgu brīvlaika izlietošanu, sevišķi sekmējot strādnieku spēku un veselības attīstību, nodarbojoties ar sportu un tūrismu, it īpaši apceļojot tēvzemi. Birojs pārzina arī ēdienu namu, klubu, atpūtas namu un citu tamlīdzīgu iestāžu ierīkošanu un uzturēšanu.

10) Higiēnas un mājturības birojs pārzina veselības kopšanas, bērnu audzināšanas un mājturības jautājumus.

32. Iepriekšējā pantā neminētu darbu un uzdevumu piekritību vienam vai otram birojam izlemj kameras priekšsēdētājs.

33. Birojus vada prezidija pieņemti un ministra apstiprināti biroju vadītāji, bet visu biroju darbību saskaņo un vada kameras priekšsēdētājs.

34. Kameras tehnisko darbu pārzina un vada kameras ģenerālsekretārs, kas tieši pakļauts kameras priekšsēdētājam. Kameras ģenerālsekretāru uz kameras priekšsēdētāja priekšlikumu pieņem prezidijs un apstiprina amatā ministrs uz nenoteiktu laiku. Visās kameras apspriedēs un prezidijā kameras ģenerālsekretāram ir padomdevēja balsstiesības. Ģenerālsekretāra prombūtnes laikā viņa vietu izpilda viens no biroju vadītājiem pēc kameras priekšsēdētāja norādījuma.

35. Sarakstīšanās kameras darīšanās notiek ar priekšsēdētāja vai viņa vietnieka un ģenerālsekretāra parakstiem, izņemot mazāksvarīgo korespondenci, kuras parakstīšanas kārtību nosaka darbvedības noteikumi. Vekselus, līgumus un citus saistības rakstus un tekošā rēķina čekus paraksta kameras priekšsēdētājs vai viņa uzdevumā kāds no vicepriekšsēdētājiem un galvenais grāmatvedis.

36. Kameras algoto darbinieku tiesības un pienākumus noteic prezidija izstrādātie un ministra apstiprinātie kameras noteikumi.

37. Atalgojumu kameras priekšsēdētājam, viņa vietniekam, vicepriekšsēdētājiem un ģenerālsekretāram nosaka ministrs.

38. Kameras pilnām sapulcēm piekrīt:

1) apspriest un pieņemt algota darba spēka labklājības veicināšanas un pacelšanas tuvākos uzdevumus;

2) izlemt jautājumus par nekustamas mantas pirkšanu un pārdošanu un par kreditēšanos saskaņā ar 5. p[antu];

3) izlemt priekšlikumus par kameras iestāžu dibināšanu;

4) apspriest un pieņemt izdevumu un ieņēmumu budžetus;

5) apspriest un pieņemt darbības pārskatus;

6) apspriest kameras prezidija dienas kārtībā liktos darba likumu un noteikumu ierosinājumus un projektus;

7) ievēlēt 2 revīzijas komisijas locekļus;

8) izlemt citus prezidija ierosinātus jautājumus.

39. Kameras locekļu pilnas sapulces ir kārtējas un ārkārtējas. Kārtēju pilnu sapulci sasauc kameras priekšsēdētājs 2 reizes gadā. Ārkārtējas pilnas sapulces pēc vajadzības sasauc, ja to:

- 1) liek priekšā ministrs;
- 2) nolēmis prezidijs;
- 3) liek priekšā revīzijas komisija;
- 4) prasa $\frac{1}{3}$ kameras locekļu.

Pilnu sapulču gaitu un lēmumu taisīšanas kārtību nosaka kameras darbvedības noteikumos.

40. Pilnu sapulču dienas kārtību vismaz vienu nedēļu pirms sapulces rakstiski paziņo visiem kameras locekļiem, pievienojot svarīgākiem dienas kārtības jautājumiem ziņojumus un priekšlikumus.

41. Lietas, kas ar pilnas sapulces lēmumu atzītas par steidzamām, var apspriest nekavējoties katrā sēdē.

42. Pilnas sapulces vada kameras priekšsēdētājs vai viņa prombūtnes gadījumā viņa vietnieks.

43. Pilnas sapulces ir atklātas. Aizklātu sēdi notur, kad to prasa atsevišķā svarīgā gadījumā kāda no centrālajām valsts iestādēm vai prezidijs vai kad to prasa sapulces vairākums. Apspriežot budžetu un gada pārskatus, sēdei jābūt atklātai.

Aizklātā sēdē apspriesto sēdes dalībnieki nedrīkst izpaust.

44. Pilnu sapulču protokolos ieraksta klātbijušo dalībnieku vārdus, apspriestos jautājumus un sēdes lēmumus. Protokolus paraksta sēdes vadītājs un protokolists. Katram sēdes dalībniekam ir tiesība prasīt, lai viņa atsevišķas domas ievēd protokolā.

45. Pilnas sapulces ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse no kameras locekļiem. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, ciktāl šis likums neparedz citādu vairākumu.

46. Dažādu jautājumu apspriešanai un sagatavošanai, kā arī tiešā darba veikšanai kameras priekšsēdētājs no kameras locekļiem var iecelt komisijas, izraugot katrai priekšsēdētāju. Šo komisiju priekšsēdētāji ar kameras priekšsēdētāja piekrišanu var iecelt apakškomisijas un to priekšsēdētājus.

Kā pilntiesīgus locekļus komisiju darbā kameras priekšsēdētājs var uzaicināt arī kameras locekļu kandidātus.

47. Komisijas sēdēs ar kameras priekšsēdētāja piekrišanu var pieaicināt arī lietpratējus, kas nav kameras locekļi, ar padomdevēju balsstiesībām. Atlīdzība lietpratējiem nosakāma kameras darbvedības noteikumos.

48. Kamera var sasaukt algoto darbinieku sanāksmes, kurās piedalās kameras locekļi vai tikai attiecīgas sekcijas vai vairāku attiecīgu sekciju locekļi. Kameras locekļu kandidāti, kā arī arodu

organizāciju pārstāvji, sevišķi uzaicinātas personas un arī valdības un pašvaldību pārstāvji. Algotu darbinieku sanāksmju un kongresu sasaukšana, izņemot atsevišķo biedrību biedru sapulces, piekrit vienīgi Latvijas darba kamerai.

V. SEKCIJAS

49. Darba kamera sadalās 10 sekcijās ar prezidija darbības birojiem līdzīgiem nosaukumiem. Pie sekcijām var būt apakšsekcijas, kas sastādās līdzīgi sekcijām.

Katrā sekcijā ministrs deleģē vienu balsstiesīgu pārstāvi.

50. Kameras priekšsēdētājs nosaka atsevišķu sekciju locekļu skaitu un iedala kameras locekļus sekcijās uz vienu gadu. Par pilntiesīgiem sekciju un apakšsekciju locekļiem kamerās priekšsēdētājs var iecelt arī kameras locekļu kandidātus. Kameras priekšsēdētājam ir tiesība sekciju locekļus atcelt vai pārvietot no vienas sekcijas uz otru.

Seciju sēdēs ar padomdevēju balsstiesībām var pieaicināt arī lietpratējus.

51. Sekcijas apspriež: 1) jautājumus, kurus nodod sekcijām kameras priekšsēdētājs, un 2) sekciju ierosinājumus, kuru apspriešanai piekritis kameras priekšsēdētājs.

Par pieņemtiem lēmumiem sekcijas priekšsēdētājs ziņo kameras priekšsēdētājam.

Kameras priekšsēdētājs var nodot kādā sekcijā caurskatītu jautājumu otrreizējai caurskatīšanai un apspriešanai tajā pašā vai citā sekcijā.

52. Sekcijas priekšsēdētāju iecel kameras priekšsēdētājs uz vienu gadu no kameras locekļu vidus. Sekcijas priekšsēdētājam iecel arī biedru. Sekcijas priekšsēdētājam promesot, sekcijas priekšsēdētāja pienākumus izpilda viņa biedrs. Sekretāra pienākumus sekcijās izpilda attiecīgo prezidija darbības biroju vadītāji vai viņu vietnieki. Seciju sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse no sekcijas locekļiem. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu.

Kameras priekšsēdētājam, viņa vietniekam un vicepriekšsēdētājiem ir tiesība piedalīties sekciju sēdēs ar padomdevēja balsstiesībām. Sekciju sēdes sasauc kameras priekšsēdētājs.

VI. GALVENĀ KOMISIJA

53. Darba kameras priekšsēdētājs, prezidija locekļi un sekciju priekšsēdētāji sastāda pastāvīgu kameras galveno komisiju.

54. Galvenā komisija savās sēdēs var pieaicināt ar padomdevēja balsstiesību revīzijas komisijas priekšsēdētāju un tās

komisijas priekšsēdētāju, kuras lēmumi apspriežami, kā arī referentus attiecīgiem komisiju un sekciju lēmumiem.

55. Galvenās komisijas sēdēs ar padomdevēju balsstiesību piedalās kameras ģenerālsekretārs un aicinātie valsts iestāžu pārstāvji.

56. Galvenās komisijas priekšsēdētājs, sēžu sasaucējs un vadītājs ir Darba kameras priekšsēdētājs vai viņa vietnieks. Viņiem iztrūkstot, galvenās komisijas sēdes vada pēc gadiem vecākais prezidija loceklis.

57. Galvenās komisijas sēdes katrā laikā var sasaukt ministrs. Šādas sēdes dienas kārtību noteic un sēdi vada ministrs.

58. Galvenās komisijas uzdevums ir saskaņot kameras tiešo uzdevumu veikšanai izraudzīto orgānu darbību, pārrunāt un lemt par vispārīgiem algotā darba spēka labklājības veidošanas uzdevumiem, skatīt cauri prezidija sastādīto kameras budžetu pirms iesniegšanas pilnai sapulcei un apstiprināt iesniegumus ministriņām. Priekšsēdētājs sniedz galvenai komisijai periodiski ziņojumus par kameras sekciju un komisiju darbību.

59. Kameras galvenā komisija var saukt kopēju apspriedi vai piedalīties kādas kameras attiecīgās komisijas sasauktā kopējā apspriedē. Šādu kopēju apspriedi vada tās kameras priekšsēdētājs, no kuras nācis ierosinājums sēdes sasaukšanai. Ministrs var uzdot galvenai komisijai sasaukt kopēju apspriedi ar citas kameras galveno komisiju. Šādā kārtībā sasaukto kopējo apspriedi vada ministrs.

VII. REVĪZIJAS KOMISIJA

60. Kameras locekļu pilna sapulce ievēlē uz vienu gadu divus revīzijas komisijas locekļus. Ministrs deleģē revīzijas komisijā vienu balsstiesīgu pārstāvi, bet Valsts kontrole divus. Revīzijas komisijas priekšsēdētājs ir valsts kontroliera izraudzīts Valsts kontroles pārstāvis.

61. Revīzijas komisijai ir pienākums ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms kārtējās pilnas sapulces dienas uzsākt kases un kapitālu pārbaudi un revidēt grāmatas, rēķinus un dokumentus, kuri attiecas uz gada pārskatu. Revīzijas komisija var apskatīt un revidēt visu kameras mantu uz vietām un pārbaudīt pārskata gadā taisītos izdevumus.

62. Revīzijas komisijas iepriekšējai pārbaudei jānodod arī budžeta projekts, pēc kam to prezidijs līdž ar komisijas atzinumu ceļ priekšā pilnai sapulcei.

63. Revīzijas komisija par savām sēdēm ved protokolus, pie kam tajos ierakstāmi visi lēmumi un atsevišķas domas. Komisija

pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu. Minētos protokolus, kā arī revīzijas komisijas ziņojumus un slēdzienus prezidijs iesniedz līdz ar saviem paskaidrojumiem tuvākai pilnai sapulcei.

VIII. KAMERAS LĪDZEKĻI

64. Kameras līdzekļi sastādās:

- 1) no kameras īpašumu ienākumiem;
- 2) no ienākumiem par kameras iestāžu pakalpojumiem;
- 3) no valsts budžetā paredzētiem līdzekļiem;
- 4) no ziedojumiem un dažādiem neparedzētiem ienākumiem.

IX. GADA PĀRSKATS UN BUDŽETS

65. Kameras darbības gads sakrīt ar valsts budžeta gadu.

66. Kamerai ik gadus jā sastāda pārskats par ieņēmumiem un izdevumiem un ne vēlāk kā 3 mēnešu laikā pēc budžeta gada beigām jāceļ priekšā pilnai sapulcei apstiprināšanai. Apstiprinātais gada pārskats jāiesniedz viena mēneša laikā ministram. Ja 2 nedēļu laikā ministrs neceļ iebildumus pret gada pārskatu, tad tas uzskatāms par apstiprinātu. Līdz ar naudas apgrozījumu pārskatu ministram iesniedzams arī kameras darbības pārskats.

67. Ik gadus, ne vēlāk kā līdz 1. oktobrim, kameras prezidijs stāda priekšā pilnai sapulcei nākamā gada ieņēmumu un izdevumu budžetu, kas iepriekš skatāms cauri galvenā komisijā un revīzijas komisijā. Pilnas sapulces pieņemto budžetu prezidijs ne vēlāk kā līdz 1. decembrim iesniedz ministram apstiprināšanai. Ja 4 mēnešu laikā ministrs neceļ iebildumus, budžets stājas spēkā. Ar ministra piekrišanu budžeta sastādīšanas un iesniegšanas termiņus var grozīt.

68. Instrukcijas šā likuma piemērošanai izstrādā kameras prezidijs, bet izdod ministrs.

Šis likums stājas spēkā 1936. g. 15. maijā.

Rīgā 1936. g. 9. maijā

Valsts un ministru prezidents
K. Ulmanis

LIKUMS PAR LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERU

Pirmā nodaļa

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. Lauksaimniecības veicināšanai un tās interešu pārstāvībai pastāv Latvijas lauksaimniecības kamera ar sēdekli Rīgā.

2. Lauksaimniecības jēdzienā šā likuma izpratnē bez zemkopības un tās speciālām nozarēm — linkopības, sēklkopības, pļavkopības ietilpst: lopkopība, piensaimniecība, cūkkopība, aitkopība, putnkopība, zirgkopība, dārzkopība, sakņkopība, biškopība, lauku mājturība, lauku mājrupniecība, privātā mežkopība, zivkopība, zvejniecība un citas ar zemkopību saistītas ražošanas nozares.

3. Lauksaimniecības kameras uzdevums un tiesības ir:

1) pārstāvēt lauksaimniecības intereses valsts un citās publiska rakstura iestādēs;

2) pētīt lauksaimniecības apstākļus;

3) izstrādāt un apspriest ierosinājumus un priekšlikumus lauksaimniecības veicināšanai un izlemt tos savas kompetences robežās;

4) uz valsts un pašvaldības iestāžu pieprasījumu dot atsaukšmes par likumu, rikojumu un saistošu noteikumu piemērotību no lauksaimniecības viedokļa;

5) uz valsts un pašvaldības iestāžu pieprasījumu dot atsaukšmes par lauksaimniecības vajadzībām;

6) uz valsts un pašvaldības iestāžu uzaicinājumu piedalīties šo iestāžu apspriedēs;

7) dibināt un uzturēt iestādes lauksaimniecības veicināšanai, kā arī šim mērķim kalpojošas skolas un kursus;

8) informēt lauksaimniekus par svarīgiem saimnieciskiem apstākļiem iekšzemē un ārzemēs;

9) uz valsts un pašvaldības iestāžu pieprasījumu vai privātu personu lūgumu izsniegt sugas, šķirņu un citas apliecības lauksaimniecības lietās;

10) darboties līdzī lauksaimniecības statistikas darbos sašķaņā ar Valsts statistiskās pārvaldes un Zemkopības ministrijas norādījumiem;

11) ievēlēt lauksaimniecības pārstāvjus vai ieteikt kandidātus valsts un pašvaldības iestādēs, kur to paredz likums;

12) izdot un izplatīt lauksaimniecības literatūru, kā arī publicēt izmēģinājumu un pētījumu rezultātus;

13) organizēt un vadīt mazpulkus un lauku jaunatnes praksi lauksaimniecībā;

14) organizēt un vadīt lauku saimniecību dažādu nozaru agronomisko pārraudzību un izdarīt zirgu, liellopu un sīklopu, kā arī sēklu un augu izlasi;

15) izdot liellopu, zirgu un sīklopu ciltsgrāmatas;

16) organizēt vaislas lopu apgādi;

17) organizēt lauksaimniecības rakstura kooperatīvus un biedrības un veicināt to sadarbību, rīkot apspriedes un kongresus, instruēt un revidēt lauksaimniecības rakstura biedrības, kooperatīvas sabiedrības un savienības, kā arī visādi veicināt lauksaimnieku kopdarbību;

18) pētīt darba spēka jautājumu, ierīkot un uzturēt darba birojus un organizēt lauku saimniecību apgādāšanu ar strādniekiem;

19) ierosināt priekšlikumus par lauksaimniecības ražojumu standartu iesaiņojumiem, kvalitātes normām un kondīcijām;

20) algot un novietot savās iestādēs un uz vietām atsevišķos rajonos agronomiskus darbiniekus, būvtehniķus, kultūrtehniķus un citus lauksaimniecības darbiniekus;

21) veicināt lauku mājrupniecību;

22) rūpēties par lauksaimniecības ražošanas piemērošanu dabas un saimniecības apstākļiem;

23) gādāt par lauksaimniecības ražojumu eksportu un iekšzemes tirgus kārtošanu un piedalīties eksporta veicināšanas pasākumos;

24) rūpēties par lauksaimniecības kredīta un lauksaimniecības ražojumu transporta lietu kārtošanu;

25) palīdzēt lauksaimniekiem organizēt visāda veida apdrošināšanu;

26) rūpēties par uzlabotas sēklas materiāla un inventāra apgādāšanu;

27) izpildīt uzdevumus, kādi kamerai uzticēti ar sevišķiem likumiem, noteikumiem, priekšrakstiem un starptautiskiem līgumiem.

4. Lauksaimniecības kamera padota zemkopības ministram, un viņas pienākums ir izpildīt ministra rīkojumus un norādījumus saskaņā ar šo likumu un citiem attiecīgiem likumiem un noteikumiem.

5. Kameras pienākums ir sniegt valsts un pašvaldības iestādēm, kā arī lauksaimniekiem uz to vēlēšanos ziņas un visādi atbalstīt valsts iestādes viņu darbībā. Valsts iestādes var pieprasīt kameras atsauksmes par likumprojektiem, kas skar lauksaimniecības intereses, pirms šo projektu iesniegšanas Ministru kabinetam.

Tāpat valsts iestādes var pieprasīt kameras atsauksmes par rīkojumu un saistošu noteikumu projektiem, kā arī par nodomātiem principiālas dabas pārvaldības soļiem, ja tie ietekmē lauksaimniecības intereses.

6. Lauksaimniecības kamerai ir tiesība pieprasīt no lauku saimniecībām un uzņēmumiem ziņas un paskaidrojumus attiecībā uz to darbību.

Par atsevišķām saimniecībām ievāktās ziņas kameras locekļi un tehniskie darbinieki var izlietot vienīgi kameras vajadzībām, neizpaužot saimniecības komerciālos un tehniskos noslēpumus.

7. Zemkopības ministrs uz kameras prezidija priekšlikumu var sodīt ar naudas sodu līdz Ls 1000,— lauku saimniecības vai uzņēmuma īpašnieku vai atbildīgo vadītāju, ja tas uz kameras pieprasījumu noteiktā laikā nav sniedzis vajadzīgos paskaidrojumus vai ziņas vai ir sniedzis tos apzināti nepareizus.

8. Lauksaimniecības kamera var ņemt atlīdzību par savu iestāžu pakalpojumiem pēc zemkopības ministra apstiprinātas taksēs.

9. Lauksaimniecības veicināšanas darbu pēc šā likuma spēkā stāšanās veic bez valsts iestādēm tikai lauksaimniecības kamera un viņas nodibinātās iestādes. Privātas biedrības un organizācijas var nodarboties ar lauksaimniecības veicināšanu tikai ar kameras prezidija atļauju.

10. Lauksaimniecības kamerai ir juridiskas personas tiesības. Iegūt, atsavināt un iekļāt nekustamu mantu, kā arī noslēgt ilgtermiņa aizņēmumus kamera var tikai ar katreizēju zemkopības ministra piekrišanu.

11. Lauksaimniecības kamera lieto savā zīmogā mazo valsts ģerboni ar uzrakstu: «Latvijas lauksaimniecības kamera».

Otrā nodaļa

KAMERAS SASTĀVS UN PĀRVALDĪBA

1. nodaļums

Kameras sastāvs

12. Lauksaimniecības kamera sastāv no 100 aktīviem locekļiem un 100 viņu substitūtiem, un no korespondējošiem locekļiem. Locekļi savus pienākumus izpilda bez atlīdzības. Aktīviem locekļiem ar viņu darbību saistītos tiešos izdevumus atlīdzina saskaņā ar kameras darbvedības noteikumiem.

13. Par kameras locekli nevar būt persona, kam ar tiesas

spriedumu atņemtās tiesības, kas atrodas konkursā vai nenobeigtā izlīgumā, kam iecelta administrācija vai kas atrodas aizbildnībā vai aizgādībā.

14. Zemkopības ministrs ieceļ kameras aktīvos locekļus un viņu substitūtus no kandidātiem, kurus uzstādījušas zemkopības ministra noteiktas iestādes un organizācijas.

Zemkopības ministrs var iecelt par kameras aktīviem locekļiem un substitūtiem arī tādas personas, ko organizācijas nav uzstādījušas par kandidātiem.

15. Kameras aktīvos locekļus un substitūtus ieceļ amatā uz 3 gadiem. Ik gadus no kameras izstājas $\frac{1}{3}$ locekļu un substitūtu, pie kam no sākuma izstājušos noteic ar lozi, bet vēlāk savas pilnvaras noliek tie kameras locekļi, kas agrāk iecelti.

16. Ja kāds kameras loceklis atteicas, tiek izslēgts vai ilgstoši nevar izpildīt savus pienākumus, tad kameras priekšsēdētājs viņa vietā uzaicina kādu no substitūtiem pēc saviem ieskatiem.

17. Ja iestājas 13. pantā paredzētie apstākļi, tad kameras loceklis atceļams no amata.

18. Kameras pilnā sapulce var izslēgt locekli, ja viņš savus pienākumus kārtīgi nepilda. Lēmumam par izslēgšanu jā dabū $\frac{2}{3}$ balsu no klātesošiem locekļiem. Pilnās sapulces lēmumu izslēgtais loceklis 14 dienu laikā var pārsūdzēt zemkopības ministram.

19. Zemkopības ministrs, sazinoties ar kameras prezidiju, atceļ iecelto kameras locekli, kad iestājušies vai paredzami tādi apstākļi, kas loceklim atņem tiesību būt par kameras locekli (13. p[ants]) vai kad tas kārtīgi nepilda savus pienākumus.

20. Lauksaimniecības kameras korespondējošos locekļus uzaicina kameras priekšsēdētājs un apstiprina zemkopības ministrs.

21. Par korespondējošiem locekļiem var iecelt arī personas, kas nedzīvo Latvijā, kā arī tādas, kas ar lauksaimniecību nedarbojas.

22. Korespondējošie locekļi ar sēdes vadītāja piekrišanu var piedalīties kameras pilnu sapulču, sekciju un komisiju sēdēs ar padomdevēju balsstiesībām.

23. Uz korespondējošiem locekļiem attiecas 13. panta nosacījumi.

2. nodaļums

Kameras pārvaldība

24. Lauksaimniecības kameras lietas pārzina priekšsēdētājs, prezidijs un pilna sapulce.

25. Kameras prezidijs sastādās no kameras priekšsēdētāja, 3 vicepriekšsēdētājiem un zemkopības ministra pārstāvja.

26. Kameras priekšsēdētāju un vicepriekšsēdētājus zemkopības ministrs ieceļ uz 3 gadiem no kameras locekļiem.

27. Ja priekšsēdētāja vai kāda vicepriekšsēdētāja vieta kļūst vakanta pirms ieceļšanas perioda beigām, tad vakantā vietā uz atlikušo laiku ieceļ jaunu locekli.

28. Kameras priekšsēdētājs, vicepriekšsēdētāji un zemkopības ministra pārstāvis paraksta svinīgu solījumu, ka viņi apzinīgi un pēc labākās sirdsapziņas izpildīs viņiem uzticētos pienākumus.

29. Prezidijam piekrist:

1) pārzināt un vadīt kameras darbību un raudzīties, lai kameras lietas vestu saskaņā ar likumu, instrukcijām un darbvedības noteikumiem, zemkopības ministra norādījumiem un pilnu sapulču lēmumiem;

2) lemt par kameras pilnu sapulču sasaukšanu;

3) izstrādāt kameras darbvedības noteikumu, resp[ektīvi], to grozījumu projektus, un iesniegt tos apstiprināšanai zemkopības ministram;

4) noorganizēt un vadīt kameras darbvedību;

5) pieņemt un atlaist kameras tehniskos darbiniekus, kā arī noteikt viņiem atalgojumu pēc zemkopības ministra nosacītām algu normām;

6) sastādīt kameras gada pārskatus (61. p[ants]) un budžetu un iesniegt tos pilnai sapulcei pieņemšanai un pēc tam zemkopības ministram apstiprināšanai*;

7) izlemt visus citus jautājumus, par kuriem runā likums un darbvedības noteikumi.

30. Prezidija sēde ir pilntiesīga, ja tajā piedalās vismaz 3 prezidija locekļi. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Balsīm vienlīdzīgi daloties, izšķir priekšsēdētāja balss.

31. Priekšsēdētājs vada Lauksaimniecības kameras darbību un pārstāv kameru uz ārieni. Viņš atbild par to, ka kameras darbība norit likumības un kameras darbvedības noteikumu un instrukciju robežās, kā arī par kameras lēmumu izpildīšanu. Ja viņš ieskata, ka nevar uzņemties atbildību par kāda lēmuma izpildīšanu, viņš lēmumu ceļ priekšā zemkopības ministram izšķiršanai. Kameras priekšsēdētāja prombūtnes gadījumā vai kad tas aizkavēts izpildīt savus pienākumus, viens no vicepriekšsēdētājiem izpilda viņa vietu pēc kameras priekšsēdētāja norādījuma.

32. Prezidija darbība sadalās 14 nodaļās: 1) administratīvā, 2) zemkopības, 3) lopkopības, 4) ekonomiskā, 5) darba, 6) kop-

* Pēc izlabojuma «Vald[ības] Vēstn[esā]» š. g. 78. numurā.

darbības, 7) mazpulku un jaunatnes audzināšanas, 8) dārzkopības, 9) biškopības, 10) būvniecības, 11) tehniskā un labiercības, 12) kultūrtehniskā, 13) mājturības, 14) zivkopības un zvejniecības.

33. Nodaļas veic šādus uzdevumus:

1) Administratīvā nodaļa pārzina kameras budžeta izlietošanu, grāmatvedību, noreķināšanos, vispārējas lietas, kā arī kameras saimniecību un mantu.

2) Zemkopības nodaļa organizē un ierīko izmēģinājumu stacijas, atsevišķus izmēģinājumus un parauga saimniecības, sekmē sēklaudzēšanu, apkaro augu slimības, sekmē privāto mežkopību, vada rajonu agronomu darbību, rīko izstādes, sacensības un godalgošanas, kā arī pēti un kārtu saimniecību organizācijas jautājumus un sekmē kūdras izmantošanu.

3) Lopkopības nodaļa organizē un vada lopu pārraudzības biedrību darbību, ierīko liellopu, zirgu un sīklopu vaislas stacijas, sarīko lopkopības izstādes un sacensības, organizē vaislas lopu apgādi, izdara zirgu izlasi, ved liellopu, zirgu un sīklopu ciltsgrāmatas, kā arī organizē un vada visus piensaimniecības veicināšanas pasākumus un kārtu putnkopības lietas.

4) Ekonomiskā nodaļa pēti tirgus apstākļus iekšzemē un ārzemēs, kā arī kredīta, apdrošināšanas un transporta jautājumus, piemērojoties lauksaimniecības vajadzībām, publicē tirgus ziņas, rūpējas par lauksaimniecības ražojumu standartizēšanu, uztur grāmatvedības birojus un rūpējas par saimniekošanas mācības atzinumu izplatīšanu.

5) Darba nodaļa pēti darba spēka jautājumus, ierīko un uztur darba birojus, organizē laukstrādnieku apgādāšanu lauku saimniecībām un rūpējas par laukstrādnieku dzīves un darba apstākļu uzlabošanu un darba racionalizāciju.

6) Kopdarbības nodaļa organizē, instruē un revidē lauksaimniecības rakstura biedrības, kooperatīvās sabiedrības un to savienības.

7) Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa organizē un vada mazpulku kustību un kameras mācības iestādes, rīko pastāvīgus un ceļojošus kursus un organizē lauku jaunatnes praksi privātās lauku saimniecībās.

8) Dārzkopības nodaļa pārzina un vada dārzkopības pārraudzības biedrības, ierīko un pārzina parauga dārzus, vada dārzkopības instruktoru darbību rajonos, rīko ceļojošos dārzkopības kursus un organizē dārzāju sēklu audzēšanu.

9) Biškopības nodaļa pārzina biškopības instruktoru darbību rajonos, izdara dravu pārraudzību, organizē biškopības inventāra

un materiālu apgādi, rīko biškopības kursus, priekšlasījumus un apskates.

10) Būvniecības nodaļa pārzina rajonu būvtehniķu darbību, sekmē ugunsdrošo būvniecību un rūpējas par lauku racionālu izbūvi un nacionālu uzbūvi.

11) Tehniskā un labierīcību nodaļa organizē un vada mašīnu izmēģināšanas un pārbaudes iestādes, ierīko mašīnu koplietošanas punktus, rūpējas par tehniskām labierīcībām lauku saimniecībās, organizē lauku labierīcību izstādes un sarīko mašīnu vadītāju kursus.

12) Kultūrtehniskā nodaļa pārzina un vada kultūrtehniskos birojus, kā arī kārtu zemes ielabošanas darbus.

13) Mājturības nodaļa vada mājturības instruktoru darbību, rīko mājturības apskates un sacensības, notur ceļojošos mājturības kursus un kārtu visus citus mājturības un mājrupniecības veicināšanas pasākumus.

14) Zivkopības un zvejniecības nodaļa pārzina un vada zvejniecības un zivkopības veicināšanas pasākumus.

34. Iepriekšējā pantā minēto darbu un uzdevumu piekritību vienai vai otrai nodaļai izlemj priekšsēdētājs.

35. Nodaļas vada prezidija pieņemti un zemkopības ministra apstiprināti nodaļu vadītāji, bet visu nodaļu darbību saskaņo un vada kameras priekšsēdētājs un vicepriekšsēdētāji. Darbu iedalījumu priekšsēdētāja un vicepriekšsēdētāju starpā izlemj prezidijs un apstiprina zemkopības ministrs.

36. Kameras darbu tehnisko gaitu pārzina un vada kameras ģenerālsekretārs. Kameras ģenerālsekretārs tieši padots kameras priekšsēdētājam, bet amatā viņu ieceļ zemkopības ministrs. Ģenerālsekretāram visos gadījumos ir padomdevēja balsstiesības. Ģenerālsekretāra prombūtnes laikā viņa vietu izpilda viens no nodaļu vadītājiem pēc kameras priekšsēdētāja norādījuma.

37. Sarakstīšanās kameras darīšanas notiek ar priekšsēdētāja vai vicepriekšsēdētāja un ģenerālsekretāra parakstiem, izņemot kameras iekšējo korespondenci, kuras parakstīšanas kārtību nosaka darbvedības noteikumi. Vekselus, līgumus un citus saistības rakstus un tekošā rēķina čekus paraksta kameras priekšsēdētājs vai viņa uzdevumā saimniecības lietas pārzinošais vicepriekšsēdētājs un galvenais grāmatvedis.

38. Kameras algoto darbinieku tiesības un pienākumus noteic prezidija izstrādātie un zemkopības ministra apstiprinātie kameras tehnisko darbinieku noteikumi.

39. Algas kameras priekšsēdētājam, vicepriekšsēdētājiem un ģenerālsekretāram nosaka zemkopības ministrs.

40. Kameras pilnām sapulcēm piekrīt:

1) apspriest un pieņemt lauksaimniecības veicināšanas un paaugstināšanas programmas;

2) izlemt jautājumus par nekustamas mantas pirkšanu un pārdošanu un par kredītiņšanos;

3) izlemt priekšlikumus par kameras iestāžu dibināšanu;

4) apspriest un pieņemt izdevumu un ieņēmumu budžetus;

5) apspriest un pieņemt darbības pārskatus (61. p[ants])*;

6) apspriest kamerai iesniegtos svarīgākos lauksaimniecības likumprojektus;

7) ievēlēt revīzijas komisijas locekļus;

8) izlemt citus prezidija ierosinātus jautājumus.

41. Kameras locekļu pilnas sapulces ir kārtējās un ārkārtējās. Kārtēju pilnu sapulci sasauc kameras priekšsēdētājs divas reizes gadā. Ārkārtējās pilnas sapulces pēc vajadzības sasauc, ja to:

1) liek priekšā zemkopības ministrs;

2) nolēmis prezidijs;

3) liek priekšā revīzijas komisija;

4) prasa $\frac{1}{3}$ no kameras aktīviem locekļiem.

Pilnu sapulču gaitu un lēmumu taisīšanas kārtību nosaka kameras darbvedības noteikumos.

Piezīme. Kameras pirmo pilno sapulci atklāj zemkopības ministrs vai viņa pilnvarota persona.

42. Pilnu sapulču dienas kārtību vismaz 2 nedēļas pirms sapulces rakstiski paziņo visiem aktīviem kameras locekļiem, pievienojot svarīgākiem dienas kārtības jautājumiem ziņojumus un priekšlikumus.

43. Lietas, kas ar pilnas sapulces lēmumu atzītas par steidzamām, var apspriest nekavējoties katrā sēdē.

44. Pilnas sapulces vada kameras priekšsēdētājs vai viņa prombūtnes gadījumā kāds no vicepriekšsēdētājiem.

45. Pilnas sapulces ir atklātas. Aizklātu sēdi notur, kad to prasa atsevišķā svarīgā gadījumā kāda no centrālajām valsts iestādēm vai kad to prasa sapulces vairākums. Apspriežot budžetu un gada pārskatus, sēdei jābūt atklātai.

Aizklātā sēdē apspriesto sēdes dalībnieki nedrīkst izpaust.

46. Pilnu sapulču protokolos ieraksta klātbijušo dalībnieku vārdus, apspriestos jautājumus un sēdes lēmumus. Protokolus paraksta sēdes vadītājs un protokolists. Katram sēdes dalībniekam ir tiesība prasīt, lai viņa atsevišķas domas ievēd protokolā.

47. Pilnas sapulces ir pilntiesīgas, ja tanīs piedalās vismaz puse no kameras locekļiem. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, ciktāl šis likums neparedz citādu vairākumu.

* Pēc izlabošanas «Vald[ības] Vēstn[eša]» š. g. 78. numurā.

48. Dažādu jautājumu apspriešanai un sagatavošanai kameras prezidijs var iecelt komisijas.

49. Komisijas sēdēs var pieaicināt lietpratējus, kas nav kameras locekļi, ar padomdevēju balsstiesībām.

50. Kamera var noturēt lauksaimniecības sanāksmes, kurās piedalās kameras attiecīgas sekcijas kopā ar korespondējošiem locekļiem, lauksaimniekiem un viņu organizāciju pārstāvjiem.

3. nodaļums

Sekcijas

51. Lauksaimniecības kamera sadalās 14 sekcijās ar prezidija darbības nodaļām līdzīgiem nosaukumiem (32. p[ants]).

Katrā sekcijā Zemkopības ministrija deleģē vienu balsstiesīgu pārstāvi.

52. Atsevišķu sekciju locekļu skaitu nosaka zemkopības ministrs. Kameras priekšsēdētājs iedala kameras locekļus sekcijās. Sekciju sēdēs ar padomdevēja balsstiesībām var pieaicināt arī lietpratējus, kas nav kameras locekļi.

53. Sekcijas apspriež jautājumus, kādus tām nodod prezidijs. Par pieņemtiem lēmumiem sekcijas vadītājs ziņo prezidijam. Prezidijs var nodot jautājumu otrreizējai caurskatīšanai.

54. Sekcijas vadītāju nozīmē kameras priekšsēdētājs. Viņam promisesot, vadītāja pienākumus izpilda Zemkopības ministrijas pārstāvis. Sekretāru pienākumus sekcijās izpilda attiecīgo prezidija darbības nodaļu vadītāji vai viņu vietnieki. Sekciju sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse no sekcijas locekļiem. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Kameras priekšsēdētājam un vicepriekšsēdētājam ir tiesība piedalīties sekciju sēdēs ar padomdevēju balsstiesībām. Sekciju sēdes sasauc kameras prezidijs.

4. nodaļums

Revīzijas komisija

55. Kameras locekļu pilna sapulce ievēlē uz vienu gadu 2 revīzijas komisijas locekļus. Zemkopības ministrija deleģē revīzijas komisijā vienu balsstiesīgu pārstāvi, bet Valsts kontrole divus. Revīzijas komisijas priekšsēdētājs ir valsts kontroliera nozīmēts Valsts kontroles pārstāvis.

56. Revīzijas komisijai ir pienākums stāties ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms kārtējās pilnas sapulces dienas pie kases un kapitālu pārbaudīšanas un revidēt grāmatas, rēķinus un dokumentus, kuri attiecas uz gada pārskatu. Revīzijas komisija var apskatīt un

revidēt visu kameras mantu uz vietām un pārbaudīt pārskata gadā taisītos izdevumus.

57. Revīzijas komisijas iepriekšējai pārbaudīšanai jānodod arī budžeta projekts, pēc kam to prezidijs līdz ar komisijas atzinumu ceļ priekšā pilnai sapulcei.

58. Revīzijas komisija par savām sēdēm ved protokolus, pie kam tajos ierakstāmi visi lēmumi un atsevišķas domas. Minētos protokolus, kā arī revīzijas komisijas ziņojumus un slēdzienus prezidijs iesniedz līdz ar saviem paskaidrojumiem tuvākai pilnai sapulcei.

Trešā nodaļa

KAMERAS LĪDZEKĻI UN NOREĶINI

1. nodaļījums

Kameras līdzekļi

59. Kameras līdzekļi sastādās:

- 1) no kameras īpašumu ienākumiem;
- 2) no ienākumiem par kameras iestāžu pakalpojumiem;
- 3) no valsts budžetā paredzētiem līdzekļiem;
- 4) no ziedojumiem un dažādiem neparedzētiem ienākumiem.

2. nodaļījums

Gada pārskats un budžeti

60. Kameras darbības gads sakrīt ar valsts budžeta gadu.

61. Kamerai ik gadus jāstāda pārskats par ieņēmumiem un izdevumiem un ne vēlāk kā 3 mēnešu laikā pēc budžeta gada beigām jāceļ priekšā pilnai sapulcei apstiprināšanai. Apstiprinātais gada pārskats jāiesniedz viena mēneša laikā zemkopības ministram. Ja 2 nedēļu laikā zemkopības ministrs neceļ iebildumus pret gada pārskatu, tad pēdējais uzskatāms par apstiprinātu. Līdz ar naudas apgrozījuma pārskatu zemkopības ministram iesniedzams arī kameras darbības pārskats.

62. Ik gadus, ne vēlāk kā līdz 1. oktobrim, kameras prezidijs stāda nākamā gada ieņēmumu un izdevumu budžetu priekšā pilnai sapulcei. Pilnas sapulces pieņemto budžetu prezidijs ne vēlāk kā līdz 1. decembrim iesniedz zemkopības ministram apstiprināšanai. Ja 4 mēnešu laikā zemkopības ministrs neceļ iebildumus, budžets stājas spēkā.

63. Lauksaimniecības veicināšanas darba, attiecīgu iestāžu un līdzekļu pārņemšana no lauksaimniecības organizācijām izdarāma zemkopības ministra noteiktā laikā un kārtībā Zemkopības ministrijas tiešā uzraudzībā.

64. Instrukcijas šā likuma izvešanai dzīvē izdod zemkopības ministrs.

Sis likums stājas spēkā 1935. g. 1. aprīlī.

Rīgā 1935. g. 29. martā

Ministru prezidents K. Ulmanis
Zemkopības ministrs J. Kauliņš

Valdības Vēstnesis. — 1935. — 30. marts. — Nr. 75; Likumu krājums, 1935. — Nr. 50.

LIKUMS PAR LATVIJAS TIRDZNICĪBAS UN RŪPNIECĪBAS KAMERU

Pirmā nodaļa

VISPĀRIGI NOTEIKUMI

1. Tirdzniecības un rūpniecības pārstāvībai un veicināšanai Latvijā pastāv Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera ar sēdekli Rīgā.

Ar tirdzniecību un rūpniecību jāsaprot tie arodi, kas norādīti Noteikumos par tirgotājiem (Lik[umu] kr[ājums], 1933. g., 237), pieskaitot tos sīkuzņēmumus, kurus nosaka finanšu ministrs.

Finanšu ministrs noteic Tirdzniecības un rūpniecības kameras atklāšanas dienu.

Piezīme. Pēc Tirdzniecības un rūpniecības kameras atklāšanas pārējās tirgotāju un rūpnieku organizācijas nevar lietot savā nosaukumā vārdu «kamera».

2. Ar finanšu ministra piekrišanu vai uz viņa rīkojumu Tirdzniecības un rūpniecības kamera atver pēc vajadzības nodaļas.

Nodaļu pienākumus un tiesības saskaņā ar šo likumu un darbības kārtību noteic Tirdzniecības un rūpniecības kamera ar instrukciju, kuru apstiprina finanšu ministrs.

3. Tirdzniecības un rūpniecības kameras uzdevums un tiesības ir:

1) pārstāvēt tirdzniecības un rūpniecības intereses valsts un citās publiska rakstura iestādēs;

2) pētīt tirdzniecības un rūpniecības apstākļus;

3) izstrādāt un apspriest ierosinājumus un priekšlikumus tirdzniecības un rūpniecības veicināšanai un izlemt tos savas kompetences robežās;

4) uz valsts un pašvaldības iestāžu pieprasījumu dot atsauksmes par likumu, rīkojumu un saistošu noteikumu piemērotību no tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu viedokļa, kā arī par likumu, rīkojumu un svarīgu saistošu noteikumu projektiem, ciktāl tie attiecas uz tirdzniecību un rūpniecību;

5) uz valsts un pašvaldības iestāžu pieprasījumu dot atsauksmes par tirdzniecības un rūpniecības vajadzībām;

6) uz valsts un pašvaldības iestāžu uzaicinājumu piedalīties šo iestāžu apspriedēs, ciktāl tās attiecas uz tirdzniecību un rūpniecību;

7) dibināt un uzturēt iestādes tirdzniecības un rūpniecības veicināšanai, kā arī šim mērķim kalpojošas skolas un kursus;

8) informēt tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumus par attiecīgiem svarīgiem saimnieciskiem apstākļiem iekšzemē un ārzemēs;

9) uz valsts un pašvaldības iestāžu pieprasījumu vai privātu personu lūgumu izsniegt apliecības tirdzniecības un rūpniecības lietās, kā arī izsniegt preču izcelšanās apliecības;

10) sastādīt negodīgas konkurences apkarošanas komisiju;

11) apkarot visāda veida spekulāciju un negodīgus paņēmienus tirdzniecībā un rūpniecībā, ierosinot represīvus soļus pret nesolīdiem uzņēmējiem un firmām; rūpēties par Latvijas tirdzniecības un rūpniecības ražojumu labas slavas uzturēšanu ārzemēs;

12) uz partu abpusēju vēlēšanos un ievērojot attiecīgo speciālo likumu noteikumus, izpildīt šķīrējtiesas pienākumus tirdzniecības un rūpniecības strīdu lietās, ieceļot šim nolūkam šķīrējtiesnešus;

13) ievākt un dot atsauksmes par tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumiem iekšzemē un ārzemēs, kā arī ieteikt Latvijas tirgotājus un rūpniekus ārzemju firmām;

14) ieteikt lietpratējus tiesām un strīdu gadījumiem tirdzniecības un rūpniecības lietās;

15) reģistrēt un definēt tirdzniecības paražas un komerciālos apzīmējumus;

16) vest to tirgotāju un rūpnieku sarakstu, kuri noslēguši līgumus par šķirtu mantu;

17) vest to firmu sarakstu, kuras izsludinātas par maksātne-
spējīgām vai kurām nodibināta administrācija;

18) darboties līdzī saimnieciskās statistikas darbos saskaņā
ar Valsts statistiskās pārvaldes un Finanšu ministrijas norādi-
jumiem;

19) ievēlēt tirdzniecības un rūpniecības pārstāvjus vai ieteikt
kandidātus valsts un pašvaldības iestādēs, kur to paredz likums;

20) sarīkot ražojumu izstādes, apskates, propagandas pasāku-
mus un ekskursijas;

21) izdot biļetenus, citus izdevumus un pārskatus par savu
darbību;

22) izpildīt uzdevumus, kādi kamerai uzticēti ar sevišķiem
priekšrakstiem un starptautiskiem līgumiem;

4. Pie Tirdzniecības un rūpniecības kameras pastāv šķirotāji,
akcionāri, dispašieri, zvērināti grāmatveži un svērēji, kurus pie-
ņem, atlaiž un nozvērina un kuru darbību pārzina Tirdzniecības
un rūpniecības kamera.

5. Tirdzniecības un rūpniecības kamera padota finanšu minis-
tram, un viņas pienākums ir izpildīt ministra rīkojumus un aiz-
rādījumus saskaņā ar šo likumu un citiem attiecīgiem likumiem
un noteikumiem. Kameras pienākums ir sniegt valsts un pašval-
dības iestādēm, kā arī tirgotājiem un rūpniekiem uz to vēlēšanos
ziņas un visādi atbalstīt valsts iestādes viņu darbībā. Valsts
iestādes var pieprasīt kameras atsauksmes par likumprojektiem,
kas skar tirdzniecības un rūpniecības intereses, pirms šo projektu
iesniegšanas Ministru kabinetam izlemšanai. Tāpat valsts iestā-
des var pieprasīt kameras atsauksmes par svarīgu rīkojumu un
saistošu noteikumu projektiem, kā arī par nodomātiem principiālas
dabas pārvaldības soļiem, ja tie sevišķi ietekmē tirdzniecības vai
rūpniecības intereses.

6. Tirdzniecības un rūpniecības kamerai ir tiesība pieprasīt
no tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumiem visādas ziņas un
paskaidrojumus attiecībā uz to darbību.

Par atsevišķiem tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumiem
ievāktās ziņas kameras locekļi un tehniskie darbinieki var izlie-
tot, vienīgi neizpaužot uzņēmumu komerciālos un tehniskos noslē-
pumus.

7. Finanšu ministrs uz kameras prezidija priekšlikumu var
sodīt ar naudas sodu līdz Ls 1000,— tirdzniecības un rūpniecības
uzņēmuma īpašnieku vai atbildīgo vadītāju, ja tas uz kameras
pieprasījumu, un neievērojot vienreizēju atgādinājumu, noteiktā
laikā nav sniedzis kamerai vajadzīgos paskaidrojumus vai ziņas
vai sniedzis tos apzināti nepareizus.

8. Par pakalpojumiem privātām firmām un personām kamera var ņemt atlīdzību pēc finanšu ministra apstiprinātas takses.

9. Tirdzniecības un rūpniecības kamerai ir juridiskas personas tiesības.

Iegūt nekustamu mantu, to atsavināt, ieķīlāt, kā arī noslēgt ilgtermiņa aizņēmumus kamera var tikai ar katreizēju finanšu ministra piekrišanu.

10. Tirdzniecības un rūpniecības kamera lieto savā zīmogā mazo valsts ģerboni ar uzrakstu «Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera».

Otrā nodaļa

KAMERAS SASTĀVS UN PĀRVALDĪBA

1. nodaļums

Kameras sastāvs

11. Tirdzniecības un rūpniecības kamera sastāv no 60 aktīviem locekļiem un 60 viņu substitūtiem un korespondējošiem locekļiem. Locekļi izpilda savus pienākumus bez atlīdzības.

Aktīviem locekļiem ar viņu darbību saistītos tiešos izdevumus atlīdzina saskaņā ar kameras darbvedības noteikumiem.

12. Par kameras locekli nevar būt persona, kam ar tiesas spriedumu atņemtas tiesības, kas atrodas konkursā vai nenobeigtā izlīgumā, kam iecelta administrācija vai kas atrodas aizbildnībā vai aizgādībā.

13. Finanšu ministrs ieceļ kameras aktīvos locekļus un viņu substitūtus no kandidātiem, kurus uzstādījušas finanšu ministra noteiktās iestādes un organizācijas.

Finanšu ministrs var iecelt par kameras aktīviem locekļiem un substitūtiem arī tādas personas, ko organizācijas nav uzstādījušas par kandidātiem.

14. Kameras aktīvos locekļus un substitūtus ieceļ amatā uz 3 gadiem. Ik gadus no kameras izstājas $\frac{1}{3}$ locekļu un substitūtu, pie kam no sākuma izstājušos noteic ar lozi, bet vēlāk savas pilnvaras noliek tie kameras locekļi, kas agrāk iecelti.

Izstājušos kameras locekļus un substitūtus var iecelt no jauna.

15. Ja kāds kameras loceklis atteicas, tiek izslēgts vai ilgstoši nevar izpildīt savus pienākumus, tad viņa vietā uzaicina attiecīgu substitūtu.

16. Ja iestājas 12. pantā paredzētie apstākļi, tad kameras loceklis atceļams no amata.

17. Kameras pilna sapulce var izslēgt locekli, ja viņš savus pienākumus kārtīgi nepilda. Lēmumam par izslēgšanu jādabū $\frac{2}{3}$ balsu no visiem klātesošiem locekļiem. Pilnas sapulces lēmumu izslēgtais loceklis 14 dienu laikā var pārsūdzēt finanšu ministram.

18. Finanšu ministrs, sazinoties ar kameras prezidiju, atceļ iecelto locekli, kad iestājušies vai paredzami tādi apstākļi, kas loceklim atņem tiesības būt par kameras locekli (12. p[ants]), vai kad tas kārtīgi nepilda savus pienākumus.

19. Korespondējošos locekļus Tirdzniecības un rūpniecības kamera ievēlē ar absolūtu balsu vairākumu visam 3-gadīgam darbības periodam. Viņu skaitu noteic pilna sapulce.

20. Par korespondējošiem locekļiem var ievēlēt arī personas, kas nedzīvo Latvijā, kā arī tādas, kas ar tirdzniecību vai rūpniecību nenodarbojas.

21. Korespondējošie locekļi ar sēdes vadītāja piekrišanu var piedalīties kameras pilnu sapulču, sekciju un komisiju sēdēs ar padomdevēju balsstiesībām.

22. Uz korespondējošiem locekļiem attiecas 12. panta nosacījumi.

2. nodaļums

Sekcijas

23. Tirdzniecības un rūpniecības kamera sadalās 5 sekcijās: 1) tirdzniecības, 2) rūpniecības, 3) kuģniecības un transporta, 4) kredīta un 5) apdrošināšanas sekcijās. Katrā sekcijā Finanšu ministrija deleģē vienu balsstiesīgu pārstāvi.

24. Tirdzniecības sekcija pēc tirdzniecības zīmju kategorijām sadalās 3 grupās. Pirmā grupā ietilpst uzņēmumi, kas izpirkuši I vai II kategorijas tirdzniecības zīmi, otrā grupā — kas izpirkuši III kategorijas zīmi, un trešā — visi pārējie.

25. Rūpniecības sekcija sadalās 2 grupās. Pie pirmās grupas pieder uzņēmumi, kas izpirkuši I vai II kategorijas rūpniecības zīmi, un pie otrās tie, kas izpirkuši III, IV vai V kategorijas zīmi.

26. Kuģniecības un transporta sekcija sadalās: a) kuģniecības un b) transporta grupās.

27. Kredīta sekcija sadalās: a) akciju un komunālo banku un b) savstarpējo kredītbiedrību un visu pārējo kredītiestāžu grupās.

28. Katras sekcijas un grupas locekļu skaitu nosaka finanšu ministrs, bet sekciju un grupu darbības kārtību regulē darbveidības noteikumi.

29. Saskaņā ar darbvedības noteikumiem kameras priekšsēdētājs lemj, kādas lietas piekrist katrai sekcijai.

30. Sekcijas sēdes vada attiecīgs kameras vicepriekšsēdētājs, un tās ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās bez vicepriekšsēdētāja vismaz puse no sekcijas locekļiem. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Kameras priekšsēdētājam un pārējiem vicepriekšsēdētājiem ir tiesība piedalīties sekciju sēdēs ar padomdevēju balsstiesībām.

31. Sekciju protokoli un lēmumi jāpaziņo kameras priekšsēdētājam. Ja kameras priekšsēdētājs sekcijas lēmumam nepiekrīt, tad pēdējais pēc vēlreizējas pārlemšanas sekcijā izšķirams pilnā sapulcē.

32. Sekciju sēdēs var pieaicināt lietpratējus, kas nav kameras locekļi, ar padomdevēju balsstiesībām.

3. nodalījums

Pārvalde

33. Tirdzniecības un rūpniecības kameras lietas pārzina priekšsēdētājs, prezidijs, finanšu komisija un pilna sapulce.

34. Kameras prezidijs sastādās no priekšsēdētāja, 7 vicepriekšsēdētājiem, kases pārvaldnieka un finanšu ministra pārstāvja. Kameras ģenerālsekretārs piedalās prezidija sēdēs ar padomdevēja balsi.

35. Kameras priekšsēdētāju, vicepriekšsēdētājus un kases pārvaldnieku ieceļ finanšu ministrs uz vienu gadu no kameras locekļiem.

36. Ja priekšsēdētāja vai kāda prezidija locekļa vieta kļūst vakanta pirms iecelšanas perioda beigām, tad vakantā vietā uz atlikušo laiku iecelams jauns loceklis.

37. Priekšsēdētājs, vicepriekšsēdētāji, kases pārvaldnieks un finanšu ministra pārstāvis paraksta svinīgu solījumu, ka viņi apzinīgi un pēc labākās sirdsapziņas izpildīs viņiem uzticētos uzdevumus.

38. Prezidijam piekrist:

1) pārzināt kameras darbību un raudzīties, lai kameras lietas tiktu vestas saskaņā ar likuma, instrukciju un darbvedības noteikumiem, Finanšu ministrijas norādījumiem un pilnu sapulču lēmumiem;

2) lemt par kameras pilnu sapulču sasaukšanu;

3) izstrādāt kameras darbvedības noteikumus un tos grozīt;

4) noorganizēt kameras darbvedību un vispārīgi to vadīt;

5) pieņemt un atlaist kameras tehniskos darbiniekus;

6) sastādīt kameras gada pārskatu un budžetu un iesniegt tos finanšu ministram apstiprināšanai;

7) izlemt visus citus jautājumus, par kuriem runā likums un darbvedības noteikumi.

39. Prezidija sēde ir pilntiesīga, ja tajā piedalās vismaz 5 prezidija locekļi. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Balsīm vienlīdzīgi daloties, izšķir priekšsēdētāja balss.

40. Priekšsēdētājs vada Tirdzniecības un rūpniecības kameras darbību un pārstāv kameru uz ārieni. Viņš atbild par to, ka kameras darbība norit likumības un kameras darbvedības noteikumu robežās, kā arī par kameras lēmumu izpildišanu. Ja viņš ieskata, ka nevar uzņemties atbildību par kāda kameras lēmuma izpildišanu, viņš lēmumu ceļ priekšā finanšu ministram izšķiršanai.

41. Kameras priekšsēdētāja prombūtnes gadījumā, vai kad tas aizkavēts izpildīt savus pienākumus, vicepriekšsēdētāji izpilda viņa vietu — pēc vienošanās ar kameras priekšsēdētāju vai pēc vecuma, ja vienošanos nepanāk.

42. Kases pārvaldnieks prezidē finanšu komisijā, kurā katra sekcija deleģē uz 1 gadu pa vienam savam pārstāvim. Finanšu komisijas uzdevums ir vadīt kameras saimniecību un pārvaldīt kameras līdzekļus un īpašumus. Ja kases pārvaldnieks neatzīst par iespējamu uzņemties atbildību par kāda finanšu komisijas lēmuma izpildišanu, tad tas par to ziņo kameras priekšsēdētājam izšķiršanai.

43. Kameras tehnisko darbu veikšanai kameras prezidijs iecel kameras ģenerālsekretāru, viņa vietniekus — sekretārus un citus kancelejas ierēdņus. Visiem ierēdņiem jābūt Latvijas pilsoņiem. Kameras ģenerālsekretāru apstiprina amatā finanšu ministrs. Ierēdņu pienākumus un tiesības noteic prezidija izstrādātā un pilnas sapulces apstiprinātā instrukcija.

44. Sarakstīšanās kameras darīšanās notiek ar priekšsēdētāja vai vicepriekšsēdētāja un ģenerālsekretāra vai sekretāra parakstiem, izņemot kameras iekšējo korespondenci, kuras parakstīšanas kārtību nosaka darbvedības noteikumi.

Vekseļus, līgumus un citus saistības aktus, un tekošā rēķina čekus paraksta kameras priekšsēdētājs vai vicepriekšsēdētājs, kases pārvaldnieks un galvenais grāmatvedis vai pēdējo vietnieki.

45. Kameras aktīvo locekļu pilnas sapulces ir kārtējas un ārkārtējas.

Kārtēju pilnu sapulci sasauc kameras priekšsēdētājs divas reizes gadā. Ārkārtējas pilnas sapulces pēc vajadzības sasauc priekšsēdētājs, ja to:

1) liek priekšā finanšu ministrs,

2) nolēmis prezidijs,

3) liek priekšā revīzijas komisija,

4) prasa kāda sekcija vai $\frac{1}{3}$ no kameras aktīviem locekļiem.

Pilnu sapulču gaitu un lēmumu taisišanas kārtību nosaka kameras darbvedības noteikumos.

Piezīme. Kameras pirmo pilno sapulci atklāj finanšu ministrs vai tā pilnvarotais.

46. Pilnu sapulču dienas kārtību vismaz 1 nedēļu pirms sapulces rakstiski paziņo visiem kameras locekļiem, pievienojot svarīgākiem dienas kārtības jautājumiem ziņojumus un priekšlikumus.

47. Lietas, kas ar pilnas sapulces lēmumu atzītas par steidzamām, var apspriest nekavējoties katrā sēdē.

48. Pilnas sapulces ir atklātas. Aizklātu sēdi notur, kad to prasa atsevišķā svarīgā gadījumā kāda no centrālajām valsts iestādēm vai kad to prasa sapulces vairākums. Apspriežot budžetu un gada pārskatu, sēdei jābūt atklātai.

Aizklātā sēdē apspriesto sēdes dalībnieki nedrīkst izpaust.

49. Par sēdēm ved protokolu, kurā ieraksta klātbijušo dalībnieku vārdus, apspriestos jautājumus un sēdes lēmumus. Protokolu paraksta priekšsēdētājs un protokolists. Katram sēdes dalībniekam ir tiesība prasīt, lai viņa atsevišķas domas ievēd protokolā.

50. Pilnas sapulces ir pilntiesīgas, ja tanīs piedalās vismaz puse no kameras locekļiem. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, ciktāl šis likums neparedz citādu vairākumu.

51. Darbvedības noteikumus izstrādā kameras prezidijs un apstiprina kameras pilna sapulce. Pēc apstiprināšanas pilnā sapulcē darbvedības noteikumi iesniedzami finanšu ministram. Tie stājas spēkā, ja 10 dienu laikā finanšu ministrs pret tiem neceļ iebildumus. Tādā pašā kārtībā darbvedības noteikumus var grozīt. Visiem kameras orgāniem un darbiniekiem tie ir saistoši.

52. Kā pilna sapulce, tā arī sekcijas var iecelt komisijas dažādu jautājumu apspriešanai un sagatavošanai. Komisijas var būt pastāvīgas un ieceltas tikai gadījuma rakstura jautājumu noskaidrošanai. Var radīt arī tādas komisijas, kurās piedalās vairākas sekcijas kopēju jautājumu apspriešanai.

53. Komisiju vēlēšanas kārtību nosaka kameras darbvedības noteikumi.

54. Komisijas sēdēs var pieaicināt lietpratējus, kas nav kameras locekļi, ar padomdevēju balsstiesībām.

55. Lai plašāk apspriestu jautājumus, kas sakrīt ar Tirdzniecības un rūpniecības kameras uzdevumiem, kamera var noturēt tirdzniecības un rūpniecības sanāksmes, kurās piedalās kameras

attiecīgās sekcijas kopā ar korespondējošiem locekļiem, tirgotājiem, rūpniekiem, kā arī ar tirdzniecības vai rūpniecības privātām organizācijām.

4. nodaļums

Revīzijas komisija

56. Kameras locekļu pilna sapulce ievēlē uz 1 gadu 5 revīzijas komisijas locekļus, pa vienam no katras sekcijas. Finanšu ministrija deleģē revīzijas komisijā vienu balsstiesīgu pārstāvi. Revīzijas komisija izvēlē no sava vidus priekšsēdētāju un sekretāru. Komisija pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu.

57. Revīzijas komisijai ir pienākums stāties ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms kārtējās pilnas sapulces dienas pie kases un kapitālu pārbaudīšanas un revidēt grāmatas, rēķinus un dokumentus, kuri attiecas uz gada pārskatu. Revīzijas komisija var apskatīt un revidēt visu kameras mantu uz vietām un pārbaudīt pārskata gadā taisītos izdevumus.

58. Revīzijas komisijas iepriekšējai pārbaudīšanai jānodod arī budžeta projekts, pēc kam to prezidijs līdž ar komisijas atzinumu ceļ priekšā pilnai sapulcei.

59. Revīzijas komisija par savām sēdēm ved protokolus, pie kam tajos ierakstāmi visi lēmumi un atsevišķas domas. Minētos protokolus, kā arī revīzijas komisijas ziņojumus un slēdzienus prezidijs iesniedz līdž ar saviem paskaidrojumiem tuvākai pilnai sapulcei.

Trešā nodaļa

KAMERAS LIDZEKĻI UN NOREĶINI

1. nodaļums

Kameras līdzekļi

60. Kameras līdzekļi sastādās:

- 1) no kameras īpašumu ienākumiem;
- 2) no ienākumiem par izdarītiem pakalpojumiem;
- 3) no piemaksām pie tirdzniecības—rūpniecības pamatnodokļa, kuras iekasējamas no visiem minētā nodokļa maksātājiem, kas reprezentēti kamerā;

4) no maksājumiem no akciju un paju sabiedrību pamatkapitāliem;

5) no kuģu īpašnieku maksājumiem;

6) no pārējo tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu iemaksām un

7) no ziedojumiem un dažādiem šajā likumā neparedzētiem ienākumiem.

61. Piemaksas pie tirdzniecības—rūpniecības pamatnodokļa par labu kamerai aprēķināmas 10% apmērā no nodokļa kopējās summas, bet ne mazāk par vienu latu.

62. Kameras uzturēšanai šajā pantā norādītie uzņēmumi, ja tie neizpērk tirdzniecības vai rūpniecības zīmi, maksā pēc sava apgrozījuma ar tādu aprēķinu, lai viņu maksājumi būtu tādi paši kā uzņēmumiem ar līdzīgu apgrozījumu, kas izpērk tirdzniecības vai rūpniecības zīmi (61. p[ants]). Minētos maksājumus izdara:

1) valsts autonomie uzņēmumi;

2) pašvaldību kredītiestādes, lombardi un uzņēmumi;

3) laikrakstu un žurnālu izdevniecības;

4) kuģu būvētavas un darbnīcas;

5) privāto dzelzceļu uzņēmumi.

Jautājumu par to, vai uzņēmums maksā kamerai kā tirdzniecības vai kā rūpniecības uzņēmums, izšķir kamera saziņā ar Nodokļu departamentu.

63. Kameras uzturēšanai privātās kredītiestādes, kooperatīvas sabiedrības un savienības, ja tās neizpērk tirdzniecības vai rūpniecības zīmi, maksā 0,1% no sava pamata vai dalību kapitāla.

64. Visas akciju un paju sabiedrības bez piemaksām pie tirdzniecības—rūpniecības pamatnodokļa maksā kamerai ik gadus 0,01% no sava pamatkapitāla.

65. Jūras kuģniecības uzņēmumi, kuriem piederošo jūras tirdzniecības kuģu kopējā tonnāža pārsniedz 20 bruto reģistra tonnas un kuriem nepienākas maksāt pēc iepriekšējiem pantiem, ik gadus maksā 1 santīmu par katru bruto reģistra tonnu.

66. Piemaksas par labu kamerai iekasējamas, izpērkot tirdzniecības vai rūpniecības zīmi. Iemaksas no tiem uzņēmumiem, kas neizpērk tirdzniecības vai rūpniecības zīmes, un maksājumus no akciju un paju sabiedrību pamatkapitāliem iekasē Nodokļu departaments valsts neapstrīdamu prasījumu piedzīšanas kārtībā ar tādu aprēķinu, lai nodeva būtu nomaksāta ne vēlāk par tekošā gada 1. jūliju. Attiecībā uz procentiem par maksājumu termiņu nokavējumiem un soda naudām iemaksas pielīdzināmas tirdzniecības un rūpniecības nodoklim.

2. nodaļums

Gada pārskats un budžets

67. Kameras darbības gads sakrīt ar kalendāra gadu.

68. Tirdzniecības un rūpniecības kamerai ik gadus jāsastāda gada pārskats par pagājušā gada ieņēmumiem un izdevumiem un ne vēlāk kā līdz 1. aprīlim jāceļ priekšā pilnai sapulcei apstiprināšanai. Apstiprinātais gada pārskats jāiesniedz finanšu ministram ne vēlāk kā līdz 1. maijam. Ja divu nedēļu laikā finanšu ministrs neceļ iebildumus pret gada pārskatu, tad pēdējais uzskatāms par apstiprinātu un nekavējoties izsludināms «Valdības Vēstnesī» un žurnālā «Economists».

69. Ik gadus ne vēlāk kā līdz 31. oktobrim kameras prezidijs stāda nākamā gada ieņēmumu un izdevumu budžetu priekšā kameras pilnai sapulcei. Pilnas sapulces pieņemto budžetu prezidijs ne vēlāk kā līdz 1. decembrim iesniedz finanšu ministram apstiprināšanai. Ja divu nedēļu laikā finanšu ministrs neceļ iebildumus budžets stājas spēkā.

70. Attiecībā uz zīmognodevu un rakstu nodevu kamera pieļūdzināta valsts iestādēm.

71. Citām vispārēja rakstura tirdzniecības un rūpniecības biedrībām, savienībām un citāda veida organizācijām sava darbība jāpieskaņo Tirdzniecības un rūpniecības kameras uzdevumiem un tiesībām, attiecīgi grozot savus statūtus triju mēnešu laikā no šā likuma izsludināšanas dienas.

72. Instrukciju šā likuma izvešanai dzīvē izdod finanšu ministrs.

Likums stājas spēkā ar 1935. gada 1. janvāri.

Rīgā 1934. g. 21. decembrī

Ministru prezidents K. Ulmanis

Finanšu ministrs L. Ēķis

Valdības Vēstnesis. — 1934. — 24. dec. — Nr. 292; Likumu krājums, 1934. — Nr. 312.

LIKUMS PAR LATVIJAS AMATNIECĪBAS KAMERU

I. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. Amatniecības pārstāvēšanai un veicināšanai pastāv Latvijas amatniecības kamera ar sēdekli Rīgā. Finanšu ministrs nosaka, kādas uzņēmumu grupas pārstāv kamera.

2. Atsevišķu kameras uzdevumu veikšanai un amatnieku padarbības izkopšanai darbojas amatnieku biedrības ciešā sadarbībā ar kameru, tās vadībā un uz kameras izstrādāto normālstatūtu pamata. Šādas biedrības darbojas pa vienai pilsētās ar pāri par 5000 iedzīvotāju, bet šo biedrību skaitu katrā apriņķī nosaka finanšu ministrs uz kameras priekšlikumu.

Biedrības var no saviem biedriem iecelt pa uzticības vīram katram savas darbības aplokā ietilpstošam pilsētas vai pagasta pašvaldības rajonam, ja biedrības valdes sēdeklis neatrodas šo pašvaldību robežās. Šie uzticības vīri rīkojas uz sevišķu šim nolūkam biedrības valdes izdotu noteikumu pamata.

Ārpus šīm amatnieku biedrībām amatniecības interešu aizsardzības un sekmēšanas laukā citāda veida biedrības vai organizācijas nevar dibināt.

3. Līdzšinējām visāda veida un nosaukuma bezpeļņas amatniecības resp[ektīvi] amatnieku biedrībām, savienībām un dažāda rakstura organizācijām, kuru tiesības un uzdevumi pa daļai vai pilnībā saskaņā ar šā likuma noteikumiem pāriet uz kameru vai uz šā likuma 2. pantā minētām biedrībām, jāizbeidz sava darbība triju mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās. Līdz darbības izbeigšanai finanšu ministrs ieceļ minētām biedrībām, savienībām un organizācijām savus pilnvarniekus. Organizācijas, kas nosacītā laikā nebūtu izbeigušas savu darbību, likvidē piespiedu kārtā iekšlietu ministrs uz finanšu ministra ierosinājumu. Ierosinot organizācijas likvidēšanu, finanšu ministrs vadās ne tikai no tās mērķiem un pastāvošo statūtu nosacījumiem, bet arī no biedrības līdzšinējās darbības rakstura. To biedrību nekustama manta un līdzekļi, kas izbeidz savu darbību, pāriet kameras un pašvaldību īpašumā. Iekšlietu ministrs saziņā ar finanšu ministru nosaka mantas sadalīšanu starp pašvaldībām un kameru.

Pēc šā likuma spēkā stāšanās dažāda rakstura un veida bezpeļņas amatniecības resp[ektīvi] amatnieku biedrībām, savienībām vai organizācijām aizliegts savu mantu pārdot, iekļāt, dāvināt vai citādi atsavināt, kā arī apgrūtināt to ar parādiem vai citādām saistībām. Biedrību, savienību un organizāciju lēmumus

var izpildīt un naudas izmaksas izdarīt tikai ar finanšu ministra pilnvarnieka piekrišanu.

1. piezīme. Likvidējamo biedrību, savienību un organizāciju nekustama manta pārrakstāma zemes grāmatās uz kameras vārda resp[ektīvi] uz Iekšlietu ministrijas norādītās pašvaldības vārda pēc paziņojuma publicēšanas «Valdības Vēstnesī» par šās biedrības, savienības vai organizācijas likvidēšanu. Pārrakstīšanas pamats ir iekšlietu un finanšu ministru parakstīts paziņojums Zemes grāmatu nodaļai, kas no zīmognodevas atbrīvots. Īpašnieka pārmaiņas atzīmēšana zemes grāmatās tāpat atbrīvota no visām nodevām un nodokļiem.

2. piezīme. Likvidējamo organizāciju pārņemto mantu kamera var ar finanšu ministra piekrišanu izlietot arī labdariem mērķiem.

4. Divu nedēļu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās 3. pantā minētām biedrībām, savienībām un organizācijām jāiesniedz finanšu ministram savu biedru saraksti, īpašumu saraksti ar katra īpašuma pašreizējās vērtības atzīmi, kārtējo izdevumu un ieņēmumu saraksti, kredītiestāžu un citu uzņēmumu saraksti, kur noguldīti vai citādi saistīti attiecīgās biedrības, savienības vai organizācijas līdzekļi, un darbinieku saraksti, atzīmējot viņu algu apmērus, līdzšinējā dienesta ilgumu un amata nosaukumu.

Par šā panta nosacījumu neizpildīšanu finanšu ministrs var sodīt vainīgās personas ar naudas sodu līdz 1000 latiem.

5. Kamerai ir juridiskas personas tiesības. Ar katrreizēju finanšu ministra piekrišanu kamera var iegūt, atsavināt un ieķīlāt nekustamus īpašumus un noslēgt aizņēmumus.

6. Kamera lieto zīmogu ar mazo valsts ģerboni un uzrakstu «Latvijas amatniecības kamera».

7. Kamera pakļauta finanšu ministram šajā likumā minētos gadījumos un noteiktos apmēros.

II. KAMERAS SASTĀVS

8. Kamera sastāv no amatnieku pārstāvjiem — 90 locekļiem un 50 viņu kandidātiem, kurus finanšu ministrs ieceļ no kameras prezidija priekšā liktām personām uz trim gadiem. Kameras pirmo sastāvu ieceļ finanšu ministrs no personām, kas darbojas amatniecības laukā.

Piezīme. Par kameras locekļiem vai kandidātiem var iecelt arī personas, kuras nebūtu minētas kameras iesniegtos sarakstos, bet kurām ir zinātniski vai sevišķi praktiski nopelni Latvijas saimnieciskā dzīvē.

9. Kameras locekļu un kandidātu amats ir goda amats, un viņi savus pienākumus izpilda bez atlīdzības. Par piedalīšanos sēdēs un citu kameras uzdevumu pildīšanu kamera maksā tiešo izdevumu atlīdzību saskaņā ar finanšu ministra apstiprinātiem kameras darbvedības noteikumiem.

10. Par kameras locekļiem vai kandidātiem nevar būt personas, kurām ar tiesas spriedumu atņemtas vai ierobežotas tiesības vai kas atrodas konkursā vai nenobeigtā izlīgumā, vai kam atņemta tiesība turēt mācekļus.

11. Kameras locekļa vai kandidāta amatu var zaudēt: a) izstājoties un b) izslēdzot.

Katru gadu $\frac{1}{3}$ kameras locekļu un kandidātu izstājas no kameras. Pirmos divos gados izstāšanos noteic lozējot, bet vēlāk iecelšanas vecuma kārtībā.

Kameras locekļi vai kandidāti var izstāties brīvprātīgi, paziņojot par to rakstiski kamerai. Kameras loceklis vai kandidāts uzskatāms par izstājušos automātiski, ja attiecībā uz viņu iestājas kāds no 10. pantā minētiem apstākļiem. Lēmumu par automātisku izstāšanos taisa kameras prezidijs, atzīmējot laiku, ar kādu izstāšanās notikusi.

12. Kameras locekli vai kandidātu var izslēgt, ja viņš nekārtīgi pilda savus pienākumus vai ar savu rīcību mazinājis kameras cieņu. Uz prezidija priekšlikumu par kameras locekļa vai kandidāta izslēgšanu lemj pilna sapulce ar $\frac{2}{3}$ balsu vairākumu, bet izslēgšana skaitās par spēkā stājušos pēc tam, kad pilnās sapulces lēmumu apstiprinājis finanšu ministrs.

13. Katru gadu, vēlākais, līdz 15. decembrim, kamera paziņo finanšu ministram tekošā gadā uz likuma pamata brīvprātīgi un automātiski izstājušos, izslēgto un mirušo kameras locekļu un kandidātu vārdus un paziņo kandidātu vārdus, kādus kamera ieteic iecelšanai atbrīvojušos kameras locekļu vai kandidātu amatos. Brīvprātīgi un automātiski izstājušos, izslēgto un mirušo kameras locekļu vai kandidātu amatos finanšu ministrs ieceļ jaunus uz atlikušo pilnvaru laiku.

14. Uz likuma pamata vai brīvprātīgi izstājušos kameras locekli vai kandidātu var iecelt amatā par jaunu. Finanšu ministrs var pieprasīt kamerai visu vai daļas uzstādīto kandidātu vietā ieteikt citus.

15. Kameras prezidijs var iecelt kameras goda korespondentus skaitā līdz 30. Par goda korespondentu var iecelt Latvijas vai ārvalstu pilsoņus, kuriem ir nopelni Latvijas amatniecības laukā vai kuru darbība varētu nākt Latvijai par labu. Goda korespondentus ieceļ uz nenoteiktu laiku, un prezidijs var atcelt no šā amata pārkāpumu vai šā likuma 10. pantā paredzēto apstākļu

dēļ. Par goda korespondentu iecelšanu un atcelšanu kameras priekšsēdētājs paziņo pilnai sapulcei.

Goda korespondentiem ir tiesība griezties pie kameras priekšsēdētāja ar ierosinājumiem. Kameras priekšsēdētājs var pieprasīt no viņiem atsauksmes un ieteikumus.

16. Ar kameras priekšsēdētāja katreizēju piekrišanu goda korespondenti var būt klāt pilnās sapulcēs un komisiju sēdēs, izņemot galveno komisiju. Sīkākus noteikumus par goda korespondentu stāvokli un attiecībām izdod kameras prezidijs un apstiprina finanšu ministrs.

III. KAMERAS DARBĪBAS LAUKS, TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

17. Kameras uzdevums ir pārstāvēt un veicināt amatniecību, izkopt amatnieku pašdarbību un pašpalīdzību, sekmēt veselīgu saimniecisku apstākļu nodibināšanos valstī un vienīgai pārstāvēt Latvijas amatniecības intereses Latvijas valsts, pašvaldību un citās publiska rakstura, kā arī attiecīgās starptautiskās iestādēs. Šo uzdevumu sasniegšanai kameras pienākums un tiesības ir:

a) uz valdības iestāžu ierosinājumu līdzdarboties uz amatniecību attiecošos likumu sagatavošanā;

b) uz valsts vai pašvaldības iestāžu pieprasījumu dot atsauksmes par likumiem, likumprojektiem, rīkojumiem un principiāliem soļiem saimnieciskās politikas laukā no amatniecības interešu viedokļa;

c) pārstāvēt amatniecības intereses valsts, pašvaldību un citās publiska rakstura iestādēs, iesniedzot ierosinājumus un paskaidrojumus, uz aicinājumu piedalīties šo iestāžu sasauktās apspriedēs un sūtīt pārstāvjus pastāvīgās komisijās un delegācijās;

d) pārstāvēt Latvijas amatniecību starptautiskā dzīvē, iestājoties un līdzdarbojoties starptautiskās amatniecības rakstura organizācijās;

e) pētīt amatniecības apstākļus, sarīkojot šai nolūkā aptaujas, uzņēmumu apskates uz vietas un pārbaudes; apstākļu noskaidrošanai amatniecībā pieprasīt ziņas no uzņēmumiem; publicēt pētījumus un novērojumu datus, izdodot monogrāfijas, biļetenus un grāmatas par amatniecību skarošiem jautājumiem, kā arī pārskatus par savu darbību;

f) veicināt amatnieku aroda izglītību, dibinot un uzturot speciālas mācības un audzināšanas iestādes un kursus, sarīkojot priekšlasījumus, izstādes, apskates, propagandas pasākumus un ekskursijas;

g) informēt valsts un pašvaldības iestādes par Latvijas amat-

niecības apstākļiem un vajadzībām, uzņemties starpniecību veikalniecisku pārpratumu un reklamāciju lietās, izejot no vajadzības-sekmēt solidu amatniecību;

h) līdzdarboties pārpratumu un nesaskaņu kārtošānā darba attiecībās amatniecību uzņēmumos;

i) organizēt izejmateriālu izdevīgu iepirkšanu un ražojumu pārdošanu un amatniecības uzņēmumu veselīgu finansēšanu;

j) pārraudzīt amata mācekļu audzināšanu un apmācību;

k) izsniegt diplomus par amata meistara vai zeļļa grāda iegūšanu;

l) sniegt mācekļiem un citiem pieprasītājiem ziņas arodu izglītības jautājumos;

m) nodibināt stipendijas amata mācekļu izglītības veicināšanai, kā arī izsniegt prēmijas un atzinības rakstus mācekļiem par sekmīgām amata zināšanām;

n) izsniegt godalgas, goda zīmes un sevišķus diplomus priekšzīmīgiem amatniekiem;

o) vienīgai sasaukt amatnieku kongresus un sanāksmes, nosakot kongresu un sanāksmju dalībnieku apjomu un izstrādājot to darbu kārtību;

p) dibināt un uzturēt pie atsevišķām amatnieku biedrībām dažādus fondus, kā bērnu, trūcīgo biedru palīdzības u. c.; pārņemt un uzturēt jau pastāvošos palīdzības fondus;

r) dibināt, izkopt un veicināt sabiedriskās un sporta dzīves pasākumus un uzņēmumus;

s) izpildīt uzdevumus, kādi kamerai uzticēti ar sevišķiem likumiem vai priekšrakstiem.

18. Amatniecības veicināšanai kamera: a) uz valsts un pašvaldības iestāžu pieprasījumu vai privātu personu lūguma izsniedz apliecības amatniecības lietās; b) ieteic lietpratējus tiesām un strīdu gadījumiem amatniecības lietās; c) uz partu abpusēju vēlēšanos un ievērojot attiecīgo speciālo likumu noteikumus, izpilda šķīrējtiesas pienākumus amatniecības strīdu lietās, ieceļot šim nolūkam šķīrējtiesnešus.

19. Kamera veicina Latvijas ražojumu labo slavu, apkarojot visāda veida negodīgus paņēmienus amatniecībā. Kamerai tiesība ierosināt tiesu un administratīvās iestādēs represīvus soļus pret nesolīdiem amatniekiem un uzņēmumiem.

20. No amatniecības uzņēmumiem ievāktās ziņas kamera izlieto, neizpaužot uzņēmumu komerciālos un tehniskos noslēpumus.

21. Kamerai ir tiesība ierosināt pie finanšu ministra ar naudas sodu līdz Ls 500,— amatniecības uzņēmuma īpašnieku vai atbildīgo vadītāju, ja tas uz kameras pieprasījumu noteiktā laikā nav sniedzis kamerai vajadzīgos paskaidrojumus vai arī sniedzis

tos apzināti nepareizus, vai arī kavējis kameras pilnvarotas personas šā likuma 17. panta e) punktā kamerai uzlikto pienākumu pildīšanā.

IV. KAMERAS PĀRVALDES UN DARBĪBAS ORĢĀNI

22. Kameru vada un to pārstāv uz ārieni priekšsēdētājs. Priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku un vicepriekšsēdētājus ieceļ finanšu ministrs no kameras locekļu skaita uz vienu gadu. Kameras priekšsēdētāja vietnieks atvieto priekšsēdētāju viņa prombūtnē un gadījumos, kad priekšsēdētājs ilgstoši aizkavēts pildīt savus pienākumus.

Piezīme. Līdz kameras prezidija noorganizēšanai finanšu ministrs ieceļ kameras pilnvarnieku ar šajā likumā paredzētām kameras priekšsēdētāja un prezidija tiesībām un pienākumiem.

23. Kameras priekšsēdētājs izved dzīvē kameras orgānu lēmumus. Par kameras lēmumu ikviens atzinums kļūst tad, ja tam piekritis kameras priekšsēdētājs. Domstarpību gadījumos priekšsēdētājs par strīdīgiem jautājumiem var ziņot pārvaldes lietās prezidijam, bet principiālās lietās — galvenai komisijai galīgai izlemšanai.

24. Kameras priekšsēdētāja vietnieks vada kameras saimniecību. Viņš sastāda kameras budžeta projektu un pārskatu par ieņēmumiem—izdevumiem. Kameras priekšsēdētāja vietnieks ir kameras saimniecības komisijas priekšsēdētājs.

25. Kameras tehnisko darbu vada kameras ģenerālsekretārs. Kameras ģenerālsekretāru uz priekšsēdētāja priekšlikumu pieņem prezidijs un apstiprina amatā finanšu ministrs uz nenoteiktu laiku. Tehniskā darba veikšanai vajadzīgos ierēdņus pieņem priekšsēdētājs un apstiprina amatā prezidijs. Visās kameras apspriedēs un prezidijā kameras ģenerālsekretāram padomdevēja balss.

26. Kameras lēmumus un saraksti paraksta priekšsēdētājs vai viņa vietnieks un ģenerālsekretārs vai sekretārs. Vekselus, līgumus un citus saistības aktus un tekošā rēķina čekus paraksta divas prezidija pilnvarotas personas, starp kurām vienai jābūt priekšsēdētājam vai viņa vietniekam. Iekšējās sarakstes kārtību, ierēdņu tiesības un pienākumus nosaka kameras sekretariāta darbības noteikumi. Kameras darbvedības noteikumus pieņem prezidijs un apstiprina finanšu ministrs.

27. Kameras pilnas sapulces sasauc prezidijs. Pilnas sapulces ir kārtējās un ārkārtējās. Divas reizes gadā kameras locekļi sa-

pulcējas uz kārtējām pilnām sapulcēm. Kārtējā rudens pilnā sapulce sasauicama ne vēlāk kā līdz 1. decembrim, un tās darba kārtībā liekams ziņojums par nākošajam gadam apstiprināmo budžetu. Pavasara pilnā sapulce sanāk, vēlākais, līdz 1. aprīlim, un tās darba kārtībā uzņemams iepriekšējā gada darbības pārskats un revīzijas komisijas vēlēšanas.

Piezīme. Finanšu ministram un $\frac{1}{3}$ kameras locekļu tiesība prasīt ārkārtējas pilnas sapulces sasaukšanu. Finanšu ministra noteikto ārkārtējo pilnu sapulču darba kārtību izsludina kameras priekšsēdētājs. Kameras locekļiem ierosinājumam sasaukt ārkārtēju pilno sapulci jāpievieno šādas pilnas sapulces darba kārtības projekts, kuru apspriež un galīgā veidā apstiprina prezidijs.

28. Pilnas sapulces izziņojamas rakstiski vismaz vienu nedēļu pirms to sanākšanas. Paziņojumā jāmin galvenie apspriežamie jautājumi. Pilna sapulce ar īpašu lēmumu var papildināt sagatavoto darbu kārtību.

29. Pilnas sapulces atklāj un vada kameras priekšsēdētājs, bet, viņam klāt neesot, — viņa vietnieks. Tās ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse kameras locekļu. Kandidātus kameras priekšsēdētājs var uzaicināt piedalīties kā pilntiesīgus locekļus komisiju un sekciju darbā. Uz kameras priekšsēdētāja aicinājumu kandidāti un goda korespondenti piedalās arī pilnās sapulcēs saskaņā ar kameras darbības noteikumiem.

Piezīme. Kameras pirmo pilno sapulci atklāj finanšu ministrs vai tā pilnvarotais.

30. Pilnas sapulces ir atklātas. Aizklātu sēdi var pieprasīt kāda no centrālajām valsts iestādēm vai arī sapulces vairākums. Apspriežot kameras budžetu un gada pārskatu, sēdēm jābūt atklātām. Aizklāto sēžu pārrunas aizliegts izpaust.

31. Pilnā sapulcē balso atklāti. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, izņemot šajā likumā paredzētos gadījumus, kur jāiegūst $\frac{2}{3}$ balsu vairākuma.

32. Pilno sapulču pārrunas un lēmumus protokolē. Ikvienam kameras loceklim ir tiesība rakstiski pieteikt savas īpašas domas protokolēšanai. Sīkākus noteikumus par pilno sapulču norisi izstrādā prezidijs.

33. Prezidijs sastāv no kameras priekšsēdētāja, viņa vietnieka, 4 vicepriekšsēdētājiem un viena finanšu ministra pārstāvja.

34. Prezidijam piekrit: a) raudzīties, lai kameras lietas tiktu vestas saskaņā ar likuma, instrukciju un darbvedības noteikumiem, Finanšu ministrijas norādījumiem un pilnu sapulču lēmumiem; b) lemt par kameras pilno sapulču sasaukšanu; c) izstrā-

dāt kameras darbvedības noteikumus; d) kārtot kameras darbvedību; e) pieņemt, apstiprināt amatā un atlaist kameras tehniskos darbiniekus (25. p[ants]); f) pieņemt kameras gada pārskatu un budžetu un iesniegt tos pilnai sapulcei apstiprināšanai; g) izlemt visus citus jautājumus, par kuriem runā likums un darbvedības noteikumi.

35. Prezidija sēde ir pilntiesīga, ja tajā piedalās vismaz puse prezidija locekļu. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Balsīm vienlīdzīgi daloties, izšķir priekšsēdētāja balss.

36. Kameras uzdevumu veikšanai tās locekļi un kandidāti sadrupējas sekcijās pēc amatiem. Radniecīgus amatus var apvienot vienā sekcijā. Uz kameras priekšsēdētāja priekšlikumu sekciju sadalījumu apstiprina finanšu ministrs.

37. Sekciju priekšsēdētājus un viņu vietniekus ieceļ kameras priekšsēdētājs no kameras locekļu vidus uz vienu gadu. Ja gada gaitā kāds no sekciju priekšsēdētājiem atsakās no sava amata, izstājas, slimības vai citādu iemeslu dēļ nevar izpildīt savus pienākumus, sekciju sēdes vada viņa vietnieks.

38. Sekcijas sanāk uz sēdi, ja kameras priekšsēdētājs nodod to apspriešanai atsevišķus jautājumus vai arī ja attiecīgas sekcijas priekšsēdētājs ierosina apspriest jautājumus, kas attiecas uz viņa sekcijas darba aploku. Sekciju sēdēs pieņemtie lēmumi un atzinumi jāpaziņo kameras priekšsēdētājam tālāk virzīšanai.

Kameras priekšsēdētājs var nodot kādā sekcijā vai komisijā caurskatītu jautājumu apspriest citā komisijā vai sekcijā.

39. Kameras locekļus pa sekcijām sadala kameras priekšsēdētājs uz vienu gadu. Sekcijas locekļus gada gaitā tādā pašā kārtībā priekšsēdētājs var pārvietot no vienas sekcijas uz otru.

40. Kameras pastāvīgās un speciālās komisijas sastāda kameras priekšsēdētājs. Speciālās komisijas sastāda atsevišķu jautājumu apspriešanai, un tās skaitās likvidētas pēc šā jautājuma apspriešanas pabeigšanas.

Kameras priekšsēdētājs un viņa vietnieks var piedalīties visās sekciju un komisiju sēdēs, bet līdzī nebalso.

41. Priekšsēdētājs, prezidija locekļi un sekciju priekšsēdētāji sastāda kameras galveno komisiju. Galvenās komisijas sēdes sauc un vada kameras priekšsēdētājs. Galvenās komisijas sēdēs ar padomdevēja balsi piedalās kameras ģenerālsekretārs un aicinātie Finanšu ministrijas departamentu direktori un pārvalžu priekšnieki. Uz kameras priekšsēdētāja ierosinājumu galvenā komisija savās sēdēs pēc vajadzības var pieaicināt arī citus lietpratējus.

42. Finanšu ministrs var ierosināt sasaukt galvenās komisijas sēdes katrā laikā. Šādā veidā sasaukto galvenās komisijas sēžu darba kārtību nosaka un sēdes vada finanšu ministrs.

43. Galvenās komisijas uzdevums ir saskaņot kameras tiešo uzdevumu veikšanai nozīmēto orgānu darbību, pārrunāt un lemt par vispārīgiem amatniecības veidošanas uzdevumiem, apstiprināt svarīgākos principiālas dabas iesniegumus ministrijām.

Priekšsēdētājs sniedz galvenai komisijai periodiski ziņojumus par kameras sekciju un komisiju darbību.

44. Kameras galvenā komisija var sasaukt vai piedalīties kādas citas kameras galvenās komisijas sasauktā kopējā apspriedē. Šādu kopēju apspriedi vada tās kameras priekšsēdētājs, no kuras nācis ierosinājums sēdes sasaukšanai.

Finanšu ministrs var uzdot galvenai komisijai sasaukt kopēju apspriedi ar citas kameras galveno komisiju; šāda gadījumā kopējo apspriedi vada ministrs, kurš apspriedi ierosinājis.

45. Tiešā darba veikšanai kameras priekšsēdētājam ir tiesība sasaukt arī citāda veida apspriedes un nodibināt lietpratēju komisijas. Kameras priekšsēdētājs var izvēlēties arī no ārpus kameras stāvošām personām lietpratējus. Visās apspriedēs lietpratējiem ir padomdevēja balss.

Lietpratēji, kurus kameras priekšsēdētājs izvēlas no ārpus kameras stāvošām personām, par piedalīšanos sēdēs un atsevišķiem darbiem saņem atlīdzību.

46. Pie kameras pastāv arodu padome zeļļu un amata mācekļu apmācības organizēšanai un pārraudzībai, kā arī viņu zināšanu pārbaudei. Padome nodibina uzraudzības un pārvaldes komisijas Rīgā un pēc vajadzības citās pilsētās.

Arodu padomes sēdes sasauc un vada kameras priekšsēdētājs vai viņa pilnvarota persona.

Noteikumus par padomes un komisiju sastāvu un darbību izstrādā kamera un apstiprina finanšu ministrs saziņā ar izglītības ministru.

47. Sešu mēnešu laikā pēc darbības atklāšanas kamera uzsāk mācekļu un zeļļu pārbaudes, kā arī amata meistarību un zeļļu diplomu izsniegšanu. Ar minēto termiņu apliecības par amata meistara vai zeļļa grāda piešķiršanu izsniedz vienīgi kamera.

V. KAMERAS LĪDZEKĻI

48. Kameras līdzekļi sastādās:

- 1) no kameras īpašumu ienākumiem;
- 2) no ienākumiem par izdarītiem pakalpojumiem;

- 3) no valsts budžetā paredzētām summām;
 - 4) no ziedojumiem un dažādiem šajā likumā neparedzētiem ienākumiem.
49. Par saviem pakalpojumiem kamera var ņemt atlīdzību pēc finanšu ministra apstiprinātas taksēs.

VI. BUDŽETS UN GADA PĀRSKATS

50. Kameras darbības gads pieskaņojams kalendāra gadam.

51. Katram darbības gadam kamera sastāda ieņēmumu un izdevumu budžetu. Ik gadus, ne vēlāk kā līdz 31. oktobrim, saimniecības komisijas priekšsēdētājs iesniedz prezidijam nākamā gada budžeta projektu. Ziņojumu par nākamā gada budžetu sniedz rudens pilnā sapulcē. Pēc budžeta pieņemšanas pilnā sapulcē kameras priekšsēdētājs paziņo pieņemto budžetu finanšu ministram. Ja divu nedēļu laikā finanšu ministrs neprasa budžeta grozījumus, tad budžets stājas spēkā pieņemtā veidā katra gada 1. janvārī nākošajam darbības gadam.

52. Kamera nodibina pastāvīgu saimniecības komisiju no 9 locekļiem. Tā sanāk uz sēdēm, ja to aicina tās priekšsēdētājs. Sastādot budžetu, saimniecības komisijas sēdēs kā pilntiesīgi locekļi piedalās visu kameras sekciju priekšsēdētāji.

53. Kamera sastāda gada pārskatu par iepriekšējā gada ieņēmumiem un izdevumiem līdz nākošā gada 1. martam. Pirms gada pārskatu ceļ priekšā pavasara pilnai sapulcei, to skata cauri revīzijas komisija. Revīzijas komisija savu atsaukumi iesniedz prezidijam.

54. Kameras revīzijas komisija sastāv no 5 locekļiem. Komisijas priekšsēdētāju un vienu locekli iecel valsts kontrolieris un vienu locekli — finanšu ministrs, bet divus pārējos komisijas locekļus ievēl pilna sapulce uz vienu gadu. Revīzijas komisija pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu.

55. Revīzijas komisija pārbauda kameras izdevumus, salīdzinot tos ar rēķiniem un dokumentiem, raugās, vai tie izdarīti saskaņā ar budžetu un apstiprinātām taksēm. Savus slēdzienus un atzinumus revīzijas komisija iesniedz prezidijam.

56. Pēc gada pārskata pārbaudīšanas revīzijas komisijā un pieņemšanas pilnā sapulcē tas jāiesniedz finanšu ministram ne vēlāk kā līdz 1. maijam. Ja divu nedēļu laikā finanšu ministrs neceļ iebildumus pret gada pārskatu, tad pēdējais uzskatāms par apstiprinātu.

57. Instrukcijas šā likuma piemērošanai izstrādā kameras prezidijs, bet izdoš finanšu ministrs.

Šis likums stājas spēkā tā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1935. g. 30. decembrī

Ministru prezidents K. Ulmanis

Finanšu ministrs L. Eķis

Valdības Vēstnesis. — 1935. — 31. dec. — Nr. 296; Likumu krājums, 1935. — Nr. 218.

Pielikums nr. 14

Ministru kabinets 1940. g.

26. jūnijā ir pieņēmis un

Valsts prezidents izsludina

šādu likumu:

LIKUMS PAR VALSTS CIVILDIENESTA LIKUMA PAPILDINĀJUMU ATCELŠANU

1940. g. 6. jūnija papildinājumus Valsts civildienesta likumos (Lik[umu] kr[ājums], 94) atcelt. Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 28. jūnijā

Ministru prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 28. jūn. — Nr. 143; Likumu krājums, 1940. — Nr. 110.

Ministru kabinets 1940. g.

6. jūnijā ir pieņēmis un

Valsts prezidents izsludina

šādu likumu:

PAPILDINĀJUMI VALSTS CIVILDIENESTA LIKUMOS

Valsts civildienesta likumus (1938. g. izd[evums]) papildināt ar šādiem 9.¹, 102.¹ pantiem un 146. panta piezīmi:

9.¹ Valsts dienestā var pieņemt vai iecelt vienīgi personas,

kas pierāda, ka viņas pēdējo triju gadu laikā pirms pieņemšanas vai iecelšanas nostrādājušas lauksaimniecībā vai bijušas tieši saimnieciskā dienestā vismaz 3 mēnešus. Izņēmumus var pieļaut sevišķas nepieciešamības gadījumos ar resora vadītāja piekrišanu.

102.¹ Darbiniekam, ja darba apstākļi to atļauj, uz viņa rakstisku lūgumu ar resora vadītāja piekrišanu var piešķirt ik gadu papildatvaļinājumu strādāšanai vasarā lauksaimniecībā uz laiku līdz 3 mēnešiem. Šādu papildatvaļinājumu resora vadītājs var piešķirt arī neatkarīgi no darbinieka lūguma.

Papildatvaļinājuma laikā darbiniekam ar algu bez atskaitījumiem un bez piemaksām

	mēnesī izmaksā		mēnesī
	līdz Ls 100,— 85% no algas,		
no Ls 101,—	„ „ 200,—	75% „ „	bet ne mazāk kā Ls 85,—
„ „ 201,—	„ „ 300,—	65% „ „	150,—
virs 300,—		55% „ „	195,—

Ģimenes piemaksu papildatvaļinājuma laikā izsniedz normālā apmērā.

146.

Piezīme. Darbinieki, kas pieņemti vai iecelti dienestā pēdējo piecu gadu laikā un līdz 1941. gada 1. oktobrim nenostādās lauksaimniecībā vai tieši saimnieciskā dienestā vismaz 3 mēnešus, atļaujami no dienesta, izmaksājot algu par vienu mēnesi uz priekšu. Izņēmumi no šā noteikuma pieļaujami ar resora vadītāja piekrišanu; šis noteikums neattiecas arī uz gadījumiem, kad darbiniekiem nav bijis iespējams strādāt lauksaimniecībā no viņa gribas neatkarīgu apstākļu dēļ.

Šie papildinājumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 7. jūnijā

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 8. jūn. — Nr. 127; Likumu krājums, 1940. — Nr. 94.

Pielikums nr. 15

Ministru kabinets 1940. g.
26. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

**LIKUMS PAR PILSĒTU PAŠVALDĪBAS
DARBINIEKU DIENESTA LIKUMA
PAPILDINĀJUMU ATCELSĀNU**

1940. g. 6. jūnija papildinājumus pilsētu pašvaldības darbi-
nieku dienesta likumā (Lik[umu] kr[ājums], 95) atcelt.

Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 28. jūnijā

Ministru prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 28. jūn. — Nr. 143; Likumu krājums, 1940. —
Nr. 111.

Ministru kabinets 1940. g.
6. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

**PAPILDINĀJUMI PILSĒTU PAŠVALDĪBAS
DARBINIEKU DIENESTA LIKUMĀ**

Pilsētu pašvaldības darbinieku dienesta likumu (Lik[umu]
kr[ājums], 1931. g., 54) papildināt ar šādiem 7.¹, 18.¹ pantiem un
35. panta piezīmi:

7.¹ Pilsētu pašvaldības dienestā var pieņemt vai iecelt vienīgi
personas, kas pierāda, ka viņas pēdējo triju gadu laikā pirms pie-
ņemšanas vai iecelšanas nostrādājušas lauksaimniecībā vai biju-
šas tieši saimnieciskā dienestā vismaz 3 mēnešus. Izņēmumus var
pelaist sevišķas nepieciešamības gadījumos ar pilsētas vecākā
resp[ektīvi] lielvecākā piekrišanu.

18.¹ Darbiniekam, ja darba apstākļi to atļauj, uz viņa rakstisku lūgumu ar pilsētas vecākā resp[ektīvi] lielvecākā piekrišanu var piešķirt papildatvaļinājumu strādāšanai lauksaimniecībā uz laiku līdz 3 mēnešiem. Šādu papildatvaļinājumu pilsētas vecākais resp[ektīvi] lielvecākais var piešķirt arī neatkarīgi no darbinieka lūguma.

Papildatvaļinājuma laikā darbiniekam ar algu bez atskaitījumiem un bez piemaksām

		mēnesī izmaksā	
		līdz Ls 100,—	85% no algas,
no Ls	101,—	200,—	75%
„ „	201,—	300,—	65%
virs	300,—		55%

		mēnesī
bet ne mazāk kā		Ls 85,—
„ „ „ „		„ 150,—
„ „ „ „		„ 195,—

— Ģimenes piemaksu papildatvaļinājuma laikā izsniedz normālā apmērā.

35.

Piezīme. Darbinieki, kas pieņemti vai iecelti dienestā pēdējo piecu gadu laikā un līdz 1941. gada 1. oktobrim nenostrādās lauksaimniecībā vai tieši saimnieciskā dienestā vismaz 3 mēnešus, atļaujami no dienesta, izmaksājot algu par vienu mēnesi uz priekšu. Izņēmumi no šā noteikuma pielaižami ar pilsētas vecākā resp[ektīvi] lielvecākā piekrišanu; šis noteikums neattiecas arī uz gadījumiem, kad darbiniekam nav bijis iespējams strādāt lauksaimniecībā no viņa gribas neatkarīgu apstākļu dēļ.

Šie papildinājumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 7. jūnijā

K. Ulmanis.

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940 — 8. jūn. — Nr. 127; Likumu krājums, 1940. — Nr. 95.

Pielikums nr. 16

**LIKUMS PAR VALSTS CIVILIESTĀŽU
UN PAŠVALDĪBU DARBINIEKU ATLAIŠANU
IZŅĒMUMA STĀVOKĻA LAIKĀ**

1. Izņēmuma stāvokļa laikā resora vadītājam ir tiesība bez iemesla paskaidrošanas un bez iepriekšējas uzteikšanas atlaist no dienesta valsts civiļestāžu un autonomo uzņēmumu darbiniekus, kurus viņš atzīst par nepiemērotiem dienestam. Attiecībā uz pašvaldību darbiniekiem šāda tiesība ir iekšlietu ministram.

Piezīme. Šis likums neattiecas uz tiesnešiem.

2. Darbiniekus, kurus iecēlis amatā Ministru kabinets, var atlaist tikai Ministru kabinetam.

3. Atlaistiem darbiniekiem piešķir nokalpotā laikā neizlietotu kārtējo atvaļinājumu, bet ne vairāk kā vienu mēnesi.

4. Uz šā likuma pamata atlaižamam darbiniekam izmaksājama alga par vienu mēnesi uz priekšu.

Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1934. g. 8. jūnijā

Ministru prezidents K. Ulmanis
Tautas labklājības ministrs V. Rubuls

Valdības Vēstnesis. — 1934. — 9. jūn. — Nr. 126; Likumu krājums, 1934. — Nr. 159.

Pielikums nr. 17

Ministru kabinets 1940. g.
27. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMS LIKUMĀ PAR DARBA LAIKU

Atceļot papildinājumu likumā par darba laiku (Lik[umu] krājums, 1939. g., 62), 19. pantā (Lik[umu] krājums, 1922. g., 74 un 1933. g., 218) pēc vārda «Laukstrādniekiem» svītrot

vārdus «sezonas strādniekiem, izņemot rūpniecības strādniekus».

Šis pārgrozījums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 29. jūnijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 29. jūn. — Nr. 144; Likumu krājums, 1940. — Nr. 112.

Ministru kabinets 1939. g.
28. aprīlī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS LIKUMĀ PAR DARBA LAIKU

Likuma par darba laiku (Lik[umu] kr[ājums], 1933. g., 218)
19. pantā pēc vārda «Laukstrādniekiem» iespraust vārdus «sezo-
nas strādniekiem, izņemot rūpniecības strādniekus».

Šis papildinājums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1939. g. 29. aprīlī

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 29. apr. — Nr. 96; Likumu krājums, 1939. — Nr. 62.

PĀRGROZĪJUMS LIKUMĀ PAR DARBA LAIKU

(Izdots Latvijas Republikas Satversmes
81. panta kārtībā)

19. Laukstrādniekiem, kuģu kalpotājiem, mājkalpotājiem, slimnīcu, patversmju un bērnu namu kalpotājiem, sēravotu un tiesu iestāžu darbiniekiem, skolotājiem, policistiem, cietuma personālam un personām, kurām ir uzdota darbu vadība, uzraudzība vai kuras ieņem kādu uzticības vietu, un satiksmes līdzekļu dar-

biniekiem, izņemot ielu dzelzceļu un autobusu darbiniekus, darbinicu un fiziskā darba strādniekus, darba laiku nosaka sevišķs likums.

Rīgā 1932. g. 18. aprīlī

Ministru prezidents M. Skujenieks
Tautas labklājības ministra vietā
ārlietu ministrs K. Zariņš

Valdības Vēstnesis. — 1932. — 20. apr. — Nr. 87; Likumu krājums, 1932. — Nr. 92.

PĀRGROZĪJUMS LIKUMĀ PAR DARBA LAIKU

(Izdots Latvijas Republikas Satversmes
81. panta kārtībā)

Likumā par darba laiku (Lik[umu] krāj[ums], 1932. g., 92) 19. pantā ievest šādu pārgrozījumu: pirmā rindā pēc vārdiem «kuģu kalpotājiem» iespraust vārdus «kooperatīvo sviesta ražošanas organizāciju un lauku kooperatīvu darbiniekiem».

Rīgā 1933. g. 28. septembrī

Ministru prezidents A. Bļodnieks
Zemkopības ministrs V. Gulbis
Tautas labklājības ministrs V. Rubulis

Valdības Vēstnesis. — 1933. — 5. okt. — Nr. 224; Likumu krājums, 1933. — Nr. 218.

Pielikums nr. 18

Ministru kabinets 1940. g.
27. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI PILSĒTU PAŠVALDĪBAS LIKUMĀ

Pilsētu pašvaldības likumā (Lik[umu] krāj[ums], 1939. g., 109 un 1940. g., 46) izdarīt šādus pārgrozījumus:

I. Likuma 114. pantā svītrot vārdus «1) pašvaldības nodokli», bet 180. panta 2. daļā svītrot vārdus «pašvaldības nodokļa

summas no algotu darbinieku darba devējiem (171. p[ants]) un».

II. Likuma 117., 118., 119. un 171. pantu atcelt.

Šie pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 29. jūnijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 29. jūn. — Nr. 144; Likumu krājums, 1940. — Nr. 113.

Ministru kabinets 1940. g. 14. martā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS PILSĒTU PAŠVALDĪBAS LIKUMĀ

114. Pilsētas pašvaldībai ir tiesība ņemt:

a) šādus nodokļus:

- 1) pašvaldības nodokli;
 - 2) dzīvokļa nodokli;
 - 3) uzņēmuma telpu nodokli;
 - 4) nodokli no veikaliem, kuros ēdienus vai dzērienus patērē uz vietas;
 - 5) nodokli no reibinošu dzērienu veikaliem un uzņēmumiem, kuros dzērienus pārdod promnešanai;
 - 6) alkoholisku vielu ražotavu nodokli;
 - 7) reklāmu nodokli;
 - 8) sludinājumu nodokli;
 - 9) izrīkojumu un izprieču nodokli;
 - 10) vasarnieku nodokli;
 - 11) mājkustoņu reģistrācijas nodokli;
 - 12) nodokli no siltumnīcām, dārznīcībām un citiem līdzīgiem pasākumiem un uzņēmumiem;
 - 13) svara nodokli no kravām, kuras ieved ostās ar kuģiem ārzemju braucienos;
- b) šādas nodevas:
- 1) tirgus nodevu;
 - 2) nodevu par pilsētas pašvaldības izdodamiem dokumentiem;

- 3) personu pierakstišanās nodevu;
- 4) svaru nodevu;
- 5) tiltu un pārceltuvju nodevu;
- 6) citas pilsētas valdes noteiktas un iekšlietu ministra apstiprinātas nodevas.

180. Laikā nesamaksātos nodokļus, nodevas un maksas, kas paredzētas 116. panta 1.—10. punktā, līdz ar soda naudu $\frac{2}{3}\%$ mēnesī piedzen neapstrīdamu prasījumu piedzīšanas kārtībā pilsētas, pašvaldības nodokļu piedzinēji vai policija.

Tāpat piedzenamas neieturētās un pēc piederības pilsētas pašvaldībai nenomaksātās pašvaldības nodokļa summas no algotu darbinieku darba devējiem (171. p[ants]) un reklāmu nodokļa summas no spiestuves vai reklāmas uzņēmuma īpašniekiem vai atbildīgiem vadītājiem (173. p[ants]).

Soda naudu aprēķinot, nepilns mēnesis jāskaita par pilnu.

Pilsētas pašvaldības nodokļu piedzinēji darbojas saskaņā ar noteikumiem, kādi nodokļu piedzinēju darbībai paredzēti Nodokļu likumu (1938. g. izd[evums]) I pielikumā.

117. Pašvaldības nodoklis līdz 20 latiem gadā ņemams no Latvijas pilsoņiem, kam nodokļa gada 1. janvārī pilsētā ir pastāvīga dzīves vieta un kas pēc 1937. g. 1. janvāra apmetušies uz pastāvīgu dzīvi kādā pilsētā, bet pirms tam dzīvojuši pagastā.

Tāpat pašvaldības nodoklis līdz 40 latiem gadā ņemams no bezpavalstniekiem, kam nodokļa gada 1. janvārī pilsētā ir pastāvīga dzīves vieta.

118. No pašvaldības nodokļa atsvabināti:

- 1) personas, kas jaunākas par 18 gadiem;
- 2) mācības iestāžu audzēkņi un amata mācekļi.

119. Pašvaldības nodokļa apmēru katram gadam noteic pilsētas valde. 117. pantā noteikto nodokļa apmēru nepieciešamības gadījumos ar iekšlietu ministra piekrišanu var paaugstināt līdz 40%.

171. Pilsētas valdei ir tiesība noteikt, ka pašvaldības nodokli (117. p[ants]), kas uzlikts algotiem darbiniekiem, algu izmaksājot, ietur viņu darba devēji. Noteikumos jāmin laiks un kārtība, kādā atvilkumi no algas izdarāmi un nomaksājami pilsētas pašvaldībai.

Pielikums nr. 19

Ministru kabinets 1940. g.
28. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI LIKUMĀ PAR NEKUSTAMU ĪPAŠUMU IEGŪŠANU UN APGRŪTINĀŠANU

Likumā par nekustamu īpašumu iegūšanu un apgrūtināšanu (Lik[umu] kr[ājums], 1934. g., 81 un 1939. g., 41 un 209) izdarīt šādus pārgrozījumus:

I. Likuma 1.¹ pantu izteikt šādi:

1.¹ Aizliegts slēgt līgumus vai priekšlīgumus par nekustamu īpašumu atsavināšanu pirms šā likuma 1. pantā paredzētās atļaujas saņemšanas.

II. Likuma virsrakstā svītrot vārdus «un apgrūtināšanu», bet 5. pantā — «vai apgrūtināšanai».

III. Likuma 3.¹ pantu atcelt.

Šie pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 1. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 1. jūl. — Nr. 145; Likumu krājums, 1940. — Nr. 114.

Ministru kabinets 1939. g.
10. martā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI UN PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR NEKUSTAMAS MANTAS IEGŪŠANU

1.¹ Aizliegts slēgt līgumus vai priekšlīgumus par nekustamu īpašumu atsavināšanu pirms šā likuma 1. pantā paredzētās atļaujas saņemšanas.

5. Kas Tieslietu ministrijā iesniegtā lūgumā izsniegt atļauju nekustama īpašuma iegūšanai¹ uzdevis nepatiesas ziņas, sodāms ar Sodū likuma 420. pantā paredzēto sodu.

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 15. marts. — Nr. 61; Likumu krājums, 1939. — Nr. 41.

¹ Papildinājumos un pārgrozījumos likumā par nekustamas mantas iegūšanu, kas pieņemts 1939. gada 5. decembrī, 5. pantā pēc vārda «iegūšanai» ir iesprausti vārdi «vai apgrūtināšanai».

Ministru kabinets 1939. g.
7. decembrī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PAPILDINĀJUMI UN PĀRGROZĪJUMI LIKUMĀ PAR NEKUSTAMAS MANTAS IEGŪŠANU

1.¹ pantā pēc vārda «atsavināšanu» iespraust vārdus «vai apgrūtināšanu» un pirms vārda «pantā» iespraust «vai 3.¹».

Likuma virsrakstu izteikt tā — «Likums par nekustamu īpašumu iegūšanu un apgrūtināšanu».

3.¹ Tāpat aizliegts nekustamu īpašumu, kas atrodas pilsētas administratīvās robežās, bez tieslietu ministra atļaujas apgrūtināt lietu un ķīlu tiesībām (zemesgrāmatu lik[ums] — Lik[umu] kr[ājums], 1937. g., 218 — 17. p[anta] 1. p[un]k[ts], lit[era] a: un 18. p[anta] 1. p[un]k[ts], lit[era] a). Ja šādu tiesību nodibina pēc tiesas sprieduma, atļauja vajadzīga ierakstam zemesgrāmatā.

Šā (3.¹) panta pirmās daļas noteikumu nepiemēro, kad nekustams īpašums pieder valstij, pašvaldībai vai kādai no 1. panta 6. punktā minētām kredītiestādēm vai kad to labā nekustamu īpašumu apgrūtinā. Nav vajadzīga atļauja, kad lietu tiesība jāieraksta zemesgrāmatā pēc tiesas sprieduma kopīpašuma vai mantojuma sadalīšanas lietā.

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 8. dec. — Nr. 279; Likumu krājums, 1939. — Nr. 209.

LIKUMS PAR NEKUSTAMAS MANTAS IEGŪŠANU

1. Nekustamas mantas iegūšana bez tieslietu ministra atļau-
jas aizliegta, izņemot gadījumus,

6) kad nekustamu mantu iegūst valsts, pašvaldība, Latvijas
banka, Valsts zemes banka, Latvijas hipotēku banka¹ vai pašval-
dības kredītiestāde.

Likums pieņemts Saeimā 1934. g. 23. martā.

Valdības Vēstnesis. — 1934. — 5. apr. — Nr. 74; Likumu krājums, 1934. —
Nr. 81.

¹ Pārgrozījumos un papildinājumos likumā par nekustamas mantas iegū-
šanu, kas pieņemts 1939. gada 10. martā, 1. panta 6. punktā pēc vārdiem
«Latvijas hipotēku banka» ir iesprausti vārdi «Latvijas kredītbanka, Latvijas
zemnieku kredīta banka, Vispārējā lauksaimniecības banka».

Pielikums nr. 20

Ministru kabinets 1940. g.
28. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI LIKUMĀ PAR BEZPELŅAS BIEDRĪBĀM UN TO SAVIENĪBĀM

Likumā par bezpeļņas biedrībām un to savienībām (Lik[umu]
kr[ājums], 1938. g., 49) izdarīt šādus pārgrozījumus:

1. Likuma 3. pantu, 4. p[anta] 6. punktu, 7., 11., 12. un
19. pantu un 22. p[anta] 2. un 3. punktus izteikt tā:

3. Biedrību un to savienību iekārtu un darbību nosaka sta-
tūti. Šo organizāciju darbību saskaņā ar likumu un statūtiem
vada biedrības vai savienības valde.

4.

6) ka valdes sēdes sasauc un vada valdes priekšsēdētājs un
viņa prombūtnē viņa vietnieks; ka valdes sēdes ir pilntiesīgas, ja
tajās piedalās biedrības valdes locekļu vairākums.

7. Par biedrību pilntiesīgiem biedriem var būt abu dzimumu
personas, ne jaunākas par 18 gadiem.

11. Sabiedrisko lietu ministrs var, ja sabiedriskās intereses to
prasa, atcelt biedrību vai savienību amatpersonas un iecelt to
vietā pilnvarnieku.

12. Pilnvarnieka (11. p[ants]) pienākums ir līdz jaunu pārvaldības orgānu ievēlēšanai pārzināt un vadīt organizācijas darbību.

19. Biedrību un to savienību valdes paziņo Sabiedrisko lietu ministrijai par šo organizāciju nodaļu nodibināšanu.

22.

2) laiks, kad organizācijas statūti reģistrēti un kad par to iespiests «Valdības Vēstnesī» sludinājums;

3) kad organizācijas nodibinājušas nodaļas, kā arī nodaļu atrašanās vieta.

II. Sekojošos likuma pantus grozīt šādi:

9. pantā svītrot panta pirmā daļā vārdus «vai pakļauta kamerai».

18. panta 5. daļā svītrot vārdus «vai attiecīgas kameras darbinieku».

42. p[anta] piezīmē svītrot vārdus «kā arī uzdot to izdarīt kamerai».

45. pantā svītrot trešā teikuma beigas, sākot ar vārdiem «un lēmumi».

58. pantā svītrot beigas, sākot ar vārdiem «bet uz likumiem».

III. 1. p[anta] trešo daļu, 4. p[anta] 4. punktu, 7. p[anta] piezīmi, 16. pantu un 28.—34. pantu atcelt.

Šie pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 2. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 2. jūl. — Nr. 146; Likumu krājums, 1940. — Nr. 115.

Ministru kabinets 1938. g. 11. februārī pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

LIKUMS PAR BEZPEĻŅAS BIEDRĪBĀM UN TO SAVIENĪBĀM

I. 3. Biedrību un to savienību iekārtu un darbību nosaka statūti. Šo organizāciju darbību saskaņā ar likumu un statūtiem vada biedrības vai savienības priekšnieks, kas ir arī valdes priekšsēdētājs.

4. Biedrību un savienību statūtos (3. p[ants]) jāatzīmē:

6) ka valdes sēdes sasauc un vada biedrības priekšnieks vai viņa prombūtnē viņa vietnieks; ka valdes sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās biedrības priekšnieks vai viņa uzdevumā viņa vietnieks, un ka valdes lēmumi uzskatāmi par pieņemtiem, ja vajadzīgo balsu skaitā ietilpst sēdes vadītāja balss.

7. Par biedrību pilntiesīgiem biedriem var būt abu dzimumu personas, ne jaunākas par 21 gadu, un biedrības dibinātājiem jābūt rīcības un tiesības spējīgiem. Biedri-interesenti var būt arī jaunāki par 21 gadu, bet tie nebauda ne aktīvas, ne pasīvas vēlēšanu tiesības.

11. Sabiedrisko lietu ministrs var, ja sabiedriskās intereses to prasa, atcelt biedrību vai savienību amatpersonas un iecelt to vietā citus šo organizāciju biedrus, bet, ja organizācijas saņemtais valsts vai pašvaldības pabalstus, tad arī citas piemērotas personas; tāpat viņš var iecelt pilnvarniekus un sūtīt savus pārstāvjus organizāciju pārvaldības orgānu sēdēs vai sapulcēs.

12. Pilnvarnieka (11. p[ants]) pienākums ir kopā ar organizācijas pārvaldības orgāniem pārzināt un vadīt organizāciju darbību.

Ja pilnvarnieks kādam lēmumam nepiekrīt, viņš šo jautājumu nodod attiecīgā pārvaldības orgāna pārlemšanai. Ja attiecīgais pārvaldības orgāns katrreiz paliek pie sava agrākā lēmuma vai pieņem citu lēmumu, kuram ministrijas pilnvarnieks nepiekrīt, vai arī ja ministrijas pilnvarnieka noteiktā laikā jautājumu neizlemj, tad jautājumu izšķir un izved dzīvē ministrijas pilnvarnieks.

19. Biedrību lūgumi atļaut atvērt nodaļas iesniedzami Sabiedrisko lietu ministrijai, pievienojot valdes sēdes vai pilnas sapulces protokola izrakstu par to, ka nodaļu nolemts atvērt. Izraksts apliecināms 18. panta ceturrtā daļā paredzētā kārtībā.

22. Reģistros katrai organizācijai nodalāma sevišķa lapa, kuras atsevišķās ailēs atzīmējams:

2) laiks, kad ministrs nolēmis organizācijas statūtus reģistrēt un kad par to iespiests «Valdības Vēstnesī» sludinājums;

3) kad organizācijai atļauts atvērt nodaļas, kā arī nodaļu atvēršanas vieta.

18. p[anta] 4. daļa. Paraksti uz lūguma apliecināmi pie notāra, miertiesneša vai vietējās pašvaldības.

20. Sabiedrisko lietu ministrijas Preses un biedrību departaments ved reģistru par biedrībām un reģistru par savienībām.

11. 9. Biedrību vai savienību biedriem piešķirt tiesību nēsāt formas tērpu un dažādas nozīmes, kas varētu norādīt, ka attiecīga persona pieder pie zināmas organizācijas, kā arī atļaut lietot visāda veida un lieluma karogus var sabiedrisko lietu ministrs saziņā ar kara ministru, bet, ja organizācija pakļauta citai ministrijai vai pakļauta kamerai, Sabiedrisko lietu ministrija pieprasa arī šo iestāžu atsauksmi.

Lūgumam pēc atļaujas jāpievieno 3 eksemplāros karoga, formas tērpa, nozīmju vai citu apzīmējumu attēls ar aprakstu.

Par šā panta noteikumu pārkāpšanu vainīgiem draud kriminālbildība.

18. p[anta] 5. daļa. Izdarīt statūtos Sabiedrisko lietu ministrijas norādītos pārlabojumus vai papildinājumus var pilnvarot kādu dibinātāju, valdes locekli vai attiecīgas kameras darbinieku. Šo pilnvarojumu var izteikt arī lūgumā.

42. p[ants]. Piezīme. Likvidāciju var uzņemt Sabiedrisko lietu ministrija pati, kā arī uzdot to izdarīt kamerai.

45. (Likvidācijas) komisijas sēdes sasauc un vada komisijas priekšsēdētājs. Sēdēs balso atklāti. Jautājumus izšķir ar vienkāršu balsu vairākumu, un lēmumi uzskatāmi par pieņemtiem, ja vairākumā ietilpst arī priekšsēdētāja balss. Par visām sēdēm ved protokolus, kurus paraksta priekšsēdētājs un locekļi. Protokolu un lēmumu noraksti iesniedzami Sabiedrisko lietu ministrijai apstiprināšanai.

58. Organizāciju arhīvi pēc likvidācijas nododami Sabiedrisko lietu ministrijai, bet uz likumiem par kamerām dibināto biedrību arhīvi pēc biedrību likvidācijas nododami tai ministrijai, kurai kamera pakļauta.

III. 1. Visiem Latvijas iedzīvotājiem ir tiesība šā likuma robežās apvienoties biedrībās un to savienībās.

Šo biedrību un savienību mērķi un darbība nedrīkst runāt pretim likumiem.

Apvienoties politiskās partijās noliegts.

4. p[anta] 4. p[un]kt[s], ka biedrības priekšnieku — valdes priekšsēdētāju ievēlē pilna sapulce.

7. p[ants]. Piezīme. Skolu audzēkņi var būt par organizāciju dibinātājiem, biedriem vai biedriem-interesentiem tikai ar skolas vadības atļauju.

16. Biedrība likvidējama, ja biedru skaits ir mazāks par statūtos paredzēto pārvaldības orgānu locekļu un to kandidātu skaitu vai mazāks par 20.

III. nodaļa

BIEDRĪBAS, KAS DIBINĀMAS SASKAŅĀ AR LIKUMIEM PAR KAMERĀM

28. Likumos par kamerām paredzēto biedrību statūti un to pārgrozījumi vai papildinājumi reģistrējami vai pārreģistrējami vispārējā kārtībā ar turpmākos (29. un 30.) pantos paredzētiem izņēmumiem.

29. Iepriekšējā (28.) pantā paredzēto biedrību statūtu reģistrēšanai vai pārreģistrēšanai vajadzīga attiecīgas kameras atļauja, kas līdz ar reģistrācijas lūgumu (18. p[ants]) jāiesniedz Sabiedrisko lietu ministrijai.

30. Likumos par kamerām paredzēto jaundibināmo vai pārreģistrējamo biedrību statūtiem jābūt saskaņotiem ar attiecīgo kameru izstrādātiem normālstatūtiem.

31. 28. pantā paredzēto biedrību darbība pakļauta vispārējiem noteikumiem par biedrībām ar turpmākos (32.—34.) pantos un likumos par kamerām paredzētiem izņēmumiem.

32. Kameras priekšsēdētājs, kurā vadībā biedrība darbojas, var ierosināt (13. p[ants]):

1) atcelt un iecelt biedrības priekšsēdētāju, valdes, padomes un revīzijas komisijas locekļus un uzticības vīrus vai arī uzdot biedrībai izdarīt jaunas vēlēšanas;

2) atcelt nelikumīgus vai statūtiem pretējus sapulces lēmumus un uzdot attiecīgam pārvaldības orgānam sasaukt jaunu sapulci, un uzņemt dienas kārtībā tos jautājumus, par kuriem pieņemti nelikumīgie vai statūtiem pretējie lēmumi;

3) uzdot novērst pretlikumīgu rīcību vai statūtu pārkāpšanu un atcelt nelietderīgus lēmumus;

4) slēgt biedrības vai savienības, kuru darbība ir nevēlama vai kaitīga valsts vai sabiedriskām interesēm vai kuras nav likvidējušas noteiktā termiņā, nosakot likvidācijas kārtību;

5) uzdot biedrībām vai savienībām noteiktā termiņā izdarīt likvidāciju saskaņā ar statūtiem.

33. Kamerai pakļauto biedrību vai to biedru sūdzības (14. p[ants]) iesniedzamas kameras priekšsēdētājam viena mēneša laikā no lēmuma uzzināšanas dienas. Kameras priekšsēdētājs sūdzību ar savu atsaukumi nodod Sabiedrisko lietu ministrijai viena mēneša laikā no sūdzības saņemšanas dienas.

34. Kameras priekšsēdētājs, kurā vadībā biedrība darbojas, var:

1) izdot noteikumus biedrības uzticības vīru darbībai;

2) revidēt biedrības saimniecību un darbību;

- 3) dot biedrībai rīkojumus un norādījumus;
- 4) uzdot novērst pretlikumīgu rīcību vai statūtu pārkāpšanu.

13. Sabiedrisko lietu ministrs var:

1) atcelt nelikumīgus vai statūtiem pretējus sapulces lēmumus un uzdot attiecīgam pārvaldības orgānam sasaukt jaunu sapulci un uzņemt dienas kārtībā tos jautājumus, par kuriem pieņemti nelikumīgie vai statūtiem pretējie lēmumi;

2) uzdot novērst pretlikumīgu rīcību vai statūtu pārkāpšanu;

3) slēgt biedrības vai savienības, kuru darbību viņš atzīst par nevēlamu vai kaitīgu valsts vai sabiedriskām interesēm vai kuras nav likvidējušās noteiktā termiņā;

4) uzdot biedrībām vai savienībām noteiktā termiņā izdarīt likvidāciju saskaņā ar statūtiem.

14. Biedru sūdzības par biedrību vai savienību augstāko orgānu (pilnas biedru sapulces, kongresa, delegātu sapulces utt.) lēmumiem vai Sabiedrisko lietu ministrijas pilnvarnieka lēmumiem vai rīcību izšķir sabiedrisko lietu ministrs, un tās iesniedzamas 1 mēneša laikā no lēmuma uzzināšanas dienas.

Valdības Vēstnesis. — 1938. — 14. febr. — Nr. 36; Likumu krājums, 1938. — Nr. 49.

Pielikums nr. 21

LĪGUMA PAR VĀCU TAUTĪBAS LATVIJAS PILSOŅU PĀRVIETOŠANU UZ VĀCIJU PAPILDU PROTOKOLS

Pie VII panta

Nevar ņemt līdzi un izvest:

15) sekošas kultūras vērtības:

a) tagadējā Latvijas teritorijā atrastās arheoloģijas senlietas,
b) arhivālijas, kas pieder vai ir piederējušas pie valsts vai pašvaldību arhīvu sastāva,

c) arhivālijas, kas raksturo kāda pagasta, draudzes, pilsētas vai kādas citas tagadējās Latvijas teritorijas daļas vai arī kādas personālas pašvaldības vai kārtas saimniecisko un tiesisko dzīvi,

d) vēstures pieminekļus, kas raksturo Latvijas dzīvi un kultūru pagātnē vai kas saistīti ar kādu agrāku Latvijas valdnieku vai valstsvīru vai piederējuši šādai personai, ja tagad tie atrodas kādas juridiskas personas īpašumā vai valdījumā,

e) līdz 19. gadsimta vidum izgatavotos uz Latviju attiecošos plānus un kartes,

f) bibliogrāfiskus retumus, kuru saturs attiecas uz Baltijas zemēm vai kuri iespiesti Latvijā,

g) juridiskām personām piederošās zinātniskās bibliotēkas,

h) numismātikas kolekcijas, kas ir juridisku personu īpašums vai atrodas to valdījumā vai glabājumā,

i) Latvijā savāktus folkloras un etnogrāfijas materiālus un kolekcijas, ja tās neattiecas uz vāciešiem,

j) mākslas priekšmetus (gleznas, skulptūras, grafikas darbus un mākslas amatniecības priekšmetus), kas darināti Latvijā un saistās ar Latviju, kā arī tādus, kas nav darināti vācu tautas grupas dzīves vajadzībām, ja šie priekšmeti patlaban atrodas muzeju vai muzeju biedrību īpašumā vai valdījumā,

k) dabas zinātniskus krājumus, kas attiecas uz Baltiju un atrodas juridisku personu īpašumā vai valdījumā,

l) skolu mācību līdzekļus, skolu bibliotēku grāmatas, kuras ieguvusi vai dāvinājuši Latvijas valsts, pašvaldības vai Kultūras fonds, sēžu protokolus, arhīvus, grāmatas un hronikas, kā arī skolnieku sekmju atzīmju grāmatas no valsts un pašvaldību uzturētām vācu skolām, ja to skolnieki neizceļo uz Vāciju, — visu to saskaņā ar vienošanos starp Latvijas un Vācijas valdību.

4. piezīme. 15. punktā paredzēto noteikumu piemērošana, it sevišķi jautājumu izšķiršana par arhivālijām (b burtā), bibliotēkām (g burtā), monētu krājumiem (h burtā) un mākslas priekšmetiem (j burtā), piekrit sevišķai paritārai nodibinātai komisijai.

LĪGUMS PAR VĀCU TAUTĪBAS LATVIJAS PILSONU PĀRVIETOŠANU PA VĀCIJU

VII pants

Principā izceļotāji var aizbraucot ņemt līdz visu savu kustamo mantu vai, ja tā nodota muitas glabāšanā, likt to izvest līdz 1940. gada 15. martam.

Ja izceļotāji neņem līdz vai neliek izvest nekādu kustamo mantu, viņiem ir tiesība pirms izbraukšanas pašiem to atsavināt.

No nekustamās mantas nevar ņemt līdz vai vēlāk izvest tos priekšmetus, kas minēti šā līguma papildprotokolā. Vienīgi šos priekšmetus drīkst atsavināt caur ŪTAGu līdz 1940. gada 15. maijam.

1940. gada 15. maija termiņš nav piemērojams vērtspapīriem.

Rīgā 1939. gada 30. oktobrī

H. Apsīts

U. fon Kotce

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 30. okt. — Nr. 247; Likumu krājums, 1939. — Nr. 176.

Pielikums nr. 22

LIGUMS PAR AIZSARDZĪBAS SAVIENĪBU STARP LATVIJAS UN IGAUNIJAS REPUBLIKĀM

Tulkojums

Stingri apņēmušās aizstāvēt savu nacionālo suverenitāti un neatkarību, kuras iegūtas ar tik daudz upuriem, kā arī savu teritoriju neaizskaramību, Latvijas un Igaunijas republikas ir nolēmušas noslēgt savā starpā līgumu par aizsardzības savienību.

Šai nolūkā par pilntiesīgiem delegātiem no Latvijas puses

ieecēla
Ministru prezidentu un ārlietu ministru Z. A. Meierovica kungu

un no Igaunijas puses —

ārlietu ministru Fr. Akela kungu,
kuri, apmainījušies ar savām labā un pienācīgā formā atrastām pilnvarām, vienojās par sekojošiem noteikumiem:

1. pants

Augstās līgumslēdzējas valstis apņemas piekopt tikai tīru miera politiku ar nolūku uzturēt un nostiprināt draudzības saites, kā arī izveidot saimnieciskās attiecības ar visām nācijām, bet it sevišķi starp Baltijas valstīm un kaimiņu zemēm.

2. pants

Lai saskaņotu savus miera centienus, abas valdības apņemas saprasties tajos ārējās politikas jautājumos, kuriem kopēja nozīme, un sniegt savstarpēji politisku un diplomātisku palīdzību savos starptautiskos sakaros.

3. pants

Augstās līgumslēdzējas valstis apņemas palīdzēt viena otrai tai gadījumā, ja kādai no tām uzbruktu bez izaicinājuma no viņas puses viņas tagadējās robežās.

Tātad, ja uzbruktu kādai no augstām līgumslēdzējām valstīm bez izaicinājuma no viņas puses, tad otra uzskatīs sevi par kara stāvoklī esošu un sniegs pirmajai bruņotu palīdzību.

4. pants

Latvijas un Igaunijas republiku kompetentām tehniskām iestādēm, savā starpā vienojoties, jānosaka, kādā veidā abām zemēm jāsniedz savstarpējā palīdzība un kādi noteikumi vajadzīgi šī līguma trešā panta izpildīšanai.

5. pants

Ja augstās līgumslēdzējas valstis pretēji saviem miermīļīgiem centieniem saskaņā ar trešo pantu atrastos aizsargkara stāvoklī, viņas apņemas nelīgt un neslēgt viena bez otras ne pameru, nedz arī mieru.

6. pants

Visi strīdu jautājumi, kas varētu rasties starp augstām līgumslēdzējām valstīm un kurus nav iespējams izšķirt diplomātiskā ceļā, ir ceļami priekšā Starptautiskajai Tiesai vai nododami Starptautiskajai šķīrējtiesai.

7. pants

Neviena no līgumslēdzējām valstīm nevar noslēgt savienību ar kādu trešo valsti bez otras piekrišanas. Viņas apņemas no šī brīža piesūtīt viena otrai to līgumu tekstus, kas noslēgti starp kādu no tām un vienu vai vairākām citām valstīm.

8. pants

Šī līguma ilgums ir desmit gadi, skaitot no ratifikācijas dokumentu apmaiņas dienas. Pēc šī laika notecējuma katra no līguma slēdzējām valstīm var līgumu uzteikt, paziņojot par to otrai pusei vienu gadu iepriekš.

9. pants

Šis līgums jāpiesūta Tautu Savienībai reģistrācijas un publikācijas nolūkā.

10. pants

Šis līgums jāratificē un ratifikācijas dokumenti jāapmaina Rīgā visdrīzākā laikā.

Šo apliecinot, pilnvarotie parakstījuši šo līgumu un uzspieduši tam savus zīmogus.

Izgatavots divos eksemplāros Rēvelē tūkstoš deviņi simti divdesmit trešā gada pirmā novembrī.

Z. A. Meierovics (paraksts)

Fr. Akels (paraksts)

Līguma tulkojuma teksts pieņemts Saeimas 1923. g. 14. decembra plenārsēdē.

Valdības Vēstnesis. — 1923. — 18. dec. — Nr. 282; Likumu krājums, 1923. — Nr. 158.

LĪGUMS STARP LATVIJU UN IGAUNIJU SAVIENĪBAS ORGANIZĒŠANAI

Tulkojums

LATVIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS

UN

IGAUNIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS,

atzinuši par vajadzīgu tālāk attīstīt sadarbību starp abām valstīm un veicināt ciešāku saprašanos starp Baltijas valstīm uz 1923. gada 1. novembrī Tallinā parakstītā aizsardzības savienības līguma nesatricināmā pamata,

cieši apņēmušies visiem iespējamiem līdzekļiem turpināt un stiprināt abu valstu kopējo politiku un radīt abu valstu starpā pastāvošām draudzības un savienības attiecībām pastāvīgu un stabilu bāzi, kas stiprinātu viņu kā sabiedroto valstu akciju starptautiskās attiecībās,

nolēmuši noslēgt līgumu un šajā nolūkā iecēlušī par saviem pilnvarotiem:

Latvijas Republikas Prezidents:

Viņa Ekselenci Voldemāru SALNĀJA kungu, ārlietu ministru, un

Igaunijas Republikas prezidents:

Viņa Ekselenci Juliusu SELJAMĀ kungu, ārlietu ministru, kuri, pārbaudījuši savas pilnvaras, kas atrastas labā un pienācīgā kārtībā, vienojušies par sekojošo:

1. pants

Augstās Līdzējas Puses nolemj nodibināt abu valstu ārlietu ministru periodiskas konferences, kas notiks regulāri vismaz divas reizes gadā pārmaiņus katras valsts teritorijā. Uz vienas Augstās Līdzējas Puses pieprasījumu un uz kopējas vienošanās pamata var noturēt kādā no abām valstīm vai ārpus viņu teritorijas ārkārtējas konferences.

2. pants

Periodiskās konferences, kuru nolūks ir saskaņot abu valstu vispārējo politiku, apspriedīs visus kopējās ārlietu politikas jautājumus.

Konferencē prezidē tās valsts ārlietu ministrs, kuras teritorijā tā notiek; bet, ja konference sanāk ārpus abu valstu teritorijas, tad viņas priekšsēdētājs ir tās valsts ārlietu ministrs, kuras teritorijā notikusi pēdējā konference.

Amatā esošam priekšsēdētājam jā rūpējas par konferencē pieņemto lēmumu izpildīšanu, un vajadzības gadījumā viņam uzdos raudzīties par šo lēmumu realizēšanu starptautisko attiecību laukā.

3. pants

Augstās Līdzējas Puses nolemj dibināt padomi abu valstu likumdošanas saskaņošanai; padomei ir tiesība vajadzības gadījumā nodibināt sevišķu komisiju saimniecisko problēmu apspriešanai. Padomē ieiet abu valdību iecelti locekļi uz vienlīdzības pamatiem; abas puses, atzīstot par vēlamu abu valstu parlamentu pārstāvju piedalīšanos šajā padomē, vienojas gādāt visiem lietderīgiem līdzekļiem, lai to panāktu.

Abas valdības, kopīgi vienojoties, izdos sīkākas instrukcijas padomes darbībai.

Pastāvīgās padomes pieņemtie lēmumi jāceļ priekšā apstiprināšanai ārlietu ministru periodiskai konferencēi.

4. pants

Augstās Līdzējas Puses vienosies katrā atsevišķā gadījumā, kad tas viņām liksies lietderīgi, uzticēt savu pārstāvību starptautiskās konferencēs kopīgai jauktai delegācijai vai arī vienas valsts delegācijai vai delegātam.

5. pants

Augstās Līdzējas Puses vienojas saskaņot savu diplomātisko un konsulāro pārstāvju darbību ārzemēs, cik cieši vien tas iespējams.

6. pants

Augstās Līdzējas Puses vienojas būt arvien gatavas aplūkot iespējas, kas atļautu trešām valstīm pievienoties šim Līgumam.

7. pants

Sis Līgums ratificējams un ratifikācijas dokumenti apmaināmi pēc iespējas drīz Tallinā. Tas stājas spēkā ratifikācijas dokumentu apmaiņas dienā un paliek spēkā tikpat ilgi un uz tādiem pašiem nosacījumiem kā Aizsardzības Savienības Līgums, kas parakstīts starp Latvijas Republiku un Igaunijas Republiku Tallinā 1923. gada 1. novembrī.

So apliecinot, augstāk minētie pilnvarotie parakstīja šo Līgumu un piespieda tam savus zīmogus.

Izgatavots Rīgā divos oriģinālos 1934. gada 17. februārī.

Paraksts: V. SALNĀJS

Paraksts: J. SELJAMĀ

Līguma tulkojuma teksts pieņemts Saeimas 1934. g. 23. marta plenārsēdē.

Valdības Vēstnesis. — 1934. — 28. marts. — Nr. 71; Likumu krājums, 1934. — Nr. 75.

Pielikums nr. 23

SAPRAŠANĀS UN SADARBĪBAS LĪGUMS STARP LATVIJU, LIETAVU UN IGAUNIJU

Tulkojums

Latvijas Republikas prezidents, Lietavas Republikas prezidents un Igaunijas Republikas prezidents, atzinuši par vajadzīgu attīstīt sadarbību šo trīs valstu starpā un veicināt ciešāku saprašanos starp Baltijas valstīm, cieši apņēmušies veicināt miera uzturēšanu un nodrošināšanu un saskaņot savu ārpolitiku Tautu Savienības Pakta principu garā,

nolēmuši noslēgt līgumu un šajā nolūkā iecēluši par saviem pilnvarotiem:

Latvijas Republikas prezidents:

Vilhelmu MUNTERA kungu, Ārlietu ministrijas ģenerālsekretāru,

Lietavas Republikas prezidents:

Viņa Ekselenci Stasi LOZORAIŠA kungu, Lietavas ārlietu ministru,

Igaunijas Republikas prezidents:

Viņa Ekselenci Juliusu SELJAMĀ kungu, Igaunijas ārlietu ministru,

kuri, uzrādījuši savas pilnvaras, kas atrastas labā un pienācīgā kārtībā, vienojušies par sekojošo:

1. pants

Lai saskaņotu savus miera centienus, visas trīs valdības apņemas saprasties tajos ārējās politikas jautājumos, kuriem kopēja nozīme, un savstarpēji sniegt politisku un diplomātisku palīdzību savos starptautiskos sakaros.

2. pants

Pirmā pantā minētam nolūkam Augstās Līdzējas Puses nolemj nodibināt visu triju valstu ārlietu ministru periodiskas konferences, kas notiks regulāri vismaz divas reizes gadā pārmaiņus katras valsts teritorijā. Uz vienas Augstās Līdzējas Puses pieprasījumu un uz kopējas vienošanās pamata var noturēt kādā no trim valstīm vai ārpus viņu teritorijas ārkārtējas konferences.

Konferencē prezidē tās valsts ārlietu ministrs, kuras teritorijā konference notiek; bet, ja konference sanāk ārpus šo triju valstu teritorijas, tad viņas priekšsēdētājs ir tās Valsts ārlietu ministrs, kuras teritorijā notikusi pēdējā konference.

Amatā esošam priekšsēdētājam jā rūpējas par konferencē pieņemto lēmumu izpildīšanu, un vajadzības gadījumā viņam uzdos raudzīties par šo lēmumu realizēšanu starptautisko attiecību laukā.

1934. gada 17. februārī Rīgā starp Latviju un Igauniju savienības organizēšanai parakstītā līguma 1. un 2. pantā paredzētās Latvijas un Igaunijas ārlietu ministru periodiskās konferences ir atvietotas pa šā līguma pastāvēšanas laiku ar iepriekš minētām konferencēm.

3. pants

Augstās Līdzējas Puses atzīst, ka pastāv specifiskas problēmas, kas varētu apgrūtināt saskaņotu stāvokli attiecībā uz šīm problēmām. Viņas vienojas, ka šīs problēmas ir izņēmums šā līguma pirmā pantā paredzētām saistībām.

4. pants

Augstās Līdzējas Puses centīsies nokārtot miera ceļā un tiesas un taisnības garā ikvienu jautājumu, kas varētu nostādīt pretrīnībā viņu intereses, pie kam viņas to mēģinātu izdarīt pēc iespējas ātrā laikā; viņas vienojas, ka viņu starpā vedamas sarunas par līgumiem, kas varētu noderēt šā nolūka sasniegšanai.

5. pants

Visas trīs valdības dos saviem diplomātiskiem un konsulāriem pārstāvjiem ārzemēs, kā arī saviem delegātiem starptautiskās konferencēs instrukcijas piemērotā kontakta nodibināšanai.

6. pants

Augstās Līdzējas Puses apņemas no šā brīža piesūtīt viena otrai to līgumu tekstus, kas noslēgti starp kādu no viņām un vienu vai vairākām citām valstīm.

7. pants

Šim līgumam var pievienoties trešās valstis, pie kam šāda pievienošanās var notikt tikai uz Augsto Līdzēju Pušu kopīgas vienošanās pamata.

8. pants

Šis līgums ratificējams; tas stājas spēkā līdz ar ratifikāciju deponēšanu, kas izdarāma Rīgā. Latvijas valdība nodos katrai no pārējām Augstām Līdzējām Pusēm ratifikāciju deponēšanas apliecinātu norakstu.

9. pants

Šis līgums būs spēkā 10 gadus. Ja kāda no Augstām Līdzējām Pusēm neuzteic līgumu vienu gadu pirms šā laika notecējuma, tad tas pagarināts klusējot un tas izbeidzas vienu gadu pēc tam, kad kāda Augstā Līdzēja Puse to uzteikusi.

Šo apliecinot, iepriekš minētie pilnvarotie parakstīja šo līgumu un uzspieda tam savus zīmogus.

Izgatavots Ženēvā trīs oriģinālos 1934. g. 12. septembrī.

V. MUNTERS
(paraksts)

S. LOZORAITIS
(paraksts)

J. SELJAMĀ
(paraksts)

DEKLARĀCIJA

Tulkojums

Šās dienas Līguma parakstīšanas brīdī Latvijas, Lietavas un Igaunijas pilnvarotie deklarē, ka viņu attiecīgās valdības raudzīsies, lai visu trīs nāciju solidārās saprašanās un draudzības gars izplatītos un vispārinātos viņu attiecīgās zemēs, un šajā nolūkā viņas apņemas spert un veicināt visus derīgos soļus un iniciatīvas.

Izgatavots Ženēvā trīs eksemplāros 1934. g. 12. septembrī.

V. Munters

S. Lozoraitis

J. Seljamā

K. Ulmanis,

Ministru prezidents,

Ārlietu ministrs

Valdības Vēstnesis. — 1934. — 26. sept. — Nr. 217; Likumu krājums, 1934. — Nr. 243.

Pielikums nr. 24

Ministru kabinets 1940. g. 2. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMS

IEKŠLIETU MINISTRIJAS IEKĀRTĀ

Iekšlietu ministrijas iekārtas 30. pantā (Lik[umu] kr[ājums], 1939. g., 90)¹ stripot vārdus:

«Pašvaldības departamentā pastāv arī vicedirektora amats.»
Pārgrozījums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 5. jūlijā

K. Ulmanis,

Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 5. jūl. — Nr. 149; Likumu krājums, 1940. — Nr. 116.

¹ Iekšlietu ministrijas iekārtā, kas pieņemta 1939. gada 24. maijā, 30. pants bija izteikts tā: «Pašvaldības departaments pārzina pašvaldības lietas. Departamentā pastāv arī vicedirektora amats.»

Pielikums nr. 25

Ministru kabinets 1940. g.
2. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI LIKUMĀ PAR APRINĶU PAŠVALDĪBU LIKVIDĀCIJAS KĀRTĪBU

Likuma par aprinķu pašvaldību likvidācijas kārtību (Lik[umu],
kr[ājums], 1935. g., 16) 6. pantu¹ izteikt šādi:

6. Fondu pārzina iekšlietu ministra iecelts pilnvarnieks.
Pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 5. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents:

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 5. jūl. — Nr. 149; Likumu krājums, 1940. —
Nr. 117.

¹ Likumā par aprinķu pašvaldību likvidācijas kārtību, kas pieņemts 1935.
gada 14. februārī, 6. pants bija izteikts tā: «Fonda pārvalde sastāv no priekš-
sēdētāja un 2 locekļiem, kurus ieceļ vai atceļ iekšlietu ministrs.»

Pielikums nr. 26

Ministru kabinets 1940. g.
4. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR POLITISKAJĪEM VADĪTĀJIEM ARMIJĀ

Notiekošās vēsturiskās pārmaiņas Latvijas Republikas valsts
iekārtā, kas pamatotas uz latvju tautas un Padomju Savienības
tautu brālīgu draudzību, tāpat arī visu valsts pārvaldes orgānu
plaša demokratizēšana neatlaidīgi prasa izvest dzīvē arī Latvijas
armijas demokratizēšanu.

Nolūkā vispilnīgāk izvest dzīvē soļus, kas nepieciešami patiesa

demokrātisma realizēšanai armijā, tāpat augstas militāras disciplīnas stiprināšanai un visu karavīru organizēšanai, Ministru kabinets nolemj:

1. Nodibināt Latvijas armijā politisko vadītāju amatu.

2. Politisko vadītāju amati tiek nodibināti:

a) pie Armijas štāba;

b) pie divīzijām un brigādēm;

c) pie pulkiem;

d) pie atsevišķām vienībām, resp[ektīvi], kara iestādēm un atsevišķos garnizonos.

Armijas politisko vadītāju iecel Ministru kabinets no sabiedriski politisko organizāciju izvirzītiem kandidātiem.

Armijas politiskais vadītājs pakļauts kara ministram un armijas komandierim. Savā politiskās audzināšanas darbā armijas politiskais vadītājs strādā ciešā kontaktā ar Sabiedrisko lietu un Izglītības ministrijām.

Armijas politiskais vadītājs var tikt atcelts no ieņemamā amata tikai ar Ministru kabineta lēmumu.

Divīziju, pulku, atsevišķo vienību, resp[ektīvi], kara iestāžu un atsevišķo garnizonu politiskie vadītāji pakļauti attiecīgi divīziju, pulku, atsevišķo vienību, resp[ektīvi], kara iestāžu un atsevišķo garnizonu komandieriem un augstāk stāvošiem politiskiem vadītājiem.

3. Divīziju, pulku, atsevišķo vienību, resp[ektīvi], kara iestāžu un atsevišķo garnizonu politisko vadītāju un viņiem pakļauto amatpersonu iecelšanu un atcelšanu izdara kara ministrs saskaņā ar viņa izdodamo instrukciju.

4. Politisko vadītāju un viņam pakļauto amatpersonu uzdevumos ietilpst:

a) karavīru iepazīstināšana ar valdības likumiem un rīkojumiem un to paskaidrošana;

b) audzināt visus armijas karavīrus valsts demokrātisko pārmaiņu garā, tāpat sabiedriski politiskā darba organizēšana un vadīšana armijā;

c) sekmēt organizētības un militārās disciplīnas nostiprināšanu;

d) militārās preses organizēšana un vadīšana.

Sis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 8. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 8. jūl. — Nr. 151; Likumu krājums, 1940. — Nr. 119; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 139., 140. lpp.

Pielikums nr. 27

Ministru kabinets 1940. g. 4. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

LIKUMS PAR LATVIJAS DARBA CENTRĀLES LIKVIDĀCIJU

1. Ar likumu par darba sagādāšanu un darbaspēka novietošanu (Lik[umu] kr[ājums], 1939. g., 70)¹ nodibinātā Latvijas Darba centrāle likvidējama.

Tautas labklājības ministrs iecel Latvijas Darba centrāles likvidatoru un nosaka likvidācijas kārtību.

2. Tiesības un pienākumi, kādi pēc pastāvošiem likumiem piekrita Latvijas Darba centrālei, turpmāk piekrīt Tautas labklājības ministrijai.

3. Darba sagādāšanas un darba un darbaspēka sadalīšanas uzdevumus veicot, Tautas labklājības ministrija sadarbojas ar arodorganizācijām un pašvaldībām.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 8. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 8. jūl. — Nr. 151; Likumu krājums, 1940. — Nr. 120; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 139. lpp.

¹ Sk. pielik. nr. 11.

Pielikums nr. 28

VALDĪBAS DEKLARĀCIJA

Saeimas funkcijas līdz Satversmes reformas izvešanai izpilda Ministru kabinets, sākot ar 1934. g. 15. maija plkst. 23.

Rīgā 1934. g. 18. maijā

Ministru prezidents
un ārlietu ministrs K. Ulmanis

Ministru prezidenta biedrs M. Skujenieks
Finanšu ministrs L. Ēķis
Iekšlietu ministrs V. Gulbis
Izglītības ministrs prof. L. Adamovičs
Kara ministrs ģen. J. Balodis
Satiksmes ministrs B. Einbergs
Zemkopības ministrs J. Kauliņš
Tautas labklājības ministrs V. Rubulis
Tieslietu ministrs H. Apsīts

Valdības Vēstnesis. — 1934. — 19. maijs. — Nr. 110; Likumu krājums, 1934. — Nr. 135.

Pielikums nr. 29

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMĒ

Latvijas tauta savā brīvi vēlēta Satversmes sapulcē ir nolēmusi sev šādu valsts Satversmi:

1. nodaļa

VISPĀRĒJIE NOTEIKUMI

1. Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.
2. Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai.
3. Latvijas valsts teritoriju starptautiskos līgumos noteiktās robežās sastāda Vidzeme, Latgale, Kurzeme un Zemgale.
4. Latvijas valsts karogs ir sarkans, ar baltu svītru.

2. nodaļa

SAEIMA

5. Saeima sastāv no simts tautas priekšstāvjiem.
6. Saeimu ievēlē vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās un proporcionālās vēlēšanās.
7. Sadalot Latviju atsevišķos vēlēšanu apgabalos, Saeimas deputātu skaits, kurš ievēlams katrā vēlēšanu apgabalā, noteicams proporcionāli katra apgabala vēletāju skaitam.
8. Vēlēšanu tiesības ir abu dzimumu pilntiesīgiem Latvijas

pilsoņiem, kuri vēlēšanu pirmā dienā ir vecāki par divdesmit vienu gadu.

9. Saeimā var ievēlēt katru pilntiesīgu Latvijas pilsoni, kurš vēlēšanu pirmā dienā ir vecāks par divdesmit vienu gadu.

10. Saeimu ievēlē uz trim gadiem.

11. Saeimas vēlēšanas izdarāmas oktobra mēneša pirmajā svētdienā un sestdienā pirms tās.

12. Jaunievelētā Saeima sanāk uz pirmo sēdi novembra mēneša pirmajā otrdienā, kad arī izbeidzas iepriekšējās Saeimas pilnvaras.

13. Ja Saeimas vēlēšanas Saeimas atlaišanas gadījumos notiek citā gada laikā, tad šāda Saeima sanāk ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc tās ievēlēšanas un tās pilnvaras izbeidzas pēc diviem gadiem nākošā novembra mēneša pirmā otrdienā ar jaunievelētās Saeimas sanākšanu.

14. Vēlētāji nevar atsaukt atsevišķus Saeimas locekļus.

15. Saeima savas sēdes notur Rīgā, un tikai ārkārtīgu apstākļu dēļ tā var sanākt citā vietā.

16. Saeima ievēlē savu prezidiju, kurš sastāv no priekšsēdētāja, viņa diviem biedriem un sekretāriem. Saeimas prezidijs darbojas nepārtraukti pa visu Saeimas pilnvaru laiku.

17. Jaunievelētās Saeimas pirmo sēdi atklāj iepriekšējās Saeimas priekšsēdētājs vai prezidija uzdevumā cits prezidija loceklis.

18. Saeima pati pārbauda savu locekļu pilnvaras.

19. Saeimas prezidijs sasauc Saeimas sesijas un nosaka kārtējas vai ārkārtējas sēdes.

20. Saeimas prezidijam ir jāsasauc Saeimas sēde, ja to prasa Valsts prezidents, ministru prezidents vai ne mazāk kā viena trešā daļa Saeimas locekļu.

21. Iekšējās darbības un kārtības noteikšanai Saeima izstrādā sev kārtības rulli.

22. Saeimas sēdes ir atklātas. Desmit Saeimas locekļiem, Valsts prezidentam, ministru prezidentam vai ministram pieprasot, Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu klātesošo deputātu balsu vairākumu var nolemt noturēt aizklātu sēdi.

23. Saeimas sēdes var notikt, ja tanīs piedalās vismaz puse Saeimas locekļu.

24. Saeima, izņemot Satversmē sevišķi paredzētos gadījumus, taisa savus lēmumus ar klātesošo deputātu absolūtu balsu vairākumu.

25. Saeima izvēlē komisijas, noteicot to locekļu skaitu un uzdevumus. Komisijām ir tiesība pieprasīt savai darbībai vajadzīgās ziņas un paskaidrojumus no atsevišķiem ministriem un paš-

valdības iestādēm, kā arī uzaicināt savās sēdēs dot paskaidrojumus attiecīgo ministriju un pašvaldības iestāžu atbildīgos priekšstāvjus. Komisijas var darboties arī starp sesijām.

26. Saeimai jāieceļ noteiktiem gadījumiem parlamentāriskas izmeklēšanas komisijas, ja to pieprasa ne mazāk kā viena trešā daļa Saeimas locekļu.

27. Saeimai ir tiesība iesniegt ministru prezidentam vai atsevišķam ministram pieprasījumus un jautājumus, uz kuriem ir jāatbild viņiem vai viņu pilnvarotai atbildīgai valsts amata personai. Ministru prezidentam vai ministram uz Saeimas vai tās komisiju pieprasījumu jāceļ tām priekšā attiecīgi dokumenti un aktis.

28. Saeimas locekli ne par balsošanu, ne par, amatu izpildot, izteiktām domām nevar saukt pie atbildības ne tiesas, ne administratīvā, ne disciplinārā ceļā. Saeimas locekli var saukt pie tiesas atbildības, ja viņš, kaut arī amatu izpildot, izplata: 1) godu aizskarošas ziņas, zinādams, ka tās nepatiesas, vai 2) godu aizskarošas ziņas par privātu vai ģimenes dzīvi.

29. Saeimas locekli nevar apcietināt, izdarīt pie viņa kratīšanas, ne citādi aprobežot viņa personas brīvību, ja tam nepiekrīt Saeima. Saeimas locekli var apcietināt, ja to notver pie paša nozieguma pastrādāšanas. Par katru Saeimas locekļa apcietināšanu divdesmit četru stundu laikā jāpaziņo Saeimas prezidijam, kurš to ceļ priekšā nākošā Saeimas sēdē izlemšanai par Saeimas locekļa paturēšanu apcietinājumā vai par viņa atsvabināšanu. Laikā starp sesijām, līdz sesijas atklāšanai, par Saeimas locekļa paturēšanu apcietinājumā lemj Saeimas prezidijs.

30. Par noziedzīgu nodarījumu nevar uzsākt pret Saeimas locekli tiesas vai administratīvu vajāšanu bez Saeimas piekrišanas.

31. Saeimas loceklim ir tiesības atteikties no liecības došanas: 1) par personām, kuras viņam kā tautas priekšstāvim uzticējusis kādus faktus vai ziņas; 2) par personām, kurām viņš, izpildot savus tautas priekšstāvja pienākumus, uzticējis kādus faktus vai ziņas; 3) par pašiem šiem faktiem un ziņām.

32. Saeimas loceklis nevar pats, ne arī uz citas personas vārdu saņemt no valsts pasūtījumus un koncesijas. Šī panta nosacījumi attiecas uz ministriem, ja arī viņi nav Saeimas locekļi.

33. Saeimas locekļi saņem atalgojumu no valsts līdzekļiem.

34. Par Saeimas komisiju sēžu atferējumiem, ja tie saškan ar patiesību, nevienu nevar saukt pie atbildības. Par Saeimas un komisiju slēgtām sēdēm var sniegt ziņas tikai ar Saeimas vai komisijas prezidija atļauju.

3. nodaļa

VALSTS PREZIDENTS

35. Valsts prezidentu ievēlē Saeima uz 3 gadiem.
36. Valsts prezidentu ievēlē, aizklāti balsojot, ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļa balss vairākumu.
37. Par Valsts prezidentu nevar ievēlēt personu, kura nav pilnus četrdesmit gadus veca.
38. Valsts prezidenta amats nav savienojams ar citu amatu. Ja par Valsts prezidentu ievēlētā persona ir Saeimas loceklis, tad viņam jānoliek Saeimas locekļa pilnvaras.
39. Viena un tā pati persona nevar būt par Valsts prezidentu ilgāk kā sešus gadus no vietas.
40. Tuvākā Saeimas sēdē pēc ievēlēšanas Valsts prezidents, uzņemoties amata pienākumus, dod šādu svinīgu solījumu: «Es zvēru, ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darišu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es turēšu svētus un ievērošu Latvijas Satversmi un valsts likumus. Pret visiem es izturēšos taisni un savus pienākumus izpildīšu pēc labākās apziņas.»
41. Valsts prezidents reprezentē valsti starptautiski, ieceļ Latvijā, kā arī pieņem citu valstu diplomātiskos priekšstāvjus. Viņš izpilda Saeimas lēmumus par starptautisku līgumu ratificēšanu.
42. Valsts prezidents ir valsts bruņotā spēka augstākais vadonis. Kara laikā viņš ieceļ virspavēlnieku.
43. Valsts prezidents uz Saeimas lēmuma pamata pasludina karu.
44. Valsts prezidentam ir tiesība spert nepieciešamos militārās aizsardzības soļus, ja kāda cita valsts Latvijai pieteikusi karu vai ienaidnieks uzbrūk Latvijas robežām. Līdz ar to Valsts prezidents nekavējoties sasauc Saeimu, kura lemj par kara pasludināšanu un uzsākšanu.
45. Valsts prezidentam ir tiesība apzēlot noziedzniekus, par kuriem tiesas spriedums stāties likumīgā spēkā. Šīs apzēlošanas tiesības neattiecas uz gadījumiem, kuriem likums paredz citu apzēlošanas kārtību. Amnestiju dod Saeima.
46. Valsts prezidentam ir tiesība sasaukt un vadīt ārkārtīgas Ministru kabineta sēdes, noteicot tām dienas kārtību.
47. Valsts prezidentam ir likuma ierosināšanas tiesība.
48. Valsts prezidentam ir tiesība ierosināt Saeimas atlaišanu. Pēc tam izdarāma tautas nobalsošana. Ja tautas nobalsošanā vairāk nekā puse balsotāju izsakās par Saeimas atlaišanu, tad Saeima uzskatāma par atlaistu un izsludināmas jaunas vēlēšanas,

kurām jānotiek ne vēlāk kā divus mēnešus pēc Saeimas atlaišanas.

49. Ja Saeima ir atlaista, tad Saeimas locekļu pilnvaras tomēr paliek spēkā līdz jaunievēlējamās Saeimas sanākšanai, bet līdzšinējā Saeima var sanākt uz sēdēm tikai tad, ja Valsts prezidents to sasauc. Šādām Saeimas sēdēm dienas kārtību noteic Valsts prezidents.

50. Ja tautas nobalsošanā vairāk nekā puse no nodotām balsīm izsakās pret Saeimas atlaišanu, tad Valsts prezidents uzskatāms par atlaistu un Saeima ievēl jaunu Valsts prezidentu uz atlaistā prezidenta atlikušo pilnvaru laiku.

51. Uz ne mazāk kā puses visu Saeimas locekļu priekšlikumu Saeima slēgtā sēdē ar ne mazāk kā divu trešdaļu visu Saeimas locekļu balsu vairākumu var nolemt atlaist Valsts prezidentu. Pēc šāda lēmuma Saeima nekavējoši ievēl jaunu Valsts prezidentu.

52. Ja Valsts prezidents atsakās no amata, nomirst vai tiek atsaukts, pirms viņa amata laiks izbeidzies, Valsts prezidenta vietu izpilda Saeimas priekšsēdētājs, kamēr Saeima izvēl jaunu Valsts prezidentu. Tāpat Saeimas priekšsēdētājs izpilda Valsts prezidenta vietu, ja pēdējais atrodas ārpus valsts robežas vai citādi aizkavēts izpildīt savu amatu.

53. Valsts prezidents par savu darbību politisku atbildību neņem. Visiem Valsts prezidenta rīkojumiem jābūt līdzparakstītiem no ministru prezidenta vai attiecīgā ministra, kuri līdz ar to uzņemas visu atbildību par šiem rīkojumiem, izņemot četrdesmit astotā un piecdesmit sestā pantā paredzētos gadījumus.

54. Valsts prezidentu var saukt pie kriminālas atbildības, ja tam piekrīt Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu balsu vairākumu.

4. nodaļa

MINISTRU KABINETS

55. Ministru kabinets sastāv no ministru prezidenta un viņa aicinātiem ministriem.

56. Ministru kabinetu sastāda persona, kuru uz to aicina Valsts prezidents.

57. Ministriju skaitu un to darbības apjomu, kā arī valsts iestāžu savstarpīgās attiecības nosaka likums.

58. Ministru kabinetam ir padotas valsts pārvaldes iestādes.

59. Ministru prezidentam un ministriem viņu amatu izpildīšanai ir nepieciešama Saeimas uzticība, un viņi par savu darbību ir atbildīgi Saeimas priekšā. Ja Saeima izteic neuzticību ministru

prezidentam, tad jāatkāpjas visam kabinetam. Ja neuzticība izteikta atsevišķam ministram, tad tam jāatkāpjas un viņa vietā ministru prezidentam jāaicina cita persona.

60. Ministru kabineta sēdes vada ministru prezidents un viņa prombūšanas laikā tas ministrs, kuru viņš uz to ir pilnvarojis.

61. Ministru kabinets apspriež visus atsevišķu ministriju izstrādātos likumprojektus un jautājumus, kuri attiecas uz vairāku ministriju darbību, kā arī atsevišķu kabineta locekļu ierosinātus valsts politikas jautājumus.

62. Ja valstī apdraud ārējais ienaidnieks vai ja valstī vai tās daļā ir izcēlies vai draud izcēlies iekšējs nemiers, kurš apdraud pastāvošo valsts iekārtu, tad Ministru kabinetam ir tiesība izsludināt izņēmuma stāvokli, par to divdesmit četru stundu laikā paziņojot Saeimas prezidijam, kuram šāds Ministru kabineta lēmums nekavējoši jāceļ priekšā Saeimai.

63. Ministriem, ja arī viņi nav Saeimas locekļi, un ministru pilnvarotām atbildīgām valsts amata personām ir tiesība piedalīties Saeimas un tās komisiju sēdēs un iesniegt papildinājumus un pārlabojumus pie likumprojektiem.

5. nodaļa

LIKUMDOŠANA

64. Likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai šinī Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros.

65. Likumprojektus var iesniegt Saeimai Valsts prezidents, Ministru kabinets, Saeimas komisijas, ne mazāk kā pieci deputāti, kā arī šinī Satversmē paredzētos gadījumos un kārtībā viena desmitā daļa vēlētajū.

66. Saeima ik gadus pirms saimnieciskā gada sākšanās lemj par valsts ienākumu un izdevumu budžetu, kura projektu tai iesniedz Ministru kabinets.

Ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem segt šos izdevumus.

Pēc budžeta gada notecēšanas Ministru kabinetam jāiesniedz Saeimai apstiprināšanai norēķini par budžeta izpildīšanu.

67. Saeima lemj par valsts bruņotā spēka lielumu miera laikā.

68. Visiem starptautiskiem līgumiem, kuri nokārto likumdošanas ceļā izšķiramus jautājumus, nepieciešama Saeimas apstiprināšana.

69. Valsts prezidents izsludina Saeimā pieņemtos likumus ne agrāk kā septītā dienā un ne vēlāk kā divdesmit pirmā dienā pēc

to pieņemšanas. Likums stājas spēkā četrpadsmit dienas pēc izsludināšanas, ja likumā nav noteikts cits termiņš.

70. Valsts prezidents izsludina pieņemtos likumus šādā kārtā: «Saeima (resp[ektīvi], tauta) ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu (likuma teksts).»

71. Septiņu dienu laikā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā, Valsts prezidents motivētā rakstā Saeimas priekšsēdētājam var prasīt likuma otrreizēju caurlūkošanu. Ja Saeima likumu negroza, tad Valsts prezidents otrreiz ierunas nevar celt.

72. Valsts prezidentam ir tiesība apturēt likuma publicēšanu uz diviem mēnešiem. Viņam likuma publicēšana ir jāaptur, ja to pieprasa ne mazāk kā viena trešā daļa Saeimas locekļu. Šīs tiesības Valsts prezidents vai viena trešā daļa Saeimas locekļu var izlietot septiņu dienu laikā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā. Šādā kārtā apturētais likums nododams tautas nobalsošanai, ja to pieprasa ne mazāk kā viena desmitā daļa vēlētāju. Ja augšminēto divu mēnešu laikā šāds pieprasījums neienāk, tad pēc šī laika notecēšanas likums ir publicējams. Tautas nobalsošana tomēr nenotiek, ja Saeima vēlreiz balso par šo likumu un ja par tā pieņemšanu izsakās ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no visiem deputātiem.

73. Tautas nobalsošanai nevar nodot budžetu un likumus par aizņēmumiem, nodokļiem, muitām, dzelzceļu tarifiem, kara klaušību, kara pasludināšanu un uzsākšanu, miera noslēgšanu, izņēmuma stāvokļa izsludināšanu un tā izbeigšanu, mobilizāciju un demobilizāciju, kā arī likumus ar ārvalstīm.

74. Saeimā pieņemto un septiņdesmit otrā panta kārtībā apturēto likumu var atcelt tautas nobalsošanā, ja balsošanā ir piedalījusies vismaz puse no visiem balsstiesīgiem.

75. Ja Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu balsu vairākumu pieņem likuma steidzamību, tad Valsts prezidents nevar prasīt šāda likuma otrreizēju caurlūkošanu, to nevar nodot tautas nobalsošanai un tas ir izsludināms ne vēlāk kā trešā dienā pēc tam, kad prezidents pieņemto likumu saņēmis.

76. Satversmi Saeima var grozīt sēdēs, kurās piedalās vismaz divas trešdaļas Saeimas locekļu. Pārgrozījumus pieņem trijos lasījumos ar ne mazāk kā divu trešdaļu klātesošo deputātu balsu vairākumu.

77. Ja Saeima grozījusi Satversmes pirmo, otro, trešo vai sesto pantu, tad šādi pārgrozījumi, lai tie iegūtu likuma spēku, ir nododami tautas nobalsošanai.

78. Ne mazāk kā vienai desmitai daļai vēlētāju ir tiesība iesniegt Valsts prezidentam pilnīgi izstrādātu Satversmes grozījumu projektu vai likuma projektu, kuru prezidents nodod Saei-

mai. Ja Saeima to nepieņem bez pārgrozījumiem pēc satura, tad tas ir nododams tautas nobalsošanai.

79. Tautas nobalsošanai nodotie Satversmes pārgrozījumi ir pieņemti, ja tiem piekrit vismaz puse no visiem balsstiesīgiem.

80. Tautas nobalsošanā var piedalīties visi Latvijas pilsoņi, kuriem ir balsstiesība Saeimas vēlēšanās.

81. Laikā starp Saeimas sesijām Ministru kabinetam ir tiesība, ja neatliekama vajadzība to prasa, izdot noteikumus, kuriem ir likuma spēks. Šādi noteikumi nevar grozīt Saeimas vēlēšanu likumu, tiesu iekārtas un procesa likumus, budžetu un budžeta tiesības, kā arī pastāvošās Saeimas laikā pieņemtos likumus, tie nevar attiekties uz amnestiju, valsts kases zīmju emisiju, valsts nodokļiem, muitām, dzelzceļa tarifiem un aizņēmumiem, un tie zaudē spēku, ja nav, vēlākais, trīs dienas pēc Saeimas nākošās sesijas atklāšanas iesniegti Saeimai.

6. nodaļa

TIESAS

82. Likuma un tiesas priekšā visi pilsoņi ir vienlīdzīgi.

83. Tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam padotī.

84. Tiesnešus apstiprina Saeima, un viņi ir neatceļami. Tiesnešus pret viņu gribu var atcelt no amata vienīgi uz tiesas sprieduma pamata. Ar likumu var noteikt vecumu, ar kura sasniegšanu tiesneši atstāj savu amatu.

85. Latvijā pastāv zvērināto tiesas uz sevišķa likuma pamata.

86. Tiesu var spriest tikai tie orgāni, kuriem šīs tiesības piešķir likums, un tikai likumā paredzētā kārtībā. Kara tiesas darbojas uz sevišķa likuma pamata.

7. nodaļa

VALSTS KONTROLE

87. Valsts kontrole ir neatkarīga koleģiāla iestāde.

88. Valsts kontrolierus ieceļ un apstiprina amatā tādā pat kārtībā kā tiesnešus, bet tikai uz noteiktu laiku, kurā viņus var atcelt no amata vienīgi uz tiesas sprieduma pamata. Valsts kontroles iekārtu un kompetences nosaka sevišķs likums.

J. Č a k s t e, Satversmes sapulces prezidents

R. I v a n o v s, Satversmes sapulces sekretārs

Saeima ir pieņēmusi un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES 74. UN 79. PANTĀ

Latvijas Republikas Satversmes (Lik[umu] kr[ājums],
1922. g., 113) 74. un 79. pantu izteikt tā:

74. Saeimā pieņemtais un septiņdesmit otrā panta kārtībā ap-
turētais likums ir atcelts tautas nobalsošanā, ja balsotāju skaits
ir vismaz puse no pēdējās Saeimas vēlēšanās piedalījušos vēlē-
tāju skaita un ja vairākums ir balsojis par likuma atcelšanu.

79. Tautas nobalsošanai nodotais Satversmes pārgrozījums ir
pieņemts, ja tam piekrit vismaz puse no visiem balsstiesīgiem.
Tautas nobalsošanai nodotais likuma projekts ir pieņemts, ja bal-
sotāju skaits ir vismaz puse no pēdējās Saeimas vēlēšanās pie-
dalījušos vēlētāju skaita un ja vairākums ir balsojis par likuma
projekta pieņemšanu.

Likums Saeimā pieņemts 1933. g. 21. martā.

Rīgā 1933. g. 31. martā

Valsts prezidents A. Kviesis

—
Valdības Vēstnesis. — 1933. — 31. marts. — Nr. 74; Likumu krājums, 1933. —
Nr. 82.

Pielikums nr. 30

Ministru kabinets 1940. g.
4. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR SAEIMAS VĒLĒŠANĀM

I nodaļa

VĒLEŠANU TIESĪBAS

1. Vēlēšanu tiesības ir visiem Latvijas pilsoņiem, kuri vēlē-
šanu pirmajā dienā sasnieguši 21 gada vecumu.

2. Vēlēšanu tiesības nav personām, kas atrodas aizbildnībā vai aizgādībā.

3. Vēlēšanu tiesības zaudē personas: 1) kurām ar spēkā nākušu tiesas spriedumu atņemtas vai aprobežotas tiesības, ja no soda izciešanas dienas nav pagājuši: ar spaidu darbiem notiesātiem — 15 gadi, ar pārmācības namu notiesātiem — 10 gadi, bet ar cietumu notiesātiem — 5 gadi vai ja zaudētās tiesības nav iegūtas atpakaļ ar apžēlošanu, amnestiju vai ar tiesas lēmumu; 2) kas sodītas ar pārmācības namu vai cietumu par mantkārīgos nolūkos izdarītiem noziegumiem, ja no soda izciešanas dienas nav pagājuši 10 gadi; 3) kam ar tiesas spriedumu ir atņemtas vēlēšanu tiesības par vēlēšanu brīvības vai pareizības traucēšanu.

II nodaļa

VĒLĒŠANU KOMISIJAS

4. Saeimas vēlēšanas vada Centrālā vēlēšanu komisija astoņu Ministru kabineta ieceltu locekļu sastāvā.

5. Centrālo vēlēšanu komisiju uz pirmo sēdi sasauc ministru prezidents; komisija ievēl priekšsēdētāju un sekretāru.

6. Centrālā vēlēšanu komisija vada vēlēšanas visā valstī, izdod vajadzīgos rīkojumus un instrukcijas, kā arī rūpējas par šajā likumā paredzēto vietējo vēlēšanu iestāžu nodibināšanu un to pareizu darbību. Centrālā vēlēšanu komisija caurskata sūdzības par nepareizībām vēlēšanu norisē, taisa par tām galīgus lēmumus un par to iesniedz Saeimai ziņojumu apstiprināšanai.

7. Visām valsts un pašvaldības administratīvām iestādēm jāizpilda Centrālās vēlēšanu komisijas rīkojumi un instrukcijas, kā arī tie rīkojumi, kurus izdod vietējās vēlēšanu komisijas saskaņā ar Centrālās komisijas rīkojumiem un instrukcijām.

8. Saeimas vēlēšanām Latvija sadalās 5 vēlēšanu apgabalos: 1) Rīga, 2) Vidzeme, 3) Latgale, 4) Kurzeme un 5) Zemgale.

Rīgas vēlēšanu apgabals aptver Rīgas pilsētu; Vidzemes — Rīgas (bez Rīgas pilsētas), Cēsu, Valmieras, Valkas un Madonas apriņķus; Latgales — Daugavpils, Rēzeknes, Ludzas un Abrenes apriņķus; Kurzemes — Liepājas, Aizputes, Kuldīgas, Ventspils un Talsu apriņķus; Zemgales — Tukuma, Jelgavas, Bauskas, Jēkabpils un Ilūkstes apriņķus.

9. Katrā vēlēšanu apgabalā Saeimas vēlēšanas vada apgabala vēlēšanu komisija: Rīgas apgabalā — Rīgā, Vidzemes — Valmierā, Latgales — Rēzeknē, Kurzemes — Liepājā un Zemgales — Jelgavā.

Apgabala vēlēšanu komisija darbojas piecu Ministru kabineta ieceltu locekļu sastāvā.

10. Katrā apriņķī vēlēšanas vada apriņķa vēlēšanu komisija piecu Ministru kabineta ieceltu locekļu sastāvā.

11. Vēlēšanu iecirknis ir katra pilsēta un pagasts; lielākās pilsētās un pagastos nodibināmi vēlēšanu apakšiecirkņi. Rīgas vēlēšanu apgabals sadalāms vēlēšanu iecirkņos. Iecirkņu daudzumu Rīgas vēlēšanu apgabalā un apakšiecirkņu skaitu pārējos apgabalos nosaka Centrālā vēlēšanu komisija.

12. Katrā vēlēšanu iecirknī vēlēšanas vada un uzrauga iecirkņa vai apakšiecirkņa vēlēšanu komisija, kas darbojas triju vai piecu apriņķa komisijas ieceltu locekļu sastāvā.

Rīgas apgabalā iecirkņu vēlēšanu komisijas ieceļ apgabala komisija.

13. Visus vēlēšanu komisijas izdevumus sedz valsts.

III nodaļa

KANDIDĀTU SARAKSTU IESNIEGŠANA

14. Vēlētājiem ir tiesība iesniegt kandidātu sarakstus līdz 1940. g. 10. jūlijam plkst. 20 dienā.

15. Kandidātu saraksti iesniedzami Centrālai vēlēšanu komisijai.

16. Katrā vēlēšanu apgabalā ievēlamo Saeimas deputātu skaits ir sekojošs:

Rīgā — 21, Vidzemē — 22, Kurzemē — 15, Zemgalē — 15, Latgalē — 27.

17. Kandidātu sarakstā jāatzīmē katra kandidāta vārds, uzvārds, dzimšanas laiks un vieta, dzīves vieta un nodarbošanās. Bez tam jāiesniedz uzstādīto kandidātu rakstisks paziņojums, ka viņi kandidātūru pieņem. Kandidātu sarakstam un citiem paziņojumiem jābūt bez strīpojumiem un izlabojumiem un skaidri salasāmiem.

18. Vienā vēlēšanu apgabalā vienu un to pašu kandidātu var uzstādīt tikai vienā sarakstā.

19. Katram iesniegtam Saeimas deputātu kandidātu sarakstam jābūt parakstītam vismaz no 100 vēlētājiem. Pirmie trīs parakstītāji uzskatāmi par kandidātu saraksta iesniedzējiem un uzņemas atbildību par visu iesniegto dokumentu pareizību. Katrs vēlētājs drīkst parakstīt tikai vienu kandidātu sarakstu.

20. Par kandidātu var uzstādīt katru Latvijas pilsoni, ja arī tas nedzīvotu vēlēšanu apgabalā, kurā tas uzstādīts par kandidātu, ja viņš apmierina pārējās vēlēšanu likuma prasības.

21. Centrālā vēlēšanu komisija numurē kandidātu sarakstus iesniegšanas kārtībā. Centrālā vēlēšanu komisija sarakstus iespiež uz atsevišķām blankām un izsūta tos vēlēšanu iecirkņu komisijām.

22. Apgabalu, apriņķu, iecirkņu un apakšiecirkņu vēlēšanu komisiju sēdēs var piedalīties bez lemjošām balsstiesībām pa vienam priekšstāvim no katras organizācijas vai vēlētāju grupas, kura iesniegusi savu kandidātu sarakstu. Šādiem kandidātu sarakstu priekšstāvjiem jāuzrāda vēlēšanu komisijas priekšsēdētājam pilnvara no organizācijas vai tās vietējās nodaļas, kuras uzdevumā tas sēdēs piedalās, vai pilnvara no trim pirmiem kandidātu saraksta iesniedzējiem.

IV nodaļa

VEĻĒŠANU KĀRTĪBA

23. Vēlēšanu zīmju nodošanai vēlēšanu telpām jābūt atvērtām š. g. 14. un 15. jūlijā no plkst. 8 līdz 22.

24. Vēlētājiem savlaicīgi izziņojama vēlēšanu vieta un laiks. Uz laukiem šo izziņojumu izdara pagasta valdes, apziņojot katru māju atsevišķi, bet pilsētās to izdara pilsētu valdes ar sludinājumiem.

25. Vēlēšanu telpās ielaižami tikai vēlētāji.

26. Vēlēšanu telpās katrs vēlētājs dabū no vēlēšanu komisijas ar apgabala vēlēšanu komisijas zīmogu apzīmētus kandidātu sarakstus pa vienam no katra reģistrētā kandidātu saraksta. Uz katra saraksta jādrukā attiecīgā kandidātu saraksta numurs un kandidātu saraksta iesniedzēja organizācijas vai vēlētāju grupas nosaukums vai arī pirmo 3 saraksta iesniedzēju vārdi ar piezīmi «un citi».

Vēlēšanu komisija ieraksta īpašos sarakstos to vēlētāju vārdus un pases numurus, kas saņēmuši kandidātu sarakstus.

27. Vēlēšanu telpās ierīkojama slēgta istaba vai nodalījums, kurā vēlētājs vienatnē izvēlas pēc sava ieskata vienu vēlēšanu sarakstu, saloka četrkārtīgi un personīgi iemet aizzīmogotā kastē. Priekš iemešanas kastē vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs vai viņa vietnieks apzīmogo vēlēšanu saraksta ārējo pusi.

28. Pēc balss nodošanas vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs vai viņa vietnieks atzīmē uz vēlētāja pases vai personas pagaidu apliecības, ka šīs pases vai apliecības īpašnieks vēlēšanās piedalījies. Karavīri vēlēšanu laikā atbrīvojami no dienesta pienākumiem uz laiku, kāds nepieciešams balsošanai; viņiem pa šo laiku izsniedzamas pases.

29. Uzraudzība par kārtību vēlēšanu laikā vēlēšanu telpās piekrit vēlēšanu komisijas priekšsēdētājam vai viņa vietniekam, kuram jāraugās uz to, ka vēlēšanu telpās un pie to ieejas netiktu pielaista vēlēšanu brīvības ierobežošana un kārtības traucēšana, kā arī vēlēšanu agitācija.

30. Vēlētājs var balsot tikai personīgi.

31. Vēlēšanās neviens nedrīkst nodot vairāk kā vienu balsi.

32. Plkst. 22 vēlēšanu telpas tiek slēgtas. Pēc plkst. 22 balsis var nodot tikai tie vēlētāji, kuri līdz tam laikam jau ieradušies vēlēšanu telpās. Vēlēšanu pirmā dienā kastes ar nodotiem sarakstiem aizzīmogo ar komisijas priekšsēdētāja zīmogu; arī komisijas locekļiem un vēlētājiem ir tiesība pielikt savus zīmogus. Kastes atstājamas vēlēšanu telpās komisijas vai policijas uzraudzībā, līdz vēlēšanu komisija ieradušos vēlētāju klātbūtnē pārliecinās, ka vēlēšanu kastes atrodas kārtībā.

33. Sākot ar vēlēšanu telpu atvēršanu pirmā balsošanas dienā, vēlēšanu komisija raksta protokolu, kurā atzīmē vēlēšanu gaitu. Vēlētājiem ir tiesība pieprasīt, lai viņu sūdzības un protestus ieraksta protokolā.

34. Sūdzības par visu vēlēšanu komisiju rīcību un lēmumiem iesniedzamas triju dienu laikā tieši Centrālajai vēlēšanu komisijai; šīs sūdzības brīvas no zīmognodevas.

35. Vēlēšanu dienās tirgošanās ar reibinošiem dzērieniem aizliegta.

V nodaļa

BALSU SKAITĪŠANA

UN VĒLĒŠANU IZNĀKUMA NOTEIKŠANA

36. Sarakstu skaitīšana notiek vēlēšanu otrās dienas vakarā. Skaitīšanu izdara iecirkņu un apakšiecirkņu komisijas atklātā sēdē. Komisijas saskaita nodotos sarakstus pēc numuriem, šķirojot derīgos sarakstus no nederīgiem, un par to sastāda protokolu 2 eks[emplāros].

Apakšiecirkņos saskaitītie saraksti līdz ar vienu protokola eksemplāru iesaiņojami un pēc aizzīmogošanas ievietojami urnās, kuras aizzīmogojamas un šādā veidā nekavējoties nosūtāmas iecirkņa komisijai.

37. Iecirkņa vēlēšanu komisijas protokolā atzīmējams vēlētāju skaits, kāds vēlēšanās piedalījies, vēlētājiem izsniegto sarakstu skaits, urnās pēc to atvēršanas atrastais sarakstu skaits, par katru kandidātu sarakstu atsevišķi nodotais balsu skaits un nederīgo

sarakstu skaits. Nederīgie saraksti numurējami un protokolā ierakstāmi iemesli, kādēļ tie atzīti par nederīgiem.

38. Par nederīgiem uzskatāmi saraksti: a) nenoteiktas formas un parauga un b) ar stripojumiem vai jaunu kandidātu ierakstiem.

39. Ja rastos domstarpības par sarakstu derīgumu, tad vēlēšanu komisija pie balsu skaitīšanas jautājumu izšķir ar balsu vairākumu. Balsīm līdzīgi daloties, izšķir priekšsēdētāja balsi.

40. Pēc balsu saskaitīšanas un protokola sarakstīšanas visi nodotie derīgie un nederīgi vēlēšanu saraksti un viens protokola eksemplārs iesaiņojami, sašņorējami un aizzīmogojami, pie kam arī klātesošiem vēlētājiem tiesība pielikt savus zīmogus, par ko minams klātpieliktā protokolā. Pēc tam iecirkņa vēlēšanu komisija nekavējoties nosūta visus vēlēšanu materiālus apgabala vēlēšanu komisijai. Līdz ar vēlēšanu materiālu nosūtāms pavadraksts, kurā teikts, kad, ar ko un kādi vēlēšanu materiāli nosūtīti.

41. Apgabalu vēlēšanu komisijas saskaita visus apgabalu vēlēšanu iznākumus un aprēķina apgabalos ievēlēto deputātu skaitu no katra saraksta.

42. Par ievēlētiem uzskatāmi kandidāti, sākot ar pirmo kandidātu, sarakstā paredzētā kārtībā.

43. Ja vienā vai vairākos kandidātu sarakstos uzstādīto kandidātu skaits ir mazāks par deputātu skaitu, kurš nāktos šim sarakstam proporcionāli nodotam balsu skaitam, tad visi šajos sarakstos minētie kandidāti uzskatāmi par ievēlētiem. Atlikušais deputātu skaits sadalāms proporcionāli starp pārējiem apgabalā iesniegtiem kandidātu sarakstiem.

44. Apgabalu vēlēšanu komisijas nosūta visus vēlēšanu iecirkņu protokolus Centrālajai vēlēšanu komisijai līdz ar citiem vēlēšanu materiāliem, kurus tā pieprasa, ne vēlāk kā 24 stundu laikā pēc balsu galīgas saskaitīšanas.

Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 5. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents.

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 5. jūl. — Nr. 149; Likumu krājums, 1940. — Nr. 118; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 196. — 199. lpp.

Pielikums nr. 31

Ministru kabinets 1940. g.
6. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI SABIEDRISKO LIETU MINISTRIJAS IEKĀRTĀ

Sabiedrisko lietu ministrijas iekārtā (Lik[umu] kr[ājums],
1937. g., 87 un 135) izdarīt šādus pārgrozījumus:

I. I. pantā svītrot vārdus «darba aizsardzība», bet 3. pantā
svītrot 3. punktu.

II. IV daļu (18.—20. p[antu]) atcelt.

Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 10. jūlijā

K. Ulmanis,

Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 10. jūl. — Nr. 153; Likumu krājums, 1940. —
Nr. 121.

Ministru kabinets 1937. g.
12. maijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

SABIEDRISKO LIETU MINISTRIJAS IEKĀRTĀ

1. Sabiedrisko lietu ministrija rūpējas par pilsoņu kulturāli
valstisku audzināšanu, pārzina preses, biedrību, poligrāfisko
iestāžu, privāto teātru, kino, Radiofona, tūrisma un aizsargu lie-
tas un izpilda citus uzdevumus, ko viņai uzliek atsevišķi likumi
un noteikumi.

3. Sabiedrisko lietu ministrijas galvenās sastāvdaļas ir: 1) Sabiedriski kulturālais departaments; 2) Preses un biedrību departaments; 3) Aizsargu organizācija un 4) Radiofons.

Rīgā 1937. g. 13. maijā

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1937. — 13. maijs. — Nr. 106; Likumu krājums, 1937. — Nr. 87.

Ministru kabinets 1937. g.
22. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI SABIEDRISKO LIETU MINISTRIJAS IEKĀRTĀ

I. 1. pantā aiz vārdiem «valstisku audzināšanu» iespraust vārdus «darba aizsardzību».

3. Sabiedrisko lietu ministrijas galvenās sastāvdaļas ir:

1) Sabiedriski kulturālais departaments; 2) Preses un biedrību departaments; 3) Darba aizsardzības pārvalde; 4) Aizsargu organizācija un 5) Radiofons.

IV. Darba aizsardzības pārvalde.

18. Darba aizsardzības pārvaldes uzdevumos ietilpst darba inspekcija, ārzemnieku pielaišana nodarboties Latvijā un lietas, kuras attiecas uz Starptautisko darba organizāciju.

19. Darba aizsardzības pārvalde pārzina un seko visu to saistību izpildīšanai, kas Latvijai uzliktas ar Versaļas miera līguma XIII daļas 387.—427. pantu un starptautiskiem nolīgumiem par darba aizsardzību.

20. Darba inspekcijai piekrīt darba vietu un iestāžu darbības uzraudzība un kontrole attiecībā uz algota darba spēka nodarbināšanu, algošanu un apdrošināšanu likumos, saistošos noteikumos vai rīkojumos paredzētos gadījumos un kārtībā.

Iekārtas IV un V daļu pārdēvēt par V un VI daļu, bet 18. un 19. pantu par 21. un 22. pantu.

Rīgā 1937. g. 24. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1937. — 26. jūl. — Nr. 164; Likumu krājums, 1937. — Nr. 135.

Pielikums nr. 32

Ministru kabinets 1940. g. 6. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

TAUTAS LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS IEKĀRTA

I. VISPĀRIGIE NOTEIKUMI

1. Tautas labklājības ministrija pārzina darba aizsardzību un sociālo apdrošināšanu, tautas veselības kopšanu un aizsardzību, bērnu un jauniešu aizgādību, sociālo apgādību un pensijas, kā arī valsts dienesta un valsts darbinieku atalgojuma lietas.

2. Tautas labklājības ministram ir tiesība izdot noteikumus par darbinieku veselības aizsardzību, darba drošību un negadījumu novēršanu darbā, bet pārējās 1. pantā minētās lietās noteikumus var izdot likumos paredzētās robežās.

3. Tautas labklājības ministrijā pastāv ministra biedra amats. Ministra biedrs pārzina Darba departamentam piekritīgās lietas.

4. Tautas labklājības ministrijas sastāvdaļas ir: 1) Ministra sekretariāts, 2) Darba departaments, 3) Veselības departaments un 4) Sociālās aizgādības departaments.

Uz sevišķu likumu pamata pie Tautas labklājības ministrijas pastāv tai pakļautie uzņēmumi un autonomas iestādes.

5. Veselības kopšanas un aizsardzības jautājumu apspriešanai pie Tautas labklājības ministrijas pastāv Veselības padome.

6. Bērnu un jauniešu aizgādības darba saskaņošanai un ar to saistīto jautājumu apspriešanai pie Tautas labklājības ministrijas pastāv Bērnu un jauniešu aizgādības padome.

II. MINISTRA SEKRETARIĀTS

7. Sekretariāts pārzina ministra darbvedību, ministrijas personāllietas, bibliotēku un arhīvu, kā arī izpilda ministra atsevišķus uzdevumus.

8. Sekretariāta darbību vada ministra sekretārs. Saimnieciskā ziņā sekretariāts piedalīts Sociālās aizgādības departamentam.

9. Pie sekretariāta pastāv ministrijas juriskonsultācija.

III. DARBA DEPARTAMENTS

10. Darba departaments pārzina darba aizsardzību, sociālo apdrošināšanu, darba apgādību un darba spēka sadalīšanu, kā arī valsts dienesta un valsts darbinieku atalgojuma lietas.

11. Departamentā ir: 1) Darba aizsardzības pārvalde, 2) Negadījumu apdrošināšanas pārvalde, 3) Slimo kasu daļa un 4) Valsts dienesta nodaļa.

12. Darba aizsardzības pārvaldes uzdevumos ietilpst darba inspekcijas, darba apgādības un darba spēka sadalīšanas, algotu darbinieku mājas dzīves un aroda kvalifikācijas un piemērotības lietas. Pārvaldi vada pārvaldes priekšnieks ar departamenta vicedirektora tiesībām.

13. Darba aizsardzības pārvaldē ir: 1) Darba inspekcija, 2) Darba apgādības nodaļa, 3) Algotu darbinieku mājas dzīves nodaļa un 4) Arodu institūts.

14. Darba inspekcija darbojas saskaņā ar likumu par darba inspekciju (Lik[umu] kr[ājums], 1939. g., 67).

15. Darba apgādības nodaļa pārzina darba sagādāšanu, kā arī kārto darba un darba spēka sadalīšanu.

16. Algotu darbinieku mājas dzīves nodaļa pārzina darbinieku un viņu ģimeņu mājas dzīves un atpūtas lietderīgu un higiēnisku izveidošanu.

17. Arodu institūts pārzina un kārto arodu kvalifikācijas un piemērotības jautājumus.

18. Negadījumu apdrošināšanas pārvalde pārzina un izdara apdrošināšanu negadījumos un arodslimībās un rūpējas par to seku novēršanu. Pārvaldi vada pārvaldes priekšnieks ar departamenta vicedirektora tiesībām.

19. Negadījumu apdrošināšanas pārvaldē ir 4 nodaļas: 1) Administratīvā, 2) Apdrošināšanas iemaksu, 3) Ārstniecības un atlīdzības un 4) Grāmatvedības nodaļa.

20. Administratīvā nodaļa pārzina negadījumu vispārējās lietas, darba vietu uzraudzību, pārvaldes personāllietas un saimniecību, kontroli un izziņas.

21. Apdrošināšanas iemaksu nodaļa pārzina apdrošināšanas iemaksu lietas.

22. Ārstniecības un atlīdzības nodaļa pārzina ārstniecisko palīdzību cietušiem, kā arī pabalstu un pensiju lietas.

23. Grāmatvedības nodaļa pārzina pārvaldes grāmatvedību, kasi, budžeta sastādīšanu un izpildīšanu, kā arī kapitālus.

24. Slimo kasu daļa pārzina apdrošināšanu slimībās un pār-rauga slimu kasu darbību.

25. Valsts dienesta nodaļa pārzina vispārējās valsts dienesta un valsts darbinieku atalgojuma lietas.

IV. VESELĪBAS DEPARTAMENTS

26. Veselības departaments pārzina tautas veselības kopšanu un aizsardzību, kā arī farmācijas lietas.

27. Departamentā ir vicedirektors.

28. Departamentā ir: 1) Administratīvi sanitārā nodaļa, 2) Valsts darbinieku ārstniecības nodaļa, 3) Lauku iedzīvotāju ārstniecības nodaļa, 4) Tuberkulozes apkarošanas nodaļa un 5) Farmācijas pārvalde.

29. Administratīvi sanitārā nodaļa pārzina valsts ārstniecības iestāžu, apriņķu ārstu un mācītu sanitāru, tiesu un ostu ārstu un ostu sanitāru darbību, medicīniskā personāla un iestāžu reģistrāciju un tiesmedicīniskās lietas, uzrauga ārstniecības likumu, noteikumu un rīkojumu izpildīšanu, pārzina sērgu apkarošanu, pār-rauga medicīniskā personāla un ārstniecības iestāžu darbību tautas veselības aizsardzības un kopšanas laukā un gādā par sanitāro uzraudzību.

30. Valsts darbinieku ārstniecības nodaļa pārzina valsts iestāžu un uzņēmumu darbinieku, viņu ģimenes locekļu un karā cietušo ārstēšanu.

31. Lauku iedzīvotāju ārstniecības nodaļa pārzina lauku iedzīvotāju ārstēšanu.

32. Tuberkulozes apkarošanas nodaļa veic tuberkulozes apkarošanas likumā paredzētos pienākumus un seko minētā likuma piemērošanai; tā pārzina valsts ārstniecības iestādes tuberkulozes slimniekiem.

33. Farmācijas pārvalde pār-rauga farmaceitisko, kosmētisko, higiēnisko un dietētisko līdzekļu, minerālūdeņu un augļūdeņu rūpniecību un tirdzniecību un izdara pārtikas un garšvielu ķīmisko kontroli. Pārvaldi vada pārvaldes priekšnieks ar departamenta vicedirektora tiesībām.

34. Farmācijas pārvaldē ir: 1) Administratīvā nodaļa, 2) Farmaceutiskā nodaļa un 3) Analītiskā laboratorija.

35. Administratīvā nodaļa pārzina aptieku un drogu veikalu atvēršanu un slēgšanu, pārrauga un revidē aptiekas, drogu veikalus, tirdzniecību ar farmaceitiskiem un kosmētiskiem līdzekļiem, kā arī šo līdzekļu izgatavošanu, lieltirgotavas, kas tirgojas ar ārstniecības augiem un garšaugiem, kuri pakļauti likumam par ārstniecības augu un garšaugu audzēšanu, vākšanu un tirdzniecību, kā arī farmaceitiskās ķīmiski analītiskās laboratorijas.

Nodaļas pārziņā atrodas Tautas labklājības ministrijas aptiekas un ārstniecības augu uzņēmumi.

36. Farmaceitiskā nodaļa pārzina un reģistrē farmaceitisko personālu, ievāc un sakopo ziņas par narkotisko, nāvīgo un citu farmaceitisko vielu tirdzniecību un sastāda farmakopeju un aptieku taksi.

37. Analītiskā laboratorija izdara tiesu ķīmiskās izmeklēšanas, pārtikas, garšvielu un farmaceitisko un kosmētisko līdzekļu ķīmisko kontroli un veselības avotu, minerālūdeņu un dūņu ķīmisko izmeklēšanu.

V. SOCIĀLĀS AIZGĀDĪBAS DEPARTAMENTS

38. Sociālās aizgādības departaments gādā par bērnu aizsardzību, pārzina sociāli apgādājamo bērnu audzināšanu un uzturēšanu, nespējnieku apgādību, valsts, pašvaldību un sabiedrisko iestāžu un organizāciju darbību sociālās apgādības laukā un pensiju lietas.

Pie departamenta pastāv Sociālās apgādības administratīvā komisija.

39. Departamentā ir: 1) Bērnu un jauniešu aizgādības daļa, 2) Sociālās apgādības nodaļa, 3) Pensiju nodaļa un 4) Grāmatvedības daļa.

40. Bērnu un jauniešu aizgādības daļa pārzina viņu aizgādību, valsts pabalstu izsniegšanu daudz bērnu ģimenēm un bērnu un jauniešu aizsardzību pret cietsirdīgu apiešanos un viņu nemorālisku vai noziedzīgu izmantošanu.

Bērnu un jauniešu aizgādības daļas pārziņā atrodas valsts zīdaiņu, bērnu un garīgi, fiziski vai morāliiski defektīvo bērnu nami un citas līdzīgas valsts iestādes.

41. Sociālās apgādības nodaļa pārzina trūcīgo pilsoņu uzturēšanu un ārstēšanu, kuru apgādība ar likumu uzlikta valstij, trūcīgo Latvijas pilsoņu apgādības lietas ārzemēs, ģimenes piemaksas piešķiršanu un valsts naturāliju izsniegšanu trūcīgām kareivju ģimenēm, kā arī kurināmā materiāla izsniegšanu kara invalīdiem un karā cietušo un obligatoriskā kara klausībā iesaukto trūcīgām ģimenēm.

42. Pensiju nodaļa pārzina pensiju lietas.
43. Grāmatvedības daļa pārzina ministrijas, izņemot Negādījumu apdrošināšanas pārvaldes, grāmatvedību, kasi un budžeta izpildīšanu un sakopo budžeta projektus un norēķinus.

VI. VESELĪBAS PADOME

44. Veselības padome ir padomdevēja iestāde pie Tautas labklājības ministrijas tautas veselības lietās. Padomi sasauc tautas labklājības ministrs.

45. Veselības padomes locekļi ir: pa divi pārstāvjiem no Veselības un Darba departamentiem un pa vienam pārstāvim no Veterinārā departamenta, Kara ministrijas, Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes, Ķīmijas fakultātes Farmācijas nodaļas, Veterinārās medicīnas fakultātes un Lauksaimniecības akadēmijas, kā arī tautas labklājības ministra vienam gadam iecelti slimo kasu apvienības, praktizējošo ārstu un farmaceitu pārstāvji.

46. Blakus pastāvīgiem locekļiem ministrs var pieaicināt padomē speciālistus.

47. Padomes priekšsēdētājs ir tautas labklājības ministrs, bet viņa vietnieks — Veselības departamenta direktors. Sēdes ir pilntiesīgas neatkarīgi no sanākušo locekļu skaita.

48. Padomes darbvedību veic Veselības departaments.

VII. BĒRNU UN JAUNIEŠU AIZGĀDĪBAS PADOME

49. Bērnu un jauniešu aizgādības padomi sasauc tautas labklājības ministrs bērnu un jauniešu aizgādības principiālo jautājumu apspriešanai un resoru darbu saskaņošanai.

50. Bērnu un jauniešu aizgādības padomes locekļi ir: Sociālās aizgādības, Darba, Veselības, Skolu un Pašvaldības departamentu direktori vai viņu izraudzīti vietnieki un Latvijas Universitātes un skolotāju arodorganizāciju pārstāvji. Bez tam padomē tautas labklājības ministrs var pieaicināt Latvijas Sarkanā krusta, kā arī bērnu aizgādības vai citu organizāciju pārstāvjus, kuras darbojas bērnu un jauniešu aizgādības laukā.

51. Padomes priekšsēdētājs ir tautas labklājības ministrs, bet viņa vietnieks — Sociālās aizgādības departamenta direktors.

52. Padomes darbvedību veic Sociālās aizgādības departaments.

Ar šo atvietota 1937. g. 22. jūlija Tautas labklājības ministrijas iekārta (Lik[umu] kr[ājums], 134).
Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 10. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 10. jūl. — Nr. 153; Likumu krājums, 1940. — Nr. 123.

Ministru kabinets 1937. g.
22. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

TAUTAS LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS IEKĀRTA

I. VISPĀRIGIE NOTEIKUMI

1. Tautas labklājības ministrija pārzina tautas veselības kopšanu un aizsardzību, algota darba spēka apdrošināšanu, bērnu aizgādību, sabiedrisko apgādību un pensijas, kā arī valsts dieņesta un valsts darbinieku atalgojuma lietas.

2. Tautas labklājības ministrijas sastāvdaļas ir: 1) Ministra sekretariāts, 2) Veselības departaments, 3) Sabiedriskās aizgādības departaments, 4) Farmācijas pārvalde un 5) Valsts dieņesta daļa.

Uz atsevišķu likumu pamata pie Tautas labklājības ministrijas pastāv tai pakļautie valsts uzņēmumi.

3. Veselības kopšanas un aizsardzības jautājumu apspriešanai pie Tautas labklājības ministrijas pastāv veselības padome.

II. MINISTRA SEKRETARIĀTS

4. Sekretariāts pārzina ministra darbvedību, ministrijas personāllietas, bibliotēku un arhīvu, kā arī izpilda ministra atsevišķus uzdevumus.

5. Sekretariāta darbību vada ministra sekretārs. Saimnieciskā ziņā sekretariāts piedalīts Sabiedriskās aizgādības departamentam.

6. Pie sekretariāta pastāv ministrijas juriskonsultācija.

III. VESELĪBAS DEPARTAMENTS

7. Veselības departaments pārzina tautas veselības kopšanu un aizsardzību.

8. Departamentā ir vicedirektors.

9. Departamentam ir 6 nodaļas: 1) administratīvi sanitārā, 2) valsts darbinieku ārstniecības, 3) lauku iedzīvotāju ārstniecības, 4) tuberkulozes apkarošanas, 5) slimo kasu un 6) nelaimes gadījumu apdrošināšanas nodaļa.

10. Administratīvi sanitārā nodaļa pārzina valsts ārstniecības iestāžu, aprinķu ārstu un mācītu sanitāru, tiesu un ostu ārstu un ostu sanitāru darbību, medicīniskā personāla un iestāžu reģistrāciju un tiesmedicīniskās lietas, uzrauga ārstniecības likumu, noteikumu un rikojumu izpildīšanu, pārzina sērgu apkarošanu, pārrauga medicīniskā personāla un ārstniecības iestāžu darbību tautas veselības aizsardzības un kopšanas laukā un gādā par sanitāro uzraudzību.

11. Valsts darbinieku ārstniecības nodaļa pārzina valsts iestāžu un uzņēmumu darbinieku, viņu ģimenes locekļu un karā cietušo ārstēšanu.

12. Lauku iedzīvotāju ārstniecības nodaļa pārzina lauku iedzīvotāju ārstēšanu.

13. Tuberkulozes apkarošanas nodaļa veic tuberkulozes apkarošanas likumā paredzētos pienākumus un seko minētā likuma piemērošanai; tā pārzina valsts ārstniecības iestādes tuberkulozes slimniekiem.

14. Slimo kasu nodaļa pārzina to personu nodrošināšanu slimības gadījumos, uz kurām attiecas noteikumi par slimo kasēm, un uzrauga slimo kasu darbību.

15. Nelaimes gadījumu apdrošināšanas nodaļa pārzina apdrošināšanu nelaimes un arodu slimību gadījumos.

IV. SABIEDRISKĀS AIZGĀDĪBAS DEPARTAMENTS

16. Sabiedriskās aizgādības departaments gādā par bērnu aizsardzību, pārzina sabiedriski apgādājamo bērnu audzināšanu un uzturēšanu, nespējnieku apgādību, valsts, pašvaldību un sabiedriskā iestāžu un organizāciju darbību sabiedriskās apgādības laukā, pensiju lietas un sabiedrisku darbu organizēšanas jautājumus.

17. Departamentam ir 5 nodaļas: 1) bērnu aizgādības, 2) sabiedriskās apgādības, 3) pensiju, 4) darba un 5) grāmatvedības nodaļa.

18. Bērnu aizgādības nodaļa pārzina bērnu aizgādību un to bērnu uzturēšanu un audzināšanu, kuru apgādība ar likumu uzlikta valstij, zīdaiņiem, bērnu un garīgi un fiziski vai morāliiski de-

fektīvo bērnu ievietošanu valsts audzināšanas iestādēs, bērnu novietošanu uz dzīvi pie privātām personām, valsts apgādājamo bērnu nodošanu adopcijai, valsts pabalstu izsniegšanu daudz-
bērnu ģimenēm un bērnu aizsardzību pret cietsirdīgu apiešanos un viņu nemorālisku vai noziedzīgu izmantošanu.

Bērnu aizgādības nodaļas pārziņā atrodas valsts zīdaiņu, bērnu un garīgi, fiziski vai morāliski defektīvo bērnu nami un citas līdzīgas valsts iestādes.

19. Sabiedriskās apgādības nodaļa pārziņā trūcīgo pilsoņu uzturešanu un ārstēšanu, kuru apgādība ar likumu uzlikta valstij, trūcīgo Latvijas pilsoņu apgādības lietas ārzemēs, ģimenes piemaksas piešķiršanu un valsts naturālīju izsniegšanu kara invalīdiem un karā cietušo un obligatoriskā kara klausībā iesaukto trūcīgām ģimenēm.

Sabiedriskās apgādības nodaļas pārziņā atrodas neredzīgo institūti un citas līdzīgas valsts iestādes.

20. Pensiju nodaļa pārziņā pensiju lietas.

21. Darba nodaļa kārtā darba spēka piedāvājumu un pieprasījumu un pārziņā sabiedriskus darbus.

22. Grāmatvedības nodaļa pārziņā grāmatvedību, ministrijas un budžeta izpildīšanu un sakopo budžeta projektus un norēķinus.

V. FARMĀCIJAS PĀRVALDE

23. Farmācijas pārvalde pārrauga farmaceutisko, kosmētisko, higiēnisko un diētisko līdzekļu minerālūdeņu un augļūdeņu rūpniecību un tirdzniecību un izdara pārtikas un garšvielu ķīmisko kontroli.

24. Farmācijas pārvaldei ir: 1) administratīvā nodaļa, 2) farmaceutiskā nodaļa un 3) analītiskā laboratorija.

25. Administratīvā nodaļa pārziņā aptieku un drogu veikalu atvēršanu un slēgšanu, pārziņā un reģistrē farmaceutisko personālu, pārrauga un revidē aptiekas, drogu veikalus, tirdzniecību ar farmaceutiskiem un kosmētiskiem līdzekļiem, kā arī šo līdzekļu izgatavošanu, lieltirgotavas, kas tirgojas ar ārstniecības augiem un garšaugiem, kuri pakļauti likumam par ārstniecības augu un garšaugu audzēšanu, vākšanu un tirdzniecību, kā arī farmaceutiskās ķīmiski analītiskās laboratorijas.

Nodaļas pārziņā atrodas Tautas labklājības ministrijas aptiekas un ārstniecības augu uzņēmumi.

26. Farmaceutiskā nodaļa ievāc un sakopo ziņas par narkotisko, nāvīgo un citu farmaceutisko vielu tirdzniecību un sastāda farmakopeju un aptieku taksu.

27. Analītiskā laboratorija izdara tiesu ķīmiskās izmeklēša-

nas, pārtikas, garšvielu un farmaceitisko un kosmētisko līdzekļu ķīmisko kontroli un veselības avotu, minerālūdeņu un dūņu gulšņu ķīmisko izmeklēšanu.

VI. VALSTS DIENESTA DAĻA

28. Valsts dienesta daļa pārzina vispārējās valsts dienesta un valsts darbinieku atalgojuma lietas.

VII. VESELĪBAS PADOME

29. Veselības padome ir padomdevēja iestāde pie Tautas labklājības ministrijas tautas veselības lietās. Padomi sasauc tautas labklājības ministrs.

30. Veselības padomes locekļi ir: Veselības departamenta, Farmācijas pārvaldes, Veterinārpārvaldes, Kara ministrijas, Latvijas universitātes Medicīnas fakultātes, Ķīmijas fakultātes Farmācijas nodaļas un Veterinārās medicīnas fakultātes pārstāvji, kā arī tautas labklājības ministra vienam gadam iecelti praktizējošo ārstu un farmaceiņu pārstāvji.

31. Bez pastāvīgiem locekļiem ministrs var pieaicināt padomē speciālistus.

32. Padomes priekšsēdētājs ir tautas labklājības ministrs, bet viņa vietnieks — Veselības departamenta direktors. Sēdes ir pilntiesīgas neatkarīgi no sanākušo locekļu skaita.

33. Padomes darbvedību veic Veselības departaments.

Ar šo atvietota 1931. g. 28. aprīļa Tautas labklājības ministrijas iekārta (Lik[umu] kr[ājums], 97).

Rīgā 1937. g. 24. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1937. — 26. jūl. — Nr. 164; Likumu krājums, 1937. — Nr. 134.

Pielikums nr. 33

Pieņemts Saeimā
1931. g. 16. jūlijā

LIKUMS PAR PENSIJĀM

(I daļa)

6¹. pants. Ja kāda no 1. pantā minētām personām atstāj dienestu uz resora vadītāja priekšlikumu, dienesta interešu labā un nav sasniegusi 55 gadu vecumu vai ja tā nostrādājusi tādos ama-

tos, kas dod tiesību uz pensiju, mazāk par 25 gadiem, bet likuma 5. pantā minētās personas mazāk par 20 gadiem, Ministru kabinets var atļaut piešķirt pensiju arī pirms 55 gadu vecuma sasniegšanas, kā arī iztrūkstošo izdienā ieskaitāmo gadu skaitu palielināt, bet ne vairāk kā par trim gadiem.

1. pants. Uz šai likumā paredzētiem noteikumiem ir tiesība uz pensiju šādiem Latvijas pilsoņiem:

1) Valsts prezidentam; 2) Saeimas deputātiem; 3) Ministru kabineta locekļiem; 4) Valsts kontrolierim; 5) virsniekiem, sanitārvirsniekiem, administratīviem virsniekiem, kara ierēdņiem, virsdieneņa karavīriem un kara resora brīva līguma darbiniekiem ar algu pēc kategorijām; 6) valsts civilresoru darbiniekiem (ierēdņiem un kalpotājiem), kas saņem atalgojumu pēc kategorijas vai tiesu darbinieku amatu grupas; 7) kara un civilresoru brīva līguma darbiniekiem, kas saņem noteiktu mēneša algu, bet ne pēc kategorijām; 8) valsts un valsts autonomo uzņēmumu darbiniekiem, kas saņem noteiktu mēneša algu; 9) pašvaldību un to savienību darbiniekiem, kas saņem noteiktu mēneša algu, neatkarīgi no tam, vai viņi iecelti vai ievēlēti savos amatos, vai darbojas uz brīva līguma, ja attiecīgajai pašvaldībai nav savas pensiju kases; 10) valsts un pašvaldības mācības un audzināšanas iestāžu skolotājiem (ieskaitot arī augstskolu mācības spēkus, to starpā arī ārzemniekus); 11) privātu skolu skolotājiem; 12) valsts, pašvaldību un privātu ārstniecības iestāžu žēlsirdīgām māsām, kas reģistrētas Latvijas Sarkanā Krustā; 13) garīdzniekiem, kas ieņem administratīvus amatus garīgās pārvaldēs vai kas apkopj draudzes un ir attiecīgā kārtā apstiprināti resp[ektīvi] reģistrēti amatā: ev[anģēliski] luteriskie — no baznīcas virsvaldes, pareizticīgie — no garīgo lietu pārvaldes; šo tiesību uz pensiju bauda tikai tādi garīdznieki, kuru apkopšanā atrodas ne mazāk kā 500 draudzes locekļu un kuri saskaņā ar likumu ved dzimtsarakstus; 14) aizsargu nodaļu un saimniecības priekšniekiem, vadu, rotu, eskadronu, bataljonu un pulku komandieriem un to palīgiem, adjutantiem un kapelmeistariem.

1. piezīme. Šā (1.) panta 7., 8. un 9. punktā minētiem darbiniekiem ir tiesība uz pensiju tikai tādā gadījumā, ja ieņemamais amats pēc pienākumu rakstura un apjoma, kā arī pēc algas normas uzskatāms vispār par galveno nodarbošanos, bet ne par papildu darbu personām, kurām ir vēl citi ienākumu avoti. Šāds ierobežojums tuvāk nosakāms 95. pantā paredzētā instrukcijā.

2. piezīme. Amatnieki un strādnieki, kas saņem mēneša algu, nav pieskaitāmi šā (1.) panta 7. un 8. punktā aprādītiem

darbiniekiem, bet attiecīgos gadījumos viņiem piemērojama šā likuma otrā daļa.

3. piezīme. Strīdīgos gadījumos, kādas privātas izglītības iestādes uzskatīt par skolām, kuru skolotāji bauda pensijas tiesības, izšķir Ministru kabinets.

95. pants. Pensiju lietas pārziņa Tautas labklājības ministrija, kurai tiesība izdot instrukcijas šā likuma piemērošanai.

5. pants. Karavīri, kas atvaļināti no kara dienesta maksimālā vecuma dēļ, kā arī Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieki, kas iestājušies Latvijas armijā līdz 1920. g. 1. februārim, un bij[ušie] latviešu strēlnieki, kas iestājušies strēlnieku vienībās līdz 1917. g. 1. jūnijam, bauda tiesību uz pensiju arī pirms 55 gadu vecuma sasniegšanas, ja viņi nostrādājuši vismaz 20 pensijas izdienā ieskaitāmos gadus.

29. pantā piezīme. Par augstskolu mācības spēku—ārvalstnieku — ārpus Latvijas nostrādāto pensijas izdienā ieskaitāmo laiku lemj katrā atsevišķā gadījumā Ministru kabinets saskaņā ar noslēgto līgumu, nepārkāpjot šai likumā paredzētās maksimālās normas.

—
Valdības Vēstnesis. — 1931. — 31. jūl. — Nr. 167; Likumu krājums, 1931. — Nr. 169.

Pielikums nr. 34

Ministru kabinets 1940. g. 9. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZIJUMS LIKUMA PAR PENSIJĀM I DAĻĀ

Likuma par pensijām I daļas (Lik[umu] kr[ājums], 1931. g., 169, 1933. g., 117 un 1935. g., 209) 47. panta pirmam teikumam beigās piemetināt vārdus «bet ne augstāk kā no valsts civildienesta amatu 1. kategorijas 1. pakāpes algas».

Šis pārgrozījums turpmāk attiecināms arī uz pensijām, kas piešķirtas pirms šā pārgrozījuma spēkā stāšanās.

Šis pārgrozījums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 11. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 11. jūl. — Nr. 154; Likumu krājums, 1940. — Nr. 124.

Pieņemts Saeimā
1931. g. 16. jūlijā

LIKUMS PAR PENSIJĀM

47. Pensiju aprēķina pēc tām algu normām, kādas pastāvējušas dienesta atstāšanas laikā, un pie tam no augstākā, resp[ek-tīvi], augstāko amatu algām (bet ne augstāk par 1. kat[egorijas] amata 1. pakāpi), kādu pensionējamā persona saņēmusi Latvijas pastāvēšanas laikā. Pensiju aprēķina no summas, kādu dabū, divu gadu algu saskaitot un dalot ar divi.

Ja pensija piešķirama pēc amata, kāds vairs nepastāv, tad minēto amatu pielīdzina kādam atbilstošam pastāvošam amatam tautas labklājības ministrs saziņā ar attiecīgo ministru.

Ja dzīves dārdzība pieaug un valsts darbinieku algas paaugstina, pensijas paaugstinās par tādu pašu caurmēra procentu, par kādu algas paaugstinātas.

1. piezīme. Privātskolu skolotājiem pensiju aprēķina, ņemot vērā likumus un noteikumus, kādi pastāv valsts un pašvaldību skolu skolotājiem.

2. piezīme, 1. panta 12. un 13. punktā minētiem darbiniekiem, kā arī pašvaldību rajonu ārstiem pensiju aprēķina pēc tām algu normām, kādas paredzētas 44. pantā, pensiju atvilkumus aprēķinot.

Valdības Vēstnesis. — 1931. — 31. jūl. — Nr. 167; Likumu krājums, 1931. — Nr. 169.

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI PENSIJU LIKUMA I DAĻĀ

47. panta otro teikumu izteikt sekoši: Pensiju aprēķina no summas, kādu dabū, piecu gadu algu saskaitot un dalot ar pieci.

—
Valdības Vēstnesis. — 1933. — 29. apr. — Nr. 95; Likumu krājums, 1933. — Nr. 117.

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI LIKUMA PAR PENSIJĀM I DAĻĀ

47. pantā svītrot vārdus «(bet ne augstāk par 1. kat[egorijas] amata 1. pakāpi)».

—
Valdības Vēstnesis. — 1935. — 16. dec. — Nr. 286; Likumu krājums, 1935. — Nr. 209.

LIKUMS PAR PENSIJĀM

1. Uz šai likumā paredzētiem noteikumiem ir tiesība uz pensiju šādiem Latvijas pilsoņiem:

12) valsts pašvaldību un privātu ārstniecības iestāžu zēlsirdīgām māsām, kas reģistrētas Latvijas Sarkanā Krustā;

13) garīdzniekiem, kas ieņem administratīvus amatus garīgās pārvaldēs vai kas apkopj draudzes un ir attiecīgā kārtā apstiprināti resp[ektīvi] reģistrēti amatā: ev[anģēliski] luteriskie — no baznīcas virsvaldes, pareizticīgie — no sinodes, katoļi — no arhibīskapa un pārējo konfesiju garīdznieki — no garīgo lietu pārvaldes; šo tiesību uz pensiju bauda tikai tādi garīdznieki, kuru apkopšanā atrodas ne mazāk kā 500 draudzes locekļi un kuri saņēmuši ar likumu ved dzimtsarakstus.

44. Pensiju fonda iemaksu aprēķināšanai garīdznieki pielīdzināmi: bīskapi un virsbīskapi — vidusskolu direktoriem, bet pārējie ar augstskolas izglītību — vidusskolas skolotājiem, bez augstskolas izglītības — pamatskolu skolotājiem, piemērojoties attiecīgai izdienas pakāpei. Tāpat rajonu ārsti pielīdzināmi vidusskolu skolotājiem.

Zēlsirdīgām māsām, kuras kalpo privātās ārstniecības iestādēs, atvilkuma procentu aprēķina no algas, kādu tās saņemtu pēc valsts dienesta 14. algu kategorijas pirmās pakāpes.

—
Valdības Vēstnesis. — 1931. — 31. jūl. — Nr. 167; Likumu krājums, 1931. — Nr. 169.

Pielikums nr. 35

Ministru kabinets 1940. g.
8. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

**LIKUMS PAR AIZSARGU
ORGANIZĀCIJAS LIKVIDĀCIJU**

Ievērojot, ka tagadējos jaunajos valsts apstākļos militārā Aizsargu organizācija zaudējusi savu agrāko nozīmi, un vispār atzīstot par nepieciešamu visas militārās organizācijas sakļaut ar Latvijas armiju, valdība nolemj:

1. Visus Aizsargu organizācijas locekļus, kas pēc sava vecuma derīgi kara dienestam, pārskaitīt armijas rezervē.

2. Pārējos Aizsargu organizācijas dalībniekus, kas pēc sava vecuma neatbilst 1. p[antā] minētām prasībām, pārskaitīt zemes-sargos.

3. Aizsargu organizāciju likvidēt.

4. Aizsargu organizācijas likvidāciju izdara sabiedrisko lietu ministrs un kara ministrs saskaņā ar viņu kopēji izdotu instrukciju.

5. Aizsargu organizācijas ieroči, apbruņojums un pārējā kustamā un nekustamā manta, kurai militāra vai militārtehniska nozīme, nododama Kara ministrijai, bet visu citu kustamo un nekustamo mantu pārņem Sabiedrisko lietu ministrija.

6. Aizsargu organizācijas naudas līdzekļi nododami Kara un Sabiedrisko lietu ministrijām abu šo ministriju kulturālām vajadzībām. Kara ministrijai nododama viena trešā daļa līdzekļu, Sabiedrisko lietu ministrijai — divas trešdaļas.

7. Ar šo atcelts likums par Aizsargu organizāciju (Lik[umu] kr[ājums], 1936. g., 96) līdz ar vēlākiem papildinājumiem un pārgrozījumiem.

Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 10. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Ministru kabinets 1936. g.
16. jūnijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR AIZSARGU ORGANIZĀCIJU

1. Pie Iekšlietu ministrijas pastāv Aizsargu organizācija, kuras augstākais vadonis ir Valsts prezidents.

2. Aizsargu organizācijas uzdevums ir palīdzēt valsts drošības iestādēm uzturēt valstī mieru, drošību un kārtību. Kad aizsargu organizācijas dalībnieki izpilda savus aizsargu pienākumus, viņi pielīdzināmi policijas dienestpersonām.

3. Aizsargu organizācijā uzņem tos pilngadīgos Latvijas pilsoņus, kuri tanī iestājas brīvprātīgi un kuri pēc savām morāliskām un fiziskām īpašībām var pildīt aizsargu pienākumus. Pie Aizsargu organizācijas var pastāvēt aizsardžu un sporta pulciņi.

4. Aizsargu organizācijas atbildīgais vadītājs un pārzinātājs ir aizsargu priekšnieks, kas pakļauts tieši iekšlietu ministram. Pie aizsargu priekšnieka pastāv aizsargu štābs.

5. Aizsargu organizācija var iegūt un pārvaldīt kustamu un nekustamu mantu un saņemt dāvinājumus un novēlējumus.

6. Ar mobilizācijas izsludināšanu Aizsargu organizācija pāriet Kara ministrijas rīcībā uz Valsts prezidenta sevišķas pavēles pamata.

7. Tuvākus noteikumus par Aizsargu organizācijas iekārtu un aizsargu pienākumiem, tiesībām un apmācību izstrādā Iekšlietu ministrija saziņā ar Kara ministriju un apstiprina Valsts prezidents.

Ar šo atcelta policijas iekārtas 1. panta piezīme (Lik[umu] kr[ājums], 1933. g., 111 un 1934. g., 305).

Šis likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1936. g. 17. jūnijā

Valsts un ministru prezidents
K. Ulmanis

Tautas Padomes sēdē
1919. g. 23. augustā pieņemtais

LIKUMS PAR PAVALSTNIECĪBU

1. Par Latvijas valsts pilsoni skaitās ikkatrs agrākās Krievijas valsts pavalstnieks bez tautības un ticības izšķirības, kurš dzīvo Latvijas robežās, ir cēlies no Latvijas robežās ietilpstošiem apgabaliem vai uz Krievijas likumu pamata bija jau pirms 1. augusta 1914. g. piederīgs pie šiem apgabaliem un nav līdz šī likuma izsludināšanas dienai pārgājis citā pavalstniecībā.

2. Pilsoņi, kas pagaidām uzturas ārpus Latvijas robežām, bet citādi apmierina § 1. minētās prasības, nezaudē Latvijas pavalstniecības tiesības, ja viņi viena gada laikā no šī likuma izsludināšanas dienas atgriežas Latvijā vai reģistrējas kā Latvijas pilsoņi pie kādas no Latvijas diplomātiskām priekšniecībām ārzemēs, vai arī paziņo savu vēlēšanos palikt Latvijas pavalstniecībā iekšlietu ministram.

Piezīme. Valstīs, ar kurām Latvijai nav diplomātisku sakaru, gada termiņš sākas no šādu sakaru nodibināšanas.

3. Bijušās Krievijas pavalstnieki, kuru pastāvīgā dzīves vieta ir ārpus Latvijas, bet kuri ir cēlušies no Latvijas robežās ietilpstošiem apgabaliem, kā arī šādu personu pēcnācēji, tāpat arī tie, kuriem Latvijā pastāvīga dzīves vieta, bet kuri tomēr neapmierina § 1. minētās prasības, ja viņi vēlas iegūt Latvijas valsts pilsoņu tiesības, iesniedz lūgumus dēļ uzņemšanas Latvijas pavalstniecībā iekšlietu ministram, kurš šos lūgumus ar savu atsauksmi nodod Ministru kabineta izspriešanai. Tie, kas dzīvo Latvijā, iesniedz lūgumus sešu mēnešu laikā, skaitot no šī likuma izsludināšanas dienas.

Piezīme. Latvijas apvidos, kur vēl nedarbojas civilpārvaldes orgāni, sešu mēnešu laiks skaitās no šo orgānu nodibināšanas.

4. Citu valstu pavalstniekus var uzņemt Latvijas pavalstniecībā, ja viņi ne mazāk kā pieci gadi bez pārtraukuma nodzīvojuši Latvijas robežās. Lūgumi par uzņemšanu iesniedzami iekšlietu ministram un izspriežami no Ministru kabineta.

Piezīme. Laiks no 1. augusta 1914. g. līdz 1. augustam 1919. g. nav ierēķināms šai paragrāfā minētā piecu gadu termiņā.

5. Par sevišķiem nopelniem Latvijas valsts labā § 4. minētie citu valstu pavalstnieki var, iesniedzot lūgumus iekšlietu ministram, iegūt Latvijas pilsoņu tiesības, nenodzīvojuši pieci gadi Latvijās robežās, uz Latvijas Tautas Padomes sevišķa lēmuma pamata.

6. Lēmumi par pilsoņu tiesību piešķiršanu publicējami pēc tam, kad jaunuzņemtā pilsonis devis noteiktu zvērestu vai svīnīgu apsolījumu. Pilsoņu tiesības skaitās par iegūtām līdz ar minēto zvēresta vai svīnīga apsolījuma nodošanu.

7. Nepilngadīgo, to starpā arī leģitimēto un adoptēto, valsts piederība skaitās līdz viņu pilngadībai pēc vecāku vai adoptētāju piederības. Sieviete ar iedošanas laulībā pāriet vīra pavalstniecībā. Latvijas pavalstniece, kas iedevusies laulībā ar ārzemnieku, pēc laulības izbeigšanās var iegūt atpakaļ Latvijas pavalstniecību § 2. minētā kārtībā bez jebkāda laika ierobežojuma.

8. Neviens nedrīkst vienā un tanī pašā laikā būt par pavalstnieku Latvijā un kādā citā valstī. Pretējā gadījumā viņš zaudē Latvijas pilsoņa tiesības.

9. Latvijas pilsoņi, kas vēlas izstāties no Latvijas pavalstniecības, iesniedz par to lūgumus iekšlietu ministram. Lūgumā jāuzrāda, kādas valsts pavalstniecībā lūdzējs vēlas iestāties, un jāpieliek apliecība no attiecīgas valsts, ka viņa ir ar mieru uzņemt lūdzēju savā pavalstniecībā.

Tautas Padomes prezidents J. Čakste
Sekretārs E. Bīte

—
Valdības Vēstnesis. — 1919. — 5. sept. — Nr. 31; Likumu krājums, 1919. — Nr. 127.

Saeima ir pieņēmusi un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR PAVALSTNIECĪBU

Likumā par pavalstniecību (Lik[umu] kr[ājums], 1919. g. 127) izdarīt sekojošus pārgrozījumus un papildinājumus.

1. Likuma 2. panta piezīmi, 4. un 7. pantu izteikt šādi:

2. p[anta] 1. piezīme. Valstīs, ar kurām Latvijai nav diplomātisku sakaru, gada termiņš sākas no šādu sakaru nodibinā-

šanas. Nodibinoties jaunai pārstāvniecībai, pēdējā nevar reģistrēt tos pilsoņus, kas iebrukuši no valstīm, kur pārstāvniecība jau bijusi un kur viņiem bijusi iespēja optācijas tiesības izlietot, ja šīs valstis atstājuši pēc optācijas termiņa notecešanas.

4. Citu valstu pavalstniekus un bezpavalstniekus var uzņemt Latvijas pavalstniecībā, ja viņi ne mazāk kā pieci gadi bez pātraukuma nodzīvojuši Latvijas robežās. Lūgumi par uzņemšanu iesniedzami iekšlietu ministram un izspriežami Ministru kabinētā.

1. piezīme. Laiks no 1914. g. 1. augusta līdz 1919. g. 1. augustam nav ierēķināms šinī pantā minētā piecu gadu termiņā.

2. piezīme. Ārzemnieki, kuri kalpo vai kalpojuši Latvijas nacionālā armijā, var, iesniedzot lūgumus iekšlietu ministram, iegūt uz Ministru kabineta lēmuma pamata Latvijas pilsoņu tiesības, ja arī viņi nav nodzīvojuši pieci gadi Latvijas robežās.

3. piezīme. Vīriešu kārtas pilsoņiem bezpavalstniekiem, kuri nodzīvojuši Latvijā šinī pantā paredzēto laiku, ja viņi vēlas iegūt Latvijas pavalstniecību, viena gada laikā pēc pilngadības sasniegšanas jāiesniedz iekšlietu ministram lūgums dēļ uzņemšanas pavalstniecībā. Pretējā gadījumā viņi zaudē tiesību arī vēlāk uz Latvijas pavalstniecību.

4. piezīme. Personām, kuras zaudējušas Latvijas pavalstniecību šī likuma 8. vai 9. panta kārtībā, ja viņas no jauna vēlas iegūt Latvijas pavalstniecību, jānodzīvo Latvijas teritorijā šinī pantā paredzētais laiks, skaitot no Latvijas pavalstniecības zaudēšanas momenta.

7. Nepilngadīgo, to starpā arī legītimēto un adoptēto, valsts piederība skaitās līdz viņu pilngadībai pēc vecāku vai adoptētāju piederības. Sieviete ar iedošanos laulībā pāriet vīra pavalstniecībā. Latvijas pavalstniece, kas iedevusies laulībā ar ārzemnieku, pēc laulības izbeigšanās var iegūt atpakaļ Latvijas pavalstniecību 2. pantā minētā kārtībā bez jebkāda laika ierobežojuma. Bezpavalstniece, kurai līdz laulības noslēgšanai bija tiesība uz Latvijas pavalstniecību, bet kura caur laulību zaudējusi savas tiesības un kuras virs pieci gadi atrodas bezvēsts prombūtnē, var iegūt atpakaļ Latvijas pavalstniecību.

1. piezīme. Latvijas pavalstniece, kura iedevusies laulībā ar bezpavalstnieku, vai arī tādas valsts pavalstnieku, kuras likumi neparedz vīra pavalstniecības iegūšanu caur laulību, patur Latvijas pavalstniecību.

Bērni no Latvijas pavalstnieces laulības ar bezpavalstnieku

skaitās par Latvijas pavalstniekiem. Tāpat par Latvijas pavalstniekiem skaitās tie nepilngadīgie bērni, kuri pēc vecāku laulības šķiršanas vai arī pēc laulības izbeigšanās tēva nāves dēļ palikuši mātes audzināšanā, ja māte iegūst atpakaļ Latvijas pavalstniecību.

2. piezīme. Nepilngadīgie, kuriem nav nacionālās pases un kuru vecāku dzīves vieta un pavalstniecība nav zināma, kā arī bāreņi vai atradeņi uzskatāmi par Latvijas pavalstniekiem.

II. Likumu papildināt ar sekošiem 1.¹ pantu, 2. p[anta] piezīmi, 2., 2.¹, 4.¹, 8.¹, 10. un 11. pantu:

1.¹ Tāpat par Latvijas valsts pilsoni skaitās ikkatrs agrākās Krievijas valsts pavalstnieks bez tautības un tiesības izšķirības, kurš dzīvo Latvijas robežās no 1925. gada 1. janvāra, nav līdz šo pārgrozījumu un papildinājumu spēkā stāšanās dienai pārgājis citā pavalstniecībā un a) kurš līdz 1914. gada 1. augustam dzīvoja Latvijas robežās vismaz pēdējos 6 mēnešus b) vai kuram Latvijas robežās līdz 1881. gadam ir bijusi pastāvīga dzīves vieta; c) vai kurš ir a) un b) punktos minēto personu pēcnācējs. Šinī pantā minētās tiesības bauda personas, kuras, apmierinot augšminētās prasības, līdz 1928. gada 1. februārim iesniedz iekšlietu ministram lūgumu dēļ Latvijas pases izsniegšanas. Šinī pantā minētās tiesības nebauda tie, kuri 1918., 1919. un 1920. gadā, dzīvodami Latvijā un būdami karaklausības gados, nav ieradušies uz Latvijas Pagaidu valdības izsludināto mobilizāciju.

2. p[anta] 2. piezīme. Pilsoņi, kuri reģistrējušies vai iesnieguši paziņojumu šī panta kārtībā, nezaudē Latvijas pavalstniecības tiesības, ja viņi viena gada laikā no šo pārgrozījumu un papildinājumu spēkā stāšanās dienas izņem Latvijas pases, pretējā gadījumā reģistrēšanās vai paziņojums uzskatāmi par neesošiem.

2.¹ Jūrnieki, kuri ir braukuši un šo pārgrozījumu un papildinājumu spēkā stāšanās laikā brauc uz ārzemju kuģiem un pagaidām uzturas ārpus Latvijas robežām, bet citādi apmierina 1. pantā minētās prasības, nezaudē Latvijas pavalstniecības tiesības, ja viņi viena gada laikā no šo pārgrozījumu un papildinājumu spēkā stāšanās dienas atgriežas Latvijā vai reģistrējas kā Latvijas pilsoņi kādā no Latvijas pārstāvībām ārzemēs, vai arī paziņo savu vēlēšanos palikt Latvijas pavalstniecībā iekšlietu ministram un izņem Latvijas pases.

4.¹ Latvijas pavalstniecībā nevar tikt uzņemtas ne 1.¹ p[anta], ne 4. p[anta] kārtībā personas, kuras notiesātas ar cietumu par noziegumiem, kas izdarīti mantkārīgos nolūkos, vai arī personas, kuras notiesātas ar bargāku sodu.

Tāpat nevar uzņemt Latvijas pavalstniecībā personas, kuras atrodas zem tiesas vai izmeklēšanas par augšā minētiem noziegumiem, pirms viņu lietu izbeigšanas vai attaisnojoša tiesas sprieduma.

8.¹ Ministru kabinetam ir tiesība atņemt pilsoņa tiesības Latvijas pavalstniekam, kurš, dzīvodams ārzemēs, atraujas no kara dienesta Latvijas armijā.

10. No ārzemniekiem, kas uzņemti Latvijas pavalstniecībā šī likuma 4. panta kārtībā, ņemama vienreizēja 10 latu liela nodeva valstij par labu. Atsevišķos izņēmuma gadījumos Iekšlietu ministrijai ir tiesība jaunuzņemtos Latvijas pilsoņus no šīs nodevas atsvabināt.

11. Iekšlietu ministrs izdod instrukciju šī likuma izvešanai dzīvē.

III. Likuma 3. pantu strīpot.

Ar šo atcelti papildinājumi un pārgrozījumi pie likuma par pavalstniecību (Lik[umu] kr[ājums], 1921. g., 20, 209 un 217).

Rīgā 1927. g. 2. jūnijā

Valsts prezidents G. Zemgals

Valdības Vēstnesis. — 1927. — 2. jūn. — Nr. 121; Likumu krājums, 1927. — Nr. 93.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR PAVALSTNIECĪBU

Likumu par pavalstniecību (Lik[umu] krāj[ums], 1919. g., 127 un 1927. g., 93) papildināt ar šādu 8.² un 8.³ pantu:

8.² Tāpat Ministru kabinetam ir tiesība atņemt pilsoņa tiesības Latvijas pavalstniekam, kas vairāk kā trīs gadus uzturējies ārzemēs bez ārzemju pases vai ar notecējušu ārzemju pasi.

8.³ Pilsoņiem, kas Latvijas pavalstniecību ieguvuši, sniedzot par sevi nepatiesas ziņas vai arī uzrādot likumā paredzēto apstākļu apstiprināšanai viltotus dokumentus, vai uzdodot lieciniekus, kas devuši nepatiesu liecību, — pilsoņu tiesības var atņemt tādā pat kārtībā, kādā tās piešķirtas, piecu gadu laikā, skaitot no pavalstniecības iegūšanas dienas.

Ar šo atvietoti 1929. g. 8. oktobrī Latvijas Republikas Satvermes 81. panta kārtībā izdotie papildinājumi likumā par pavalstniecību (Lik[umu] kr[ājums], 200).

Rīgā 1930. g. 5. februārī

Valsts prezidents G. Zemgals

Likums Saeimā pieņemts 1930. g. 28. janvārī.

Valdības Vēstnesis. — 1930. — 5. febr. — Nr. 29; Likumu krājums, 1930. — Nr. 29.

Ministru kabinets 1938. g. 20. septembrī ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI LIKUMĀ PAR PAVALSTNIECĪBU

Likuma par pavalstniecību (Lik[umu] kr[ājums], 1919. g., 127 un 1927. g., 93) 4. panta 2. piezīmi un 8.¹ izteikt tā:

4.

2. piezīme. Ministru kabinets var uzņemt Latvijas pavalstniecībā arī ārzemniekus vai bezpavalstniekus, kas nav nodziņvojuši Latvijā šajā (4.) pantā paredzētos piecus gadus, ja viņi kalpojuši vai kalpo Latvijas armijā vai ja viņu uzņemšanu pavalstniecībā atsevišķos gadījumos ierosina iekšlietu ministrs. Lūgumi jāiesniedz iekšlietu ministram.

8.¹ Ministru kabinets var atņemt Latvijas pavalstniecību ārvalstīs dzīvojošiem pilsoņiem:

- 1) kas ātraujas no karaklausības Latvijas armijā vai
- 2) kas piekropj Latvijai kaitīgu darbību.

Šie pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1938. g. 21. septembrī

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1938. — 23. sept. — Nr. 216; Likumu krājums, 1938. — Nr. 179.

Ministru kabinets 1940. g.
16. aprīlī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS LIKUMĀ PAR PAVALSTNIECĪBU

Likumu par pavalstniecību (Lik[umu] kr[ājums], 1919. g.,
127 un 1930. g., 29) papildināt ar šādu jaunu 8.⁴ pantu:

8.⁴ Ministru kabinets var atņemt Latvijas pavalstniecību pil-
soņiem, kas nelikumīgi izceļojuši uz ārzemēm.

Rīgā 1940. g. 18. aprīlī

K. Ulmanis,

Valsts un Ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 18. apr. — Nr. 87; Likumu krājums, 1940. —
Nr. 54.

Pielikums nr. 37

Ministru kabinets 1940. gada
9. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR PILSĒTU PAŠVALDĪBU PĀRVALDES ORGĀNU REORGANIZĀCIJU

1. Visu pilsētu pašvaldību orgānu amatpersonas, kas ieceltas
vai apstiprinātas amatos pirms 1940. gada 21. jūnija, atceltas,
pie kam pilsētas padome nekavējoties pārtrauc savu darbību, bet
pilsētas vecākie, valdes locekļi un revīzijas komisijas turpina
savu pienākumu pildīšanu līdz jaunu amatpersonu iecelšanai vai
ievēlēšanai vispārējā kārtībā saskaņā ar likumu.

2. Atceltām amatpersonām izmaksājama alga līdz amata no-
došanas dienai, atlīdzinot arī par neizlietoto atvaļinājumu, bet ne
vairāk kā par 4 nedēļām.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 11. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 11. jūl. — Nr 154; Likumu krājums, 1940. —
Nr. 125.

Pielikums nr. 38

Ministru kabinets 1940. g.
10. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMS VALSTS CIVILDIENESTA LIKUMOS

— Valsts civildienesta likumu (1938. g. izd[evums]) 23. panta
tabeli atvietot ar sekojošo:

23.

Kate- gorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
I	740	814	888	962			
II	666	733	799	866			
III	592	651	710	770			
IV	494	543	596	642	692		
V	430	472	514	556	596		
VI	380	417	454	491	528		
VII	333	365	397	429	461	494	
VIII	274	300	326	352	378	404	
IX	242	260	278	296	315	333	
X	206	221	236	252	267	282	
XI	181	194	208	222	234	247	
XII	159	171	182	194	205	217	
XIII	146	155	164	174	185	192	
XIV	136	144	153	161	170	178	
XV	129	134	141	150	159	168	
XVI	122	127	133	142	149	158	
XVII	116	121	125	132	137	142	149
XVIII	110	115	119	123	127	133	138
XIX	104	108	112	115	119	123	127
XX	100	103	106	110	114	117	121

Šis pārgrozījums ir spēkā ar 1940. g. 1. jūliju.

Rīgā 1940. g. 12. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 12. jūl. — Nr. 155; Likumu krājums, 1940. — Nr. 126.

VALSTS CIVILDIENESTA LIKUMS

23. Darbinieku algas atkarībā no viņu amatiem valsts civil- dienesta amatu sarakstā (II pielik.) paredzētās kategorijas un attiecīgā darbinieka izdienas pakāpes ir šādas:

Kate- gorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
I	740	814	888	962			
II	666	733	799	866			
III	592	651	710	770			
IV	494	543	596	642	692		
V	430	472	514	556	596		
VI	380	417	454	491	528		
VII	333	365	397	429	461	494	
VIII	274	300	326	352	378	404	
IX	242	260	278	296	315	333	
X	206	221	236	252	267	282	
XI	181	194	208	222	234	247	
XII	159	171	182	194	205	217	
XIII	144	153	162	172	183	190	
XIV	131	139	148	156	165	173	
XV	121	129	137	144	152	160	
XVI	111	118	125	133	140	147	
XVII	103	109	114	120	126	132	138
XVIII	95	100	106	111	117	122	128
XIX	88	92	96	99	103	106	110
XX	84	87	90	94	98	101	105

Valsts civildienesta likums. — R., 1938.

Pielikums nr. 39

Ministru kabinets 1940. g.
10. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

**PĀRGROZĪJUMI NOTEIKUMOS
PAR VALSTS DARBINIEKU ATALGOJUMU**

— Noteikumos par valsts darbinieku atalgojumu (Lik[umu]
kr[ājums], 1929. g., 156, 1937. g., 80 un 1938. g., 132) izdarīt
šādus pārgrozījumus:

I. Noteikumu 36. panta tabeles atvietot ar sekojošām:
36. panta tabeles:

Ierindu daļās

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	840	914	988	1062			
2.	766	833	899	966			
3.	692	751	810	870			
4.	569	618	671	717	767		
5.	480	522	564	606	646		
6.	430	467	504	541	578		
7.	373	405	437	469	501	534	
8.	311	337	364	390	417	443	
9.	285	304	323	341	360	379	
10.	232	248	264	280	295	311	
11.	210	224	238	252	264	279	
12.	181	193	206	217	229	241	

Ārrindu daļās

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	828	901	974	1046			
2.	754	819	885	950			
3.	680	738	796	854			
4.	556	609	654	700	748		
5.	467	508	548	584	629		
6.	418	454	490	525	561		
7.	361	392	423	454	485	515	
8.	294	319	343	368	393	418	
9.	268	285	303	318	338	355	
10.	215	229	244	258	273	287	
11.	193	205	215	229	243	255	
12.	164	175	185	196	207	218	

Visās daļās

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
13.	157	166	175	184	193	202	
14.	141	149	157	165	173	181	
15.	139	141	149	156	164	171	
16.	127	134	140	147	155	162	
17.	122	127	133	138	144	149	155
18.	116	121	126	131	136	142	147
19.	109	113	117	120	124	127	131
20.	100	103	106	109	112	116	119

II. Noteikumu 36. panta 3. piezīmi atcelt.
Šie pārgrozījumi ir spēkā ar 1940. g. 1. jūliju.

Rīgā 1940. g. 12. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 12. jūl. — Nr. 155; Likumu krājums, 1940. — Nr. 127.

NOTEIKUMI PAR VALSTS DARBINIEKU ATALGOJUMU

(izdoti Latvijas Republikas Satversmes
81. p[anta] k[ārtībā] 1929. g. 27. jūn.)

36. Kara resora darbinieku (izņemot 32. p[antā] minētos) algas atkarībā no viņu amatiem karaspēka amatu sarakstā noteiktās kategorijas un attiecīgā darbinieka izdienas pakāpes ir šādas:

Ierindu daļās

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	740	814	888	962			
2.	666	733	799	866			
3.	592	651	710	770			
4.	494	543	593	642	692		
5.	420	462	504	546	588		
6.	370	407	444	481	518		
7.	321	353	385	417	449	482	

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
8.	264	290	317	343	370	396	
9.	235	254	273	291	310	329	
10.	198	214	230	246	261	277	
11.	173	187	201	215	228	242	
12.	151	163	175	187	199	211	
13.	129	138	147	156	165	174	
14.	115	123	131	139	147	155,5	
15.	107	114,5	122	129,5	137	144,5	
16.	97	104	110,5	117,5	124	131	
17.	92	97,5	103	108,5	114	119,5	125
18.	86	91	96,5	101,5	106,5	112	117
19.	79	83	86,5	90,5	94	97,5	101,5
20.	70	73,5	77,5	79	82,5	85,5	89

Ārrindu daļās

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	728	801	874	946			
2.	654	719	785	850			
3.	580	638	696	754			
4.	481	529	577	625	673		
5.	407	448	488	529	570		
6.	358	394	430	465	501		
7.	309	340	371	402	433	464	
8.	247	272	296	321	346	371	
9.	218	235	253	270	288	305	
10.	181	195	210	224	239	253	
11.	156	168	181	193	206	218	
12.	134	145	155	166	177	188	
13.	121	129,5	138	146,5	155	163,5	
14.	112	120	127,5	135,5	143,5	151	
15.	102	109	116,5	123,5	130,5	137,5	
16.	92	98,5	105	111,5	118	124	
17.	87	92	97,5	102,5	108	113	118,5
18.	79	83,5	88,5	93	98	102,5	107,5
19.	75	78	81	85	88	91,5	95,5
20.	70	73,5	75,5	79	82,5	85,5	89

Valdības Vēstnesis. — 1929. — 29. jūn. — Nr. 142; Likumu krājums, 1929. — Nr. 156.

Pieņemti 1937. g. 29. aprīlī

PĀRGROZIJUMI NOTEIKUMOS PAR VALSTS DARBINIEKU ATALGOJUMU

Noteikumu 32. panta tabulas «b» nodalījumu (Kara resorā) un 36. panta tabulas atvietot ar sekojošo:
32. panta tabulas b) nodalījums:

b) Kara resorā:

Amatu grupa	Amatu nosaukums	Attiecīgās pakāpes alga (Ls mēnesī)					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1-a	kara virsprokurors (kara tiesu pārvaldes priekšnieks), kara virstiesas priekšsēdētājs	729	792	855	918		
2-a	kara tiesas priekšsēdētājs	593	647	702	756		
3-a	kara virsprokurora palīgs (kara tiesu pārvaldes priekšnieka palīgs), kara virstiesas pastāvīgie locekļi, kara prokurors	544	593	643	692	742	
4-a	pulka tiesas priekšsēdētājs ar 3 gad[u] praksi un ja tas nāk no kara tiesas pastāvīgiem locekļiem, kara tiesas pastāvīgie locekļi	470	512	554	596	633	
5-a	sevišķi svarīgu saimniecības lietu kara izmeklēšanas tiesnesis, kara prokurora palīgs; pulka tiesas priekšsēdētājs	420	457	494	531	568	
6-a	kara izmeklēšanas tiesnesis	373	405	437	469	501	534

36. panta tabulas:

Ierindu daļās

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	840	914	988	1062			
2.	766	833	899	966			
3.	692	751	810	870			
4.	569	618	671	717	767		
5.	580	522	564	606	646		

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
6.	430	467	504	541	578		
7.	373	405	437	469	501	534	
8.	311	337	364	390	417	443	
9.	285	304	323	341	360	379	
10.	232	248	264	280	295	311	
11.	210	224	238	252	264	279	
12.	181	193	206	217	229	241	
13.	142	151	160	169	178	187	
14.	122	130	138	146	154	162	
15.	115	122	130	137	145	152	
16.	103	110	116	123	131	138	
17.	98	103	109	114	120	125	131
18.	90	95	100	105	110	116	121
19.	83	87	91	94	98	101	105
20.	74	77	81	83	86	89	93

Ārrindu daļās

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	828	901	974	1046			
2.	754	819	885	950			
3.	680	738	796	854			
4.	556	609	654	700	748		
5.	467	508	548	584	629		
6.	418	454	490	525	561		
7.	361	392	423	454	485	515	
8.	294	319	343	368	393	418	
9.	268	285	303	318	338	355	
10.	215	229	244	258	273	287	
11.	193	205	215	229	243	255	
12.	164	175	185	196	207	218	
13.	134	142	151	161	168	176	
14.	119	127	135	143	152	162	
15.	110	117	124	131	138	145	
16.	98	104	111	118	125	132	
17.	93	98	103	108	114	119	125
18.	83	87	94	99	104	106	111
19.	79	82	85	89	92	95	99
20.	74	77	80	83	86	90	93

Noteikumu 36. pantu papildināt ar šādu 3. piezīmi:
36.

3. piezīme. Ja amatus, kas paredzēti 6. līdz 12. kategorijā (ieskaitot), ieņem ārpus aktīvā kara dienesta esošas personas

(brīva līguma darbinieki), tad viņu alga ir zemāka, nekā šā
36. panta tabulās attiecīgai kategorijai paredzēts:

	6. kategorijai	par Ls 50,—	mēnesī,
	7.	" " "	40,— "
8. un	9.	" " "	35,— "
10. un	11.	" " "	20,— "
un	12.	" " "	15,— "

Šie pārgrozījumi piemērojami, sākot ar 1937. g. 1. aprīli.

Valdības Vēstnesis. — 1937. — 30. apr. — Nr. 96; Likumu krājums, 1937. — Nr. 80.

Ministru kabinets 1938. g.
10. maijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI NOTEIKUMOS PAR VALSTS DARBINIEKU ATALGOJUMU

Noteikumos par valsts darbinieku atalgojumu (Lik[umu]
kr[ājums], 1929. g., 156 un 1937. g., 80) izdarīt šādus pārgrozī-
jumus:

I. Noteikumu 36. panta tabeles atvietot ar sekojošu:
36. panta tabeles.

Ierindu daļās

Kate- gorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	840	914	988	1062			
2.	766	833	899	966			
3.	692	751	810	870			
4.	569	618	671	717	767		
5.	480	522	564	606	646		
6.	430	467	504	541	578		
7.	373	405	437	469	501	534	
8.	311	337	364	390	417	443	
9.	285	304	323	341	360	379	
10.	232	248	264	280	295	311	
11.	210	224	238	252	264	279	
12.	181	193	206	217	229	241	

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
13.	152	161	170	179	188	197	
14.	132	140	148	156	164	172	
15.	125	132	140	147	155	162	
16.	113	120	126	133	141	148	
17.	108	113	119	124	130	135	141
18.	100	105	110	115	120	126	131
19.	93	97	101	104	108	111	115
20.	84	87	91	93	96	99	103

Ārrindu daļās

Kategorija	Attiecīgās pakāpes alga (latos mēnesī)						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	828	901	974	1046			
2.	754	819	885	950			
3.	680	738	796	854			
4.	556	609	654	700	748		
5.	467	508	548	584	629		
6.	418	454	490	525	561		
7.	361	392	423	454	485	515	
8.	294	319	343	368	393	418	
9.	268	285	303	318	338	355	
10.	215	229	244	258	273	287	
11.	193	205	215	229	243	255	
12.	164	175	185	196	207	218	
13.	144	152	161	171	178	186	
14.	129	137	145	153	162	172	
15.	120	127	134	141	148	155	
16.	108	114	121	128	135	142	
17.	103	108	113	118	124	129	135
18.	93	97	104	109	114	116	121
19.	89	92	95	99	102	105	109
20.	84	87	90	93	96	100	103

II. Noteikumu 36. panta 3. piezīmi atvietot ar sekojošo:

36.

3. piezīme. Virsdienesta instruktoriem, kam algas izdienas paaugstinājumus aprēķina saskaņā ar likuma par virsdienesta karavīriem (Lik[umu] kr[ājums], 1925. g., 69 un 1934. g., 105) 11. panta pirmiem 2 teikumiem, algas ar š. g. 16. maiju palieli-

nāmas par Ls 10,— mēnesī; turpmākie algas izdienas paaugstinājumi izdarāmi saskaņā ar minētā II panta noteikumiem.

Šie pārgrozījumi stājas spēkā 1938. g. 16. maijā.

Rīgā 1938. g. 12. maijā

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1938. — 13. maijs. — Nr. 107; Likumu krājums, 1938. — Nr. 132.

Pielikums nr. 40

Ministru kabinets 1940. g.
12. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR RIGAS PREFEKTŪRAS APSARDZĪBAS ROTAS UN JĀTNIEKU NODAĻAS LIKVIDĒŠANU

1. Rīgas prefektūras apsardzības rotu un jātnieku nodaļu likvidēt.

2. Darbiniekiem, kuri sakarā ar Rīgas prefektūras apsardzības rotas un jātnieku nodaļas likvidēšanu atlaižami no dienesta, atalgojums izmaksājams divas nedēļas uz priekšu, piešķirot viņiem pienācīgo kārtējo atvaļinājumu.

3. Likvidāciju izdara Iekšlietu ministrija.

Šis likums stājas spēkā 1940. g. 12. jūlijā.

Rīgā 1940. g. 13. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 13. jūl. — Nr. 156; Likumu krājums, 1940. — Nr. 131; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 166. lpp.

Pielikums nr. 41

Ministru kabinets 1940. g.
12. jūlijā pieņēmis un Valsts
prezidents izsludina šādu
likumu:

LIKUMS PAR KAITNIECĪBAS APKAROŠANU

1. Aizliegts iznīcināt, bojāt vai nobēdzināt savu vai svešu mantu nolūkā ar šādu darbību kaitēt valsts vai sabiedriskām interesēm.

Tāpat aizliegts izvairīties no likumīgu pienākumu pildīšanas nolūkā kaitēt valsts vai sabiedriskām interesēm.

2. Vainīgie šādā kaitniecībā (1. p[ants]), ciktāl tā nav sodāma pēc cita likuma, sodāmi ar naudas sodu līdz Ls 5000 vai ar cietumu līdz 6 mēnešiem, vai ar abiem šiem sodiem kopā.

Sevišķi svarīgos gadījumos vainīgie sodāmi ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

3. Iepriekšējā (2.) panta pirmajā daļā paredzētos sodus var uzlikt administratīvā kārtā iekšlietu ministrs vai viņa pilnvarota dienestpersona.

4. 2. panta otrā daļā paredzētos sevišķi svarīgos gadījumos uz iekšlietu ministra priekšlikumu, tieslietu ministram piekrītot, kara ministrs pret vainīgiem ierosinātās lietas var nodot kara tiesai iztiesāt kara laikam paredzētā kārtībā, pie kam piemērojami 1938. g. likuma par kārtību un sabiedrisku drošību valstī (Lik[umu] kr[ājums], 41) 13.—15. panta noteikumi.¹

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

1940. g. 13. jūlijā

K. Ulmanis,

Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 13. jūl. — Nr. 156; Likumu krājums, 1940. — Nr. 132; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 429. lpp.

¹ Sk. pielik. nr. 2.

Pielikums nr. 42

Ministru kabinets 1940. g.
12. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR SAEIMAS DARBĪBAS ATJAUNOŠANU

1940. g. 14. un 15. jūlijā ievēlamās Saeimas (Lik[umu]
kr[ājums], 1940. g., 118) sanākšanas laiku un vietu nosaka Mi-
nistru kabinets.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 13. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 13. jūl. — Nr. 156; Likumu krājums, 1940. —
Nr. 133; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 241. lpp.

Pielikums nr. 43

Ministru kabinets 1940. g.
12. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI SODU LIKUMĀ

Sodu likumā (1936. g. izd[evums]) izdarīt šādus pārgrozījū-
mus:

I. Piektās nodaļas virsrakstu izteikt tā: «Saeimas un pašval-
dības iestāžu vēlēšanu un tautas nobalsošanas brīvības un parei-
zības traucēšana».

80. pantā sākumā aiz vārda «Kas» iespraust «Saeimas vai».

II. Tā paša likuma 179.¹ un 179.² pantus atcelt.
Šie pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

1940. g. 13. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 13. jūl. — Nr. 156; Likumu krājums, 1940. — Nr. 134.

SODU LIKUMS

Piektās nodaļas virsraksts:

«Pašvaldības iestāžu vēlēšanu un tautas nobalsošanas brīvības un pareizības traucēšana».

80. Kas pašvaldības vēlēšanu laikā izplatījis nepatiesas ziņas par kāda kandidāta personu vai viņa uzvešanos sabiedriskā dzīvē vai dienestā, vai viņa profesionālu darbību ar nolūku kaitēt viņa ievēlēšanai, sodāms:

ar cietumu.

Šādā noziedzīgā nodarījumā vainīgais bez šajā pantā noteiktā soda atstādināms no vēlēšanām, bet, ja viņa ievēlēšana notikusi, izslēdzams no iestādes, kurā bijis ievēlēts.

Šajā pantā norādīto ziņu izplatīšana nav sodāma, ja apsūdzētais pierāda, ka viņam bijis pietiekošs pamats uzskatīt izpaužamo apstākli par patiesu.

179.¹ Kas izrādījis necienību likumīgai varai, aizskarot karaspēku vai karaspēka daļu, vai policiju ar acīm redzami nepieklājīgu izturēšanos vai iesniegtā rakstā, vai atklāti turētā vai nolasītā runā vai sacerējumā, vai izplatītā vai atklāti izliktā sacerējumā vai notēlojumā, sodāms:

ar cietumu.

179.² Kas izrādījis necienību aizsargu organizācijai vai vienībai, aizskarot tās ar acīm redzami nepieklājīgu izturēšanos vai iesniegtā rakstā, vai atklāti turētā vai nolasītā runā vai sacerējumā, vai izplatītā vai atklāti izliktā sacerējumā vai notēlojumā, sodāms:

ar cietumu.

Sodu likums. — R., 1936.

Pielikums nr. 44

Ministru kabinets 1940. g.
12. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI LIKUMĀ PAR UZGAIDES PIEMAKSĀM

Likuma par uzgaides piemaksām (Lik[umu] kr[ājums], 1940. g., 82 un 85) 1. pantā pēc vārdiem «ieskaitot darbus lauksaimniecībā» iespraust vārdus «kā arī darba grupu locekļi, kas izbraukuši darbos saskaņā ar Tautas labklājības ministrijas noteikumiem par darba grupām».

Pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 13. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 13. jūl. — Nr. 156; Likumu krājums, 1940. — Nr. 135.

Ministru kabinets 1940. g.
17. maijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR UZGAIDES PIEMAKSĀM

1. Rīgas, Liepājas, Daugavpils, Ventspils un Jelgavas pilsētu rūpniecības un amatniecības uzņēmumu darbinieki, Latvijas pilsoņi, kam viņu uzņēmumi darbības sašaurināšanas dēļ piešķirušī bezalgas atvaļinājumu un kas 1940. gadā ar piekritīgo iestāžu starpniecību novietojušies vasaras darbos, ieskaitot darbus lauksaimniecībā, var saņemt no valsts sevišķu uzgaides piemaksu.

Likums piemērojams no 1940. g. 1. maija.

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. maijs. — Nr. 110; Likumu krājums, 1940. — Nr. 82.

Pielikums nr. 45

Ministru kabinets 1940. g.
12. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

**LIKUMA PAR POLITISKAJIEM VADĪTĀJIEM
ARMIJĀ¹ PAPILDINĀJUMS**

Likumu par politiskiem vadītājiem armijā (Lik[umu] kr[ājums] 1940. g., 119) papildināt ar sekojošu 5. pantu:

5. Visi politiskie vadītāji skaitās aktīvā kara dienestā un bauda aktīvā kara dienesta virsnieku tiesības.

Rīgā 1940. g. 13. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 13. jūl. — Nr. 156; Likumu krājums, 1940. — Nr. 136.

¹ Sk. pielik. nr. 26.

Pielikums nr. 46

Ministru kabinets 1940. g.
12. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

**PAPILDINĀJUMS LIKUMĀ
PAR PAVALSTNIECĪBU¹**

Likuma par pavalstniecību (Lik[umu] kr[ājums], 1919. g., 127) 9. pantu papildināt ar šādu otro daļu:

9.
Latvijas pilsoņus, kuri ieguvuši ārvalsts pavalstniecību bez Latvijas valdības atļaujas, iekšlietu ministrs saziņā ar tieslietu ministru var sodīt administratīvā kārtā ar cietuma sodu līdz 1 gadam vai konfiscēt vainīgam piederošo mantu, vai uzlikt abus šos sodus kopā.

Šīs lietas nav pārsūdzamas tiesā, izņemot Senāta administratīvo departamentu.

Šis papildinājums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

1940. g. 13. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 13. jūl. — Nr. 156; Likumu krājums, 1940. — Nr. 137.

¹ Sk. pielik. nr. 36.

Pielikums nr. 47

LĒMUMS PAR SEVIŠĶU UZDEVUMU BATALJONA NODIBINĀŠANU PIE IEKŠLIETU MINISTRIJAS

1. Nodibināt pie Iekšlietu ministrijas Sevišķu uzdevumu bataljonu.

2. Šā lēmuma izpildīšanu uzdod iekšlietu ministram.

Rīgā 1940. g. 12. jūlijā

Ministru prezidents prof.
dr. A. Kirhenšteins
Iekšlietu ministrs V. Lācis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 13. jūl. — Nr. 156; Likumu krājums, 1940. — Nr. 130.

Pielikums nr. 48

Saeima ir pieņēmusi un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR VALSTS KONTROLI

10. Valsts kontroles padomes un departamentu kolēģiju locekļus ieceļ Ministru kabinets uz Valsts kontroliera priekšlikumu un apstiprina Saeima uz 4 gadiem. Pirmos 3 gadus, skaitot no šī li-

kuma spēkā stāšanās dienas, izstājas ik gadus pa vienam padomes loceklim un pa 3 kolēģiju locekļiem pēc lozes, bet nākošos gados tie, kas sabijuši par padomes vai kolēģijas locekļiem 4 gadus. Izstājušos padomes un kolēģijas locekļus var iecelt no jauna. Ja kāds no padomes vai kolēģijas locekļiem izstājas pirms termiņa, viņa vietā iecelams jauns padomes vai kolēģijas loceklis uz atlikušo laiku.

Piezīme. Padomes un kolēģijas locekļus par disciplināriem pārkāpumiem uz valsts kontrolieru priekšlikumu nodod disciplinārtiesai. Minēto darbinieku disciplinārlietas izšķir Senāta augstākā disciplinārtiesa, kuras sastāvā šinīs gadījumos ieiet arī divi Valsts kontroles padomes iecelti locekļi.

1923. g. 2. augustā

Valsts prezidents J. Čakste

Valdības Vēstnesis. — 1923. — 2. aug. — Nr. 165; Likumu krājums, 1923. — Nr. 102.

Pielikums nr. 49

Ministru kabinets 1940. g. 15. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS LIKUMĀ PAR UZŅĒMUMU NODOKLI

Likumu par uzņēmumu nodokli (Lik[umu] kr[ājums], 1940. g., 86) papildināt ar šādu jaunu 30.¹ pantu:

30.¹ Finanšu ministram ir tiesība noteikt vēlākus, nekā likumā paredzēts, nodokļa listu izsūtīšanas un nodokļa nomaksas termiņus.

Šis papildinājums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 18. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 18. jūl. — Nr. 160; Likumu krājums, 1940. — Nr. 138.

Pielikums nr. 50

Ministru kabinets 1940. g.
15. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS KREDĪTLIKUMĀ

Kredītlikuma (1938. g. izd[evums]) 25. pantu papildināt ar šādu piezīmi:

25.

Piezīme. Valsts kontrolierim ir tiesība iecelt kredītiestādēs savus pārstāvjus, kuru uzdevums ir raudzīties, lai kredītiestāžu rīcība ar mantu būtu likumīga, lietderīga un pareizi izvesta.

Sis papildinājums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 18. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 18. jūl. — Nr. 160; Likumu krājums, 1940. — Nr. 139.

Pielikums nr. 51

Ministru kabinets 1940. g.
15. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS LIKUMĀ PAR AKCIJU UN PAJU SABIEDRĪBĀM

Likuma par akciju un paju sabiedrībām (Lik[umu] kr[ājums], 1937. g., 220) 136. pantu papildināt ar šādu piezīmi:

136.

Piezīme. Valsts kontrolierim ir tiesība iecelt akciju sabiedrībās savus pārstāvjus, kuru uzdevums ir raudzīties, lai akciju

sabiedrību rīcība ar mantu būtu likumīga, lietderīga un pareizi izvesta.

Šis papildinājums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 18. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 18. jūl. — Nr. 160; Likumu krājums, 1940. — Nr. 140.

Pielikums nr. 52

Ministru kabinets 1940. g. 15. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS LIKUMĀ PAR KOPDARBĪBAS SABIEDRĪBĀM UN TO SAVIENĪBĀM

Likuma par kopdarbības sabiedrībām un to savienībām (Lik[umu] kr[ājums], 1937. g., 116) 188. pantu papildināt ar šādu piezīmi:

188.

Piezīme. Valsts kontrolierim ir tiesība iecelt kopdarbības sabiedrībās un to savienībās savus pārstāvjus, kuru uzdevums ir raudzīties, lai sabiedrību un to savienību rīcība ar mantu būtu likumīga, lietderīga un pareizi izvesta.

Šis papildinājums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 18. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 18. jūl. — Nr. 160; Likumu krājums, 1940. — Nr. 141.

VALSTS ELEKTROTEHNISKĀS FABRIKAS STATŪTI

(Izdoti uz likuma par autonomiem valsts uzņēmumiem —
Lik[umu] kr[ājums] 1935. g., 192 — 2. panta pamata)

1. Valsts elektrotehniskā fabrika ir autonomš valsts uzņēmums, kas darbojas uz 1935. g. 5. novembra likuma un šo statūtu pamata.

2. Fabrikas uzdevums ir izgatavot un remontēt: dažāda veida vājās un stiprās strāvas elektriskos piederumus, iekārtas, mašīnas un aparātus, mehāniskus aparātus, mašīnas un iekārtas; optiskus aparātus un to piederumus, kā arī ražot visu minēto priekšmetu izgatavošanai un ekspluatācijai nepieciešamos fabrikātus kā pašu vajadzībām, tā tirgum. Darbības veicināšanai fabrika var ierīkot un atvērt veikalus, aģentūras, noliktavas un kantorus iekšzemē un ar satiksmes ministra piekrišanu arī ārzemēs. Fabrikai ir tiesība ar satiksmes ministra piekrišanu atvērt skolas darbinieku sagatavošanai, nodibināt stipendijas zinātniski tehniskai darbinieku tālākai izglītošanai, atvērt tehniskus kursus, noturēt priekšlasījumus un izdot izdevumus fabrikas ražojumu apskatei un tehnisku jautājumu iztirzāšanai.

3. Fabrika maksā tirdzniecības—rūpniecības nodokli.

4. Fabrika pakļauta satiksmes ministram.

5. Fabriku pārvalda direktors, kuram ir palīgi. Direktora palīgus ieceļ satiksmes ministrs uz direktora priekšlikumu. Pārējos fabrikas darbiniekus pieņem direktors.

6. Direktors pārstāv fabriku, aizstāv tās intereses visās lietās un rīkojas likumu un šo statūtu robežās bez sevišķa pilnvarojuma.

7. Direktora palīgu uzdevumus un darbības apjomu nosaka direktors. Direktora prombūtnes vai slimības gadījumā viņa vietu izpilda viens no palīgiem pēc direktora norādījumiem.

8. Pastāvošo likumu un noteikumu robežās direktoram piekri:

1) slēgt fabrikas vārdā līgumus ar valsts un pašvaldības iestādēm un privātām biedrībām, sabiedrībām un personām, izņemot šā panta otrā punktā minētos gadījumus;

2) ar satiksmes ministra piekrišanu katrā atsevišķā gadījumā slēgt līgumus par nekustamas mantas iegūšanu un atsavināšanu vai iekļāšanu un aprūtināšanu;

3) pirkt un pārdot kustamu mantu pret skaidru naudu un uz kredītu;

- 4) apdrošināt fabrikai piederošo mantu;
- 5) izdot vekselus un parāda zīmes, kā arī pieņemt un diskon-tēt tirdzniecības vekselus, nepārsniedzot satiksmes ministra no-teiktos apmērus;
- 6) izsniegt pilnvaras fabrikas dienestā stāvošām personām, kā arī trešām personām;
- 7) pārraudzīt fabrikas kustamu un nekustamu mantu un pār-zināt fabrikas līdzekļu izlietošanu;
- 8) pārzināt ražošanas izejvielu, dažādu palīgmateriālu, ma-šīnu, darba rīku un ierīču iegādi;
- 9) noteikt ražojumu pārdošanas cenas;
- 10) iesniegt satiksmes ministram budžeta un darbības plāna projektus un gada pārskatu ar darbības raksturojumu;
- 11) iekārtot darbvedību un grāmatvedību;
- 12) veikt visus pārējos uzdevumus, kādi pēc fabrikas rakstura tam pienāktos.

9. Sarakstīšanās fabrikas darīšanās notiek ar direktora vai viņa pilnvarota darbinieka parakstu.

10. Orderus, tekošā rēķina čekus, vekselus, pilnvaras, līgumus un citus līdzīgus saistības dokumentus paraksta direktors un virs-grāmatvedis vai viņu vietnieki.

11. Fabrikas darbības gads sakrīt ar valsts saimniecības gadu.

12. Par katru notecējušu saimniecības gadu fabrikas direktors 3¹/₂ mēnešu laikā sastāda gada pārskatu, kas sastāv no apgrozī-juma pārskata, slēguma bilances, peļņas un zaudējumu aprēķina un darbības raksturojuma. Viena mēneša laikā revīzijas komisija gada pārskatu pārbauda un dod par to savu atsauksmi, pēc kam fabrikas direktors iesniedz to līdz ar revīzijas komisijas atsauk-smi un saviem paskaidrojumiem satiksmes ministram apstiprināt.

13. Fabrikas nekustama un kustama manta amortizējama šā-dos apmēros: mūra ēkas 1—2%, koka ēkas 2—4% un mašīnas un cita kustama manta 4—20% no mantas pirmējās vērtības. Darba rīkus, kuru lietošanas laiks ir trīs gadi un mazāk, var norakstīt to pilnā vērtībā, nododot lietošanā.

14. Revīzijas komisija sastāv no 5 locekļiem.

15. No fabrikas tīrās peļņas ik gadus jāizdara atskaitījumi:

1) valsts ieņēmumos — 4% no pamatkapitāla,

2) rezerves kapitālam — 10% un

3) tantjēmām.

16. Atskaitījumi rezerves kapitālam turpināmi tik ilgi, kamēr tas sasniedz $\frac{1}{3}$ no pamatkapitāla.

Ja rezerves kapitāls samazinātos zem noteiktās normas, tad peļņas pieskaitīšana tam atjaunojama līdz iztrūkuma segšanai.

17. Tuvākus noteikumus par uzņēmuma darbību izdod satiksmes ministrs.

Ar šo atcelti līdzšinējie Valsts elektrotehniskās fabrikas statūti (Lik[umu] kr[ājums], 1932. g., 17. un 1933. g., 50).

Šie statūti stājas spēkā 1936. g. 1. aprīlī.

Rīgā 1936. g. 31. martā

Ministru prezidents K. Ulmanis
Satiksmes ministrs B. Einbergs

Valdības Vēstnesis. — 1936. — 1. apr. — Nr. 76; Likumu krājums, 1936. — Nr. 47.

Pielikums nr. 54

Ministru kabinets 1940. g.
16. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR DARBA KOPLĪGUMIEM

Likumā par darba koplīgumiem (Lik[umu] kr[ājums], 1940. g., 61) izdarīt šādus pārgrozījumus un papildinājumus:

1. Likuma 3., 9., 10., 16., 17., 18., 19., 20., 21. un 24. pantā izdarīt šādus pārgrozījumus:

1. Likuma 3., 18., 19., 20. un 21. pantā svītrot šādus vārdus:

3. pantā — «ar attiecīgas kameras piekrišanu»;

18. pantā — «uz attiecīgās kameras ierosinājumu» un «iepriekš sazinoties ar piekritīgām kamerām»;

19. pantā — «un attiecīgām kamerām»;

20. pantā — «ar attiecīgo kameru piekrišanu»;

21. pantā — «pēc attiecīgās kameras ierosinājuma» un «piekritīgām kamerām un».

2. Svītrot likuma 21. panta II daļu.

3. Likuma 9., 10., 17., 18., 19., 20., 21. un 24. pantā atvietot vārdus «Sabiedrisko lietu ministrija» ar «Tautas labklājības ministrija», «sabiedrisko lietu ministrs» ar «tautas labklājības ministrs» un «tirdzniecības un rūpniecības ministrs» ar «finansu ministrs».

4. Likuma 16. pantā vārdu «kopīgi» atvietot ar vārdu «solidāri».

II. Likumu papildināt ar šādu jaunu 21.¹ pantu:

«21.¹ Ja valsts vai sabiedrības intereses to prasa, tautas labklājības ministrs, vienojoties ar finanšu ministru un attiecīgām arodorganizācijām, var izdot noteikumus darba attiecību kārtošanai, kas atvieto darba koplīgumu.»

Rīgā 1940. g. 19. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūl. — Nr. 161; Likumu krājums, 1940. — Nr. 142.

Ministru kabinets 1940. g.
23. aprīlī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR DARBA KOPLĪGUMIEM

3. Darba koplīgumus ar attiecīgās kameras piekrišanu var slēgt darbinieku un darba devēju organizācijas, kā arī valsts un pašvaldības iestādes, valsts un valsts autonomi uzņēmumi, pašvaldības uzņēmumi un atsevišķi darba devēji.

9. Darba koplīgums jāiesniedz Sabiedrisko lietu ministrijai.

Sabiedrisko lietu ministrija reģistrē koplīgumu 14 dienu laikā, skaitot no iesniegšanas, un pēc reģistrēšanas katram līdzējam izsniedz apliecinātu koplīguma norakstu. Ja iesniegtais koplīgums nesaskan ar likumu vai neatbilst valsts vai sabiedrības interesēm, Sabiedrisko lietu ministrija tajā pašā termiņā noraida koplīguma reģistrāciju, paziņojot par to līdzējiem.

10. Darba koplīguma reģistrāciju Sabiedrisko lietu ministrija izsludina «Valdības Vēstnesī», atzīmējot līdzējus, uz kādu darba vai aroda nozari līgums attiecas un laiku, kad līgums noslēgts, reģistrēts, stājas spēkā un izbeidzas. Ja līgums slēgts uz nenoteiktu laiku, sludinājumā atzīmējama arī līguma uzteikšanas kārtība.

16. Ja kāds uzņēmums, uz kuru attiecas darba koplīgums, pārīet citas personas īpašumā, visas no šā līguma izrietošās saistī-

bas pāriet uz jauno uzņēmuma ieguvēju un viņš par agrākām līguma saistībām atbild kopīgi ar atsavinātāju.

17. 3. pantā paredzētās darba devēju organizācijas, iestādes un uzņēmumi vai atsevišķi darba devēji katrā laikā var pievienoties noslēgtam darba koplīgumam, paziņojot par to Sabiedrisko lietu ministrijai, kura, pievienošanās reģistrējot, to izsludina «Valdības Vēstnesī» 9. un 10. pantā paredzētā kārtībā.

Katru, kas pievienojas darba koplīgumam, saista tikai tie līguma noteikumi, kuri pastāv pievienošanās laikā.

Ja pievienošanās paziņojumā nav noteikts citādi, pievienošanās stājas spēkā tuvākā mēneša pirmā dienā pēc pievienošanās reģistrācijas izsludināšanas «Valdības Vēstnesī».

18. Uz attiecīgas kameras ierosinājumu sabiedrisko lietu ministrs, iepriekš sazinoties ar piekritīgām kamerām, var ar rīkojumu noteikt kāda darba koplīguma noteikumus (6. p[anta] l. d[a]a)) visumā vai kādā daļā par saistošiem attiecīgā nozarē visā valstī vai zināmā tās teritorijā.

Šāds rīkojums līdz ar līguma attiecīgiem noteikumiem izsludināms «Valdības Vēstnesī» un stājas spēkā vienu mēnesi pēc izsludināšanas.

19. Kad darba koplīgums noslēgts uz noteiktu laiku un neviena līdzēja puse vienu mēnesi pirms noslēgtā termiņa šo līgumu neuzteic, tad, ja nav nolīgts citādi, tas uzskatāms par klusējo pagarinātu uz nenoteiktu laiku un uz agrākiem noteikumiem.

Uz nenoteiktu laiku noslēgts darba koplīgums izbeidzas, ja nav nolīgts citādi, pēc viena mēneša uzteikuma.

Uzteikumi jāizdara rakstiski pretējai pusei. Šie uzteikumi triju dienu laikā jāpaziņo arī Sabiedrisko lietu ministrijai un attiecīgām kamerām.

20. Līdzēji ar attiecīgo kameru piekrišanu var katrā laikā pār-grozīt vai izbeigt koplīgumu, savstarpēji vienojoties. Koplīguma izbeigšana un pār-grozības triju dienu laikā jāpaziņo Sabiedrisko lietu ministrijai, kas tās reģistrē un izsludina 9. un 10. pantā paredzētā kārtībā.

Darba koplīguma noteikumus, kurus sabiedrisko lietu ministrs ar savu rīkojumu noteicis par saistošiem (18. p[ants]), līdzēji, savstarpēji vienojoties (šā p[anta] l. d[da]a)), var pār-grozīt vai atcelt tikai ar sabiedrisko lietu ministra piekrišanu.

21. Ja valsts vai sabiedrības intereses to prasa, sabiedrisko lietu ministrs pēc attiecīgas kameras ierosinājuma, iepriekš sazinājies ar piekritīgām kamerām un līdzējiem, var atcelt darba koplīgumu visumā vai kādā daļā tā notecējuma.

Tāpat šā panta l. d[a]ā) minētos gadījumos un kārtībā sa-biedrisko lietu ministrs, vienojoties ar tirdzniecības un rūpniecī-

bas ministru, var izdot noteikumus darba attiecību kārtošanai, kas atvieto darba koplīgumu.

24. Šā likuma piemērošanu uzrauga Sabiedrisko lietu ministrija. Instrukciju izdod sabiedrisko lietu ministrs saziņā ar tirdzniecības un rūpniecības ministru.

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 24. apr. — Nr. 92; Likumu krājums, 1940. — Nr. 61.

Pielikums nr. 55

Ministru kabinets 1940. g.
16. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMS NOTEIKUMOS PAR SLIMO KASĒM

Noteikumos par slimo kasēm (Lik[umu] kr[ājums], 1930. g., 114, 1938. g., 94 un 131, 1939. g., 71 un 1940. g., 77) izdarīt šādu pārgrozījumu:

Noteikumu 3. panta 9. punktā pēc vārda «kuri» iespraust vārdus «nodarbināti darba grupās vai».

Pārgrozījums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 19. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūl. — Nr. 161; Likumu krājums, 1940. — Nr. 143.

NOTEIKUMI PAR SLIMO KASĒM (Izdoti Latvijas Republikas Satversmes 81. panta kārtībā)

3. Tautas labklājības ministrija izdod rīkojumus par to, kādā veidā attiecināt šos noteikumus:

1) uz personām, kuras strādā artelī;

2) uz personām, kuras nodarbinātas pie pagaidu vai nejaušiem darbiem;

3) uz sīkražotājiem, kuri nodarbina ne vairāk par trim darbiniekiem un paši līdzstrādā;

4) uz komijiem — ceļotājiem vai aģentiem, kuri nodarbināti apkārtceļojot;

5) uz personām, kas strādā uz mājām ņemtu darbu;

6) uz personām, kas nodarbinātas uz tālbraucēju kuģiem, un

7) uz rakstniekiem un žurnālistiem.

1930. g. 10. jūlijā

Valdības Vēstnesis. — 1930. — 11. jūl. — Nr. 152; Likumu krājums, 1930. — Nr. 114.

Ministru kabinets 1938. g. 10. maijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI UN PAPILDINĀJUMI NOTEIKUMOS PAR SLIMO KASEM

II. Noteikumu 3. pantu papildināt ar 8. punktu:

3.

8) uz laukstrādniekiem* — ģimenes apgādniekiem, kuriem valsts izsniedz ģimenes piemaksas (Lik[umu] kr[ājums], 1937. g., 78, 1. p[ants]).

Rīgā 1938. g. 12. maijā

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1938. — 13. maijs. — Nr. 107; Likumu krājums, 1938. — Nr. 131.

* Pēc izlabojuma «Vald[ības] Vēstn[eša]» š. g. 108. numurā.

Ministru kabinets 1939. g.
4. maijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMS NOTEIKUMOS PAR SLIMO KASĒM

Noteikumu par slimo kasēm (Lik[umu] kr[ājums], 1930. g.,
114 un 1938. g., 131)

3. panta 8. punktu izteikt šādi:

3.

8) uz laukstrādniekiem — ģimenes apgādniekiem, kuriem
valsts izsniedz ģimenes piemaksas (Lik[umu] kr[ājums],
1937. g., 78, 1. p[ants]), un uz laukstrādniekiem, kurus par ilg-
gadīgu, centīgu un uzticīgu dienestu pie lauksaimniekiem godal-
gojis vai apbalvojis Valsts prezidents vai Ministru kabinets, vai
zemkopības ministrs, vai Latvijas lauksaimniecības kamera, kā
arī uz to lauksaimnieku sievām un bērniem līdz 7 gadu vecumam,
kuri uzbūvējuši jaunas ēkas vai pārbūvējuši pastāvošās ēkas
laukstrādnieku dzīvokļiem un kuri nodarbina gada laukstrādnieku
ģimenes ar bērniem, par kuriem valsts izsniedz ģimenes piemak-
sas.

Rīgā 1939. g. 6. maijā

K. Ulmanis,

Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 8. maijs. — Nr. 103; Likumu krājums, 1939. —
Nr. 71.

Ministru kabinets 1940. g.
9. maijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI UN PAPILDINĀJUMI NOTEIKUMOS PAR SLIMO KASĒM

I. Noteikumus papildināt ar sekojošo 3. panta 9. punktu:

3.

9) uz slimo kasu dalībniekiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri darba devēja piešķirtā bezalgas atvaļinājuma laikā strādā lauksaimniecībā vai citās ārpus pilsētu administratīvām robežām esošās darba vietās.

Rīgā 1940. g. 10. maijā

K. Ulmanis,
Valsts ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 10. maijs. — Nr. 105; Likumu krājums, 1940. — Nr. 77.

Pielikums nr. 56

Ministru kabinets 1940. g. 16. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PAPILDINĀJUMS RĪKOJUMĀ PAR ZĪMOGNODEVU

Rīkojumā par zīmognodevu (Lik[umu] kr[ājums], 1921. g., 165 un 1940. g., 48) papildināt 46. pantu¹ ar šādu jaunu 116. punktu.

46.

116) lūgumraksti pēc atļaujām, ko iesniedz, pamatojoties uz rīkojumu par iedzīvotāju uzturēšanos atsevišķā Baltijas jūras piekrastes joslā, kā arī atbildes uz šiem lūgumrakstiem vai multiskiem lūgumiem.

Šis papildinājums stājas spēkā nākošā dienā pēc tā izsludināšanas.

Rīgā 1940. g. 19. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūl. — Nr. 161; Likumu krājums, 1940. — Nr. 144.

¹ Rīkojumā par zīmognodokli, kas bija pieņemts 1921. gada 17. septembrī, 46. pants bija izteikts šādi: «No zīmognodokļa atsvabināti: . . .» (Valdības Vēstnesis. — 1921. — 19. sept. — Nr. 211; Likumu krājums, 1921. — Nr. 165.)

Pielikums nr. 57

Ministru kabinets 1940. g. 16. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI IEVEDMUITAS TARIFĀ

Ievedmuitas tarifā (pēc Lik[umu] kr[ājumu], 1937. g., 200) izdarīt šādus pārgrozījumus, nosakot sekojošas muitas likmes:

Tarifa panti, burti un punkti	Preču nosaukums	Tarifa vienība	Likmes latos par tarifa vienību		
			maksi- mālās	mini- mālās	izņē- muma
436.
a.
2.
A.	.	kg N	brīvi	brīvi	brīvi
b.
2.
A.	.	kg N	brīvi	brīvi	brīvi

Šie pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 19. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūl. — Nr. 161; Likumu krājums, 1940. — Nr. 145.

Ministru kabinets 1937. g.
7. decembrī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

IEVEDMUITAS TARIFS

Tarifa panti, burti un punkti	Preču nosaukums	Tarifa vienība	Likmes latos par tarifa vienību		
			maksi- malās	mini- malās	izņē- muma
436.	Grāmatrūpniecības ražo- jumi, kas nav minēti vai neietilpst citur:				
a.	iespiestas grāmatas, arī ar ilustrācijām:				
1.	aklo rakstā . . .	kg N	brīvi	brīvi	
2.	pārējās:				
A.	latviešu valodā . . .	kg N	2,00	1,00	
B.	svešvalodās . . .	kg N	brīvi	brīvi	
b.	laikraksti un periodiski iespieddarbi, arī ar ilus- trācijām:				
1.	modes žurnāli un lapas	kg N	brīvi	brīvi	
2.	pārējie:				
A.	latviešu valodā . . .	kg N	2,00	1,00	
B.	svešvalodās . . .	kg N	brīvi	brīvi	
c.	zemes, jūras un zvaig- žņu kartes un karto- grāfiski ražojumi . . .	kg N	brīvi	brīvi	
d.	notis, spiestas vai asē- tas	kg N	brīvi	brīvi	

Valdības Vēstnesis. — 1937. — 11. dec. — Nr. 282; Likumu krājums, 1937. —
Nr. 200.

Pielikums nr. 58

Ministru kabinets 1940. g.
16. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS NOLIKUMĀ UN SABIEDRISKO LIETU MINISTRIJAS UN IZGLĪTĪBAS MINISTRIJAS IEKĀRTĀS

I. Izglītības un kultūras nolikuma (1937. g. izd[evums]) 778., 780., 787., 788., 789., 790., 791., 792., 795., 799., 801., 803., 806., 809., 810., 811., 812., 813., 816., 820. un 821. pantā vārdus «Izglītības ministrija» resp[ektīvi] «izglītības ministrs» (dažādos locījumos) atvietot ar vārdiem «Sabiedrisko lietu ministrija» resp[ektīvi] «sabiedrisko lietu ministrs» atbilstošā locījumā.

II. Sabiedrisko lietu ministrijas iekārtas (Lik[umu] kr[ājums], 1937. g., 87) 1. pantā vārdu «privāto» atvietot ar vārdu «operu», liekot pēc tā komatu.

III. To pašu iekārtu papildināt ar šādu jaunu VII daļu:

VII. Latvijas Nacionālais teātris un Latvijas Nacionālā opera.

26. Sabiedrisko lietu ministra pārziņā atrodas: Latvijas Nacionālais teātris un Latvijas Nacionālā opera.

IV. Izglītības ministrijas iekārtas (Lik[umu] kr[ājums], 1929. g., 252) 26. panta 6. un 7. punktus svītrot.

Šie pārgrozījumi un papildinājumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 19. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūl. — Nr. 161; Likumu krājums, 1940. — Nr. 146.

IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS NOLIKUMS

778. Latvijas Nacionālā teātra uzdevums ir:

1) sarīkot Latvijas galvaspilsētā kārtējas teātra izrādes un sarīkot viesu izrādes citās Latvijas pilsētās vai lauku centros, kā arī sūtīt atsevišķus spēkus viesoties vai režijas vadīt;

2) rūpēties par skatuves un dramatiskās mākslas pacelšanu, kādam nolūkam Nacionālam teātrim ir tiesības ar izglītības ministra piekrišanu atvērt skatuves mākslas skolas un kursus, sarīkot lekcijas par speciāliem priekšmetiem, komandēt savus darbiniekus uz ārzemēm skatuves mākslas studiju nolūkā, izsolīt godalgas par labākiem latviešu dramatiskiem darbiem, kā arī izdot periodiskus rakstus.

780. Nacionālais teātris ved grāmatas pēc divkāršas grāmatvedības sistēmas. Noteikumus grāmatvedībai un norēķiniem izdod izglītības ministrs saziņā ar finanšu ministru un valsts kontrolieri.

787. Nacionālam teātrim var būt speciālo līdzekļu fonds, kas sastādās no dāvinājumiem, soda naudām un sevišķu izrāžu neto ieņēmumiem, kurus var izlietot pēc direktora ieskata teātra un teātra personāla dažādām vajadzībām saskaņā ar izglītības ministra apstiprinātiem noteikumiem.

788. Nacionālais teātris atrodas Izglītības ministrijas pārziņā.

789. Nacionālo teātri vada direktors, kas atbild par teātra darbību. Teātra direktoru uz izglītības ministra priekšlikumu ieceļ Ministru kabinets uz trim gadiem.

790. Direktoram ir palīgs — teātra inspektors. Inspektoru un galveno grāmatvedi uz Nacionālā teātra direktora priekšlikumu ieceļ izglītības ministrs. Direktora slimības gadījumā un viņa prombūtnes laikā viņa vietu izpilda inspektors.

791. Direktors izstrādā instrukcijas par darba pienākumiem teātra darbiniekiem. Instrukcijas apstiprina izglītības ministrs.

792. Direktors izstrādā katru gadu darbības plānu un to iesniedz izglītības ministram apstiprināšanai.

795. Teātra personālu pieņem un atlaiž direktors. Līgumiem ar vadošiem mākslinieciskiem darbiniekiem un aktieriem vajadzīgs izglītības ministra apstiprinājums.

799. Teātra darbību un pārskatus pārbauda izglītības ministra iecelta revīzijas komisija.

801. Operas uzdevums ir: 1) sarīkot galvas pilsētā kārtējas operas izrādes, koncertus, operetes, baletus un tamlīdzīgus uzvedumus, 2) rūpēties par mūzikas un operas mākslinieciskā līmeņa pacelšanu. Operai ir tiesības ar izglītības ministra piekrišanu sarīkot uzvedumus provincē, atvērt studijas, operas un baleta klases, sarīkot lekcijas par speciāliem priekšmetiem, komandēt uz ārzemēm apdāvinātus spēkus papildināšanas nolūkā, izsolīt godalgas par labākām latvju operām un citiem oriģināldarbiem, kā arī izdot periodiskus rakstus.

803. Opera ved grāmatas pēc divkāršas grāmatvedības

sistēmas. Instrukciju grāmatvedībai un norēķiniem izdod izglītības ministrs saziņā ar finanšu ministru un valsts kontrolieri.

806. Opera sastāda katru gadu budžetu Finanšu ministrijas noteiktā kārtībā un iesniedz Izglītības ministrijai pievienošanai valsts budžetam ar neto summu.

809. Opera atrodas Izglītības ministrijas pārziņā.

810. Operu vada direktors. Direktors atbild par operas darbību un nes visu atbildību. Operas direktoru ieceļ Ministru kabinets uz izglītības ministra priekšlikumu.

Piezīme. Ja Rīgas pilsēta uz līguma pamata piedalās operas uzturēšanā, dodot telpas ar apkurināšanu, apgaismošanu utt. un bez tam sedzot naudā ne mazāk kā $\frac{1}{6}$ no operas zaudējuma pēc attiecīgā kārtā apstiprinātas noslēguma bilances, tad kandidātu operas direktora amatam izglītības ministrs izrauga, vienojoties ar Rīgas pilsētas pašvaldību.

811. Direktoram ir palīgs — operas inspektors, kuru uz operas direktora priekšlikumu ieceļ izglītības ministrs. Direktora slimības gadījumā un viņa prombūtnes laikā viņa vietu izpilda un nes visu atbildību inspektors.

812. Direktors izstrādā instrukcijas par darba pienākumiem visiem operas darbiniekiem. Instrukcijas apstiprina izglītības ministrs.

813. Direktors izstrādā katru gadu darbības plānu un to iesniedz izglītības ministram apstiprināšanai.

816. Operas personālu pieņem un atlaiž direktors. Līgumiem ar personālu vajadzīga izglītības ministra piekrišana.

820. Pārskatus pārbauda revīzijas komisija, kuru ieceļ izglītības ministrs, pieaicinot arī informācijas nolūkā Rīgas pilsētas pārstāvi, ja Rīgas pilsēta piedalās operas uzturēšanā, saskaņā ar 810. panta piezīmi.

821. Par savām sēdēm revīzijas komisija ved protokolus. Pārskatus un protokolus, kā arī revīzijas komisijas ziņojumus un slēdzienus iesniedz izglītības ministram apstiprināšanai.

Izglītības un kultūras nolikums. — R., 1937.

IZGLĪTĪBAS MINISTRIJAS IEKĀRTA

26. Izglītības ministra pārziņā atrodas šādas atsevišķas patstāvīgas iestādes: 1) Pieminekļu valde ar Folkloras krātuvi, 2) Valsts arhīvs, 3) Valsts mākslas muzejs, 4) Valsts bibliotēka,

5) Valsts vēsturiskais muzejs, 6) Nacionālā opera, 7) Nacionālais teātris un 8) atsevišķu stipendiju un prēmiju fondi.
Likums Saeimā pieņemts 1929. g. 17. decembrī.

—

Valdības Vēstnesis. — 1929. — 30. dec. — Nr. 294; Likumu krājums, 1929. — Nr. 252.

Ministru kabinets 1937. g. 12. maijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

SABIEDRISKO LIETU MINISTRIJAS IEKĀRTA

1. Sabiedrisko lietu ministrija rūpējas par pilsoņu kulturāli valstisku audzināšanu, pārziņa preses, biedrību, poligrāfisko iestāžu, privāto teātru, kino, Radiofona, tūrisma un aizsargu lietas un izpilda citus uzdevumus, ko viņai uzliek atsevišķi likumi un noteikumi.

—

Valdības Vēstnesis. — 1937. — 13. maijs. — Nr. 106; Likumu krājums, 1937. — Nr. 87.

Pielikums nr. 59

TIESU IEKĀRTA

155. Tiesnešu atlaišana no dienesta uz pašu lūguma vai 18., 157., 157.¹, 158. pantā un 171. panta trešā daļā paredzētos gadījumos, viņu pārceļšana uz citu apvidu vai citu tiesneša amatu ar viņu piekrišanu, kā arī viņu atstāšana ārpus štata uz 161. panta pamata — piekrīt Ministru kabinetam uz tieslietu ministra priekšlikumu. Visu pārējo tiesu resora amatpersonu atlaišana no dienesta atkarājas no tās varas, kas viņas iecēlusi amatos, bet viņu pārceļšana uz citām tiesu iestādēm vai amatiem — no tās varas, kurai ir tiesība iecelt šajos jaunajos amatos.

Piezīme. Bez šajā (155.) pantā paredzētiem gadījumiem tiesnešus var atlaist no amata uz 218. un 220.—222. panta pamata.

18. Miertiesnešus ieceļ Ministru kabinets no tieslietu ministra priekšā liktiem kandidātiem. Miertiesneši stājas pjē amata izpildīšanas pēc viņu iecelšanas (153. p[ants]). Ne vēlāk kā divu gadu laikā no iecelšanas Ministru kabinets miertiesnesi vai nu apstiprina amatā, vai, ja viņa darbība šajā laikā ir neapmierinoša, atlaiž viņu no amata, izmaksājot viņam algu par trim mēnešiem uz priekšu.

157. Ja tiesu amatos ieceltās personas neierodas dienestā bez sevišķi ievērojamiem iemesliem 153. pantā noteiktos termiņos, tad jāatzīst, ka viņas atteikušās no amata un pēc neierašanās iemeslu iepriekšējas pārspriešanas attiecīgās tiesas kopsapulcē, bet Senātā — apvienotā sapulcē jāatlaiž no amata.

157.¹ Ja miertiesneša vai izmeklēšanas tiesneša apstiprināšanu Ministru kabinets noraidījis, attiecīgās tiesās iestādes priekšsēdētājs atgādina viņam ar rakstu, ka viņam jāatstāj tiesneša amats. Bet, ja divu nedēļu laikā pēc tam tiesnesis tomēr neatlūdzas, tad viņu atlaiž no tiesneša amata bez lūguma.

158. Ja tiesu amatpersona tik grūti saslimst, ka pavisam nespēj izpildīt dienestu, un viena gada laikā, skaitot no saslimšanas, neiesniedz lūgumu atlaist viņu no dienesta, tad tiesu iestādes priekšsēdētājs, bet attiecībā uz prokuratūras amatpersonām — Tiesu palātas prokurors, virsprokurors vai tieslietu ministrs atgādina viņai ar rakstu, ka viņai pienākas atstāt dienestu. Bet, ja nākamo divu nedēļu laikā pēc tam minēto lūgumu tomēr neiesniedz, tad amatpersona atlaižama no dienesta bez lūguma.

171. Nevienai tiesu resora amatpersonai nav tiesības ieņemt amatu ne kādā privātā, ne kooperatīvā, ne valsts vai autonomā valsts, ne arī pašvaldību saimnieciskā uzņēmumā.

Citu algotu amatu ieņemšanai izprasāma pakļautības kārtībā iepriekšēja Ministru kabineta piekrišana. Šis noteikums neattiecas uz mācības spēka amatu izglītības iestādēs un uz tiem gadījumiem, kad tiesu resora amatpersona izpilda kādus papildpienākumus uz likuma vai Ministru kabineta izdotu noteikumu pamata.

Ja tiesu resora amatpersona pretēji šā panta noteikumiem ieņem kādu citu amatu, tad pēc pārbaudīšanas attiecībā uz tiesu amatpersonām — tiesas kopsapulcē resp[ektīvi] Senāta apvienotā sapulcē, bet attiecībā uz prokuratūras amatpersonām — Tieslietu ministrijā, vai minētās amatpersonas blakus nodarbošanās ir neatļauta, — tieslietu ministrs liek priekšā šai amatpersonai nekavējoties iesniegt lūgumu atlaist viņu no dienesta. Ja tāda persona neiesniedz minēto lūgumu, tad tā atlaižama no dienesta bez lūguma.

1. piezīme. Ja tiesu resora amatpersonu iecel kādā no ārpus kategorijām stāvošiem valsts amatiem, viņa amats paliek pagaidām vakants un tā pagaidu izpildīšanu var uzdot vispārējā kārtībā citam darbiniekam. Atstājot amatu, darbiniekam ir tiesība viena mēneša laikā, skaitot no amata nodošanas dienas, ieņemt savu agrāko vietu tiesu resorā, iesniedzot par to rakstisku paziņojumu. Tādā gadījumā darbinieks nesaņem atalgojumu par to laiku, par kuru viņš saņēmis atalgojumu, atstājot līdzšinējo amatu.

2. piezīme. Šī panta pirmā daļa neattiecas uz kooperatīviem vai bezpeļņas uzņēmumiem, kuros piedalās tikai tiesu darbinieki un viņu ģimenes locekļi.

218. Kad tiesnesim par noziedzīgu nodarījumu, kas neattiecas uz dienestu, piespriests krimināltiesāšanas kārtībā kāds sods, kaut arī tāds, ar kuru nebūtu saistīta tiesību zaudēšana stāvēt dienestā, tad šo apstākli nodod apspriest Senāta augstākai disciplinārtiesai, kura, pieprasījusi no tiesneša paskaidrojumu, var, raugoties pēc apstākļiem, nolemt atlaist viņu no amata.

220. Ja tieslietu ministrs ievēro:

1) ka tiesnesis pielaidis tādas dienesta nolaidības, par kurām viņam kaut arī nedraudētu atļaišana no amata ar tiesas spriedumu, bet kuraš sava svarīguma vai biežas atkārtotāšanās dēļ liecina, ka vainīgais tiesnesis neatbilst viņa ieņemtā amatam vai ka viņš acīm redzami neievēro savus pienākumus, vai

2) ka tiesnesis ārpus dienesta atļāvies tādu likumībai pretīgu vai peļamu rīcību, par kuru viņš gan nav saukts pie kriminālatbildības, bet kura, tāpēc ka tā nesaderas ar tiesneša amata godu un tikusi izpausta, laupa vainīgam tiesnesim viņa amatā vajadzīgo uzticību un cieņu, vai arī

3) ka tiesnesis, nostādījis sevi ar savu darbību dienesta vietā tādā stāvoklī, ka dod pamatotu iemeslu šaubīties, vai viņš turpmāk izpildīs savus pienākumus mierīgi un bezpartejiski, tomēr izvairās no viņam priekšā liktas pārceļšanās uz citu apvidu līdzīgā amatā, —

tad tieslietu ministrs šos apstākļus nodod apspriest Senāta augstākai disciplinārtiesai, kura, pieprasījusi no tiesneša paskaidrojumu, var nolemt: pirmos divos gadījumos — atlaist viņu no amata, bet pēdējā gadījumā — pārcelt viņu uz citu apvidu līdzīgā tiesneša amatā.

221. Bez iepriekšējā (220.) pantā norādītiem gadījumiem tieslietu ministram ir tiesība griezties ar priekšlikumu pie Senāta augstākās disciplinārtiesas arī tādos gadījumos, kad viņš ievēro, ka tiesnesis, vai nu savu amatu izpildot, vai savā iepriekšējā dienestā, nebūdam tiesnesis, vai sabiedriskā darbībā, vai, beidzot,

privātā dzīvē atļāvis tādu darbību, kas norāda uz nepietiekošu likuma ievērošanu un rada bažas, ka tiesnesis, savu amatu izpildot, var pieļaut nelikumību vai netaisnību.

222. 218. panta noteikums attiecas arī uz tiesnešiem, kas apcietināti par parādiem vai noteiktā kārtībā atzīti par maksātne-spējīgiem parādniekiem.

153. Personām, kas ieceltas tādos tiesnešu amatos, pie kuru izpildīšanas var stāties tikai pēc apstiprināšanas (143. p[ants]), jāierodas dienestā ne vēlāk kā vienu mēnesi no tās dienas, kurā viņām paziņots par apstiprināšanu. Pārejām tiesu amatos ieceltām personām šis mēneša termiņš skaitās no tās dienas, kurā viņām paziņots par iecelšanu.

143. Apgabaltiesu priekšsēdētājus, priekšsēdētāju biedrus un apgabaltiesu locekļus, Tiesu palātas priekšsēdētāju, departamentu priekšsēdētājus un Tiesu palātas locekļus, kā arī senatorus iecel un apstiprina Ministru kabinets no tieslietu ministra priekšā liktiem kandidātiem, un tikai pēc apstiprināšanas viņi var stāties pie amata izpildīšanas.

Attiecībā uz izmeklēšanas tiesnešiem piemērojami 18. panta noteikumi.

Ja tiesnesis (ieskaitot arī mirtiesnesi un izmeklēšanas tiesnesi) ir apstiprināts amatā, tad, paaugstinot vai ieceļot viņu citā tiesneša amatā, jauna apstiprināšana nav vajadzīga.

Tiesu iekārta. — R., 1936.

Pielikums nr. 60

Ministru kabinets 1940. g.
17. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMS KARAVĪRU DIENESTA LIKUMĀ

Karavīru dienesta likuma (Lik[umu] kr[ājums], 1939. g., 155) 37. panta c) punktu izteikt šādi:

37.

c) aktīvā kara dienesta un atvaļinātos virsnieku vietniekus, ja viņi beiguši attiecīgus kursus vai izturējuši pārbaudījumus un

ieguvuši praktiskas ierindas zināšanas armijas komandiera apstiprinātas programmas apjomā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 148.

Ministru kabinets 1939. g.
19. septembrī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

KARAVĪRU DIENESTA LIKUMS

37. Leitnanta dienesta pakāpē var paaugstināt: a) Kara skolas kursu beigušus kadetus, b) instruktorus par kaujas nopelniem un c) virsnieka vietniekus, atvaļinot no aktīvā kara dienesta, kā arī atvaļinātos, ja viņi beiguši attiecīgus kursus vai izturējuši pārbaudījumus un ieguvuši praktiskas ierindas zināšanas armijas komandiera apstiprinātas programmas apjomā.

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 25. sept. — Nr. 217; Likumu krājums, 1939. — Nr. 155.

Pielikums nr. 61

Ministru kabinets 1940. g.
17. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR DZĪVOKĻU ĪRES INSPEKCIJU

Likumā par dzīvokļu īres inspekciju (Lik[umu] kr[ājums], 1939. g., 230) izdarīt sekojošos pārgrozījumus un papildinājumus.

I. Likuma 1. un 4. pantu izteikt tā:

1. Pie Tieslietu ministrijas pastāv dzīvokļu īres inspekcija. To vada inspektors, kuru uz tieslietu ministra priekšlikumu ieceļ Ministru kabinets. Inspektoram pēc vajadzības ieceļ palīgus.

Kā padomdevēji ar lemjošām balsstiesībām inspekcijā darbojas 2 strādnieku organizāciju, 1 namsaimnieku un 1 īrnieku pārstāvis. Šiem pārstāvjiem tiek izraudzīti vietnieki pēc vajadzībām. Pārstāvjus un viņu vietniekus uz inspektora priekšlikumu ieceļ amatā tieslietu ministrs.

— 4. Veicot 2. panta 1. un 2. punktā norādītos uzdevumus, inspektors vai viņa palīgi var pieaicināt padomdevējus. 2. un 3. punktā norādīto uzdevumu veikšanai, kā arī 2.¹ pantā paredzēto īres maksu normēšanas jautājumu kārtošanai padomdevēju pieaicināšana ir obligatoriska, un jautājumi izlemjami ar balsu vairākumu.

II. Likumu papildināt ar sekojošo 2.¹ pantu, 5. panta piezīmi, 8.¹ pantu un 11. panta pēdējo teikumu:

2.¹ Dzīvokļu īres inspektors var kārtot un normēt īrnieku un izīrētāju attiecības, kā arī citus jautājumus sakarā ar telpu īri visās pilsētās un ciemos. Tāpat viņš var noteikt un regulēt īres maksas likumā sevišķi norādītos gadījumos (lik[uma] par telpu īri 37. p[anta] piez[īme]).

5.

Piezīme. Ja strīdu ceļ 1 vai 2 istabu dzīvokļu vai sīko amatniecības darbnīcu īrnieki, tad viņi atbrīvoti no šajā pantā minētās nodevas.

8.¹ Kad strīdnieki nepanāk izlīgumu, inspektors vai viņa palīgs pēc sava taisnīga ieskata un saskaņā ar likumu nosaka strīda telpas īres maksu. Ja neviens no strīdniekiem noteiktā laikā un kārtībā (11. p[ants]) nav iesniedzis prasību mirtiesnesim, tad inspektora vai viņa palīga noteiktā īres maksa iegūst tādu pašu spēku un nozīmi kā izlīguma gadījumā (8. p[ants]).

11. Prasība mirtiesnesim iesniedzama 2 nedēļu laikā, skaitot no tās dienas, kad lieta, nepanākot izlīgumu, izbeigta dzīvokļu īres inspekcijā.

Šie pārgrozījumi un papildinājumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 149.

Ministru kabinets 1939. g.
21. decembrī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR DZĪVOKĻU ĪRES INSPEKCIJU

1. Pie Tieslietu ministrijas pastāv dzīvokļu īres inspekcija. To vada inspektors, kuru uz tieslietu ministra priekšlikumu ieceļ Ministru kabinets. Inspektoram pēc vajadzības ieceļami palīgi. Kā padomdevēji inspekcijā darbojas četri locekļi, no kuriem divus izrauga Tirdzniecības un rūpniecības kamera, vienu — Darba kamera un vienu — Profesiju kamera. Inspektora palīgus ieceļ un kameru pārstāvjus apstiprina amatā tieslietu ministrs.

4. 2. panta 1. un 2. punktā norādītos uzdevumus veicot, inspektors vai viņa palīgi var pieaicināt padomdevējus, bet 2. panta 3. punktā norādīto uzdevumu veikšanai padomdevēju pieaicināšana ir obligatoriska.

2. Inspekcijas uzdevumi ir:

1) būt par samierināšanas iestādi starp īrniekiem un izīrētājiem visos strīdos par īres maksas apmēru vai par jautājumiem, kas atkarīgi no īres maksas apmēra, ja šie strīdi pakļauti likumam par telpu īri;

2) uzraudzīt un vērot telpu īres normu piemērošanu un iedarbību; pētīt visus apstākļus, kas ietekmē un noteic īrnieku un izīrētāju attiecības, to starpā īres maksas atkarību no namu vai telpu atrašanās vietas, telpu platības, labierīcībām, būvizmaksas, ekspluatācijas izdevumiem un citiem nozīmīgiem apstākļiem;

3) izstrādāt ierosinājumus un sniegt atzinumus telpu īres jautājumos to tainīgai un paliekošai nokārtošanai.

11. Pie 2. panta 1. punktā norādīto strīdu izšķiršanas tiesā mirtiesnesis uz Civilprocesa likuma 36. panta 11. punkta pamata stājas tikai tad, ja prasītājs iesniedz pierādījumus, ka prasībā norādītais strīds inspekcijā bijis ierosināts, bet nav atrisināts izlīguma ceļā; šo apstākļu pierādīšanai inspekcija visām ieinteresētām personām izsniedz izziņas.

1939. g. 23. decembrī

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 28. dec. — Nr. 293; Likumu krājums, 1939. — Nr. 230.

Pielikums nr. 62

Ministru kabinets 1940. g.
17. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR TELPU ĪRI

Likumā par telpu īri (Lik[umu] kr[ājums], 1924. g., 91, 1934. g., 231 un 1939. g., 195) izdarīt sekojošus pārgrozījumus un papildinājumus:

I. Likuma 1. panta ievadteikumu un 37. panta otro daļu izteikt tā:

1. Šis likums attiecas uz šādām tieslietu ministra noteiktās pilsētas izīrējamām telpām.

37.

Par telpām, kas minētā laikā bija izīrētas par pazeminātu īres maksu vai nemaz nebija izīrētas, vai bija paša namsaimnieka ieņemtās vai kurām īres maksa ir nesamērīgi augsta, strīda gadījumā īres maksa noteicama pēc 1937. g. 1. decembra vidējās īres maksas par līdzīgām telpām tajā pašā namā vai tuvākā apkārtnē, izņemot īres maksas namos, kas celti vai izbūvēti pēdējo triju gadu laikā.

II. Likumu papildināt ar sekojošu jaunu otro nodaļu (8.— 11. p[ants]) un 37. panta piezīmi:

Otrā nodaļa

TIESĀŠANAS KĀRTĪBA ĪRES LIETĀS

8. Iztiesājot īres lietas, miertiesnesis piemēro Civilprocesa likuma noteikumus ar šajā likumā paredzētiem izņēmumiem.

9. Miertiesas sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās miertiesnesis un pa vienam strādnieku vai īrnieku un namsaimnieku pārstāvim.

10. Strādnieku, īrnieku un namsaimnieku pārstāvjus ieceļ tieslietu ministrs uz īres lietu pārzinātāja miertiesneša priekšlikuma līdzīgā skaitā no strādnieku organizāciju, īrnieku un namsaimnieku izraudzītiem kandidātiem. Ieceļamo pārstāvju skaitu noteic miertiesnesis. Ja viņi uz tiesas sēdi nevar ierasties no viņiem neatkarīgu iemeslu dēļ, tad laikus par to jāpaziņo miertiesnesim, kurš tadā gadījumā aicina uz sēdi citu pārstāvi.

Strādnieku, īrnieku vai namsaimnieku pārstāvis, kas bez dibi-
nāta iemesla nav ieradies 2 sēdēs, uzskatāms par izstājušos, un
viņa vietā ieceļams jauns pārstāvis parastā kārtībā.

37.

Piezīme. Dzīvokļu īres inspektors vajadzības gadījumā var
noteikt zemākas un arī augstākas īres maksas, nekā paredzēts
šajā pantā.

III. Likuma 34. panta pirmā daļā starp vārdiem «griezties pie»
un «tiesas» iespraust vārdus «dzīvokļu īres inspektora vai».

IV. Likuma 1. panta piezīmi atcelt.

Šie pārgrozījumi un papildinājumi stājas spēkā izsludināša-
nas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162: Likumu krājums, 1940. —
Nr. 150.

Ministru kabinets 1939. g.
23. novembrī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR TELPU ĪRI

1. Šis likums attiecas uz sekojošām izīrējamām telpām Rīgā,
Jelgavā un Daugavpilī:

a) dzīvokļiem, istabām un gultas vietām ar vai bez piederu-
miem;

b) telpām, kuras ir savām tiešām vajadzībām izglītības,
audzināšanas un labdarības iestādes, slimnīcas, slimo kases un
bepeļņas rakstura biedrības un organizācijas;

c) siko amatnieku darbnīcām.

Piezīme. Šā likuma 37. panta noteikumi neattiecas uz na-
miem, kas celti vai izbūvēti pēc 1928. gada 1. decembra, ja
vien kādas telpas nav bijušas izīrētas jau agrāk.

37. Īres maksa par izīrējamām telpām ar vai bez piederumiem
un ērtībām, neierēķinot centrālapkurināšanas izdevumus, strīdu

gadījumā nosakāma pēc tās īres maksas, kāda pastāvēja 1937. g. 1. decembrī.

Par telpām, kas šajā laikā bija izīrētas sevišķu attiecību dēļ par brīvu vai par pazeminātu īres maksu vai nemaz nebija izīrētas, vai bij paša namsaimnieka ieņemtās, strīdu gadījumā īres maksa nosakāma pēc 1937. g. 1. decembra īres maksas par līdzīgām telpām tajā pašā namā vai tuvākā apkārtnē, izņemot 1. panta piezīmē minētos namus.

1939. g. 25. novembrī

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1939. — 25. nov. — Nr. 268; Likumu krājums, 1939. — Nr. 195.

Saeima ir pieņēmusi un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR TELPU ĪRI

34. Prasība par īrnieka izlikšanu īres naudas nesamaksāšanas dēļ atkrīt, ja īrnieks pierāda, ka viņš līdz 32. panta 1. un 2. punktā minētai iesūdzības dienai šai likumā paredzēto pienācīgo īres maksu izīrētājam piedāvājis vai to iemaksājis īres valdes depozītā, vai arī strīdu gadījumā par īres apmēru griezies pie īres valdes¹ ar lūgumu noteikt pienācīgās īres maksas apmērus.

Ja īrnieks pierāda, ka viņš nav termiņā samaksājis īres maksu no viņa neatkarīgu nepārvaramu apstākļu dēļ, tad īres valde var noteikt laiku, līdz kuram īres maksa īrniekam jānomaksā, un apturēt izlikšanu līdz tam laikam.

32. Irētājam ir tiesība prasīt īres līguma atcelšanu un īrnieka izlikšanu, ja:

1) dzīvokļa, istabas vai gultas vietas īrnieks pēc īres maksas termiņa notecēšanas, neraugoties uz izīrētāja atgādinājumu, nav 10 dienu laikā no šī atgādinājuma samaksājis no viņa termiņā pienācīgo īres maksu;

2) šī likuma 1. panta b) un c) punktā minēto telpu īrnieks nav samaksājis termiņā no viņa pienācīgo īres maksu līdz sūdzības iesniegšanai.

Rīgā 1924. g. 16. jūnijā

Valsts prezidents J. Čakste

Valdības Vēstnesis. — 1924. — 16. jūn. — Nr. 133; Likumu krājums, 1924. — Nr. 91.

¹ Saskaņā ar 1934. gadā pieņemtajiem pārgrozījumiem likumā par telpu īri aizrādījumi uz «īres valdēm» attiecīgi tika atvietoti ar aizrādījumu uz «tiesu». (Valdības Vēstnesis. — 1934. — 7. sept. — Nr. 201; Likumu krājums, 1934. — Nr. 231.)

Pielikums nr. 63

PĀRGROZĪJUMI VALSTS ELEKTROTEHNISKĀS FABRIKAS STATŪTOS

(izdoti uz likuma par autonomiem valsts uzņēmumiem —
Lik[umu] kr[ājums],
1935. g., 192 — 2. panta pamata)¹

Valsts elektrotehniskās fabrikas statūti² (Lik[umu] kr[ājums], 1936. g., 47) 2. un 4. pantā, 8. panta 2., 5. un 10. punktā un 12. un 17. pantā norādījumu uz «satiksmes ministru» atvietot ar norādījumu uz «finansu ministru».

Šie statūtu grozījumi stājas spēkā, sākot ar 1940. g. 17. jūliju.

Rīgā 1940. g. 17. jūlijā

Ministru prezidents prof. Dr.
A. Kirhenšteins
Satiksmes ministrs J. Jagars
Finansu ministrs K. Karlsons

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 19. jūl. — Nr. 161.

¹ Saskaņā ar Likuma par autonomiem valsts uzņēmumiem 2. pantu «uzņēmumi darbojas uz Ministru kabineta apstiprināto statūtu pamata». (Valdības Vēstnesis. — 1935. — 3. dec. — Nr. 275; Likumu krājums, 1935. — Nr. 192.)

² Sk. pielikumu nr. 53.

Pielikums nr. 64

NOTEIKUMI PAR VALSTS DARBINIEKU ATALGOJUMU

(Izdots Latvijas Republikas Satversmes
81. panta kārtībā)

50. Virsnieki, sanitārvirsnieki un kara ierēdņi saņem ieročus, uzkabes priekšmetus, apģērbu, apavus un veļu no valsts pret samaksu pēc pastāvošiem noteikumiem par iegādāšanas cenām. Iestājoties dienestā, viņiem izsniedz vienreizēji bez maksas pastāvošos noteikumus norādīto apģērbu, uzkabes, apavus, veļu un gultas drēbes.

Virsdienesta karavīri saņem apģērbu, apavus, veļu un kauj-tērpu, un ieroču saskaņā ar likumu par virsdienesta karavīriem (Lik[umu] kr[ājums], 1925. g., 69).

1929. g. 27. jūnijā

Valdības Vēstnesis. — 1929. — 29. jūn. — Nr. 142; Likumu krājums, 1929. — Nr. 156.

Pielikums nr. 65

Ministru kabinets 1940. g.
19. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI LIKUMĀ PAR VALSTS ROBEŽU APSARDZĪBU

Likumā par valsts robežu apsardzību (Lik[umu] kr[ājums], 1935. g., 44 un 1936. g., 183) izdarīt sekojošus pārgrozījumus:

I. Papildināt ar šādu 27.¹ pantu:

27.¹ Robežsargu brigādes komandiera palīgs veic brigādes komandiera norādītus uzdevumus un izpilda brigādes komandiera pienākumus pēdējā prombūtnē vai slimības gadījumos.

II. 28. pantā¹ svītrot: «Viņš izpilda brigādes komandiera pienākumus pēdējā prombūtnē vai slimības gadījumos.»

Šie pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 151.

¹ Likumā par valsts robežu apsardzību, kas bija pieņemts 1935. g. 26. martā, 28. pants bija izteikts šādi: «Brigādes štāba priekšnieks pārzina un vada štāba darbību pēc brigādes komandiera norādījumiem. Viņš izpilda brigādes komandiera pienākumus pēdējā prombūtnē vai slimības gadījumos. Štāba priekšnieks ir tiešais priekšnieks štāba darbiniekiem, priekšnieks visiem sargiem, robežuzraugiem un sardžu priekšniekiem un vecākais attiecībā pret visiem pārējiem robežsargiem līdz bataljonu komandieriem, tos ieskaitot.» (Valdības Vēstnesis. — 1935. — 30. marts. — Nr. 75; Likumu krājums, 1935. — Nr. 44.)

Pielikums nr. 66

Ministru kabinets 1940. g.
19. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR NACIONĀLĀS CELTNIECĪBAS KOMITEJAS LIKUMA ATCELŠANU

Likumu par Nacionālās celtniecības komiteju (Lik[umu] kr[ājums], 1936. g., 7) atcelt.

Šis likums stājas spēkā tā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 152.

LIKUMS PAR NACIONĀLĀS CELTNIECĪBAS KOMITEJU

1. Nacionālā celtniecības komiteja pārzina visāda veida celtniecību, saskaņojot valsts pašvaldību un privāto celtniecības darbu un izstrādājot tam noteiktu plānu un pakāpenību.

2. Nacionālā celtniecības komiteja darbojas pie Ministru kabineta. Ministru kabinets ieceļ tās locekļus. Komitejas priekšsēdētāju ieceļ ministru prezidents no komitejas locekļu vidus. Komitejas sēdes sasauc un vada priekšsēdētājs vai viņa nozīmēts komitejas loceklis.

3. Nacionālās celtniecības komitejas uzdevums ir:

1) izstrādāt valsts ievērojamāko celtniecības darbu plānu;
2) saskaņot ar šo plānu pašvaldību un privāto celtniecību un rūpēties par šā plāna pakāpenisku izpildīšanu;

3) sekmēt sabiedriski nepieciešamu celtnu jaunbūvi un valsts izdaiļošanu pieminekļiem un citiem mākslas darbiem;

4) noskaidrot materiālo līdzekļu jautājumu celtniecībai un sekmēt līdzekļu rašanu atsevišķu celtniecības uzdevumu veikšanai;

5) rūpēties par pilsētu un biezi apdzīvotu vietu izdaiļošanu, plānveidīgu izbūvi un pievienošanu valsts satiksmes ceļiem;

6) rūpēties par izcilu skaisto apvidu labo izskatu un īpatnības izkopšanu un aizsargāšanu;

7) sekmēt Rīgas izbūves darbu pieskaņošanu galvas pilsētas vajadzībām;

8) nostiprināt celtniecības darbā latviski nacionālo garu;

9) ierosināt vēsturisku un mākslinieciski vērtīgu celtnu aizsardzību;

10) sekmēt sagruvušu būvju savešanu kārtībā vai nojaukšanu;

11) sekmēt lauku būvniecību no lietderības, labierīcības un zemes izdaiļošanas viedokļa;

12) pārzināt un kārtot citus celtniecības jautājumus, kas pēc savas būtības ietilpst komitejas uzdevumos.

4. Valsts un pašvaldības iestādes izsniedz komitejai uz tās pieprasījumu visas ziņas un materiālus par celtniecības jautājumiem.

5. Komiteja pārbauda visus Ministru kabinetam apstiprināšanai iesniedzamos celtniecības projektus.

6. Pie komitejas pastāv padome, kuras locekļus uz vienu kalendāra gadu ieceļ komitejas priekšsēdētājs. Padomes sēdes vada komitejas priekšsēdētājs vai viņa nozīmēts komitejas loceklis.

7. Padome apspriež un dod savus atzinumus par jautājumiem,

kurus tai ceļ priekšā komiteja. Padomes locekļi var ierosināt ar celtniecību saistītu jautājumu apspriešanu komitejā un padomē. Komiteja un padome var nodibināt komisijas atsevišķu jautājumu apstrādāšanai.

8. Komiteja nodibina lielākās pilsētās un atsevišķos apriņķos vietējās komitejas un nosaka to sastāvu. Vietējās komitejas izpilda Nacionālās celtniecības komitejas dotos uzdevumus, iesniedz pieprasītās ziņas, atsauksmes un ierosinājumus nacionālās celtniecības jautājumos.

9. Komiteju un padomes locekļi atlīdzību nesaņem. Darbinieku atalgošana, kā arī atlīdzība par sevišķu darbu pildīšanu atvēlēto līdzekļu apmērā. Vietējo komiteju darbvedību veic Nacionālās celtniecības komitejas noteiktas valsts vai pašvaldības iestādes.

Rīgā 1936. g. 14. janvārī

Ministru prezidents K. Ulmanis
Ministru prezid[enta] biedrs M. Skujenieks

Valdības Vēstnesis. — 1936. — 17. janv. — Nr. 13; Likumu krājums, 1936. — Nr. 7.

Pielikums nr. 67

Ministru kabinets 1940. g.
19. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMI UN PAPILDINĀJUMI LIKUMĀ PAR TIRDZNICĪBAS UN RŪPNIECĪBAS UZŅĒMUMU ĀRKĀRTĒJO UZRAUDZĪBU

Likumā par tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu ārkārtējo uzraudzību (Lik[umu] kr[ājums], 1939. g., 197) izdarīt šādus pārgrozījumus un papildinājumus:

I. Likumā vārdus «tirdzniecības un rūpniecības ministrs» atvietot ar vārdiem «finansu ministrs».

II. Līdzšinējā likuma virsraksta vietā likt šādu virsrakstu:
«Likums par saimniecisko uzņēmumu ārkārtējo uzraudzību».

III. Likuma 1. pantu papildināt ar šādu otru rindkopu: «Tāpat finansu ministram ir tiesība atcelt no amata sabiedrības revīzijas komisijas locekļus un saziņā ar valsts kontrolieri viņu vietā iecelt vienu vai vairākus revidentus.»

IV. Likuma 4. pantā un 5. panta 2. punktā pēc vārda «komanditsabiedrībām» vai «komanditsabiedrības» iespraust attiecīgā locījumā «., valsts, pašvaldību un privātām kredītiestādēm, kopdarbības sabiedrībām un koprēderejām..».

Sie pārgrozījumi un papildinājumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 153.

Ministru kabinets 1939. g.
28. novembrī ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR TIRDZNICĪBAS UN RŪPNĪCĪBAS UZŅĒMUMU ĀRKĀRTEJO UZRAUDZĪBU

1. Ja tirdzniecības un rūpniecības ministrs atzīst, ka Latvijas tautsaimniecības vai valsts aizsardzības intereses to prasa vai ka sakarā ar uzņēmuma akcionāru, pājinieku vai sabiedrības amatpersonu izstāšanos no Latvijas pavalstniecības un izceļošanu uz ārzemēm akciju vai paju sabiedrība vairs nevar turpināt Latvijas tautsaimniecības interesēm atbilstošu darbību, viņam ir tiesība atcelt no amata sabiedrības valdes, padomes vai likvidācijas komisijas locekļus un iecelt viņu vietā citas personas.

2. Ieceltām sabiedrību amatpersonām ir visas tās pašas tiesības un pienākumi, kādi pēc likuma vai statūtiem piekrit izvēlētām amatpersonām pēc viņu ieņemamā amata.

3. Ministra atceltie valdes, padomes vai likvidācijas komisijas locekļi nevar prasīt nekādu atlīdzību sakarā ar viņu atcelšanu no amatiem, nedz atalgojumu par laiku no atcelšanas līdz pilnvaru laika notecējumam.

4. 1. pantā norādītos gadījumos ministram ir arī tiesība iecelt pilnvarniekus: vienpersonīgiem uzņēmumiem, atklātām sabiedrībām un komanditsabiedrībām un, neatceļot no amata valdes, padomes vai likvidācijas komisijas locekļus, arī akciju un paju sabiedrībām.

5. Pilnvarniekam ir tiesība:

1) piedalīties akciju vai paju sabiedrības pilnās sapulcēs, kā arī valdes, padomes, likvidācijas komisijas un revīzijas komisijas sēdēs;

2) pārraudzīt 1. punktā minēto orgānu, vienpersonīga tirgotāja, atklātas sabiedrības vai komanditsabiedrības darbību un

3) vajadzības gadījumā apturēt ar savu rīkojumu 1. un 2. punktā minēto orgānu vai personu lēmumu izpildīšanu.

6. Ministra ieceltie sabiedrības orgānu locekļi vai pilnvarnieki saņem ministra noteiktu atlīdzību uz uzņēmuma rēķina, pie kam ieceltiem orgānu locekļiem atlīdzība nevar būt augstāka par to, kādu saņēmuši šo orgānu agrākie locekļi.

7. Sūdzības par pilnvarnieka rīkojumiem (5. p[anta] 3. punkts) un rīcību var iesniegt uzraudzītās sabiedrības akcionāri vai pajinieki, atklātie sabiedrības vai komanditsabiedrības biedri vai uzraudzītais vienpersonīgais uzņēmējs vienīgi tirdzniecības un rūpniecības ministram 7 dienu laikā, skaitot no rīkojuma izdošanas dienas. Ministra lēmums šajās lietās ir galīgs un nav pārsūdzams.

8. Ministram ir tiesība ar rīkojumu:

1) noteikt, lai atsevišķu akciju sabiedrību Latvijā esošās uzrādītāju akcijas ministra noteiktā laikā tiktu pārrakstītas uz vārdu, līdz ar to atceļot attiecībā uz šīm akcijām statūtu noteikumus par uzrādītāju akcijām;

2) noteikt, ka 1. punktā norādītās akcijas var atsavināt tikai ar ministra piekrišanu.

9. Šī likuma vai uz tā pamata izdotas instrukcijas noteikumu pārkāpējus ministrs var sodīt ar naudas sodu līdz Ls 50 000,—. Ministra lēmumu var pārsūdzēt vienīgi Senāta Administratīvā departamentā.

10. Likuma par akciju un paju sabiedrībām (Lik[umu] kr[ājums], 1937. g., 220) noteikumi, ciktāl tie runā pretim šim likumam, nav piemērojami.

11. Valsts neatbild par zaudējumiem, kas būtu cēlušies, šo likumu izvedot dzīvē.

12. Instrukciju šā likuma piemērošanai var izdot tirdzniecības un rūpniecības ministrs.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā un paliek spēkā līdz

1940. gada 31. decembrim. Sabiedrībās, kas bija pakļautas 1. pantā minētai ārkārtējai uzraudzībai, pirms 1940. g. 31. decembra jāizdara visu orgānu pilnīga pārvēlēšana.

Rīgā 1939. g. 29. novembrī

K. Ulmanis,
Valsts un ministru prezidents

—
Valdības Vēstnesis. — 1939. — 29. nov. — Nr. 271; Likumu krājums, 1939. — Nr. 197.

Pielikums nr. 68

Ministru kabinets 1940. g. 19. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

LIKUMS PAR VISPĀRĒJĀS LAUKSAIMNIECĪBAS BANKAS PIEVIEŅOŠANU VALSTS ZEMES BANKAI

1. Vispārējā lauksaimniecības banka pievienojama Valsts zemes bankai. Valsts zemes banka pārņem Vispārējo lauksaimniecības banku ar visiem tās aktīviem un pasīviem un turpina tās darbību savā vārdā saskaņā ar pastāvošiem likumiem un rīkojumiem.

2. Visas tiesības un pienākumi, kas noteikti likumā par Vispārējo lauksaimniecības banku (Lik[umu] kr[ājums], 1938. g., 223) vai noteikti Vispārējai lauksaimniecības bankai citos likumos un rīkojumos, automātiski pāriet uz Valsts zemes banku.

3. Likuma par Vispārējo lauksaimniecības banku 2., 3. un 26.—38. pants atcelts, un to vietā piemērojami attiecīgie noteikumi par Valsts zemes banku (Kredītlik[ums], 1938. g. izd[evums], 112.—206. p[ants]).

4. Noteikumus par Vispārējās lauksaimniecības bankas operā-

ciju turpināšanu Valsts zemes bankā izdod finansu ministrs saziņā ar zemkopības ministru.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 154.

Pielikums nr. 69

Ministru kabinets 1940. g.
19. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR UZŅĒMUMU DARBĪBAS NODROŠINĀŠANU

1. Saimnieciskās darbības nepārtrauktai uzturēšanai, saimnieciskās rosības sekmēšanai, kā arī valsts un tautas vajadzību apmierināšanai tirdzniecībā, rūpniecībā, amatniecībā, kredītsaimniecībā un transportā uzņēmuma īpašniekam, valdei vai atbildīgajam vadītājam jārūpējas kā labam un kārtīgam veikalniekam par izejvielu, materiālu, preču un citu nepieciešamo līdzekļu apgādi un par uzņēmuma turpmākās produktīvās darbības nodrošināšanu.

Akciju un paju sabiedrību likvidācija pieļaujama vienīgi ar finansu ministra piekrišanu.

2. Iepriekšējā pantā norādītiem uzņēmējiem noliegts no veikalnieciskās darbības iegūtos līdzekļus guldīt kredītiestādēs uz citu personu vārdiem vai nodot citām personām, ja līdzekļu noguldīšana vai nodošana nav sakarā ar uzņēmuma veikalniecisko darbību. Tāpat noliegts iegūtos līdzekļus ieguldīt citā mantā, ja tas nav nepieciešams uzņēmuma veikalnieciskās darbības uzturēšanai.

3. Uzņēmējam aizliegts turēt kasē skaidrā naudā lielākas summas nekā tās, kas nepieciešamas uzņēmuma tuvāko dienu vajadzību apmierināšanai; pārējie uzņēmuma brīvie naudas līdzekļi jāglabā kredītiestādē.

4. Aizliegts izmaksāt akciju un paju sabiedrību, kā arī kopdarbības sabiedrību un koprēdereju vēlētām amatpersonām, direktoriem, uzņēmuma atbildīgiem vadītājiem, pilnvarotiem un prokūristiem lielāku atalgojumu, nekā šīs personas saņēmušas 1939. g., kaut arī par atalgojuma paaugstināšanu būtu lēmuši šo sabiedrību orgāni. Izņēmumi pieļaujami vienīgi ar finansu ministra piekrišanu.

5. Gratifikāciju, tantjēmu un dažādu naudas balvu izmaksa uz uzņēmuma rēķina atļauta tikai ar finansu ministra piekrišanu. Rerezentācijas izdevumos ievērojama vislielākā taupība, un tie pieļaujami vienīgi uzņēmuma veikalnieciskās interesēs.

6. Šā likuma pārkāpējus finansu ministrs var sodīt ar naudas sodu līdz Ls 50 000 vai ar arestu līdz 1 gadam, vai ar abiem šiem sodiem kopā.

Šīs lietas tiesu iestādēm nepiekrīt, izņemot Senāta Administratīvo departamentu.

7. Instrukciju šā likuma piemērošanai var izdot finansu ministrs.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 155; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 435., 436. lpp.

Pielikums nr. 70

Ministru kabinets 1940. g. 19. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

LIKUMS PAR KORUPCIJAS APKAROŠANU

1. Dienestpersonas likumības apziņas stiprināšanas un valsts tiesisko pamatu izveidošanas nolūkā prokuratūrai vai attiecīgā resora vadītājam ir tiesība pārbaudīt, vai dienestpersona savu mantu ieguvusi godīgā ceļā, un pamatotu šaubu gadījumā piepra-

sīt no dienestpersonas izsmeļošas ziņas par viņai piederošās mantas iegūšanu.

2. Pienākums sniegt ziņas par mantas iegūšanu saista jebkuru dienestpersonu vēl 10 gadu laikā pēc tam, kad viņa jau atstājusī dienestu, kaut arī dienesta atstāšana būtu notikusi pirms šī likuma spēkā stāšanās.

3. Ziņas par mantas iegūšanu var pieprasīt arī no dienestpersonas laulātiem, lejupeņiem un augšupējiem.

4. Persona, kas liegusies sniegt uz šā likuma pamata pieprasītās ziņas vai ir sniegusi nepareizas ziņas, sodāma ar pārmācības namu.

5. Lietas par šā likuma 4. pantā minētiem noziedzīgiem nodarījumiem ierosina prokurors pēc vispārējiem Kriminālprocesa likuma noteikumiem.

6. Šā likuma nozīmē negodīgi iegūtā manta konfiscējama. Par mantas konfiskāciju katrā gadījumā lemj vispārējās tiesu iestādes krimināltiesāšanas kārtībā.

7. Uz prokuratūras ierosinājumu tiesa var dot rīkojumu prasību nodrošinājuma kārtībā nekavējoties apķīlāt dienestpersonas vai šā likuma 3. pantā minētās personas mantu.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 156; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 186. lpp.

Pielikums nr. 71

Ministru kabinets 1940. g.
19. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR ZEMES SPEKULĀCIJAS APKAROŠANU

1. Lauku nekustamus īpašumus līdz turpmākam aizliegts atsavināt, iegūt, apvienot vai sadalīt bez tieslietu un zemkopības ministru atļaujas.

2. Šis likums neattiecas uz lauku nekustamiem īpašumiem, kurus iegūst vai atsavina valsts vai pašvaldības.

3. Tiesās ierosinātās lietas par lauku nekustamu īpašumu apvienošanu vai sadalīšanu līdz turpmākam apturamas.

Var ierosināt vai turpināt lietas par apstiprināšanos mantojuma tiesībās pēc likuma vai rīkojuma nāves gadījumam.

4. Ministru kabinets var nolemt atzīt par spēkā neesošiem līdz šā likuma spēkā nākšanai pēc 1939. g. 1. oktobra spekulatīvos nolūkos noslēgtos darījumus par lauku nekustamu īpašumu atsavināšanu, apvienošanu vai sadalīšanu.

5. Likums par nekustamu īpašumu iegūšanu (Lik[umu] kr[ājums], 1934. g., 81),¹ ciktāl tas runā pretim šim likumam, nav spēkā.

6. Par šā likuma 1. panta pārkāpšanu vainīgie sodāmi pēc Sodu likuma noteikumiem.

Likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 157; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 434. lpp.

¹ Tekstā kļūda. Domāts likums par nekustamas mantas iegūšanu, kurš bija pieņemts Saeimā 1934. g. 23. martā (Valdības Vēstnesis. — 1934. — 5. apr. — Nr. 74; Likumu krājums, 1934. — Nr. 81).

Pielikums nr. 72

Ministru kabinets 1940. g. 19. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZIJUMI IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS NOLIKUMĀ

Izglītības un kultūras nolikumā (1937. g. izd[evums]) izdarīt sekojošus pārgrozījumus:

88. panta pirmajā rindkopā pēc vārda «klases» likt punktu un svītrot rindkopas pārējo daļu; tā paša panta piezīmē svītrot vār-

dus «sagatavošanas un» un piezīmi beigās papildināt ar teikumu «1940./41. māc[ību] gadā pie ģimnāzijām var darboties 2. sagatavošanas klase».

90. pantu svītrot.

93. panta piezīmi svītrot.

96. panta pirmajā rindkopā vārdu «piektajā» atvietot ar vārdu «pirmajā», pēc vārda «vidusskola» likt punktu un svītrot teikuma pārējo daļu; tā paša panta trešajā rindkopā svītrot vārdus «vai pārbaudot tos».

105. panta pirmajā teikumā skaitļus «2—4» atvietot ar skaitļiem «1—4», likt pēc vārda «klasēm» punktu un svītrot teikuma pārējo daļu.

108. panta trešajā rindkopā svītrot otro teikumu.

109. pantu izteikt šādi:

109. 3 un 4 klašu arodskolu beigušajiem ir tiesība iestāties bez pārbaudījumiem attiecīgā tipa 4 klašu vakara tehnikumu pirmajā klasē, bet 5, 2 $\frac{1}{2}$ un 2 gadu tehnikumos pēc Izglītības ministrijas izdotiem noteikumiem.

111. panta pirmajā rindkopā pēc vārda «komercskolas» iespraust vārdus «dzelzceļu tehniskā vidusskola», pēc vārda «institūti» likt punktu un svītrot rindkopas pārējo daļu.

112. panta trešo rindkopu svītrot.

113. pantu izteikt šādi:

113. 5 klašu tehnikumu un dzelzceļu tehniskās vidusskolas pirmajā klasē uzņem skolēnus, kas uzrāda liecību par pamatskolas pilna kursa beigšanu ar tiesību iestāties vidusskolā, 4 klašu vakara tehnikumu pirmajā klasē — skolēnus ar attiecīgas nozares arodskolas nobeigtu izglītību un 2 un 2 $\frac{1}{2}$ gadu tehnikumu pirmajā klasē — vidusskolu beigušos, kā arī 3 un 4 klašu arodskolu beigušos pēc Izglītības ministrijas izdotiem noteikumiem.

114. panta 3. punktā vārdus «sanitārās tehnikas» atvietot ar vārdiem «pilsētu izbūves», 5. punkta beigās pēc vārda «nozari» likt semikolu un svītrot vārdu «un», 6. punkta beigās likt semikolu un nodaļu uzskaitījumu papildināt ar šādiem 7. un 8. punktiem:

7) dzelzceļu ekspluatācijas nodaļa;

8) pasta un telegrāfa nodaļa.

115. pantā vārdu «tehnikumu» atvietot ar vārdiem «tehnisko arodu vidusskolu».

119. panta piezīmē svītrot vārdus «sagatavošanas klases».

123. pantā skaitļus «5, 3 un 2» atvietot ar skaitļiem «5 un 4».

125. pantā svītrot skaitli «90».

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 158.

IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS NOLIKUMS

88. Ģimnāzijai ir piecas klases; augstāko no tām sauc par pirmo klasi.

Katras klases kurss normāli veicams vienā mācības gadā. Bez sevišķi svarīgiem iemesliem skolēns nav atstājams vienā klasē ilgāk pa diviem gadiem.

Mācības gada ilgums ir 200—240 darba dienas. (Par mācības un svētku dienām skolās sk. II pielik[umu].)

Ģimnāziju var apvienot ar pamatskolu.

Piezīme. Pie ģimnāzijām var atvērt sagatavošanas un speciālas klases un kursus saskaņā ar Izglītības ministrijas apstiprinātiem noteikumiem un mācības programmām.

90. Ģimnāzijas ir atsevišķas zēniem un meitenēm vai arī kopējas.

93. Priekšmetu izvēli atsevišķiem tipiem, kā arī normālas mācības plānus un programmas noteic vai apstiprina Izglītības ministrija, piegriežot īpašu vērību: klasiskajās ģimnāzijās — antīkai kultūrai un klasiskajām valodām, humanitārajās ģimnāzijās — humanitāriem priekšmetiem un valodām un reālģimnāzijās — dabas zinātnēm un matemātikai.

Piezīme. Pie klasiskajām ģimnāzijām pastāv divas sagatavošanas klases, kurās no vecajām valodām māca vismaz latīņu valodu.

96. Ģimnāzijas piektajā klasē uzņem skolēnus, kas uzrāda liecību par pamatskolas pilna kursa beigšanu ar tiesību iestāties vidusskolā pēc papildu pārbaudījuma priekšmetos, kuri ir īpatnēji attiecīgajam ģimnāzijas tipam.

Citās ģimnāzijas klasēs uzņem skolēnus ar vajadzīgām priekšzināšanām pēc pārbaudījuma vai, ja skolēns nāk no tā paša tipa ģimnāzijas attiecīgās klases, pēc liecības.

Uzņemot skolēnus vai pārbaudot tos, jāgriež vērība ne vien uz zināšanām, bet arī uz spējām un līdzšinējās skolas atsauksmēm.

105. Arodskolas ir ar 2—4 klasēm; zemāko no tām sauc par pirmo klasi. Teorētiskais kurss ikvienā klasē normāli veicams vienā mācības gadā.

Piezīme. Pie arodskolām var atvērt speciālas klases un kursus pēc Izglītības ministrijas apstiprinātiem noteikumiem un programmām.

108. Arodskolu pirmajā klasē uzņem skolēnus, ne jaunākus par 14 gadiem, ar priekšzināšanām pilnas pamatskolas kursa apmērā.

Citās klasēs skolēnus uzņem pēc pārbaudījuma vai uz liecības pamata, ja skolēns nāk no tā paša tipa skolas attiecīgās klases.

Ja uz pirmo klasi pieteicas vairāk skolēnu, nekā ir brīvu vietu, priekšroka dodama tiem, kas jau attiecīgajā arodā ieguvuši praksi. Citiem noturami dažos priekšmetos konkursa pārbaudījumi pamatskolas kursa robežās.

109. 3 un 4 klašu arodskolu beigušajiem triju gadu laikā ir tiesības iestāties bez pārbaudījumiem attiecīga tipa 3 klašu arodu vidusskolu zemākajā klasē, bet 5, 4 un 2 klašu arodu vidusskolās — pēc Izglītības ministrijas izdotiem noteikumiem.

111. Arodu vidusskolas ir: tehnikumi, komercskolas un speciāli institūti; arodu vidusskolu augstāko klasi sauc par pirmo klasi.

Katrs speciāls institūts darbojas uz atsevišķa likuma pamata.

1. piezīme. Par internātiem pie valsts arodu skolām skat. III pielikumu.

2. piezīme. Noteikumi par privātām skaņu mākslas iestādēm pielikti klāt IV pielikumā.

112. Tehnikumi ir ar 2—5 klasēm.

Katras klases teorētiskais kurss normāli veicams vienā mācības gadā.

Triju klašu tehnikumos vecākajā klasē audzēkņus ar Izglītības ministrijas piekrišanu var paturēt vēl trešo semestri.

113. 5 un 4 klašu tehnikumu zemākajā klasē uzņem skolēnus ar pilnas pamatskolas izglītību, 3 klašu — skolēnus ar attiecīgas nozares arodskolas nobeigtu izglītību un 2 klašu tehnikumu zemākajā klasē vidusskolu, kā arī 109. pantā nosacītā kārtībā 3 un 4 klašu arodskolu beigušos.

114. Tehnikumā ir šādas (visas vai dažas) nodaļas un nozares:

- 1) mehānikas nodaļa ar mašīntehniku un tehnologu nozari;
- 2) elektrotehnikas nodaļa ar vājās un stiprās strāvas nozari;

- 3) celtniecības nodaļa ar ēku, ceļu un sanitārās tehnikas nozari;
- 4) kultūrtehnikas nodaļa;
- 5) ķīmijas nodaļa ar organiskās un neorganiskās ķīmijas tehnoloģijas nozari un
- 6) mākslas amatniecības nodaļa.

Minētās nodaļas pārveidot vai paplašināt ar jaunām speciālām nozarēm, kā arī ievest jaunas nodaļas var saziņā ar Izglītības ministriju.

115. Tehniķa grādu ar tiesību lietot Latvijā tehniķa nosaukumu attiecīgā specialitātē, bet Latvijas pilsoņiem arī attiecīgas aroda tiesības piešķir Latvijas tehnikumu beigušajiem pēc triju gadu sekmīgas prakses attiecīgā arodā speciālista vadībā Izglītības ministrija vai tā ministrija, kuras pārziņā atrodas attiecīgā mācības iestāde.

119. Komerckolai ir piecas klases. Katras klases teorētiskais kurss normāli veicams vienā mācības gadā. Komerckolu var apvienot ar pamatskolu.

Piezīme. Pie komerckolām var atvērt sagatavošanas klases un kursus saskaņā ar Izglītības ministrijas apstiprinātiem noteikumiem un mācības programmām.

123. 5, 3 un 2 klašu arodu vidusskolu absolventiem, kam izdota gatavības apliecība, ir tiesība iestāties Universitātē pēc Universitātes izdotiem noteikumiem.

125. Visas arodskolas pakļautas 86., 87., 90., 91., 94. un 97.—102. panta noteikumiem.

Izglītības un kultūras nolikums. — R., 1937.

Pielikums nr. 73

Ministru kabinets 1940. g. 19. jūlijā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMS LIKUMĀ PAR VALSTS PREZIDENTA AMATA IZPILDĪŠANU

Likuma par Valsts prezidenta amata izpildīšanu (Lik[umu] kr[ājums], 1936. g., 33) 1. pantu izteikt šādi:

1. Ar 1940. g. 14. un 15. jūlijā ievēlētās Saeimas sanāksšanas

brīdi 1940. g. 21. jūlijā plkst. 12 Valsts prezidenta amatu izpilda ministru prezidents.

Pārgrozījums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

Valsts prezidents K. Ulmanis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 159; Sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā. — 194. lpp.

Ministru kabinets 1936. g. 12. martā ir pieņēmis un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

LIKUMS PAR VALSTS PREZIDENTA AMATA IZPILDĪŠANU

1. Līdz Ministru kabineta 1934. gada 18. maija deklarācijā (Lik[umu] kr[ājums], 1934. g., 135) paredzētās Satversmes reformas ievēšanai Valsts prezidenta amatu izpilda ministru prezidents Dr. Kārlis Ulmanis.

2. Kad ministru prezidents atrodas atvaļinājumā vai citu iemeslu dēļ nevar izpildīt Valsts prezidenta amatu, pēdējo izpilda kara ministrs ģenerālis Jānis Balodis.

3. Ar šo atcelti pastāvošie likumi, ciktāl tajos Valsts prezidenta amata ieņemšanai un izpildīšanai noteikta citāda kārtība.

4. Šis likums stājas spēkā 1936. gada 11. aprīlī.

Rīgā 1936. g. 19. martā

Valsts prezidents A. Kviesis

Valdības Vēstnesis. — 1936. — 19. marts. — Nr. 65; Likumu krājums, 1936. — Nr. 33.

Pielikums nr. 74

Ministru kabinets 1940. g.
19. jūlijā ir pieņēmis un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

PĀRGROZĪJUMS LIKUMĀ PAR BŪVNICĪBAS PĀRZINĀŠANU

— Likuma par būvniecības pārzināšanu (Lik[kumu] kr[ājums], 1927. g., 101) 4. pantu izteikt tā:

4. Lai saskaņotu valsts, pašvaldības un privāto būvniecības darbu un izstrādātu tam noteiktu plānu un pakāpenību tehniskās padomes atsauksmei, neizslēdzot 6. panta 1.—5. punktā minētos resorus, jānodod visu sabiedrisko un monumentālo celtnu būvprojekti, kuru apstiprināšana piekrīt Ministru kabinetam.

Sis pārgrozījums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā 1940. g. 20. jūlijā

K. Ulmanis,
Valsts prezidents

—
Valdības Vēstnesis. — 1940. — 20. jūl. — Nr. 162; Likumu krājums, 1940. — Nr. 160.

Saeima ir pieņēmusi un
Valsts prezidents izsludina
šādu likumu:

LIKUMS PAR BŪVNICĪBAS PĀRZINĀŠANU

4. Par padomes locekļiem var būt tikai personas ar augstāko tehnisko izglītību, kurām ir pietiekoša prakse būvniecībā.

6. Būvniecības lietu tehniskā vadīšana piekrīt attiecīgiem štatā noteiktiem orgāniem, šādi tehniski orgāni atrodas pie:

- 1) Satiksmes ministrijas;
- 2) Kara ministrijas;
- 3) Finanšu ministrijas;
- 4) Zemkopības ministrijas;

5) Iekšlietu ministrijas būvniecības pārvaldes kā atsevišķa būvju nodaļa, pie kam pēdējās uzdevums ir būvniecības lietu tehniskā vadīšana visu pārējo valsts resoru un iestāžu vajadzībām.

Izsludināts 1927. g. 9. jūnijā.

Valdības Vēstnesis. — 1927. — 9. jūn. — Nr. 125; Likumu krājums, 1927. — Nr. 101.

Pielikums nr. 75

INSTRUKCIJA BŪVNICĪBAS DEPARTAMENTA TEHNISKAJ PADOMEI

(Izdota uz lik[uma] par būvniecības pārzināšanu —
Lik[umu] kr[ājums], 1927. g., 101 — 3. panta pamata¹)

1. Tehniskā padome pastāv pie Būvniecības departamenta, un tai piekrīt:

1) dot autoritatīvus atzinumus būvniecības lietās un būvtehnikas jautājumos;

2) apspriest un dot atsauksmes par valsts ievērojamāko būvniecības darbu plānu;

3) dot atsauksmes par pašvaldības un privātās būvniecības saskaņošanu ar valsts būvniecības plānu;

4) apspriest un dot atsauksmes par materiālo līdzekļu jautājumu būvniecībā;

5) ierosināt vēsturisku un mākslinieciski vērtīgu būvju aizsardzību;

6) ierosināt jautājumus par izcili skaista apvidus laba izskata un īpatnības izkopšanu un aizsardzību;

7) dot atsauksmes par būvniecības un būvtehnikas likumu un noteikumu projektiem;

8) dot atsauksmes par pilsētu un ciemu izbūves un apbūves plānu projektiem;

9) dot atsauksmes par būvdarbu normu un vienību cenu projektiem;

¹ Saskaņā ar 1927. gadā pieņemto likumu par būvniecības pārzināšanu pie Būvniecības pārvaldes pastāv tehniskā padome, «kuras sastāvu un darbību noteic Ministru kabinets ar sevišķu instrukciju». (Valdības Vēstnesis. — 1927. — 9. jūn. — Nr. 125; Likumu krājums, 1927. — Nr. 101.)

10) ierosināt un dot atsauksmes par jaunu būvmateriālu un speciālu ierīču pielaišanu būvniecībā;

11) dot atsauksmes par citiem būvnieciskiem un būvtehniskiem jautājumiem, kurus tai nodod Būvniecības departaments vai citas valsts iestādes, kā arī ierosināt visādu citu būvniecisku un būvtehnisku jautājumu izkārtošanu.

2. Tehniskai padomei nav rīcības tiesības, bet tās atzinums pievienojams apspriestam jautājumam.

3. Tehniskā padome sastāv no priekšsēdētāja un 6 locekļiem. Tehniskās padomes priekšsēdētājs ir Būvniecības departamenta direktors vai viņa vietnieks, bet locekļus uz nenoteiktu laiku ieceļ iekšlietu ministrs.

4. Atsevišķu jautājumu apspriešanai Tehniskās padomes sēdēs Būvniecības departaments var pieaicināt vajadzīgos lietpratējus, kā arī attiecīgo resoru vai pašvaldību pārstāvjus.

5. Padomes sēdes pēc vajadzības sasauc un vada padomes priekšsēdētājs. Sēdes izziņojamas vismaz 3 dienas iepriekš, piesūtot sēdes dalībniekiem uzaicinājumus, kuros norādīts sēdes laiks, vieta un dienas kārtība.

6. Padomes sēde ir pilntiesīga, ja tajā piedalās sēdes vadītājs un vismaz četri padomes locekļi. Padomes sēdēs jautājumi izšķirami ar vienkāršu balsu vairākumu. No balsošanas atturējušās balsis līdzī neskaita.

7. Padomes sēdes gaita, atsauksmes un ierosinājumi jāprotokolē.

Uz padomes vēlēšanos par tehniski svarīgākiem atzinumiem protokolā ierakstāms sīks motivējums.

8. Protokolu raksta Būvniecības departamenta direktora nozīmēts darbinieks. Protokolu paraksta sēdes vadītājs, sēdē klātbijušie padomes locekļi un protokolists.

9. Padomes darbvedību pārziņa un tās lietas uzglabā Būvniecības departaments.

10. Pirms dienas kārtības jautājumu izskatīšanas uzsākšanas padomes sēdē jānolasa iepriekšējās sēdes protokols.

11. Padomē apspriežamos jautājumus ceļ priekšā sēdes vadītājs vai nozīmētais referents. Priekšā ceļamie jautājumi jāsakārto un izlemjamais jautājums noteikti jāformulē.

12. Jautājumu apspriešanas kārtību un veidu noteic padome, izšķirot:

- 1) vai jautājums apspriežams tekošā sēdē; 2) vai materiāli, kas attiecas uz apspriežamo jautājumu, iepriekš norakstos iesniedzami sēdes dalībniekiem; 3) vai jautājums nododams atsevišķam sēdes dalībniekam sīkākai apstrādāšanai un atreferēšanai un 4) vai jautājums nododams atsevišķās komisijas apstrādāšanai.

Ja tehnisku iemeslu dēļ visus materiālus, kas attiecas uz apspriežamo jautājumu, vajadzīgos norakstos nav iespējams izsniegt visiem padomes locekļiem, tad viņiem jādod iespēja ar šiem materiāliem iepazīties Būvniecības departamentā.

13. Apspriežamo jautājumu apstrādāšanai un atsauksmju projektu sagatavošanai padome no padomes locekļu vidus var izraudzīt atsevišķas komisijas; komisijas pēc vajadzības var pieaicināt lietpratējus.

14. Padomes sēdes vadītājam, padomes locekļiem un sēdes pieaicinātiem lietpratējiem atlīdzība par sēdēm izmaksājama saskaņā ar Valsts civildienesta likuma (1936. g. izd[evums]) 40. panta noteikumiem, bet par atlīdzības apmēru sakarā ar atsevišķu darbu veikšanu padomes locekļiem un lietpratējiem iepriekš jāvienojas ar Būvniecības departamentu.

Ar šo atcelta līdzšinējā instrukcija būvniecības pārvaldes tehniskai padomei (Lik[umu] kr[ājums], 1927. g., 212).

Rīgā 1940. g. 19. jūlijā

Ministru prezidents prof. Dr. A. Kirhenšteins
Iekšlietu ministrs V. Lācis

Valdības Vēstnesis. — 1940. — 23. jūl. — Nr. 164; Likumu krājums, 1940. — Nr. 161.

INSTRUKCIJA BŪVNICĪBAS PĀRVALDES TEHNISKAI PADOMEI

(Izdota saskaņā ar likuma par būvniecības pārzināšanu —
Lik[umu] kr[ājums], 1927. g., 101 — 3. pantu)

1. Pie būvniecības pārvaldes pastāvošās tehniskās padomes uzdevums ir dot autoritatīvus atzinumus būvniecības un būvtehnikas jautājumos.

2. Tehniskā padome sastāv no būvniecības pārvaldes priekšnieka vai tā vietas izpildītāja kā priekšsēdētāja un no sekošiem 6 locekļiem: trim iekšlietu ministra ieceltām personām un trim pārstāvjiem no tā paša ministra apzīmētām tehniskām organizācijām. Padomes locekļus apstiprina iekšlietu ministrs uz 2 gadiem.

Piezīme. Atsevišķu jautājumu apspriešanai tehniskā padome var pieaicināt vajadzīgos lietpratējus. Uz pilsētu un miestu pašvaldībām attiecošos jautājumu apspriešanai pieai-

cināms pilsētu un miestu savienības pārstāvis, bet lauku pašvaldības jautājumos aprīņu pašvaldību pārstāvības delegāti. Bez tam pieaicināms tās pašvaldības pārstāvis, uz kuru apspriežamais jautājums tieši attiecas. Šie pārstāvji un lietpratēji sēdē bauda padomdevēja tiesības.

Vispārēja rakstura būvniecības noteikumu un likumprojektu apspriešanai tehniskās padomes sēdēs pieaicināmi likumā par būvniecības pārziņāšanu paredzēto resoru pārstāvji (6. panta 1.—4. p[un]k[ts]).

3. Tehniskā padome dod atsauksmi:

1) par būvniecības un būvtechnikas likumu un noteikumu projektiem un to pārgrozījumiem un papildinājumiem;

2) par pilsētu, miestu un bieži apdzīvoto vietu apbūves plāniem un to pārgrozījumiem un papildinājumiem;

3) par jaunizstrādātām darba spēka un materiālu normām, kā arī par veco normu pārgrozījumiem;

4) par jaunu būvmateriālu un speciālu ierīču pielaišanu būvniecībā;

5) par jautājumiem būvniecībā un būvtechnikā, ar kuriem pie tās griežas būvniecības pārvalde un citas valsts iestādes.

4. Tehniskā padome var arī pati ierosināt uz būvniecību un būvtechniku attiecošos jautājumu nokārtošanu likumdošanas vai noteikumu izdošanas ceļā.

5. Tehniskai padomei nepiekrīt rīcības tiesības, bet viņas atzinums vienmēr pievienojams attiecīgam apspriestam jautājumam.

6. Padomes sēdes sasauc priekšsēdētājs, piesūtot padomes locekļiem uzaicinājumus vismaz 3 dienas pirms sēdes un paziņojot šās sēdes dienas kārtību.

7. Padomes sēdes sasaukamas pēc vajadzības. Sēde skaitās par pilntiesīgu, ja ir klāt ne mazāk kā puse no padomes locekļiem. Jautājumus izšķir ar vienkāršu balsu vairākumu; kad balsis sadalās vienādi, priekšsēdētāja balss ir izšķiroša.

8. Padomes sēžu protokolus raksta būvniecības pārvaldes ierēdnis, kuram to uzdod pārvaldes priekšnieks, bet paraksta visi klāt bijušie padomes locekļi. Padomes lietas glabājas būvniecības pārvaldes darbvedībā, kura arī izpilda padomes kancelejas un rakstu darbus.

9. Pirms dienas kārtības jautājumu caurskatīšanas nolasāms iepriekšējās sēdes protokols. Uz padomes vēlēšanos par tehniski svarīgiem atziniem protokolā ierakstāms sīks motivējums.

10. Padomei priekšā ceļamie jautājumi jāsakārto un atrisināmais jautājums noteikti jāformulē. Padome izlemj: 1) vai jautājums apspriežams iesniegtā veidā tajā pašā sēdē; 2) vai attiecīgais materiāls iepriekš izsniedzams norakstos tās locekļiem, 3) vai

tas nododams atsevišķam loceklim sīkākai apstrādāšanai un referēšanai un 4) vai tas nododams atsevišķas komisijas apstrādāšanai. Ja tehniski nav iespējams visu materiālu izsniegt vajadzīgos norakstos visiem tehniskās padomes locekļiem, tad materiāls jādara viņiem pieejams būvniecības pārvaldē.

11. Dažādu jautājumu apstrādāšanai pie tehniskās padomes var nodibināt attiecīgas komisijas, kuru darbībai instrukcijas apstiprina iekšlietu ministrs.

12. Ja padomes locekļis vairāk par 3 reizēm no vietas neierodas uz sēdi bez attaisnojošiem iemesliem, tad viņš skaitās par izstājušos un viņa vietā iecelams un apstiprināms cits.

Ar šo atcelta instrukcija tehniskai padomei («Vald[ības] Vēstn[esis]», 1922. g., Nr. 27).

Rīgā, 1927. g. 17. novembrī

Ministru prezidents un iekšlietu ministrs

M. Skujenieks

Valdības Vēstnesis. — 1927. — 26. nov. — Nr. 266; Likumu krājums, 1927. — Nr. 212.

PERSONU RĀDITĀJS*

- Ābels Kārlis 43
Adamovičs Ludvigs 242
Akels F. 231, 233
Aleksandrovičs Aleksandrs 59, 61
Alks Oskars 40, 42
Alksnis Ernests 60, 62, 66
Alksnis Jānis Rūdolfs 73, 79
Ankups Armīns 66
Anšmits Jānis 39, 40
Apsītis Romāns 7
Apsīts Hermanis 9, 11, 14, 16, 17, 24,
231, 242
Aronietis Aleksejs 66
Ašmanis Augusts 97, 99
Austrums (Ausmanis) Augusts 35, 36
Auškāps Jūlijs 14, 16, 17, 23
Bagrads Miķelis 68
Baidiņš Jānis 67
Balodis Jānis 242, 339
Barščevs J. 111
Bastjānis Voldemārs 77, 80, 98
Bašens Eduards 107, 108
Baško Antons 39, 40, 59
Bebrišs Raimonds 19, 23
Berklāvs Ernests 66
Berķis Krišjānis 9, 11, 14, 16, 17, 23
Bērziņš Alfrēds Jekabs 14, 15—17, 23,
40
Bērziņš Andrējs 40, 41
Bērziņš Arturs 67
Bērziņš Fricis 67
Bērziņš Jānis 43, 44
Bērziņš Jānis 66
Bērziņš Rihards 40, 42
Birzniēks Alfrēds 67
Birzniēks Jānis 14, 15—17, 24, 60
Biseniēks Eduards 98, 99
Bīte Erasts 274
Blaus Pēteris 27, 29, 32, 34, 37, 38,
40, 42, 45—48, 51, 60, 64, 69, 72,
80, 85, 86, 94, 96, 101, 103, 107,
109, 136
Blumbergs Jānis 4, 9, 12, 14, 16, 17,
24
Bļodnieks Ādolfs 219
Bļodnieks Kārlis 69, 71
Bokmēlders Alfrēds 109, 113
Bolšaitis Vitolds 68
Bolšteins Ludvigs 26
Borisovs Fjodors 68
Božeņenoks V. 111
Breikšs Eduards 66
Brūveris Anna 68
Būka Miķelis 66
Bulsons Roberts 9, 12, 14, 16, 17, 20,
24, 26—28, 32—35, 37, 38, 40, 42,
43, 45—49, 52, 55, 59, 64, 68, 69,
71, 72, 78, 81, 83, 85, 86, 92, 95,
96, 98, 101—104, 107, 109
Buševičs Ansis 54, 58
Buševičs Jānis 109
Ceikelis Kārlis 87
Celms Jānis 20, 23, 60
Ciege Ernests 66
Cielēns Fēliks 35, 36
Cimoška Pēteris 25, 26

* Pustreknā šriftā iespiesti to lappušu numuri, kurās sniegta biogrāfiska izziņa par attiecīgo personu.

- Cinis Jānis Edgars 66
 Čakste Jānis 249, 274, 296, 323
 Camanis Jāzeps 4, 14, 15—17, 24
 Dambis Jānis 82
 Dambītis Roberts 27, 29, 31, 32, 34, 37, 38, 42, 44, 46—48, 51, 59, 64, 69, 72, 80, 85, 86, 94, 96, 98, 101, 103, 107, 109, 136
 Dane Sabolts fon 73, 78
 Daukša Vladislavs 66
 Deglavs Arnolds 54, 58, 73
 Derevjanskis Vladimirs 13
 Dobelis Fricis 66
 Doniņš Jānis 60
 Druva Jūlijs 109, 113
 Dukāts Fricis 37, 38, 42
 Dzelzītis Eduards 98
 Dzelzītis Hugo 107, 108
 Dzelzītis Jānis Alfrēds 87, 94
 Dzērve Rūdolfs 109, 112
 Dzērvīte Pēteris 68
 Einbergs Bernhards 242, 301
 Eķis Ludvigs 202, 213, 242
 Eliass Eduards 66
 Elsiņš Pauls 68
 Eppers Rūdolfs 67
 Ērglis Jūlijs Voldemārs 98, 99
 Ernstsons A. 111
 Everss Aleksandrs 40, 41
 Fadejevs D. 111
 Freibergs Frīdrihs 66
 Freilands Pēteris 71, 72
 Fricsons Voldemārs 68
 Fridmans Faivišs 67
 Frīdrihsons Fricis 67
 Frīdrihsons-Skrauja Jānis Frīdrihs
 Valentīns 33, 34
 Gailis Kārlis 73, 79
 Gailītis Adolfs 66
 Geide Jānis 60
 Gertners Oto 87
 Granits Antons 66
 Grava Nikolajs 60, 63
 Gredzens Rihards 59, 62
 Grīnblats Jānis 68
 Grodsals (Feldmanis) Eriks Mārtiņš
 101, 102
 Gruntmanis Ernests 68
 Gubens Aleksandrs 73, 78
 Gulbis Oskars 53, 57
 Gulbis Vilis Gustavs 219, 242
 Gustsons Jānis 59, 61
 Hartmanis Mārtiņš 18, 21
 Ikaunieks Konstantīns 67
 Iljins Galaktions 67
 Ivanovs Roberts 249
 Ivans Jānis 68
 Jagars Jānis 27, 28, 30, 32, 34, 37, 38, 42, 45—48, 51, 64, 69, 72, 81, 85, 94, 96, 101, 103, 107, 109, 136, 323
 Jansons Jānis 60, 64
 Jansons Mārtiņš Gustavs 37, 38
 Jansons Nikolajs 111, 114
 Jerkins Teodors 60
 Kadiķis Ansis 43, 44, 45
 Kaģis Indriķis 109, 112
 Kaire Leonids 67
 Kaljans Dadevušs 68
 Kalme (Karčevskis) Antons Oto 60, 63
 Kalnāre (Krisbergs) Valdis 73, 79
 Kalniņš Ārvids 59, 62
 Kalniņš Bruno Haralds 33
 Kalniņš Ernests 19, 22
 Kalpaks Oskars 79
 Kalsnavs (Smits) Juris 71, 72
 Kampe Andrejs 81, 83
 Kānenieks 68
 Kāposts Arturs 9, 11, 14, 16, 17, 24, 26
 Karlsons Kārlis 4, 51, 54, 55, 59, 64, 69, 72, 80, 85, 94, 96, 100, 103, 106, 109, 323
 Karlsons Zanis 107
 Kauliņš Jānis 192, 242
 Kaupušs Jevgēnijs 68
 Kazimirs Oskars 107, 108
 Kirhenšteins Augusts 4, 5, 7, 27, 28, 31—35, 37, 38, 40, 42—44, 46—49, 51, 55, 59, 60, 64, 68, 69, 71, 72, 78, 80, 83, 85, 86, 92, 94—96, 98, 100, 102—104, 106, 107, 109, 136, 295, 323, 343
 Kīvis Aleksandrs 87, 94
 Klīve Adolfs 95
 Kļaviņš Roberts 28, 31
 Kociņš Aleksandrs 73, 79
 Kociņš Fricis 3, 12, 13, 26
 Kostenieks Pauls 66, 81
 Kotce Ulrihs fon 231
 Kozlovskis Eduards 59, 62
 Krafts Oskars 66
 Krievans Alberts 67
 Kroders P. 6
 Krūmiņš Adolfs 98
 Krūmiņš Kārlis 66
 Krūziņš Hermanis 67

- Kugelbergs Dāvids 87, 94
 Kursītis Staņislavs 59, 62
 Kvisis Alberts 250, 339
 Labsvīrs Jānis 43, 44
 Lācis Jūlijs Rihards 4, 27, 28, 30, 32, 34, 37, 38, 42, 45—48, 51, 59, 69, 72, 81, 85, 86, 95, 96, 101, 103, 107, 109, 136
 Lācis Vilis 27, 29, 31, 32, 34, 37, 38, 42, 44, 46—48, 51, 59, 64, 69, 72, 80, 85, 86, 94, 96, 101, 103, 106, 109, 136, 295, 343
 Lagzdiņš 66
 Latkovskis Vikentijs 4, 27, 28, 31, 32, 34, 38, 45, 47, 48, 51, 72, 81, 85, 95, 96, 101, 103, 107, 109, 136
 Lazda Andrējs 68
 Lazdiņš Hugo 73, 79
 Legzdiņš Jānis 26, 27
 Leja Ansis 52, 53, 57
 Lejiņš Paulis 4, 48, 50, 51, 59, 64, 69, 72, 80, 85, 86, 94, 96, 101, 103, 106, 109
 Lēmanis Indriķis 52, 56
 Libietis Jānis 103, 105
 Lieknis Jānis 4, 70, 71, 72, 85, 95, 96, 101, 109
 Liepiņš Roberts 52, 56
 Liščis Mihails 67
 Likums Herberts 43, 44
 Lozoraitis Stasis 236—238
 Macītis Jānis 25, 26
 Malcenieks Voldemārs 109, 112
 Maldups Aleksandrs 54, 57
 Mālmeisters Kārlis 68
 Marencihs Oto 73, 78
 Marnics Helmut 70
 Matisons Augusts 66
 Matisons Oto 97, 98
 Matisons Pauls 65
 Matisons Rūdolfs 110
 Matjušonoks A. 111
 Matjušonoks S. 111
 Mauriņš Jānis 67
 Mazjēcis Aleksandrs 67
 Mazkalniņš Hugo 49, 50, 87
 Meierovics Zigrīds Anna 231, 233
 Meirans Jānis 67
 Mengēlsons Aleksandrs 53, 57, 73
 Merķis Antans 12
 Mežapuķe Jūlijs 65
 Miezis Parsivals 64, 68
 Miķelsons Eduards 97, 99
 Miķītis Arturs 66
 Molotovs Vjačeslavs 3, 12, 13, 54, 55
 Morozovs Stepans 67
 Muiznieks Izidors 67
 Munters Vilhelms 9, 10, 13, 14, 16, 17, 23, 235, 237, 238
 Mūrnieks Jānis 68
 Neilands Roberts 59, 61
 Niedere Jānis 37, 38
 Niklavičs Ādams 81
 Niķis Augusts 110
 Ogrīņš Bruno 71, 72
 Ošiņš 67
 Ozoliņš Jānis 68
 Ozoliņš Karlīna 104
 Ozoliņš Zanis 39
 Ozols Augusts 66
 Ozols Pēteris 95
 Ozols Voldemārs 36
 Pabērzs Juris 4, 27, 28, 30, 32, 34, 37, 38, 42, 45—48, 51, 59, 64, 69, 72, 81, 95, 96, 101, 103, 107, 109, 136
 Paldiņš Kārlis 68
 Pastors Alfons 109, 113
 Pauders Georgs 67
 Pauris Jāzeps 66
 Pavlovičs Eduards 66
 Pavlovs Dmitrijs 20, 21
 Pētersons Kārlis 66
 Piegāze Kārlis 14, 16, 17, 24, 33
 Pilskalns (Grinbergs) Voldemārs 107, 108
 Pinkulis Zanis 65
 Plāķis Jānis 60
 Plāters Kārlis 60, 63
 Plēsums Pēteris 60, 62
 Ploksts Francis 67
 Priede Nikolajs 4, 52, 54, 55, 59, 64, 69, 72, 81, 85, 86, 95, 96, 101, 103, 107, 109
 Prieze Kārlis 67
 Pūpols Jānis 103, 105
 Pupurs Jānis Hugo 52, 56, 59
 Purns Hugi 60
 Putniņš Jānis 98, 100
 Putniņš Kārlis 107, 108
 Raņķis Augusts 66
 Rasa Māra 7
 Raudziņš Kārlis 66, 81
 Rautenbergs Nikolajs 67
 Reijs Augusts 13
 Reimanis Magda 67
 Reinhards Kārlis 102, 103
 Reinhards Pauls Jēkabs 81, 84
 Rennings Aleksandrs 70

- Riekstiņš Radions 67
 Ritums (Treijs) Mārtiņš Reinholds 18,
 22, 33
 Rodrigess-Saa (*Rodriguez-Saa*)
 Hulio A. 45
 Ronis Indulis 7
 Roze Pēteris 66
 Rozīte Eduards 98, 100
 Rubuls Vladislavs 217, 219, 242
 Rudevics Ansis 33, 35, 36
 Ruķers Jānis 67
 Rutkovskis Voldemārs 68
 Salnājs (Salnais) Voldemārs 233, 235
 Samohvalovs Ignatijs 67
 Sapiņeks Paulis 81
 Seljamā Juliuss 233, 235—238
 Serdants Arnolds 59, 61
 Seržpovskis Aleksandrs 39
 Sietiņš Jānis 60, 63
 Silavs Kristaps 68
 Silmālis (Smits) Arvīds 81, 84
 Simanovičs Simānis 60, 63
 Skādulis Kārlis 60, 63
 Skujenieks Mārgers 219, 242, 327, 345
 Skujevics Jānis 77, 80
 Skulte Bernhards 65, 68
 Smilga Arveds Rūdolfs 48, 50
 Spillers Alīreds 65, 69
 Stabulnieks Jānis 68
 Stakle Jānis Voldemārs 97, 99
 Stālmans 66
 Staļģis Roberts 67
 Staļģins Josifs 54, 55
 Stēgmanis Arturs 101, 102
 Stepermanis Mārgers 87, 93, 109
 Strands Embriks 25, 27
 Strapcāns G. 111
 Streļevičs-Strelovskis Vincents 98, 100
 Šāberts Fricis 49, 50
 Šēnbergs Zanis Jurgens 98, 100
 Šics Kārlis 54, 58
 Šneidere Irēne 7
 Šprunks Kārlis 68
 Šrengē Kārlis 71, 72
 Šube Kārlis 67
 Šūmanis Vilis 52, 57
 Švānbergs Voldemārs 67
 Šveics Augusts 66
 Tabaks Arnolds 4, 52, 56, 59, 69, 72,
 81, 85, 86, 95, 96, 101, 103, 107,
 109
 Tentelis Augusts 87, 93
 Tepfers Jānis Eizēns Bruno 107, 108
 Tilmanis Arturs 109, 113
 Tiro Eduards 48
 Tīss Adolfs 66
 Tornis Jūlijs 66
 Trubiņš Broņislavs 81, 84
 Turčins Jānis 67
 Ūdentiņš Oto 20, 21
 Ūdre Aurora 7
 Ulmanis Kārlis 4, 9, 10, 14, 16, 17,
 20, 23, 26—28, 120—122, 124, 125,
 129, 130, 132, 142, 144, 157, 169,
 181, 192, 202, 213—218, 220, 222,
 225, 238—241, 255—258, 263, 266,
 269, 271, 272, 278—281, 283, 289,
 290—298, 301, 302, 304—308, 310,
 317—319, 321, 322, 325, 327, 328,
 330—334, 336, 339, 340
 Unāms Zanis 6
 Vāgners Jānis 81, 84
 Vaits Arvīds 67
 Vanags Jānis 51, 55, 59, 60, 64, 69,
 72, 85, 96, 101, 103, 107, 109
 Vanags Kārlis 95
 Vanags Pēteris 4, 45, 46—48, 52,
 53
 Vārpa (Viļumsons-Vilemsons) Oļģerts
 Mārtiņš 111, 113
 Vecvāgars Jekabs 54, 58
 Veidnieks (Veitmanis) Kornēlijs 9, 11,
 14, 16, 17, 23, 116
 Veismanis Adolfs 60
 Vērpelis Jūlijs 66
 Vētners Rūdolfs 60
 Vildavs Jānis 67
 Vilks Fricis 78, 80
 Vinholde Ieva 59, 61
 Vinzarājs Nikolajs 59, 61
 Višinskis Andrejs 4, 5, 13
 Vitkovskis Olga 70
 Vītolds Teodors 107, 108
 Volonts Jānis 14, 15—17, 24
 Vrubļevskis Leonīds 66
 Zadvinskis Jezups 67
 Zandersons Kārlis 95, 96
 Zankevics Juris 52, 56
 Zariņš Kārlis 219
 Zariņš Rūdolfs 67
 Zemgals Gustavs 277, 278
 Ziemelis Edmunds 98, 99
 Zinkevics Miķelis 66
 Zaimunds Antons 82

SATURS

Priekšvārds 3

1940. gads. 16. jūnijs—19. jūlijs

Protokols nr. 40.	16. jūnijā	9
Protokols nr. 41.	17. jūnijā	14
Protokols nr. 42.	17. jūnijā	16
Protokols nr. 43.	18. jūnijā	17
Protokols nr. 44.	20. jūnijā	23
Protokols nr. 45.	21. jūnijā	27
Protokols nr. 46.	21. jūnijā	31
Protokols nr. 47.	22. jūnijā	32
Protokols nr. 48.	23. jūnijā	34
Protokols nr. 49.	25. jūnijā	37
Protokols nr. 50.	26. jūnijā	38
Protokols nr. 51.	27. jūnijā	42
Protokols nr. 52.	28. jūnijā	44
Protokols nr. 53.	29. jūnijā	46
Protokols nr. 54.	1. jūlijā	47
Protokols nr. 55.	2. jūlijā	48
Protokols nr. 56.	4. jūlijā	51
Protokols nr. 57.	5. jūlijā	57
Protokols nr. 58.	6. jūlijā	64
Protokols nr. 59.	8. jūlijā	69
Protokols nr. 60.	9. jūlijā	72
Protokols nr. 61.	10. jūlijā	80
Protokols nr. 62.	11. jūlijā	85
Protokols nr. 63.	12. jūlijā	86
Protokols nr. 64.	13. jūlijā	94
Protokols nr. 65.	15. jūlijā	96
Protokols nr. 66.	16. jūlijā	100
Protokols nr. 67.	17. jūlijā	103
Protokols nr. 68.	18. jūlijā	106
Protokols nr. 69.	19. jūlijā	109

Pielikumi

Pielikums nr. 1.	Rikojums	116
Pielikums nr. 2.	Likums par kārtību un sabiedrisku drošību valstī	117
Pielikums nr. 3.	Likums par noguldījumu un tekošu reķīnu izmaksu, kā arī aizdevumu izsniegšanas regulēšanu	123
Pielikums nr. 4.	Likums par dažu maksājumu termiņu pagarināšanu	124
Pielikums nr. 5.	Papildinājums lauksaimniecības nolikumā	124
Pielikums nr. 6.	Nolikums par valsts darbiem un piegādēm (3., 65. pants)	125
Pielikums nr. 7.	Likums par valsts garantijām tirdzniecībai, rūpniecībai un būvniecībai	127

Pielikums nr. 8. Pārgrozījumi un papildinājumi ievadlēmuma tarifā	129
Pielikums nr. 9. Amnestijas likums	131
Pielikums nr. 10. Latvijas Republikas valdības deklarācija	135
Pielikums nr. 11. Likums par darba sagādāšanu un darba spēka no- vietošanu	136
Pielikums nr. 12. Likums par strādnieku komitejām	142
Pielikums nr. 13. Likums par Latvijas rakstu un mākslas kameru	145
Likums par Latvijas profesiju kameru	157
Likums par Latvijas darba kameru	169
Likums par Latvijas lauksaimniecības kameru	182
Likums par Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameru	192
Likums par Latvijas amatniecības kameru	203
Pielikums nr. 14. Likums par valsts civildienesta likuma papildinājumu atcelšanu	213
Pielikums nr. 15. Likums par pilsētu pašvaldības darbinieku dienesta likuma papildinājumu atcelšanu	215
Pielikums nr. 16. Likums par valsts civiltiestāžu un pašvaldību darbi- nieku atlaišanu izņēmuma stāvokļa laikā	217
Pielikums nr. 17. Pārgrozījums likumā par darba laiku	217
Pielikums nr. 18. Pārgrozījumi pilsētu pašvaldības likumā	219
Pielikums nr. 19. Pārgrozījumi likumā par nekustamu īpašumu iegūšanu un apgrūtināšanu	222
Pielikums nr. 20. Pārgrozījumi likumā par bezpeļņas biedrībām un to savienībām	224
Pielikums nr. 21. Līguma par vācu tautības Latvijas pilsoņu pārvietošanu uz Vācijas Papildu protokols	229
Pielikums nr. 22. Līgums par aizsardzības savienību starp Latvijas un Igaunijas republikām	231
Līgums starp Latviju un Igauniju savienības organizēšanai	233
Pielikums nr. 23. Saprašanās un sadarbības līgums starp Latviju, Lie- tuvu un Igauniju	235
Pielikums nr. 24. Pārgrozījums Iekšlietu iekārtā	238
Pielikums nr. 25. Pārgrozījumi likumā par aprīņķu pašvaldību likvidā- cijas kārtību	239
Pielikums nr. 26. Likums par politiskajiem vadītājiem armijā	239
Pielikums nr. 27. Likums par Latvijas Darba centrāles likvidāciju	241
Pielikums nr. 28. Valdības deklarācija	241
Pielikums nr. 29. Latvijas Republikas Satversme	242
Pielikums nr. 30. Likums par Saeimas vēlēšanām	250
Pielikums nr. 31. Pārgrozījumi Sabiedrisko lietu ministrijas iekārtā	256
Pielikums nr. 32. Tautas labklājības ministrijas iekārta	258
Pielikums nr. 33. Likums par pensijām (1., 5., 6., 95. pants, 29. panta piezīme)	266
Pielikums nr. 34. Pārgrozījums likuma par pensijām I daļā	268
Pielikums nr. 35. Likums par Aizsargu organizācijas likvidāciju	271
Pielikums nr. 36. Likums par pavalstniecību	273
Pielikums nr. 37. Likums par pilsētu pašvaldību pārvaldes orgānu reor- ganizāciju	279
Pielikums nr. 38. Pārgrozījums Valsts civildienesta likumos	280
Pielikums nr. 39. Pārgrozījumi noteikumos par valsts darbinieku atal- gojumu	282
Pielikums nr. 40. Likums par Rīgas prefektūras apsardzības rotas un jātnieku nodaļas likvidēšanu	289
Pielikums nr. 41. Likums par kaitniecības apkarošanu	290
Pielikums nr. 42. Likums par Saeimas darbības atjaunošanu	291

Pielikums nr. 43. Pārgrozījumi Soda likumā	291
Pielikums nr. 44. Pārgrozījumi likumā par uzgaides piemaksām	293
Pielikums nr. 45. Likuma par politiskajiem vadītājiem armijā papildinājums	294
Pielikums nr. 46. Papildinājums likumā par pavalstniecību	294
Pielikums nr. 47. Lēmums par Sevišķu uzdevumu bataljona nodibināšanu pie Iekšlietu ministrijas	295
Pielikums nr. 48. Likums par Valsts kontroli (10. pants)	295
Pielikums nr. 49. Papildinājums likumā par uzņēmumu nodokli	296
Pielikums nr. 50. Papildinājums kreditlikumā	297
Pielikums nr. 51. Papildinājums likumā par akciju un paju sabiedrībām	297
Pielikums nr. 52. Papildinājums likumā par kopdarbības sabiedrībām un to savienībām	298
Pielikums nr. 53. Valsts elektrotehniskās fabrikas statūti	299
Pielikums nr. 54. Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par darba kopīgumiem	301
Pielikums nr. 55. Pārgrozījums noteikumos par slimo kasēm	304
Pielikums nr. 56. Papildinājums rīkojumā par zīmognodevu	307
Pielikums nr. 57. Pārgrozījumi ievadmuītas tarifā	308
Pielikums nr. 58. Pārgrozījumi un papildinājumi Izglītības un kultūras nolikumā un Sabiedrisko lietu ministrijas un Izglītības ministrijas iekārtās	310
Pielikums nr. 59. Tiesu iekārta (18., 143., 153., 155., 157., 157 ¹ , 158., 171., 218., 220., 221., 222. pants)	313
Pielikums nr. 60. Pārgrozījums karavīru dienesta likumā	316
Pielikums nr. 61. Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par dzīvokļu ires inspekciju	317
Pielikums nr. 62. Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par telpu īri	320
Pielikums nr. 63. Pārgrozījumi Valsts elektrotehniskās fabrikas statūtos	323
Pielikums nr. 64. Noteikumi par valsts darbinieku atalgojumu (50. pants)	324
Pielikums nr. 65. Pārgrozījumi likumā par valsts robežu apsardzību	324
Pielikums nr. 66. Likums par Nacionālās celtniecības komitejas likuma atcelšanu	325
Pielikums nr. 67. Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu ārkārtējo uzraudzību	327
Pielikums nr. 68. Likums par Vispārējās lauksaimniecības bankas pievienošanu Valsts zemes bankai	330
Pielikums nr. 69. Likums par uzņēmumu darbības nodrošināšanu	331
Pielikums nr. 70. Likums par korupcijas apkarošanu	332
Pielikums nr. 71. Likums par zemes spekulācijas apkarošanu	333
Pielikums nr. 72. Pārgrozījumi Izglītības un kultūras nolikumā	334
Pielikums nr. 73. Pārgrozījums likumā par Valsts prezidenta amata izpildīšanu	338
Pielikums nr. 74. Pārgrozījums likumā par būvniecības pārziņāšanu	340
Pielikums nr. 75. Instrukcija Būvniecības departamenta Tehniskajai padomei	341
Personu rādītājs	346

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0306055972

1940. gads iezīmē traģisku pagriezienu latviešu tautas vēsturiskajā liktenī. Latvija tika varmācīgi izrauta no Eiropas civilizācijas aprites un uz ilgiem gadiem iesaistīta sociālisma eksperimentā. Nežēlīgi augsta ir šo aizvadīto gadu cena — desmitiem tūkstošu zaudētu dzīvību, izpostītu mūžu, sagrauta ekonomika, noplicināta daba, gandrīz vai par minoritāti savā Dzimtenē kļuvusi latviešu tauta.

Sākums šim strupceļam bija 1940. gada 17. jūnijs, diena, kad Latvija tika okupēta. PSRS sūtnis V. Derevjanskis par šo varmācību ziņoja uz Maskavu: „Rīgā sāka ienākt tanku avangarda daļas, kuras ātri ieņēma pilsētu un tās svarīgākos punktus. Tik ātru ierašanos un strauju darbību no mūsu puses varas iestādes nebija gaidījušas.” Komentāri te ir lieki.

Lielo pārvērtību mēnesis Latvijā beidzās ar nelikumīgu padomju varas proklamēšanu. Tālaika politisko un ekonomisko notikumu centrā atradās arī Ministru kabinets. Tas gan joprojām darbojās zem Latvijas Republikas sarkanbaltsarkanā karoga, bet jau pret savu tautu. Par to liecina krājumā ievietotie dokumenti, kuri pilnībā tiek publicēti pirmo reizi.